

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ ΛΑ΄

Τρίτη 26 Νοεμβρίου 2024

ΘΕΜΑΤΑ

A. ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

1. Επικύρωση Πρακτικών, σελ. 3232

2. Ανακοινώνεται ότι τη συνεδρίαση παρακολουθούν μαθη-
τριες και μαθητές και συνοδοί εκπαιδευτικοί από το 2ο Δη-
μοτικό Σχολείο Περιστερίου, το 4ο Δημοτικό Σχολείο Παια-
νίας, το 2ο Γενικό Λύκειο Αιγίου, το 2ο Γενικό Λύκειο Αιγίου,
το 22ο, 23ο και 13ο Δημοτικό Σχολείο Λαμίας και από το 4ο
Γυμνάσιο Τρίπολης, σελ. 3131, 3135, 3139, 3146, 3151, 3157,
3170

3. Ανακοινώνεται ότι ο Πρόεδρος της Κοινοβουλευτικής
Ομάδας του ΣΥΡΙΖΑ - Προοδευτική Συμμαχία κ. Νικόλαος
Παππάς, με την από 25 Νοεμβρίου 2024 επιστολή του προς
τον Πρόεδρο της Βουλής, μας γνωστοποιεί ότι μετά από μυ-
στική ψηφοφορία των μελών του ΣΥΡΙΖΑ - Προοδευτική Συμ-
μαχία, που διεξήχθη σύμφωνα με το καταστατικό του
κόμματος, στις 24 Νοεμβρίου 2024 εξελέγη ως νέος Πρό-
εδρος της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του ΣΥΡΙΖΑ - Προοδευ-
τική Συμμαχία ο κ. Σωκράτης Φάμελλος, σελ. 3129 - 3130

4. Επί διαδικαστικού θέματος, σελ. 3125, 3129, 3131, 3135,
3139, 3143, 3145, 3146, 3148, 3149, 3151, 3153, 3156, 3157,
3160, 3163, 3168, 3169, 3170, 3176, 3177, 3178, 3180, 3181,
3182, 3185, 3188, 3189, 3232

B. ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ

1. Ανακοίνωση του δελτίου επικαίρων ερωτήσεων της Τε-
τάρτης 27 Νοεμβρίου 2024., σελ. 3143

Γ. ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

1. Κατάθεση σχεδίου νόμου:

Οι Υπουργοί Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, Εξωτε-
ρικών, Εθνικής Άμυνας, Εσωτερικών, Παιδείας, Θρησκευμά-
των και Αθλητισμού, Υγείας, Προστασίας του Πολίτη,
Υποδομών και Μεταφορών, Περιβάλλοντος και Ενέργειας,
Ανάπτυξης, Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, Δικαιοσύ-
νης, Μετανάστευσης και Ασύλου, Κοινωνικής Συνοχής και Οι-
κογένειας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, Ναυτιλίας και
Νησιωτικής Πολιτικής, Τουρισμού, Ψηφιακής Διακυβέρνη-
σης, Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας και Επι-
κρατείας, καθώς και ο Αναπληρωτής Υπουργός Εθνικής
Οικονομίας και Οικονομικών κατέθεσαν στις 25-11-2024 σχέ-
διο νόμου «Μέτρα για την ενίσχυση του εισοδήματος, φορο-
λογικά κίνητρα για την καινοτομία και τους μετασχηματισ-
μούς επιχειρήσεων και άλλες διατάξεις», σελ. 3131

2. Μόνη συζήτηση επί της αρχής, των άρθρων, των τροπο-
λογιών και του συνόλου του σχεδίου νόμου του Υπουργείου
Ψηφιακής Διακυβέρνησης «Ενσωμάτωση της Οδηγίας (ΕΕ)
2022/2555 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβου-
λίου, της 14ης Δεκεμβρίου 2022, σχετικά με μέτρα για υψηλό
κοινό επίπεδο κυβερνοασφάλειας σε ολόκληρη την Ένωση,
την τροποποίηση του Κανονισμού (ΕΕ) 910/2014 και της Οδη-
γίας (ΕΕ) 2018/1972, και την κατάργηση της Οδηγίας (ΕΕ)
2016/1148 (Οδηγία NIS 2) και άλλες διατάξεις», σελ. 3125 -
3193

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΝΤΕΣ

ΓΕΩΡΓΑΝΤΑΣ Γ. , σελ. 3155 - 3176

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΠΟΥΛΟΣ Ο. ,

σελ. 3143 - 3155

ΛΑΜΠΡΟΥΛΗΣ Γ. ,

σελ. 3176 - 3232

ΠΛΑΚΙΩΤΑΚΗΣ Ι. ,

σελ. 3125 - 3143

ΟΜΙΛΗΤΕΣ

A. Επί διαδικαστικού θέματος:

ΓΕΩΡΓΑΝΤΑΣ Γ. ,

σελ. 3156, 3157, 3160, 3163,
3168, 3169, 3170

ΓΙΑΝΝΟΥΛΗΣ Χ. ,

σελ. 3131, 3145, 3149, 3170

ΓΡΑΜΜΕΝΟΣ Β. ,

σελ. 3181

ΚΑΖΑΜΙΑΣ Α. ,

σελ. 3170

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΠΟΥΛΟΣ Ο. ,

σελ. 3143, 3145, 3146, 3149,
3151, 3153

ΛΑΜΠΡΟΥΛΗΣ Γ. ,

σελ. 3176, 3177, 3178, 3180,
3182, 3185, 3188, 3189,
3232

ΠΛΑΚΙΩΤΑΚΗΣ Ι. ,

σελ. 3125, 3129, 3131, 3135,
3139

ΣΤΙΓΚΑΣ Β. ,

σελ. 3148

B. Επί του σχεδίου νόμου του Υπουργείου Ψηφιακής Δια- κυβέρνησης:

ΑΠΟΣΤΟΛΑΚΗ Ε. ,

σελ. 3151

ΒΟΛΟΥΔΑΚΗ Σ. ,

σελ. 3172

ΓΙΑΝΝΟΥΛΗΣ Χ. ,

σελ. 3145, 3146, 3150, 3161,
3169, 3170, 3176, 3187,
3188

ΓΡΑΜΜΕΝΟΣ Β. ,

σελ. 3135

ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ Π. ,

σελ. 3141, 3179

ΚΑΖΑΜΙΑΣ Α. ,

σελ. 3171, 3177, 3178

ΚΑΠΠΑΤΟΣ Π. ,

σελ. 3155

ΚΑΡΑΓΕΩΡΓΟΠΟΥΛΟΥ Ε. ,

σελ. 3139, 3177

ΚΑΤΣΑΦΑΔΟΣ Κ. ,

σελ. 3150

ΚΟΝΤΗΣ Ι. ,

σελ. 3180

ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ Α. ,

σελ. 3144, 3171

ΚΤΙΣΤΑΚΗΣ Ε. ,

σελ. 3125, 3183

ΚΥΡΙΑΖΙΔΗΣ Δ. ,

σελ. 3160

ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ Ζ. ,

σελ. 3184, 3185

ΛΙΝΟΥ Α. ,

σελ. 3175

ΛΟΒΕΡΔΟΣ Ι. ,

σελ. 3176

ΛΥΤΡΙΒΗ Ι. ,

σελ. 3170, 3172

ΜΑΝΤΖΟΣ Δ. ,

σελ. 3148, 3149, 3150, 3163,
3173

ΜΑΡΚΟΓΙΑΝΝΑΚΗΣ Α. ,

σελ. 3156

ΜΠΙΑΓΚΗΣ Δ. ,

σελ. 3168, 3169, 3188

ΝΑΤΣΙΟΣ Δ. ,

σελ. 3152

ΠΑΝΑΣ Α. ,

σελ. 3127, 3183

ΠΑΠΑΗΛΙΟΥ Γ. ,

σελ. 3143

ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ Α. ,

σελ. 3159, 3160

ΠΑΠΑΣΤΕΡΓΙΟΥ Δ. ,

σελ. 3163, 3178, 3185, 3187,
3188

ΠΑΦΙΛΗΣ Α. ,

σελ. 3153

ΡΟΥΝΤΑΣ Γ. ,

σελ. 3137, 3179

ΣΠΑΝΙΑΣ Α. ,

σελ. 3142

ΣΠΥΡΙΔΑΚΗ Α. ,

σελ. 3158

ΣΤΑΪΚΟΥΡΑΣ Χ. ,	σελ. 3149
ΣΤΑΜΑΤΗΣ Γ. ,	σελ. 3169
ΣΤΙΓΚΑΣ Β. ,	σελ. 3146, 3149
ΣΥΝΤΥΧΑΚΗΣ Ε. ,	σελ. 3133, 3181, 3182
ΤΖΑΝΑΚΟΠΟΥΛΟΣ Δ. ,	σελ. 3157
ΤΣΑΠΑΝΙΔΟΥ Π. ,	σελ. 3131, 3182
ΥΨΗΛΑΝΤΗΣ Β. ,	σελ. 3175
ΦΩΤΙΟΥ Θ. ,	σελ. 3136, 3180
ΧΗΤΑΣ Κ. ,	σελ. 3161, 3163

Γ. ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ:

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΠΟΥΛΟΣ Ο. ,	
	σελ. 3151

ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΒΟΥΛΗΣ

Κ' ΠΕΡΙΟΔΟΣ

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΜΕΝΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΣΥΝΟΔΟΣ Β'

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ ΛΑ'

Τρίτη 26 Νοεμβρίου 2024

Αθήνα, σήμερα στις 26 Νοεμβρίου 2024, ημέρα Τρίτη και ώρα 10.08' συνήλθε στην Αίθουσα των συνεδριάσεων του Βουλευτηρίου η Βουλή σε ολομέλεια για να συνεδριάσει υπό την προεδρία του Α' Αντιπροέδρου αυτής κ. **ΙΩΑΝΝΗ ΠΛΑΚΙΩΤΑΚΗ**.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Ιωάννης Πλακιωτάκης): Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, καλησπέρα και καλή εβδομάδα. Αρχίζει η συνεδρίαση. Εισερχόμεθα στην ημερήσια διάταξη της

ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Μόνη συζήτηση και ψήφιση επί της αρχής, των άρθρων, των τροπολογιών και του συνόλου του σχεδίου νόμου του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης: «Ενσωμάτωση της Οδηγίας (ΕΕ) 2022/2555 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Δεκεμβρίου 2022, σχετικά με μέτρα για υψηλό κοινό επίπεδο κυβερνοασφάλειας σε ολόκληρη την Ένωση, την τροποποίηση του Κανονισμού (ΕΕ) 910/2014 και της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972, και την κατάργηση της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/1148 (Οδηγία NIS 2) και άλλες διατάξεις».

Η Διάσκεψη των Προέδρων αποφάσισε στη συνεδρίασή της της 21^{ης} Νοεμβρίου 2024 τη συζήτηση του νομοσχεδίου σε μία συνεδρίαση, ενιαία επί της αρχής, επί των άρθρων και των τροπολογιών.

Η εγγραφή των ομιλητών θα γίνει ηλεκτρονικά και μέχρι το τέλος της ομιλίας του δεύτερου εισηγητή.

Συμφωνεί το Σώμα;

ΠΟΛΛΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Μάλιστα, μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Ιωάννης Πλακιωτάκης): Το Σώμα συνεφώνησε.

Τον λόγο έχει ο εισηγητής της Νέας Δημοκρατίας κ. Ελευθέριος Κτιστάκης, για δεκαπέντε λεπτά.

Παρακαλώ να ανοίξει το σύστημα της ηλεκτρονικής εγγραφής.

ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΚΤΙΣΤΑΚΗΣ: Σας ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κύριε Υπουργέ, κυρίες και κύριοι, με το προτεινόμενο σχέδιο νόμου εναρμονίζεται το Εθνικό μας Δίκαιο ενσωματώνοντας την οδηγία 2022/2555 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 14^{ης} Δεκεμβρίου 2022 σχετικά με μέτρα για υψηλό κοινό επίπεδο κυβερνοασφάλειας σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση, την τροποποίηση του Κανονισμού 910/2014 και της οδηγίας 2018/1972, καθώς και την κατάργηση της οδηγίας 2016/1148.

Η οδηγία 2016/1148 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Συμβουλίου αποσκοπούσε στην ανάπτυξη ικανοτήτων κυβερνοασφάλειας σε ολόκληρη την Ένωση, στον μετριασμό των απειλών για τα συστήματα δικτύου και πληροφοριών που χρησιμοποιούνται για την παροχή βασικών υπηρεσιών σε σημαντικούς τομείς,

καθώς και στη διασφάλιση της συνέχειας των υπηρεσιών αυτών κατά την αντιμετώπιση περιστατικών.

Με την οδηγία αυτή η διασφάλιση της ολοκλήρωσης του εθνικού πλαισίου για την ασφάλεια των συστημάτων δικτύων και πληροφοριών με τη θέσπιση εθνικών στρατηγικών για την ασφάλεια των συστημάτων αυτών, με τη θέσπιση, επίσης, εθνικών ικανοτήτων και με την εφαρμογή ρυθμιστικών μέτρων τα οποία καλύπτουν βασικές υποδομές του κράτους και οντότητες που προσδιορίζονται από κάθε κράτος μέλος.

Η οδηγία 2016/1148 συνέβαλε, επίσης, στη συνεργασία σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης μέσω της σύστασης της ομάδας συνεργασίας και του δικτύου εθνικών ομάδων αντιμετώπισης περιστατικών ασφάλειας υπολογιστών. Σήμερα πλέον τα συστήματα δικτύου και πληροφοριών έχουν εξελιχθεί σε κεντρικό στοιχείο της καθημερινής μας ζωής, με τον ταχύ ψηφιακό μετασχηματισμό και τη διασύνδεση της κοινωνίας, μεταξύ άλλων και στις διασυνοριακές συναλλαγές. Η εξέλιξη αυτή έχει οδηγήσει σε επέκταση του τοπίου των κυβερνοαπειλών, γεγονός που δημιουργεί νέες προκλήσεις οι οποίες απαιτούν προσαρμοσμένες, συντονισμένες και καινοτόμες αποκρίσεις σε όλα τα κράτη μέλη.

Ο αριθμός, το μέγεθος, η επινοητικότητα, η συχνότητα και ο αντίκτυπος των περιστατικών αυξάνονται και συνιστούν μείζονα απειλή για τη λειτουργία των συστημάτων δικτύου και πληροφοριών. Ως εκ τούτου υφίστανται περιστατικά που μπορούν και παρεμποδίζουν την άσκηση οικονομικών δραστηριοτήτων στην εσωτερική αγορά, προκαλούν οικονομικές απώλειες, υπονομεύουν την εμπιστοσύνη των χρηστών και εν τέλει προκαλούν σοβαρή ζημιά στην οικονομία και την κοινωνία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το δε ενδεχόμενο ανεπαρκούς σχεδιασμού ή εφαρμογής των απαιτήσεων κυβερνοασφάλειας σε ένα κράτος μέλος είναι εξαιρετικά πιθανό να έχει επιπτώσεις στο επίπεδο κυβερνοασφάλειας άλλων κρατών μελών.

Η επανεξέταση της οδηγίας 2016/1148 κατέδειξε μεγάλη απόκλιση στην εφαρμογή της από τα κράτη μέλη, μεταξύ άλλων όσον αφορά το πεδίο εφαρμογής της, η οριοθέτηση του οποίου επαφίονταν σε μεγάλο βαθμό στη διακριτική ευχέρεια των κρατών. Η οδηγία αυτή παρείχε, επίσης, ευρύτατη διακριτική ευχέρεια στα κράτη μέλη όσον αφορά την εφαρμογή των υποχρεώσεων σχετικά με την ασφάλεια και την αναφορά των περιστατικών που ορίζονται στην εν λόγω οδηγία.

Η νέα οδηγία που ενσωματώνεται στην ελληνική έννομη τάξη με το προκείμενο σχέδιο νόμου αποσκοπεί στην εξάλειψη αυτών των μεγάλων αποκλίσεων μεταξύ των κρατών μελών, ιδίως με τον καθορισμό ελάχιστων κανόνων σχετικά με τη λειτουργία ενός συντονισμένου κανονιστικού πλαισίου. Θεσπίζεται, δηλαδή, ένα συνεκτικό πλαίσιο για τη διακυβέρνηση της κυβερνοασφάλειας ως

διακριτής, οριζόντιου χαρακτήρα δημόσιας πολιτικής, καθώς και μηχανισμοί αποτελεσματικής συνεργασίας μεταξύ των αρμόδιων αρχών και των οργανισμών, που παρέχουν κρίσιμες υπηρεσίες για την οικονομική και κοινωνική ζωή, όχι μόνο ενός κράτους μέλους, αλλά και ολόκληρης της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Συνοπτικά, οι κεντρικοί πυλώνες της παρούσας νομοθετικής πρωτοβουλίας είναι οι ακόλουθοι: Πρώτον, διευρυμένο πεδίο εφαρμογής με βάση το κριτήριο του κανόνα μεγέθους των επιχειρήσεων οντοτήτων καθώς και η υπαγωγή νέων τομέων. Δεύτερον, ενίσχυση και λειτουργική αναβάθμιση της αρμόδιας εθνικής αρχής κυβερνοασφάλειας. Τρίτον, μέτρα διαχείρισης κινδύνων, λογοδοσία οργάνων της διοίκησης των υπόχρεων οργανισμών και επιχειρήσεων οντοτήτων και εμπέδωση κουλτούρας συμμόρφωσης μέσω ενός αναλογικού κοινοτικού πλαισίου και μηχανισμών εφαρμογής με αυστηρότερες κυρώσεις, ώστε να διασφαλιστεί ότι οι οργανισμοί συμμορφώνονται με τα πρότυπα ασφάλειας, μειώνοντας συνακόλουθα τον κίνδυνο κυβερνοεπιθέσεων και διαφυλάσσοντας τα δικαιώματα των πολιτών και την ασφάλεια των επιχειρήσεων.

Τέταρτον, εντατικοποίηση των μέτρων κυβερνοασφάλειας και περιορισμός των υποχρεώσεων αναφοράς περιστατικών από πλευράς των υπόχρεων οντοτήτων με συγκεκριμένα χρονοδιαγράμματα, που θα επιτρέπουν την ταχεία αντίδραση και την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Πέμπτον, εμβάθυνση της διευρωπαϊκής συνεργασίας και συμμετοχή σε ευρωπαϊκούς μηχανισμούς για την ανταλλαγή πληροφοριών και το συντονισμό σε περιπτώσεις κρίσεων στον κυβερνοχώρο.

Αναλυτικότερα το προκείμενο σχέδιο νόμου διαρθρώνεται σε τρία μέρη εκ των οποίων το πρώτο μέρος αφορά την ενσωμάτωση της οδηγίας 2022/2555 με τις προτεινόμενες διατάξεις να υπερβαίνουν την ελάχιστη απαιτούμενη ενσωμάτωση των διατάξεων της Οδηγίας. Το δεύτερο μέρος αφορά σε εντοπισμένες τροποποιήσεις στον ν.5086/2024 και στον ν.4961/2022 καθώς και τρεις άλλες ρυθμίσεις. Και το τρίτο μέρος που περιλαμβάνει την ακροτελεύτια διάταξη για την έναρξη ισχύος των διατάξεων του.

Σημειώνω ότι επισυνάπτονται δύο παραρτήματα για την κατηγοριοποίηση των οντοτήτων και των τομέων στους οποίους πρέπει να εφαρμοστεί το πρώτο μέρος του σχεδίου νόμου. Το πρώτο μέρος περιλαμβάνει ένα συνεκτικό πλαίσιο διατάξεων για την κυβερνοασφάλεια και τους μηχανισμούς αποτελεσματικής συνεργασίας μεταξύ των αρμόδιων αρχών και των οργανισμών που παρέχουν κρίσιμες υπηρεσίες στην οικονομική και κοινωνική ζωή με σκοπό την επίτευξη υψηλού επιπέδου κυβερνοασφάλειας σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση. Αντικείμενο δε κατά κύριο λόγο είναι ο προσδιορισμός πλαισίου για την κατάρτιση εθνικής στρατηγικής κυβερνοασφάλειας, ο ορισμός αρμόδιας αρχής για την κυβερνοασφάλεια και τη διαχείριση κυβερνοκρίσεων, ο ορισμός ενιαίου σημείου επαφής για την κυβερνοασφάλεια και ομάδων αποκλειστικά συμβάντα, που αφορούν στην ασφάλεια των υπολογιστών, ο καθορισμός μέτρων διαχείρισης κινδύνων στον τομέα της κυβερνοασφάλειας και ρυθμίσεις για τους όρους και τις υποχρεώσεις υποβολής αναφορών, καθώς και για την εποπτεία και επιβολή τυχόν μέτρων και κυρώσεων.

Για την οριοθέτηση του πεδίου εφαρμογής του σχεδίου νόμου καθορίζονται δύο κατηγορίες υπόχρεων οντοτήτων, οι βασικές και σημαντικές. Τα κριτήρια του καθορισμού είναι αφ' ενός μεν το μέγεθος, δημόσιες και ιδιωτικές οντότητες των τομέων, που αναφέρονται στα παραρτήματα 1 και 2 του σχεδίου νόμου, οι οποίες χαρακτηρίζονται ως μεσαίες σύμφωνα με τη σύσταση 2003/361 της επιτροπής ή υπερβάνουν τα ανώτατα όρια για τις μεσαίες επιχειρήσεις και παρέχουν υπηρεσίες στην ημεδαπή, αφ' ετέρου η σπουδαιότητά τους για την παροχή κρίσιμων υπηρεσιών για τη λειτουργία της αγοράς ή την ιδιαίτερη σημασία τους. Εφαρμόζεται σε οντότητες ανεξαρτήτως μεγέθους, που παρέχουν συγκεκριμένες υπηρεσίες στους τομείς και στους υποτομείς που αναφέρονται στα παραρτήματα 1 και 2.

Αναφορικά με τη δημόσια διοίκηση εφαρμόζεται στους φορείς της κεντρικής κυβέρνησης του άρθρου 14 παράγραφος 1 περίπτωση γ' του ν.4720/2014 καθώς και στους ΟΤΑ Α' και Β' βαθμού. Αντιθέτως δεν εφαρμόζεται σε οντότητες δημόσιας διοίκησης που ασκούν δραστηριότητα στους τομείς της εθνικής άμυνας,

εθνικής ασφάλειας, δημόσιας ασφάλειας καθώς και της επιβολής του νόμου. Επιπρόσθετα σε αυτό υπάρχει η ρητή επιφύλαξη στην εφαρμογή του νόμου σχετικά με μέτρα που λαμβάνει χώρα μας για την προστασία της εθνικής ασφάλειας και των κυριαρχικών της δικαιωμάτων.

Μία σημαντική διαφορά με την προηγούμενη οδηγία είναι ότι επικαιροποιείται και διευρύνεται σημαντικά ο κατάλογος των τομέων και δραστηριοτήτων που υπόκεινται σε υποχρεώσεις λήψης μέτρων κυβερνοασφάλειας, ώστε να παρέχεται ολοκληρωμένη κάλυψη των τομέων και υπηρεσιών ζωτικής σημασίας για βασικές κοινωνικές και οικονομικές δραστηριότητες στην εσωτερική αγορά. Για παράδειγμα εισάγονται για πρώτη φορά στο πεδίο εφαρμογής ο δημόσιος τομέας με κεντρική διοίκηση και αυτοδιοίκηση, διαχείριση υπηρεσιών τεχνολογίας, πληροφορικής και επικοινωνίας, ταχυδρομικές υπηρεσίες, διαχείριση αποβλήτων, έρευνα, τρόφιμα παρασκευή, παραγωγή και διανομή χημικών προϊόντων και κατασκευαστικός τομέας.

Επιπρόσθετα στο σχέδιο νόμου προσδιορίζονται οι στόχοι και το πλαίσιο διαμόρφωσης της εθνικής στρατηγικής κυβερνοασφάλειας ως ολοκληρωμένο σχέδιο στρατηγικής, η οποία καταρτίζεται από την Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας. Ανάμεσα σε άλλα η Εθνική Στρατηγική Κυβερνοασφάλειας περιλαμβάνει τους στόχους και τις προτεραιότητες, το πλαίσιο διακυβέρνησης για την επίτευξη αυτών, την αποσαφήνιση των αρμοδιοτήτων των ενδιαφερομένων μερών σε εθνικό επίπεδο και τον συντονισμό και τη συνεργασία μεταξύ αυτών και των αντίστοιχων οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Υπό αυτό το πρίσμα θεσπίζονται πολιτικές διαχείρισης ευπαθειών, προώθησης της ανάπτυξης και της ενσωμάτωσης νέων τεχνολογιών, της εκπαίδευσης και της κατάρτισης στην κυβερνοασφάλεια. Η Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας που συστάθηκε πρόσφατα με το ν.5086/2024 κατέχει πρωταγωνιστικό ρόλο. Ειδικότερα η Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας ορίζεται ως αρμόδια αρχή υπεύθυνη για την κυβερνοασφάλεια και για τα εποπτικά καθήκοντα. Αποτελεί το ενιαίο σημείο επαφής και ασκεί καθήκοντα συνδέσμου για τη διασφάλιση της διασυννοριακής συνεργασίας της χώρας τόσο με άλλους αρμόδιους φορείς όσο και με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τον Οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την κυβερνοασφάλεια ENISA.

Ταυτόχρονα ο επιχειρησιακός ρόλος της Εθνικής Αρχής Κυβερνοασφάλειας ενισχύεται σημαντικά και ορίζεται ως αρμόδια αρχή για τη διαχείριση περιστατικών και κρίσεων μεγάλης κλίμακας και συμμετέχει στο ευρωπαϊκό δίκτυο οργανώσεων διασύνδεσης για κρίση στον κυβερνοχώρο. Ορίζεται επιπρόσθετα ως αρμόδια αρχή απόκρισης για συμβάντα που αφορούν στην ασφάλεια υπολογιστών. Η δε ομάδα απόκρισης αυτής επιτελεί συντονιστικό ρόλο. Κατ' εξαίρεση για τους φορείς της κεντρικής κυβέρνησης που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής καθώς και τους ΟΤΑ, αρμόδια ομάδα απόκρισης ορίζεται η σχετική ομάδα της διεύθυνσης κυβερνοχώρου της Εθνικής Υπηρεσίας Πληροφοριών.

Ένα από τα στοιχεία που ξεχωρίζουν τη νέα οδηγία από την προηγούμενη είναι η συνεργασία μεταξύ των ομάδων απόκρισης για συμβάντα, που αφορούν στην ασφάλεια υπολογιστών τόσο σε εθνικό επίπεδο όσο και σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης με συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα απόκρισης και ενημέρωσης. Ειδικά επισημαίνω την πρόβλεψη για την ανταλλαγή πληροφοριών σε τακτική βάση μεταξύ των εθνικών αρχών σε ένα ευρύτατο πλαίσιο από τον καθορισμό των υπόχρεων οντοτήτων μέχρι περιστατικά, κινδύνους και απειλές. Επισημαίνεται ότι μέσω του πλαισίου για τη συντονισμένη γνωστοποίηση ευπαθειών, ευπάθειες που εντοπίζονται κυρίως σε προϊόντα αλλά και σε υπηρεσίες, δύναται να αντιμετωπίζονται το συντομότερο δυνατόν και με συστημικό και πιο συντονισμένο τρόπο.

Επίσης με το υπό συζήτηση σχέδιο νόμου προβλέπονται υποχρεώσεις λήψης μέτρων διαχείρισης κινδύνων στον τομέα της κυβερνοασφάλειας από τις βασικές και σημαντικές οντότητες στη βάση μιας ολιστικής προσέγγισης του κινδύνου με στόχο την προστασία των συστημάτων δικτύου και πληροφοριακών συστημάτων και του φυσικού περιβάλλοντος των εν λόγω συστημάτων από περιστατικά καθώς και υποχρεώσεις αναφοράς περιστατι-

κών με λεπτομερές και αυστηρό χρονοδιάγραμμα, αποσκοπώντας στην έγκαιρη αντιμετώπιση των απειλών.

Στο ίδιο πλαίσιο της συνεργασίας και της αναφοράς περιστατικών εντάσσονται και οι ρυθμίσεις του Κεφαλαίου ΣΤ' περί ανταλλαγής πληροφοριών. Τέλος, η Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας ορίζεται ως αρμόδια αρχή εποπτείας και ελέγχου για τη συμμόρφωση με τις διατάξεις του προκειμένου σχεδίου νόμου και προβλέπονται οι γενικές ρυθμίσεις εποπτείας και ελέγχου από τις οποίες ξεχωρίζω την επιφύλαξη της αρμοδιότητας της αρχής προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα αναφορικά με τον κανονισμό 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Συμβουλίου στην αντιμετώπιση περιστατικών, που οδηγούν σε παραβάσεις δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

Σημειώνω ακόμα τη δυνατότητα αμοιβαίας συνδρομής στην εποπτεία και τις κυρώσεις με άλλα μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην περίπτωση που μία οντότητα παρέχει υπηρεσίες σε περισσότερες από μία χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το πλέγμα των διατάξεων αυτών εποπτείας και ελέγχου αποσκοπεί στη μεγιστοποίηση της αποτρεπτικότητας και της αποτελεσματικότητας των μέτρων σε περίπτωση παραβίασης των οικείων κανόνων με σεβασμό στις αρχές της ισότητας και της αναλογικότητας.

Επισημαίνεται η ειδική ρύθμιση του άρθρου 29 για τους παρόχους δημόσιων δικτύων ηλεκτρονικών επικοινωνιών ή διαθέσιμων στο κοινό υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών αναφορικά με τις υποχρεώσεις των οντοτήτων έναντι έτερων ανεξάρτητων αρχών όπως της Αρχής Διασφάλισης Απορρήτου των Επικοινωνιών, της Εθνικής Επιτροπής Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων, της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, καθώς επίσης και η συνεργασία μεταξύ των αρχών αυτών και της Εθνικής Αρχής Κυβερνοασφάλειας.

Ρητά δε ορίζεται η Ανεξάρτητη Αρχή Διασφάλισης Απορρήτου των Επικοινωνιών ως τομεακό σημείο επαφής και συνεργασίας σε εθνικό επίπεδο με την Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας, αναφορικά με τους παρόχους δημοσίων δικτύων και ηλεκτρονικών επικοινωνιών ή διαθέσιμων στο κοινό υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών.

Από το μέρος δεύτερο του σχεδίου νόμου σημειώνω τη ρύθμιση του άρθρου 35 με το οποίο μέσω της εγκατάστασης σταθμών συμπληρωματικής κάλυψης διασφαλίζεται η μόνιμη και πλήρης τηλεοπτική κάλυψη για τους κατοίκους περιοχών εκτός τηλεοπτικής πρόσβασης στη χώρα μας.

Τέλος στο άρθρο 36 προβλέπεται νέα καταληκτική προθεσμία διόρθωσης των αρχικών εγγραφών για τις περιοχές που κηρύχθηκαν υπό κτηματογράφηση πριν από την έναρξη ισχύος του ν.3481/2006. Συγκεκριμένα η αποκλειστική προθεσμία λήγει ένα έτος από τη δημοσίευση πράξης του διοικητικού συμβουλίου του «Ελληνικού Κτηματολογίου» με την οποία διαπιστώνεται η εφαρμογή του συστήματος σε αντικατάσταση του συστήματος μεταγραφών και υποθηκών στο σύνολο της χώρας μας.

Ανάλογη είναι η πρόβλεψη για τη δυνατότητα αμφισβήτησης και διόρθωσης ανακριβούς εγγραφής σε ακίνητα με την ένδειξη «αγνώστου ιδιοκτήτη», είτε εξωδικαστικά είτε κατόπιν άσκησης αγωγής, καθώς και για τη διόρθωση ανακριβούς εγγραφής σε ακίνητα με την ένδειξη «ελληνικό δημόσιο». Επισημαίνεται ότι η ρύθμιση αυτή αποτελεί αίτημα της ολομέλειας των δικηγορικών συλλόγων της χώρας.

Κυρίες και κύριοι, η βελτίωση των ικανοτήτων και η ενίσχυση της ανθεκτικότητας του ψηφιακού κράτους και της κρίσιμης ψηφιακής υποδομής, που υποστηρίζει την παροχή υπηρεσιών ιδιωτικών επιχειρήσεων σε σημαντικούς τομείς για την κοινωνική και οικονομική ζωή της χώρας, αποτελούν επιτακτική ανάγκη για την αδιάλειπτη παροχή των αγαθών και υπηρεσιών αυτών, την προστασία των ατομικών δικαιωμάτων στον κυβερνοχώρο και την καλλιέργεια και την ανάκτηση του κλίματος εμπιστοσύνης στις ψηφιακές τεχνολογίες.

Αυτά στοχεύει και πιστεύω ότι θα επιτύχει το προκειμένο σχέδιο νόμου. Γι' αυτό σας καλώ να το υπερψηφίσετε.

Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Ιωάννης Πλακιωτάκης): Κι εμείς ευχαριστούμε τον κ. Κτιστάκη.

Θα δώσω τώρα τον λόγο στον εισηγητή του ΠΑΣΟΚ κ. Απόστολο Πάνα.

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΠΑΝΑΣ: Κύριε Πρόεδρε, κύριε Υπουργέ, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, έρχεται σήμερα στην Ολομέλεια η ψήφιση του σχεδίου νόμου που αφορά την ενσωμάτωση της οδηγίας 2022/2555 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 14^{ης} Δεκεμβρίου 2022 σχετικά με μέτρα για υψηλό κοινό επίπεδο κυβερνοασφάλειας σε ολόκληρη την Ένωση και η τροποποίηση του Κανονισμού και της οδηγίας 2018/1972.

Θα ξεκινήσω την τοποθέτησή μου κάνοντας μια σύντομη ιστορική αναδρομή για την κυβερνοασφάλεια, πώς αυτή αντιμετωπίστηκε αλλά και πώς δημιουργήθηκε στη χώρα μας η Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας, συνεχίζοντας βέβαια με τη σημαντικότητα αλλά και τη σοβαρότητα του θέματος που σήμερα συζητάμε.

Έχοντας λοιπόν ως χώρα μια πενιχρή έως ελάχιστη ενασχόληση με τις δομές και τον πυρήνα της κυβερνοασφάλειας είναι άξιο απορίας το πώς και με ποιον τρόπο τα στατιστικά στοιχεία, όπως τα δηλώσαμε ως χώρα την 27^η Φεβρουαρίου του 2019, μας κατέτασσαν στην ενδέκατη θέση παγκοσμίως, τη 12^η Ιουλίου του 2019 στην πέμπτη θέση παγκοσμίως, ενώ την 14^η Οκτωβρίου 2019 στην πρώτη θέση παγκοσμίως.

Σύμφωνα λοιπόν με τα στοιχεία τότε που δήλωναν τα στελέχη και ο τότε διευθυντής της Εθνικής Αρχής Κυβερνοασφάλειας, ο οποίος ορίστηκε το 2018, αυτή ήταν η εικόνα της χώρας μας. Η χώρα μας δηλαδή υπερέχει στον τομέα κυβερνοασφάλειας έναντι των χωρών όπως η Εσθονία, το Ισραήλ, οι Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής και πολλές άλλες. Θεωρώ ότι η εικόνα που παρουσιάζουμε δεν αποτυπώνει την πραγματική κατάσταση και αυτό είναι γνωστό στα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Στην πραγματικότητα λοιπόν τι έγινε; Χάθηκε πολύτιμος και ουσιαστικός χρόνος, την ίδια στιγμή που οι άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης προχωρούσαν με γοργά βήματα στη θωράκισή τους. Εμείς, λοιπόν, απλά δεν είχαμε επίγνωση του επιπέδου της κυβερνοασφάλειας, είτε δηλώναμε στοιχεία που διαστρέβλωναν την πραγματικότητα, γεγονός βέβαια το οποίο πρέπει να μας προβληματίζει ιδιαίτερα.

Παρ' ότι όμως η διεθνής πρακτική υποστηρίζει ότι οι ανεξάρτητες αρχές πρέπει να είναι αποτελεσματικές καθώς διαθέτουν την αυτονομία να ασκούν τα καθήκοντά τους χωρίς εξωτερικές επιρροές, η Κυβέρνηση κρίνει διαφορετικά από τα υπόλοιπα ανεπτυγμένα κράτη, παραμερίζοντας την παγκόσμια κοινή παραδοχή ότι η εξασφάλιση της ανεξαρτησίας της Εθνικής Αρχής Κυβερνοασφάλειας θα ενίσχυε τη διαφάνεια, την αμεροληψία και την αποδοτικότητα της λειτουργίας της. Η θεσμοθέτηση λοιπόν της Εθνικής Αρχής Κυβερνοασφάλειας ως ανεξάρτητης αρχής αποτελεί μια σοβαρή εκκρεμότητα της χώρας μας έως και σήμερα.

Πάμε λοιπόν τώρα στη σημαντικότητα της κυβερνοασφάλειας, την πρακτική δηλαδή της προστασίας συστημάτων υπολογιστών δικτύων και δεδομένων από μη εξουσιοδοτημένη πρόσβαση και κακόβουλες επιθέσεις. Η πρακτική λοιπόν της κυβερνοασφάλειας χρησιμοποιείται συχνά από ιδιώτες αλλά και από πολλές επιχειρήσεις για προστασία από κυβερνοεπιθέσεις με τη συλλογή λογισμικού, διαδικασιών και συστημάτων για τον σκοπό αυτό.

Η κυβερνοασφάλεια είναι ιδιαίτερα επίκαιρη, μιας και τα δεδομένα που υπάρχουν είναι ποικίλα και πολύπλοκα και όλο και περισσότερες επιχειρήσεις βρίσκονται στο διαδίκτυο. Συγχρόνως γίνεται ολοένα και πιο σημαντική στη σημερινή ψηφιακή εποχή, με τις συνέπειες των επιθέσεων στον κυβερνοχώρο να είναι ιδιαίτερα κρίσιμες.

Η λήψη λοιπόν μέτρων και η δημιουργία μιας στρατηγικής ασφάλειας στον κυβερνοχώρο έναντι κακόβουλων επιθέσεων που έχουν σχεδιαστεί για πρόσβαση, τροποποίηση, διαγραφή συστημάτων εφαρμογών και δεδομένων, είναι ζωτικής σημασίας. Γενικότερα λοιπόν τα μέτρα της κυβερνοασφάλειας συμβάλλουν στην προστασία αυτών των πληροφοριών από υποκλοπές ή ζημία και μη εξουσιοδοτημένη πρόσβαση μεταξύ άλλων.

Σε εταιρικό τώρα επίπεδο τα μέτρα κυβερνοασφάλειας συμβάλλουν στη διατήρηση και τη βελτίωση της εμπιστοσύνης μιας εταιρείας, τόσο εσωτερικά όσο για τους εξωτερικούς συνεργάτες και πελάτες. Άλλωστε τα περιστατικά των κυβερνοεπιθέσεων

μπορούν να προκαλέσουν διακοπές στην επιχειρηματική δραστηριότητα, με αποτέλεσμα να υπάρξουν οικονομικές απώλειες και ζημιά στη φήμη της εκάστοτε επιχείρησης.

Πάμε λίγο τώρα όμως στα ευρωπαϊκά δεδομένα και στην πραγματική κατάσταση που επικρατεί στον ευρωπαϊκό χώρο. Νέα έρευνα του Ευρωβαρόμετρου δείχνει ότι όχι μόνο αυξάνεται η έλλειψη δεξιοτήτων στον κυβερνοχώρο, αλλά πρέπει να υπάρξουν και περισσότεροι ειδικοί σε αυτόν, καθώς και να αυξηθεί το προσωπικό που γνωρίζει την κυβερνοασφάλεια σε κάθε εταιρεία σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Επισημαίνεται μάλιστα στην έρευνα ότι το χάσμα δεξιοτήτων στον κυβερνοχώρο φαίνεται να συνδέεται στενά με κυβερνοαπειλές. Αυτό, όπως καταλαβαίνετε, συνιστά μέγιστη απειλή για τη λειτουργία των συστημάτων δικτύων και φυσικά για τις πληροφορίες και για την ενιαία αγορά, και όχι μόνο, στο σύνολό της.

Τα αποτελέσματα της έρευνας του Ευρωβαρόμετρου κατέδειξαν ενδιαφέρουσες πληροφορίες σχετικά με την ευαισθητοποίηση για την κυβερνοασφάλεια, αναφέροντας επιγραμματικά κάποια από αυτά, που θα ήθελα να τα δείτε με προσοχή. Έλλειψη ευαισθητοποίησης, δυσκολίες πρόληψης, προσόντα και πιστοποίηση, διαφορετικότητα και ένταξη. Όλα αυτά είναι σημαντικά δεδομένα, που πρέπει να μας απασχολήσουν σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Τι γίνεται όμως στην ελληνική πραγματικότητα; Σύμφωνα με τον Σύνδεσμο Ελληνικών Επιχειρήσεων και Επικοινωνιών Ελλάδας, ΣΕΠΕ, και πιο συγκεκριμένα από την έρευνα του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών και της ομάδας του καθηγητή κυβερνοασφάλειας Δημήτρη Γκριτζαλή, τι λέει λοιπόν εν ολίγοις αυτή η έρευνα, η μελέτη; «Η ζήτηση για επαγγελματίες της κυβερνοασφάλειας στην Ελλάδα δεν ήταν ποτέ μεγαλύτερη, καθώς οι απειλές στον κυβερνοχώρο -και εδώ πρέπει να μείνουμε- αυξάνονται ραγδαία και οι επιχειρήσεις και οι οργανισμοί επιδιώκουν να ενισχύσουν την προστασία και την ακεραιότητα των δεδομένων τους και την απρόσκοπτη και εύρυθμη λειτουργία της.»

Όπως λοιπόν καταδεικνύει η συγκεκριμένη μελέτη, παρατηρείται σημαντική έλλειψη προσφοράς και ακαδημαϊκών προγραμμάτων κυρίως σε προπτυχιακό επίπεδο, με αποτέλεσμα να υπάρχει σημαντική αναντιστοιχία και φυσικά δεν υπάρχει πανεπιστημίο στην Ελλάδα το οποίο να παρέχει βασικό τίτλο σπουδών στην κυβερνοασφάλεια. Το σημαντικότερο όμως είναι ότι δεν υπάρχει και καμμία συστηματική και αξιόπιστη μελέτη, που να καταγράφει και να αξιολογεί τη ζήτηση δεξιοτήτων κυβερνοασφάλειας στην Ελλάδα βραχυπρόθεσμα ή μακροπρόθεσμα. Και γιατί τα λέω όλα αυτά; Για να έχουμε μια πλήρη εικόνα για το τι συμβαίνει σε αυτόν τον μεγάλο τομέα στη χώρα μας αυτή τη στιγμή.

Πάμε λίγο στο σχέδιο νόμου τώρα και στα επιμέρους άρθρα. Ένα από τα σημαντικότερα ζητήματα, που εξακολουθούν να λειτουργούν ως τροχοπέδη, είναι ότι η Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας δεν είναι ανεξάρτητη αρχή. Το θέμα αυτό το είχαμε αναδείξει και κατά τη σύστασή της και παραμένει επίκαιρο. Η ανεξαρτησία της αρχής θα διασφαλίσει κατ' εμάς την αντικειμενικότητα και θα θωρακίσει τον φορέα απέναντι σε ενδεχόμενες πολιτικές ή άλλες πιέσεις. Επίσης η ανεξάρτητη αρχή πρέπει να καταστεί και να εξασφαλίσει συγχρόνως και την επαρκή στελέχωσή της.

Οι ανησυχίες μας και οι παρατηρήσεις και επισημάνσεις των φορέων για την υποστελέχωση των υποστηρικτικών δομών και τη συνεργασία με άλλες ανεξάρτητες αρχές, όπως η ΑΔΑΕ, αλλά και η έλλειψη εξειδικευμένων στελεχών στην κυβερνοασφάλεια στους φορείς της δημόσιας διοίκησης καθιστούν απολύτως αναγκαία την κατάθεση βελτιώσεων ή τροπολογιών -σας το είπαμε και στις επιτροπές- για να διασφαλιστεί η αποτελεσματικότητα της εφαρμογής της συγκεκριμένης ευρωπαϊκής ενσωμάτωσης.

Η δική μας λοιπόν πρόταση συνεχίζει να θίγει το θέμα που αφορά τον χαρακτήρα αυτής της εθνικής αρχής, τον τρόπο επιλογής της διοίκησής της, την οργανωτική αρτιότητα, την επαρκή στελέχωση με ασφάλεια, τη λειτουργική αυτονομία, την αυτοτέλεια αλλά και τη χρηματοδότηση που θα της προσδώσει το ανάλογο κύρος, τη στελέχωση λοιπόν της διοίκησης με ανοικτές συγχρόνως διαδικασίες, ώστε να θωρακίσουμε και τον διακομ-

ματικό έλεγχο και να αντιμετωπίσουμε οποιαδήποτε αυθαιρεσία ή υπολειτουργία μπορεί να υπάρξει.

Σε ό,τι αφορά τα άρθρα τώρα, στα άρθρα 1 έως 8 προτείνουμε και αιτούμαστε τη δέσμευση της Κυβέρνησης για βελτιώσεις που θα διασφαλίσουν την ανεξαρτησία της Εθνικής Αρχής Κυβερνοασφάλειας και τη συνεργασία με άλλες αρχές, όπως η ΑΔΑΕ.

Στο άρθρο 9, που αφορά τη διαχείριση κρίσεων, απαραίτητη προϋπόθεση για μας είναι ότι θα περιλαμβάνει πρόβλεψη για την ενίσχυση της στελέχωσης και των υποδομών της Εθνικής Αρχής Κυβερνοασφάλειας.

Στο άρθρο 10, καθώς προβλέπεται η σύσταση και λειτουργία ομάδων απόκρισης για την ασφάλεια υπολογιστών, η Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας θα πρέπει να έχει από την πλευρά της τους αναγκαίους όρους για την επαρκή και αποτελεσματική λειτουργία της.

Στο άρθρο 15, που περιγράφονται τα μέτρα που πρέπει να λαμβάνουν οι οντότητες για τη διαχείριση των κινδύνων κυβερνοασφάλειας, με δεδομένες τις απαιτήσεις και τα οριζόμενα καθήκοντα και με βάση πάντα τις απόψεις των φορέων που κατατέθηκαν στην επιτροπή, δεν υπάρχουν στελέχη με την κατάλληλη εκπαίδευση, με τις κατάλληλες γνώσεις, με τη διαθεσιμότητα που απαιτείται.

Στα άρθρα 23 έως 26, εποπτεία δηλαδή και κυρώσεις, η εφαρμογή τους πρέπει να είναι διαφανής και δίκαιη, με σαφείς διαδικασίες, που να υποστηρίζονται με επαρκείς όρους.

Στο άρθρο 29 αποδίδεται ο συγκεκριμένος όρος στην ΑΔΑΕ αναφορικά με τους παρόχους δημόσιων δικτύων ή ηλεκτρονικών επικοινωνιών ή διαθέσιμων στο κοινό υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών. Αυτό σύμφωνα με την αρχή -το είδαμε και στην ακρόαση φορέων- θέτει σε αμφισβήτηση την άσκηση των αρμοδιοτήτων που ασκεί σήμερα.

Τέλος, στα άρθρα 30 έως 32, εδώ πρέπει να υπάρξει ένα σαφές χρονοδιάγραμμα για τη στελέχωση και την ενίσχυση των υποστηρικτικών δομών της Εθνικής Αρχής Κυβερνοασφάλειας. Στην ακρόαση φορέων αλλά και στη δημόσια διαβούλευση ο κ. Ράμμος επισήμανε ότι με την εν λόγω διάταξη μειώνεται δραματικά η αρμοδιότητα της ΑΔΑΕ με τα συγκεκριμένα άρθρα που καταργούνται.

Προφανώς θα πρέπει η ΑΔΑΕ να λειτουργεί σαν ανεξάρτητη, μια αρχή συνταγματικά κατοχυρωμένη, να διατηρεί τις αρμοδιότητές της στους ελέγχους των παρόχους δημόσιων δικτύων ηλεκτρονικών επικοινωνιών και να μπορεί να επιβάλλει πρόστιμα και για παραβάσεις σχετικά με την ασφάλεια των δικτύων και των υπηρεσιών.

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι Υπουργέ, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, με δεδομένο το σκάνδαλο των υποκλοπών, με πλήρη υπαιτιότητα της παρούσας Κυβέρνησης, δεν υπάρχει απολύτως καμμία διάθεση στην προκειμένη στιγμή να μην δούμε συνολικά το θέμα της κυβερνοασφάλειας, αλλά να μην αναλύσουμε συγχρόνως και τους πραγματικούς σκοπούς ενός νομοθετήματος που φέρνει αυτή τη στιγμή η Κυβέρνηση. Αν οι προθέσεις σας και το ενδιαφέρον σας για την κυβερνοασφάλεια είναι ειλικρινείς, θα πρέπει έστω και τώρα να υιοθετήσετε μια σειρά από τις προτάσεις μας, όπως την ίδρυση μιας ανεξάρτητης εθνικής αρχής, που θα θωρακίζει με τον τρόπο τον οποίον αναφέρουμε το πολίτευμα, την πατρίδα, τις δημόσιες υποδομές, το κράτος δικαίου και τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Οι προβληματισμοί μας δεν είναι τυχαίοι ούτε αναίτιοι, καθώς το γεγονός ότι το Υπουργείο, κατ' εμάς τουλάχιστον, δεν έκανε τη συνομιλία που έπρεπε με την ΑΔΑΕ στο στάδιο της προετοιμασίας του σχεδίου νόμου φαίνεται ότι αφήνει ένα κενό. Επίσης το Υπουργείο δεν απάντησε θετικά σε κανένα από τα συγκεκριμένα αιτήματα για προσθήκες που κατατέθηκαν στην ανοικτή διαβούλευση, το οποίο δεν προμηνύει θετικές εναλλακτικές προθέσεις από την πλευρά σας.

Οι προσθήκες στην ΑΔΑΕ αφορούν την ανεξαρτησία της ΑΔΑΕ και τη θέση της ως συνταγματικής ανεξάρτητης αρχής. Ειδικότερα, γνωρίζετε καλά ότι η ΑΔΑΕ ζήτησε δύο συγκεκριμένες ρητές αναφορές στην αρμοδιότητά της και το Υπουργείο απάντησε σε μια περίπτωση πως ισχύουν οι κείμενες διατάξεις και στην άλλη πως το αίτημα της ΑΔΑΕ θα ρυθμιστεί με υπουργική

απόφαση. Ειδικά το δεύτερο δεν θα θέλαμε να το σχολιάσουμε.

Γι' αυτό σας ζητάμε, έστω και την ύστατη στιγμή, να προχωρήσετε, έστω και τώρα, σε συγκεκριμένες αλλαγές, ώστε η ΑΔΑΕ και όλες οι συνταγματικά κατοχυρωμένες αρχές να μην τελούν υπό τον έλεγχο, την εποπτεία και την υποβολή κυρώσεων ενός νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου χωρίς θεσμική ανεξαρτησία, αλλά να λογοδοτούν στη Βουλή όπως ορίζει και το Σύνταγμα.

Επίσης οι αρμοδιότητες της ανεξάρτητης αρχής δεν μπορούν να της αφαιρούνται με έναν τυπικό νόμο και να μεταβιβάζονται σε ένα νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου.

Κλείνοντας, να επισημάνουμε ότι με αυτή τη σημαντική παρατήρηση εμείς θεωρούμε ότι είναι ορθή και απαραίτητη η εναρμόνιση με την κοινοτική οδηγία, αλλά θα πρέπει, για να είμαστε ξεκάθαροι, η ελληνική πολιτεία να μεριμνήσει πρωτίστως και για την εναρμόνιση των υποδομών, των οργανωτικών, των τεχνικών και των εκπαιδευτικών απαιτήσεων, για όλα τα θέματα τα οποία ορίσαμε πιο πριν.

Απαιτούμε λοιπόν και θεωρούμε κρίσιμο να χαράξουμε, έστω και την ύστατη στιγμή, μια εθνική στρατηγική και πολιτική ανάπτυξης σε ό,τι αφορά την εξέλιξη της κυβερνοασφάλειας στη χώρα μας, προστατεύοντας τόσο τον ιδιωτικό όσο και τον δημό-

σιο τομέα και διασφαλίζοντας ταυτόχρονα την εύρυθμη λειτουργία τους, αλλά και την αποφυγή ανεπιθύμητων καταστάσεων.

Ευχαριστώ πολύ για τον χρόνο σας.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΠΑΣΟΚ - Κινήματος Αλλαγής)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Ιωάννης Πλακιωτάκης): Κι εμείς ευχαριστούμε τον κ. Πάνα.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, θα ήθελα να σας ανακοινώσω ότι ο Πρόεδρος της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του ΣΥΡΙΖΑ - Προοδευτική Συμμαχία κ. Νικόλαος Παππάς, με την από 25 Νοεμβρίου 2024 επιστολή του προς τον Πρόεδρο της Βουλής, μας γνωστοποιεί ότι μετά από μυστική ψηφοφορία των μελών του ΣΥΡΙΖΑ - Προοδευτική Συμμαχία, που διεξήχθη σύμφωνα με το καταστατικό του κόμματος, στις 24 Νοεμβρίου 2024 εξελέγη ως νέος Πρόεδρος της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του ΣΥΡΙΖΑ - Προοδευτική Συμμαχία ο κ. Σωκράτης Φάμελλος.

Η προαναφερθείσα επιστολή κατατίθεται στα Πρακτικά της σημερινής συνεδρίασης.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ - Προοδευτική Συμμαχία)

(Η προαναφερθείσα επιστολή καταχωρίζεται στα Πρακτικά και έχει ως εξής:

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ
ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΒΟΥΛΗΣ

Αριθμ. Πρωτ.: 6342
Ημερομ. 26/11/2024

Πρόεδρος Κοινοβουλευτικής Ομάδας ΣΥΡΙΖΑ-Προοδευτική Συμμαχία

Προς:

Τον Αξιότιμο Πρόεδρο

Της Βουλής των Ελλήνων

κ. Κωνσταντίνο Τασούλα

Αθήνα, 25 Νοεμβρίου 2024

Αξιότιμε κύριε Πρόεδρε,

Έχω την τιμή να σας ανακοινώσω ότι, μετά από μυστική ψηφοφορία των μελών του ΣΥΡΙΖΑ Π.Σ., που διεξήχθη, σύμφωνα με το καταστατικό του κόμματος, στις 24 Νοεμβρίου 2024, εξελέγη ως νέος Πρόεδρος του ΣΥΡΙΖΑ Π.Σ., ο κ. Σωκράτης Φάμελλος, βουλευτής, ο οποίος, σύμφωνα με τον Κανονισμό Λειτουργίας της Κ.Ο. είναι και Πρόεδρος της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του ΣΥΡΙΖΑ Π.Σ..

Με εκτίμηση

ΝΙΚΟΣ ΠΑΠΠΑΣ

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Ιωάννης Πλακιωτάκης): Ανακοινώνεται επίσης ότι οι Υπουργοί Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, Εξωτερικών, Εθνικής Άμυνας, Εσωτερικών, Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού, Υγείας, Προστασίας του Πολίτη, Υποδομών και Μεταφορών, Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Ανάπτυξης, Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, Δικαιοσύνης, Μετανάστευσης και Ασύλου, Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, Τουρισμού, Ψηφιακής Διακυβέρνησης, Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας και Επικρατείας, καθώς και ο Αναπληρωτής Υπουργός Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών κατέθεσαν στις 25-11-2024 σχέδιο νόμου «Μέτρα για την ενίσχυση του εισοδήματος, φορολογικά κίνητρα για την καινοτομία και τους μετασχηματισμούς επιχειρήσεων και άλλες διατάξεις».

Παραπέμπεται στην αρμόδια Διαρκή Επιτροπή.

Τέλος, γίνεται γνωστό στο Σώμα ότι από τα άνω δυτικά θεωρεία παρακολουθούν τη συνεδρίαση, αφού ενημερώθηκαν για την ιστορία του κτηρίου και τον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας της Βουλής και ξεναγήθηκαν στην έκθεση της αίθουσας «Ελευθέριος Βενιζέλος», τριάντα μαθήτριες και μαθητές και τρεις συνοδοί εκπαιδευτικοί από το 20^ο Δημοτικό Σχολείο Περιστερίου.

Η Βουλή σας καλωσορίζει.

(Χειροκροτήματα από όλες τις πτέρυγες της Βουλής)

Θα καλέσω τώρα στο Βήμα την ειδική αγορήτρια από τον ΣΥΡΙΖΑ - Προοδευτική Συμμαχία κ. Πόπη Τσαπανίδου.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΓΙΑΝΝΟΥΛΗΣ: Είναι η πρώτη της εισηγητική ομιλία, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Ιωάννης Πλακιωτάκης): Και όχι η τελευταία. Καλή σας επιτυχία, κυρία Τσαπανίδου.

ΠΑΡΘΕΝΑ (ΠΟΠΗ) ΤΣΑΠΑΝΙΔΟΥ: Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Καλημέρα, κύριοι συνάδελφοι. Θα μου επιτρέψετε να ξεκινήσω λίγο από τη μεγάλη εικόνα του τοπίου σήμερα. Η εποχή μας χαρακτηρίζεται από την τάχιστα μετάβαση στην ψηφιοποίηση της καθημερινότητας του πολίτη και την καθολική εισαγωγή του ψηφιακού περιβάλλοντος σε κάθε πτυχή της ανθρώπινης δραστηριότητας. Η εργασία, η εκπαίδευση, η υγεία, κάθε είδους συναλλαγές και υπηρεσίες εξυπηρετούνται και παρέχονται πλέον σε μεγάλο βαθμό στο ψηφιακό περιβάλλον και η διεθνής τάση δείχνει ότι δεν θα υπάρξει τομέας της ανθρώπινης δραστηριότητας που να μην επηρεαστεί θετικά ή αρνητικά από αυτήν τη μετάβαση.

Μέσα σ' αυτό το τοπίο λοιπόν που βρίσκεται η χώρα μας; Βρίσκεται σε μια κρίσιμη καμπή, αντιμέτωπη με πολλαπλές προκλήσεις, οικονομικές και κοινωνικές, εν μέσω των οποίων βιώνει αυτή την καταιγίδα της τεχνολογικής προόδου.

Στην οικονομία τα στοιχεία εξακολουθούν να δείχνουν βεβαίως μια θλιβερή εικόνα για το επίπεδο διαβίωσης των Ελλήνων. Σύμφωνα με τις τελευταίες ευρωπαϊκές εκθέσεις η αγοραστική δύναμη των πολιτών βρίσκεται στην τελευταία θέση ανάμεσα στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι μισθοί παραμένουν χαμηλοί. Το κόστος ζωής συνεχώς αυξάνεται. Οι οικογένειες δυσκολεύονται να τα φέρουν πέρα, να καλύψουν τις βασικές τους ανάγκες. Η ανισότητα διευρύνεται και οι πολίτες αισθάνονται την πίεση κάθε μέρα που περνάει.

Και στην ψηφιακή εποχή, όμως, οι Έλληνες παραμένουν ουραγοί. Η έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τον Δείκτη Ψηφιακής Οικονομίας Και Κοινωνίας, τον δείκτη DESI, δείχνει τη χώρα μας να μην έχει ακόμη ανταποκριθεί στις προκλήσεις της κατάρτισης του πληθυσμού της στο επίπεδο των ψηφιακών δεξιοτήτων που απαιτούνται. Από το 2021 μέχρι και σήμερα ο ψηφιακός αναλφαριθμητισμός των Ελλήνων έχει παραμείνει στάσιμος. Ο ένας στους δύο Έλληνες δεν έχει τις βασικές ψηφιακές δεξιότητες. Το ποσοστό απασχόλησης, επίσης, των ειδικών στις τεχνολογίες πληροφορίας και επικοινωνιών, παρά την αυξανόμενη ζήτηση από την αγορά, εξακολουθεί να είναι στο 2,04%, πολύ χαμηλότερο από τον μέσο όρο της Ευρώπης, που είναι το διπλάσιο στο 4,8%.

Και από οι επιχειρήσεις στην Ελλάδα μόνο το 43,3% των μικρομεσαίων επιχειρήσεων είχε τουλάχιστον ένα βασικό επίπεδο ψηφιακής έντασης, όταν ο μέσος όρος της Ευρωπαϊκής Ένωσης

είναι στο 57,7. Για να μη μιλήσουμε τώρα για τη χρήση τεχνητής νοημοσύνης, τη χρήση cloud, τη χρήση ανάλυσης δεδομένων. Μόνο τρεις μικρομεσαίες επιχειρήσεις στις δέκα τη χρησιμοποιούν. Είναι διπλάσιο το ποσοστό στην Ευρώπη.

Γιατί τα αναφέρω τώρα αυτά τα νούμερα; Γιατί δείχνουν ξεκάθαρα το έλλειμμα στις ψηφιακές δεξιότητες των Ελλήνων πολιτών, των Ελλήνων επιχειρηματιών. Οι ελληνικές επιχειρήσεις δυσκολεύονται να παραμείνουν ανταγωνιστικές σε μία κοινωνία κάθε μέρα και πιο ψηφιακή. Οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις είναι βασικός πυλώνας της κοινωνίας μας, της οικονομίας μας και βεβαίως αποτελούν πάντα την κερκόπορτα στο σύστημα το ψηφιακό, στην ψηφιακή θωράκιση της χώρας και μας κάνει δεκτικούς σε επιθέσεις. Και οι Έλληνες πολίτες βεβαίως, όταν ρωτήθηκαν, δήλωσαν ότι ανησυχούν περισσότερο για τα ψηφιακά τους δικαιώματα και αρχές απ' ό,τι ο μέσος όρος των πολιτών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Όλα αυτά όλα υπογραμμίζουν την ανάγκη ενίσχυσης των ψηφιακών δικαιωμάτων σε εθνικό επίπεδο.

Για τον δημόσιο τομέα τώρα, για τον οποίο η Κυβέρνηση συχνά πανηγυρίζει για την πρόοδο που έχει επιδείξει, και εκεί η ψηφιακή μετάβαση παραμένει γεμάτη εμπόδια. Οι πολίτες που επιθυμούν να αλληλεπιδράσουν με το κράτος μέσω ψηφιακών υπηρεσιών πολύ συχνά αντιμετωπίζουν δυσκολίες, είτε γιατί υπάρχει μεγάλη πολυπλοκότητα στα συστήματα είτε γιατί δεν έχουν ενημέρωση και υποστήριξη για να τα χρησιμοποιήσουν. Οι δημόσιες υπηρεσίες δεν έχουν καταφέρει να αξιοποιήσουν πλήρως τις δυνατότητες της ψηφιακής τεχνολογίας και να διασυνδεθούν μεταξύ τους, μεταφέροντας στην ψηφιακή εποχή την απέραντη γραφειοκρατία που ζούσαμε πριν από αυτή. Είναι υπαρκτή ανάγκη, λοιπόν, να κλείσουμε το ψηφιακό χάσμα που μας χωρίζει από τις άλλες ευρωπαϊκές χώρες και να διασφαλίσουμε ότι η χώρα μας θα μπορέσει να μετέχει ισότιμα στην ψηφιακή οικονομία του μέλλοντος. Να καταστήσουμε ισότιμους απέναντι στα οφέλη και τις δυνατότητες αυτής της τεχνολογικής επανάστασης κάθε Έλληνα και κάθε Ελληνίδα.

Δεν υπάρχει καμμία αμφιβολία ότι αυτή η ψηφιακή επανάσταση, εκτός από τις τεράστιες αλλαγές και τις προκλήσεις, φέρνει μαζί της και κινδύνους. Πάμε λίγο στον Οκτώβριο του 2024. Η πλατφόρμα του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου έγινε στόχος χάκερς. Προκλήθηκαν σοβαρές ανησυχίες στην κοινότητα του ιδρύματος. Καθηγητές, προσωπικό, φοιτητές φοβήθηκαν για τη διαρροή των προσωπικών τους δεδομένων με ό,τι συνεπάγεται αυτό. Θα σας θυμίσω την ανακοίνωση της Ένωσης Στρατιωτικών Περιφερειακής Ενότητας Ξάνθης που είπε ότι πρόκειται για ένα γεγονός που θα μπορούσε να επιτρέψει τον εντοπισμό στρατιωτικών από επιβουλεύόμενα συμφέροντα, διότι και στρατιωτικοί φοιτούσαν στο πανεπιστήμιο. Τον Ιούλιο του 2024, πολύ πρόσφατα, το Κτηματολόγιο δέχθηκε κυβερνοεπίθεση. Ευαίσθητα δεδομένα βρέθηκαν σε χέρια χάκερς, παρά τις όποιες καθυστερήσεις προς το αντίθετο. Τον Μάιο του 2023 στην τράπεζα θεμάτων την ώρα που τα παιδιά έδιναν εξετάσεις θυμόμαστε όλοι την αναστάτωση που είχε προκληθεί και ό,τι σήμαινε η διαρροή προσωπικών δεδομένων. Ενδεικτική αυτή η αναφορά, διότι δεν υπάρχει σελίδα του ελληνικού δημοσίου που να μην έχει υποστεί επίθεση. Όλες οι ιστοσελίδες των ελληνικών Υπουργείων, δήμοι, το κράτος το ίδιο, η ΕΥΠ ακόμη έχει δεχθεί επιθέσεις από χάκερς.

Γιατί τα αναφέρω αυτά ενδεικτικά; Γιατί καταδεικνύεται η επιτακτική ανάγκη εγκαθίδρυσης ενός αισθητά ασφάλειας στον κυβερνοχώρο. Η περίφημη κυβερνοασφάλεια, για την οποία όλοι έχουμε αρχίσει να μιλάμε και κάποτε και αρκετή δουλειά τώρα στις επιτροπές, η οποία προφανώς και δεν είναι ένα απλό τεχνικό ζήτημα, είναι ζήτημα εθνικής ασφάλειας, είναι ζήτημα οικονομικής βιωσιμότητας, είναι ζήτημα κοινωνικής σταθερότητας. Οι απειλές και στην Ελλάδα, όπως και στον υπόλοιπο κόσμο, είναι καθημερινές. Μπορεί να επηρεαστούν ανά πάσα στιγμή κρίσιμες υποδομές, επιχειρήσεις, ο κάθε ένας από εμάς, οι απλοί πολίτες δηλαδή. Σκεφτείτε πόσο εξαρτημένοι είμαστε σήμερα από τα συστήματα τεχνολογίας σε κρίσιμους τομείς. Σκεφτείτε τι θα μπορούσε να έχει συμβεί ή τι θα μπορούσε να συμβεί, αν σημειωνόταν μια επίθεση στην ενέργεια ή μια επίθεση σε υποδομές υγείας ή στις μεταφορές ή στις επικοινωνίες.

Το τελευταίο κάτι θυμίζει σε όλους μας, διότι ζήσαμε μία επίθεση εκ των έσω. Μάθαμε ποιοι παρακολουθούνταν από την ΕΥΠ. Είδαμε ποιοι παρακολουθούνταν από το «Predator». Ξέρετε, αυτό το λογισμικό το οποίο δεν άνοιγε μόνο μικρόφωνα και άκουγε ό,τι έλεγε ο κάτοχος του τηλεφώνου, άνοιγε και κάμερες και έβλεπε αυτό που έκανε ο κάτοχος του τηλεφώνου. Το θέμα μπορεί στα εντός της χώρας να έχει πέσει, να μην συζητείται πολύ, να μην είναι στην ημερήσια διάταξη της δημόσιας σφαίρας και συζήτησης. Μπορεί να είναι εδώ μια πολύ όμορφη Τρίτη σήμερα, αλλά στο εξωτερικό ο φάκελος δεν έχει κλείσει. Είμαστε στην εισαγγελία την ευρωπαϊκή φάκελος ανοιχτός για το ζήτημα του «Predator», υπό εξέταση. Να επιστρέψω στο νομοσχέδιο που συζητάμε σήμερα, βάζοντας μια άνω τελεία εδώ, διότι θα επανέλθω.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η Ευρωπαϊκή Ένωση ζητά την ενσωμάτωση της κοινοτικής οδηγίας 2022/2555, τη NIS 2, όπως τη λέμε, που έρχεται για να εκσυγχρονίσει και να ενισχύσει το θεσμικό πλαίσιο για την κυβερνοασφάλεια. Τι ζητάει αυτή η ευρωπαϊκή οδηγία να ενσωματώσουμε στην ελληνική νομοθεσία; Να εισάγουμε αυστηρότερες απαιτήσεις για την προστασία κρίσιμων τομέων και υποδομών, να υπάρξει μία εναρμόνιση των πρακτικών όλων των κρατών-μελών για την αποφυγή ενός χάσματος ασφαλείας σε περιφερειακό επίπεδο, να συμπεριλαμβάνονται τομείς και οντότητες ώστε να εξασφαλίζεται η προστασία μικρότερων και κρίσιμων επιχειρήσεων από απειλές και από επιθέσεις.

Και καθώς κατά κοινή παραδοχή, κύριε Υπουργέ, στο μέλλον οι κυβερνοαπειλές θα έχουν έντονο το στοιχείο της εξέλιξης, αλλά και της μαζικότητας -ξέρετε, η τεχνητή νοημοσύνη δεν θα λειτουργήσει μόνο υπέρ μας να αντιμετωπίσουμε τις επιθέσεις, θα λειτουργήσει και εναντίον μας, θα ενισχύσει τις επιθέσεις-απαιτείται, λοιπόν, επαγρύπνηση και άμεση προσαρμογή στα νέα δεδομένα και εργαλεία όπως είναι η NIS 2 που θα πρέπει να αξιοποιούνται απαρέγκλιτα χωρίς καθυστερήσεις και χωρίς ψιλά γράμματα. Χωρίς καθυστερήσεις και με επαρκή διαβούλευση, κύριε Υπουργέ, όχι σαν αυτή που ακολουθήσατε και η οποία στηλιτεύτηκε και κατά τη διαδικασία της επεξεργασίας στις επιτροπές από την Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα και κυρίως χωρίς ψιλά γράμματα, όπως το άρθρο 32, το οποίο αποδυναμώνει περαιτέρω σταδιακά και μεθοδευμένα την Αρχή Διασφάλισης Απορρήτου των Επικοινωνιών, την ΑΔΑΕ.

Φαίνεται ότι μια ανεξάρτητη αρχή όπως η ΑΔΑΕ δεν πρέπει κατά την Κυβέρνηση να λειτουργεί ευσυνειδήτητα, με συνέπεια στον σκοπό της ύπαρξής της. Θα πρέπει να συναινεί σε μια συγκαλύψη του σκανδάλου παρακολουθήσεων, το οποίο συντάραξε την εγχώρια, αλλά και τη διεθνή κοινή γνώμη, και αν δεν το πράξει, να βρεθεί αντιμέτωπη με πρωτοφανείς επιθέσεις και με κεκαλυμμένες διώξεις όπως αυτή που φαίνεται να επιχειρείται τώρα με το άρθρο 32 του υπό συζήτηση νομοσχεδίου, όπου καταργείτε τα άρθρα 148 και 149 του ν.4727/2020.

Ας δούμε, λοιπόν, τι πραγματικά αφαιρείτε από την ΑΔΑΕ και τι εντελώς προσχηματικά αφήνετε να έρθει με αυτό το άρθρο 29, το οποίο μάλιστα απουσίαζε από τη διαβούλευση και που το εντάξατε περισσότερο ως αντιπερισπασμό και λιγότερο ως ουσιαστική διάταξη. Το άρθρο 149, λοιπόν, -δεν διαβάζω όλο το άρθρο- στις βασικές του γραμμές προέβλεπε για την ΑΔΑΕ να απαιτεί από τους παρόχους δημοσίων δικτύων ηλεκτρονικών επικοινωνιών να παρέχουν πληροφορίες απαραίτητες για την εκτίμηση της ασφάλειας των δικτύων, να υποβάλλονται στον έλεγχο της ως προς την ασφάλεια, να διαθέτει όλες τις απαραίτητες εξουσίες για τη διενέργεια ελέγχων για τη διερεύνηση της συμμόρφωσης προς το κανονιστικό πλαίσιο και να επιβάλει, όταν παραβιάζονται οι υποχρεώσεις αυτές, τα απαραίτητα πρόστιμα, συστάσεις, μέχρι και πρόστιμο που θα έφτανε το ενάμισι εκατομμύριο.

Και αφού τα καταργείτε όλα αυτά, τι έρχεστε να κάνετε; Φέρνετε ένα νέο άρθρο, εισάγετε το άρθρο 29, το οποίο αφήνει την ΑΔΑΕ να υποχρεώνει τους παρόχους δημοσίων δικτύων ηλεκτρονικών επικοινωνιών να λαμβάνουν ενισχυμένα μέτρα κυβερνοασφάλειας και παραμένει υποχρέωσή τους να κοινοποιούν τυχόν συμβάντα στην ανεξάρτητη αρχή. Σας το είπα και ο κ. Ράμμος στην επιτροπή, σας το είπαν και όλα τα κόμματα της Αντιπολίτευ-

σης ότι το άρθρο 29 δίνει μόνο τη δυνατότητα οι πάροχοι να αναγκαστούν να έχουν ενισχυμένα μέτρα κυβερνοασφάλειας, δεν παρέχει όμως στην ΑΔΑΕ ούτε ελεγκτικές ούτε ακυρωτικές αρμοδιότητες, κύριε Υπουργέ. Σας το ζητήσαμε, ξαναλέω, στις επιτροπές, το ζητάμε και τώρα: Αποσύρετε το άρθρο 32. Μην ευτελίζετε με τέτοιες διατάξεις μια τόσο σημαντική κοινοτική οδηγία, που σε τελευταία ανάλυση δεν προβλέπει τέτοιες μεθοδεύσεις. Δεν μας ακούσατε στην επιτροπή, δεν μας ακούσατε σε καμμία από τις τέσσερις συνεδριάσεις. Έχετε τον χρόνο να το κάνετε τώρα.

Πάρτε πίσω το άρθρο 32. Μην δείχνετε τόσο εμφανώς τη «δυσανεξία» σας σε κάθε ανεξάρτητη αρχή, επειδή έκανε τη δουλειά της η συγκεκριμένη στο σκάνδαλο των τηλεφωνικών παρακολουθήσεων και του «Predator», για το οποίο, επαναλαμβάνω, ακόμη ελέγχετε από τον αρμόδιο Ευρωπαϊκό εισαγγελέα.

Ανοίγω μια παρένθεση, γιατί, όπως αποδυναμώνετε ό,τι δεν σας βολεύει, έτσι κάνετε και με το σωματείο εργαζομένων στο κτηματολόγιο. Δεν σας άρεσαν όσα είπαν στην ακρόαση των φορέων, όταν πέρασε το νομοσχέδιο που τους αφορούσε του κτηματολογίου κι έτσι το αποκλείσατε από τη συζήτηση για το νομοσχέδιο που συζητάμε τώρα από την ακρόαση των φορέων.

Ξέρετε, κύριε Υπουργέ, δεν υπάρχει πλέον χώρος ούτε για μικροπολιτική, αλλά ούτε και για συνδικαλιστικές διώξεις εν έτει 2024, γιατί τίποτα δεν μένει κρυφό και να είστε σίγουροι ότι θα επανέλθουμε σε περίπτωση που οι διώξεις αυτές, τις οποίες καταγγέλλουν οι εργαζόμενοι, τα μέλη του σωματείου, επιβεβαιωθούν με την αλλαγή του οργανογράμματος στο «Ελληνικό Κτηματολόγιο».

Ξαναγυρνάω στην ΑΔΑΕ, ξαναζητώ να μην απογυμνώνετε μια συνταγματικά κατοχυρωμένη ανεξάρτητη αρχή, μην την υποχρεώνετε να είναι υπόλογη να αναφέρεται σε μια αρχή που είναι νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου, στην Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας. Ζητήσαμε από την πρώτη στιγμή να αφήσετε ήσυχη και τις αρμοδιότητές της ως έχουν την ΑΔΑΕ και να κατοχυρώσετε παραλληλία και την ανεξαρτησία της Εθνικής Αρχής Κυβερνοασφάλειας, ώστε να λειτουργεί αμερόληπτα και χωρίς πολιτικές πιέσεις σε κυβερνοεπιθέσεις.

Και εσείς κάνετε το ακριβώς αντίθετο, δηλαδή, για να το πούμε πάρα πολύ απλά, αν στο μέλλον ένας πολίτης θελήσει να μάθει ποιος παρακολουθούσε το δικό του τηλέφωνο, δεν θα μπορεί να στραφεί στην ΑΔΑΕ για να βρει το δικό του έστω και εκ των υστέρων. Θα πρέπει να απευθυνθεί στην Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας, της οποίας μαντέψτε ποιος προϊστάται. Εσείς, κύριε Υπουργέ, το Υπουργείο σας. Τι άλλο να πει κανείς;

Θα μείνω στην Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας. Την κάνετε όπως την κάναμε, την κάνετε υποχείριό σας. Διακοσμητική θα την αφήσετε; Για τους τύπους τη συστήσατε; Μια αρχή τόσο κρίσιμη, όπως περήφανα διατυμπανίζετε, τη χρηματοδοτείτε, όπως προβλέπει το άρθρο 33, από τον προϋπολογισμό του Υπουργείου για δώδεκα μήνες, μέχρι το τέλος του 2025, και μετά τι θα γίνει;

Θα βγουν πάλι στη γύρα να επιβάλουν πρόστιμα, για να μπορέσει να επιβιώσει η αρχή ή θα περιμένουν τα τέλη εποπτείας και ελέγχου για να συνεχιστεί η κρίσιμη αποστολή της ασφάλειας στον κυβερνοχώρο ή θα μείνουν αποδυναμωμένοι και δεν θα είμαστε κυβερνοασφαλείς ως χώρα;

Θεωρούμε ότι απαραίτητη προϋπόθεση για τη σωστή λειτουργία της Εθνικής Αρχής Κυβερνοασφάλειας είναι η κάλυψη του προϋπολογισμού της από κρατικούς πόρους, αλλά και η στελέχωσή της με εξειδικευμένο και επαρκώς καταρτισμένο ανθρώπινο δυναμικό.

Και κατά γενική ομολογία, επισημάνθηκε και από τους φορείς στην επιτροπή, υπάρχει τεράστιο πρόβλημα αυτή τη στιγμή στο να μπορέσει το δημόσιο να αναζητήσει επιτυχώς εξειδικευμένο προσωπικό. Μπορεί να είναι το ότι έφυγαν τα παιδιά μας στο εξωτερικό, μπορεί να είναι ότι υπάρχει μεγάλη ζήτηση και έλλειψη στην αγορά διεθνώς και όχι μόνο στην Ελλάδα, ότι οι αμοιβές στον ιδιωτικό τομέα είναι υψηλότερες από ότι στο δημόσιο. Το σίγουρο είναι ότι αν δεν λυθεί αυτό το πρόβλημα, τίθεται εν αμφιβόλω το σύνολο του εγχειρήματος.

Ποιος θα κάνει τους ελέγχους; Ποιος θα αναχαιτίσει επιθέσεις μεσαίας και μεγάλης κλίμακας; Ο τομέας της κυβερνοασφάλειας

απαιτεί ειδικούς. Η Ελλάδα έχει περιορισμένο αριθμό επαγγελματιών σε αυτόν τον τομέα και σε αυτό το νομοσχέδιο δεν υπάρχει καμμία πρόβλεψη για να αντιμετωπιστεί το ζήτημα.

Η πρόνοια επίσης απουσιάζει και από την παροχή του εξοπλισμού που απαιτείται για την αποτελεσματική εφαρμογή της οδηγίας και τη θωράκιση των οντοτήτων από κυβερνοεπιθέσεις ιδιαίτερα στον δημόσιο τομέα. Το λογισμικό το οποίο χρησιμοποιεί το ελληνικό δημόσιο είναι πεπαλαιωμένο. Οι εταιρείες που το παράγουν δεν προβαίνουν πια σε ανανεώσεις του, το έχουν καταργήσει. Πώς θα θωρακίσουμε ένα λογισμικό το οποίο λειτουργεί σε πεπαλαιωμένους τεχνολογικά υπολογιστές; Πώς θα του βάλετε ένα απλό firewall, όπως αυτό που έχουμε όλοι στα σπίτια μας;

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας της κυρίας Βουλευτού)

Ολοκληρώνω τώρα, κύριε Πρόεδρε.

Θα ήθελα κλείνοντας να επισημάνω κάτι που ζητήσαμε ως ΣΥΡΙΖΑ - Προοδευτική Συμμαχία μετ' επιτάσεως στην επιτροπή, να φέρετε και μια διάταξη για το Κτηματολόγιο. Δώστε της την απαραίτητη παράταση προκειμένου να πάψουν να υπάρχουν τόσες χιλιάδες αγνώστου ιδιοκτήτη ακίνητα. Δώστε τη δυνατότητα στον κόσμο να τακτοποιήσει τις εκκρεμότητές του.

Ο ΣΥΡΙΖΑ - Προοδευτική Συμμαχία συμφωνεί ότι η χώρα πρέπει να ενισχύσει την ασφάλειά της στον κυβερνοχώρο και να εναρμονιστεί με τις ευρωπαϊκές απαιτήσεις. Σαφώς και θέλουμε να είναι θωρακισμένη η χώρα. Ωστόσο κατάφερε η Κυβέρνηση ακόμη και ένα πεδίο αυτονομίας συναίνεσης να το υπονομεύσει με ασάφειες, με προχειρότητα και να το εκμεταλλευτεί για να προσπαθήσει να αφαιρέσει από μια ανεξάρτητη αρχή την προστασία του απορρήτου και της ασφάλειας των δικτύων και να την αναθέσει σε μια αρχή που το Υπουργείο εποπτεύει, ενώ ακόμη δεν έχει κλείσει η υπόθεση των παρακολουθήσεων με το «Predator» που εξέθεσε τη χώρα μας σε ολόκληρο τον κόσμο.

Η κυβερνοασφάλεια απαιτεί σφαιρικότητα, απαιτεί ευθύνη, απαιτεί έναν οργανωμένο σχεδιασμό. Εκφράσαμε την άποψή μας για το περιεχόμενο της ευρωπαϊκής οδηγίας. Εκφράζουμε και τη μεγάλη μας απαισιοδοξία ότι η συγκεκριμένη οδηγία, έτσι όπως πάτε να την ενσωματώσετε στην ελληνική νομοθεσία, δεν θα μπορούσε να επιτελέσει αποτελεσματικά τον σκοπό της και μάλιστα, κρούουμε και τον κώδωνα του κινδύνου, διότι, όπως καταργείτε, όπως αποσιωπείτε μια συνταγματικά κατοχυρωμένη ανεξάρτητη αρχή, την ΑΔΑΕ, έτσι θα κάνετε, όπως ήδη από το 2019 κάνετε, και με όλες τις υπόλοιπες ανεξάρτητες αρχές.

Σε αυτόν τον κατήφορο δυστυχώς δεν θα σας ακολουθήσουμε και θα κάνουμε ό,τι μπορούμε για να σας σταματήσουμε.

Ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ - Προοδευτική Συμμαχία)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Ιωάννης Πλακιωτάκης): Κι εμείς ευχαριστούμε την κ. Τσαπανίδου.

Θα δώσω τώρα τον λόγο στον ειδικό αγορητή από το Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδας κ. Εμμανουήλ Συντυχάκη.

ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΣΥΝΤΥΧΑΚΗΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Σήμερα, κυρίες και κύριοι, καταφθάνει στην Αθήνα το «γεράκι» του ΝΑΤΟ, ο Γενικός Γραμματέας του, ονόματι Ρούτε. Και γιατί φτάνει; Φυσικά όχι γιατί είναι απλά μια εθιμοτυπική επίσκεψη που λέει η Κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας, γιατί σε αυτές τις περιπτώσεις δεν υπάρχουν εθιμοτυπίες. Ο ρόλος της επίσκεψής του είναι πάρα πολύ συγκεκριμένος σε μια στιγμή που κλιμακώνεται ο πόλεμος στην Ουκρανία και η γενοκτονία του παλαιστινιακού λαού στη Μέση Ανατολή.

Γι' αυτό και αυτή τη στιγμή είναι σε εξέλιξη συλλαλητήρια του ΚΚΕ και της ΚΝΕ και εδώ στην Αθήνα στα Προπύλαια και σε όλη τη χώρα, καλώντας το λαό να κηρύξει τον Γενικό Γραμματέα του ΝΑΤΟ ως ανεπιθύμητο στη χώρα.

Και φωνάζουμε, βροντοφωνάζουμε μαζί με όλους τους φιλεργητιστές, δημοκράτες, προοδευτικούς, γιατί αυτός είναι ο σύγχρονος πατριωτισμός «Έξω η Ελλάδα από τον πόλεμο», να κλείσουν οι βάσεις του ΝΑΤΟ και των Ηνωμένων Πολιτειών, να σταματήσουν οι στρατιωτικές αποστολές και διακοπή κάθε στρατιωτικής βοήθειας στο καθεστώς του Ζελένσκι.

Μπαίνω τώρα στο νομοσχέδιο. Συζητιέται σήμερα μια αναμενόμενη ενσωμάτωση οδηγίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την κυβερνοασφάλεια, της γνωστής ως Οδηγία NIS 2, σε αντικατάσταση της προηγούμενης NIS 1, της πρώτης οδηγίας για την κυβερνοασφάλεια το 2016, που ο ΣΥΡΙΖΑ τότε ως κυβέρνηση μαζί με τους ακροδεξιούς ΑΝΕΛ είχε φροντίσει να φέρει προς ψήφιση στη Βουλή το 2018.

Πρόκειται για μια οδηγία με αντιδραστικό χαρακτήρα -και η προηγούμενη, και οι δύο οδηγίες έχουν αντιδραστικό χαρακτήρα- και το ΚΚΕ ήδη έχει τοποθετηθεί μέσα στη Βουλή και έξω βέβαια και αυτό επιβεβαιώνεται.

Το νομοσχέδιο που συζητάμε είναι προέκταση όλων των προηγούμενων για την κυβερνοασφάλεια και επιχειρείται να αναβαθμιστεί η επιτελικότητα του αστικού κράτους σε έναν τομέα κρίσιμο για το κεφάλαιο, για τους συνολικούς στρατηγικούς σχεδιασμούς των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής, του ΝΑΤΟ και της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Καμμία θέση δεν έχουν εδώ οι λαϊκές ανάγκες και ελευθερίες. Αντίθετα, αυτές δέχονται επίθεση ακόμα και στο όνομα της προστασίας τους.

Τα άλλα κόμματα και ειδικά η συμπολιτευόμενη Αντιπολίτευση του ΣΥΡΙΖΑ και του ΠΑΣΟΚ επιδίδονται σε μια κριτική στο νομοσχέδιο απόλυτα βολική για τη Νέα Δημοκρατία και αρκετά εποικοδομητική για το κεφάλαιο, για τις επιδιώξεις του κεφαλαίου, με φόντο μεταξύ άλλων να κατηγορεί την Κυβέρνηση για προχειρότητα ή καθυστερήσεις, όπως λέει το ΠΑΣΟΚ, και επιμέρους πλευρές του νομοσχεδίου ή την εγκalούν για τον βαθμό αναβάθμισης της αρχής. Ο δε ΣΥΡΙΖΑ κατηγορεί τη Νέα Δημοκρατία για καθυστερήσεις στην εφαρμογή της και για ψιλά γράμματα λόγω υποβάθμισης του ρόλου της ΑΔΑΕ. Το ακούσαμε και πριν από λίγο.

Υπερασπίζονται όμως τόσο το ΠΑΣΟΚ όσο και ο ΣΥΡΙΖΑ και τα άλλα κόμματα τις κατευθύνσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης αλλά αμφισβητούν την αποτελεσματικότητα που θα έχει η αρχή εάν αυτή η νέα Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας είχε τις απαραίτητες εγγυήσεις διαφάνειας και δημοκρατικής λογοδοσίας, όπως την συγκροτεί η Νέα Δημοκρατία.

Η συγκεκριμένη οδηγία προετοιμάζει την Ευρωπαϊκή Ένωση και τα κράτη-μέλη της σε συνθήκες πολεμικής οικονομίας για τη διεξαγωγή ιμπεριαλιστικών πολέμων, αυτών που διεξάγονται ήδη αλλά και των μελλοντικών, στη γραμμή της στρατηγικής αυτονομίας και της στρατηγικής πυξίδας της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ενισχύει τη στρατιωτική πολεμική επιθετικότητά της, την ανθεκτικότητα των ευρωπαϊκών μονοπωλίων να αντιμετωπίζουν τους ανταγωνιστές τους σε όλες τις συνθήκες είτε της ιμπεριαλιστικής ειρήνης με το πιστόλι στον κρόταφο, είτε του ιμπεριαλιστικού πολέμου όταν μάλιστα είναι γνωστό ότι βασικοί ανταγωνιστές της Ευρωπαϊκής Ένωσης αξιοποιούν σύγχρονα μέσα για ενορχηστρωμένες επιθέσεις σε υποδομές, όπως έγινε για παράδειγμα πρόσφατα με επίθεση στο ελληνικό τραπεζικό σύστημα. Ακόμη περιμενουμε από την Κυβέρνηση να μας πει τι ακριβώς έχει συμβεί με την επίθεση στο Κτηματολόγιο. Η Κυβέρνηση είναι βαθύτατα εκτεθειμένη γι' αυτή την εξέλιξη. Η ανάλυση από μέρους της χώρας μας ολοένα πιο αναβαθμισμένων ευθυνών και ρόλων στο πλαίσιο των ιμπεριαλιστικών αποστολών και σχεδιασμών των Ηνωμένων Πολιτειών Αμερικής, του ΝΑΤΟ και της Ευρωπαϊκής Ένωσης εκθέτει το σύνολο των κρίσιμων ιδιωτικών και κρατικών υποδομών σε νέους κινδύνους τους οποίους φυσικά πληρώνει ο λαός και με την έκθεση των προσωπικών δεδομένων και στοιχείων του.

Πρώτος στρατηγικός στόχος είναι η προστασία των κρίσιμων υποδομών που υπηρετούν την καπιταλιστική κερδοφορία και ανταγωνιστικότητα σε ένα φόντο κλιμακούμενου διεθνούς ανταγωνισμού με φανερό τον κίνδυνο γενίκευσης της ιμπεριαλιστικής σύγκρουσης. Με την ενσωμάτωση της νέας οδηγίας, της NIS 2, σκοπός είναι η ενίσχυση της δυνατότητας και του επιτελικού ρόλου της εθνικής αρχής κυβερνοασφάλειας η οποία θα τεθεί σε εφαρμογή και θα αυξήσει κατακόρυφα τον αριθμό των εποπτευόμενων φορέων από περίπου 70, που είναι τώρα, σε 2000.

Πέρα από τις παραδοσιακές κρίσιμες υποδομές, όπως η ενέργεια, οι ψηφιακές υποδομές και ο τραπεζικός τομέας θα συμπεριλαμβάνονται και άλλοι τομείς όπως είναι η δημόσια διοίκηση,

οι ταχυμεταφορές, η παρασκευή, παραγωγή και διανομή χημικών προϊόντων αλλά και η παραγωγή και η μεταποίηση τροφίμων. Κριτήριο της προστασίας αυτών των υποδομών δεν είναι βέβαια η εξασφάλιση αντίστοιχων αγαθών για τον λαό, η ανεμπόδιστη πρόσβαση του και του λαού και της νεολαίας στις αντίστοιχες υπηρεσίες. Αυτά αποτελούν άλλωστε ολόένα πιο ακριβά και δυσπρόσιτα εμπορεύματα, όπως για παράδειγμα είναι το ρεύμα, η θέρμανση ενός λαϊκού σπιτιού, η κάλυψη των διατροφικών αναγκών και πάρα πολλά άλλα.

Σε συνθήκες απελευθέρωσης της ενέργειας, ασφάλειας και κυβερνοασφάλειας, στις υποδομές της ενέργειας σημαίνει ότι το χρηματιστήριο θα συνεχίσει αδιατάρακτα τη λειτουργία του για να μπορούν η ΔΕΗ και οι άλλοι πάροχοι, οι πράσινοι όμιλοι να θησαυρίζουν πάνω στις ζωτικές λαϊκές ανάγκες βυθίζοντας τον λαό μας σε μεγαλύτερη ενεργειακή φτώχεια, να μην μπορεί ούτε να φωτίσει ούτε να ζεστάνει το σπίτι του. Κυβερνοασφάλεια, για παράδειγμα στον χρηματοπιστωτικό τομέα, είναι να μπορούν οι τράπεζες και τα κοράκια με ασφάλεια να συλλέγουν τα δεδομένα των οφειλετών και να πλειστηριάζουν ηλεκτρονικά σπίτια των λαϊκών οικογενειών.

Με κριτήριο, λοιπόν, τα συμφέροντα των λίγων και όχι των πολλών προστατεύονται οι υποδομές, ενώ αλλού η επιλεκτική ανικανότητα του κράτους οδηγεί σε τραγωδίες. Πόσα εκατομμύρια αλήθεια κοστίζει η φυσική ασφάλεια των ψηφιακών υποδομών, για παράδειγμα, του χρηματιστηρίου για να μην πληγούν σε μία καταστροφική, πλημμυρά, πυρκαγιά, σεισμό, την ώρα που ο θεσσαλικός κάμπος πνίγεται; Η Αττική, η Εύβοια, τόσες άλλες περιοχές στη χώρα καίγονται. Το Αρκαλοχώρι στην εγκατάλειψή του από το σεισμό, με τον λαό πάντα να βλέπει τους κόπους μιας ζωής να καταστρέφονται. Αυτό είναι το σύγχρονο επενδυτικό περιβάλλον που προβάλλεται ως στρατηγικός στόχος σχετικός με την κυβερνοασφάλεια, οι επενδυτές, δηλαδή, να νιώθουν ασφαλείς. Τα κεφάλαιά τους να είναι προστατευμένα. Να τα αξιοποιούν προκειμένου να εντείνουν την εκμετάλλευση και το τσάκισμα των αναγκών του εργαζόμενου λαού.

Όλες αυτές οι στρατηγικές υποδομές, ιδιωτικές και δημόσιες σε τι κινδύνους εκτίθενται; Τυχαίος είναι ο χρόνος που συζητείται να αναβαθμιστεί μία κρατική αρχή που εποπτεύει και προωθεί το επίπεδο κυβερνοασφάλειας; Τυχαία όντως οι οδηγίες NIS 1 και 2 που επεκτείνουν τις απαιτήσεις κυβερνοασφάλειας σε χιλιάδες φορείς από τις ψηφιακές υπηρεσίες και τις υπηρεσίες υπολογιστικού νέφους μέχρι την εφοδιαστική αλυσίδα, τα τρόφιμα ή τα λιμάνια; Είχαμε επισημάνει ως ΚΚΕ και επαναφέραμε το βήμα που επιχειρείται στον συντονισμό και τη συνεργασία της εθνικής αυτής αρχής και των άλλων αντίστοιχων αρχών κυβερνοασφάλειας, των διευθύνσεων της Εθνικής Υπηρεσίας Πληροφοριών και της Ελληνικής Αστυνομίας αλλά και του ΓΕΕΘΑ.

Το παρόν νομοσχέδιο φωτίζει την εκτεταμένη συνεργασία και ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ διαφόρων κρατικών αρχών και της Εθνικής Αρχής Κυβερνοασφάλειας με την ΕΥΠ και το ΓΕΕΘΑ, τη δίωξη ηλεκτρονικού εγκλήματος αλλά και τις ανεξάρτητες αρχές προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα διασφάλισης του απορρήτου κ.λπ.. Αναβαθμισμένη είναι η συνεργασία που καλείται να έχει η αρχή με άλλες αρχές και όργανα κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, την ίδια την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τον Οργανισμό ENISA. Ακόμη αναλαμβάνει ειδικό ρόλο στην αντιμετώπιση σοβαρών περιστατικών και συμβάντων ως και κρίσεων μεγάλης κλίμακας στον τομέα της κυβερνοασφάλειας ως εθνική αρχή διαχείρισης κυβερνοκρίσεων που καταρτίζει αντίστοιχο εθνικό σχέδιο και συμμετέχει στο ευρωπαϊκό δίκτυο οργανώσεων διασύνδεσης για κρίσεις στον κυβερνοχώρο.

Η αναβάθμιση περαιτέρω της Εθνικής Αρχής Κυβερνοασφάλειας εκφράζεται στην εσωτερική συγκρότηση της αρχής για να ασκούνται οι ευρείες αρμοδιότητές της που περιλαμβάνουν τόσο τη χάραξη πολιτικής κυβερνοασφάλειας όσο και οι εποπτικές, ελεγκτικές αρμοδιότητες με επιθεωρήσεις, κυρώσεις αλλά και επιχειρησιακές και σε τεχνικά μέτρα αποτροπής, σε συνεργασία με άλλες αρχές, όπως για παράδειγμα την αντιμετώπιση του κυβερνοεγκλήματος. Ο ρόλος της συγκεκριμένης αρχής είναι εξ αντικείμενου στρατηγικού και οριζόντιου χαρακτήρα αφού σχετίζεται με την ασφάλεια υποδομών και υπηρεσιών που καλύπτουν

διακλαδικά όλους τους νευραλγικούς τομείς της οικονομίας και είναι κρίσιμες για το κεφάλαιο και τα κέρδη τους.

Φυσικά με τέτοιου είδους μέτρα, όπως είναι η συγκέντρωση αρμοδιοτήτων στην Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας, συνολικά οι αλλαγές που αναβαθμίζουν την ικανότητα και την επιτελικότητα του αστικού κράτους αλλά και τη στρατηγική αυτονομία της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν μπορούν παρά να γεννούν και νέα ζητήματα, να φέρουν ανακατατάξεις, ακόμα και συγκρούσεις αρμοδιοτήτων, όπως για παράδειγμα με την ΑΔΑΕ, εξ ου και η επιστολή Ράμμου στην επιτροπή. Αποδεικνύεται ακόμα ότι και αυτό το αστικό Σύνταγμα που αποτελεί το ευαγγέλιο της αστικής κοινοβουλευτικής δημοκρατίας δεν διστάζετε εσείς οι ίδιοι να το παραβιάζετε και να το φέρνετε στα μέτρα των επιδιώξεων του μονοπωλιακού κεφαλαίου.

Όλες, λοιπόν, αυτές οι αλλαγές και συνολικά της νέας οργάνωσης και λειτουργίας της Εθνικής Αρχής Κυβερνοασφάλειας στοχεύουν σε ένα πιο ενδυναμωμένο, γρήγορο και λειτουργικό φορέα που θα μπορεί να ανταποκριθεί στις νέες αυξημένες εθνικές και ενωσιακές δεσμεύσεις της χώρας με βάση και τις βέλτιστες πρακτικές. Το ερώτημα είναι για ποιον; Αν όχι των ισχυρών καπιταλιστικών χωρών στην Ευρωπαϊκή Ένωση και τις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής, το Ηνωμένο Βασίλειο και το Ισραήλ, τότε για ποιον; Οξύνεται, κλιμακώνεται ένας διεθνής ανταγωνισμός ανάμεσα στα μονοπώλια σε όλα τα επίπεδα φτάνοντας βέβαια μέχρι το επίπεδο πολεμικών συγκρούσεων ανάμεσα σε ολόκληρα ιμπεριαλιστικά μπλοκ σε αυτόν τον ανηλεή ανταγωνισμό που παίρνει και τη μορφή των πολεμικών μετώπων που είναι ήδη στη γειτονιά μας στην ευρύτερη περιοχή και αξιοποιούνται όλα τα σύγχρονα μέσα, οι κυβερνοεπιθέσεις, οι υβριδικές επιχειρήσεις παραπληροφόρησης.

Σε αυτό, λοιπόν, το φόντο το ατλαντικό μπλοκ των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής, του NATO, της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με την ενεργό συμμετοχή της Ελλάδας και έχοντας τη στήριξη όλου αυτού του ευρωενωσιακού μπλοκ του ΠΑΣΟΚ, του ΣΥΡΙΖΑ και άλλων δυνάμεων, παίρνει μέτρα οχύρωσης και αναβάθμισης των όπλων του και στο επίπεδο του κυβερνοχώρου.

Ο δεύτερος αλληλένδετος στρατηγικός στόχος για την κυβερνοασφάλεια είναι η ενίσχυση της ικανότητας του κράτους να στοχεύει τον εχθρό λαό. Αυτή η εθνική ασφάλεια του κεφαλαίου, αποτελεί τον διπλό πέλεκυ σε βάρος των ελευθεριών και των δικαιωμάτων του λαού, όχι μόνο τον εκθέτει σε κινδύνους από τη συμμετοχή σε αυτά τα ιμπεριαλιστικά σχέδια που είπαμε πρωύτερα, αλλά ταυτόχρονα τον στοχοποιεί ευθέως ως εσωτερικό εχθρό. Αυτό αποδείχθηκε, εξάλλου, με τη μαζική επίκληση της εθνικής ασφάλειας για την άρση του απορρήτου των επικοινωνιών. Αποδείχτηκε ότι το ίδιο το κράτος, με όλες του τις υπηρεσίες, είναι ο μέγας ωτακουστής και αναβαθμίζεται με σκοπό να παραβιάζει νόμιμα και νόμιμα, μαζικά και προληπτικά, την ασφάλεια των επικοινωνιών και των δεδομένων του λαού.

Αν μουν επιτρέπετε, θα ήθελα να αναφερθώ λίγο στο άρθρο 35, κύριε Πρόεδρε -χρειάζομαι ένα με ενάμισι λεπτό ακόμα- αναφορικά με τις σκανδαλώδεις ρυθμίσεις για τις περιοχές εκτός τηλεοπτικής κάλυψης. Είναι ένα άρθρο για το οποίο δεν μίλησε καμία άλλη πολιτική δύναμη και είναι χαρακτηριστική η αφωνία. Αναφορικά, επαναλαμβάνω, με τις σκανδαλώδεις ρυθμίσεις για τις περιοχές εκτός τηλεοπτικής κάλυψης, προβλέπει ότι όλες οι δαπάνες για την προμήθεια, εγκατάσταση, λειτουργία, αναβάθμιση και συντήρηση σταθμών συμπληρωματικής κάλυψης, συμπεριλαμβανομένου του κόστους αδειοδότησης κατασκευών κρατών των ιδιωτικών τηλεοπτικών σταθμών, θα καλυφθούν από τον κρατικό προϋπολογισμό και τις δαπάνες του προγράμματος δημοσίων επενδύσεων.

Προφανώς το ΚΚΕ καταψηφίζει. Μα, οι ιδιωτικοί τηλεοπτικοί σταθμοί είναι καπιταλιστικές επιχειρήσεις, κάποιες έχουν κέρδη, κάποιες συνδέονται ιδιοκτησιακά με σταθμούς-πλατφόρμες, σε κάποιες επενδύονται ξένα κεφάλαια, επομένως υπάρχουν ίδια κεφάλαια για να γίνουν οι όποιες επεκτάσεις για τη συμπληρωματική κάλυψη προκειμένου να εξυπηρετήσουν ανάγκες τηλεοπτικής κάλυψης τοπικού πληθυσμού σε περιοχές της ελληνικής επικράτειας που δεν διαθέτουν ικανοποιητική πρόσβαση σε σήμα επίγειας ψηφιακής ευρυεκπομπής.

Προφανώς, δεν σας έπιασε ο πόνος, κύριοι της Κυβέρνησης, για έλλειψη ενημέρωσης μερίδας του πληθυσμού. Τα λεφτά του κρατικού προϋπολογισμού, είναι λεφτά από την φοροληλασία του λαού. Για άλλη μία φορά δείχνετε το πραγματικό σας πρόσωπο, ένα πρόσωπο φοροληλασίας του λαού, χαρίζοντας στο κεφάλαιο.

Τέλος, να αναφερθώ στο άρθρο 36, σχετικά με τη χορήγηση νέας προθεσμίας προκειμένου να δοθεί ο απαιτούμενος χρόνος ώστε να διορθωθούν με ακρίβεια και πληρότητα οι πρώτες κτηματολογικές εγγραφές. Εδώ μιλάμε για τη μέγιστη υποκρισία. Κάθε παράταση που διευκολύνει, βέβαια, τον πολίτη να ασκήσει τα δικαιώματά του είναι καλοδεχούμενη. Θα ψηφίσουμε, όμως, «παρών», διότι δεν συνδυάζεται με άλλα μέτρα που μπορούν να κάνουν την κάθε διαδικασία εύκολη, κατανοητή και χωρίς οικονομική επιβάρυνση για τον πολίτη.

Ποια είναι αυτά τα μέτρα, που μέχρι σήμερα δεν έχετε πάρει; Η επαρκής στελέχωση υπηρεσιών του Κτηματολογίου. Και όχι μόνο δεν κάνετε επαρκή στελέχωση του Κτηματολογίου, αλλά εσείς καταργείτε τμήματα και διευθύνσεις της κεντρικής υπηρεσίας, όπως το Τμήμα Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού ή τη Διεύθυνση Δασικών Χαρτών και το κάνετε και για ένα επιπλέον λόγο, διότι πρέπει να ξεμπερδεύετε με τους συνδικαλιστές του Κτηματολογίου, που όλως τυχαίως ανήκουν στις παραπάνω διευθύνσεις και σας τα είπαν μια χαρά στο προηγούμενο νομοσχέδιο για το Κτηματολόγιο και ακριβώς αυτό είναι που σας πείραξε και βγάλατε σπυράκια και τώρα φυσικά τους εκδικείστε.

Όλα τα παραπάνω, βέβαια, που αφορούν το Κτηματολόγιο, βρίσκουν την έκφρασή τους με τον χειρότερο τρόπο και στα κτηματολογικά γραφεία της Κρήτης, με τεράστιες καθυστερήσεις και ταλαιπωρία δικηγόρων και συμβολαιογράφων, λαϊκών στρωμάτων, των εργαζομένων των κτηματολογικών γραφείων. Μόνο να σας πω ότι οι εκκρεμότητες του παλαιού Κτηματολογικού Γραφείου Κρήτης εξακολουθούν να ανέρχονται σε τέσσερις χιλιάδες και αυξάνονται καθημερινά. Έχουμε κάνει αλληπάλληλες ερωτήσεις, απλές αλλά και επίκαιρες, ως Κοινοβουλευτική Ομάδα του ΚΚΕ.

Η παραπάνω κατάσταση -και κλείνω με αυτό, κύριε Πρόεδρε- αποτυπώνει την αντιλαϊκή πολιτική της Κυβέρνησης και την έκφρασή της στην πολιτική γης και της κτηματογράφησης, που επιδιώκει την εξασφάλιση καθαρού επενδυτικού τοπίου για τους επιχειρηματικούς ομίλους με την ένταση της εμπορίας της γης και τη συγκέντρωσή της σε λίγα χέρια, τις μεγάλες επενδύσεις real estate για τα διάφορα έργα και τις αναγκαίες για το κεφάλαιο αλλαγές στη χρήση γης.

Με βάση, λοιπόν, όλα τα παραπάνω, επί της αρχής το Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδας καταψηφίζει το παρόν νομοσχέδιο.

Ευχαριστώ πάρα πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Ιωάννης Πλακιωτάκης): Κι εμείς ευχαριστούμε τον κ. Συνυψάκη.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, έχω την τιμή να ανακοινώσω στο Σώμα ότι τη συνεδριάσή μας παρακολουθούν από τα άνω δυτικά θεωρεία, αφού προηγουμένως ξεναγήθηκαν στην έκθεση της Αίθουσας «Ελευθέριος Βενιζέλος» και ενημερώθηκαν για την ιστορία του κτηρίου και τον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας της Βουλής, τριάντα έξι μαθητρίες και μαθητές και τρεις συνοδοί εκπαιδευτικοί από το 4^ο Δημοτικό Σχολείο Παιανίας.

Η Βουλή σας καλωσορίζει.

(Χειροκροτήματα από όλες τις πτέρυγες της Βουλής)

Θα δώσω τώρα το λόγο στον ειδικό αγορητή από την Ελληνική Λύση, τον κ. Βασίλειο Γραμμένο.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΓΡΑΜΜΕΝΟΣ: Σας ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κύριε Υπουργέ, κύριοι συνάδελφοι, συζητάμε σήμερα για την ασφάλεια των πληροφοριών και την κυβερνοασφάλεια, οι οποίες θα πρέπει να αποτελούν την κορυφαία προτεραιότητα όλων των επιχειρήσεων αλλά και των κρατικών υπηρεσιών. Η οποιαδήποτε αστοχία ή λάθος μπορεί να προκαλέσει δυσανάλογο χρηματικό ή εποπτικό βάρος ή ανυπερβλήτες συνέπειες στην αξιοπιστία του ίδιου του κράτους απέναντι στον Έλληνα πολίτη. Γι' αυτό και πρέπει να είμαστε ιδιαίτερα προσεκτικοί όταν μιλάμε για κυβερνοασφάλεια και εναρμόνιση με τις ευρωπαϊκές οδηγίες.

Γιατί το λέμε όμως αυτό; Γιατί η προστασία των δεδομένων,

των υποδομών και των πολιτών μας από ψηφιακές απειλές είναι ζωτικής σημασίας για την εθνική μας ασφάλεια. Μας είπε ο κύριος Υπουργός ότι, κατ' αρχάς, θα πρέπει να έχουμε κατά νου ότι είτε εμπίπτουμε είτε όχι στη ΝIS 2 η κυβερνοασφάλεια είναι κάτι το οποίο θα πρέπει να το έχουμε στο μυαλό μας όταν τα συστήματά μας διαλειτουργούν και είναι συνδεδεμένα στο δίκτυο. Έτσι μας είπε ο κύριος Υπουργός.

Έχετε, λοιπόν, αναρωτηθεί, κύριοι της Κυβέρνησης, πόσες κυβερνοεπιθέσεις την εβδομάδα δέχεται ένας οργανισμός στη χώρα μας και ποιος τομέας δέχεται τις περισσότερες επιθέσεις; Θα σας πούμε εμείς. Στην Ελλάδα έχουν παρατηρηθεί χίλιες τετρακόσιες τέσσερις κυβερνοεπιθέσεις μόνο το πρώτο τρίμηνο του 2024, κύριε Υπουργέ. Συγκριτικά με την περσινή χρονιά υπήρχε μια αύξηση του 43% στον αριθμό των επιθέσεων.

Να θυμίσω στο αυτό το σημείο τις πρόσφατες επιθέσεις στο Κτηματολόγιο. Κυβερνοεπιθέσεις είχαν δεχτεί και τα ΕΛΤΑ και οι υπηρεσίες του Γον και του Taxisnet το 2022. Η ΕΤΑΔ και η Τράπεζα Θεμάτων του Υπουργείου Παιδείας είχαν δεχτεί κυβερνοεπιθέσεις το 2023, δεδομένα και πληροφορίες είχαν επίσης αποσπαστεί μέσω κυβερνοεπιθέσεων από τον ΟΤΕ το Σεπτέμβριο του 2020 και από τον ΔΕΣΦΑ τον Αύγουστο του 2022. Την προηγούμενη μέρα της γενικής του εφημερίας, που ήταν προγραμματισμένη για την Τρίτη 5 Νοεμβρίου, το Πανεπιστημιακό Νοσοκομείο Θεσσαλονίκης, το γνωστό σε όλους μας ΑΧΕΠΑ, έγινε στόχος κυβερνοεπίθεσης, με αποτέλεσμα να καταρρεύσουν όλα τα ηλεκτρονικά συστήματα του νοσοκομείου και οι γιατροί να μην έχουν δυνατότητα να γράψουν ούτε καν παραπεμπτικά για εργαστηριακές εξετάσεις.

Την ίδια μέρα η διοίκηση του Ανοικτού Πανεπιστημίου Ελλάδος παραδέχτηκε ότι το σοβαρό τεχνικό πρόβλημα στο ηλεκτρονικό σύστημα του πανεπιστημίου που σημειώθηκε πριν μερικές εβδομάδες οφείλεται -είχαν πει οι υπεύθυνοι του πανεπιστημίου- σε κυβερνοεπίθεση με σοβαρό το ενδεχόμενο προσωπικά δεδομένα φοιτητών, αλλά και πολλών στρατιωτικών να έχουν εκτεθεί.

Με το υπό συζήτηση νομοσχέδιο προβλέπεται σειρά μέτρων για την προστασία κρίσιμων υποδομών για περίπου τρεις χιλιάδες οργανισμούς του δημοσίου, αλλά και επιχειρήσεις. Οι δήμοι, όμως, κύριε Υπουργέ, γνωρίζουμε αν είναι έτοιμοι από άποψη υποδομών και εξοπλισμού και προσωπικού να ανταποκριθούν στις ανάγκες της οδηγίας; Μπορεί σήμερα το δημόσιο να έχει τα στελέχη τα οποία χρειάζεται για να υπηρετήσουν αυτές τις δομές; Αναρωτιόμαστε όλοι εμείς στην Ελληνική Λύση. Σημειώστε ότι τα τελευταία χρόνια υπήρξαν μόλις πεντακόσιοι πενήντα τρεις απόφοιτοι στην κυβερνοασφάλεια από τα ελληνικά πανεπιστήμια.

Σε αυτό το σημείο κρατήστε ότι οι μεγάλες κυβερνοεπιθέσεις συμβαίνουν γιατί πολλές οντότητες δεν μπορούν να αναβαθμίσουν τα συστήματά τους, καθώς για αρκετούς, ειδικά στο δημόσιο, δεν υπάρχουν χρήματα για να το πράξουν αυτό. Το Υπουργείο ή η αρχή που έχει συγκροτηθεί έχει τους πόρους να τησρίξει όλα αυτά, κύριε Υπουργέ; Τα έχετε λάβει υπόψη σας όλα αυτά εκεί στο Υπουργείο;

Όλα αυτά, λοιπόν, κύριε Υπουργέ, πρέπει να ληφθούν υπ' όψιν πριν την εναρμόνιση στις ευρωπαϊκές επιταγές και οδηγίες. Οι κίνδυνοι που αντιμετωπίζει η χώρα μας στον τομέα της κυβερνοασφάλειας είναι πολλοί και ποικίλοι, από τις επιθέσεις μέσω κακόβουλων λογισμικών που μπορούν να διαταράξουν κρίσιμες υποδομές, μέχρι τις κυβερνοεπιθέσεις που στοχεύουν στη διαρροή ευαίσθητων δεδομένων ή στην παραβίαση τραπεζικών και οικονομικών συστημάτων.

Επιπλέον, η αυξανόμενη χρήση των «έξυπνων» συσκευών και της τεχνητής νοημοσύνης προσθέτει νέες διαστάσεις στον κυβερνοχώρο και δημιουργεί νέες ευπάθειες που απαιτούν άμεση αντιμετώπιση.

Σε αυτό το πλαίσιο, εμείς στην Ελληνική Λύση προτείνουμε τα εξής. Έχουμε πέντε προτάσεις, κύριε Υπουργέ, τις οποίες και θα σας καταθέσουμε και οφείλετε να τις λάβετε σοβαρά υπ' όψιν σας.

Πρώτον, άμεση ενίσχυση των κρατικών υποδομών και δικτύων με υπερσύγχρονα συστήματα ασφαλείας ώστε να προστατεύσουμε τη χώρα από τις κυβερνοεπιθέσεις.

Δεύτερον, ανάπτυξη και εφαρμογή συστημάτων πρόληψης και ανίχνευσης κυβερνοεπιθέσεων ώστε να εντοπίζονται έγκαιρα οι απειλές και να αναλαμβάνονται άμεσες δράσεις.

Τρίτον, δημιουργία και εφαρμογή εθνικής στρατηγικής για την κυβερνοασφάλεια, η οποία να περιλαμβάνει σαφή σχέδια δράσης για την αντιμετώπιση καταστάσεων έκτακτης ανάγκης, συνεργασία μεταξύ δημοσίου και ιδιωτικού τομέα και συνεχιζόμενη εκπαίδευση, επιμόρφωση και ενημέρωση των πολιτών μας.

Τέταρτον, διαρκής εκπαίδευση των πολιτών και επαγγελματιών στον τομέα της κυβερνοασφάλειας με στόχο την ελαχιστοποίηση των ανθρώπινων λαθών που συνήθως εκμεταλλεύονται οι επιτιθέμενοι, οι γνωστοί σε όλους μας χάκερς.

Και, τέλος, η ενίσχυση των αρμόδιων κρατικών φορέων όπως η Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας με πόρους και τεχνολογία ώστε να δυναμώσουμε την ικανότητά τους να προστατέψουν τη χώρα μας.

Εμείς, κύριοι της Κυβέρνησης, σας δίνουμε τη λύση με πρακτικές προτάσεις που είναι άμεσα εφαρμόσιμες. Με αυτές τις στρατηγικές μπορούμε να διασφαλίσουμε την ασφάλεια της Ελλάδας και να αντιμετωπίσουμε αποτελεσματικά και ουσιαστικά τους κινδύνους που προέρχονται από τον κυβερνοχώρο.

Οι κίνδυνοι αυτοί, όμως, δεν περιορίζονται μόνο στον κυβερνοχώρο, κύριε Υπουργέ, αλλά και στην ίδια την κοινωνία καθημερινά, όπου οι πολίτες αντιμετωπίζουν έντονα το αίσθημα της ανασφάλειας. Γι' αυτούς, κύριοι, δεν πρέπει να κάνουμε κάτι παραπάνω από αυτά που ήδη κάνουμε; Δεν θα πρέπει οι άνθρωποι έξω, οι συμπολίτες μας, να προστατευθούν, να θεραπεύσουμε το αίσθημα της ανασφάλειας που τους διακατέχει; Δεν θα πρέπει να τους εξασφαλίσουμε ένα καλύτερο μέλλον για να μπορούν να ζουν οι ίδιοι με τις οικογένειές τους με αξιοπρέπεια; Δεν θα πρέπει να τους εξασφαλίσουμε ένα καλύτερο οικονομικό μέλλον; Γιατί ξέρετε, κύριοι, όπως λέει και ο Πρόεδρος της Ελληνικής Λύσης, ο Κυριάκος Βελόπουλος, η πείνα δεν ξεχωρίζει τον αριστέρο από τον δεξιό πολίτη, τον κεντρώο με τον ακροδεξιό ή τον ακροαριστέρο. Η πείνα είναι ίδια για όλους μας.

Κλείνοντας, αξίζει να αναφερθώ στην προσπάθεια που καταβάλλει η Ελληνική Κίνηση η οποία αναδεικνύει καθημερινά ακόμη και στους πιο δύσπιστους ότι αναλαμβάνει με απόλυτη υπευθυνότητα και πολλή δουλειά να οδηγήσει την Ελλάδα και τους Έλληνες στη θέση που τους αξίζει. Πέντε ολόκληρα χρόνια μέσα σε αυτό το Κοινοβούλιο με την παρουσία μας εδώ, με τις προτάσεις μας, με τις ιδέες μας, με τις θέσεις μας αποδεικνύουμε έμπρακτα στους Έλληνες πολίτες πως είμαστε η μόνη σοβαρή, αξιόπιστη και ώριμη λύση για να βγει η χώρα από το αδιέξοδο που οι δικές σας κυβερνήσεις, κύριε Υπουργέ, και των προηγούμενων κυβερνήσεων έχουν φέρει τον Έλληνα σε αυτή την κατάσταση.

Σας ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Ελληνικής Λύσης)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Ιωάννης Πλακιώτης): Κι εμείς ευχαριστούμε τον κ. Γραμμένο.

Θα δώσω τώρα τον λόγο στην ειδική αγορήτρια από τη Νέα Αριστερά κ. Θεανώ Φωτίου.

ΘΕΑΝΩ ΦΩΤΙΟΥ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Φέρνεται σήμερα εκπρόθεσμα για ενσωμάτωση την οδηγία για κοινό επίπεδο κυβερνοασφάλειας στην Ευρωπαϊκή Ένωση που η πλήρης εφαρμογή της έπρεπε να έχει γίνει πριν τις 17 Οκτωβρίου. Φροντίσατε, όμως, να ιδρύσετε από τον Φεβρουάριο του 2024 την Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας ως το κοινό εθνικό σημείο επαφής που η οδηγία προβλέπει, επικαλούμενοι τότε την προθεσμία του Οκτωβρίου.

Βέβαια, Η Εθνική Αρχή Ασφάλειας που ιδρύσατε εννέα μήνες πριν είναι ένας πολύ ιδιότυπος φορέας, ούτε ανεξάρτητη αρχή ούτε κανονικό νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου, διαρθρωμένη σε ό,τι αφορά τη διοίκηση και την οργάνωσή της στα πρότυπα της ΕΥΠ. Είναι ένα σχήμα κλειστό, με στεγανά, που δεν έχει σχέση με τον φορέα που περιγράφεται στην οδηγία και που πρέπει να είναι ανοιχτό σε συνεργασίες και ανταλλαγή πληροφοριών στο εσωτερικό της χώρας, αλλά διασυνοριακά και διευρωπαϊκά.

Για την ασφάλεια υπολογιστών, δικτύων, τηλεπικοινωνιών, ψηφιακών εφαρμογών και των ίδιων των πολιτών, των προσωπικών τους δεδομένων και συνομιλιών έναντι κυβερνοεπιθέσεων, η δι-

συστάτη αυτή αρχή οφείλει αναγκαστικά να λειτουργεί σε συνεργασία και σε διαρκή διάδραση με δύο άλλες ανεξάρτητες αρχές, την Αρχή Προσωπικών Δεδομένων και την Αρχή Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών, τη γνωστή σε όλους ΑΔΑΕ. Πόσω μάλλον που μέχρι τώρα η ΑΔΑΕ σε εφαρμογή προηγούμενης οδηγίας είναι το εθνικό σημείο επαφής για την κυβερνοασφάλεια. Όμως, το θέμα με την ΑΔΑΕ δυστυχώς περιέπλεξε όλο το νομοσχέδιο, διότι έχετε προβλήματα με την ύπαρξή της και την κριτική που σας άσκησε σε πολύ κρίσιμα θέματα.

Στα άρθρα 3 και 4 εμφανίζεται ότι η ΑΔΑΕ αποτελεί βασική οντότητα για την υλοποίηση του νομοσχεδίου, αλλά παρακάτω στην παράγραφο 10 του άρθρου 3 προβλέπεται διάταξη εξαίρεσής της υπέρ της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα το οποίο αντίστοιχο δεν προβλέπεται αλλού για την ΑΔΑΕ. Έτσι μια ανεξάρτητη αρχή που δημιουργήθηκε με το άρθρο 19 παράγραφος 2 του Συντάγματος, δηλαδή με κανόνα υπέρτερης νομικής ισχύος από τον κοινό νόμο, τίθεται σύμφωνα με τα άρθρα 23, 24, 25 και 26 του νομοσχεδίου υπό την κυριαρχική εξουσία ενός νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου, της Αρχής Κυβερνοασφάλειας.

Υπάρχουν, όμως, οι εξής δεσμεύσεις. Ο μεν διοικητής της ορίζεται από το Κυβερνητικό Συμβούλιο και ο Υποδιοικητής της από τον ίδιο τον Υπουργό, ενώ η διοίκηση της ΑΔΑΕ εγκρίνεται και ελέγχεται από το Κοινοβούλιο όπως ορίζει το Σύνταγμα.

Με το άρθρο 32 μάλιστα καταργούνται όλες οι μέχρι σήμερα ισχύουσες αρμοδιότητες της ΑΔΑΕ. Είναι το περιβόητο άρθρο που σύσσωμη η Αντιπολίτευση σας ζήτησε την κατάργησή του, αλλά δεν στέργετε σε αυτό. Έτσι δεν λαμβάνετε καμμία μέριμνα ώστε η ΑΔΑΕ να συνεχίσει να αποτελεί -όπως είναι σκόπιμο και νομικά επιβεβλημένο- τη μια από τις τρεις αρχές που διασφαλίζουν την κυβερνοασφάλεια στον ελλαδικό χώρο και τη συνεργασία και επικοινωνία με τις αντίστοιχες αρχές της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως πολύ ωραία πιστεύω ότι εξήγησε ο αρμόδιος καθηγητής Κυβερνοασφάλειας κ. Γκριτζαλής. Είπε ότι τρεις είναι οι βασικοί κόμβοι της κυβερνοασφάλειας, η Εθνική Αρχή, η ΑΔΑΕ και η Αρχή Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων. Εάν αποδυναμώνεται ή καταρρέει η μια από τις τρεις αυτές αρχές, τότε καταρρέει και το τρίγωνο που συναποτελεί το πλέγμα κυβερνοασφάλειας της χώρας και το έργο της κυβερνοασφάλειας καθίσταται συνολικά επισφαλές.

Κύριε Υπουργέ, αρνείστε να κάνετε τις αναγκαίες διορθώσεις όπως τις έχει ζητήσει σύσσωμη η Αντιπολίτευση. Η εμμονή σας αυτή, εν γνώσει σας ότι το οικοδόμημα της κυβερνοασφάλειας είναι ατελές και επικίνδυνο, μας πείθει ότι στην ουσία πρόκειται για εσκεμμένη ενέργεια περιθωριοποίησης της ΑΔΑΕ λόγω των θέσεων που υποστήριξε με τον θεσμικό του ρόλο ο Πρόεδρος της στο μεγάλο σκάνδαλο των υποκλοπών. Το «Predator», κύριε Υπουργέ, πλανάται πάνω από την κατασκευή και λειτουργία της Εθνικής Αρχής Κυβερνοασφάλειας και γι' αυτό κάνετε όλες τις ακροβασίες σε αυτή την ενσωμάτωση και γι' αυτό η τρωτότητα της μεταφοράς της οδηγίας στο ελληνικό δίκαιο.

Θα σταθώ τώρα στις σημαντικές παρατηρήσεις που έγιναν από τον Σύνδεσμο Επιχειρήσεων Πληροφορικής και Επικοινωνιών κατά την ακρόαση των φορέων σχετικά με τις δυνατότητες που έχει κυρίως ο ιδιωτικός τομέας να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις του νομοσχεδίου. Είπαν ότι στην πλειοψηφία των επιχειρήσεων υπάρχει έλλειψη εξειδικευμένου προσωπικού και επαρκούς ανθρώπινου δυναμικού για να εφαρμοστούν μέτρα κυβερνοασφάλειας και ότι γενικά στη χώρα επικρατεί ψηφιακός αναλφαριθμητισμός. Άρα είπαν ότι δεν υπάρχει αυτή τη στιγμή η δυνατότητα να γίνει κατανοητή η οδηγία, οι απαιτήσεις και οι επιπτώσεις της από όλες τις επιχειρήσεις που τις αφορά, δηλαδή μικρομεσαίες επιχειρήσεις, αλλά και διατροφικές αλυσίδες κ.λπ., και ότι στην πραγματικότητα το νομοσχέδιο απευθύνεται στις επιχειρήσεις που έχουν πάνω από πενήντα υπαλλήλους και οι οποίες βρίσκονται σε μια σχετική ετοιμότητα. Συνεπώς σας ζήτησαν πόρους και ενίσχυση. Δεν είδαμε πουθενά στο νομοσχέδιο παραμικρή σχετική πρόβλεψη.

Όμως εξίσου ανέτοιμη να αναλάβει τον σχεδιασμό και την εποπτεία μέτρων κυβερνοασφάλειας είναι η ίδια η Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας, η οποία δεν διαθέτει προσωπικό πέραν των

υπαλλήλων που μεταφέρθηκαν σε αυτή από τη Γενική Διεύθυνση Κυβερνοασφάλειας του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης και δεν διαθέτει καμία εξελιγμένη σύγχρονη υποδομή για να αντιμετωπίσει τις επιθέσεις στην ασφάλεια υπολογιστών και δικτύων. Αυτή τη στιγμή μιλάμε στην πραγματικότητα για ένα πουκάμισο αδειανό, την Αρχή Κυβερνοασφάλειας, μόνο κατ' όνομα υπεύθυνη για την ασφάλεια της χώρας μας και είναι ενδεικτικό ότι από την ίδρυσή της τον Φεβρουάριο μέχρι σήμερα δεν έχει καταφέρει καν να έχει δικό της ιστότοπο και φιλοξενείται σε αυτόν του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης σας να είναι υπηρεσία του.

Γι' αυτό σας λέμε ευθέως ότι αποκλείεται να μπορέσει να ανταποκριθεί η χώρα μας στις προθεσμίες των υποχρεώσεων της προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή που απορρέουν από την οδηγία και που αναφέρονται στο νομοσχέδιο. Αμφισβητούμε ότι θα συγκεντρώσει μέχρι τις 17 Ιανουαρίου του 2025 όλα τα στοιχεία των ιδιωτικών και δημόσιων φορέων που υπάγονται στο μητρώο οντοτήτων του άρθρου 19. Όταν λέμε «οντότητες» είναι οι «entities», δηλαδή φορείς, οργανώσεις κ.λπ. του δημοσίου και του ιδιωτικού τομέα -για να καταλαβαίνουμε όλοι τι λέμε-, ώστε να κοινοποιηθούν στην επιτροπή έως τις 17 Απριλίου του 2025, όπως το άρθρο 4. Αμφισβητούμε ότι θα καταφέρει να εκπονήσει το εθνικό σχέδιο για τα μεγάλα περιστατικά, να τα υποβάλει προς έγκριση στην Επιτροπή Συντονισμού, να το καταθέσει στη συνέχεια στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή μέσα σε εννέα μήνες από την ψήφιση του νομοσχεδίου. Για να μην αναφέρουμε ότι στα νομοσχέδια δεν έχετε μεταφέρει καν την ημερομηνία της 17^{ης} Ιανουαρίου 2025, που σύμφωνα με το άρθρο 36 της πρωτότυπης ευρωπαϊκής οδηγίας θα πρέπει η αρχή να έχει κοινοποιήσει στην επιτροπή όλο τον μηχανισμό και τα μέτρα κυρώσεων και προστίμων. Προφανώς το παραλείψατε, γιατί είστε και εσείς σίγουροι ότι αποκλείεται να είστε συνεπείς.

Γενικά όλα τα άρθρα του νομοσχεδίου διαπερνώνται από την αίσθηση ότι κάνετε μια μονομερή ενσωμάτωση που δεν αντανάκλα το πνεύμα της επιτροπής για συνεργασία, ανταλλαγή διασυννοριακών και διευρωπαϊκών πληροφοριών για την επίτευξη του κοινού επιπέδου κυβερνοασφάλειας. Αντίθετα, φροντίζετε ιδιαιτέρως να εξασφαλίζετε σε πολλά σημεία τη δυνατότητα του κράτους να περιορίζει την επικοινωνία. Είναι χαρακτηριστικό ότι στο άρθρο 10 η Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας ορίζεται ως αρμόδια αρχή απόκρισης για συμβάντα ασφάλειας υπολογιστών μόνο για τον ιδιωτικό τομέα, ενώ για όλο το στενό και ευρύτερο δημόσιο τομέα υπεύθυνη αρμόδια παραμένει αποκλειστικά η ΕΥΠ. Δεν είναι αυτός ο ρόλος της ΕΥΠ. Άλλη μια απόδειξη, λοιπόν, ότι η οδηγία ενσωματώνεται μονομερώς.

Στο άρθρο 11 αναφέρεται ότι οι ομάδες απόκρισης συμβάντων στην ασφάλεια υπολογιστών που θα λειτουργούν στους τομείς και υποτομείς των διαφόρων οντοτήτων πρέπει να είναι εφοδιασμένες με κατάλληλες υποδομές διαχείρισης και δρομολόγησης συστημάτων, να είναι επαρκώς ελεγχόμενες και να διαθέτουν και εφεδρικά συστήματα και εφεδρικό χώρο εργασίας. Μόνο που η βασική ομάδα και συντονιστής όλων των υπολοίπων, η Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας, δεν διαθέτει τέτοια μέσα και γενικά υποδομές για να υλοποιήσει ελέγχους και να ανασχέσει κυβερνοεπιθέσεις, όπως απαιτούν πλείστα άλλα άρθρα της οδηγίας.

Προφανώς οι επιθεωρητές της Αρχής Κυβερνοασφάλειας που προβλέπονται στο άρθρο 23 είναι μάλλον ένα οραματικό πεδίο του μέλλοντος, όπως και τα μέτρα επιβολής και εποπτείας. Άλλωστε εφαρμόζονται μόνο στις ιδιωτικές βασικές και κρίσιμες οντότητες, ενώ όλος ο στενός και ευρύτερος δημόσιος τομέας εξαιρείται. Αυτή η εξαίρεση είναι εξαιρετικά βλαπτική. Θα μπορούσε να εξαιρείται απλώς από τις κυρώσεις και ιδίως τα πρόστιμα, αλλά να πρέπει οι δημόσιες οντότητες να αναπτύσσουν τομεακά μέσα κυβερνοασφάλειας και να μην εξαρτώνται όλες από την αποκλειστική αρμοδιότητα της ΕΥΠ της οποίας δεν είναι αυτή η δουλειά -το λέω και το ξαναλέω-, αλλά να ασχολείται μόνο με θέματα εθνικής ασφάλειας.

Στο άρθρο 29 ορίζεται ότι η Αρχή Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών, η ΑΔΑΕ δύναται να υποχρεώνει τους παρόχους δημόσιων δικτύων ηλεκτρονικών επικοινωνιών, να λαμβάνουν τα μέτρα κυβερνοασφάλειας πέραν των προβλεπόμενων

στο νομοσχέδιο. Από τη στιγμή, όμως, που στο άρθρο 32 αφαιρείται από την ΑΔΑΕ η αρμοδιότητα ως κεντρικού σημείου αναφοράς όλων των περιστατικών κυβερνοασφάλειας και μετατρέπεται σε μια απλή βασική οντότητα υπό την Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας είναι προφανές ότι το συγκεκριμένο άρθρο είναι κενό γράμμα άνευ περιεχομένου. Όλες -όπως επανέλαβα- οι πτέρυγες της Βουλής της Αντιπολίτευσης σας ζήτησαν την κατάργηση αυτού του άρθρου.

Με το άρθρο 30 παραπέμπετε, όπως το συνηθίζετε, σε ΥΑ, ΚΥΑ, και απλές αποφάσεις του Διοικητή της Εθνικής Αρχής Κυβερνοασφάλειας πλήθος θεμάτων, ακόμη και για θέματα ουσίας που κατά το άρθρο 43, παράγραφος 2 του Συντάγματος δεν μπορούν να επιλύονται με κατ' εξουσιοδότηση κανονιστικές πράξεις.

Όσο για το άρθρο 36, εδώ είναι η κορυφή του παγόβουνου, του τεράστιου προβλήματος που έχετε δημιουργήσει στο νομικό πρόσωπο, Ελληνικό Κτηματολόγιο. Τι δηλαδή νομοθετείτε; Νέες προθεσμίες για τη διόρθωση πρώτων εγγράφων και τη διόρθωση εγγράφων σε περιοχές που έχει λήξει η δυνατότητα αμφισβήτησης εγγράφων με ένδειξη, όπως στην Κέρκυρα, αγνώστου ιδιοκτήτη.

Εκεί γιατί υπάρχει αυτό το πρόβλημα; Ενώ διατηρούσατε το Ελληνικό Κτηματολόγιο μία διοίκηση παράνομη που η θητεία της είχε λήξει αφ' ης στιγμής υλοποιούνταν οι διαδικασίες του ΑΣΕΠ, περάσατε πριν λίγες μέρες με τροπολογία στο νομοσχέδιο του προασπικού γιατρού διάταξη για την άνευ ορίου παράταση της θητείας ανάλογων διοικήσεων νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, καλύπτοντας έτσι και την περίπτωση του κτηματολογίου. Τον περασμένο Σεπτέμβριο πάνω από τετρακόσιοι εργαζόμενοι στο Κτηματολόγιο, με επιστολή τους στον Πρωθυπουργό και τον Υπουργό, κατήγγειλαν τα προβλήματα στην άσκηση των καθηκόντων τους, την υποστελέχωση, την προβληματική διασύνδεση με την κεντρική υπηρεσία που επιδεινώθηκε, με την κυβερνοεπίθεση του Ιουλίου, τη λάθος υλοποίηση των νέων ψηφιακών πλατφορμών και συστημάτων, ότι τα περισσότερα έργα διεκπεραιώνονται χειροκίνητα και αφού ήλθαν οι συνδικαλιστές τον Οκτώβριο στη Βουλή να μιλήσουν για το νομοσχέδιο για το ψηφιακό κτηματολόγιο, ο Υφυπουργός κατήργησε απλώς τα τμήματα που αυτοί υπηρετούσαν. Πονάει κεφάλι, κόβει κεφάλι. Και φυσικά προχωρήσατε στον καταστροφικό νόμο 5142/2024 με τον οποίο σε ένα ευάλωτο, τρωτό και ατελές ψηφιακό σύστημα εντάξατε άρον-άρον όλες τις εκκρεμότητες των κτηματολογίων ανά την επικράτεια. Γι' αυτό δεν επιτρέψατε εμμονικά την πρόσκληση στο σύλλογο των τακτικών υπαλλήλων του νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου -που σας ζητούσε όλη η Αντιπολίτευση- και αντιθέτως επιτρέψατε στην ακρόαση φορέων μόνο ένα πολύ μικρότερο σύλλογο των εργαζομένων ιδιωτικού δικαίου, που είναι φίλα προσκείμενοι στην Κυβέρνηση.

Για να μη μιλήσουμε για την αποτυχημένη διαδικασία ψηφιοποίησης των αρχείων των υποθηκοφυλακείων που έχει χαθεί στο πέρασμα των προσφυγών και καθυστερήσεων των εταιρειών αναδόχου του έργου.

Εν ολίγοις με τη μετάθεση κάποιων περαιτέρω προθεσμιών στο άρθρο 36 προσπαθείτε να καλύψετε την αποτυχία σας στο Κτηματολόγιο, αδιαφορώντας για το ότι το Κτηματολόγιο είναι ο εγγυητής του συνόλου δημόσιας και ιδιωτικής ακίνητης περιουσίας στην ελληνική επικράτεια.

Με όσα είπα, κύριε Πρόεδρε και αγαπητοί συνάδελφοι, νομίζω ότι είναι προφανές ότι η Νέα Αριστερά δεν θα ψηφίσει το παρόν νομοσχέδιο.

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Ιωάννης Πλακιωτάκης): Και εμείς ευχαριστούμε την κ. Φωτίου.

Θα δώσω τώρα τον λόγο στον ειδικό αγορητή από τη Νίκη κ. Γεώργιο Ρούντα.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΡΟΥΝΤΑΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κύριε Υπουργέ, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, συζητείται σήμερα στην Ολομέλεια η ενσωμάτωση της οδηγίας 2022/2555 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 14^{ης} Δεκεμβρίου του 2022 η οποία αφορά σε μέτρα για τη θέσπιση υψηλού κοινού επιπέδου κυβερνοασφάλειας σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση. Συγχρόνως τροποποιείται ο Κανονισμός 910/2014, η

οδηγία 2018/1972 και καταργείται η οδηγία 2016/1148NIS1. Στην ουσία η NIS2 είναι η νομοθεσία για την ασφάλεια στον κυβερνοχώρο σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης. Προβλέπει νομικά μέτρα για την ενίσχυση του συνολικού επιπέδου κυβερνοασφάλειας στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Πρόκειται για κανόνες που θεσπίστηκαν το 2016 και επικαιροποιήθηκαν το 2023 με την NIS2.

Όπως αναφέρει, λοιπόν, η παρούσα οδηγία πρόκειται για έναν εκσυγχρονισμό του υφιστάμενου νομικού πλαισίου, ώστε αφ' ενός μεν να συμβαδίζει με τη διαρκή ψηφιοποίηση ολόκληρου του κόσμου και της καθημερινής μας ζωής η οποία μας περιβάλλει και αφ' ετέρου δε να μπορεί να αντιμετωπίζει το διαρκώς εξελισσόμενο τοπίο απειλών στον κυβερνοχώρο.

Όπως είναι γνωστό η Ευρωπαϊκή Ένωση εκτός από το πρωτογενές δίκαιο έχει και το παράγωγο δίκαιο και μάλιστα οι οδηγίες είναι μέρος του παραγωγού αυτού δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και έχουν δεσμευτικότητα ως προς το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα. Η ενσωμάτωση λοιπόν των οδηγιών στο εθνικό δίκαιο της κάθε χώρας κράτους-μέλους επιφέρει τροποποιήσεις και αλλαγές. Έτσι λοιπόν και εν προκειμένω η ενσωμάτωση της εν λόγω οδηγίας με αντικείμενο την κυβερνοασφάλεια επιφέρει όπως είναι αντιληπτό αλλαγές στις δομές και τις αρμοδιότητες των φορέων κυβερνοασφάλειας στη χώρα μας.

Συνοπτικά, προβλέπει τα εξής: επέκταση του πεδίου εφαρμογής των κανόνων κυβερνοασφάλειας σε νέους τομείς και οντότητες, ενοποίηση αρμοδιοτήτων και δίνει αυξημένη κεντρική εποπτεία, βελτιώνει την ανθεκτικότητα και την ικανότητα αντιμετώπισης συμβάντων. Όμως από την εναρμόνιση της εν λόγω οδηγίας στην εθνική μας νομοθεσία θα θέλουμε να αναφέρουμε τέσσερα ζητήματα τα οποία κατά τη γνώμη μας είναι προβληματικά και δημιουργούν τριβές. Ένα από αυτά μάλιστα είναι ίσως ο σημαντικότερος λόγος για τον οποίο καταψήφισουμε το παρόν νομοσχέδιο και λέμε «όχι».

Το πρώτο ζήτημα το οποίο θέλουμε να επισημάνουμε ότι η κυβερνοασφάλεια είναι ένα τμήμα της γενικότερης δημόσιας πολιτικής περί ασφάλειας. Και μας προβληματίζει το γεγονός ότι αποτελεί αντικείμενο πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης η χάραξη πολιτικής σε θέματα δημόσιας τάξεως και ασφάλειας. Όπως ακριβώς δηλαδή κατά τη διαφύλαξη της εδαφικής ακεραιότητας θα πρέπει να είναι αποκλειστική και κυρίαρχη η πολιτική θέση του ελληνικού κράτους και μόνο, έτσι και στα ζητήματα δημόσιας τάξεως όπως η κυβερνοασφάλεια θα πρέπει κατά τη γνώμη μας το κράτος να έχει τον πρώτο λόγο και όχι η Ευρωπαϊκή Ένωση.

Το δεύτερο ζήτημα αφορά στο κόστος συμμόρφωσης. Η εισαγωγή μέτρων κυβερνοασφάλειας των επιχειρήσεων με διοικητικό καταναγκασμό και με μηχανισμούς αναφοράς δημιουργεί ένα πρόσθετο μισθολογικό κόστος και διοικητική επιβάρυνση για τις επιχειρήσεις. Πρόκειται για μία προβληματική προσέγγιση κατά τη γνώμη μας. Αν υποχωρώνουμε, λοιπόν, τις επιχειρήσεις να σπαταλούν πόρους σε διαδικασίες συμμόρφωσης σε κανονισμούς, τότε δεν θα αφιερώσουν τους πόρους τους στο να γίνουν πιο ανταγωνιστικές και καινοτόμες με αποτέλεσμα να μην μπορούν να δώσουν μεγαλύτερους μισθούς και χωρίς μεγαλύτερους μισθούς προφανώς στις οικογένειες δεν μπορούμε να βοηθήσουμε στην επίλυση του δημογραφικού.

Επιπλέον, κατά την εφαρμογή της οδηγίας τόσο στο δημόσιο όσο και στις επιχειρήσεις του ιδιωτικού τομέα θα προκληθεί ένα πολύ μεγάλο επιπλέον οικονομικό κόστος, το οποίο θα επιβαρύνει και τον προϋπολογισμό και άρα τις δημόσιες δαπάνες.

Το τρίτο ζήτημα είναι ότι τα πρόστιμα τα οποία θα τίθενται από την παραβίαση της νομοθεσίας για την κυβερνοασφάλεια αποτελούν όπως ρητά αναφέρει μέσα το νομοσχέδιο πόρους της υπηρεσίας. Αυτό πρακτικά, λοιπόν, σημαίνει κατά τη γνώμη μας ότι θα ξεκινήσει ένα κυνήγι μαγισσών κατά των επιχειρήσεων. Είναι επικίνδυνο κατά τη γνώμη μας να κινητροδοτείται, η εθνική αρχή να επιβάλλει πρόστιμα για να καλύψει τις δικές της λειτουργικές ανάγκες. Και έχοντας μάλιστα ως δεδομένο ότι πάρα πολλές μικρομεσαίες επιχειρήσεις ενδεχομένως, θα αδυνατούν να προσαρμοστούν αν όχι άμεσα τουλάχιστον σε σύντομο χρονικό διάστημα τότε γίνεται αντιληπτό ότι μέσω της επιβολής προστίμων η αρχή αυτή θα έχει ενδεχομένως εξουσία ζωής και θανάτου

στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις που θα υπαχθούν σε αυτό το κανονιστικό πλαίσιο.

Το τέταρτο και κρισιμότερο ζήτημα κατά τη γνώμη μας όσο και αν διαφωνείτε, όσο και αν διαφωνεί η Κυβέρνησή σας και δεν θέλει να το δει κατάματα, αφορά κατά τη γνώμη μας σε μία πολιτική υστεροβουλία και σκοπιμότητα εκ μέρους της Κυβέρνησης. Είναι η αφαίρεση αρμοδιοτήτων από την ΑΔΑΕ καθώς και η επικάλυψη των αρμοδιοτήτων της από την Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας. Διαφαίνεται, λοιπόν, ότι υπάρχει μια ένταση στις σχέσεις μεταξύ της Κυβέρνησης και ΑΔΑΕ, μια πολιτική υστεροβουλία, μια εκδικητικότητα, μια βεντέτα γιατί προφανώς η ΑΔΑΕ έκανε αυτό που έπρεπε στο ζήτημα του σκανδάλου των υποκλοπών, το οποίο δεν πρέπει να το ξεχνάμε και το οποίο πλήγωσε βάναυσα τη δημοκρατία μας και είναι αδιανόητο η Κυβέρνηση σας να θέλει να μιλά για δημοκρατία.

Φαίνεται λοιπόν, ότι αποψιλώνει η Κυβέρνηση την ΑΔΑΕ από τις αρμοδιότητές της καθώς την εντάσσει στον εποπτικό έλεγχο της Εθνικής Αρχής Κυβερνοασφάλειας καταργώντας έτσι την ίδια την αυτοτέλεια την οποία απολαμβάνει και πρέπει να απολαμβάνει η ΑΔΑΕ από το Σύνταγμα. Είναι το καθοριστικό σημείο αυτή η αφαίρεση των αρμοδιοτήτων η οποία δεν μας επιτρέπει σε καμία περίπτωση να αποδεχθούμε την ενσωμάτωση της εν λόγω οδηγίας έτσι όπως τίθεται στο Εθνικό μας Δίκαιο.

Δυστυχώς η Κυβέρνησή σας ρυθμίζει ένα ζήτημα παρακάμπτοντας μια άμεσα εμπλεκόμενη ανεξάρτητη αρχή. Το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης, όπως προέκυψε και από τη συζήτηση στις επιτροπές, δεν συζήτησε θεσμικά το ζήτημα αυτό με την αρχή, με την ΑΔΑΕ, παρά το γεγονός ότι οι διατάξεις του νομοσχεδίου την αφορούν άμεσα. Το ίδιο έπραξε η Κυβέρνησή σας με τον ν.5002/2022 που αφορά στο ζήτημα της άρσης του απορρήτου των επικοινωνιών.

Μετά λύπης μας διαπιστώνουμε ακόμα μία φορά ότι από την πολιτική σας αντίληψη, από το πολιτικό σας σκέπτεστε και από την πολιτική σας παιδεία λείπει η λογική του θεσμικού διαλόγου και της διαβούλευσης, γεγονός που αποδεικνύει -όπως και οι υποχρεωτικότητες- ότι έχετε ένα τεράστιο έλλειμμα δημοκρατικού ήθους. Προφανώς έχετε φοβία γενικά με τη διαβουλευτική δημοκρατία, η οποία θεμελιώνει ελεύθερες και ισχυρές κοινωνίες, χωρίς φοβίες. Η διαβουλευτική δημοκρατία καθιστά τον πολίτη και τον λαό πραγματικά κυρίαρχο και μέτοχο της δημοκρατίας.

Θεωρούμε, λοιπόν, ότι ήταν ανέφικτο να τοποθετηθεί η ΑΔΑΕ τεκμηριωμένα και εμπειροστατωμένα εντός τεσσάρων μόλις ημερών από τη στιγμή που της στείλατε την ειδοποίηση για τη διατύπωση των απόψεών της. Με αυτή την τακτική προσβάλλετε βάναυσα τόσο το θεσμικό κύρος αυτής της συνταγματικώς κατοχυρωμένης ανεξάρτητης αρχής, αλλά και απαξιώνεται η γνώμη της την οποία μπορεί κάλλιστα να εκφράσει και πρέπει να εκφράσει, γιατί αναφέρεται στην καθ' ύλην αρμοδιότητά της και έχει την επιστημονική ικανότητα και τον επιστημονικό λόγο.

Και είναι εντελώς τραγικό και πρέπει να αναφερθεί ότι ο δικός σας νόμος για τη σύσταση της Εθνικής Αρχής Κυβερνοασφάλειας, ο ν.5086/2024, προβλέπει για την επιλογή της διοίκησης ότι ο διοικητής ορίζεται από το Υπουργικό Συμβούλιο, δηλαδή από την Κυβέρνηση και άρα από τον Πρωθυπουργό και ότι οι δύο Υποδιοικητές της ορίζονται με απόφαση του Υπουργού Ψηφιακής Διακυβέρνησης, χωρίς προφανώς να συμμετέχει πουθενά η Βουλή, όπως συμβαίνει με τις ανεξάρτητες αρχές.

Εδώ, λοιπόν, τίθεται ένα ζήτημα ανεξαρτησίας, διαφάνειας, αμεροληψίας, εμπιστοσύνης και προφανώς και αποδοτικότητας, αφού στην ουσία η Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας διορίζεται από την Κυβέρνησή σας. Ως εκ τούτου, λοιπόν, ουδείς εχέφρων και αληθινά δημοκράτης πολίτης δεν μπορεί να σας έχει καμμία εμπιστοσύνη και προφανώς δεν σας έχουμε ούτε εμείς καμμία εμπιστοσύνη. Κι όπως πολύ ορθά επεσήμανε η ΑΔΑΕ διά του Προέδρου της κ. Ράμμου, με το παρόν νομοσχέδιο η Αρχή τίθεται υπό την εποπτεία και την επιβολή, καθώς και την κυρωτική εξουσία της Εθνικής Αρχής Κυβερνοασφάλειας. Στην ουσία, δηλαδή, τίθεται υπό την εξουσία της Κυβέρνησής σας. Είναι συνταγματικά επιτρεπτή η υπαγωγή της ΑΔΑΕ στην εποπτεία της Εθνικής Αρχής Κυβερνοασφάλειας; Προφανώς και όχι, γιατί παραβιάζεται

το Σύνταγμα. Όπως όλοι γνωρίζουμε, κάθε συνταγματικώς κατοχυρωμένη ανεξάρτητη αρχή υπόκειται μόνο στην εποπτεία και στον έλεγχο του Κοινοβουλίου, σύμφωνα με τα οριζόμενα στον Κανονισμό της Βουλής, στη δικαστική εξουσία και σε καμία περίπτωση δεν δέχεται εντολές και ούτε υπόκειται στις κυρώσεις μιας απλής διοικητικής Αρχής. Ξέρετε, είναι εντελώς διαφορετικό το ζήτημα της υγιούς συνεργασίας μεταξύ δημοσίων Υπηρεσιών η οποία είναι αυτονόητη και εντελώς διαφορετικό η υπαγωγή μιας ανεξάρτητης αρχής στην εποπτεία και στον έλεγχο μιας διοικητικής Υπηρεσίας.

Επιπλέον, ένα ακόμη σοβαρό ζήτημα το οποίο ανέδειξε ο Πρόεδρος της ΑΔΑΕ είναι και η κατάργηση διά του παρόντος νομοσχεδίου ορισμένων καίριων αρμοδιοτήτων της αρχής. Αναφέρομαι στο άρθρο 37 του ν.4070/2012 και στα άρθρα 148 και 149 του ν.4727/2020, σύμφωνα με τα οποία η ΑΔΑΕ είναι η αρμόδια για το σύνολο των πτυχών της ασφάλειας δικτύων και όχι μόνο για το απόρρητο των επικοινωνιών, έχοντας σχετικές κανονιστικές και ελεγκτικές αρμοδιότητες.

Άρα, λοιπόν, αφαιρούνται από την ΑΔΑΕ οι αρμοδιότητες της ως κεντρικό σημείο αναφοράς όλων των περιστατικών κυβερνοασφάλειας. Καταργούνται οι αρμοδιότητες της αρχής, δηλαδή η εξουσία της να επιβάλλει κυρώσεις στους παρόχους σε περιπτώσεις παραβίασης της ασφάλειας των δικτύων και των υπηρεσιών τους, προφανώς, φυσικά, κατόπιν διαδικασίας ελέγχου και ακρόασης.

Πρέπει οπωσδήποτε να αποσύρете το άρθρο 32, αν σέβεστε στοιχειωδώς το Σύνταγμα. Ξέρετε, κάτι τέτοιο δεν προβλέπεται πουθενά, ούτε στο ίδιο το κείμενο της οδηγίας την οποία θέλετε να ενσωματώσετε στην εθνική μας νομοθεσία. Συνεπώς εκτός των άλλων προβάινετε και σε εσφαλμένη εφαρμογή της κοινοτικής οδηγίας. Γι' αυτούς τους λόγους καταψηφίζουμε το παρόν νομοσχέδιο και σας λέμε «όχι».

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Ιωάννης Πλακιωτάκης): Ευχαριστούμε τον κ. Ρούνα.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, έχω την τιμή να ανακοινώσω στο Σώμα ότι τη συνεδρίασή μας παρακολουθούν από τα άνω δυτικά θεωρεία, αφού προηγουμένως ξεναγήθηκαν στην έκθεση της Αίθουσας «Ελευθέριος Βενιζέλος» και ενημερώθηκαν για την ιστορία του κτηρίου και τον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας της Βουλής, σαράντα εννέα μαθήτριες και μαθητές και δύο συνοδοί εκπαιδευτικοί από το 2^ο Γενικό Λύκειο Αιγίου.

Η Βουλή σας καλωσορίζει.

(Χειροκροτήματα από όλες τις πτέρυγες της Βουλής)

Θα δώσω τώρα τον λόγο στην ειδική αγορήτρια από την Πλεύση Ελευθερίας κ. Ελένη Καραγεωργοπούλου.

Ορίστε, κυρία συνάδελφε, έχετε τον λόγο.

ΕΛΕΝΗ ΚΑΡΑΓΕΩΡΓΟΠΟΥΛΟΥ: Κύριε Υπουργέ, η ψηφιακή σας επανάσταση το μόνο που καταφέρνει είναι η αναβάθμιση της παρασκευής και διοχέτευσης στην αγορά των νόμων σας. Η διοχέτευση και η υποχρεωτική κατανάλωσή τους από τους πολίτες ακολουθεί μια συγκεκριμένη διαδικασία, δηλαδή κατάθεση και ψήφιση -όσες αιτιολογημένες και ορθές αντιρρήσεις και αν προβάλλει η Αντιπολίτευση- ΦΕΚ, κατανάλωση. Ενώ παλαιότερα οι νομοθετικές διατάξεις έφταναν έτοιμες στα γραφεία του εκάστοτε Υπουργού -της διοίκησης εν γένει- με φαξ, ένα διάστημα μάλιστα από υπερεθνικούς αποστολές εντολές γραμμένες σε ξένη γλώσσα μεταφρασμένες με Google translation, πλέον η διαδικασία έχει εκσυγχρονιστεί προς δόξαν του δόγματος «Ελλάδα 2.0», δηλαδή κοινά αρχεία μέσω Microsoft one Drive ή Google docs ή mail, Viber, κ.λπ..

Διαχρονικά, βέβαια, αρκετά νομοθετήματα ήταν προϊόντα παρασκηναίων διαβουλεύσεων προς εξυπηρέτηση επιχειρηματικών συμφερόντων, προς εξόφληση προεκλογικών γραμματιών ή και τακτοποίηση «ημετέρων» με φωτογραφικές διατάξεις. Όμως, επί των ημερών σας η πρακτική αυτή έχει αναχθεί σε επιστήμη, μια επιστήμη ικανή να διαστρεβλώνει τον νομικό ορισμό του νόμου που είναι απρόσωπος, γενικός και αφηρημένος κανόνας δικαίου, νομοθετώντας διατάξεις που αποσαφηνίζουν, επεξηγούν, καταργούν, αλληλοκαλύπτουν, τροποποιούν ή αντικαθιστούν ακόμα και πολύ πρόσφατα ισχύουσες διατάξεις νόμων,

ίσως κάνοντας χρήση των προσφίλων σας αλγορίθμων ή ακόμη και της τεχνητής νοημοσύνης, φέρνοντας προς ψήφιση διατάξεις οι οποίες, άμα τη καταθέσει τους υπό μορφή νομοσχεδίου, χρήζουν άμεσης διόρθωσης γιατί είναι ακατάληπτες, δυσνόητες, αντιφατικές. Τα βοηθητικά εγχειρίδια ιδίως επί φορολογικών νόμων, αλλά και του Υπουργείου σας και του Υπουργείου Δικαιοσύνης, απαιτούν κατανάλωση μεγάλου χρονικού διαστήματος όχι για να εμπεδωθούν οι νόμοι, αλλά ακόμη και να αναγνωστούν ακόμη και από έμπειρους νομικούς που πλέον γνωρίζουν ότι πρέπει να μελετήσουν την κάθε νεοϊσχύουσα διάταξη με την κριτική δυσπιστία και αβεβαιότητα πως πολύ σύντομα θα τροποποιηθεί.

Παρατηρούμε, επίσης, το φαινόμενο της προστιμολογαγνείας και της ποινικοποίησης με την έννοια της επιβολής ποινών απώλειας δικαιωμάτων των διοικουμένων. Μόνο το τρέχον έτος έχετε θεσπίσει πάνω από είκοσι επτά διατάξεις με είκοσι τρεις διαφορετικούς νόμους για κάθε είδους νέα πρόστιμα, πρόστιμα για φορολογικές διατάξεις, πρόστιμα κυβερνοασφάλειας, νέα πρόστιμα του Ποινικού Κώδικα, πρόστιμα για διαδικασίες ΕΟΠΥΥ, πρόστιμα σε τουριστικά καταλύματα, πρόστιμα σε δηλώσεις εκθέσεων ανά χώρα, πρόστιμα από πολεοδομίες, πρόστιμα τελών κυκλοφορίας, πρόστιμα αθέμιτης κερδοφορίας, πρόστιμα εποπτείας ξεναγών, πρόστιμα σε αποκλεισμένους διευθυντές, πρόστιμα ενημέρωσης καταναλωτών, πρόστιμα για τα ζώα συντροφιάς, ων ουκ έστιν αριθμός! Και ποινές! Παντού ποινές! Ποινές απώλειας ουσιαστικών και δικονομικών δικαιωμάτων λόγω παράδου ασφικτικών προθεσμιών, απώλειας ιδιοκτησιακών δικαιωμάτων, μία διαρκής τρομοκρατία με επισείόμενες, επαπειλούμενες ποινές!

Πάμε στον προσφιλή σας τρόπο νομοθέτησης. Στο παρόν νομοσχέδιο, εξουσιοδοτικές διατάξεις αμέτρητες, είκοσι έξι στον αριθμό, τρία φύλλα σχεδόν τροπολογίες άσχετες με το αντικείμενο του παρόντος σχεδίου νόμου που κατατέθηκαν χθες τη νύχτα λίγο πριν τις έντεκα, διατάξεις που προστέθηκαν λίγο πριν την κατάθεση του νομοσχεδίου στη Βουλή, ενώ δεν είχαν τεθεί ποτέ σε διαβούλευση. Το έχετε και αυτό.

Με διάταξη, ωστόσο, που καταθέσατε λίγο πριν την οριστική διάθεση στους Βουλευτές για τη συζήτηση του νομοσχεδίου στις επιτροπές, αφαιρέσατε σχετικές αρμοδιότητες από την ΑΔΑΕ. Της στερήσατε το δικαίωμα να ενημερώνεται, να επιβάλλει κυρώσεις και να ενημερώνει τρίτους για τις σχετικές υποθέσεις. Αποψιλώσατε την Αρχή Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών από τις αρμοδιότητές της σχετικές με την ασφάλεια δικτύων και υπηρεσιών, η οποία είναι μια συνταγματικά κατοχυρωμένη ανεξάρτητη αρχή, μεταφέροντας αυτές τις αρμοδιότητες σε ένα απλό νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου, την Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας.

Και πώς το πετύχατε αυτό; Με την παράθεση ελαχίστων λέξεων, από την έναρξη ισχύος του παρόντος μέρους κατά άρθρο 32 του σχεδίου νόμου καταργούνται τα άρθρα 148, περί ασφάλειας δικτύων και λοιπά. Με αυτές τις λίγες λέξεις, λοιπόν, λάθρα αποδυναμώσατε περαιτέρω την ΑΔΑΕ συνεχίζοντας την τακτική σας, καθώς ήδη προηγήθηκαν και άλλες αλλαγές στις αρμοδιότητες της ήδη από το 2022, με την κορύφωση φυσικά του σκανδάλου των υποκλοπών.

Στο πλαίσιο, μάλιστα, των πρόσφατων προκηρύξεων, ύψους 4,3 εκατομμυρίων ευρώ, με τις οποίες ζητείται ανάδοχος για υπηρεσίες δημοσιότητας και προβολής, αυτή η αποψιλωμένη ουσιαστικών αρμοδιοτήτων ΑΔΑΕ θα συνεχίσει να υπάρχει ή θα αποσυρθεί; Να σημειώσουμε ότι συνιστούν όρο τον διαγωνισμό και περιεχόμενο του αντικειμένου των συμβάσεων ο σχεδιασμός, η στοχοθεσία, τηλεοπτικά, ραδιοφωνικά σποτ, ηλεκτρονικές και έντυπες καταχωρήσεις.

Το φρέσκο χρήμα που θα δαπανηθεί, το προερχόμενο από τους προϋπολογισμούς των Ανεξάρτητων Αρχών της ΑΔΑΕ και της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας ή και από το Ταμείο Ανάκαμψης εις βάρος άλλων δημοσίων υπηρεσιών που θα μπορούσαν να κάνουν καλύτερη τη ζωή των πολιτών, θα συνεχίσει να κατασπαταλάται από αυτές τις ανεξάρτητες αρχές, που η Κυβέρνηση σας έργα εργαλειοποιεί για επικοινωνιακούς και μόνο λόγους και όχι για λόγους ουσίας;

Είναι αυτονόητο ότι η τεχνητή νοημοσύνη, η οποία έχει φέρει

την επανάσταση ενισχύει πλέον και τη δράση των κυβερνοεγκληματιών, προσθέτοντας ένα επιπλέον επίπεδο πολυπλοκότητας στις απειλές που αντιμετωπίζουν τόσο οι επιχειρήσεις όσο και οι φορείς του κράτους.

Ζούμε και λειτουργούμε σε ένα εξελισσόμενο τοπίο απειλών, με υψηλή συχνότητα επιθέσεων, με ανεπαρκή υποστήριξη από τα διοικητικά στελέχη των ιδιωτικών επιχειρήσεων, με έλλειψη ευθυγράμμισης στην κανονιστική προετοιμασία, με οργανωτικούς περιορισμούς, λόγω για παράδειγμα της εξ αποστάσεως εργασίας. Ένα ζήτημα μεγάλης σημασίας για την προδιαγεγραμμένη αποτυχία της εφαρμογής της οδηγίας είναι οι μεγάλες ελλείψεις στελεχών με γνώσεις ψηφιακής ασφάλειας που ναρκοθετούν την ίδια τη λειτουργία των επιχειρήσεων, αλλά και των δημόσιων φορέων σε μια χρονική συγκυρία που το ψηφιακό έγκλημα βρίσκεται σε έξαρση.

Έρευνα της γνωστής μεγάλης εταιρείας «KASPERSKY», δείχνει ότι οι μισές εταιρείες διεθνώς, το 48%, χρειάζονται πάνω από μισό χρόνο για να βρουν έναν εξειδικευμένο επαγγελματία στον τομέα της κυβερνοασφάλειας. Σύμφωνα με έρευνα του ΣΕΠΕ η Ελλάδα θα χρειαστεί έως το 2030 περίπου επτά χιλιάδες εξειδικευμένοι χιλιάδες επιπλέον εργαζόμενους στην ψηφιακή τεχνολογία, εκ των οποίων το 1/3 θα είναι ειδικοί στην κυβερνοασφάλεια. Μάλιστα για συγκεκριμένες ειδικότητες αναμένεται εκτόξευση της ζήτησης έως και 900% την επόμενη πενταετία. Ειδικότερα, τα επόμενα πέντε χρόνια στην Ελλάδα εκτιμάται ότι για cyber threatening intelligence specialist θα υπάρχει μεγάλη αύξηση της ζήτησης σε οργανισμούς πολύ μικρού μεγέθους 300%, μεσαίου μεγέθους 350% και περαιτέρω θα σημειωθεί μεγαλύτερη αύξηση σε μικρούς οργανισμούς, ενώ για ασφάλεια θα καταγραφεί σημαντική αύξηση της ζήτησης σε μεγάλους οργανισμούς. Εκεί βεβαίως, έχετε κάνει τις σχετικές συνεννοήσεις με τις τράπεζες, τα πιστωτικά ιδρύματα, τους αγαπημένους σας συνεταιρίζονται.

Από το 2025, όπου αναμένεται να τεθεί σε πλήρη ισχύ και στην Ελλάδα η οδηγία NIS 2 που εισάγει αυξημένες υποχρεώσεις κυβερνοετοιμότητας για δυο χιλιάδες επιχειρήσεις και φορείς του δημοσίου, η κατάσταση με την έλλειψη ειδικών στην κυβερνοασφάλεια αναμένεται να γίνει κάτι παραπάνω από εκρηκτική. Ο Διοικητής της Εθνικής Αρχής Κυβερνοασφάλειας παραδέχθηκε ότι αναζητεί και αυτή δικιάς ειδικούς cyber security. Στον χώρο της κυβερνοασφάλειας, υπάρχει μεγάλο κενό, μας είπε. Υπάρχουν διαθέσιμες θέσεις και ρόλοι που δεν έχουν καλυφθεί. Υπάρχει μεγάλη έλλειψη προσωπικού. Πού οφείλεται αυτό; Ακόμη και αν υπήρχε μεγάλος αριθμός ειδικών, αυτοί προτιμούν τον ιδιωτικό τομέα ή άλλες ανεξάρτητες αρχές, καθώς οι αμοιβές που προσφέρουν αυτές είναι πολλαπλάσιες από αυτές που προσφέρουν οι δημόσιοι φορείς.

Δεν αντιλέγει κανείς ότι θα πρέπει να αυξηθεί το επίπεδο κυβερνοασφάλειας τόσο για τη δημιουργία του κατάλληλου λειτουργικού πλαισίου όσο και με τη συμμόρφωσή τους σε αυτό. Αυτό που δεν μπορούμε να εμφανίσουμε ωστόσο και που καλά το ξέρετε, είναι αυτό που υπάρχει πίσω από το φαίνοσθαι του συγκεκριμένου σχεδίου νόμου, με τις άπειρες δυνατότητες που δίνετε μέσω εξουσιοδοτικών διατάξεων, σε θέματα που θα έκανε να είναι αντικείμενο νόμου και ρυθμιζόμενα πολύ ειδικά να ανατίθεται σε διαπιστωτικές πράξεις και σε αποφάσεις διοικητικών συμβουλίων νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου.

Ένας συνδυασμός γονατογραφήματος επιβολής κυρώσεων, αλλά και ταυτόχρονα κάλυψης της ανικανότητας της Κυβέρνησης εκδηλούμενη επί θεμάτων του Κτηματολογίου είναι το άρθρο 36. Καλέσαμε το Σωματείο Εργαζομένων του Κτηματολογίου να παραστεί στη σχετική ακρόαση φορέων και τεχνηέντως συνομολογημένα με τον εισηγητή της Πλειοψηφίας αποφασίσατε να μην προσέλθει αυτό το Σωματείο, αλλά στη θέση αυτού να προσέλθει ένα άλλο σωματείο για το οποίο με ανακοίνωσή της η ΑΔΕΔΥ, μόλις χθες, εξηγεί κάποιους λόγους γιατί το κάνατε. Ο κόσμος δεν το γνωρίζει, οι πολίτες δεν το γνωρίζουν.

Σύμφωνα, λοιπόν, με όσα καταγγέλλει η ΑΔΕΔΥ εμφανίζετε συνεχιζόμενες απαράδεκτες διακρίσεις που υφίσταται το Σωματείο Εργαζομένων στο Κτηματολόγιο από τον εποπτευόμενο τον νομικού προσώπου του Ελληνικού Κτηματολογίου Υφυπουργό Ψη-

φιακής Διακυβέρνησης, κ. Κυρακανάκη, που αφορά -να το ξαναπούμε- στην κατάργηση τμημάτων που προΐστανται τα βασικά στελέχη του σωματείου τους και στην αποδυνάμωσή τους ουσιαστικά με την κατάργηση αυτών των τμημάτων όχι μόνο μισθολογικά, αλλά και σε επίπεδο λειτουργίας και εργασίας. Συνεχίζετε τις διακρίσεις που βασίζονται σε σκόπιμη στήριξη ενός άλλου σωματείου που παρά τη σκόπιμη μετονομασία του ΠΑΝΣΕΚΤ ούτε το μεγαλύτερο και αντιπροσωπευτικό σωματείο στον χώρο του Κτηματολογίου είναι, ούτε καλύπτει τους εργαζόμενους δημοσίου υπαλλήλους -κάτι που καταγγείλαμε στη σχετική επιτροπή ακρόασης φορέων, έχει μέλη του μόνο ιδιωτικού δικαίου εργαζόμενους- ούτε ενταγμένος σε ομοσπονδία μέλος της ΑΔΕΔΥ είναι. Ανήκει στο Εργατικό Κέντρο Αθήνας και σε ομοσπονδία μέλος της ΓΣΕΕ. Το μόνο που φαίνεται πως έχει η διοίκηση του σωματείου αυτού είναι η φιλική προς την Κυβέρνηση και τον Υπουργό στάση του. Γι' αυτό και η προνομιακή μεταχείρισή του.

Αλήθεια, κύριε Υφυπουργέ; Πού είναι ο κύριος Υφυπουργός να μας εξηγήσει πώς γίνεται από 1-1-2024 που υποσχέθηκε μέσα σε μια εργάσιμη ημέρα να συμβαίνει μεταγραφή συμβολαίων, μεταβατικό δικαιοπραξιών και από τότε υπάρχουν άπειρες εκκρεμείς, χιλιάδες εκκρεμείς υποθέσεις, που κρέμονται στη σελίδα του Κτηματολογίου ως εκκρεμείς και μη οριστικοποιημένες, ενώ κάποιων άλλων τα συμβόλαια, που κατατίθενται και λίγες μέρες πριν, μέσα σε μια βδομάδα έχουν καταχωριστεί για κάποιον λόγο; Μήπως τελικά οι συγκεκριμένοι εργαζόμενοι είναι αυτοί που κάνουν τη δουλειά; Λέω μια σκέψη. Μπορείτε να το αντιπαρέλθετε; Μπορείτε να το υπερασπιστείτε γιατί η ΑΔΕΔΥ εμφανίζει ότι έχετε προνομιακή σχέση με τους συγκεκριμένους εργαζόμενους;

Και δεν είναι φυσικά μόνο αυτά τα θέματα του Κτηματολογίου, πολύ πρόσφατα προσπαθήσατε να αναδείξετε την ανάγκη να εμφανίσετε στην επικαιρότητα το θέμα της απάτης, ενημερώνοντας τον Άρειο Πάγο και πλαστογραφία σε τρία νησιά του Σαρωνικού, σε σχέση με τις δηλώσεις ιδιοκτησίας με ένα πιθανό κύκλωμα πολιτών και επαγγελματιών που επιχείρησε να δηλώσει σαράντα πέντε ακίνητα σε Αγκίστρι, Ύδρα, Σπέτσες, συνολικής έκτασης πάνω από πεντακόσιες πενήντα χιλιάδες τετραγωνικά μέτρα. Για τα ακίνητα αυτά, προσκομίστηκαν τροποποιημένες δηλώσεις, εκ των υστέρων, προσκομίστηκαν ένορκες βεβαιώσεις από τα ίδια συγκεκριμένα πρόσωπα που κατοικούν στη βόρεια Ελλάδα και δήλωσαν ενόρκως ότι αυτά τα ακίνητα ανήκουν σε συγκεκριμένο πολίτη.

Αυτές οι δηλώσεις συντάχθηκαν ενώπιον του ειδικού συμβολαιογράφου που έχει έδρα τη βόρεια Ελλάδα. Δημοσιογραφικές πηγές, βέβαια, αναφέρονται σε κύκλωμα που περιλαμβάνει μεγαλύτερη του Νομού Αττικής συμβολαιογράφο Πειραιά.

Μόλις χθες ανακοινώσατε ότι εντοπίστηκε δικηγόρος που επιχείρησε να δηλώσει στο Κτηματολόγιο πάνω από εκατό τριάντα οικοπέδα στη Χαλκιδική. Δεν αποκλείσατε δε το ενδεχόμενο οι απάτες που εντοπίζονται, να προέρχονται από εσωτερική πληροφόρηση από τις εταιρείες που έχουν αναλάβει την κτηματογράφηση. Διαχεόμενες πληροφορίες κάνουν λόγο για πολίτη που δήλωσε στο όνομά του τετρακόσια πενήντα δικαιώματα επί ακινήτων στη Χαλκιδική. Δυστυχώς, με πολλές τέτοιες υποθέσεις, θα έρθετε αντιμέτωποι τόσο εσείς όσο και οι πολίτες και η ασφάλεια των συναλλαγών και βεβαίως δεν μπορεί να αναγνωριστεί κάποιος τη συμβολή σας και τη βούλησή σας να ανακαλύψετε και να πατάτε παραδειγματικά οποιαδήποτε άλλη απάτη-παράνομία έχει λάβει χώρα στη διαδικασία της κτηματογράφησης της χώρας.

Δυστυχώς, έχετε επωμιστεί το έργο της ολοκλήρωσης ενός έργου που από την αρχή είχε αφήσει πολλές ανοιχτές κερκόπορτες. Είναι δε προς τιμήν σας το ότι έχετε την προσωπική και πολιτική βούληση να τη σφραγίσετε και να τιμωρήσετε τους εισβολείς. Κατά τη γνώμη μας, όμως, βασικό πρόβλημα στην ασφάλεια των συναλλαγών της περιουσίας τόσο των ιδιωτών όσο και του δημοσίου, ήταν το γεγονός ότι το Κτηματολόγιο δεν υπάγεται πλέον στο Υπουργείο Δικαιοσύνης. Κατ' αρχάς υπήχθη στο ΥΠΕΝ, πλέον στο Υπουργείο σας, στο οποίο ηγεσία και μόνο η απομάκρυνση του Κτηματολογίου από το Υπουργείο Δικαιοσύνης ήταν κακός οιωνός, καθώς ήταν πρόδηλη η πρόθεσή του δημοσίου να υποβιβάσει κατ' ουσίαν το νομικό μέρος των δικαιο-

πραξιών, προσδίδοντας βαρύτητα στο τεχνικό κομμάτι και πλέον στο ψηφιακό.

Η εκάστοτε διοίκηση του Κτηματολογίου από οποιαδήποτε μορφή λειτουργούσε στο παρελθόν -ΟΚΧΕ, ΕΚΧΑ με νομική μορφή που τώρα λειτουργεί ως νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου- επέτρεψε στην αγωνιώδη προσπάθεια να επισπεύσει τις διαδικασίες κτηματογράφησης, απαξιώνοντας βασικές διατάξεις του ουσιαστικού δικαίου για τον τρόπο κτήσης εμπραγμάτων δικαιωμάτων επί ακινήτων θέτοντας «εκποδών» το δίκαιο των συναλλαγών και συνεχίζει να επιτρέπει τη δήλωση εμπραγμάτων δικαιωμάτων επί ακινήτων κατά το στάδιο της κτηματογράφησης, ακόμη και με προσκόμιση Ε9 ενόρκων βεβαιώσεων και κάθε άλλου πρόσφορου μέσου προς θεμελίωση δικαιώματος κυριότητας και λοιπών εμπραγμάτων δικαιωμάτων επί ακινήτων.

Το επέτρεψε. Πώς το επέτρεψε αυτό το Ελληνικό Κτηματολόγιο; Εκδίδοντας και κοινοποιώντας στους συμβολαιογραφικούς συλλόγους σχετικές αποφάσεις του διοικητικού του συμβουλίου. Εσείς το προκαλέσατε!

Ειδικότερα, όσον αφορά στις ένορκες βεβαιώσεις οι οποίες προσκομίστηκαν και προσκομίζονται στα γραφεία κτηματογράφησης καθ' ύποδειξη -επαναλαμβάνω- της διοίκησης του Κτηματολογίου, συντασσόμενες ενώπιον συμβολαιογράφου ή γραμματείας ειρηνοδίκειου, με τις οποίες οι πολίτες ουσιαστικά επαναπαύθηκαν σε δήλωση δικαιωμάτων τους, κτηθέντων με τα προσόντα έκτακτης χρησικτησίας.

Θα ήθελα εδώ -και με ιδιότητα συμβολαιογράφου- να τονίσω τα εξής: Η έκτακτη χρησικτησία είναι νόμιμος πρωτότυπος τίτλος κτήσης κυριότητας. Την επικαλείται κάποιος ως τίτλο. Πώς όμως; Καταβάλλοντας τον οικείο φόρο χρησικτησίας μόνον σε μεταβιβαστική πράξη.

Συνεπώς, αυτή η διαδικασία με τις ένορκες βεβαιώσεις είναι χθες που θα έπρεπε να έχετε λάβει απόφαση με νεότερη εγκύκλιο -αφού έτσι το θέλετε- να ανακαλέσετε την εντολή και την ευθύνη που έχετε δώσει σε δικηγόρους και συμβολαιογράφους να μπορούν να συντάσσουν ένορκες βεβαιώσεις κατοχύρωσης εμπραγμάτων, δικαιωμάτων και ύστερα να είστε σε θέση να μιλάτε για την απάτη στον Άρειο Πάγο ή οπουδήποτε αλλού.

Η πρόθεση είναι καλή, αλλά σας καλούμε να κάνετε και το ακόμα περισσότερο βήμα, να εμποδίσετε τη συνέχιση μιας τέτοιας διαδικασίας, η οποία γνωρίζετε ότι προσκρούει στον νόμο.

Να αναφέρω και κάτι τελευταίο. Η αλγοριθμοποίηση και πλατφορμοποίηση του συνόλου των τομέων της ανθρώπινης δραστηριότητας δεν σας επιτρέπει να θίγεται τον πυρήνα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και μεταξύ άλλων το δικαίωμα στην εργασία και στην ιδιοκτησία. Υπάρχουν ηθικά όρια στη διακυβέρνηση των αλγορίθμων και εκείνα τα στεγανά που δεν θα σας αφήσουμε να προσπεράσετε στο όνομα ανωνύμων εταιρειών, τραπεζικών και μη, τα συμφέροντα των οποίων μεταξύ άλλων ικανοποιείτε, επιβάλλοντας σχέσεις εξουσίας και καταστρατηγώντας αναλλοτρίωτα δικαιώματα.

Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Πλεύσης Ελευθερίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Ιωάννης Πλακιωτάκης): Ευχαριστούμε και εμείς την κ. Καραγεωργοπούλου.

Θα ολοκληρώσουμε τον κύκλο των εισηγητών και ειδικών αγορητών με τον κ. Πέτρο Δημητριάδη, εισηγητή από τους Σπαρτιάτες.

ΠΕΤΡΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ: Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ερχόμαστε σήμερα για να ψηφίσουμε ένα σχέδιο νόμου το οποίο ενσωματώνει την οδηγία 2022/2555 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου η οποία ψηφίστηκε τον Δεκέμβριο του 2022 και σχετίζεται με μέτρα για υψηλό κοινό επίπεδο κυβερνοασφάλειας σε ολόκληρη την Ένωση και παράλληλα τροποποιεί τον Κανονισμό 910/2014 και την οδηγία 2018/1972.

Θέλω να πω το εξής: Πράγματι, χωρίς αμφιβολία, σε μία εποχή στην οποία όλα μας τα δεδομένα έχουν ψηφιοποιηθεί και όλα τα δεδομένα είναι εκτεθειμένα, όπως θα πρέπει να υπάρχει ένα επίπεδο ασφαλείας στα κυβερνητικά μας δεδομένα, να υπάρχει μια κυβερνοασφάλεια, να προστατεύεται, δηλαδή, ο πολίτης για τα προσωπικά του δεδομένα από επιθέσεις.

Δράττομαι της ευκαιρίας εδώ να πω ότι δυστυχώς στην Ελλάδα είμαστε ακόμη πίσω σε αυτόν τον τομέα. Είχαμε επίθεση το καλοκαίρι στο Κτηματολόγιο, μας είχαν πει ότι δεν είναι σοβαρή, είχαμε επιθέσεις σε δήμους, γενικώς έχουμε κυβερνοεπιθέσεις και δυστυχώς τα προσωπικά μας δεδομένα σε πολλά νομικά πρόσωπα δημοσίου είναι εκτεθειμένα. Θα θέλαμε, λοιπόν, και εμείς να υπάρχει ένα μεγαλύτερο επίπεδο ασφαλείας.

Ποιο είναι τώρα το πρόβλημα. Έχω ακούσει πολλές φορές στην Ολομέλεια όταν κάποιος εκφράσει ενστάσεις για ενσωμάτωση κάποιας οδηγίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η οποία συνιστά παράγωγο δίκαιο και πράγματι έχει έναν δεσμευτικό χαρακτήρα για τη χώρα μας, να λέμε πως είμαστε αντιευρωπαίοι. Το πρόβλημα είναι ότι δεν είναι μόνο η ενσωμάτωση, αλλά το πώς ενσωματώνεται, με ποιον τρόπο και κυρίως σε ποιο θεσμικό πλαίσιο θα κινηθεί η ενσωμάτωση, ποιος θα είναι ο φορέας που θα δημιουργηθεί για την εποπτεία αυτής της οδηγίας και κυρίως με ποιον τρόπο θα στελεχωθεί και σε ποιο θεσμικό πλαίσιο θα λειτουργήσει. Αυτό είναι το μεγάλο πρόβλημα.

Πρώτα από όλα να δούμε λίγο το εξής: Έχουμε διατυπώσει κάποιες επιφυλάξεις στις επιτροπές για το κατά πόσον η χώρα μας και πολλοί οργανισμοί και οντότητες που περιγράφονται στο άρθρο 3 του άρθρου 4, θα μπορέσουν μέχρι το 2025 να προσαρμοστούν στη νέα οδηγία, δεδομένου ότι είμαστε μία χώρα όπου υπάρχει μεγάλος ψηφιακός αναλφαριθμητισμός, έχουμε μεγάλη έλλειψη σε τεχνικούς κυβερνοασφάλειας, πάρα πολλοί ειδικοί της πληροφορικής προτιμούν να πάνε στο εξωτερικό και να μην μείνουν στην Ελλάδα, δεν ξέρουμε κατά πόσον οι δήμοι, για παράδειγμα, και οι περιφέρειες, οι ΟΤΑ Α' και Β' βαθμού, οι οποίοι σε μεγάλο βαθμό είναι υποστελεχωμένοι, έχουν έλλειψη προσωπικού, πώς θα μπορέσουν να προσαρμοστούν στα νέα δεδομένα μέχρι τα τέλη του 2025;

Επίσης, να πω αν διαβάσει κάποιος τις οντότητες, θα διαπιστώσει ότι κατά κύριο λόγο οι οντότητες που θα είναι έτοιμες είναι εταιρείες που έχουν προσωπικό άνω των πενήντα ατόμων. Δυστυχώς, οι μικρότερες και οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις, θα έχουν μεγάλη αδυναμία προσαρμογής στα νέα δεδομένα. Αυτό για μας συνιστά μια αδικία και πολύ φοβάμαι ότι έχει γίνει και μια κάποια προσυνεννόηση με τους μεγάλους οργανισμούς. Όμως, οι μικρότερες επιχειρήσεις θα έχουν πρόβλημα προσαρμογής. Αυτό για μας είναι το πρώτο σημαντικό πρόβλημα το οποίο έχουμε εντοπίσει.

Ένα άλλο πρόβλημα που έχουμε εντοπίσει φυσικά είναι ο φορέας κυβερνοασφάλειας, είναι η Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας. Εδώ πέρα, λοιπόν, στην Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας, συνίσταται με αυτό το νομοσχέδιο, δημιουργείται ένα νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου, όχι ανεξάρτητη αρχή, αλλά μία αρχή η οποία διορίζεται απευθείας από το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης, η οποία αναλαμβάνει την εφαρμογή και την εποπτεία όλης της κυβερνοασφάλειας στην Ελλάδα.

Ποιο είναι το πρόβλημά μας; Εμείς θα θέλαμε να υπάρχει μια ανεξάρτητη αρχή και όχι μια αρχή που θα δίνει λόγο μόνο στο Υπουργείο και στον εκάστοτε Υπουργό και κυρίως, δεν θέλαμε να είναι μία αρχή η οποία θα λειτουργεί δεσμευτικά και θα εποπτεύει όλη την κυβερνοασφάλεια στο διαδίκτυο χωρίς ουσιαστικά να δίνει λόγο σε κάποιον. Εμείς θα θέλαμε να υπάρχει η θεσμική εγγύηση της ανεξάρτητης αρχής και κυρίως, να παρεμβαίνει στον διορισμό η Ελληνική Βουλή και όχι με τον τρόπο που γίνεται σήμερα.

Επίσης, ένα άλλο πράγμα που θα έχει η Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας είναι το πώς θα στελεχωθεί. Όπως προείπα σήμερα στην Ελλάδα υπάρχει πολύ μεγάλη έλλειψη ειδικών στην κυβερνοασφάλεια. Πάρα πολλοί Έλληνες και Ελληνίδες που είναι ταλαντούχοι στην πληροφορική, προτιμούν είτε να πάνε στον ιδιωτικό τομέα που έχει πολύ υψηλότερες απολαβές ή να πάνε στο εξωτερικό. Δεν ξέρω τι κίνητρα θα δοθούν για να στελεχωθεί επαρκώς αυτή η αρχή και κυρίως για να επιτελέσει αποτελεσματικά το έργο της. Πολύ φοβάμαι ότι όπως το έχουμε δει και σε άλλες αρχές που συνίστανται με νομοσχέδια, θα έχουμε μια αρχή η οποία, όμως, θα υπολειπεται. Δεν θα είναι επαρκώς στελεχωμένη. Δεν θα μπορεί να επιτελεί κατάλληλα το έργο της. Δεν θα μπορεί να εποπτεύει. Περισσότερο θα είναι -και πολύ λυπάμαι

που θα το πω- διακοσμητική. Μακάρι να βγω ψεύτης και να λειτουργήσει αποτελεσματικά. Όμως, με τα δεδομένα που έχουμε σήμερα, με την υποστελέχωση, με το γεγονός ότι δεν δίνονται επαρκή κίνητρα να στελεχωθούν οι δημόσιες αρχές από επαρκώς καταρτισμένους πληροφορικούς, ειδικούς στην πληροφορική, πολύ φοβάμαι ότι η συγκεκριμένη αρχή, περισσότερο θα μείνει ένα κενό γράμμα και δεν θα μπορεί να επιτελεί τα καθήκοντά της.

Αυτό είναι κάτι το οποίο το έχουμε συναντήσει σε πάρα πολλές αρχές, είτε σε νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου είτε σε ανεξάρτητες αρχές, οι οποίες έχουν μονίμως ένα μεγάλο πρόβλημα υποστελέχωσης και δεν ξέρω κατά πόσον θα λυθεί αποτελεσματικά και επαρκώς μέχρι τον Απρίλιο του 2025. Είναι θέμα πρακτικό. Και ξέρετε, πολλές φορές όταν νομοθετούμε, θα πρέπει να βλέπουμε κατά πόσον αυτά που νομοθετούμε είναι υλοποιήσιμα, εφαρμόσιμα και κυρίως θα μπορέσουν να επιλυθούν σε συγκεκριμένο χρόνο. Είναι πάρα πολύ σημαντικό αυτό. Δεν αρκεί μόνο να ενσωματωθεί μια οδηγία. Πρέπει να δούμε και πώς θα εφαρμοστεί, πώς θα υλοποιηθεί.

Επίσης, ένα σοβαρό θέμα που προκύπτει από το παρόν νομοσχέδιο -το έχουν θίξει και άλλοι συνάδελφοι, το λέμε κι εμείς- είναι ότι πλέον η Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας αναλαμβάνει την εποπτεία της ΑΔΑΕ, η οποία με το παρόν νομοσχέδιο, όχι μόνο εποπτεύεται από την Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας, αλλά αποψιλώνεται και από σοβαρές αρμοδιότητες που έχει. Δεν ξέρω εάν αυτό σχετίζεται με τη στάση της ΑΔΑΕ στο σκάνδαλο των υποκλοπών. Και δεν ξέρω αν λειτουργεί κατά μία έννοια το νομοσχέδιο «τιμωρητικά» έναντι της αρχής για την όλη στάση της.

Αυτό για μας είναι εξαιρετικά σοβαρό. Και ξέρετε, όταν έχουμε μια ανεξάρτητη αρχή που έχει μια θεσμικά εγγυημένη ανεξαρτησία, για μας αποτελεί πρόβλημα να βλέπουμε να τίθεται υπό την εποπτεία ενός νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου η ηγεσία του οποίου διορίζεται από την κυβέρνηση. Ουσιαστικά, κατά την άποψή μου, εδώ καταστρατηγείται η θεσμικά εγγυημένη ανεξαρτησία της ΑΔΑΕ. Και δεν ξέρουμε κατά πόσο θα λειτουργήσει στην πράξη αυτό. Είναι πάρα πολύ σοβαρό θέμα. Εμείς πάντοτε, όταν γίνεται εποπτεία, ειδικά σε ζητήματα κυβερνοασφάλειας και ειδικά όταν έχουμε και στην πρόσφατη υπόθεση των υποκλοπών, θέλουμε να υπάρχει μια μεγαλύτερη διαφάνεια με τέτοια θεσμική ανεξαρτησία και όχι να τίθεται η αρχή -που αποψιλώνεται από αρμοδιότητες- υπό την ηγεσία ουσιαστικά του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης, που θα μπορεί να την εποπτεύει ανά πάσα ώρα και στιγμή. Για μας είναι εξαιρετικά σημαντικά αυτά τα ζητήματα.

Και θέλω μάλιστα να πω και κάτι. Σε γενικές γραμμές, το νομοσχέδιο να μην ενσωματώνει την οδηγία, την ενσωματώνει, όμως, μονόπλευρα και επιδερμικά, δημιουργεί μία αρχή που θα είναι, όπως είπα, εποπτευόμενη άμεσα από την κυβέρνηση -ουσιαστικά δεν θα έχει ανεξαρτησία-, αποψιλώνει την καθ' ύλην αρμοδία έως και σήμερα αρχή για την εποπτεία στο διαδίκτυο, την ΑΔΑΕ, από σημαντικές αρμοδιότητες.

Κυρίως για μένα προσωπικά δημιουργεί ένα νομικό πλαίσιο που κατά την άποψή μου θα ευνοεί περισσότερο τον έλεγχο της κυβερνήσεως στην εποπτεία του διαδικτύου και της κυβερνοασφάλειας. Και για εμάς αυτά είναι πάρα πολύ σημαντικά. Και θα θέλαμε να κρούσουμε τον κώδωνα του κινδύνου γιατί κατά την άποψή μας -δεν ξέρω καν για ποιον λόγο γίνεται αυτό- καταστρατηγείται η ανεξαρτησία της ΑΔΑΕ. Για μας είναι πάρα πολύ σημαντικό σε ένα θέμα όπως είναι η κυβερνοασφάλεια που είναι εξαιρετικά σοβαρό για μας και μάλιστα να σας πω και την αλήθεια σε μια περίοδο που έχουμε ακούσει και πάρα πολλές παραβιάσεις προσωπικών δεδομένων, έχει υπάρξει το σκάνδαλο των υποκλοπών, έχουν υπάρξει πάρα πολλές περιπτώσεις παραβίασης προσωπικών δεδομένων. Είναι για μας εξαιρετικά σημαντικά αυτά τα ζητήματα.

Γι' αυτούς λοιπόν τους λόγους εμείς δεν θα υπερψηφίσουμε το νομοσχέδιο. Και όπως είπα και στην αρχή -το λέω και τώρα- το πρόβλημα για μας δεν είναι μόνο να ενσωματώσουμε μια οδηγία, αλλά να την ενσωματώσουμε σωστά. Να υπάρξει εναρμόνιση με το ενωσιακό δίκαιο, με τον κατάλληλο όμως τρόπο και κυρίως να μην ανατίθεται η εποπτεία της συγκεκριμένης οδηγίας και η εποπτεία του διαδικτύου και της κυβερνοασφάλειας σε μια συ-

γκεκριμένη αρχή, που είναι ελεγχόμενη πλήρως από το Υπουργείο.

Εμείς λοιπόν ζητάμε από εδώ να υπάρξει μεγαλύτερη θεσμική ανεξαρτησία σε όλες τις αρχές. Να υπάρξει επίσης μεγαλύτερη διαφάνεια και κυρίως να μην υπάρχει ασφυκτικός έλεγχος από μία κρατικός ελεγχόμενη αρχή.

Για τους παραπάνω λόγους λοιπόν εμείς δεν θα υπερψηφίσουμε το νομοσχέδιο. Τα υπόλοιπα θα τα πω στην δευτερολογία μου.

Ευχαριστώ πάρα πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Ιωάννης Πλακιωτάκης): Κι εμείς ευχαριστούμε τον κ. Δημητριάδη.

Θα συνεχίσουμε με τον κατάλογο των ομιλητών. Θα ξεκινήσουμε με τον κ. Αριστοτέλη Σπάνια από τη Νέα Δημοκρατία.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ (ΤΕΛΗΣ) ΣΠΑΝΙΑΣ: Κύριε Πρόεδρε, κύριε Υπουργέ, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, συζητούμε σήμερα το νομοσχέδιο του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης στο οποίο περιγράφεται η ενσωμάτωση της οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου από τις 14.12.2022 στο Εθνικό Δίκαιο. Για τον λόγο αυτό λαμβάνουμε μια σειρά από μέτρα με αυξημένες υποχρεώσεις προς όλα τα μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την επίτευξη ενός υψηλού επιπέδου κυβερνοασφάλειας. Έτσι δημιουργείται ένα πλαίσιο οριζόντιου χαρακτήρα δημόσιας πολιτικής με στόχο όλες εκείνες οι αρχές που εμπλέκονται να διαλειτουργούν εξασφαλίζοντας ανωτέρου επιπέδου υπηρεσίες για την οικονομική και κοινωνική ζωή.

Δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στη διαχείριση κινδύνων κυβερνοασφάλειας στην αναφορά περιστατικών σε όλους τους διευρυμένους τομείς, τους οποίους καλύπτει με στόχο μια κοινή αντιμετώπιση όλων των θεμάτων από όλα τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στη νέα οδηγία διευρύνεται το πεδίο εφαρμογής με βάση το μέγεθος των επιχειρήσεων καθώς και η υπαγωγή των νέων τομέων, ενισχύονται οι απαιτήσεις ασφάλειας, καθιερώνονται χρονοδιαγράμματα αναφοράς περιστατικών ασφαλείας, υπάρχει λογοδοσία των οργάνων της διοίκησης των επιχειρήσεων, αυστηροποιούνται οι κυρώσεις.

Δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στη συμμόρφωση των κοινών μέτρων από όλα τα μέλη μέσω της διευρωπαϊκής συνεργασίας με κάποιες ειδικές τροποποιήσεις. Αναβαθμίζεται η εθνική αρχή κυβερνοασφάλειας, όπως και η εθνική στρατηγική πάνω σε αυτή για τη διαχείριση κυβερνοκρίσεων, ορίζεται ενιαίο σημείο επαφής για αυτήν και των ομάδων απόκρισης, τα περιστατικά ασφαλείας των υπολογιστών. Χωρίζονται δύο κατηγορίες υπόχρεων οντοτήτων βασικών και σημαντικών. Η κατηγοριοποίηση αυτών γίνεται βάσει του μεγέθους και της σπουδαιότητας για την παροχή κρίσιμων υπηρεσιών.

Τα κριτήρια αυτά λαμβάνονται υπ' όψιν κατά περίπτωση είτε ξεχωριστά είτε συνδυαστικά. Επικαιροποιείται και διευρύνεται σημαντικά ο κατάλογος των τομέων και δραστηριοτήτων που είναι πλέον επιβεβλημένο να λάβουν μέτρα κυβερνοασφάλειας όπως στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας μπήκε η δημόσια διοίκηση, οι τηλεπικοινωνίες, η διαχείριση λυμάτων και πολλά άλλα. Θωρακίζεται έτσι από κυβερνοεπιθέσεις μια σειρά κρίσιμων τομέων του κράτους.

Εφαρμόζεται πλέον μια ολόκληρη στρατηγική, διευρύνονται οι αρμοδιότητες της ΕΑΚ βάσει των ευρωπαϊκών δεδομένων, ορίζονται οι αρμόδιες ομάδες αντιμετώπισης περιστατικών σε υπολογιστές όπως και η δημιουργία στενής συνεργασίας μεταξύ της Εθνικής Αρχής Κυβερνοασφάλειας και άλλων αρμόδιων αρχών. Συγκεκριμένα προσδιορίζονται οι στόχοι και το πλαίσιο διαμόρφωσης της Εθνικής Στρατηγικής Κυβερνοασφάλειας. Η Εθνική Αρχή αποτελεί την αρμόδια αρχή και ενιαίο σημείο επαφής με έναν ρόλο αυξημένων παρεμβάσεων στη διαχείριση περιστατικών μεγάλης κλίμακας και κρίσεων στον κυβερνοχώρο.

Οι αδυναμίες του συστήματος που εντοπίζονται σε προϊόντα και υπηρεσίες γνωστοποιούνται και λαμβάνονται άμεσα μέτρα αποκατάστασης συντονισμένα. Η Εθνική Αρχή ενεργεί σαν ένας ασφαλής ενδιάμεσος φορέας δημιουργώντας την άμεση επαφή των προσώπων και των κατασκευαστών ή παρόχων προϊόντων και υπηρεσιών του και τη γρήγορη επίλυση του προβλήματος.

Δημιουργείται μητρώο οντοτήτων και βάσεις δεδομένων καταχώρησης ονομάτων τομέα, διευθετούνται θέματα δικαιοδοσίας και εδαφικότητας, όπως και θέματα που αφορούν την ανταλλαγή πληροφοριών στον τομέα της κυβερνοασφάλειας.

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει ο Ε' Αντιπρόεδρος της Βουλής κ. **ΟΔΥΣΣΕΑΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΠΟΥΛΟΣ**)

Δίνεται η δυνατότητα αμοιβαίας συνδρομής στην εποπτεία και τις κυρώσεις όταν η οντότητα παρέχει υπηρεσίες σε περισσότερες από μία ευρωπαϊκές χώρες. Προβλέπεται ειδική ρύθμιση η οποία αναφέρεται στις υποχρεώσεις των οντοτήτων έναντι των ανεξάρτητων αρχών όπως η Αρχή Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών, η Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων, προστασία προσωπικών δεδομένων, που παρέχουν υπηρεσίες σε δημόσια δίκτυα, σε κοινό ηλεκτρονικών επικοινωνιών.

Στόχος όλων αυτών είναι η αυστηρή τήρηση των μέτρων και σε περίπτωση παράβασης των οικείων κανόνων, να τηρούνται με σεβασμό οι αρχές της ισότητας και της αναλογικότητας. Για την κρίσιμη θέση του υπεύθυνου ασφαλείας συστημάτων πληροφορικής και επικοινωνιών ορίζεται υπάλληλος οποιουδήποτε κλάδου ΠΕ ή ΤΕ. Η καθολική χρήση τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών για τον ιδιωτικό τομέα αλλά και του ψηφιακού μετασχηματισμού για τον δημόσιο τομέα σε σημαντικούς τομείς επιβάλλει την προστασία των ατομικών δικαιωμάτων στον κυβερνοχώρο και την καλλιέργεια κλίματος εμπιστοσύνης στις ψηφιακές τεχνολογίες.

Για την επίτευξη αυτού του στόχου είναι αναγκαίο να ακολουθούμε όλα τα προτεινόμενα μέτρα όπως και μια σειρά πρωτοκόλλων ασφαλείας που δίνουν τη δυνατότητα για την αντιμετώπιση πολλών προβληματικών καταστάσεων.

Εκτός αυτών στο σχέδιο νόμου αναφέρεται και ρύθμιση με την οποία προβλέπεται νέα καταληκτική προθεσμία διόρθωσης των αρχικών εγγράφων για συγκεκριμένες περιοχές και προϋποθέσεις που κηρύχθηκαν υπό κτηματογράφηση, όπως αυτή δίνεται η δυνατότητα αμφισβήτησης και διόρθωση ανακριβούς εγγραφής σε ακίνητο με την ένδειξη αγνώστου ιδιοκτήτη είτε εξωδικαστικά, εφόσον συντρέχουν συγκεκριμένες προϋποθέσεις οι οποίες αναλύονται.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η Κυβέρνηση ακολουθώντας και εφαρμόζοντας την ευρωπαϊκή πρακτική στοχεύει στην εξασφάλιση ενός κυβερνοχώρου θωρακισμένου, πρόσφορου για υψηλού επιπέδου επενδύσεις και παροχές συμβάλλοντας στην ανάπτυξη της επιστήμης της πληροφορίας, κάνοντας τη χώρα μας πλήρως ανταγωνιστική στην ευρύτερη περιοχή.

Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Οδυσσεάς Κωνσταντίνου): Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, έχω την τιμή να ανακοινώσω στο Σώμα το δελτίο επίκαιρων ερωτήσεων της Τετάρτης 27 Νοεμβρίου 2024.

Α. Επίκαιρες Ερωτήσεις πρώτου κύκλου (Άρθρα 130 παράγραφοι 2 και 3 και 132 παράγραφος 2 του Κανονισμού της Βουλής)

1. Η με αριθμό 229/19-11-2024 επίκαιρη ερώτηση του Βουλευτή Δράμας της Κ.Ο. «ΠΑΣΟΚ-ΚΙΝΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ» κ. Αναστασίου Νικολαΐδη προς τον Υπουργό Υγείας με θέμα: «Στοχευμένες πρωτοβουλίες για την πλήρωση θέσεων ιατρών στην Παθολογική κλινική του Γενικού Νοσοκομείου Δράμας».

2. Η με αριθμό 238/22-11-2024 επίκαιρη ερώτηση του Βουλευτή Πρεβέζης της Κ.Ο. «ΣΥΡΙΖΑ-ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗ ΣΥΜΜΑΧΙΑ» κ. Κωνσταντίνου Μπάρκα προς τον Υπουργό Προστασίας του Πολίτη με θέμα: «Αδυναμία της κυβέρνησης να παρέχει ασφάλεια στους πολίτες της χώρας».

Β. Επίκαιρες Ερωτήσεις δεύτερου κύκλου (Άρθρα 130 παράγραφοι 2 και 3 και 132 παράγραφος 2 του Κανονισμού της Βουλής)

1. Η με αριθμό 236/19-11-2024 επίκαιρη ερώτηση του Βουλευτή Χαλκιδικής της Κ.Ο. «ΠΑΣΟΚ-ΚΙΝΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ» κ. Απόστολου Πάνα προς τον Υπουργό Υγείας με θέμα: «Ελλείψεις σε υγειονομικό προσωπικό στο Γενικό Νοσοκομείο της Π.Ε. Χαλκιδικής».

2. Η με αριθμό 237/21-11-2024 επίκαιρη ερώτηση του Βουλευτή Ρεθύμνου της Κ.Ο. «ΠΑΣΟΚ-ΚΙΝΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ» κ. Εμμαν

ουήλ Χνάρη, προς τον Υπουργό Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής με θέμα: «Χωρίς προηγούμενο ο εμπαιγμός της Κυβέρνησης για την καταβολή της οικονομικής ενίσχυσης «ΑΜΑΛΘΕΙΑ» προς τους κτηνοτρόφους παραγωγούς στην Κρήτη και στην υπόλοιπη νησιωτική Ελλάδα».

Οι επίκαιρες ερωτήσεις που θα απαντηθούν από τον ίδιο Υπουργό ή Υφυπουργό θα συζητηθούν η μία μετά την άλλη.

Κύριε Παπαηλιού, δεν είναι η σειρά σας, αλλά έχει μπλέξει στην κίνηση η κ. Σπυριδάκη. Αν θέλετε, παρακαλώ, ελάτε στο Βήμα.

Ορίστε, κύριε συνάδελφε, έχετε τον λόγο.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΠΑΗΛΙΟΥ: Κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, χωρίς αμφιβολία οι νέες τεχνολογίες με το διαδίκτυο, τις ψηφιακές υπηρεσίες και την κοινωνική δικτύωση ανοίγουν νέους ορίζοντες. Η καθημερινότητα όλων βασίζεται πλέον σε δίκτυα πληροφορικής και συστήματα ψηφιακής διαχείρισης. Ταυτόχρονα βέβαια δημιουργείται και κοινωνική εξάρτηση, αλλά και εμφανίζονται άλλες, νέες πρωτόγνωρες προκλήσεις.

Με το υπό κρίση νομοσχέδιο για την κυβερνοασφάλεια ενσωματώνεται κοινοτική οδηγία στην ελληνική έννομη τάξη. Το νομοσχέδιο συνιστά μια σημαντική, αλλά θα έλεγα ελλιπή και, με τον τρόπο που εισάγεται, στρεβλή προσπάθεια προσαρμογής του ισχύοντος θεσμικού πλαισίου στις απαιτήσεις της ψηφιακής εποχής.

Μάλιστα έρχεται ως ουρά ενός αντίστοιχου νομοθετήματος που ψηφίστηκε πριν από μερικούς μήνες με το οποίο προβλέπονταν η σύσταση νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου, η Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας, που βέβαια ελέγχεται απολύτως από την Κυβέρνηση.

Σε αυτό το πλαίσιο αναγνωρίζεται, ότι οι αυξανόμενες κυβερνοαπειλές και κυβερνοεπιθέσεις κατά κρίσιμων υποδομών, απαιτούν την ενίσχυση των δομών, των μηχανισμών προστασίας, την καλύτερη συντονιστική ικανότητα και την εκπαίδευση εξειδικευμένου προσωπικού.

Δεν είναι λίγες οι δημόσιες υπηρεσίες που έχουν γίνει στόχος κυβερνοεπιθέσεων, με συνέπεια να τίθενται εκτός λειτουργίας σημαντικές υπηρεσίες ζωτικής σημασίας για τους πολίτες, όπως ενδεικτικά το Κτηματολόγιο, η Τράπεζα Θεμάτων αλλά και πολλές άλλες και να τίθενται σε κίνδυνο προσωπικά δεδομένα των πολιτών.

Οι κίνδυνοι από τέτοιες επιθέσεις στον δημόσιο αλλά και στον ιδιωτικό τομέα είναι υπαρκτοί, μεγάλοι, ενεργοί και μπορούν να επηρεάσουν σοβαρά τη ζωή και τις συναλλαγές των πολιτών. Χαρακτηριστικό είναι ότι οι κυβερνοεπιθέσεις έχουν διπλασιαστεί στον ενεργειακό τομέα από το 2020 έως το 2022, αυξάνοντας τον κίνδυνο για διακοπές ρεύματος, όπως προκύπτει από την τελευταία έκθεση της EURELECTRIC για την ασφάλεια στον κυβερνοχώρο.

Η κυβερνοασφάλεια είναι ζήτημα εθνικής σημασίας, που δεν αφορά μόνο την προστασία κρίσιμων υποδομών αλλά και την αξιοπιστία των βάσει αυτών παρεχόμενων υπηρεσιών μέσω της διασφάλισης της εμπιστοσύνης των πολιτών προς τους αρμόδιους φορείς.

Ωστόσο, το νομοσχέδιο αφήνει αναπάντητα ερωτήματα, ενώ οι επιλογές της Κυβέρνησης ενισχύουν την ανησυχία για αδιαφάνεια, συγκεντρωτισμό και ανεπαρκή προστασία των δικαιωμάτων. Η οδηγία NIS 2 αποτελεί ένα πλαίσιο για τη διασφάλιση κοινού επιπέδου κυβερνοασφάλειας στην Ευρωπαϊκή Ένωση με την ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ των κρατών μελών.

Με το νομοσχέδιο μεταφέρονται πολλές εξουσίες στην Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας, η οποία υπάγεται, όπως είπα και προηγουμένως, απευθείας στην Κυβέρνηση. Αυτό δημιουργεί ερωτήματα για την ανεξαρτησία της συγκεκριμένης αρχής και αυτό διότι φορείς αυτού του είδους και αυτού του χαρακτήρα με κρίσιμο ρόλο χρειάζονται αυτονομία και θεσμική προστασία για να λειτουργούν αμερόληπτα.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, οι φορείς που εμπíπτουν στο πεδίο της οδηγίας NIS 1 ήταν περίπου εβδομήντα. Με την ενσωμάτωση στο ελληνικό δίκαιο της κοινοτικής οδηγίας NIS 2, οι φορείς θα υπερβούν τους δύο χιλιάδες.

Παράλληλα, η αρχή θα λειτουργεί ως Εθνική Αρχή Πιστοποί

ησης και Εθνικό Κέντρου Συντονισμού για την κυβερνοασφάλεια. Η ευρωπαϊκή οδηγία δεν αναφέρεται σε κανένα σημείο της στην αρχή κυβερνοασφάλειας, αλλά μόνον σε φορέα ή αρμόδια αρχή της χώρας κράτους μέλους.

Η Κυβέρνηση ενεργεί με σκοπό την απογύμνωση, την αποψίλωση της ανεξάρτητης αρχής ΑΔΑΕ από αρμοδιότητες ενημέρωσης, επιβολής κυρώσεων και ενημέρωσης τρίτων για σχετικές υποθέσεις και συνεπώς έχει σκοπό τον περιορισμό των αρμοδιοτήτων της ΑΔΑΕ, την αφαίρεση της εποπτικής, κανονιστικής και δικαιοδοτικής, ελεγκτικής αποστολής της, συμπεριλαμβανομένων των μέτρων προστασίας του απορρήτου. Ουσιαστικά την υπάγει στην υπαγόμενη στην Κυβέρνηση Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας

Αρκετά από τα άρθρα του νομοσχεδίου χαρακτηρίζονται από γενικότητες και ασάφειες. Ενδεικτικά, μέχρι σήμερα την ασφάλεια και τον έλεγχο στις τηλεπικοινωνίες -το είδαμε αυτό να συμβαίνει με το σκάνδαλο των υποκλοπών- τον είχε η ΑΔΑΕ Η οποία επιχείρησε να προωθήσει και σχετικούς ελέγχους, όπως την επιβολή κυρώσεων. Αυτό συνέβη ενδεικτικά στην περίπτωση του σκανδάλου των υποκλοπών με την «INTELLEXA». Βέβαια όλα αυτά δεν ευδοχώθηκαν λόγω των κυβερνητικών παρεμβάσεων.

Το νομοσχέδιο περιορίζει το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας, αποκλείοντας μικρότερες οντότητες ή ορισμένες κατηγορίες οργανισμών. Με αυτόν τον τρόπο το νομοσχέδιο αποδυναμώνει την ασφάλεια και τη συλλογική προστασία, αφήνοντας κενά που μπορούν να αποτελέσουν ευάλωτα σημεία για ολόκληρη τη χώρα.

Σε αυτό το περιορισμένο πλαίσιο ελλείπει η στήριξη σε δήμους και μικρές επιχειρήσεις. Εκφράζεται ανησυχία για την πρόκληση που αντιμετωπίζουν οι δήμοι και οι μικρότερες επιχειρήσεις στην προσπάθειά τους να συμμορφωθούν με την οδηγία. Δεν προβλέπεται ουσιαστική στήριξη γι' αυτούς, που είναι γνωστό ότι υποχρηματοδοτούνται και έτσι δεν διαθέτουν τους οικονομικούς και ανθρώπινους πόρους για να εφαρμόσουν μέτρα κυβερνοασφάλειας. Η απουσία κατάλληλης στήριξης αυξάνει τον κίνδυνο για την κυβερνοασφάλεια στους αντίστοιχους χώρους και τομείς, παρ' ότι είναι εξίσου σημαντικοί για τη συλλογική ασφάλεια της χώρας.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η κυβερνοασφάλεια δεν είναι μόνο ζήτημα τεχνικό και δεν πρέπει να αντιμετωπίζεται ως τέτοιο. Είναι θέμα δημοκρατίας, δικαιωμάτων και εθνικής ασφάλειας. Πρέπει να στηριχθεί η δημιουργία ενός ανθεκτικού πλαισίου κυβερνοασφάλειας, αλλά με όρους διαφάνειας, ανεξαρτησίας και λογοδοσίας.

Το παρόν νομοσχέδιο δεν ανταποκρίνεται επαρκώς στις προκλήσεις. Γι' αυτό χρειάζονται και άλλες βελτιώσεις, αναθεώρηση, που θα προστατεύουν πραγματικά τους πολίτες και τις υποδομές της χώρας.

Κύριε Υπουργέ, τα πεπραγμένα της Κυβέρνησής σας και στον τομέα του κυβερνοχώρου έχουν αφήσει αρνητικό αποτύπωμα, με αποκορύφωμα το σκάνδαλο των υποκλοπών από την ΕΥΠ και το παράνομο λογισμικό «Predator» και αυτό της συγκάλυψής τους, αλλά και πολλά άλλα, που συνδέονται τόσο με τις εκ μέρους της Κυβέρνησης της Νέας Δημοκρατίας ασκούμενες πολιτικές καταστολής όσο και με τη διασπάθιση δημοσίου χρήματος, με τις απευθείας αναθέσεις και όχι μόνο.

Πράγματι λοιπόν ως προς αυτά, δηλαδή ως προς την καταστολή και ως προς τη διασπάθιση δημοσίου χρήματος, κύριοι της Κυβέρνησης, είστε πρωτοπόροι. Δεν σας πιάνει κανείς.

Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ - Προοδευτική Συμμαχία)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Οδυσσεάς Κωνσταντινόπουλος): Τον λόγο τώρα έχει η Κοινοβουλευτική Εκπρόσωπος της Νίκης κ. Ασπασία Κουρουπάκη.

ΑΣΠΑΣΙΑ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κύριε Υπουργέ, κυρίες και κύριοι Βουλευτές, σήμερα μεταβαίνει στην Αθήνα ο Γενικός Γραμματέας του NATO Μαρκ Ρούτε και αξίζει να επισημανθούν κάποια πράγματα που αφορούν την αδυναμία της εξωτερικής μας πολιτικής που συμβολίζει αυτή η επίσκεψη.

Ο κ. Ρούτε πριν έρθει στην Ελλάδα επισκέφθηκε πρώτα την

Τουρκία. Έχει και αυτό τον συμβολισμό του. Σύμφωνα με δημοσιεύματα ο κ. Ρούτε αφ' ενός εξέτασε τον διαμεσολαβητικό ρόλο της Τουρκίας στη ρωσοουκρανική κρίση και αφ' ετέρου συνομίλησε με εκπροσώπους της τουρκικής αμυντικής βιομηχανίας και επισκέφθηκε τις εγκαταστάσεις των τουρκικών βιομηχανιών ενεργού χώρου.

Από την άλλη πλευρά, η εικόνα της Ελλάδας σε θέματα διπλωματίας και στρατιωτικών εξοπλισμών είναι εξαιρετικά υποβαθμισμένη, αφού επιλέγει τις εύκολες λύσεις της μονομερούς ταύτισης με τη μία μόνο πλευρά της ιστορίας και της εισαγωγής στρατιωτικού εξοπλισμού.

Όμως μπροστά σε αυτήν την κατάσταση ο λαός έχει κάποιες εύλογες απορίες που πρέπει να απαντηθούν. Για ποιον λόγο να μην έχει και η ομόδοξη Ελλάδα τον ρόλο του διαμεσολαβητή στις διαπραγματεύσεις για την ειρήνευση στο ρωσοουκρανικό μέτωπο και να τον έχει μόνο η Τουρκία; Για ποιον λόγο συμμετέχουμε σε βεβιασμένες κινήσεις, που μπορούν να φέρουν πιο κοντά τον παγκόσμιο πόλεμο; Γιατί εγκαταλείψαμε το δόγμα της πολυδιάστατης εξωτερικής πολιτικής στην Τουρκία, τη στιγμή που εμείς έχουμε θρησκευτική και πολιτισμική συγγένεια με τους εμπόλεμους; Για ποιον λόγο να μην έχει και η Ελλάδα την αντίστοιχη δική της αμυντική βιομηχανία όπως έχει και η Τουρκία;

Η απάντηση σε όλα αυτά τα ερωτήματα μπορεί να συνοψιστεί σε μία λέξη: ανεπάρκεια. Η εξωτερική και αμυντική πολιτική της χώρας μας πάσχει από πολλές πλευρές. Το πρόβλημα, κύριοι της Νέας Δημοκρατίας, είναι ότι δεν θέλετε να σηκώσετε τα μανίκια και να εργαστείτε προς τη δύσκολη κατεύθυνση της πολυδιάστατης εξωτερικής πολιτικής και της επαναβιομηχάνισης της χώρας. Και ο λόγος είναι απλός. Δεν θέλετε να ξεφύγετε από τις έτοιμες λύσεις του ΕΛΙΑΜΕΠ και των λοιπών κηρύκων του εθνομηδενισμού. Δεν θέλετε να γίνετε υποκείμενα της παγκόσμιας ιστορίας, αλλά επιλέγετε να παραμείνετε αντικείμενα της ιστορίας που θα γράφουν άλλοι. Θέλετε να κρυφτείτε πίσω από τις έτοιμες λύσεις των γραφειοκρατιών του NATO και των Βρυξελλών και να αφήσετε άλλους να καθορίσουν την τύχη μας. Δεν θέλετε να συγκρουστείτε με τις Βρυξέλλες και να κάνετε ξανά τη χώρα μας μία βιομηχανική δύναμη, μία Κορέα της Μεσογείου, όπως ήταν τη δεκαετία του '60.

Δεν σας νοιάζει να αναπτυχθεί η εγχώρια αμυντική βιομηχανία. Ακόμη και το πρόγραμμα εξοπλισμών για το οποίο επιείχατε ότι είναι πάνω από το 2% του προϋπολογισμού, όπως ζητάει το NATO, στηρίζεται κυρίως στις εισαγωγές, αφού, σε αντίθεση με την Τουρκία, εμείς δεν παράγουμε μαζικά σχεδόν τίποτα. Έχετε επιλέξει την αδράνεια και δεν αντιλαμβάνεστε πόσο πίσω έχουμε μείνει στην ανάπτυξη της αμυντικής βιομηχανίας, υπονομεύοντας την ασφάλεια των επόμενων γενεών. Και αυτός είναι και ο μεγάλος εθνικός κίνδυνος, το γεγονός ότι έχετε αφεθεί και ακολουθείτε τυφλά τα κελεύσματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του NATO. Αρνείστε να αμφισβητήσετε όπου χρειάζεται τη γραφειοκρατία του NATO για να υποστηρίξετε τα εθνικά συμφέροντα, υποδύομενοι το πλήρως υποταγμένο και καλό παιδί της Δύσης, το οποίο όμως έτσι κινδυνεύει να θυσιαστεί σαν Ιφιγένεια στον βωμό των ορέξεων της Τουρκίας για να κρατηθεί η συμμαχία ζωντανή.

Συνεχίζω με το υπό ψήφιση νομοσχέδιο, με το οποίο η Κυβέρνηση επιχειρεί να ενσωματώσει την κοινοτική οδηγία 2022/2555 σχετικά με μέτρα για υψηλό κοινό επίπεδο κυβερνοασφάλειας σε ολόκληρη την Ένωση, αλλά αυτό το κάνει με έναν εξαιρετικά στρεβλό τρόπο, αφού το μείγμα πολιτικής που επέλεξε η Κυβέρνηση είναι κατάλληλο μόνο για πρόκληση τερατογενέσεων. Και αυτό γιατί η Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας μετά την 31^η Δεκεμβρίου 2026 θα στηρίζεται σε πολύ μεγάλο βαθμό στα διοικητικά πρόστιμα για να καλύψει τις ανάγκες του προϋπολογισμού λειτουργίας της.

Με αυτήν την πολιτική επιλογή, όμως, η επιβολή προστίμων γίνεται αυτοσκοπός. Δεν θέλει πολλή φαντασία για να σκεφτεί κανείς τι θα γίνει τότε. Η Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας θα αναγκαστεί ακόμη και να επινοεί διοικητικές παραβάσεις, αφού η είσπραξη των αντίστοιχων προστίμων θα είναι ζήτημα επιβίωσης του νέου φορέα. Αυτή η επιλογή είναι μη ορθολογική και έντονα αντιαναπτυξιακή. Οι ελληνικές επιχειρήσεις πληροφορικής, από

τις οποίες περιμένουμε να αναπτυχθούν και να ανεβάσουν το βιοτικό επίπεδο της χώρας για να προσφέρουν μεγαλύτερους και καλύτερους μισθούς, θα έχουν να αντιμετωπίσουν έναν επιθετικό ελεγκτικό μηχανισμό, του οποίου η οικονομική επιβίωση θα εξαρτάται από την επιβολή διοικητικών προστίμων επί δικαιών και αδικιών.

Τα προβλήματα, όμως, δεν σταματάνε εδώ. Όταν ερχόμαστε στα θέματα στελέχωσης, η εικόνα γίνεται ακόμη πιο ζοφερή εξαιτίας του γεγονότος ότι το δημόσιο έχει να ανταγωνιστεί τον ιδιωτικό τομέα, όπου οι εργαζόμενοι στον χώρο πληροφορικής λαμβάνουν αρκετά μεγαλύτερους μισθούς. Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα την αριθμητική, αλλά και ποιοτική υποστελέχωση του δημοσίου και κατά συνέπεια την αποδυνάμωση των δομών κυβερνοασφάλειας. Παράλληλα, επισημαίνεται ότι ο εξοπλισμός πρόσβασης των φορέων του δημοσίου είναι απαρχαιωμένος, αφού αποκτήθηκε στα πλαίσια του Γ' Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης, όπως ανέφερε στην ακρόαση των φορέων η εκπρόσωπος του Συνδέσμου Επιχειρήσεων Πληροφορικής και Επικοινωνιών Ελλάδας.

Οπότε για ποια κυβερνοασφάλεια μπορεί να μιλήσει κανείς; Χωρίς καταρτισμένο προσωπικό και χωρίς σύγχρονο εξοπλισμό το μόνο που μπορεί να εμποδωθεί στην κοινωνία είναι ένα αίτημα γενικευμένης κυβερνοασφάλειας. Οι ανεξιχνίαστες υποθέσεις παρακολούθησεων με τη χρήση ειδικού λογισμικού καθώς και οι πρόσφατες κυβερνοεπιθέσεις στο Εθνικό Κτηματολόγιο, για τις οποίες δεν μάθαμε τι πραγματικά συνέβη, το αποδεικνύουν.

Η υιοθέτηση κανόνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και η πρόβλεψη διαδικασιών δεν προστατεύουν στην ουσία από παραβιάσεις ιδιωτικότητας, στις οποίες μάλιστα πολιτικά πρόσωπα που δεν είναι αρεστά στην ηγεσία του κόμματός τους είναι ακόμη περισσότερο εκτεθειμένα. Ποιος μπορεί να εξασφαλίσει ότι η υπόθεση των παρακολούθησεων που συντάραξε το πανελλήνιο και οδήγησε στην απομάκρυνση κοντινών συνεργατών από το Γραφείο του Πρωθυπουργού είναι απλά μία εξαίρεση; Ποιος μπορεί να εξασφαλίσει ότι οι πρακτικές αυτές έχουν σταματήσει; Πώς μπορεί κάποιος να είναι σίγουρος ότι δεν παρακολουθείται ακόμη και σήμερα από τους κομματικούς ή και τους εσωκομματικούς του αντιπάλους; Ποιος μπορεί να μας διαβεβαιώσει ότι η κυβερνητική ανασφάλεια δεν υπονομεύει κάθε έννοια κυβερνοασφάλειας;

Οι ανεπτυγμένες τεχνολογικές δυνατότητες παρακολούθησης και επιτήρησης από τη μία πλευρά και το γεγονός ότι με το παρόν νομοσχέδιο η Κυβέρνηση αγνοεί επιδεικτικά την ΑΔΑΕ, την αρχή που είχε το ηθικό σθένος να ξεσκεπάσει το σκάνδαλο των παρακολούθησεων, δημιουργεί ακόμα περισσότερα ερωτηματικά για τις πραγματικές προθέσεις της Κυβέρνησης. Αν η Κυβέρνηση ήθελε να είναι έντιμη απέναντι στους πολίτες και στους πολιτικούς της αντιπάλους, θα ανέθετε τη ρύθμιση όλων των ζητημάτων κυβερνοασφάλειας σε μία συνταγματικά κατοχυρωμένη ανεξάρτητη αρχή που ελέγχεται από τη Βουλή. Έτσι θα μπορούσαμε όλοι οι Βουλευτές να έχουμε μια πιο αντικειμενική και πληρέστερη εποπτεία στα περιστατικά κυβερνοεπιθέσεων και ηλεκτρονικών παρακολούθησεων.

Αντ' αυτού, η Κυβέρνηση επέλεξε να αναθέσει ένα έργο που θα έπρεπε να αναλάβει η Ανεξάρτητη Αρχή Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών σε μία υποστελεχωμένη, υποχρηματοδοτούμενη και πλήρως ελεγχόμενη δημόσια υπηρεσία, την Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας. Γιατί, λοιπόν, να μην σκεφτεί ο πολίτης που μας παρακολουθεί ότι υπάρχει μία σκοπιμότητα πίσω από όλα αυτά; Ένα είναι σίγουρο πάντως: Με τη θεσμική απαξίωση που επιχειρεί η Κυβέρνηση στον τομέα της κυβερνοασφάλειας διευκολύνονται οι παράνομες παρακολουθήσεις από τον καθένα που έχει τη δυνατότητα πρόσβασης και υπονομεύεται αισθητά η ποιότητα της δημοκρατίας στη χώρα μας.

Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Οδυσσέας Κωνσταντινίδης): Η κ. Κεφαλά από την Πλεύση Ελευθερίας απούσα. Η κ. Λινού απούσα. Ο κ. Καππάτος καταβαίνει. Ο κ. Μαρκογιαννάκης απών. Η κ. Αποστολάκη απούσα.

Υπάρχει κάποιος που ενδιαφέρεται να μιλήσει;

ΧΡΗΣΤΟΣ ΓΙΑΝΝΟΥΛΗΣ: Να ξεκινήσουμε με τους Κοινοβουλευτικούς Εκπροσώπους, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Οδυσσέας Κωνσταντινίδης): Αν θέλετε, ελάτε.

Τον λόγο έχει ο κ. Γιαννούλης. Τον ευχαριστούμε θερμά.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΓΙΑΝΝΟΥΛΗΣ: Σας ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η έννοια της ασφάλειας δεν έχει μόνο σχέση με τον κυβερνοχώρο, έχει σχέση και με την πολιτική ή τις πολιτικές που ασκούνται σχεδόν καθημερινά με επιμονή από την Κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας από το 2019 και μετά.

Πριν μπούμε στα ζητήματα του νομοσχεδίου, κύριε Παπαστεργίου, επειδή προέρχεστε από τον πυρήνα, η πολιτική σας μήτρα είναι η αυτοδιοίκηση, έχω την εντύπωση ότι εκεί τις περισσότερες φορές κυριαρχεί το στοιχείο της εντιμότητας, της αμεσότητας, της ειλικρίνειας και της γενναιότητας να λέμε τα πράγματα με το όνομά τους.

Θα ξεκινήσω από μία παρατήρηση. Θεωρείται κοινοβουλευτικά ορθό σε νομοσχέδιο που έχει σχέση με ένα πολύ σημαντικό ζήτημα και μια σημαντική αλλαγή για τη χώρα να έρχονται τροπολογίες που αφορούν τις κατασκευαστικές διαδικασίες ή τις αδειοδοτικές διαδικασίες του μετρώ; Εάν αυτό θεωρείται θεμιτή κοινοβουλευτική πρακτική, με συγχωρείτε πάρα πολύ, μάλλον οι έννοιες αρχίζουν και χάνουν το νόημά τους.

Όπως επίσης η κυβέρνηση των αρίστων αποφάσισε ότι η παράταση του εργασιακού βίου εκατόν ενενήντα οδηγών του ΟΑΣΘ εντάσσονται στο νομοσχέδιο για την κυβερνοασφάλεια και η απόδοση αρμοδιοτήτων στον ΟΣΕΘ;

Το Σάββατο ετοιμάζεται ο Πρωθυπουργός της χώρας να επισημοποιήσει τη λειτουργία του μετρώ της Θεσσαλονίκης -φαντάζομαι με φαντασμαγορικό τρόπο- και την ίδια ώρα το αρμόδιο Υπουργείο νομοθετεί μέσω μιας τροπολογίας παρένθετης σε ένα άσχετο νομοσχέδιο για το πώς θα καθορίζεται και με ποιον τρόπο θα ορίζεται η τιμολογιακή πολιτική στις συγκοινωνίες.

Με συγχωρείτε πάρα πολύ -και δεν αποτελεί αντιπολιτευτικό πατριωτισμό ούτε εμμονή- να, το έκαναν κι άλλες κυβερνήσεις παλιότερα, βάλτε ένα φρένο. Η νομοθέτηση «σουπερμάρκετ», «κλαμπ σάντουιτς» πλέον πρέπει να έχει και ένα μέτρο, προφυλάσσει και εσάς και την πολιτική σας αξιοπιστία και την κοινοβουλευτική δράση και λειτουργία, σε βαθμό που προφανώς δεν έχετε αντιληφθεί πόσο έχετε αλλοιωθεί.

Δεύτερον, μονοπωλεί το ενδιαφέρον το κομμάτι του νομοσχεδίου που στην ουσία αποψιλώνει, αποδυναμώνει, εκδικείται, τιμωρεί την ΑΔΑΕ για τη στάση της στο ζήτημα παγκόσμιας εμβέλειας που είναι οι υποκλοπές και κυρίως, ενός πολιτικού αρχηγού, σήμερα επικεφαλής της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης, με τρόπο που ας μη το συζητήσουμε από το Βήμα της Βουλής για το πόσο πολιτικά ορθά δεοντολογικώς και ηθικώς, αλλά εν πάση περιπτώσει συμβαίνουν και αυτά. Η λαϊκή ετυμολογία είναι κάτι που δεν μπορεί να παραβιαστεί από καμμία σκοπιμότητα. Εν πάση περιπτώσει, ένας εξ αυτών είναι ο Πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ, ο κ. Ανδρουλάκης, και πρώην υπουργοί. Δεν ξέρω, μπορεί να ήσασταν και εσείς μέσα σε αυτούς. Είναι το θέμα των υποκλοπών.

Θέλω σας παρακαλώ με την ετοιμότητα που σας διακρίνει -και γι' αυτό δεν αλλάζω άποψη παρ' ότι συμμετέχετε στην πιο αδιαφανή Κυβέρνηση των τελευταίων ετών με επικεφαλής τον Κυριάκο Μητσοτάκη- να ανατρέξετε στο δημοσίευμα -δεν είναι ούτε η «ΑΥΓΗ» ούτε ο «ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΗΣ» ούτε το «DOCUMENTO»- σε ένα περιοδικό, σε ένα έντυπο παγκόσμιας εμβέλειας και κύρους, το «New Yorker», όπου στις 20 Νοεμβρίου ένας από τους πλέον έγκριτους αρθρογράφους του περιοδικού δίνει το περίγραμμα ότι αν σε μια δυτική δημοκρατία, μήτρα του πολιτισμού και της δημοκρατίας, όπως η Ελλάδα, ανοίγει ο δρόμος μέσα από την αποδυνάμωση των αρχών ελέγχου και μέσα από τη νομιμοποίηση των παρακολουθήσεων τύπου «Predator», στην ουσία ανοίγετε τον δρόμο -είναι, φαντάζομαι, φώτα που δεν θέλετε να εκπέμψετε ως χώρα προς το εξωτερικό, αλλά οι άνθρωποι που έχουν λογική το αναλύουν και ορθώς το αναλύουν έτσι- μια χώρα της δύσης, μια δυτική δημοκρατία όπως η Ελλάδα με πρωθυπουργό τον Κυριάκο Μητσοτάκη στην ουσία να παρέχει τεχνολογία και δρόμους πολιτικής πρακτικής στην νέα κυβέρνηση Ντόναλντ

Τραμπ και ό,τι αυτό συνεπάγεται. Αυτό γράφεται στο «New Yorker» στις 20 Νοεμβρίου. Ο σύνδεσμος είναι διαθέσιμος, μπορείτε να το διαβάσετε, θα σας ωφελήσει.

Και το δεύτερο που θέλω να κάνω είναι να καταθέσω τα σχόλια της ίδιας της ΑΔΑΕ από τη διαβούλευση που έγινε, τη δημόσια διαβούλευση για το συγκεκριμένο νομοθέτημα. Τα έχετε παρακολουθήσει; Τα έχετε διαβάσει; Λαμβάνετε κάτι από αυτά υπ' όψιν; Θεωρείτε ότι θα υπάρξει τρόπος κάποτε να συνεννοηθούμε σε αυτόν τον τόπο ότι προέχει το εθνικό συμφέρον και όχι η μικροκομματική, μικρόνηση αντίληψη και πρακτική κομματαρχών και όχι ηγετών.

Το καταθέτω στα Πρακτικά.

(Στο σημείο αυτό ο Βουλευτής κ. Χρήστος Γιαννούλης καταθέτει για τα Πρακτικά το προαναφερθέν έγγραφο, το οποίο βρίσκεται στο αρχείο του Τμήματος Γραμματείας της Διεύθυνσης Στενογραφίας και Πρακτικών της Βουλής)

Εφόσον δεσμευτήκαμε ότι το έχετε δει, φαντάζομαι στην ομιλία σας θα έχουμε και κάτι συγκεκριμένο επί των αλλαγών ή πώς προτίθεστε να απαντήσετε σε αυτούς τους ανθρώπους που, πέρα από τις εμμονές και την κανιβαλική συμπεριφορά που έχουν υποστεί -καλή ώρα όπως ο κ. Ράμμος-, υπερασπίζονται την ασφάλεια, τη δημοκρατία, την ισονομία των πολιτών και προσπαθούν να εμποδίσουν τον αυταρχισμό κάποιων πολύ μικρών ομάδων πολιτικής επιρροής και εξουσίας. Εσείς τους βαφτίσατε αρίστους, εμείς τους βαφτίζουμε μάλλον μια ομάδα αποδιοργάνωσης της σταθερότητας του πολιτικού μας βίου.

Μην πάει το μυαλό σας σε τίποτα εξαιρετικά κινδυνολογικό. Αλλά δεν είναι κανονικότητα σε μια χώρα να παρακολουθείται ούτε Υπουργός Οικονομικών ούτε αρχηγός Στρατού ούτε ο πρόεδρος της ελάσσονος τότε αντιπολίτευσης, ακόμα και με την ιδιότητα του Ευρωβουλευτή. Αυτά, με συγχωρείτε πάρα πολύ, δεν ξεπερνιούνται τόσο εύκολα.

Κύριε Χατζηβασιλείου, ξέρω ότι είστε πολιτικός πολύ ευγενής.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Οδυσσέας Κωνσταντινίδης): Ο κ. Χατζηβασιλείου είναι για τα εθνικά ζητήματα.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΓΙΑΝΝΟΥΛΗΣ: Δεν έχει σχέση. Η ευγένεια, κύριε Πρόεδρε, ξεπερνάει...

Λοιπόν σε τόσο σοβαρά ζητήματα, κύριε Υπουργέ, η νομοθετική πρόνοια δεν αρκεί, χρειάζεται και η απαραίτητη πολιτική βούληση για να εφαρμοστούν οι νόμοι ή να θεσμοθετηθούν νέοι, γιατί η παρεχόμενη ασφάλεια για την οποία συζητούμε μετατρέπεται σε ένα γράμμα κενό περιεχομένου.

Για την οικονομία της συζήτησης, θέλω να σας πω ότι δεν μας απασχολεί τόσο η επανάληψη του μοτίβου με το οποίο νομοθετείτε ή οι συγκεκριμένες και στοχευμένες πρακτικές τις οποίες χρησιμοποιείτε για να αλλοιώσετε το νόημα της έννοιας μεταρρύθμιση στην ουσία σε μια κομματική διευθέτηση. Αυτό που μας ανησυχούν είναι και οι μελλοντικές προκλήσεις.

Γνωρίζετε ότι τα στοιχεία που προκύπτουν από τις σχετικές έρευνες έχουν επιβεβαιώσει ότι υπάρχει και έλλειψη εξειδικευμένου δυναμικού, υπάρχουν μελέτες που έγιναν από τον Σύνδεσμο Επιχειρήσεων Πληροφορικής Επικοινωνιών Ελλάδας -αναφέρομαι στο θέμα της πληροφορικής-, υπάρχει έντονη ζήτηση για ανθρώπους με τεχνογνωσία στα ζητήματα κυβερνοασφάλειας, αυξάνονται ραγδαία οι επιθέσεις και οι απειλές.

Εδώ όμως την ώρα που έχετε ιδιαίτερα μεγάλη σπουδή να συστήσετε πανεπιστημιακή αστυνομία, την ίδια ώρα που έχετε σπουδή να καταργήσετε μια εξαγγελία για την Νομική της Πάτρας από τις πρώτες παρεμβάσεις της κυβέρνησης Μητσοτάκη το 2019, στη χώρα μας παρατηρείται σημαντική έλλειψη ακαδημαϊκών προγραμμάτων, κυρίως σε προπτυχιακό επίπεδο, που έρχεται σε αντίφαση με τις δηλωμένες προθέσεις σας ότι θέλετε να στηρίξετε προγράμματα κυβερνοασφάλειας με εξειδικευμένο προσωπικό, με ανθρώπους, με νέα παιδιά από την ελληνική ακαδημαϊκή κοινότητα, αλλά αυτό δεν το περιέχετε πουθενά μέσα σε αυτά που νομοθετείτε.

Αντιθέτως, έχετε ό,τι μπορεί να φανταστεί κανείς για διευθετήσεις άγνωστες οι πτυχές της δεύτερης ή τρίτης ανάγνωσης αυτών των πρωτοβουλιών.

Η επιφύλαξή μας -και θα κλείσω με αυτό, κύριε Πρόεδρε- ξαναλέω ότι δεν είναι άσκηση κομματικού πατριωτισμού. Τα άρθρα

32 και 29 συνοδεύουν ως στίγμα πολιτικό και κοινοβουλευτικό την ίδια δυσανεξία που, όπως είπε και η εισηγήτριά μας η κ. Τσιπανίδου, μια Κυβέρνηση -επειδή βλέπω ότι ετοιμάζεται να πάρει τον λόγο και επικεφαλής Κοινοβουλευτικής Ομάδας- που στις υποκλοπές φάνηκε κατώτερη των περιστάσεων, στη χρηματοδότηση κομμάτων κατώτερη των περιστάσεων σε σχέση με την πρόταση του ΠΑΣΟΚ για να μην υπάρχει χρηματοδότηση η οποία καταλήγει να στέλνουν κατάδικοι ή υπόδικοι sms από τη φυλακή, σε ζητήματα κράτους δικαίου, ενίσχυσης αρχών.

Είναι κάτι που σας συνοδεύει πλέον. Όταν θέλει να κρύψει κάτι ο Άδωνις Γεωργιάδης από αυτά που συμβαίνουν στην υγεία, λέει «είναι ένα μεμονωμένο περιστατικό». Έπεσε ένα ταβάνι σε ένα νοσοκομείο: «είναι μεμονωμένο περιστατικό». Κατά τα άλλα η εικόνα είναι μια χαρά.

Θέλω να πω ότι είναι τακτική. Δεν είναι τυχαία ή αποσπασματική η δυσανεξία που έχετε να προωθήσετε τη σύνθεση, τη συνεννόηση σε βασικά αξιακά ζητήματα και με τον χώρο της Αντιπολίτευσης του δημοκρατικού τόξου αλλά κυρίως να θέτετε πρώτα το συμφέρον των πολιτών και όχι το συμφέρον είτε κάποιων κομματικών, είτε κάποιων αδιαφανών σχέσεων που μπορεί να υποκρύπτονται γύρω από τα νομοθετήματά σας.

Σας ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Οδυσσέας Κωνσταντινίδης): Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, έχω την τιμή να ανακοινώσω στο Σώμα ότι από τα άνω δυτικά θεωρεία παρακολουθούν τη συνεδρίαση, αφού ενημερώθηκαν για την ιστορία του κτηρίου και τον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας της Βουλής και ξεναγήθηκαν στην έκθεση της αίθουσας «Ελευθέριος Βενιζέλος», σαραντά εννέα μαθήτριες και μαθητές και τρεις συνοδοί εκπαιδευτικοί από το 2^ο Γενικό Λύκειο Αγίου.

Σας καλωσορίζουμε στη Βουλή.

(Χειροκροτήματα από όλες τις πτέρυγες της Βουλής)

Έχει ζητήσει τον λόγο ο Πρόεδρος της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του κόμματος Σπαρτιάτες κ. Στίγκας. Αμέσως μετά θα μιλήσει ο κ. Κατσαφάδος που έχει ζητήσει τον λόγο.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΣΤΙΓΚΑΣ (Πρόεδρος των Σπαρτιατών): Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, εδώ και πάρα πολλά χρόνια ζούμε τον λεγόμενο ανάποδο κόσμο και το μαύρο το βαφτίζουμε άσπρο. Έτσι και εδώ μέσα στο ελληνικό Κοινοβούλιο για πρώτη φορά θα έλεγα στα κοινοβουλευτικά χρονικά της χώρας έχουμε ανατροπή της λαϊκής εντολής με την αλλαγή του ρόλου της Αξωματικής Αντιπολίτευσης. Είναι μια θέση ευθύνης, μια θέση που συνεπάγεται επιπλέον δικαιώματα στο Κοινοβούλιο αλλά κυρίως επιπλέον υποχρεώσεις απέναντι στον θεσμό και προπάντων απέναντι στον ελληνικό λαό. Το ψέμα ωστόσο είναι η ρίζα της παρακμής και η αλήθεια είναι το θεμέλιο της αντίστασης. Όσο μένουμε σωπηλοί, η Ελλάδα μαραζώνει. Όσο φωνάζουμε την αλήθεια η Ελλάδα μεγαλώνει. Και σήμερα θα πούμε για μία ακόμα φορά αλήθεια.

Η ανάδειξη του ΠΑΣΟΚ ως Αξωματική Αντιπολίτευση είναι μια θλιβερή υπενθύμιση ότι το παλιό πολιτικό σύστημα, αυτό το σύστημα γεμάτο διαφθορά και αστοχίες, εξακολουθεί να κυριαρχεί. Είναι το κόμμα που διέλυσε την Ελλάδα και υπονόμευσε στρατηγικά το έθνος. Τώρα όμως ανέβηκε κατηγορία προς τέρψη των πρασινοφρουρών που ονειρεύονται εξουσία και νέες επιδρομές στο δημόσιο χρήμα για ακόμα καλύτερες ημέρες ή κονόμες. Επί της ουσίας δεν πρόκειται να αλλάξει τίποτα. Τις ίδιες ανοησίες θα λέει το ΠΑΣΟΚ, όπως τις ίδιες ανοησίες έλεγε και ο ΣΥΡΙΖΑ. Φύκια για μεταξωτές κορδέλες θα πουλάει το ΠΑΣΟΚ, φύκια για μεταξωτές κορδέλες πουλούσε και ο ΣΥΡΙΖΑ. Μετά την αποσύνδεση βεβαίως του ΣΥΡΙΖΑ, το ΠΑΣΟΚ επιστρέφει σε έναν ρόλο που ιστορικά απέτυχε να υπηρετήσει. Θα προσπαθήσουν τώρα οι πασόκοι να παγιδεύσουν όσους περισσότερους απελπισμένους Έλληνες μπορούν ψελλίζοντας ο αποτυχημένος Πρόεδρος τους κάτι για εξουσία, κάτι για πορεία προς τον λαό, κάτι για μια Ελλάδα νέα, κάτι αρλούμπες για συμβόλαιο για τον λαό και άλλες πασοκικές αστοχίες χωρίς αντίκρισμα.

Το ΠΑΣΟΚ είναι το κόμμα που έφερε την Ελλάδα στο χείλος της καταστροφής. Και αυτό κανένας νοήμων άνθρωπος δεν μπορεί να το αρνηθεί. Είναι το κόμμα που δεν έχει παραδεχθεί πως

συνέβαλε στα μέγιστα στην οικονομική καταστροφή της Ελλάδας. Είναι το κόμμα που υποσχέθηκε «λεφτά υπάρχουν» ενώ γνώριζαν εξ αρχής ότι δεν υπήρχαν. Είναι το κόμμα που γνώριζε ότι δεν ήταν δυνατόν να υπάρχουν αυτά τα χρήματα αφού οι προκομμένοι «μαζί τα έφαγαν».

Το ΠΑΣΟΚ βέβαια πάνω στη χαρά του που ανέβηκε κατηγορία καμαρώνει που έχει στις τάξεις του τον αμετανόητο ολετήρα Γεώργιο Παπανδρέου που μιλώντας πρόσφατα στο 27ο Forum ανάπτυξης στην Πάτρα τόλμησε να πει την περιφημη φράση «λεφτά υπάρχουν». Τον άκουγε κόσμος αυτόν τον άνθρωπο. Και βεβαίως αναρωτήθηκε πού πήγε αυτό τα λεφτά. Μας δουλεύουν κανονικά ή, για να το πω διαφορετικά, σαν να μην έχουν καταλάβει τίποτα. Μία φράση που προκαλεί ανατριχίλα στους Έλληνες από έναν ανίκανο πρώην Πρωθυπουργό που έφερε τα εθνοκτόνα μνημόνια και κατέστρεψαν ολοκληρωτικά τη χώρα μας. Γι' αυτό και το ΠΑΣΟΚ δεν μπορεί να προσφέρει μια ουσιαστική εναλλακτική για το μέλλον, ούτε οι πολίτες έχουν ανάγκη από πολιτικές ελίτ που αλλάζουν καρέκλες και ονόματα και βεβαίως συνεχίζουν τις ίδιες αποτυχημένες τακτικές.

Εμείς οι Σπαρτιάτες τονίζουμε ότι η Ελλάδα χρειάζεται νέα καθαρή πατριωτική φωνή. Όχι στην επιστροφή εκείνων που την κατέστρεψαν, στα ζόμπι της διαπλοκής και της ρεμούλας. Το ΠΑΣΟΚ δεν μπορεί να εμπνεύσει τον λαό. Είναι μέρος αυτού του προβλήματος, όχι της λύσης. Η χώρα μας αξίζει μια καλύτερη και σωστή αντιπολίτευση. Αντιπολίτευση με θάρρος, με ακεραιότητα, με αληθινή αφοσίωση στον ελληνικό λαό και να έχει έναν μεστό αντιπολιτευτικό λόγο. Διότι, κυρίες και κύριοι, τις αποφάσεις τις παίρνει ο λαός. Ο ίδιος ο λαός που αποφάσισε το 2023 να δώσει στον ΣΥΡΙΖΑ τη θέση της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης. Ναι, ο ΣΥΡΙΖΑ που αυτοκαταστροφικά απειρόλησε τη λαϊκή εντολή και την παραχωρεί στον επόμενο στη σειρά και μάλιστα σε ένα κόμμα που μεταξύ τους πολεμήθηκαν πάρα πολύ σκληρά. Από τη μία η ανάδειξη του ΠΑΣΟΚ ως Αξιωματική Αντιπολίτευση είναι η μέγιστη προσβολή για τον κάθε Έλληνα που θυμάται τις καταστροφικές του πολιτικές και τα σκάνδαλα που τον χαρακτήρισαν, που βύθισε τη χώρα στο χρέος, που εκχώρησε την εθνική μας κυριαρχία, που καλλιέργησε την πολιτική διαφθορά και που προσπαθεί να αναστηθεί μέσα από την αποτυχία του θεσμικού προκατόχου του. Το ΠΑΣΟΚ είναι η ενσάρκωση της πολιτικής προδοσίας και της παρακμής αλλά ταυτόχρονα αναλαμβάνει τον θεσμικό ρόλο να κάνει ουσιαστική Αντιπολίτευση και όχι επιθέσεις σε άλλα δημοκρατικά εκλεγμένα κόμματα. Τονίζουμε το «δημοκρατικά εκλεγμένα» διότι το ΠΑΣΟΚ ξαχνά συχνά-πυκνά τι σημαίνει δημοκρατία και βεβαίως τι σημαίνει λαϊκή ετυμηγορία.

Ήταν η λαϊκή ετυμηγορία που έστειλε εμάς τους Σπαρτιάτες εδώ μέσα στο ελληνικό Κοινοβούλιο ως πέμπτο κόμμα με 4,68%. Ήταν η λαϊκή ετυμηγορία που μ' έφερε σήμερα στο Βήμα της Βουλής να υπενθυμίσω στο καταστροφικό ΠΑΣΟΚ τι σημαίνει ψήφος και τι σημαίνει λαϊκή απόφαση. Είναι παράσημο, λοιπόν, για εμάς τους Σπαρτιάτες οι διώξεις εναντίον μας. Κάθε διώξη είναι και διώξη ενάντια στη λαϊκή ετυμηγορία.

Οι Σπαρτιάτες δηλώνουν ξεκάθαρα ότι η Ελλάδα δεν χρειάζεται αυτούς που την πρόδωσαν. Χρειάζεται μια νέα αληθινή πατριωτική δύναμη που θα βάλει τέλος σε αυτόν τον φαύλο κύκλο της διαφθοράς και της καταστροφής της χώρας μας που συντελείται από το 1974 μέχρι και σήμερα. Το ΠΑΣΟΚ δεν είναι απλώς ανίκανο να προτείνει λύσεις. Είναι μέρος της ίδιας ασθένειας που υποφέρει η χώρα. Η Ελλάδα αξίζει μια αντιπολίτευση να υπηρετεί τον λαό και όχι τις τσέπες, ως είθιστα. Μια αντιπολίτευση που να αγωνίζεται με θάρρος, ακεραιότητα και αυθεντική πίστη στην ελληνική ψυχή. Οι Σπαρτιάτες δεσμευόμαστε ότι είμαστε αυτή η αυθεντική δύναμη.

Οι Σπαρτιάτες είμαστε η φωνή των Ελλήνων που κουράστηκαν να βλέπουν την πατρίδα μας να καταστρέφεται από τα ίδια εγκληματικά πρόσωπα. Έχουμε κουραστεί να βλέπουμε να ανακυκλώνονται στην εξουσία αυτοί που κατέστρεψαν την Ελλάδα. Δεν έχουν κανέναν λόγο παρουσίας εδώ μέσα. Τελεία και παύλα. Και νομίζετε πως η άνοδος αυτού που αποκαλείται ανερυθρίαστα Ακροδεξιά είναι παρακμή;

Νομίζετε πως είναι τυχαία η άνοδος του Ντόναλντ Τραμπ; Νομίζετε πως είναι τυχαία η άνοδος ανάλογων κινημάτων σε ολό-

κληρη την Ευρώπη; Είναι δείγμα πολιτικής και κοινωνικής κόπωσης του παλαιού συστήματος. Η άνοδος του Ντόναλντ Τραμπ και των δεξιών κινημάτων στην Ευρώπη είναι ηχηρές αντιδράσεις λαών που αισθάνονται προδομένοι από τα παλιά πολιτικά συστήματα. Είναι δήλωση απέχθειας των λαών απέναντι σε όσους στα λόγια λένε πως σέβονται τη δημοκρατία, αλλά στην πράξη την καταπατούν σε κάθε ευκαιρία. Όπως έκανε το ΠΑΣΟΚ στα χρόνια της κυριαρχίας του, για παράδειγμα, που καταπάτησε το καθετί, που έχει ρεκόρ καταγεγραμμένων μεγάλων σκανδάλων.

Αν είχατε το «γνώθι σαυτόν», δεν θα χασκογελάγατε, αλλά δεν πειράζει, σας ξέρουμε και πρέπει να θυμηθεί ξανά ο ελληνικός λαός ποιο πραγματικά είσατε, που έχει τα θλιβερά προνόμια να έχει Πρωθυπουργό που έχει συρθεί σε δίκη και Πρωθυπουργό που ανακοίνωσε τη χρεοκοπία της Ελλάδας και την είσοδό μας στα μνημόνια, εξαπατώντας ξεδιάντροπα έναν υπερήφανο λαό. Γι' αυτό εξελέγη ο Τραμπ στις ΗΠΑ. Έχει κουραστεί ο Αμερικανός πολίτης να μη τον σέβονται και τα είδαμε και τα ζήσαμε, την τελευταία τετραετία τουλάχιστον. Έχει κουραστεί να μη λαμβάνουν υπ' όψιν τη γνώμη του. Αλλά έχει κουραστεί ο πολίτης και στην Ευρώπη. Έχει κουραστεί να διεκδικεί σταθερή εργασία και κοινωνική σταθερότητα και οι πολιτικοί, όχι μόνο να μην υλοποιούν τα αιτήματα των πολιτών, αλλά να τα απορρίπτουν αμέσως μόλις εκλεγούν. Κάτι που, κατά κόρον, το βλέπουμε εδώ στην Ελλάδα. Αυτό κι αν είναι εξαπάτηση των Ελλήνων πολιτών κατ' εξακολούθηση.

Δεν είναι ακροδεξιά αυτό, κυρίες και κύριοι, αυτό λέγεται δυσφορία, μεγάλης έντασης και ευρείας διασποράς κοινωνική δυσφορία. Η ίδια δυσφορία, η ίδια ανάγκη για πατριωτική αναγέννηση φέρνει τους Σπαρτιάτες εδώ μέσα στο ελληνικό Κοινοβούλιο. Όταν ο Έλληνας βλέπει να εισέρχονται στη χώρα του εκατοντάδες, χιλιάδες λαθρομετανάστες, που δεν έχουν καμμία διάθεση να ενσωματωθούν και να γίνουν χρήσιμα μέλη της κοινωνίας, επόμενο είναι να αντιδράσει, όπως ακριβώς αντιδρούν οι Γερμανοί, οι Γάλλοι, οι Ιταλοί, όλοι σχεδόν στην Ευρώπη, που βλέπουν εκατομμύρια από αυτούς να εισβάλλουν παντού και από παντού.

Βέβαια, υπάρχουν πολιτικοί χαμαιλέοντες που δεν συμμερίζονται τις ανησυχίες του ελληνικού λαού, για την αθρόα λαθροεισβολή. Υπάρχουν πολλοί εδώ μέσα στο Κοινοβούλιο, γιατί σχεδόν όλοι, από όλες τις πτέρυγες -πλην ελαχίστων εξαιρέσεων- θέλετε τους λαθρομετανάστες. Θέλετε τους λαθρομετανάστες και δεν λέτε την αλήθεια στον ελληνικό λαό, ότι είναι κάτι άλλο. Όπως παράδειγμα ο γνωστός και μη εξαιρετέος Ανδρουλάκης που άκουσον-άκουσον λέει κάτι αστοχίες ότι θέλει -λέει- να κυβερνήσει. Όνειρα θερινής νυκτός. Δεν θα το δείτε ούτε στον ύπνο σας αυτό.

Τι είπε ο εν λόγω πολιτικός γίγαντας, ο ογκόλιθος της πολιτικής, για το θέμα της λαθρομετανάστευσης, μόλις πέρασε την 1-6-2023 πριν από τις εκλογές στην Απλωταριά της Χίου; Καμαρώστε! Είπε: «Η Ελλάδα έχει ανάγκη από λαθρομετανάστες». Το καταθέτω στα Πρακτικά αυτό, έτσι για να θυμόμαστε.

(Στο σημείο αυτό ο Πρόεδρος των Σπαρτιατών, κ. Βασίλειος Στίγκας, καταθέτει για τα Πρακτικά το προαναφερθέν έγγραφο, το οποίο βρίσκεται στο αρχείο του Τμήματος Γραμματείας της Διεύθυνσης Στενογραφίας και Πρακτικών της Βουλής)

Είπε επί λέξει, προσέξτε, και αυτά πρέπει να τα ακούει ο ελληνικός λαός, για να μην ξαναπέσει πάλι στις ίδιες παγίδες που του στήνουν: «Η Ελλάδα» λέει «έχει ανάγκη από μετανάστες. Εμείς δεν θέλουμε μόνο οικονομική στήριξη. Θέλουμε ευρωπαϊκή μεταρρύθμιση στα θέματα του προσφυγικού, μεταναστευτικού. Επειδή δεν είμαστε» λέει «λαϊκιστές, θα πούμε και την αλήθεια». Λέει τώρα και την αλήθεια. Καινούργιο αυτό. «Έχει ανάγκη η χώρα από μετανάστες». Τελείωσε, λοιπόν. Αφού το είπε.

«Στην Κρήτη, στην Πελοπόννησο, στη Θεσσαλία, στη Μακεδονία, στα δέντρα» λέει «σαπίζουν οι καρποί και δεν υπάρχουν εργάτες γης». Το γνωστό κόλπο, διώχνουν τους Έλληνες να πάνε στο εξωτερικό άρον-άρον αβοήθητοι, καταχρεωμένοι, ρίχνουν μαύρη πέτρα πίσω στην πατρίδα μας, αλλά θέλουν αυτοί που παριστάνουν τους πολιτικούς αρχηγούς, να φέρουν τους λαθρομετανάστες εδώ πέρα. Και συνεχίζει: «Δεν έχουμε χρέος» -αναρωτιέται, βέβαια- «να έχουμε προγράμματα για να έρχονται άνθρω-

ποι εδώ να εργάζονται στην ελληνική γη, για να έχουμε ανταγωνιστική οικονομία του πρωτογενούς τομέα;». Μιλάει το ΠΑΣΟΚ για πρωτογενή τομέα, που τα ρήμαξε όλα στην Ελλάδα; Δεν άφησε λίθο επί λίθο. «Τι να περιμένει αυτή η Κυβέρνηση» λέει «για να υλοποιήσει ένα στρατηγικό σχέδιο, που αφορά την ανταγωνιστικότητα της ελληνικής οικονομίας». Αν ένας πολιτικός αρχηγός δεν ξέρει έτσι κάποια στοιχειώδη οικονομικά και ξέρει μόνο ότι ένα και ένα κάνουν δύο, δεν μπορεί να ανταπεξέλθει στον ρόλο του. Κοροϊδεύει για μια φορά τον κόσμο, όπως έκαναν και οι προκάτοχοί του. Και αυτό το κόμμα λέγεται Αξιωματική Αντιπολίτευση, έχει γίνει μεγάλο θέμα στην επιθεώρηση το επόμενο καλοκαίρι.

Αυτό όμως που δεν ανέχεται ο Ευρωπαίος, αλλά και ο Αμερικανός πολίτης, είναι να αλλάξει ο τρόπος ζωής του, να χάσει τα κεκτημένα του, να χάσει την αξιοπρέπειά του, κάτι το οποίο, δυστυχώς, το ανεχόμαστε εμείς οι Έλληνες. Αυτή η αξιοπρέπεια, δηλαδή, που κέρδισε με πολύ αίμα και με πολύ πόνο μετά από δύο παγκόσμιους πολέμους μάλιστα. Και να μην ξεχνάμε πως η Ελλάδα πλήρωσε βαρύ τίμημα μεταξύ 1940 - 1949 σε αίμα και μείωση πληθυσμού.

Όπως οι λαοί της Ευρώπης αντιδρούν στην υπονόμευση των κυριαρχικών τους δικαιωμάτων και της αξιοπρέπειας τους, έτσι και οι Έλληνες αναζητούν λύσεις έξω από τα φθαρμένα κόμματα του παρελθόντος. Οι Σπαρτιάτες είμαστε η απάντηση σε αυτήν την αναζήτηση. Αυτό, εσείς οι αναιδέστατοι, το αποκαλείτε Ακροδεξιά. Εμείς οι Σπαρτιάτες το αποκαλούμε πατριωτισμό, ανθρωποκεντρικό πατριωτισμό. Πάνω από όλα βάζουμε τον άνθρωπο, τον Έλληνα και τον ευρωπαίο πολίτη που πρέπει και επιβάλλεται να διατηρήσει και να βελτιώσει το δικό του επίπεδο ζωής, ό,τι δηλαδή ισχύει σε ατομικό επίπεδο, ισχύει και σε επίπεδο κοινωνίας και κρατικής οργάνωσης, κάτι που δεν το έχουμε εδώ στην Ελλάδα. Για να βοηθήσεις τον διπλανό σου πρέπει απλά να μπορείς να το κάνεις. Πρέπει να έχεις τις δυνάμεις και τους πόρους για να το πετύχεις, όχι να είμαστε αδύναμοι και άποροι, επειδή τότε δεν θα μπορούμε να βοηθήσουμε ούτε τους εαυτούς μας.

Στην Ελλάδα πάντα θέλαμε εργατικούς ανθρώπους να βοηθήσουν, έντιμους και νοικοκυραίους, πρόθυμους να ενταχθούν και να λειτουργήσουν ως μέλη μιας ευρωπαϊκής κοινωνίας με αρχαιοελληνικές και χριστιανικές καταβολές και επιρροές. Αυτό που δεν θέλαμε και δεν θέλουμε είναι κακοποιά στοιχεία που θέλουν να επιβάλλουν στην Ελλάδα και στις ευρωπαϊκές χώρες τη θρησκεία τους και την κουλτούρα των χωρών τους από τις οποίες προέρχονται, χώρες από τις οποίες έφυγαν επειδή η κουλτούρα τους και η θρησκεία τους τους καταπίεζε. Ω ποια ειρωνεία! Να επιβάλλουν, δηλαδή, στην Ελλάδα τις συνθήκες καταπίεσης από τις οποίες οι ίδιοι τρέχουν μακριά. Είναι αυτό Ακροδεξιά; Είναι αυτό φασισμός; Είναι αυτό αντίθετο με κάποιον νόμο ή δικαίωμα, όπως είναι καταχωρημένο στη χάρτα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων του ΟΗΕ και στο δίκαιο και στο Σύνταγμα της χώρας μας; Είναι αυτό αντίθετο με κάποια -οποιαδήποτε- διεθνή συνθήκη ή συμφωνία;

Η φωνή της Ελλάδας πρέπει να ενταχθεί στη διεθνή συζήτηση, όχι ως εξαρτώμενη χώρα, αλλά ως ένα έθνος που εμπνέεται από την ιστορία του και παλεύει για το μέλλον του. Όπως ο Ντόναλντ Τραμπ στις Ηνωμένες Πολιτείες έδωσε φωνή στους ξεχασμένους πολίτες, έτσι και εμείς οι Σπαρτιάτες αγωνιζόμαστε για τους Έλληνες που έχουν παραμεληθεί από τα πολιτικά κόμματα.

Η άνοδος των δεξιών κομμάτων δεν είναι απειλή, είναι η ευκαιρία να επανεφεύρουμε την εθνική μας ταυτότητα, όπως κάναμε και στο παρελθόν. Απλά πράγματα.

Και, κλείνοντας, κυρίες και κύριοι, θα ήθελα να κάνω μια ευχή: Να δώσω μια συμβουλή στην Κυβέρνηση. Στο μέτωπο της Ουκρανίας η κατάσταση δείχνει να ξεφεύγει από το πλαίσιο μιας περιφερειακής σύγκρουσης με διεθνείς προεκτάσεις και να γίνεται πλήρως διεθνής σύγκρουση, με παγκόσμιες επιπτώσεις και τεράστια οικονομικά συμφέροντα γύρω γύρω από την Ανατολική Μεσόγειο, τον EastMed και τον οικονομικό διάδρομο Ινδίας, Μέσης Ανατολής και Ευρώπης και την πρωτοβουλία Ζώνης και του δρόμου της Κίνας. Η Ελλάδα σε αυτό βρίσκεται στη μέση της ζώνης και των δύο αυτών τεράστιων οικονομικών συμφωνιών, που έχουν ως έπαθλο τις αγορές της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Σε έναν κόσμο που αναδιαμορφώνεται από γεωπολιτικές συγκρούσεις και οικονομικούς ανταγωνισμούς, η Ελλάδα πρέπει να έχει μία πατριωτική φωνή που θα διασφαλίζει ότι δεν θα γίνει το πιόνι των ισχυρών. Οι Σπαρτιάτες δεσμευόμαστε να βάλουμε την Ελλάδα στο κέντρο της ιστορίας, όχι στο περιθώριο. Οι Σπαρτιάτες με κανέναν τρόπο δεν πρόκειται να βλάψουν αυτήν την πατρίδα.

Σκεφτείτε καλά, κύριε Πρωθυπουργέ, ποια είναι η σωστή πλευρά της ιστορίας και με ποια πρέπει να συνταχθεί η Ελλάδα. Ανταγωνισμό δεν έχετε, αν και θα έπρεπε να έχετε. Για το δικό σας καλό το λέω. Για να πετύχουμε, επιτέλους, ειρήνη σε αυτήν τη γωνιά του πλανήτη.

Ο ΣΥΡΙΖΑ απέθανε. Διαλύθηκε εις τα εξών συνετέθη. Είναι ένα γεγονός. Το δε ΠΑΣΟΚ δεν κάνει τίποτα και απλά εισπράττει τη δυσαρέσκεια των οπαδών του ΣΥΡΙΖΑ. Η αντιπολίτευσή του ξεκινάει και τελειώνει με το αυτοαποκαλούμενο «ένδοξο παρελθόν». Κατά πόσο είναι ένδοξο παρελθόν εσείς το ξέρετε, αλλά και ο ελληνικός λαός το ξέρει πάρα πολύ καλά. Μόνο που αυτό το αυτοαποκαλούμενο ένδοξο παρελθόν έχει φέρει την Ελλάδα σε τραγική τελική κατάσταση και κυρίως από το 2010 και μετά στην απόλυτη καταστροφή.

Και πάλι, όμως, συγχαρητήρια για την άνευ λαϊκής ετυμηγορίας κατάκτηση της θέσης της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης και με την ελπίδα ότι οι Έλληνες θα ξυπνήσουν, θα δουν κατάματα το τρένο της καταστροφής που έρχεται που ακούει στο όνομα ΠΑΣΟΚ ή αλλιώς πράσινο ΣΥΡΙΖΑ. Περαστικά σας.

Ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα των Σπαρτιατών)

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΑΝΤΖΟΣ: Κύριε Πρόεδρε, θα ήθελα τον λόγο. **ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Οδυσσέας Κωνσταντινίδης):** Βεβαίως, κύριε Μαντζο.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΑΝΤΖΟΣ: Κύριε Πρόεδρε, ευχαριστώ πολύ.

Μια παρατήρηση μόνο. Δεν υπάρχει καμμία πρόθεση να απαντήσουμε προφανώς λέξη προς λέξη σε όλους τους ισχυρισμούς του επικεφαλής του ακροδεξιού μορφώματος που έχει αυτή τη στιγμή ανοιχτές εκκρεμότητες με τη δικαιοσύνη. Ο κ. Στίγκας είπε πολύ χαρακτηριστικά ότι τον έστειλε ο λαός με τη νομιμοποίησή του να μιλήσει σε αυτό εδώ το Βήμα και να ασχηνει κατά κοινοβουλευτικών ομάδων και κατά του δημοκρατικού πολιτεύματος.

Εκτός, όμως, από τον λαό που τον έστειλε εδώ, τον έχει στείλει και ο εισαγγελέας στο ακροατήριο να καταθέσει ως βασικός μάρτυρας για το «greek mafia» το οποίο ίδιος καταλόγισε στο κόμμα του και για τρίτη συνεχή φορά η δίκη διακόπηκε εξαιτίας δικού του κωλύματος. Ο κ. Στίγκας προχθές στις 22 Νοεμβρίου έλεγε πως τον πονούσε η μέση του αλλά σήμερα μπόρεσε να έρθει εδώ να βρθεί το ΠΑΣΟΚ σε αυτήν εδώ την Αίθουσα.

Ξέρετε είπε και κάτι το οποίο είναι αληθές, ότι λεφτά υπάρχουν. Τελικά, αυτά τα λεφτά όχι μόνο υπάρχουν, αλλά πάνε και στον Δομικό, κέρασμα, κρατική χρηματοδότηση από μια Κυβέρνηση η οποία αρνήθηκε μια και δύο φορές να δεχτεί την τροπολογία μας που θα εμποδίζει ακριβώς την κρατική χρηματοδότηση ελεγχόμενων από τη δικαιοσύνη ως απευθείας διαδόχων της Χρυσής Αυγής, δήθεν κομμάτων και στην πραγματικότητα μορφωμάτων.

Θα απαντήσω, όμως, και να παρατηρήσω, κύριε Πρόεδρε, με την άδειά σας κάτι το οποίο μου έκανε προσωπικά πολύ μεγάλη εντύπωση. Ό,τι είπε ο κ. Στίγκας, ο επικεφαλής των Σπαρτιατών, από αυτό το ιερό Βήμα είναι ό,τι ακριβώς καταμαρτυρεί η Νέα Δημοκρατία και τα στελέχη της τις τελευταίες ημέρες σε όλα τα media, στη Βουλή, όπου υπάρχει δημόσιος λόγος, για το ΠΑΣΟΚ και τις δήθεν ευθύνες του για τη χρεοκοπία της χώρας και τα μνημόνια. Βρήκε, λοιπόν, η Νέα Δημοκρατία τον «ακροδεξιό ψάττη» που έψαχνε και προκύπτει και αποδεικνύεται ότι το γεγονός ότι το ΠΑΣΟΚ σήμερα είναι Αξιωματική Αντιπολίτευση ενοχλεί ολόκληρη τη Δεξιά πολυκατοικία και τη Νέα Δημοκρατία στον βασικό σκελετό και τις ακροδεξιές της επεκτάσεις. Αυτό είναι κάτι που πρέπει να σας απασχολήσει πάρα πολύ σοβαρά, κυρίες και κύριοι της Νέας Δημοκρατίας και της Κυβέρνησης που στηρίζετε.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΣΤΙΓΚΑΣ (Πρόεδρος των Σπαρτιατών): Κύριε Πρόεδρε, θα ήθελα τον λόγο. Θα είμαι γρήγορος.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Οδυσσέας Κωνσταντινίδης): Παρακαλώ, ελάτε. Θα κλείσουμε τη διαδικασία εδώ όμως.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΣΤΙΓΚΑΣ (Πρόεδρος των Σπαρτιατών): Τώρα τι ακριβώς θα μπορούσα να πω για το ΠΑΣΟΚ. Λέει ότι ασχημονώ από το Βήμα της Βουλής. Είπα την αλήθεια. Δεν είπα κάτι άλλο. Όλος ο ελληνικός λαός ξέρει ότι το ΠΑΣΟΚ είναι ο ολετήρας του έθνους. Αυτοί έφεραν τη μεγάλη καταστροφή από το 1981 και έπειτα. Φταίμε εμείς που λέμε την αλήθεια; Φταίμε εμείς για κάτι που έχει κάνει το ΠΑΣΟΚ; Δεν το έχω καταλάβει αυτό το πράγμα. Θα μας κάνει και υποδείξει πότε πρέπει να πάμε στο δικαστήριο;

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΑΝΤΖΟΣ: Ο εισαγγελέας!

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΣΤΙΓΚΑΣ (Πρόεδρος των Σπαρτιατών): Και αυτό το λέει ένας δικηγόρος ο οποίος δούλευε σε δικηγορικό γραφείο που άρπαζαν τις περιουσίες των φτωχών ανθρώπων και βγήκε ανερυσθρία και είπε ότι «εγώ δεν γνώριζα τίποτα»; Σοβαρά μιλάτε τώρα;

Να σας πω και κάτι; Εάν κερδίζατε με την αξία σας και με την βοήθεια της λαϊκής βούλησης τον θεσμικό σας ρόλο ως Αξιωματική Αντιπολίτευση, τότε θα σας δίναμε και συγχαρητήρια. Κατά λάθος έγινε αυτό. Κατέρρευσε ο ΣΥΡΙΖΑ και πήρατε αυτή τη θέση. Δεν μπορείτε εσείς να εγκαλείτε εμάς και να λέτε ότι δίνουμε τα λεφτά στον Δομοκό.

Αυτό που πρέπει να πω τώρα και δεν το ξέρετε, κύριοι του ΠΑΣΟΚ, είναι ότι καταθέσαμε μήνυση κατά του συναδέλφου σας του Δουδωνή και τώρα θα καταθέσουμε και σε εσάς. Να φέρετε εδώ στο ελληνικό Κοινοβούλιο τις αποδείξεις. Γιατί είστε ψεύτες και υποκριτές! Να φέρετε τις αποδείξεις, αλλιώς θα δικαστείτε και θα καταδικαστείτε γι' αυτά τα ψεύδη που λέτε. Ο ελληνικός λαός γνωρίζει πάρα πολύ καλά ποιοι είναι, ποιοι είναι απατεώνες, οι εγκληματίες που τον έφεραν σε αυτό το χάλι.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΓΙΑΝΝΟΥΛΗΣ: Κύριε Πρόεδρε, θα ήθελα τον λόγο για είκοσι δευτερόλεπτα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Οδυσσέας Κωνσταντινίδης): Φοβάμαι ότι δεν θα είναι είκοσι. Τέτοια δέσμευση είχα καιρό να την ακούσω.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΓΙΑΝΝΟΥΛΗΣ: Επειδή γίνεται πολύ μεγάλη συζήτηση για την ιερότητα αυτού του χώρου. Σε αυτόν τον χώρο έχει καταγραφεί τα παλαιότερα χρόνια: «Ποιος είναι αυτός που το λέει; Ο τάδε. Δεν έχει καμμία σημασία».

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Οδυσσέας Κωνσταντινίδης): Τον λόγο έχει ο κύριος Υπουργός για να υποστηρίξει την τροπολογία.

Αμέσως μετά θα μιλήσει ο κ. Κατσαφάδος και η κ. Αποστολάκη.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΣΤΑΪΚΟΥΡΑΣ (Υπουργός Υποδομών και Μεταφορών): Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Θέλω να υποστηρίξω την τροπολογία την οποία καταθέσαμε και η οποία αφορά κι έχει μια συγκεκριμένη κατεύθυνση, την εύρυθμη και αποτελεσματική λειτουργία και εκτέλεση του συνολικού συγκοινωνιακού έργου στη Θεσσαλονίκη, ενός διευρυμένου από το Σάββατο και αναβαθμισμένου συγκοινωνιακού έργου, με την έναρξη λειτουργίας της βασικής γραμμής του μετρό. Σταθεροί στη δέσμευσή μας, αυτό το πολύπαθο έργο για πολλά χρόνια εγκαινιάζεται και δίνεται στους πολίτες το Σάββατο 30 Νοεμβρίου. Παραδίδεται στους Θεσσαλονικείς και αποτελεί κομμάτι της καθημερινής ζωής της συμπτωτεύουσας.

Οι προτεινόμενες, συνεπώς, διατάξεις έρχονται ακριβώς να ανταποκριθούν και να προσαρμόσουν τους αρμόδιους φορείς για την επόμενη μέρα του συγκοινωνιακού χάρτη.

Συγκεκριμένα, με το πρώτο άρθρο διευρύνονται και εμπλουτίζονται οι αρμοδιότητες και η αποστολή του Οργανισμού Συγκοινωνιακού Έργου Θεσσαλονίκης, δηλαδή του ΟΣΕΘ, προκειμένου να αποκτήσει τον ενοποιητικό ρόλο που είναι αναγκαίος για να εκτελέσουμε το συγκοινωνιακό έργο στη Θεσσαλονίκη και με λεωφορεία και με το μετρό. Άρα, ο ΟΣΕΘ εξελίσσεται στον αρμόδιο φορέα για τη χάραξη και την άσκηση συγκοινωνιακή πολιτικής.

Για να κάνω πιο εύληπτο, με βάση τον νόμο του 2017 δεν υπάρχει ούτε έχει προβλεφθεί εξουσιοδοτικό πλαίσιο για την έκδοση κοινής υπουργικής απόφασης διαμοιρασμού του κομίστρου και των εσόδων ως ενιαίους πόρους αφ' ενός για εμπλεκόμενους φορείς όπως είναι ο ΟΑΣΘ, όπως είναι το μετρό, αλλά και για το ελληνικό δημόσιο. Αυτό επιδιώκουμε να θεραπεύσουμε με το πρώτο άρθρο.

Με το δεύτερο άρθρο ανανεώνεται η αποστολή του ΟΑΣΘ, δηλαδή του Οργανισμού Αστικών Συγκοινωνιών Θεσσαλονίκης, ως βασικού παρόχου των δημόσιων αστικών μεταφορών με λεωφορεία στη Θεσσαλονίκη. Έτσι παρατείνεται ως το τέλος του 2025 η εκτέλεση του συγκοινωνιακού έργου του οργανισμού, ενώ για το έργο αυτό θα συνεχίσει να έχει στο δυναμικό του τους εκατόν ενενήντα εργαζόμενους που προλάβαμε το 2024 μέχρι και τον Ιούνιο του 2025. Γι' αυτό και σήμερα στη Θεσσαλονίκη κυκλοφορούν και νέα λεωφορεία -το 50% του στόλου στη Θεσσαλονίκη και έχει ανανεωθεί- και περισσότερα δρομολόγια γιατί έχουμε συν εκατόν ενενήντα οδηγούς. Πόσα περισσότερα λεωφορεία; Έχουμε περίπου τριακόσια φέτος από πολύ λιγότερα, περίπου στα διακόσια πενήντα πέρυσι. Συνεπώς και με τη συνέχιση της απασχόλησης αυτών των οδηγών περισσότερα λεωφορεία θα συνεχίσουν να βγαίνουν στους δρόμους της Θεσσαλονίκης, περισσότερα δρομολόγια να εκτελούνται, βοηθώντας τις μετακινήσεις των πολιτών.

Στο τρίτο άρθρο επανερχόμαστε στο θέμα του μετρό. Ουσιαστικά τι κάνουμε; Θεσιάζουμε ένα στέρεο θεσμικό πλαίσιο για την αδειοδότηση τόσο της υποδομής όσο και της λειτουργίας του μετρό. Δεν θα μπορούσε, άλλωστε, ένα τόσο σύγχρονο μέσο όπως το μετρό να συνδεθεί με γραφειοκρατικές αμφισβησίες, με παρωχημένες νομοθετικές και διοικητικές προβλέψεις που ενίοτε στο μεσοδιάστημα μπορεί και να έχουν καταργηθεί.

Και τέλος, με το τέταρτο άρθρο επιδιώκεται η διευκόλυνση της υποβολής αιτήσεων εκθέσεων δραστηριότητας των εργοληπτικών επιχειρήσεων προς τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου μέσω του ολοκληρωμένου πληροφοριακού συστήματος, με τη μετάθεση της προθεσμίας από 19-11-2024 στις 19-2-2025, δεδομένης της εξοικείωσης που απαιτείται για μεγάλο αριθμό εργοληπτικών επιχειρήσεων.

Σας ευχαριστώ πάρα πολύ.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΑΝΤΖΟΣ: Κύριε Πρόεδρε, θα ήθελα τον λόγο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Οδυσσέας Κωνσταντινίδης): Σχετικά με την τροπολογία;

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΑΝΤΖΟΣ: Ναι, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Οδυσσέας Κωνσταντινίδης): Παρακαλώ, κύριε Μάντζο, έχετε τον λόγο.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΑΝΤΖΟΣ: Ευχαριστώ πολύ.

Επί της τροπολογίας και μόνο, κύριε Υπουργέ, το ότι έρχεται τελευταία στιγμή, κυριολεκτικά λίγες ημέρες πριν από τη φέστα -την επικοινωνιακή- παρουσίασης του έργου του μετρό Θεσσαλονίκης το Υπουργείο και φέρνει σήμερα αυτές τις ρυθμίσεις, είναι πραγματικά εντυπωσιακό. Το λέμε αυτό διότι για παράδειγμα στο άρθρο 3 το οποίο αναλύσατε, μιλάτε για την αδειοδότηση του αστικού σιδηροδρόμου. Και αναρωτιόμαστε: Υπάρχει μετρό το οποίο σε λίγο θα δοθεί στη λειτουργία και δεν υπήρχε πρόβλεψη της πολιτείας για αδειοδότηση του αστικού σιδηροδρόμου και αυτό συμβαίνει τρεις μέρες πριν από τη μεγάλη επικοινωνιακή αυτή εκδήλωση; Δεν το λέμε επειδή θέλουμε να κάνουμε στείρα αντιπολίτευση.

Στις 29 Οκτωβρίου συνάδελφοι από την αρμόδια επιτροπή σας απηύθυναν συγκεκριμένη γραπτή ερώτηση με μια πληθώρα ερωτημάτων που αφορούν σε όλη την πορεία του έργου, όχι μόνο επί θετικής σας, για τις υπερβάσεις των χρονοδιαγραμμάτων, για τα κόστη, για τα επιμέρους κονδύλια, για τις αδειοδοτήσεις, τις πιστοποιήσεις ασφαλείας των συρμών, των σταθμών, για τα πάντα. Αυτή η ερώτηση παραμένει δυστυχώς αναπάντητη, κύριε Υπουργέ. Έπρεπε να κατατεθεί αυτή η ερώτηση για να υπάρξει σήμερα, τρεις ημέρες πριν από τα εγκαίνια -τέσσερις για την ακρίβεια- αυτή ακριβώς η τροπολογία; Επαναλαμβάνω -και κλείνω- ότι μας εντυπωσιάζει ότι έρχεται σήμερα με τέτοια καθυστέρηση.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Οδυσσέας Κωνσταντινίδης): Κύριε Υπουργέ, έχετε τον λόγο.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΣΤΑΪΚΟΥΡΑΣ (Υπουργός Υποδομών και Μεταφορών): Να ξεκαθαρίσουμε πρώτα από όλα ότι δεν πρόκειται για φέστα. Πρόκειται για την αυτονόητη πρόβλεψη της πολιτείας να παραδώσει στους πολίτες, στην κοινωνία, στη συμπτωτεύουσα αυτό που έπρεπε να είχε κάνει εδώ και πάρα πολλά χρόνια.

Για το κόστος του έργου έχω προσωπικά τοποθετηθεί με ευ-

θύτητα. Το κόστος του έργου, εξαιτίας των καθυστερήσεων, των απρόβλεπτων, των αρχαιολογικών, των δανείων και των τόκων και της επέκτασης στην Καλαμαριά με πέντε επιπλέον σταθμούς που θα παραδοθούν μέχρι το τέλος του 2025, ανέρχεται στα 3 δισεκατομμύρια ευρώ.

Δεύτερον, στα θέματα ασφάλειας έχουμε τοποθετηθεί με πληρότητα, όχι μόνο εμείς, αλλά και η εταιρεία η οποία έχει αναλάβει τη λειτουργία και τη συντήρηση. Η παρουσίαση είναι δημόσια διαθέσιμη εδώ και δέκα ημέρες.

Τρίτον, επί του πυρήνα του ερωτήματος -του εύλογου ερωτήματος το οποίο θέσατε- θέλω να σας πω, ανατρέχοντας στο παρελθόν -και θα καταλάβετε ημερομηνίες, γιατί θα έπρεπε ως πολιτεία να έχουμε αντιμετωπίσει αυτό το θέμα όλες οι κυβερνήσεις-, ότι οι χορηγηθείσες άδειες και οι επεκτάσεις αυτών εκδίδονταν στο πλαίσιο των προβλέψεων για τη χορήγηση άδειας βιομηχανικής εγκατάστασης, όπως προβλεπόταν από τον ν.2516/1997, ο οποίος σε κάθε περίπτωση έχει καταργηθεί. Με βάση αυτόν τον νόμο έπρεπε να έχουμε και δικαιολογητικά για διαχείριση αποβλήτων. Άρα ερχόμαστε και θέτουμε το σωστό πλαίσιο, έτσι ώστε με τα απαραίτητα έγγραφα να αδειοδοτηθεί και η υποδομή και η λειτουργία. Γι' αυτό και θα δείτε ότι υπάρχουν και οι υπηρεσίες του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών από τις οποίες θα περάσουν οι φάκελοι και για τις υποδομές και για τις μεταφορές.

Και κάτι ακόμα, πιστοποιητικό πυρασφάλειας. Θέλω να σας ενημερώσω ότι με τις αλληπάλληλες τροποποιήσεις οι οποίες επήλθαν στη νομοθεσία που αφορούν τον έλεγχο και την πιστοποίηση της πυρασφάλειας, αλλά και τους σχετικούς κανονισμούς, αλλά και κανονισμούς και διαταγές του Πυροσβεστικού Σώματος, όχι μόνο αυτές δεν διευκολύνουν, αλλά κατ' ουσία δεν επιτρέπουν την αίτηση και τη χορήγηση πιστοποιητικού πυρασφάλειας για την εγκατάσταση του μετρό.

Επομένως, με την πρόβλεψη στη διάταξη ως αναγκαίου δικαιολογητικού θεμελιώνεται υποχρέωση και αρμοδιότητα έκδοσης και χορήγησης πιστοποιητικού πυρασφάλειας για την εγκατάσταση του μετρό.

Σας ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Οδυσσεάς Κωνσταντινόπουλος): Τον λόγο τώρα έχει ο κ. Κατσαφάδος και η κ. Αποστολάκη αμέσως μετά.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΤΣΑΦΑΔΟΣ: Κύριοι Υπουργοί, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, δεν θα μπορούσα να αφήσω αναπάντητη την τοποθέτηση του κ. Μάντζου όσον αφορά τη σχέση την οποία έχει η Νέα Δημοκρατία με τους Σπαρτιάτες. Παραλίγο να μας πείτε, κύριε Μάντζο, ότι εμείς βάζουμε τους Σπαρτιάτες να κατηγορούν και να καταγγέλλουν το ΠΑΣΟΚ, γιατί θέλουμε να γλιτώσουμε ή θέλουμε να σας κοντύνουμε εκλογικά.

Κοιτάξτε, καταλαβαίνω την ανάγκη σας να προσπαθήσετε να διαστρεβλώσετε την ιστορία και να απαλλαγείτε από το ότι ΠΑΣΟΚ ήταν η κυβέρνηση και ο Γιώργος Παπανδρέου που έβαλε τη χώρα στα μνημόνια.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΑΝΤΖΟΣ: Επιμένετε.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΤΣΑΦΑΔΟΣ: Αυτή είναι η ιστορία κι αυτή είναι η πραγματικότητα. Δεν επιμένω εγώ. Ξέρετε κάτι; Μέσα σε αυτήν εδώ την Αίθουσα ήταν που έγιναν όλες εκείνες οι συζητήσεις και μέσα σε αυτήν εδώ την Αίθουσα ζήτησε -γιατί εμείς δεν ήμασταν εδώ, ούτε εγώ, ούτε εσείς, κύριε Μάντζο- κωμικοτραγικές καταστάσεις γύρω από το «λεφτά υπάρχουν», όπου σε εκείνον τον ιστορικό προϋπολογισμό, τον πρώτο προϋπολογισμό του Γιώργου Παπανδρέου, είπε «να πού υπάρχουν τα λεφτά» και «εδώ υπάρχουν λεφτά» και «δίνουμε παροχές» και τέσσερις μήνες μετά από το Καστελόριζο είπε «δυστυχώς επτωχεύσαμε», αφού πρώτα από το καλοκαίρι είχε κάνει τις συνομιλίες του με τον κ. Στρος Καν για το πώς θα μπει η χώρα στο Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, πράγματα τα οποία είναι αδιαμφισβήτητα. Δεν τον έχει διαψεύσει ούτε ο ίδιος ο κ. Παπανδρέου.

Αντιθέτως, κύριε Μάντζο -γιατί εγώ δεν θέλω να μιλάω για το παρελθόν, με αναγκάζετε-, να σας θυμίσω ότι πάλι μέσα σε αυτήν την Αίθουσα οι συνάδελφοί σας τότε του ΠΑΣΟΚ ήταν που έκαναν το κοινοβουλευτικό πραξικόπημα και διώξατε τον κ. Παπανδρέου από Πρωθυπουργό και Αρχηγό της Κοινοβουλευτικής σας Ομάδας -εσείς το κάνατε-, για να του δώσετε και να περάσετε

στον ελληνικό λαό τότε την καταστρεπτική πολιτική την οποία ακολούθησε ο ίδιος. Αυτή είναι η πραγματικότητα. Δεν διώξαμε εμείς τον κ. Παπανδρέου από την Κοινοβουλευτική μας Ομάδα. Στη δικιά σας κοινοβουλευτική ομάδα ήταν επικεφαλής, δικός σας Πρωθυπουργός ήταν και εσείς τον εκπαραθυρώσατε μέσα σε ένα βράδυ μέσα από εδώ, για να μην πούμε για τα άλλα κωμικοτραγικά περί δημοψηφισμάτων και όλα αυτά. Τα θυμάστε.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΓΙΑΝΝΟΥΛΗΣ: Το «Ζάππειο» το θυμάστε;

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΤΣΑΦΑΔΟΣ: Βεβαίως και θυμάμαι. Αν θέλετε να μιλήσουμε για το «Ζάππειο», βεβαίως και θυμάμαι το «Ζάππειο». Επιβεβαιώθηκε η πολιτική και οι διαφορές τις οποίες είχε αναδείξει τότε η Νέα Δημοκρατία σε σχέση με τα μέτρα και την αδυναμία να μπορέσουν αυτά τα μέτρα να υλοποιηθούν και να φέρουν σοβαρά αποτελέσματα και γι' αυτό ήρθε η κυβέρνηση Σαμαρά-Βενιζέλου όπου με το επόμενο μνημόνιο τροποποίησε όλα αυτά τα μέτρα. Τότε μαζί συγκυβερνούσαμε βέβαια και δεν εκφράζατε αυτές τις διαφορές και αυτές τις ανησυχίες.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΑΝΤΖΟΣ: Όχι στο «Ζάππειο».

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΤΣΑΦΑΔΟΣ: Μετά λέω. Γιατί το «Ζάππειο», σας ξαναλέω, ήταν αυτό το οποίο έλεγε ότι αυτά τα μέτρα τα οποία έφερε η κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ, αυτό το μνημόνιο το οποίο υπέγραψε η κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ με κατεβασμένα τα χέρια με την Ευρωπαϊκή Ένωση και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, αυτά δηλαδή που μετά κατηγορούσατε και καταγγέλλατε εσείς τον Πρωθυπουργό και Αρχηγό σας, ήρθαμε να τα διορθώσουμε με το επόμενο μνημόνιο το οποίο συγκυβερνούσαμε εμείς, το ΠΑΣΟΚ -εσείς δηλαδή- και η ΔΗΜΑΡ. Αυτή είναι η ιστορική πραγματικότητα για τον τόπο, το οποίο δεν μπορείτε να το αλλάξετε. Τώρα εάν ο κ. Στίγκας χρησιμοποιεί το παρελθόν, αυτό είναι δικό του θέμα και φυσικά δεν τον βάζει σε καμία περίπτωση η Νέα Δημοκρατία, ούτε επικροτεί τακτικές και πολιτικές τις οποίες έχουν εφαρμόσει οι Σπαρτιάτες.

Σε σχέση με τη χρηματοδότηση -το ζήτημα το οποίο βάζετε-, να σας ξαναπώ ότι το πλαίσιο είναι συγκεκριμένο. Εμείς είμαστε εδώ για να διαμορφώσουμε και να τροποποιήσουμε το πλαίσιο, κάτι το οποίο θα έρθει οσονούπω, ούτως ώστε να μπορέσουμε να διορθώσουμε και να επιλύσουμε και αυτήν την στρέβλωση.

Επίσης, ήταν λίγο άκομψο αυτό το οποίο είπατε, για ένα έργο το οποίο βέβαια είχε εγκαινιαστεί και είχε και κάτι μουσικάδες και κάποιος έκοβε εισιτήρια. Η συμπερωτεύουσα, όπως πολύ σωστά είπε ο κύριος Υπουργός, έρχεται να υλοποιήσει μια βασική της υποχρέωση, όπως έγινε και με το λιμάνι του Πειραιά και τον Πειραιά, όπου το κεντρικό λιμάνι της χώρας επί Νέας Δημοκρατίας απέκτησε επιτέλους μετρό. Έτσι και η συμπερωτεύουσα αποκτά επιτέλους μετρό. Μην το μικραίνετε τόσο πολύ, λέγοντας ότι κάνει η Κυβέρνηση επικοινωνιακή φέεστα το Σάββατο. Θέλετε να μην πάει ο Πρωθυπουργός να το εγκαινιάσει; Θέλετε να μη γίνουν εγκαινία; Τι θέλετε να γίνει; Θέλετε να πούμε ότι το έκανε και αυτό το ΠΑΣΟΚ; Αν θέλετε να το πούμε.

Όφειλα να δώσω αυτές τις δύο απαντήσεις, αλλά νομίζω ότι αδίκησα τη συγκεκριμένη οδηγία την οποία ερχόμαστε να ψηφίσουμε σήμερα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το NIS2, το οποίο πραγματικά είναι πάρα πολύ σημαντικό και θεωρώ ότι και η Ευρώπη και η Ευρωπαϊκή Ένωση δείχνουν τα αντανάκλαστικά τους σε ένα πολύ σημαντικό ζήτημα.

Για μένα αυτό είναι εξόχως σημαντικό, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, γιατί ζούμε στην εποχή της τέταρτης Βιομηχανικής Επανάστασης, τεχνολογίας, αιχμής έχουν ενσωματωθεί στην καθημερινότητά μας και στη ζωή μας και τρέχουν με ραγδαία ταχύτητα και οφείλουμε και πρέπει και ως χώρα αλλά και ως σύνολο, η Ευρώπη και η Ευρωπαϊκή Ένωση, σε μία εποχή όπου βλέπετε ότι τα πάντα αλλάζουν και βρισκόμαστε σε ένα ασταθές γεωπολιτικό περιβάλλον, να μπορέσουμε και να θωρακίσουμε τα κράτη μας, την κοινωνία μας και τις οικονομίες μας. Και νομίζω ότι αυτή η οδηγία η οποία έρχεται να διορθώσει την πρώτη οδηγία την NSI1, βλέποντας διάφορα κενά αλλά και βλέποντας και τις προκλήσεις οι οποίες ανοίγονται για το μέλλον βρίσκεται προς τη σωστή κατεύθυνση.

Ενδεικτικά εγώ μπορώ να σας αναφέρω ότι το κόστος από διάφορες κυβερνοεγκληματικές πράξεις για το 2023 παγκοσμίως, για να καταλάβουμε το μέγεθος και τη ζημιά που γίνεται στην οι-

κονομία, ανήλθε σε 10 δισεκατομμύρια ευρώ. Καταλαβαίνετε, λοιπόν, πόσες πολλές είναι οι κυβερνοεπιθέσεις, οι οποίες γίνονται, πόσο μεγάλη ζημιά κάνουν στην οικονομία και πόσο μεγάλη αναταραχή φέρνουν στις κοινωνίες.

Επίσης κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, αυτό το οποίο θα ήθελα να καταθέσω σε μία πρόσφατη έρευνα, είναι ότι το κόστος το οποίο θα υποστεί μια επιχείρηση αν δεχθεί μια κυβερνοεπίθεση ανέρχεται στην τάξη του 5% του ετήσιου τζίρου της, ενώ τα οφέλη από διαδικασίες που μπορούν να διασφαλίσουν την επιχείρηση απέναντι σε διάφορες κυβερνοεπιθέσεις, δείχνουν ότι μπορεί να αυξήσει την οικονομία της η επιχείρηση κατά 3%. Άρα είναι πάρα πολύ σημαντικό μετά από την διαδικασία να μπορέσουμε και να θωρακίσουμε τις κρατικές υπηρεσίες και τις κρατικές δομές, να μπορέσουν και αυτές οι μικρομεσαίες και μεσαίες επιχειρήσεις να ακολουθήσουν ένα περιβάλλον και μια συγκεκριμένη στρατηγική γύρω από την προστασία από διάφορες κυβερνοεπιθέσεις, οι οποίες και θα λειτουργήσουν επ' ωφελείας του κοινωνικού συνόλου και του κράτους, αλλά θα λειτουργήσουν επ' ωφελείας και της ίδιας της επιχείρησης, εφόσον θα αυξήσουν το τζίρο και τα έσοδά της.

Θα ήθελα να σταθώ αν μου επιτρέπετε στο περίφημο άρθρο 32. Εγώ περίμενα ότι θα σηκώνονταν ακόμα μεγαλύτερη σκόνη, γιατί αυτό είναι κάτι από τα ζητήματα τα οποία σας αρέσει να το χρησιμοποιείτε, χωρίς να υποτιμώ ό,τι έχει να κάνει σε θέματα τα οποία έχουν να κάνουν με τις υποκλοπές. Αλλά κοιτάξτε, το συγκεκριμένο νομοθέτημα το οποίο συζητάμε σήμερα έχει να κάνει γύρω από την κυβερνοασφάλεια, γύρω από τα δίκτυα. Δεν έχει να κάνει γύρω από το απόρρητο των συνομιλιών. Δεν έχει να κάνει γύρω από το απόρρητο των επικοινωνιών είτε αυτό είναι τηλεφωνήματα είτε είναι email είτε οτιδήποτε άλλο. Αυτό το οποίο γίνεται σε σχέση με την Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας, που -ανοίγω μια παρένθεση- η χώρα μας από τον Φλεβάρη έχει την Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας, είναι πως τρέχουμε με πάρα πολύ σημαντικούς ρυθμούς. Ο κ. Παπαστεργίου προσπαθεί να ενισχύσει τη συγκεκριμένη αρχή με ένα συγκεκριμένο πρόγραμμα και με πάρα πολύ γρήγορους ρυθμούς. Ενδεικτικά θα σας αναφέρω ότι σε ένα οργανόγραμμα εκατόν σαράντα πέντε ατόμων, ήδη έχει στελεχωθεί με ενενήντα πέντε άτομα, κάτι το οποίο είναι πρωτοφανές γιατί όλοι ξέρουμε πώς λειτουργεί η δημόσια διοίκηση και τα κενά τα οποία υπάρχουν. Αυτό δείχνει και τη διάθεση και τη σπουδή την οποία έχουμε για να στελεχωσουμε και να θωρακίσουμε τη συγκεκριμένη υπηρεσία γιατί θεωρούμε ότι επιτελεί πολύτιμο έργο αλλά και για να μπορέσουμε να ξεπεράσουμε αγκυλώσεις και στρεβλώσεις, οι οποίες υπήρξαν κατά το παρελθόν.

Είναι νομίζω ξεκάθαρο αυτό το οποίο γίνεται σήμερα. Η Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι -και γι' αυτό καταργούνται τα δύο άρθρα για τα οποία γίνεται τόσο μεγάλη συζήτηση- έχει να κάνει μόνο γύρω από την ασφάλεια των δικτύων από ενδεχόμενες κυβερνοεπιθέσεις. Τίποτα διαφορετικό. Και δεν αλλάζει απολύτως τίποτα. Και σε ό,τι έχει να κάνει με την ΑΔΑΕ, ίσα-ίσα που ενισχύεται περαιτέρω ο ρόλος της, γιατί μπορεί στις εταιρείες τηλεπικοινωνίας με βάση τα μέτρα τα οποία περνούν λίγο από την ασφάλεια των δικτύων τους να κάνει προτάσεις και συστάσεις, ούτως ώστε να ενισχυθούν ακόμα περισσότερο. Οπότε δεν υπάρχει κανένα θέμα γύρω από τις υποκλοπές.

Αντιθέτως, θα ήθελα να συγχαρώ τον κύριο Υπουργό γύρω από ένα συγκεκριμένο άρθρο το οποίο έχει να κάνει με τις ακριτικές περιοχές και γενικότερα με απομακρυσμένες περιοχές, οι οποίες δεν έχουν καλό τηλεοπτικό σήμα. Νομίζω ότι αυτό δείχνει αν θέλετε και μία ακόμα κοινωνική διάσταση, την οποία έχει το συγκεκριμένο Υπουργείο και πόσο ενδιαφέρει την Κυβέρνηση ούτως ώστε να σταματήσουμε να έχουμε αυτό το απαράδεκτο φαινόμενο σε ακριτικές περιοχές να μην πιάνονται τα κανάλια της δικιάς μας εθνικής εμβέλειας και να παρακολουθούν τηλεοπτικούς σταθμούς από τις άλλες γειτονικές χώρες. Νομίζω ότι αυτό ήταν μια εκκρεμότητα, η οποία όφειλε και πρέπει να γίνει.

Όπως επίσης και το άρθρο γύρω από το κτηματολόγιο και την επέκταση την οποία παίρνει, το οποίο ήταν ένα πάγιο αίτημα του συνόλου των δικηγορικών συλλόγων της χώρας.

Οπότε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, στο συγκεκριμένο νομοσχέδιο αυτό το οποίο οφείλουμε και πρέπει να κάνουμε είναι να στηρίξουμε τη συγκεκριμένη κοινοτική οδηγία. Είναι μία κοινοτική οδηγία η οποία βλέπει μακριά, βλέπει τους μεγάλους κινδύνους τους οποίους μπορεί να έχει μία κοινωνία, μια οικονομία και τα κράτη ολόκληρα από διάφορες κυβερνοεπιθέσεις. Βλέπει μια πάρα πολύ δύσκολη άσκηση η οποία μπορεί να δημιουργηθεί και έχει να κάνει με ένα ντόμινο κυβερνοεπιθέσεων οι οποίες μπορεί να δημιουργήσουν προβλήματα αλληπάλληλα σε πάρα πολλές χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Και με αυτό το συνεκτικό σχέδιο το οποίο έρχεται εδώ και φέρνει η Κυβέρνηση κάτω από τη συγκεκριμένη οδηγία, είμαστε ακόμα πιο οργανωμένοι, ακόμα πιο θωρακισμένοι για να μπορέσουμε να αντιμετωπίσουμε και να ανταπεξέλθουμε σε αυτές τις δύσκολες καταστάσεις.

Σας ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Οδυσσέας Κωνσταντινόπουλος): Ευχαριστώ.

Γίνεται γνωστό το Σώμα από τα άνω δυτικά θεωρεία παρακολουθούν τη συνεδρίαση αφού ενημερώθηκαν για την ιστορία του κτηρίου και τον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας της Βουλής και ξεναγήθηκαν στην έκθεση της αίθουσας «Ελευθέριος Βενιζέλος», σαράντα δύο μαθήτριες και μαθητές και επτά συνοδοί εκπαιδευτικοί από το 22^ο, 23^ο και 13^ο Δημοτικό Σχολείο Λαμίας.

Σας καλωσορίζουμε.

(Χειροκροτήματα από όλες τις πτέρυγες της Βουλής)

Ελπίζω ο Υπουργός που είναι από τη Λαμία να μην έχει αφήσει προβλήματα στα σχολεία και ο οποίος είναι και εδώ.

Τον λόγο έχει η κ. Αποστολάκη.

ΕΛΕΝΗ - ΜΑΡΙΑ (ΜΙΛΕΝΑ) ΑΠΟΣΤΟΛΑΚΗ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Αφού ευχαριστήσω τη συνάδελφο κ. Σπυριδάκη και τον Πρόεδρο της Κοινοβουλευτικής Ομάδας της Νίκης τον κ. Νασιό, που με καλοσύνη μου παραχώρησαν τη θέση τους, απευθυνόμενη στους συναδέλφους της πλειοψηφίας και στον παρευρισκόμενο Υπουργό, θέλω να πω ότι με αφορμή τη συζήτηση του νομοσχεδίου με αντικείμενο το κοινό πλαίσιο κυβερνοασφάλειας στην Ευρώπη, οφείλω να υπογραμμίσω δύο σημαντικά ζητήματα, που στιγματίζουν κατά την κρίση μου πολιτικά και θεσμικά τη διαδικασία ενσωμάτωσης μιας οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Και ποια είναι αυτά τα δύο ζητήματα; Είναι δύο. Το πρώτο είναι το μείζον, η επίθεση στους θεσμούς και το κράτος δικαίου από την Κυβέρνηση συνεχίζεται. Δεν αποτελεί την εξαίρεση. Αποτελεί κανόνα και συνεδητή επιλογή. Η Κυβέρνηση συστηματικά χρησιμοποιεί την τρέχουσα νομοθετική διαδικασία για να παρακάμψει και μερικές φορές για να ανατρέψει τη νομιμότητα. Και δεύτερον, η Κυβέρνηση έχει αλλεργία στον διάλογο και στη διαβούλευση.

Εξηγούμαι, ξεκινώντας από το πρώτο που είναι το μείζον. Η πρώτη νομοθετική πρωτοβουλία της νεοεκλεγείσας κυβέρνησης το 2019 ήταν η αλλαγή των προϋποθέσεων και των τυπικών προσόντων που ο νόμος έθετε για την κατάληψη της θέσης του διοικητή της ΕΥΠ. Ο κ. Κοντολέων δεν είχε τα απαιτούμενα προσόντα, δεν ήταν αναγνωρισμένα ως επικαλείτο από το ΔΟΑΤΑΠ. Μιλούσαν για ένα πτυχίο μουσικών σπουδών, το οποίο κατείχε, αλλά αυτά είναι λεπτομέρειες. Σημασία έχει ότι η Κυβέρνηση έκανε τη δουλειά, άλλαξε τον νόμο και ανέθεσε στον κ. Κοντολέοντα τη διοίκηση της ΕΥΠ. Είναι γνωστά τα όσα ακολούθησαν. Ο κ. Κοντολέων ήταν ο εκλεκτός του Πρωθυπουργού, ο λόγος για τον οποίο ο Πρωθυπουργός άλλαξε τον νόμο. Ο κ. Κοντολέων ήταν ο άνθρωπος που επελέγη από τον κ. Μητσοτάκη προκειμένου να ενορχηστρωθεί το σκάνδαλο των υποκλοπών. Είναι η παρακάμψη της νομιμότητας με νομιμοφάνεια.

Πριν περίπου δύο μήνες, για να δώσω ένα δεύτερο παράδειγμα, με τον ν.5143/2024 για τις ρυθμίσεις που αφορούσαν τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης και πάλι η Κυβέρνηση αλλάζει τον νόμο, τις προϋποθέσεις και τα προσόντα τα οποία μέχρι τότε απαιτούντο για την πλήρωση της θέσης του επικεφαλής της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας. Μέχρι τότε ο νόμος όριζε ότι απαιτείται πτυχίο νομικής ή οικονομικής κατεύθυνσης ή διοίκησης επι-

χειρήσεων ή δημόσιας διοίκησης ή διεθνών σπουδών.

Προσέξτε, δεν υπήρχε κανένα στενό πλαίσιο, αλλά ο εκλεκτός ή η εκλεκτή της Κυβέρνησης δεν είχε ένα τέτοιο πτυχίο. Είχε πτυχίο μουσικού, είχε πτυχίο ψυχολόγου. Δεν θέλω τώρα να κάνω τον ντετέκτιβ. Γνωρίζουν οι παραιοκούντες την Ιερουσαλήμ τι πτυχίο κατείχε. Δεν μπορούσε να διοριστεί. Η Κυβέρνηση άλλαξε τον νόμο. Άρα έχουμε φωτογραφικές διατάξεις ενδεικτικές για το πώς η Κυβέρνηση αντιλαμβάνεται τις αρμοδιότητες μιας αρχής, πώς η Κυβέρνηση επιδεικνύει μια διαρκή δυσανεξία σε θεσμικά αντίβαρα και προσαρμόζει τον νόμο ανάλογα με τις εκάστοτε επιδιώξεις της.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, κύριε Υπουργέ, οι συνταγματικά κατοχυρωμένες ανεξάρτητες αρχές λειτουργούν ως θεσμικές εγγυήσεις του πλουραλιστικού χαρακτήρα του πολιτεύματος. Σχετίζονται με τον δικαιοκρατικό χαρακτήρα του πολιτεύματος και τον δημοκρατικό χαρακτήρα του έναντι της υπερσυγκέντρωσης της πολιτικής επιρροής, η οποία εκδηλώνεται συχνά με αθέμιτες ή ακόμα και με αδιαφανείς πρακτικές.

Η Κυβέρνηση Μητσοτάκη εδώ και δύο χρόνια έχει εξαπολύσει μια πρωτοφανή επίθεση στην ΑΔΑΕ και ειδικώς στον Πρόεδρό της κ. Ράμμο, με αφορμή το σκάνδαλο των υποκλοπών. Στην αρχή με τον ν.5002/2022 αφαιρέσατε από την ΑΔΑΕ το δικαίωμα γνωστοποίησης, να ενημερώνει δηλαδή τον παρακολουθούμενο, αφού πριν είχε φροντίσει να απαγορεύσετε την ενημέρωση για τρία χρόνια. Και το κάνατε κόντρα στη νομολογία του ΕΔΔΑ, το οποίο έχει αποφανθεί ότι αυτοί που αποφασίζουν για τη γνωστοποίηση δεν μπορεί να είναι οι ίδιοι που αποφασίζουν για την επιβολή του μέτρου. Στη συνέχεια αλλάξατε τη σύνθεση της ΑΔΑΕ, σε αгаσση συνεργασία με τον κ. Βελόπουλο και, βέβαια, επιδοθήκατε σε μια αήθη εκστρατεία σπύλωσης του κ. Ράμμου, ενός έντιμου και ανεπιλήπτου ανώτατου δικαστή.

Η στρατηγική της επίθεσης στους θεσμούς, της παρέμβασης στο έργο της ανεξάρτητης αρχής, συνεχίζεται και διευρύνεται. Με το συζητούμενο σχέδιο νόμου θέτετε μια συνταγματικά κατοχυρωμένη ανεξάρτητη αρχή υπό εποπτεία και, μάλιστα, υπό την εποπτεία ενός νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου, τον διοικητή του οποίου διορίσατε εσείς.

Όμως, κύριε Υπουργέ, όπως και ένας πρωτοετής φοιτητής της Νομικής θα σας έλεγε, μια συνταγματικά κατοχυρωμένη ανεξάρτητη αρχή υπόκειται μόνο σε κοινοβουλευτικό έλεγχο, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 66 επόμενα του Συντάγματος και του Κανονισμού της Βουλής και επιπλέον τελεί εκ του Συντάγματος σε ειδική σχέση με τη Βουλή, υπερβαίνοντας τα κλασικά μέσα του κοινοβουλευτικού ελέγχου.

Ασφαλώς, λοιπόν, δεν πρόκειται για αβλεψία. Δεν πρόκειται ούτε καν για θεσμική απρέπεια. Πρόκειται για την επόμενη πράξη στην προσπάθεια χειραγώγησης ελέγχου της αρχής και αποψίλωσης των αρμοδιοτήτων της.

(Στο σημείο αυτό κτυπά προειδοποιητικά το κουδούνι λήξης του χρόνου ομιλίας της κυρίας Βουλευτού)

Πέραν της αδιανόητης εποπτείας μιας συνταγματικά ανεξάρτητης αρχής από ένα νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου, αφαιρείτε από την ΑΔΑΕ την αρμοδιότητα για την ακεραιότητα και την ασφάλεια των δικτύων και υπηρεσιών, την οποία ασκεί από το 2012, και πάντως βάσει των διατάξεων του νόμου από το 2020, για το σύνολο των πτυχών της ασφάλειας δικτύων και όχι μόνο για το απόρρητο, έχοντας σχετικές κανονιστικές, ελεγκτικές και κυρωτικές αρμοδιότητες.

Η οδηγία δεν επιβάλλει κάτι τέτοιο. Αυτό είναι δική σας επιλογή. Η οδηγία δεν μπορεί να θίξει και να περιορίσει τις αρμοδιότητες της ΑΔΑΕ που σχετίζονται με τη συνταγματική της αποστολή ως προς τη διασφάλιση του απορρήτου των επικοινωνιών, το οποίο, κυρίες και κύριοι, δεν είναι ανεξάρτητο από την έννοια της ασφάλειας των δικτύων.

(Στο σημείο αυτό κτυπά το κουδούνι λήξης του χρόνου ομιλίας της κυρίας Βουλευτού)

Δεν θα χρειαστώ πάνω από ένα λεπτό, κύριε Πρόεδρε.

Το νομοσχέδιο σκοπίμως αγνοεί την ΑΔΑΕ από εξαιρέσεις μεταξύ φορέων της γενικής κυβέρνησης, παραπέμπει, δε, στην έκδοση μιας υπουργικής απόφασης για κρίσιμα ζητήματα, ενώ είναι βέβαιο ότι θα οδηγήσει σε σύγχυση αρμοδιοτήτων και διπλές επι-

βολές κυρώσεων και από την Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας και από την ΑΔΑΕ, συνεχίζοντας την πάγια παράδοση της διοικητικής κακοδομίας με τη σύγχυση των αρμοδιοτήτων και την αλληλοεπικάλυψη.

Όλα αυτά τα γνωρίζετε. Είναι περισσότερο από πρόδηλα. Όμως, πρυτανεύει ο μείζων στόχος, αυτός του ακρωτηριασμού της ενοχλητικής ΑΔΑΕ, της προσηλωμένης στη νομιμότητα χωρίς εκπώσεις και οσφυοκαμψία απέναντι στις παρακρατικές μεθοδεύσεις των υποκλοπών. Βέβαια, έχετε και αλλεργία στη διαβούλευση. Δεν την καλέσατε για να υπάρξει διάλογος για να ακούσετε τις απόψεις της.

Κλείνοντας, κύριε Υπουργέ, η Αντιπολίτευση -και η κοινωνία- νομιμοποιείται να είναι και υποψιασμένη και καχύποπτη. Επί των ημερών σας οργανώθηκε ένα σκοτεινό παρακρατικό δίκτυο παρακολούθησης φίλων και αντιπάλων, πολιτικών και στρατιωτικών, επιχειρηματιών και δημοσιογράφων. Οι προτάσεις μας είναι σαφείς και διατυπώθηκαν από τον εισηγητή μας κ. Πάνα με τόση σαφήνεια που δεν θα μπορούσε κάποιος άλλος να το κάνει. Δεν έχετε, λοιπόν, παρά να τις υιοθετήσετε και να καταρρίψετε τις βάσιμες και νομιμοποιημένες επιφυλάξεις μας. Σε κάθε άλλη περίπτωση, κανένας δεν μπορεί και δεν πρέπει να σας εμπιστευτεί.

Ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΠΑΣΟΚ - Κινήματος Αλλαγής)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Οδυσσέας Κωνσταντινίδης): Τον λόγο τώρα έχει ο Πρόεδρος της Κοινοβουλευτικής Ομάδας Νίκη κ. Νατσιός, τον οποίο ευχαριστούμε γιατί παραχώρησε τη θέση του στους δύο συναδέλφους.

Ορίστε, κύριε Πρόεδρε, έχετε τον λόγο.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΝΑΤΣΙΟΣ (Πρόεδρος του Δημοκρατικού Πατριωτικού Κινήματος - ΝΙΚΗ): Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι Βουλευτές, κύριε Υπουργέ Ψηφιακής Διακυβέρνησης, κύριε Παπαστεργίου, υποτίθεται ότι διοριστήκατε στο Υπουργικό Συμβούλιο για να φέρετε άνεμο ανανέωσης στην πολιτική. Πριν πω οτιδήποτε διάβασα το βιογραφικό σας και μεταξύ άλλων εντόπισα τη φράση ότι σας αρέσει να κινείστε με ποδήλατο. Καλά κάνετε, αλλά μπήκατε σε μια Κυβέρνηση που της αρέσει να κινείται πάνω σε καλάμι, που «έχει καβαλήσει καλάμι» κατά τον κοινώς λεγόμενο, κάνοντας όμως τη ζωή των πολιτών ποδήλατο. Ακούγαμε και διαβάζαμε αυτές τις μέρες για διθυράμβους για τον κατώτατο μισθό, με χρυσά κουτάλια θα τρώει σε λίγα χρόνια ο λαός, θα εξισωθούμε με την Ευρώπη και άλλα ηχηρά παρόμοια που λέει ο ποιητής. Για βγείτε έξω στην αχανή πόλη μας και ψάξτε για σπίτι να δείτε πού πηγαίνει ο κατώτατος μισθός! Όντως είστε κατώτατοι στους μισθούς και ανώτατοι στη φτώχεια, στην ακρίβεια και στη δυστυχία των πολιτών!

Θέλω να σας πω με συμπάθεια για το πρόσωπό σας ότι και εσείς, όπως και εγώ, είστε πολύ νεαρός -μικρός χρονικά εννοώ, μην παρεξηγηθώ- σε αυτήν την Αίθουσα, όπως είστε -εντός εισαγωγικών η λέξη- «μικρός» και για τόσο μεγάλες ατιμίες. Όταν ορκιστήκατε μέλος της Κυβέρνησης, ορκιστήκατε πίστη στο Σύνταγμα και τους νόμους. Το Σύνταγμα προβλέπει μεταξύ άλλων την προστασία των ανεξάρτητων αρχών, την προστασία των ατομικών ελευθεριών και την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Τι κάνατε, όμως, εσείς εδώ σήμερα; Όλα τα κόμματα σας πυροβολούν εξάλλου γι' αυτό το θέμα και οι δικοί μας Βουλευτές και ο κ. Ρούνας και η κ. Κουρουπάκη. Μας εισηγήσατε να εγκρίνουμε την υιοθέτηση ενός ευρωπαϊκού νόμου, για την ακρίβεια την υιοθέτηση μιας κοινοτικής οδηγίας και προσθέτετε και αυτή με τις άλλες διατάξεις και ρυθμίσεις που αντιβαίνουν σαφώς και στο ευρωπαϊκό δίκαιο και στο ελληνικό δίκαιο. Πάτε να αφαιρέσετε και πάλι αρμοδιότητες από την Ανεξάρτητη Αρχή Απορρήτου Επικοινωνιών, για να μην μπορέσει να προστατεύσει ξανά στο μέλλον τα δικαιώματα πολιτών που η Κυβέρνησή σας παρακολουθούσε και να αναθέσετε, βέβαια, αυτές τις αρμοδιότητες στην Επιτροπή Κυβερνοασφάλειας, ο Πρόεδρος της οποίας θα ορίζεται από το Υπουργικό Συμβούλιο, δηλαδή από τον Πρωθυπουργό. Μετατρέπετε μια ανεξάρτητη αρχή σε εξάρτημα του Πρωθυπουργού.

Μυαλό δεν βάλατε, παρά το γεγονός ότι ακόμη και σήμερα ο διεθνής Τύπος ασχολείται με τον απαράδεκτο τρόπο που διαχει-

ριστήκατε αυτό το σκάνδαλο.

Γνωρίζουμε καλά γιατί αναλαμβάνετε εσείς την πολιτική ευθύνη για να το εισηγηθείτε, κύριε Παπαστεργίου. Ενόχλησε σφόδρα την Κυβέρνηση το γεγονός ότι η Αρχή Προστασίας ζήτησε από τις εταιρείες κινητής τηλεφωνίας τα τηλέφωνα των Υπουργών, των στρατιωτικών, των δημοσιογράφων και άλλων παραγόντων που παρακολουθούσατε.

Τους τα ζήτησε υπό την απειλή επιβολής προστίμου και εκείνες τα έδωσαν και έτσι μάθαμε ποιους παρακολουθούσατε. Σήμερα, λοιπόν, έρχεστε με τις τροπολογίες σας να βάλετε φίμωτρο σε μια ανεξάρτητη αρχή, για να μην μπορεί να ζητά από τις εταιρείες στοιχεία και να μην μπορεί να τους επιβάλλει πρόστιμα. Και μας παριστάνετε και από πάνω τους προστάτες της δημοκρατίας. Λυπούμαστε πάρα πολύ, κύριε Υπουργέ, αλλά δεν είστε προστάτες της δημοκρατίας.

Ρωτώ: Έχετε δει την ταινία «Οι ζωές των άλλων»; Με αυτούς μοιάζετε, με την μυστική αστυνομία της τέως Ανατολικής Γερμανίας, τη διαβόητη Στάζι. Για να χρησιμοποιήσω έναν νεολογισμό, μια κυριλέ Στάζι είστε. Μια Στάζι που παρακολουθεί, ακόμη και τώρα, ατιμώρητα τα τηλέφωνα των Ελλήνων και αμνηστεύει προκαταβολικώς τον εαυτό της. Σε αυτό, ίσως, είχε δίκιο κι ο διαγραφείς κ. Σαμαράς, όταν σας έλεγε ότι «αυτή η Νέα Δημοκρατία πολύ λίγο μου μοιάζει με αυτή που ξέραμε» -που ξέρατε, βέβαια- «κάποτε». Κάθονται, εδώ, στα έδρανα Υπουργοί σας που παρακολουθούνταν αμέριμνοι. Βεβαίως, η πολύφερνη καρέκλα της εξουσίας κλείνει τα στόματα.

Μέσα σε αυτήν την Αίθουσα κάθεται πολλές φορές κι ο Αρχηγός της Αξιωματικής Αντιπολιτεύσεως -ο νυν εννών- τον οποίον και αυτόν παρακολουθούσατε. Ο Αρχηγός των Ενόπλων Δυνάμεων, επίσης, δεν είπε τίποτε ποτέ για τη βάνουσα παρακολούθησή του. Και έρχεστε εσείς κάθε τρεις και λίγο και μας κάνετε μαθήματα περί δημοκρατίας και περί άκρας δεξιότητας. Μας παριστάνετε τους ταγούς της νομιμότητας.

Στην πραγματικότητα, μεγαλύτερο άκρο από εσάς δεν υπάρχει. Ακρωτηριάζετε τη δημοκρατία και τα δικαιώματα των πολιτών κάθε μέρα λίγο-λίγο. Και για να μη σας κυνηγούν τα σκάνδαλα, τι κάνετε; Νομοθετείτε τα σκάνδαλα. Τα νομιμοποιείτε και έτσι δένετε τα χέρια της δικαιοσύνης και των ανεξάρτητων αρχών, αν ποτέ αυτές ήθελαν να προστατέψουν τα δικαιώματα των πολιτών.

Θέλω να σας πω και κάτι ακόμη. Επειδή οι πολίτες μόνο ασφάλεια δεν θα νιώσουν από αυτόν τον νόμο για την κυβερνοασφάλεια και επειδή αυτός ο νόμος αλλοιώνει την ευρωπαϊκή νομοθεσία που καλούμαστε σήμερα να εγκρίνουμε, η Νίκη θα φέρει το θέμα και στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Αυτό που ψηφίζουμε σήμερα έχει εγκριθεί από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και εσείς το αλλοιώνετε, σβήνοντας και βάζοντας τα δικά σας πονηρέματα. Μην τολμήσετε, όμως, να έρθετε να μας πείτε ότι διασύρουμε τη χώρα στο εξωτερικό. Εσείς τη διασύρετε. Εμείς, τα δικαιώματα των Ελλήνων πολιτών θέλουμε και προσπαθούμε μόνο να τα προστατεύσουμε. Δεν θα σας αφήσουμε σε χλωρό κλαρί, θα αποκαλύπτουμε με θάρρος τις ανομίες τους.

Και κάτι τελευταίο. Διαβάζουμε σήμερα ότι προτίθεστε να θεσπίσετε εκλογικό όριο 5%. Αυτό ξέρετε τι είναι; Δείχνει τον πανικό σας. Τον δρόμο τον ξέρετε για το τι θα κάνετε, όπως και με τις ανεξάρτητες αρχές. Νομιμοποιείτε, ως συνήθως κάνετε, την αυθαιρεσία. Βάλτε το 7% και 8%, όπως έχει ο Ερντογάν στην Τουρκία. Να ξέρετε, όμως, ότι όσο ψηλότερα πηγαίνει το εκλογικό όριο, αγαπητοί συνάδελφοι, τόσο χαμηλότερα πέφτει η δημοκρατία μας. Επαναλαμβάνω: Είναι δείγμα πανικού και ο λαός θα σας τιμωρήσει γι' αυτήν την αυθαιρεσία.

Να πω και κάτι άλλο για τη συζήτηση για τα μνημόνια πριν. Εκδόθηκαν τα απομνημονεύματα της κ. Μέρκελ αυτές τις μέρες και όπως διαβάζουμε, δεν υπήρχε περίπτωση -έτσι λέει- να βγάλει ποτέ την χώρα μας, το λίκνο της δημοκρατίας, από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Άρα, όλοι σας όσοι υπογράψατε τα εγκληματικά για μας μνημόνια, υποκύψατε στις απειλές, βάζοντας τον δυστυχή λαό μας εδώ και πολλά χρόνια σε μια οικονομική φρίκη, σε μια κοινωνική κρίση και φρίκη και βέβαια -το χειρότερο όλων- σε μια δημογραφική κατάρρευση, πράγματα για τα οποία θα έρθει η ώρα να λογοδοτήσετε

Ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του Δημοκρατικού Πατριωτικού Κινήματος - ΝΙΚΗ)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Οδυσσέας Κωνσταντινίδης): Ευχαριστούμε.

Τώρα, η κ. Κεφαλά δεν είναι εδώ. Η κ. Λινού; Ο κ. Καππάτος;

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΤΖΑΝΑΚΟΠΟΥΛΟΣ: Κύριε Πρόεδρε ...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Οδυσσέας Κωνσταντινίδης): Συγγνώμη, κύριε Τζανακόπουλε, ανάμεσα στους Κοινοβουλευτικούς Εκπροσώπους θα βάλουμε και Βουλευτές. Έχει και Βουλευτές η Βουλή. Κοιτάζω να δω μήπως είναι κάποιος. Ψάχνω να δω μήπως είναι κάποιος εδώ.

Κυρία Παπαϊωάννου, μήπως θέλετε να μιλήσετε τώρα; Όχι.

Άρα, ήρθε η σειρά σας, κύριε Παφίλη.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΑΦΙΛΗΣ: Αναγκαστικά.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Οδυσσέας Κωνσταντινίδης): Όχι αναγκαστικά. Προς Θεού, κύριε Παφίλη, να μιλήσετε εσείς τώρα αναγκαστικά γίνονται αυτά; Με χαρά είναι αυτό.

Ο κ. Παφίλης έχει τον λόγο.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΑΦΙΛΗΣ: Μεγάλο το ενδιαφέρον! Άλλωστε, τι πρόβλημα έχετε; Αφού συμφωνείτε όλοι. Κανένας δεν βγάζει κουβέντα και θα το αποδείξει.

Η συζήτηση, λοιπόν, αυτής της αντιδραστικής οδηγίας που δεν είναι απαλή, όπως τον παρουσιάζουν οι υπόλοιποι και κάνουν τεχνικές διορθώσεις, κυρίως, συμπίπτει με την επίσκεψη του κ. Ρούτε στη χώρα μας. Επίσκεψη, υποτίθεται, που όπως ανακοινώθηκε είναι εθιμοτυπική. Οι δηλώσεις, όμως, του κ. Μητσοτάκη και του κ. Ρούτε αποδεικνύουν εντελώς το αντίθετο.

Αλήθεια, μήπως φαντάζεται η Κυβέρνηση και τα άλλα νατοϊκά κόμματα -όλα- ότι ο κ. Ρούτε ήρθε να καταγγείλει τις παραβιάσεις της Τουρκίας; Να αποτρέψει την Τουρκία από τις διεκδικήσεις στο Αιγαίο; Ματαιοπονείτε. Γιατί με την επίσκεψη και το πέραςμα από την Άγκυρα, πού πήγε ο κ. Ρούτε; Επιθεώρησε τη ναυαρχίδα της πολεμικής βιομηχανίας της Τουρκίας. Και τι άλλο είπε; Εκθέσασε τον τουρκικό στρατό ως τον δεύτερο μεγαλύτερο νατοϊκό και την Τουρκία ως σύμμαχο ανεκτίμητης αξίας. Αυτό είναι το NATO για το οποίο κάνετε μερικοί μια ψιλή κριτική, αλλά υπερασπίζεστε.

Είναι φανερό ότι την ώρα που ο ιμπεριαλιστικός πόλεμος στην Ουκρανία κλιμακώνεται κι απειλεί να πάρει παγκόσμια χαρακτηριστικά, αυτό που είναι υπόθεση του NATO και που θέλει το NATO στην περιοχή, πέρα των άλλων, είναι να σταθεροποιήσει τη νοτιοανατολική πτέρυγα και φαντάζομαι ότι όσοι μελετούν και δεν είναι άσχετοι καταλαβαίνουν πολύ καλά τι σημαίνει αυτό.

Το δεύτερο είναι να επιθεωρήσει, δυστυχώς, την πολεμική προετοιμασία της Ελλάδας που η Ελλάδα συμμετέχει -είναι μέρος του πολέμου- ενεργά στο πολιτικό μέτωπο της Ουκρανίας και μετατρέπει τη χώρα μας σε μια επιθετική δύναμη.

Τι γυρεύει, λοιπόν, το γεράκι ο Ρούτε -για να μην πω τι γυρεύει η αλεπού στο παζάρι, γιατί θα προσβάλω την αλεπού που είναι ένα ζώο, πέρα από τα υπόλοιπα, αρκετά συμπαθές, διότι εδώ δεν μιλάμε για τέτοιο μιλάμε για τέρας- τι θέλει, τι συζητάει;

Πρώτον, την παράδοση και άλλου πολεμικού υλικού, όπως είναι οι S300 -εκτός από το γεγονός ότι έχετε παραδώσει και δεν ντρέπεστε ούτε να το πείτε αναγκαίο εξοπλισμό για την άμυνα της χώρας- από τα νησιά. Δέκα χιλιάδες βλήματα από τη Λήμνο. Θέλετε να πω στοιχεία; Από την ηπειρωτική χώρα, συνολικά, τα οποία τα έχει χρυσοπληρώσει ο ελληνικός λαός και τα κάνετε και με κομπίνες, μέσω τρίτων χωρών.

Τι άλλο θέλει; Να ελέγξει την αύξηση του πολεμικού προϋπολογισμού, που «κοκορεύτηκε» ο Πρωθυπουργός ότι έχει φτάσει 3%. Αλήθεια, αφού λέτε ότι είναι για την άμυνα της χώρας, γιατί λέει ότι εμείς ανταποκρινόμαστε στις ανάγκες και στις αποφάσεις του NATO και είμαστε στο 3% και όχι στο 2% που λέτε; Γιατί, κυρίως, είναι νατοϊκές δαπάνες και στην επιθεώρηση των νατοϊκών υποδομών εν όψει του φόβου για τη γενίκευση του πολέμου.

Η κατάσταση είναι πολύ δύσκολη και δεν ξέρουμε αν το συνειδητοποιούν ορισμένοι μπροστά στην «τύφλα» τους να υπηρετήσουν τα συμφέροντα του κεφαλαίου.

Οι τελευταίες εξελίξεις, με την απόφαση των Αμερικάνων, των Βρετανών, των Γάλλων και άλλων νατοϊκών χωρών να δώσουν

άδεια για χρησιμοποίηση πυραύλων μεγάλου βεληνεκού, η απόληψη της Ρωσίας με την αναθεώρηση του πυρηνικού δόγματος και η εκτόξευση αυτού του πυραύλου που προκάλεσε παγωμάρα σε όλη τη Δύση -άσχετο του τι γράφουν και του τι λένε τα «παπαγαλάκια»- σημαίνει ότι υπάρχει κίνδυνος γενίκευσης του πολέμου και ανοίγονται οι πύλες της κολάσεως για τους λαούς μαζί και τον ελληνικό. Γιατί, πέρα από όλα τα υπόλοιπα -το ότι είναι η Ελλάδα μέρος του πολέμου- υπάρχουν και βάσεις στρατηγικές, όπως είναι η αμερικανική βάση της Σούδας, όπως είναι η Αλεξανδρούπολη, που έχει μετατραπεί σε κέντρο μεταφοράς οπλισμού στην Ουκρανία, και αυτές, όπως έχουν πει οι Ρώσοι, είναι μέσα στον σχεδιασμό τους. Όσοι μελετούν, λοιπόν, τα στρατιωτικά θέματα, καταλαβαίνουν ότι είναι πολύ εύκολο, περισσότερο από άλλες χώρες, να τα χτυπήσουν.

Σήμερα, λοιπόν, στην Αθήνα και σε όλη την Ελλάδα διαδηλώσεις του ΚΚΕ, στις οποίες συμμετείχε πολύς κόσμος διατράνωσαν τη θέληση του λαού που είναι αντίθετη με την πολιτική της Κυβέρνησης και όλων των υπολοίπων που κάνουν την «πάπια» στην καλύτερη περίπτωση. Έχουν στηριχτεί και στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και παντού όλη αυτή την κατάσταση. Και λένε: «Έξω από το σφαγείο του πολέμου. Δεν θα χύσουμε το αίμα μας για τα συμφέροντα του κεφαλαίου και για τα συμφέροντα του ιμπεριαλισμού. Να σταματήσουν άμεσα οι στρατιωτικές αποστολές». Μισό εκατομμύριο την ημέρα κοστίζει η φρεγάτα και έχετε το θράσος, τον κυνισμό, τη χυδαιότητα, να λέτε ότι δεν υπάρχουν λεφτά για την παιδεία και την υγεία; Πόσα χρήματα ξοδεύονται για νατοϊκούς εξοπλισμούς;

Λένε, λοιπόν, να διακοπεί η στρατιωτική βοήθεια στο καθεστώς Ζελένσκι. Δεν έχετε κανένα δικαίωμα να χρησιμοποιείτε τα χρήματα από το αίμα του ελληνικού λαού για να στηρίζετε αυτό το κάθαρμα. Αλήθεια, ποιον στηρίζετε; Το καθεστώς Ζελένσκι; Των φασιστών του τάγματος Αζόφ; Της διαφθοράς που έδιναν το 70% των όπλων στα πρώτα χρόνια σε λαθρεμπόριο και τώρα δίνουν το 30% που έστειλε τριάντα χιλιάδες στρατιώτες στον θάνατο στο Κουρσκ; Που είναι εκατομμυριούχος; Αλλά αυτός είναι υπάλληλος των Αμερικάνων και του ΝΑΤΟ.

Για το νομοσχέδιο, λοιπόν. Είναι, λοιπόν, άσχετο αυτό το νομοσχέδιο με όλη αυτή την κατάσταση που περιγράψαμε πριν; Να ξέρετε, όμως, πριν μπω στο νομοσχέδιο, ότι η συντριπτική πλειοψηφία του λαού είναι αντίθετη με την πολιτική σας και για τους υπόλοιπους θα το καταλάβει. Δεν βγάζετε κουβέντα τα υπόλοιπα κόμματα. Θα το καταλάβει και θα την πληρώσετε ακριβά.

Δεν είναι άσχετο, λοιπόν. Είναι νομοσχέδιο-κρίκος στη μεγάλη αλυσίδα των μέτρων πολεμικής προετοιμασίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Κανένας δεν μιλάει γι' αυτό. Όλα τα κόμματα δεν είπαν κουβέντα. Δεν το ξέρετε; Τι είστε; Άσχετοι; Δεν διαβάζετε; Δεν καταλαβαίνετε; Δεν έχετε ένστικτο πολιτικό για το τι είναι όλη αυτή η ιστορία με την κυβερνοασφάλεια; Τι είναι; Τι θέλετε; Να ασφαλίσει τις επιχειρήσεις και τον κόσμο κ.λπ.; Δεν νιώθετε ότι η πίεση είναι γιατί η γενίκευση του πολέμου, η ενεργή εμπλοκή της Ευρωπαϊκής Ένωσης στα πολεμικά μέτωπα στην Ουκρανία, στη Μέση Ανατολή, που απαιτούν τα σχέδια για τα κέρδη των ευρωπαϊκών μονοπωλίων, εκθέτει τους λαούς όλης της Ευρώπης σε τεράστιους κινδύνους; Και σε αυτή τη σύγκρουση αξιοποιούνται όλα μα όλα τα μέσα.

Ο πόλεμος -δεν το είπα κανένας- περιλαμβάνει και τον κυβερνοπόλεμο. Τι σημαίνει αυτό; Αντικειμενικά ότι η χώρα μας, ευθυγραμμισμένη με την Ευρωπαϊκή Ένωση και με τους ιμπεριαλιστές, εκτίθεται σε πολλαπλούς κινδύνους για κυβερνοεπιθέσεις, για επίθεση στα δίκτυα, για επίθεση στις τηλεπικοινωνίες τους, για επίθεση σε κάθε είδους σημαντικές υποδομές της, από λιμάνια, αεροδρόμια, φαρμακαποθήκες ή το δίκτυο νερού και ηλεκτρικού.

Ποιος γεννά αυτούς τους κινδύνους; Είναι αντικειμενικοί; Όχι. Η πολιτική που υπηρετεί το κέρδος και τον πόλεμο. Σέρνει αυτή την πολιτική πρώτη η Νέα Δημοκρατία με την έμμεση ή άμεση στήριξη και των υπολοίπων κομμάτων. Τι μέτρα παίρνετε, με βάση και τις οδηγίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης; Μέτρα προστασίας; Ασφάλειας; Κυβερνοασφάλειας; Για ποιον; Εδώ είναι το ερώτημα: Τι θα κερδίσει ο λαός, δηλαδή, από αυτά τα μέτρα; Μα, για τον λαό δεν διαφυλάσσετε τα δικαιώματά του, αλλά παίρνετε

μέτρα για να γίνει το κράτος αποτελεσματικό και να επιτύχεται στα λαϊκά δικαιώματα, για να γίνει πιο ικανό να χωθεί ακόμα πιο βαθιά στον πόλεμο και στους ανταγωνισμούς.

Σε αυτή τη βασική κατεύθυνση που υπηρετεί το νομοσχέδιο, στη στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης να ενισχύσει τις δυνάμεις της στη σφοδρή ιμπεριαλιστική σύγκρουση, σε αυτά υπάρχει ομόνοια μέσα στην Αίθουσα. Είπα και πριν κανένας δεν καταλαβαίνει γιατί επιταχύνεται όλη αυτή η κυβερνοασφάλεια; Καμμία ουσιαστική αντιπαράθεση. Τεχνικά μόνο απαντάται. Και μάλιστα υπάρχουν και ορισμένοι που εμφανίζονται κάπως.

Τι μας είπατε πριν, κύριε Νατσιέ; Ότι δεν είναι η ευρωπαϊκή οδηγία που φτάνει, είναι που την έχετε παραποιήσει. Ξαναδιαβάστε τη και την οδηγία και αυτό που κατεβάζει η Νέα Δημοκρατία.

Σε τι ομονοείτε; Πρώτον, για να υπάρξει σε όλη την Ευρωπαϊκή Ένωση ένα κοινό, ενιαίο, πιο αυστηρό πλαίσιο για την κυβερνοασφάλεια, κοινός κανόνες, κοινές διαδικασίες, με μια αρχή κυβερνοασφάλειας σε κάθε κράτος- μέλος, με αναβαθμισμένη συνεργασία ανάμεσα στις αρχές και τους φορείς της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με στόχο την ενίσχυση της ίδιας της Ευρωπαϊκής Ένωσης μέσα από τα δικά της αυτοτελή όργανα, και βέβαια την αναβάθμιση της συνεργασίας και με τρίτες χώρες. Ποιες τρίτες χώρες; Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής, Ισραήλ και συμμάχους της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην αναμέτρηση με ανταγωνιστικά ιμπεριαλιστικά στρατόπεδα.

Δεύτερον, ομονοείτε ώστε όλες οι σημαντικές υποδομές που χαρακτηρίζονται κρίσιμες και στον ιδιωτικό και στον δημόσιο τομέα, να τηρούν σειρά υποχρεώσεις, να συμμορφώνονται με απαιτήσεις κυβερνοασφάλειας, να αναφέρουν περιστατικά κλπ.. Γιατί, βέβαια, όλες οι κρίσιμες υποδομές και δραστηριότητες της χώρας, όπως και όλες της Ευρώπης, βρίσκονται στα χέρια είτε των μεγάλων ομίλων είτε του κράτους που λειτουργεί για τα κέρδη των ομίλων. Μπορεί να υπάρξει ασφάλεια για τους εργαζόμενους και τον λαό όσο ισχύει αυτό; Μόνο περισσότερα προβλήματα, βάρη και νέους κινδύνους φέρνει στον λαό αυτή τη βαρβαρότητα.

Για να μην πούμε το πιο σύγχρονο ανέκδοτο: Την προστασία των προσωπικών δεδομένων του λαού και της νεολαίας! Πού ζούμε; Πού ζούμε; Και ο τελευταίος ξέρει το τι γίνεται σε αυτόν τον τομέα. Ξέρουν και τα μικρά παιδιά ότι όλα τα στοιχεία, τα δεδομένα, οι συνομιλίες, οι δραστηριότητες των εργαζομένων και των νέων βρίσκονται στα χέρια μεγάλων εταιρειών και του κράτους. Και γι' αυτόν τον λόγο μόνο προστατευόμενα δεν είναι. Γίνεται φύλλο και φτερό η επικοινωνία των εργαζομένων και των νέων και με την έκθεση των προσωπικών δεδομένων και στοιχείων.

Και με αυτή την οδηγία, τον νόμο που τον ενσωματώνει, ενισχύεται περισσότερο το σύγχρονο ψηφιακό κράτος. Δηλαδή ενισχύεται τι; Το κράτος που νόμιμα αναβαθμίζει το ψηφιακό φακέλωμα, το κράτος που καταγράφει για να κυνηγά τον φτωχό αυτοαπασχολούμενο για τα χρή του. Εκεί δεν γλιτώνει κανένας. Ενισχύεται το κράτος που βάζει στο στόχαστρο τον αγωνιστή, τον συνδικαλιστή και τον φακελώνει. Είναι το κράτος που με το ένα μάτι στοχεύει στους έξωθεν ανταγωνιστές και εχθρούς του αλλά το άλλο μάτι έχει σταθερά βασικότερο εχθρό τον εχθρό λαό.

Δεν είμαστε χαζοί. Αντιλαμβανόμαστε. Οχυρώνεται, όχι μόνο εσείς ως Κυβέρνηση, το κράτος και για τις ειδικές καταστάσεις που αορίστως πλην σαφώς γράφετε στο νομοσχέδιο. Γράφετε για τον ρόλο της ΕΥΠ στην κυβερνοασφάλεια των κρατικών υποδομών. Γράφετε για την ανάγκη συνεργασίας με την αντίστοιχη μονάδα του ΓΕΕΘΑ. Και πλέον φανερώνεται αυτό που μόνο εμείς έχουμε καταγγείλει και εδώ για την Ευρωπαϊκή Ένωση, για τις κυβερνήσεις και για το κράτος, ότι για τα συμφέροντα των λίγων πάνε κατά διαόλου -να το πω έτσι- και τα προσωπικά δεδομένα και η δήθεν προστασία και τα στοιχειώδη δικαιώματα του λαού και της νεολαίας.

Έτσι και στο νομοσχέδιο στην ουσία παραδέχεστε ότι πάνω απ' όλα είναι ανταλλαγή πληροφοριών με την Ευρωπαϊκή Ένωση, με το ΝΑΤΟ, με τους συμμάχους σας και όχι η προστασία των προσωπικών στοιχείων του λαού.

Σχετικά με την συζήτηση που άνοιξε με την ΑΔΑΕ, δεν υπάρχει

μόνο το ζήτημα των αρμοδιοτήτων της. Θα πω παρακάτω. Και σε αυτό υπάρχει ζήτημα. Γιατί; Γιατί όταν φέρνεται τέτοια μέτρα, όταν συγκεντρώνετε αρμοδιότητες σε μία αρχή, στην Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας, όταν πρέπει να αναβαθμίσετε τις δυνατότητες και αρμοδιότητες σε έναν τομέα που καλύπτει χιλιάδες δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς, όταν γενικά υπηρετείτε τη στρατηγική αυτονομία της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε συγκρούσεις πολιτικές, είναι αναμενόμενα αυτά τα προβλήματα. Και συγκρούσεις αρμοδιοτήτων έρχονται και αντιπαραθέσεις και ανακατατάξεις.

Και αποδεικνύεται για άλλη μια φορά η αλήθεια που μόνο το ΚΚΕ εκθέτει ευθέως για τις ανεξάρτητες αρχές. Αλήθεια, -ρωτάμε, την ξέρουμε την απάντηση, αλλά να ακούει ο κόσμος- πιστεύετε και υπερασπιζέστε τις λεγόμενες ανεξάρτητες αρχές; Μας δουλεύετε; Τι είναι οι ανεξάρτητες αρχές, ανεξάρτητες από τι; Πρώτον ποιος τους διορίζει; Η κυβερνητική πλειοψηφία. Δεύτερον, τι καλούνται να εφαρμόσουν; Τη νομοθεσία που ψηφίζει η κάθε κυβέρνηση. Τι ανεξάρτητες, λοιπόν, αρχές είναι; Οι ανεξάρτητες είναι να δώσουμε τη δυνατότητα και σε κάποιες επιτροπές για να απαλλαγεί σε ένα βαθμό η πολιτική ευθύνη και να συγκεντρωθεί εκεί η εποπτεία και ο έλεγχος. Και φυσικά όταν σφίγγουν τα πράγματα παραγνωρίζονται και συνταγματικά -που υποτίθεται ότι υπάρχουν- δικαιώματα των αρχών των ανεξάρτητων αρχών της ασφάλειας.

Και ρωτάμε: Κύριε Υπουργέ, ψάξαμε και ρωτήσαμε. Τι είπατε για να απαντήσετε στις ενστάσεις για την ΑΔΑΕ; Ότι είναι άλλο πράγμα το απόρρητο. Σοβαρά; Είναι τελείως άλλο πράγμα το απόρρητο από τα δίκτυα και την ασφάλειά τους; Δεν συνδέονται; Είναι άλλο πράγμα, γιατί το απόρρητο είναι το να μην μπαίνει κάποιος μέσα σε μια επικοινωνία, στα μηνύματα και στα email που στέλνω; Έτσι είπατε. Πρόκειται για επικίνδυνη θέση. Να διευκρινίσετε και να ανακαλέσετε, λέμε εμείς. Αλλιώς παραδέχεστε ότι κάνετε πίσω ακόμα και από την κάλυψη που δίνει το Σύνταγμα ακόμη και από στοιχειώδη υποτιθέμενα ευρωπαϊκά νομοθετήματα και τη νομολογία.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Βουλευτή)

Δεν θα ξαναμιλήσω, κύριε Πρόεδρε. Είμαι μέσα στον χρόνο μου.

Από το απόρρητο της επικοινωνίας σήμερα δεν προστατεύεται μόνο το καθαρό περιεχόμενο της επικοινωνίας, μόνο το τι λέγεται και γράφεται. Αλλά έστω τυπικά προστατεύονται και τα στοιχεία γύρω από την επικοινωνία, το ποιος επικοινωνεί με ποιον, πότε, από ποιες τοποθεσίες κ.λπ.. Μη μας πείτε ότι αυτό δεν γίνεται. Τουλάχιστον μην το νομοθετείτε. Έτσι καταρτίζονται τα προφίλ του καθενός, με τη συλλογή όλων αυτών των στοιχείων από γιγάντιους μηχανισμούς.

Τέλος πάντων για να μην παραβιάσω το χρόνο, εμείς θεωρούμε ότι αυτή η οδηγία έχει δύο στόχους κεντρικούς. Πρώτον, είναι με την κυβερνοασφάλεια να προστατεύσει τα συμφέροντα αυτών που κατέχουν αμύθητο πλούτο και δεύτερο και σημαντικότερο, σε αυτή τη συγκυρία να ευθυγραμμιστεί με την κυβερνοασφάλεια με τις πολεμικές προετοιμασίες εν όψει και αν υπάρξει γενικευμένη κρίση.

Υπάρχει όμως κι ένα τρίτο, που ίσως δεν φαίνεται, να χτυπήσει το λαϊκό κίνημα, να δημιουργήσει -και δημιουργεί- ένα γιγάντιο σύστημα παρακολούθησης όλων, για να μπορεί αύριο να τους φортώνει και με κάποια κατηγορία.

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει ο Β' Αντιπρόεδρος της Βουλής, κ. ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΓΕΩΡΓΑΝΤΑΣ)

Εμείς, λοιπόν, λέμε ότι ασφάλεια για τον λαό δεν μπορεί να υπάρξει με όλα αυτά. Δεν έχουν σχέση με την ασφάλεια. Με την ανασφάλεια έχουν σχέση, πέρα από τη γενικότερη πολιτική. Ασφάλεια μπορεί να εγγυηθεί για τον λαό μόνο ο ίδιος ο λαός με τη δική του εξουσία, όταν σημαντικές, κρίσιμες υποδομές της χώρας που τις δουλεύει ο ίδιος ο εργαζόμενος λαός, όταν περάσουν στα δικά του χέρια, αντί να τις λυμαίνονται για τα κέρδη και τους πολέμους τους μια χούφτα παράσιτα και το κράτος τους.

Και θα κάνουμε ως ΚΚΕ τα πάντα γι' αυτό μπροστά στη σιωπή των αμυνών που είναι όλοι οι υπόλοιποι. Γιατί η Νέα Δημοκρατία αυτά τα κάνει, η Ευρωπαϊκή Ένωση αυτά τα κάνει, γιατί ξέρει ότι

έχει και εξαπτέρυγα ευρωλιγούρια -θα έλεγα- που υπερασπίζονται τη σημερινή βαρβαρότητα.

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Ευχαριστούμε, κύριε συνάδελφε.

Τον λόγο έχει τώρα από τη Νέα Δημοκρατία ο κ. Παναγής Καππάτος.

ΠΑΝΑΓΗΣ ΚΑΠΠΑΤΟΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κύριε Υπουργέ, Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η κυβερνοασφάλεια αποτελεί τον θεμέλιο λίθο της σταθερότητας και της προόδου στην ψηφιακή εποχή που διανύουμε. Τα πληροφοριακά συστήματα και τα δίκτυα τα οποία αποτελούν την αόρατη σπονδυλική στήλη της δημόσιας διοίκησης, της οικονομίας και της κοινωνικής ζωής, δεν είναι πλέον απλώς τεχνολογικά εργαλεία. Έχουν εξελιχθεί σε βασικές υποδομές των οποίων η προστασία συνιστά απαραίτητη προϋπόθεση για την εθνική κυριαρχία, την κοινωνική συνοχή και την ομαλή λειτουργία της δημοκρατίας μας.

Τα τελευταία χρόνια οι κυβερνοεπιθέσεις αυξάνονται με ανησυχητικούς ρυθμούς και παρουσιάζουν διαρκώς αυξανόμενη πολυπλοκότητα. Δεν περιορίζεται πια στη διαρροή πληροφοριών ή στην παραβίαση μεμονωμένων συστημάτων. Αντίθετα αποτελούν εξελιγμένες στρατηγικές απειλές που μπορούν να προκαλέσουν σοβαρές δυσλειτουργίες σε τομείς ζωτικής σημασίας, όπως η ενέργεια, οι μεταφορές, η υγεία και η δημόσια διοίκηση.

Το οικονομικό και κοινωνικό κόστος αυτών των επιθέσεων είναι δυσβάσταχτο με τις απώλειες να ξεπερνούν τα 10 δισεκατομμύρια δολάρια το 2023. Ωστόσο το μεγαλύτερο πλήγμα είναι η διαρκής υπονόμευση της εμπιστοσύνης των πολιτών στις ψηφιακές τεχνολογίες, γεγονός που ακυρώνει τις δυνατότητες μιας ομαλής και ασφαλούς μετάβασης στη νέα εποχή.

Μπροστά σε αυτήν την πολυδιάστατη απειλή η Ευρωπαϊκή Ένωση ανέλαβε την πρωτοβουλία να επικαιροποιήσει το πλαίσιο κυβερνοασφάλειας μέσω της οδηγίας 2022/2555, γνωστής ως οδηγίας NIS 2. Η νέα αυτή οδηγία, η οποία αντικαθιστά την προηγούμενη 1, θέτει ως στόχο την ενίσχυση της ανθεκτικότητας και της συνοχής των κρατών-μελών απέναντι στις προκλήσεις του κυβερνοχώρου.

Η Ελλάδα μέσα από το νομοσχέδιο που συζητούμε σήμερα εναρμονίζεται με αυτήν τη στρατηγική κατεύθυνση, ενσωματώνοντας την οδηγία 2 στο Εθνικό Δίκαιο, ενώ παράλληλα τροποποιεί τον κανονισμό 910/2014, την οδηγία 2018/1972 και καταργεί την οδηγία 2016/1148. Η συγκεκριμένη νομοθετική πρωτοβουλία ενισχύει τη θέση της Ελλάδας θωρακίζοντας τη χώρα απέναντι στις συνεχώς μεταβαλλόμενες απειλές.

Στο επίκεντρο του εθνικού σχεδίου βρίσκεται η ενίσχυση της Εθνικής Αρχής Κυβερνοασφάλειας. Η Αρχή αυτή αναλαμβάνει αναβαθμισμένο ρόλο στη διαχείριση περιστατικών μεγάλης κλίμακας καθώς και στην εποπτεία και την εφαρμογή πολιτικών που ενισχύουν την εθνική ανθεκτικότητα. Η λειτουργία της ως μεσολαβητή μεταξύ όσων εντοπίζουν ευπάθειες και των υπευθύνων για την επίλυσή τους προσδίδει στο κράτος μας ένα σημαντικό εργαλείο για την πρόληψη και την άμεση αντιμετώπιση κινδύνων. Παράλληλα, θεσπίζεται ένα πλαίσιο συντονισμένης γνωστοποίησης ευπαθειών, ώστε οι ευπάθειες σε προϊόντα και υπηρεσίες να αντιμετωπίζονται με συστηματικό και οργανωμένο τρόπο.

Το πεδίο εφαρμογής του νομοσχεδίου διευρύνεται, περιλαμβάνοντας τομείς όπως η δημόσια διοίκηση, οι τηλεπικοινωνίες, η παραγωγή και διανομή τροφίμων, οι κατασκευές, η εφοδιαστική αλυσίδα και η διαχείριση λυμάτων. Αυτή η διεύρυνση διασφαλίζει ότι οι κρίσιμες υποδομές μας οι οποίες στηρίζουν την καθημερινή ζωή των πολιτών και την ομαλή λειτουργία της οικονομίας, προστατεύονται επαρκώς από πιθανές επιθέσεις. Επιπλέον, προβλέπονται αυστηρές υποχρεώσεις διαχείρισης κινδύνων και αναφοράς περιστατικών, ενισχύοντας την πρόληψη και την άμεση απόκριση σε κυβερνοαπειλές. Παράλληλα, θεσπίζονται μητρώο οντοτήτων και βάσεις δεδομένων καταχώρησης ονομάτων τομέα, με στόχο τη βελτίωση της εποπτείας και της διαφάνειας. Εξίσου κρίσιμη είναι η πρόβλεψη για μέτρα εποπτείας και επιβολής με σαφείς κυρώσεις και διοικητικά πρόστιμα που διασφαλίζουν την αποτρεπτική αποτελεσματικότητα του νομοθετικού πλαισίου.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η σημασία της κυβερνοασφάλειας ξεπερνά τη στενή αντίληψη της τεχνικής προστασίας. Αποτελεί ακρογωνιαίο λίθο για τη διασφάλιση της κρατικής ισχύος, της εθνικής κυριαρχίας και της διεθνούς σταθερότητας. Στον σημερινό κόσμο, όπου η τεχνολογία καθορίζει τον τρόπο που τα κράτη ανταγωνίζονται και συνεργάζονται, η προστασία των πληροφοριακών συστημάτων και η ανθεκτικότητά τους μετατρέπονται σε στρατηγικά εργαλεία ισχύος. Η δυνατότητα ενός κράτους να διαχειρίζεται κρίσεις στον κυβερνοχώρο, να προστατεύει τις κρίσιμες υποδομές του και να διατηρεί τη θέση του στο διεθνές σύστημα εξαρτάται πλέον απόλυτα από την επάρκεια των μηχανισμών κυβερνοασφάλειας που διαθέτει.

Με την ψήφιση αυτού του νομοσχεδίου η Ελλάδα δηλώνει έτοιμη να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις του 21^{ου} αιώνα, θωρακίζει τις κρίσιμες υποδομές της, ενισχύει την εμπιστοσύνη των πολιτών και επενδύει στη συλλογική ευρωπαϊκή ασφάλεια. Επιπλέον, επιβεβαιώνει ότι η ψηφιακή της κυριαρχία αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της εθνικής της στρατηγικής, συνδέοντας τη διεθνή συνεργασία με την ενίσχυση της κοινής ανθεκτικότητας. Σας καλώ, λοιπόν, να στηρίξετε με την ψήφο σας αυτό το κρίσιμο νομοσχέδιο, αναγνωρίζοντας τη στρατηγική του σημασία. Είναι μια πράξη ευθύνης απέναντι στο παρόν και το μέλλον της χώρας μας, μια επένδυση στην εθνική ασφάλεια και την ευημερία των πολιτών μας.

Ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Ευχαριστούμε πολύ, κύριε συνάδελφε, για τη συνέπεια στον χρόνο.

Με βάση την απόφαση της Διάσκεψης των Προέδρων που επικυρώθηκε από την Ολομέλεια, θα έχουμε δύο ομιλητές και στη συνέχεια Κοινοβουλευτικό Εκπρόσωπο, αν φυσικά επιθυμεί Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος.

Οπότε, τον λόγο έχει τώρα ο κ. Μαρκογιαννάκης από τη Νέα Δημοκρατία, στη συνέχεια ο κ. Τζανακόπουλος, Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος της Νέας Αριστεράς, και θα ακολουθήσουν άλλοι δύο συνάδελφοι.

Παρακαλώ, κύριε Μαρκογιαννάκη.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΜΑΡΚΟΓΙΑΝΝΑΚΗΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η αλήθεια είναι ότι κάθε φορά που έρχεται το ζήτημα της κυβερνοασφάλειας ως συζήτηση, η πρώτη σκέψη που κάνω είναι ότι πρέπει να αισθανόμαστε τυχεροί που ανήκουμε στη μεγάλη οικογένεια της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Και αυτό γιατί όλα τα τελευταία χρόνια που παρακολουθώ τις εξελίξεις στην υπόθεση βλέπω ότι οι ευρωπαϊκοί θεσμοί και οι κυβερνήσεις διαθέτουν το επαρκέστερο και διαρκώς διευρυνόμενο ρυθμιστικό πλαίσιο στον κόσμο. Οι παρεμβάσεις και οι ρυθμίσεις στον ψηφιακό κόσμο που ήδη ακμάζει γύρω μας είναι συνεχείς και από πολλές σκοπιές, αλλά έχουν πάντα στο επίκεντρο ένα και μόνο, τον πολίτη, την προστασία του ως πολίτη, ως καταναλωτή, ως προσώπου, από τις διαμάχες με τους κολοσσούς του διαδικτύου και της τεχνολογίας μέχρι ρυθμίσεις για όλους τους παίκτες πέρα από τα μεγέθη. Και μάλιστα σε αυτήν την κατεύθυνση η Ευρωπαϊκή Ένωση και τα κράτη-μέλη δείχνουν συνέπεια και διαρκή έγνοια και φροντίδα, ώστε να κρατούν αυτό το ρυθμιστικό πλαίσιο επίκαιρο και αποτελεσματικό. Και αυτή η Κυβέρνηση δεν θα μπορούσε να πράξει διαφορετικά.

Μία τέτοια απόδειξη της συνεχούς επαγρύπνησης είναι αυτή η οποία απασχολεί σήμερα την Ολομέλειά μας. Και μόνο η απαρίθμηση των κωδικών αριθμών των νομοθετημάτων που συζητάμε σήμερα αποτελεί ένα δείγμα της διαρκούς ενασχόλησης των ευρωπαϊκών οργάνων. Αναφέρω ενδεικτικά: ενσωμάτωση της οδηγίας 2022/2555, τροποποίηση του κανονισμού 910/2014, τροποποίηση της οδηγίας 2018/1972 καθώς και κατάργηση της οδηγίας 2016/1148.

Αυτή, λοιπόν, η πυκνότητα των παρεμβάσεων τα τελευταία δέκα χρόνια δεν αντικατοπτρίζει μία νομική πολυλογία ή μία γραφειοκρατική εμμονή. Το αντίθετο. Αντικατοπτρίζει με ακρίβεια το μέγεθος και τη σημασία που αποδίδουν οι ευρωπαϊκές κυβερνήσεις στο ζήτημα της κυβερνοασφάλειας στις μέρες μας και εύλογα, όπως μας το θυμίζουν κάθε τρεις και λίγο οι ειδήσεις και

οι εξελίξεις γύρω από τον χώρο της τεχνολογίας. Σε μία τέτοια εποχή αλματώδους ψηφιοποίησης σε δημόσιο και ιδιωτικό τομέα η επιφυλακή είναι απαραίτητη. Το ψηφιακό κράτος πρέπει να στοχεύει στη διαρκή βελτίωση των ικανοτήτων του και την ενίσχυση της ανθεκτικότητάς του. Είναι απαραίτητο να μπορεί να υποστηρίξει την αδιάλειπτη και ασφαλή παροχή υπηρεσιών και αγαθών, να διασφαλίζει την προστασία των ατομικών δικαιωμάτων στον κυβερνοχώρο και να είναι θεματοφύλακας εμπιστοσύνης στις ψηφιακές τεχνολογίες.

Γυρνώντας στα συγκεκριμένα, ας δούμε συνοπτικά ποιοι είναι οι στόχοι που θέτει αυτή η οδηγία. Με μία πρόταση, έχουμε να κάνουμε με μία ολοκληρωμένη προσέγγιση στα θέματα της κυβερνοασφάλειας, μία προσέγγιση η οποία πρωτίστως στοχεύει στην επίτευξη ενός υψηλού κοινού επιπέδου ασφάλειας στον κυβερνοχώρο σε όλα τα κράτη-μέλη. Ο ειδικότερος σκοπός της οδηγίας είναι να επικαιροποιηθεί και να διευρύνει τις υποχρεώσεις για την ασφάλεια και τη διαχείριση κινδύνων στον κυβερνοχώρο σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Πιο συγκεκριμένα και πάντα σε σχέση με την προηγούμενη οδηγία και τους συναφείς κανονισμούς, η NIS 2 έρχεται, πρώτα απ' όλα, να αντιμετωπίσει κενά σε όλους τους διευρυμένους τομείς τους οποίους καλύπτει. Πιο αναλυτικά, η οδηγία προβλέπει: Αυστηρότερες απαιτήσεις ασφάλειας με τη λήψη λεπτομερών μέτρων για τη διαχείριση κινδύνων. Συγκεκριμένα χρονοδιαγράμματα αναφοράς περιστατικών ασφαλείας. Συνεργασία και ανταλλαγή πληροφοριών. Μέτρα διαχείρισης κινδύνων. Λογοδοσία των οργάνων της διοίκησης των υπόχρεων οργανισμών και επιχειρήσεων, θέτοντας κατά πολύ αυστηρότερες κυρώσεις. Τέλος, προβλέπει διευρυμένο πεδίο εφαρμογής.

Εδώ στέκομαι λίγο περισσότερο για να γίνει κατανοητή η έκταση στο διευρυμένο πεδίο εφαρμογής. Πλέον και οι μεσαίες επιχειρήσεις ή και οι μεγάλες επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται σε τομείς όπως της ενέργειας, των μεταφορών, της υγείας, της παραγωγής και διανομής τροφίμων και πολλές άλλες περιλαμβάνονται στο πεδίο εφαρμογής των ρυθμίσεων. Με άλλα λόγια, επεκτείνεται δραστικά το δίκτυο της κυβερνοασφάλειας που απλώνει το κράτος, αλλά και η Ευρωπαϊκή Ένωση σε ακόμα μεγαλύτερο κομμάτι της αγοράς και των εν γένει δραστηριοτήτων μας. Αυτό προσωπικά το βρίσκω πολύ σωστό και αναλογικό, ειδικά αν αναλογιστεί κανείς την έκρηξη της χρήσης της τεχνολογίας τα τελευταία χρόνια, όπως φυσικά και αν φέρει κατά νου κάποιος και την ανάλογη έκρηξη του κυβερνοεγκλήματος.

Νομίζω ότι το εντυπωσιακό στατιστικό των δέκα τρισεκατομμυρίων δολαρίων για το 2023 σε ψηφιακές συναλλαγές λέει πολλά για το πού βρισκόμαστε σήμερα και πού οδηγούμαστε, καθώς ολόένα και μεγαλύτερο μέρος των συναλλαγών μας και των επαφών μας εξελίσσεται ψηφιακά και επομένως καθίσταται επιρρεπές σε πρακτικές κυβερνοεγκλήματος.

Βασικό εργαλείο για την υλοποίηση όλων όσων προβλέπονται στις διατάξεις που καλούμαστε να ψηφίσουμε σήμερα είναι η Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας. Αυτός είναι και ο λόγος για τον οποίο το αρμόδιο Υπουργείο προχωράει στην ενίσχυση του ρόλου και των δυνατοτήτων της Εθνικής Αρχής.

Από τις ρυθμίσεις προκύπτει σοβαρή διεύρυνση των αρμοδιοτήτων, τέλος, της Εθνικής Αρχής Κυβερνοασφάλειας ως η αρμόδια αρχή και ως ενιαίο σημείο επαφής και ενισχύεται η επιχειρησιακός της ρόλος στη διαχείριση περιστατικών μεγάλης κλίμακας και κρίσεων στον κυβερνοχώρο.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, το νομοσχέδιο έχει ένα απλό, βασικό και ξεκάθαρο στόχο, τη δημιουργία ενός ασφαλούς και ανταγωνιστικού ψηφιακού περιβάλλοντος, ενός περιβάλλοντος μέσα από το οποίο θα αναβαθμίζεται η συνολική ανθεκτικότητα της χώρας έναντι κυβερνοαπειλών και μέσα στο οποίο οι πολίτες θα αισθάνονται ασφαλείς στις συναλλαγές τους, στις δοσοληψίες τους, στις επαφές τους, όπως ακριβώς και στα υπόλοιπα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η οποία έχει μέσα στις βασικές προτεραιότητές της τη δημιουργία ενός ασφαλούς ψηφιακού παρόντος και ενός ακόμα ασφαλέστερου ψηφιακού μέλλοντος.

Η οδηγία που ενσωματώνουμε και οι συνοδές διατάξεις μάς πάνε προς αυτήν ακριβώς την κατεύθυνση και αυτό διευκολύνει

την ευρεία υποστήριξη από την Ολομέλεια.

Σας ευχαριστώ για την προσοχή σας.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Κύριε συνάδελφε, ευχαριστούμε για τη συνέπεια στον χρόνο.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, έχω την τιμή να ανακοινώσω στο Σώμα ότι τη συνεδρίασή μας παρακολουθούν από τα άνω δυτικά θεωρεία, αφού προηγουμένως ξεναγήθηκαν στην έκθεση της αίθουσας «Ελευθέριος Βενιζέλος» και ενημερώθηκαν για την ιστορία του κτηρίου και τον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας της Βουλής, πενήντα τέσσερις μαθήτριες και μαθητές και τρεις εκπαιδευτικοί συνοδοί τους από το 4^ο Γυμνάσιο Τρίπολης.

Η Βουλή σας καλωσορίζει.

(Χειροκροτήματα απ' όλες τις πτέρυγες της Βουλής)

Τον λόγο έχει τώρα ο Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος της Νέας Αριστεράς, ο κ. Τζανακόπουλος.

Παρακαλώ, κύριε συνάδελφε.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΤΖΑΝΑΚΟΠΟΥΛΟΣ: Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, νομίζω ότι τα πράγματα δεν πάνε καθόλου καλά, όπως νομίζω ότι εδώ παριστάνετε -οι περισσότεροι, τουλάχιστον, από εσάς και οι περισσότερες από εσάς- ότι δεν τρέχει τίποτα.

Δεν έχω κανέναν σκοπό να κινδυνολογήσω αλλά σήμερα, με συγχωρείτε πολύ, είχαμε την επίσκεψη του κ. Ρούτε, του Γενικού Γραμματέα του ΝΑΤΟ, και υπήρξαν συναντήσεις με τον Πρωθυπουργό, τον Υπουργό Εθνικής Άμυνας, τον Υπουργό Εξωτερικών. Οφείλω να πω ότι αυτή δεν ήταν μια εθιμοτυπική επίσκεψη, δεν ήταν business as usual. Είναι επίσκεψη στο πλαίσιο της παγκόσμιας κρίσης και του πολέμου στην Ουκρανία.

Αυτό αποτυπώθηκε με τον πλέον ξεκάθαρο τρόπο και στις ίδιες τις δηλώσεις του Γενικού Γραμματέα του ΝΑΤΟ, όπου αποκλειστικά ασχολήθηκε με το ζήτημα ακριβώς του πολέμου στην Ουκρανία. Και η Κυβέρνηση μέσα σε αυτό το πλαίσιο της παγκόσμιας διακινδύνευσης κάνει πως δεν καταλαβαίνει και, δυστυχώς, τα περισσότερα κόμματα μέσα σε αυτήν εδώ την Αίθουσα κάνουν πως δεν καταλαβαίνουν.

Ο κ. Μητσοτάκης, αποδεχόμενος τον ρόλο του περιθωριακού παρατηρητή, βγήκε και έκανε δηλώσεις σχεδόν αποκλειστικά για τα ελληνοτουρκικά και σε ό,τι αφορά τον πόλεμο στην Ουκρανία απλώς μας είπε ότι στηρίζει απολύτως την πολιτική του ΝΑΤΟ.

Και επαναλαμβάνω, δεν είναι η Κυβέρνηση μόνο το πρόβλημα, διότι η Κυβέρνηση ξέρουμε τι κάνει από την αρχή αυτής της πολεμικής σύγκρουσης. Το πρόβλημα είναι ότι ούτε το ΠΑΣΟΚ ούτε ο ΣΥΡΙΖΑ έχουν πει κουβέντα. Περί άλλα τυρβάζουν.

Τι σημασία έχει αν εδώ έχουμε μπει σε συνθήκη πυρηνικών απειλών ένθεν κακείθεν; Έχουμε καταλάβει σε αυτήν εδώ την Αίθουσα ότι το ταμπού μετά το 1989 της πυρηνικής απειλής έχει σπάσει και εκτοξεύονται απειλές από τη μία προς την άλλη μεριά που αφορούν τη χρήση πυρηνικών όπλων; Έχουμε καταλάβει τι τομή συνιστά αυτό για την παγκόσμια κατάσταση, για την παγκόσμια συνθήκη;

Τι σημασία έχει που η Γερμανία προετοιμάζεται για πόλεμο, καλώντας τους πολίτες της να ξεκινήσουν να προετοιμάζουν τα υπόγειά τους για να καταστούν πολεμικά καταφύγια και βάζει στόχο μέσα στα επόμενα χρόνια να έχουν δημιουργηθεί δύο χιλιάδες πολεμικά καταφύγια στη Γερμανία, όσα ήταν την περίοδο του Ψυχρού Πολέμου και αυτό είναι κυβερνητική προτεραιότητα; Τι σημασία έχει που η Γερμανία έχει δεκαπλασιάσει τον προϋπολογισμό της για την αγορά όπλων; Καταλαβαίνουμε τι σημαίνουν όλα αυτά;

Τι σημασία έχει αν ο ύπατος εκπρόσωπος της Ευρωπαϊκής Ένωσης για θέματα εξωτερικής πολιτικής, για να μην πείτε ότι κινδυνολογούμε, προειδοποιεί και λέει ότι εδώ βρισκόμαστε ένα βήμα πριν τη γενικευμένη σύρραξη και τον ολοκληρωτικό πόλεμο; Δεν έχουν σημασία όλα αυτά.

Τι σημασία έχει αν η σφαγή στον Λίβανο και την Παλαιστίνη συνεχίζεται; Εσείς εδώ μέσα στη μικρότητα, στον μυωπικό εθνικισμό, στους μικροπολιτικούς σχεδιασμούς και στα πολιτικά μαθηματικά δεν λέτε κουβέντα.

Καμμία πίεση στην Κυβέρνηση να λάβει την παραμικρή πρω-

τοβουλία σε συνεργασία έστω με άλλες χώρες για να σταματήσει η πορεία στην καταστροφή και στον όλεθρο. Καμμία πίεση για να μη συμμετέχει η Ελλάδα στις πολεμικές επιχειρήσεις. Τίποτα. Σιωπή. Σιγή ασυρμάτου.

Εμείς επαναλαμβάνουμε σε όλους τους τόνους: η διαχωριστική γραμμή της περιόδου είναι η διαχωριστική γραμμή μεταξύ πολέμου και ειρήνης. Και εύχομαι να μην το συνειδητοποιήσουμε με τον πιο οδυνηρό τρόπο. Εύχομαι να μην είναι οι εξελίξεις τέτοιες που θα επικυρώσουν αυτήν την πολιτική εκτίμηση.

Ωστόσο, δεν μπορούμε να είμαστε αισιόδοξοι και δεν δικαιολογείται η σιγή ασυρμάτου. Δεν δικαιολογείται. Είναι πλέον πολιτικά επικίνδυνη.

Ένα σχόλιο ακόμα πριν μπω στα του νομοσχεδίου, διότι προηγήθηκε και ένας πολιτικός διάλογος εδώ, πάλι μπήκαμε στη μηχανή του χρόνου, κάναμε βουτιά στο βάθος της προηγούμενης δεκαετίας, βουτιά στο παρελθόν.

Λοιπόν να πω στον κ. Κατσαφάδο, τον Κοινοβουλευτικό Εκπρόσωπο της Νέας Δημοκρατίας, γιατί νομίζω ότι έχει πολύ θράσος ο τρόπος με τον οποίο τοποθετείται σε σχέση με τις ευθύνες για το παρελθόν, τα εξής.

Πρώτον, οι ευθύνες του ΠΑΣΟΚ για τη διαχείριση της χρεοκοπίας είναι δεδομένες, όπως είναι και οι ευθύνες του δεδομένες για την εμπέδωση του σκληρού νεοφιλελευθερισμού που προετοίμασε τη χρεοκοπία της χώρας με τις κυβερνήσεις Σημίτη και με την υιοθέτηση όλης της «κεντροαριστερής» γραμμής των Κλίντον, Μπλερ και Σρέντερ που πρωταγωνίστησαν στην υλοποίηση του νεοφιλελεύθερου προγράμματος, όπως πρωταγωνίστησε και ο κ. Σημίτης την περίοδο του '90 και στις αρχές του 2000. Αυτές οι ευθύνες δεν παραγράφονται είναι δεδομένες.

Όμως αντίστοιχες είναι και οι ευθύνες της Νέας Δημοκρατίας, διότι αφ' ενός δεν ακολούθησε κατά κανέναν τρόπο οποιαδήποτε άλλη πολιτική. Κατά δεύτερον, ήταν η διαχείριση του 2008 - 2009 που επιτάχυνε τη διαδικασία της χρεοκοπίας με την εκτόξευση των ελλειμμάτων. Και να θυμίσω εδώ στον κ. Κατσαφάδο ότι ο κ. Καραμανλής, αφού έκανε όσα έκανε, πέταξε την καυτή πατάτα στον επόμενο, δραπετεύοντας από τις πολιτικές του ευθύνες για όσα είχε κάνει κατά τη διάρκεια της δικής του διακυβέρνησης. Οπότε καλό είναι να είμαστε λίγο πιο προσεκτικοί όταν κάνουμε τέτοιες βουτιές στο παρελθόν.

Το χειρότερο από όλα είναι όμως ότι ούτε το ΠΑΣΟΚ ούτε η Νέα Δημοκρατία έχουν αναστοχαστεί πάνω σε αυτές τις τεράστιες ευθύνες και απλώς συνεχίζουν να λένε τα ίδια που λέγανε δεκατρία χρόνια πριν. Νεοφιλελευθερισμός και άγιος ο Θεός.

Το θέμα είναι αν θα είναι πιο ήπιος ή αν θα είναι πιο σκληροπυρηνικός ο νεοφιλελευθερισμός. Τα αποτελέσματα, βεβαίως, τα ίδια για την κοινωνική πλειοψηφία. Οδυρμοί για τη μειωμένη ανταγωνιστικότητα. Και αυτά αφορούν και τον ΣΥΡΙΖΑ δυστυχώς. Οδυρμοί για τη μειωμένη ανταγωνιστικότητα της ελληνικής οικονομίας ξεχνώντας ότι αυτός ακριβώς ο λόγος περί της μειωμένης ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας είναι που νομιμοποιεί την πρακτική συμπίεσης των μισθών. Σιωπή για τις φοροαπαλλαγές, τις μόνιμες φοροαπαλλαγές και τα κίνητρα στις επιχειρήσεις. Σιωπή για την αποδιάρθρωση των εργασιακών σχέσεων. Αγωνία τεράστια για τη μικρή και μεσαία επιχειρηματικότητα, την υγιή επιχειρηματικότητα που είναι η ραχοκοκαλιά της ελληνικής οικονομίας. Καμμία αγωνία για τους επισφαλείς, καμμία αγωνία για τα μπλοκάκια, καμμία αγωνία για τη μείωση του μέσου μισθού. Όλη η συζήτηση για τον κατώτατο μισθό έχει τη σημασία της αλλά ο κατώτατος μισθός δεν εξαντλεί τη συζήτηση. Η πορεία μείωσης του μέσου μισθού κατά τη διάρκεια της διακυβέρνησης της Νέας Δημοκρατίας, του πραγματικού μέσου μισθού, είναι ακριβώς ενδεικτική αυτής της στρατηγικής, της νεοφιλελεύθερης πολιτικής στρατηγικής για την οποία δεν λέτε κουβέντα.

Τέλος -θα μπορούσα να πολλαπλασιάσω τον κατάλογο- συναίνεση - στην πολιτική της κούρσας εξοπλισμών. Και αυτό είναι το χειρότερο εδώ. Η ερώτηση είναι ευθεία και σαφής. Θα υπερψηφίσετε ξανά τις αμυντικές δαπάνες στον προϋπολογισμό που συζητείται σε λίγες εβδομάδες; Θα δώσετε ξανά συναίνεση στον κ. Μητσοτάκη να συνεχίσει αυτήν την καταστροφική πολιτική η οποία εντάσσεται ακριβώς στον σκληρό πυρήνα των νατοϊκών

σχεδιασμών και ταυτόχρονα είναι ο σχεδιασμός που αφαιρεί πόρους από τη στήριξη του κοινωνικού κράτους; Για ακούστε τι λένε οι Υπουργοί Οικονομικών. Στο πλαίσιο της αύξησης των δαπανών για το 2025 το 1/3 της αύξησης αφορά τις εξοπλιστικές δαπάνες. Το 1/3 αφορά την αύξηση που προκύπτει ούτως ή άλλως από τον πληθωρισμό και μένουν κάτι ψίχουλα για να χρηματοδοτηθούν το κοινωνικό κράτος και πολιτικές στήριξης της εργασίας. Τι θα κάνετε; Θα την επικυρώσετε αυτή την πολιτική επιλογή; Εδώ είμαστε. Πρέπει να πάρετε πολιτική θέση. Και το ΠΑΣΟΚ και ο ΣΥΡΙΖΑ. Και ο ΣΥΡΙΖΑ και το ΠΑΣΟΚ. Εκεί είναι, λοιπόν, που κρίνονται τα πολιτικά σχέδια, εκεί είναι που κρίνονται, στα συγκεκριμένα ζητήματα, οι πολιτικές προθέσεις. Όχι γενικώς και αορίστως στις εύκολες κουβέντες περί κεντροαριστεράς, περί μεσαίου χώρου, περί μεσαίας τάξης, περί υγιούς επιχειρηματικότητας κ.λπ., που στην πραγματικότητα αποτελούν τον πλήρη νομιμοποιητικό πολιτικό λόγο πίσω από τις πολιτικές της Νέας Δημοκρατίας.

Σε ό,τι αφορά τώρα στο νομοσχέδιο, είναι ειρωνικό το λιγότερο να έρχεται νομοσχέδιο για την κυβερνοασφάλεια από την Κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας η οποία αποτέλεσε τον πολιτικό ενορχηστρωτή και τον επιχειρησιακό ενορχηστρωτή των παρακολουθήσεων από την ΕΥΠ και από τον Predator. Να μιλάτε εσείς ως Κυβέρνηση -και αναφέρομαι συλλογικά στην Κυβέρνηση- για ζήτημα κυβερνοασφάλειας προκαλεί, είτε γέλια είτε μάλλον κλάμα. Δεν θα μπω στο ζήτημα της σκοπιμότητας της ρύθμισης. Είναι αληθές ότι οι ρυθμίσεις αυτές τις οποίες φέρνετε μπορούν να αξιοποιηθούν για αλλότριους σκοπούς. Ούτε θα μπω στο ζήτημα για το πώς αξιοποιούνται τα δεδομένα μας από τους αλγόριθμους των τεχνολογικών κολοσσών. Δεν έχω τον χρόνο. Δεν έχω αυτή τη στιγμή την άνεση για να επεκταθώ εδώ. Είναι πραγματικότητα όμως και ως προς αυτό το νομοσχέδιό σας δεν προβλέπει καμμία προστασία.

Θα πω όμως το εξής. Αυτό αφορά το σύνολο του ευρωπαϊκού θεσμικού πλαισίου. Εσείς αυτό το ευρωπαϊκό νομικό πλαίσιο το κάνετε ακόμα χειρότερο. Γιατί το κάνετε ακόμα χειρότερο; Γιατί περιθωριοποιείτε τον ρόλο των ανεξάρτητων αρχών. Περιθωριοποιείτε τις ανεξάρτητες αρχές και περιορίζετε τον ελεγκτικό τους ρόλο. Και αυτό αφορά και την αρχή διασφάλισης του απορρήτου των επικοινωνιών και την αρχή για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Και τούτο διότι νιώθετε, ειδικά για την Αρχή Διασφάλισης του Απορρήτου, ότι δεν την ελέγχετε. Ή δεν ελέγχετε ενδεχομένως πλέον, μετά τις ρυθμίσεις τις οποίες κάνετε για να πειράξετε τη σύνθεσή της, τον πρόεδρό της και επομένως προσπαθείτε, ας πούμε, να προστατευθείτε ακριβώς από αυτό. Γι' αυτό περιθωριοποιήσατε. Επειδή ακριβώς ήταν ο πρόεδρος της Αρχής για τη Διασφάλιση του Απορρήτου ο οποίος σεβόμενος τον θεσμικό του ρόλο σάς έφερε ή επιχείρησε να σας φέρει σε δύσκολη θέση και ενώπιον των ευθυνών σας σε σχέση με το ζήτημα των υποκλοπών, των παρακολουθήσεων. Πωγων παρακολουθήσεων; Του μισού Υπουργικού Συμβουλίου, της ηγεσίας του Στρατού, των ανθρώπων του κ. Μητσοτάκη και των διαφόρων άλλων που έχουμε δει και έχει δει το φως της δημοσιότητας.

Δύο συμπεράσματα για να κλείσω. Το πρώτο αφορά ειδικά την Κυβέρνηση. Είναι, λοιπόν, προφανές ότι όταν οι ανεξάρτητες αρχές δεν είναι απολύτως ελεγχόμενες από την Κυβέρνησή σας βρίσκετε τους τρόπους για να τις παρακάμψετε. Και εκεί οφείλω να ομολογήσω ότι είστε απολύτως ευρηματικοί.

Συμπέρασμα δεύτερο, γενικό. Όταν μπαίνουμε στον σκληρό πυρήνα του κράτους, δηλαδή σε αυτό που ονομάζεται «κατασταλτικοί μηχανισμοί», Στρατός, Αστυνομία, ΕΥΠ, ξεχνιούνται και τα θεσμικά αντίβαρα και οι θεσμικές εγγυήσεις και όλα όσα λέει το Σύνταγμα και ο περί Συντάγματος λόγος όταν προσπαθεί να μιλήσει για τον εαυτό του διά του εαυτού του. Αυτή είναι μία δεδομένη πραγματικότητα που συγκροτεί τον ύστατο πολιτικό σας ορίζοντα ως Κυβέρνηση. Και είναι ακριβώς αυτός ο άστατος πολιτικός σας ορίζοντας που πρέπει να αμφισβητηθεί από ένα πολιτικό σχέδιο και μια πολιτική στρατηγική που θα σταματήσει να τυρβάξει περί άλλα και θα μιλήσει επί της ουσίας και ανταγωνιστικά απέναντι στο νεοφιλελευθερισμό στο σύνολό του.

Σας ευχαριστώ πάρα πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Ευχαριστούμε, κύριε συνάδελφε.

Τον λόγο τώρα έχει από τον κατάλογο των ομιλητών η κ. Αικατερίνη Σπυριδάκη. Θα ακολουθήσει η κ. Αρετή Παπαϊωάννου.

Παρακαλώ, κυρία Σπυριδάκη, από το ΠΑΣΟΚ - Κίνημα Αλλαγής, έχετε τον λόγο.

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ (ΚΑΤΕΡΙΝΑ) ΣΠΥΡΙΔΑΚΗ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κύριε Υπουργέ, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ας πάμε κατευθείαν στην ουσία. Σε μια εποχή που οι κυβερνοαπειλές πολλαπλασιάζονται, όπου η ψηφιακή ασφάλεια είναι ο πυλώνας της κοινωνικής και της οικονομικής ζωής, αυτό το νομοσχέδιο παρ' όλο που ήρθε καθυστερημένα είχε μια μοναδική ευκαιρία: να θέσει τα θεμέλια για την ουσιαστική θωράκιση της χώρας μας στον κυβερνοχώρο. Αντ' αυτού τι βλέπουμε; Ένα κείμενο γεμάτο αδυναμίες, ένα σχέδιο που περισσότερο αναδεικνύει τις ανεπάρκειες της Κυβέρνησης παρά τις προοπτικές της κυβερνοασφάλειας. Άλλη μια ευρωπαϊκή οδηγία όπου η διακριτική ευχέρεια του κράτους απειλεί τις ίδιες τις αρχές της.

Κυρίες και κύριοι της Κυβέρνησης, η πρώτη ερώτηση που πρέπει να απαντήσετε είναι με ποιους συζητήσατε. Η ΑΔΑΕ, η κατ' εξοχήν αρμόδια ανεξάρτητη αρχή αγνοήθηκε πλήρως κατά την προετοιμασία του νομοσχεδίου. Πώς είναι δυνατόν να μιλάμε για ενίσχυση της κυβερνοασφάλειας, όταν αποφεύγετε τη συνεργασία με τους θεσμικούς φορείς που διαθέτουν τη γνώση και την εμπειρία; Μήπως τελικά δεν αντέχετε τις ανεξάρτητες αρχές; Είναι ξεκάθαρο, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, πως εδώ αντιμετωπίζουμε κάτι βαθύτερο. Η Κυβέρνηση έχει μια εμφανή δυσανεμία στις ανεξάρτητες αρχές.

Γιατί μεταφέρονται αρμοδιότητες από την ΑΔΑΕ σε μια Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας η οποία όχι μόνο δεν είναι ανεξάρτητη αλλά ελέγχεται άμεσα από την εκάστοτε κυβέρνηση; Είναι ξεκάθαρο πως επιθυμείτε τις αρχές εξαρτώμενες και σε καμμία περίπτωση να λειτουργούν ανεξάρτητα.

Ας μιλήσουμε, λοιπόν, ειλικρινά. Μπορεί μια εξαρτημένη ΕΑΚ να λειτουργήσει χωρίς πολιτικές παρεμβάσεις; Να σας θυμίσουμε λίγο τι ακριβώς προβλέπει και τι ζητάει η ευρωπαϊκή οδηγία που επιχειρείτε να ενσωματώσετε;

Η οδηγία 2022/2555, θέτει σαφείς προδιαγραφές για τις ανεξάρτητες αρχές προβλέποντας ότι πρέπει να λειτουργούν ανεξάρτητα και χωρίς εξωτερικές παρεμβάσεις ώστε να εκπληρώνουν τα καθήκοντά τους με αποτελεσματικότητα. Τονίζει την ανάγκη για επαρκείς πόρους, προσωπικό και εξουσίες επιβολής, προκειμένου να διασφαλίζει τη συμμόρφωση με τις υποχρεώσεις της κυβερνοασφάλειας. Επιπλέον, απαιτεί τη συνεργασία μεταξύ αρχών τόσο σε εθνικό όσο και σε διασυνοριακό επίπεδο με απόλυτο σεβασμό στην ανεξαρτησία τους.

Και τώρα σας ρωτώ: Πώς ανταποκρίνεται σε αυτές τις απαιτήσεις μια Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας που στερείται τόσο ανεξαρτησία όσο και επαρκών πόρων;

Κύριε Υπουργέ, η μεταφορά αρμοδιοτήτων από την ΑΔΑΕ στην Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας δεν είναι απλώς μια γραφειοκρατική αλλαγή, είναι μια υποβάθμιση της ανεξαρτησίας, μια αφαίρεση της εγγύησης ότι ο έλεγχος των κρίσιμων θεμάτων της κυβερνοασφάλειας θα γίνεται με αποτελεσματικότητα και διαφάνεια. Η κυβερνοασφάλεια, δεν χτίζεται με αρχές που να εξαρτώνται από κυβερνητικές παρεμβάσεις. Χρειάζεται θεσμικούς ανεξαρτητούς που να μπορούν να σταθούν απέναντι στις πιέσεις. Ποιοι, λοιπόν, σας ζήτησαν αυτές τις αλλαγές; Γιατί οι ίδιοι φορείς φωνάζουν και εσείς συνεχίζετε να μην τους ακούτε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, δεν μπορούμε να αγνοήσουμε τις σοβαρές ανησυχίες που εξέφρασαν οι φορείς. Η Αρχή Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών, η συνταγματικά κατοχυρωμένη Ανεξάρτητη Αρχή που έχει επωμιστεί την κρίσιμη αποστολή της προστασίας του απορρήτου των επικοινωνιών μας, έχει ξεκάθαρα τοποθετηθεί. «Αφαιρούνται οι αρμοδιότητές μας, υποβαθμίζεται η ανεξαρτησία μας» λένε. Τι απαντά η Κυβέρνηση; Ότι όλα θα λυθούν με μία υπουργική απόφαση. Είναι αυτή σοβαρή αντιμετώπιση; Κατοχυρώνει κάτι τέτοιο την ανεξαρτησία των αρχών;

Η ΑΔΑΕ προειδοποιεί: Χωρίς ανεξαρτησία, η διαφάνεια χάνεται

και όταν η διαφάνεια χάνεται, χάνεται και η εμπιστοσύνη των πολιτών. Η κυβερνοασφάλεια δεν μπορεί να στηρίζεται σε εξαρτημένες αρχές που είναι ευάλωτες σε κυβερνητικές παρεμβάσεις. Η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα μάς τα λέει το ίδιο ξεκάθαρα. Ζητά συνεργασία με την ΕΑΚ για περιστατικά κυβερνοασφάλειας που εμπλέκουν προσωπικά δεδομένα καθώς απαιτούνται συντονισμένες και επαρκώς προετοιμασμένες ενέργειες. Αλλά πώς θα γίνει αυτό όταν το νομοσχέδιο, όπως λένε οι ίδιοι, είναι βιαστικό, πρόχειρο και αφήνει σοβαρά κενά;

Τα κενά, κύριε Υπουργέ, δεν είναι αόριστες παρατηρήσεις. Είναι το ρίσκο που παίρνει η Κυβέρνηση εις βάρος των πολιτών. Και ο Σύνδεσμος Επιχειρήσεων και Βιομηχανιών που εκπροσωπεί τις επιχειρήσεις, μάς χτυπάει ένα διαφορετικό αλλά εξίσου ηχηρό καμπανάκι. Πού είναι η στήριξη στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις; Πώς περιμένουμε να ανταποκριθούν χωρίς οδηγίες, χωρίς καθοδήγηση, χωρίς χρηματοδότηση στις απαιτήσεις του νομοσχεδίου αυτού;

Η Κυβέρνηση δείχνει ότι ξεχνά αυτό που συχνά όλοι αναφέρουμε, ότι οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις είναι η ραχοκοκαλιά της οικονομίας μας και όταν αυτές μένουν εκτεθειμένες δεν πλήττονται μόνο οι ίδιες αλλά και η κοινωνία μας και η οικονομία μας. Η Κυβέρνηση έχει την ευκαιρία να διορθώσει λάθη. Θα το κάνει ή θα συνεχίσει να κλείνει τα αυτιά της στις φωνές των φορέων που ξέρουν καλύτερα;

Τι να πούμε για την Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας; Πώς περιμένετε να διαχειριστεί τις αυξημένες αρμοδιότητες της υποστελεχωμένη και υποχρηματοδοτούμενη; Μιλάμε για μία αρχή που δεν έχει εργαλεία, ανθρώπους και πόρους για να ανταποκριθεί. Μιλάμε για δήμους και περιφέρειες που δεν έχουν εξειδικευμένο προσωπικό. Μιλάμε για μικρομεσαίες επιχειρήσεις που καλούνται να συμμορφωθούν με αυστηρές απαιτήσεις χωρίς καμμία στήριξη. Ποιο είναι το σχέδιό σας γι' αυτούς; Περιμένετε να αντιμετωπίσουν μόνοι τους τις αυξανόμενες κυβερνοαπειλές;

Ας δούμε τις βέλτιστες ευρωπαϊκές πρακτικές. Η Ευρωπαϊκή Ένωση μιλάει για ανεξαρτησία, για στήριξη των μικρότερων φορέων, για συνεργασία μεταξύ δημοσίου και ιδιωτικού τομέα. Εσείς τι κάνετε; Επικεντρώνετε στη συγκέντρωση εξουσιών, αφήνοντας τους φορείς χωρίς υποστήριξη. Αυτή η έλλειψη οράματος δεν μας απομακρύνει, όμως, μόνο από την Ευρώπη, μας αφήνει πίσω σε έναν τομέα ζωτικής σημασίας για το μέλλον της χώρας και στο λεγόμενο ψηφιακό μετασχηματισμό που ευαγγελίζεστε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ας μιλήσουμε με ειλικρίνεια. Το κόστος του κυβερνοεγκλήματος αυξάνεται, η εμπιστοσύνη των πολιτών και των επιχειρήσεων κλονίζεται. Κάθε αποδυνάμωση της ΑΔΑΕ, κάθε βήμα πίσω στη διαφάνεια μας φέρνει πιο κοντά στο να γίνουμε ευάλωτοι σε αυτές τις απειλές.

Η Ελλάδα δεν χρειάζεται άλλη μια αρχή – μαριονέτα. Χρειάζεται θεσμούς που να εμπνέουν εμπιστοσύνη. Το πρόβλημα είναι βαθύτερο. Το παρόν νομοσχέδιο δεν απαντά στις ανάγκες της χώρας, δεν δημιουργεί την αναγκαία εθνική στρατηγική κυβερνοασφάλειας, δεν προστατεύει αποτελεσματικά ούτε τον ιδιωτικό ούτε τον δημόσιο τομέα. Και το χειρότερο: Δεν προετοιμάζει τη χώρα μας για να ανταποκριθεί στις προκλήσεις που έρχονται.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, αυτό το νομοσχέδιο δεν είναι απλώς μια χαμένη ευκαιρία. Είναι ένα κείμενο που μας εκθέτει θεσμικά, επιχειρησιακά και πολιτικά. Και καλούμε την Κυβέρνηση να ακούσει τις προτάσεις, να διορθώσει τα λάθη, να φέρει ένα πλαίσιο που να ανταποκρίνεται στις πραγματικές ανάγκες της κοινωνίας και της οικονομίας. Γιατί η κυβερνοασφάλεια δεν είναι ζήτημα τύπων. Είναι ζήτημα ουσίας, είναι ζήτημα ασφάλειας, είναι ζήτημα ελευθερίας, είναι ζήτημα δημοκρατίας και το διακύβευμα είναι το μέλλον της χώρας μας.

Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΠΑΣΟΚ – Κινήματος Αλλαγής)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Ευχαριστούμε, κυρία συνάδελφε.

Τον λόγο τώρα έχει η ανεξάρτητη Βουλευτής, η κ. Παπαϊωάννου Αρετή.

Παρακαλώ, κυρία συνάδελφε, έχετε τον λόγο.

ΑΡΕΤΗ ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ: Έχω και εγώ κάποια ερωτήματα -ρητορικά είναι η αλήθεια- για την επίσκεψη Ρούτε στην Αθήνα. Γιατί Ρούτε στα γερμανικά θα πει ράβδος, αλλά και το όνομα του πυραύλου θα πει φουντουκίες και είδαμε το mail και την ανάρτηση που έκανε η πρεσβεία η ρωσική. Γιατί, πράγματι, οι ανησυχίες που εκφράστηκαν από τον κ. Τζανακόπουλο, είναι βάσιμες.

Ακούμε τη γερμανική -και όχι μόνο- κυβέρνηση να προτρέπουν για κατασκευή καταφυγίων τους πολίτες. Στην Έκθεση της Θεσσαλονίκης μια γερμανική εταιρεία σοβαρή φαινόταν να έχει κεφάλαιο και τεχνογνωσία -προέτρεπε και επεδείκνυε πώς γίνονται τα καταφύγια. Πουλούσε καταφύγια. Πού πάμε, λοιπόν, και πόσο σοβαρά αντιμετωπίζουμε αυτό το θέμα που έχει ανακύψει και που χειροτερεύει μέρα τη μέρα; Θα πρέπει ο Πρωθυπουργός να μας ενημερώσει.

Έρχομαι τώρα στο νομοσχέδιο, γιατί οι Βουλευτές, που δεν έχουν κάποια άλλη ιδιότητα, είναι υποχρεωμένοι να μιλάνε πάνω στο νομοσχέδιο μόνο. Καλούμαστε σήμερα να μεταφέρουμε στην εσωτερική έννομη τάξη άλλη μια οδηγία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αυτή τη φορά, όχι για κάποιο ειδικό θέμα με περιορισμένες διαστάσεις και αποδέκτες, αλλά για το κρίσιμο τρίπτυχο της κυβερνοασφάλειας, που είναι ακεραιότητα, διαθεσιμότητα και εμπιστευτικότητα πληροφοριακών συστημάτων και δικτύων.

Το προηγούμενο πλαίσιο αποδείχθηκε ότι δεν ήταν αρκετό και εφαρμόστηκε αποσπασματικά, περιπτώσιολογικά και κατακερματισμένα. Τι σημαίνει αυτό για το καινοφανές ψηφιακό ζητούμενο της κυβερνοασφάλειας; Σημαίνει ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν διέθετε τη διορατικότητα, πρώτα - πρώτα, ούτε την εμπειρία ούτε τις καταβολές για να προσεγγίσει με την πρώτη φορά αποτελεσματικά την κυβερνοασφάλεια. Σημαίνει, επίσης, ότι έχει μετασχηματιστεί το τοπίο των κυβερνοεπιθέσεων, ότι τα κίνητρα σήμερα δεν είναι μόνο η διασκέδαση ή η κερδοσκοπία κάποιων χάκερ και ότι οι επιθέσεις γίνονται -και θα γίνονται πλέον- ως εργαλεία υβριδικών πολέμων και γεωπολιτικών παιχνιδιών. Επειδή η συγκεντρωτική ρύθμιση -μιλώ για τις Βρυξέλλες- ενός τέτοιου θέματος μόνο τα παραπάνω μπορεί να σημαίνει.

Ας μιλήσουμε για τα καθ' ημάς τώρα. Θα αναφερθώ στην πρόσφατη κυβερνοεπίθεση σε ένα δημόσιο πανεπιστήμιο στην Ελλάδα, το Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο στις αρχές Νοεμβρίου. Το αποτέλεσμα ήταν να κλαπούν 812 gigabyte (GB) δεδομένων. Να μην ξεχνάμε τις πρόσφατες επιθέσεις στο Κτήματολόγιο, πέρσι στην Τράπεζα Θεμάτων, πρόπερσι στα ΕΛΤΑ, στον Δήμο Θεσσαλονίκης το 2021, σε υπηρεσίες του gov.gr, του TAXISNET και στις ιστοσελίδες πολλών Υπουργείων. Το ερώτημα είναι: Αρκεί ένα νομοθέτημα για να αποτρέψει όλες αυτές τις κυβερνοεπιθέσεις; Φυσικά και δεν αρκεί.

Ο ίδιος ο διοικητής της Εθνικής Αρχής Κυβερνοασφάλειας δήλωσε πριν από λίγες μέρες στην «ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ», στις 12 Νοεμβρίου του 2024 ότι οι περισσότερες κυβερνοεπιθέσεις στην Ελλάδα δεν αναφέρονται, καθώς οι φορείς δεν αντιλαμβάνονται ότι έχουν υποστεί κυβερνοεπίθεση. Τι σημαίνει αυτό; Σημαίνει ότι μας λείπουν βασικές δεξιότητες, ακόμη και για να τις αναγνωρίσουμε.

Έτσι λοιπόν η απάντηση στο «τι άλλο είναι απαραίτητο», είναι: η προετοιμασία συστηματική, εκπαίδευση ουσιαστική, πράγματα για τα οποία απαιτούνται πόροι οικονομικοί και ανθρώπινοι, δηλαδή υψηλής εξειδίκευσης εκπαιδευτές. Πού είναι αυτοί οι πόροι και πού υπάρχουν αυτοί οι άνθρωποι; Οι εταιρείες πληροφορικής βεβαίως, λόγω αντικείμενου εφαρμόζουν ήδη τις βέλτιστες πρακτικές για την κυβερνοασφάλεια. Τι θα γίνει όμως, με τις υπόλοιπες οντότητες; Πότε θα προλάβουν να εκπαιδευτούν, να προσλάβουν το απαραίτητο προσωπικό, να αλλάξουν τα πληροφοριακά τους συστήματα; Και εκφράζω μια γενικότερη προβληματική για την Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας.

Έτσι όπως τη χτίζετε, δεν φαίνεται να είναι και πολύ εθνική, καθώς προκύπτει μια ξεκάθαρη ιεραρχική εξάρτηση από όργανα και διαδικασίες της Κυβέρνησης, αλλά και της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Να συνεργάζεται; Ναι. Να αναφέρεται και να αξιολογείται; Όχι.

Μερικές παρατηρήσεις στα επιμέρους άρθρα. Στο άρθρο 11, κύριε Υπουργέ, με ποια κριτήρια θα γίνεται προληπτική σάρωση

και πώς θα διασφαλιστεί ότι τα αποτελέσματα αυτών των σαρώσεων δεν θα χρησιμοποιηθούν για άλλους σκοπούς.

Το άρθρο 12, είναι πολύ σημαντικό. Αναφορά ευπαθειών. Έτσι όπως τίθεται δεν υπάρχει κίνητρο για να αναφέρονται οι ευπάθειες. Θα πρέπει να είμαστε ρεαλιστές. Η πληροφορία ότι ο Χ ή ο Ψ οργανισμός έχει μια ευπάθεια στα πληροφοριακά του συστήματα έχει σε ορισμένες παράνομες, σκιδώδεις αγορές κάποια τιμή. Θα πρέπει να θεσμοθετηθούν προγράμματα αντίστοιχα με αυτά των κορυφαίων εταιρειών του χώρου, που βασίζονται όχι στην καλή θέληση, αλλά στο μοντέλο «ο ευρών αμειφθήσεται». Όποιοι αναφέρει κατά τον προσήκοντα τρόπο μια υπάρχουσα ευπάθεια, του καταβάλλεται αμοιβή ανάλογη με τη σοβαρότητα της αναφοράς του. Αυτό είναι που κάνουν μεγάλες εταιρείες και σε ορισμένα πράγματα, κύριε Υπουργέ, οφείλουμε να νομοθετούμε τολμηρά.

Στο άρθρο 15 νομοθετείται η υποχρέωση, ενώ στην οδηγία γίνεται λόγος για δυνατότητα να ορίζεται υπεύθυνος για την ασφάλεια των συστημάτων στις βασικές και σημαντικές οντότητες ένας για κάθε οντότητα. Όσον αφορά το δημόσιο τομέα ο υπεύθυνος θα προέρχεται από την ίδια την υπηρεσία. Φανταζόμαστε ήδη το πρόβλημα λόγω της ιεραρχικής εξάρτησης του υπαλλήλου. Για το οικονομικό, λείπει από το νομοσχέδιο ένα ρεαλιστικό και ολοκληρωμένο πλαίσιο προστασίας και υποστήριξης για τους ΟΤΑ Α' και Β' βαθμού. Οι δήμοι και οι περιφέρειες από πού θα βρουν τους απαιτούμενους πόρους; Είναι γνωστό μετά και τον κόφτη που επιβλήθηκε στη χρηματοδότησή τους ότι τα χρήματα στους δήμους δεν περισσεύουν. Στον δε ιδιωτικό τομέα το μισθολογικό κόστος ενός τέτοιου εξειδικευμένου στελέχους ξεκινά από 50.000 ευρώ τον χρόνο και φτάνει πολύ υψηλότερα.

Για τα πρόστιμα, το ότι η Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας, στο άρθρο 26 θα χρηματοδοτείται από το 2026 εξ ολοκλήρου από τα πρόστιμα, τα τέλη και τα παράβολα εποπτείας, δεν είναι ωραίο. Και τι θα γίνει αν εξ αυτού του λόγου ξεκινήσει να γράφει τους πάντες για το παραμικρό;

Στο άρθρο 23 αναφέρεται ότι τα εξουσιοδοτημένα μέλη της Εθνικής Αρχής Κυβερνοασφάλειας θα έχουν αυξημένες ελεγκτικές αρμοδιότητες να επισκέπτονται εγκαταστάσεις, χωρίς προειδοποίηση, να προβαίνουν σε κατασχέσεις, να σφραγίζουν επαγγελματικούς χώρους. Ποιο είναι το θεσμικό αντίβαρο για τις αυξημένες αυτές ελεγκτικές και κατασταλτικές ενέργειες; Είχε πει ο κ. Παπαστεργίου στη δεύτερη ανάγνωση στη διαρκή επιτροπή στο προηγούμενο νομοσχέδιο το Φεβρουάριο του 2024 ότι δεν θα θεσμοθετηθεί η Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας ως ανεξάρτητη αρχή γιατί μεταξύ άλλων ως φορέας δεν προστατεύει κάποιο θεμελιώδες συνταγματικά κατοχυρωμένο δικαίωμα. Κι όμως, η κυβερνοασφάλεια συνεχεται με όλα τα συνταγματικώς κατοχυρωμένα δικαιώματα εφόσον η απόλαυση των τελευταίων εξαρτάται και εξυπηρετείται πλέον από πληροφοριακά συστήματα.

Και τελειώνω με το άρθρο 34, όπου ελλείψει υπαλλήλου κλάδου πληροφορικής στην υπηρεσία, ορίζεται υπεύθυνος υπάλληλος οποιουδήποτε κλάδου. Δηλαδή, να ορίζουμε σε τέτοια υπεύθυνα θέση όποιον να είναι, φτάνει να μην είναι κενή;

Για το Κτηματολόγιο δεν θα πω τίποτα, που όλο κλείνει και δεν κλείνει και δεν θα κλείσει ούτε του χρόνου, γιατί η βάση δεδομένων απαιτεί σωστά δεδομένα. Δεν υπάρχουν δεδομένα που να καταγραφούν σωστά.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Παρακαλώ, ολοκληρώστε.

ΑΡΕΤΗ ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ: Τελειώνω. Είμαστε λίγοι ομιλητές, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Δεν έχει σημασία. Κάποιοι τηρούν τον χρόνο και τελειώνουν στα επτά λεπτά.

ΑΡΕΤΗ ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ: Είναι πολύ εξειδικευμένο το νομοσχέδιο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Κυρία συνάδελφε, ακούστε. Κάποιοι τελειώνουν στα επτά λεπτά σεβόμενοι τους υπόλοιπους.

Οπότε παρακαλώ να το κάνουμε όλοι αυτό. Παρακαλώ την κουβέντα σας.

ΑΡΕΤΗ ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ: Τελειώνω.

Θα πω ότι ναι, πρέπει να υπάρχει Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας, αλλά μια ανεξάρτητη αρχή που να αναφέρεται στη Βουλή και όχι στην Κυβέρνηση, που να χαράσσει εθνική στρατηγική, χωρίς εξάρτηση από τον εκάστοτε Υπουργό, χωρίς εξάρτηση από την Ευρωπαϊκή Ένωση και με ανεξάρτητο προϋπολογισμό.

Σας ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Τον λόγο τώρα θα πάρει ο κ. Κυριαζίδης από τη Νέα Δημοκρατία και θα ακολουθήσω ο Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος της Ελληνικής Λύσης.

Παρακαλώ, κύριε Κυριαζίδη.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΥΡΙΑΖΙΔΗΣ: Κατ' αρχάς εύχομαι χρόνια πολλά σε όλες τις εορτάζουσες και όλους τους εορτάζοντες. Είναι η γιορτή του Αγίου Στυλιανού, του προστάτη των πολυτέκνων και ως πολύτεκνος εύχομαι στις οικογένειές τους υγεία και δύναμη υπό τη σκέψη του Αγίου και σε κάθε οικογένεια βεβαίως, να έχει αυτή τη σκέψη.

Αγαπητέ Πρόεδρε, κύριοι Υπουργοί, αγαπητοί συνάδελφοι, αναμφίβολα ο τομέας με την μεγαλύτερη εξέλιξη και την πιο ραγδαία ανάπτυξη στις μέρες μας είναι ο τομέας της τεχνολογίας. Βρισκόμαστε στην καρδιά της τέταρτης βιομηχανικής επανάστασης και μόλις στην αρχή της εποχής της τεχνητής νοημοσύνης με τις αλλαγές στις οποίες έχουν ήδη επιφέρει να μας συγκλονίζουν και να μας συνεπαίρνουν.

Εν αντιθέσει με τους μέχρι σήμερα γνωστούς και συμβατικούς κινδύνους, τους οποίους μπορέσαμε σχετικά εύκολα να αναγνωρίσουμε και να προστατευτούμε από αυτούς, οι απειλές και οι κίνδυνοι του κυβερνοχώρου δεν είναι ευδιάκριτοι και εύκολα αντιληπτοί. Η αδυναμία μας να τους αναγνωρίσουμε μας κάνει ουσιαστικά να ανοίγουμε εμείς οι ίδιοι την πόρτα σε αυτούς και να τους αφήνουμε να εισέρχονται στο περιβάλλον μας, αυξάνοντας την τρωτότητά μας. Όσο περισσότερο το διαδίκτυο γίνεται αναπόσπαστο κομμάτι της ζωής μας τόσο περισσότερες είναι οι πιθανότητες να έρθουμε αντιμέτωποι με το κυβερνοέγκλημα και τόσο ο μεγαλύτερος αντίκτυπος αυτού του νέου τύπου εγκλήματος στη ζωή πολιτών και επιχειρήσεων. Τούτων δοθέντων, γεννάται το ερώτημα πώς θωρακίζουμε το ψηφιακό μέλλον της χώρας μας, πώς εξασφαλίζουμε ένα υψηλό επίπεδο κυβερνοασφάλειας για τον ιδιωτικό και τον διαρκώς ψηφιοποιούμενο δημόσιο τομέα; Πώς χτίζουμε ένα κοινό και ενιαίο πλαίσιο αρχιτεκτονικής κυβερνοασφάλειας σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο;

Το παρόν νομοσχέδιο αποτελεί την αρτιότερη, πληρέστερη και πιο επικαιροποιημένη θεσμική και νομική απάντηση που έχει να προσφέρει τόσο η Ευρωπαϊκή Ένωση όσο και η ελληνική πολιτεία σε αυτά τα θεθέντα ερωτήματα. Ήδη από το 2004, όταν το διαδίκτυο έκανε τα πρώτα βήματα, η Ευρωπαϊκή Ένωση ίδρυσε τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό για την Ασφάλεια Δικτύων και Πληροφοριών, που μάλιστα εδρεύει στην Ελλάδα. Στη συνέχεια, το 2016 εγκρίθηκε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο η οδηγία για την ασφάλεια δικτύων και πληροφοριών που αποτελεί τον ακρογωνιαίο λίθο για την ενίσχυση και τη βελτίωση των εθνικών δυνατοτήτων ασφάλειας των κρατών-μελών. Το 2022 η Ευρωπαϊκή Ένωση προχώρησε στην έκδοση της οδηγίας που καλούμαστε σήμερα να ενσωματώσουμε στο Εθνικό Δίκαιο. Η νέα οδηγία της Ευρωπαϊκής Ένωσης αποσκοπεί στη θέσπιση ενός υψηλού κοινού επιπέδου κυβερνοασφάλειας σε όλη την Ευρώπη. Διαπιστώνοντας τις αδυναμίες της οδηγίας που αντικαθιστά και προσαρμόζεται στους σημερινούς σύγχρονους κινδύνους και τις αναδυόμενες προκλήσεις στο διαρκώς διευρυμένο κυβερνοχώρο, ενισχύει σημαντικά τους κανονισμούς για την κυβερνοασφάλεια σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση και εφαρμόζεται σε ένα ευρύτερο φάσμα επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται σε τομείς και υπηρεσίες ζωτικής σημασίας για βασικές κοινωνικές και οικονομικές δραστηριότητες.

Το φάσμα αυτών των επιχειρήσεων πλέον διευρύνεται από τους τομείς της ενέργειας, των μεταφορών και των χρηματοοικονομικών σε τομείς όπως είναι οι εταιρείες διαχείρισης λυμάτων, ταχυδρομικές υπηρεσίες, κατασκευαστικές εταιρείες και σε παρόχους ψηφιακών υπηρεσιών.

Η νέα οδηγία προάγει μια ομάδα μέτρων κυβερνοασφάλειας η οποία επικεντρώνεται στη διαχείριση κινδύνου απαιτώντας από τις εταιρείες να ενεργούν τακτικές αξιολογήσεις κινδύνου, να

εφαρμόζουν τεχνικές και οργανωτικές διασφαλίσεις και να θεσπίζουν διαδικασίες για τον εντοπισμό, την αναφορά και την απόκριση σε συμβάντα ασφαλείας.

Επιπλέον, περιλαμβάνει μέτρα για την πρόληψη συμβάντων, την ελαχιστοποίηση των επιπτώσεων τους και τελικά τη διατήρηση ενός υψηλού επιπέδου ασφαλείας.

Ορισμένα από τα νέα μέτρα που περιγράφονται στην οδηγία περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων: Πρώτον, ανάλυση κινδύνου, πολιτικές ασφαλείας των συστημάτων πληροφοριών. Δεύτερον, διαχείριση επιχειρηματικής συνέχειας που περιλαμβάνει τη διαχείριση αντιγράφων ασφαλείας, την αποκατάσταση από καταστροφές και τη διαχείριση κρίσεων. Τέταρτον, ασφαλεία στην ανάπτυξη και τη συντήρηση συστημάτων, δικτύων και πληροφοριών, συμπεριλαμβανομένων πολιτικών διαχείρισης ευπάθειας. Πέμπτον, πολιτικές και διαδικασίες για την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των μέτρων διαχείρισης κινδύνων στον κυβερνοχώρο.

Επιπρόσθετα, η νέα οδηγία προωθεί αυστηρότερες απαιτήσεις αναφοράς συμβάντων σε σύγκριση με την παλαιότερη του 2016. Αυτές οι απαιτήσεις ισχύουν για το σύνολο των εταιρειών που περιλαμβάνει πιο συγκεκριμένα:

Έγκαιρη προειδοποίηση για τον εντοπισμό ενός σημαντικού συμβάντος. Οι εταιρείες πρέπει να υποβάλουν μια αναφορά στην αρμόδια αρχή εντός 24 ωρών. Αυτή η αίτηση θα πρέπει να παρέχει μια προκαταρκτική αξιολόγηση της φύσης και των πιθανών επιπτώσεων του συμβάντος.

Εν συνεχεία, η υποβολή μιας λεπτομερούς αναφοράς ειδοποίησης περιστατικού εντός εβδομήντα δύο ωρών. Αυτή η αναφορά θα πρέπει να περιλαμβάνει λεπτομέρειες όπως την ώρα και τον τύπο του συμβάντος, τα επηρεαζόμενα συστήματα και δεδομένα, καθώς και τις ενέργειες που λαμβάνονται για τον μετριασμό των επιπτώσεων.

Το αργότερο ένα μήνα μετά την αρχική ειδοποίηση πρέπει να υποβληθεί μια τελική έκθεση με ολοκληρωμένη ανάλυση, έτσι ώστε να υπάρχει μια σαφής και προφανώς συμμόρφωση.

Εξίσου θεμελιώδη μέρη του νομοσχεδίου αποτελούν ο προσδιορισμός του πλαισίου για την κατάρτιση εθνικής στρατηγικής κυβερνοασφαλείας, ο αρμόδιος της αρχής για να υπάρχει αυτή η διαχείριση από πλευράς αυτών των κρίσεων και ορισμός ως ένα σημείο επαφής για την κυβερνοασφάλεια και ομάδων απόκρισης για συμβάντα που αφορούν την ασφαλεία των υπολογιστών. Ειδικότερα, προσδιορίζονται οι στόχοι και το πλαίσιο διαμόρφωσης της εθνικής κυβερνοασφαλείας ως ολοκληρωμένο σχέδιο στρατηγικής το οποίο καταρτίζεται από την Εθνική Αρχή Κυβερνοασφαλείας.

Ανάμεσα σε άλλα, περιλαμβάνει τους στόχους και τις προτεραιότητες στο πλαίσιο διακυβέρνησης για την επίτευξη αυτών, την αποσαφήνιση των αρμοδιοτήτων των ενδιαφερομένων μερών σε εθνικό επίπεδο και τον συντονισμό και τη συνεργασία μεταξύ αυτών και των αντιστοίχων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Βουλευτή)

Θα ήθελα να σταθώ ιδιαίτερα στον συγκεκριμένο θεσμό, πλην όμως είμαι υποχρεωμένος προστρέξω για να μην χρειαστεί η παρέμβαση του Προέδρου.

Συμπερασματικά, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, με την ενσωμάτωση της ευρωπαϊκής οδηγίας εκσυγχρονίζεται το υφιστάμενο νομικό πλαίσιο ώστε να συμβαδίζει με την αυξημένη ψηφιοποίηση και τον εξοπλισμό των απειλών στον κυβερνοχώρο με την επέκταση του πεδίου εφαρμογής των κανόνων κυβερνοασφαλείας σε νέους τομείς και οντότητες. Βελτιώνει περαιτέρω την ανθεκτικότητα και τις ικανότητες αντιμετώπισης συμβάντων των δημοσίων και ιδιωτικών οντοτήτων των αρμόδιων αρχών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Σας ευχαριστώ για την υπομονή σας.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Ευχαριστούμε, κύριε συνάδελφε.

Τον λόγο τώρα έχει ο Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος της Ελληνικής Λύσης ο κ. Χήτας.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΗΤΑΣ: Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Θα ξεκινήσω λίγο με τις τροπολογίες. Είναι εδώ η αρμόδια Υφυπουργός Παιδείας.

Ένα μικρό σχόλιο για τις τροπολογίες πριν περάσω σε κάποια άλλα θέματα. Να ξεκαθαρίσουμε τη θέση που κρατήσουμε ως Ελληνική Λύση για τις τροπολογίες. Ακολουθείτε μια πάγια τακτική εγκλωβισμού των κομμάτων να θέλουμε να ψηφίσουμε κάποια πράγματα και να μην μπορούμε να αποφασίσουμε γιατί μπερδεύετε καλές διατάξεις με κακές διατάξεις. Θα τα πούμε τώρα.

Σε ό,τι αφορά την τροπολογία με αριθμό 277 που αφορά το Υπουργείο το δικό σας, κυρία Υφυπουργέ, περιγράφετε κάποιες γενικές διαδικασίες πρόσληψης προσωπικών αναπληρωτών εκπαιδευτικών. Καλό θα είναι κάποια στιγμή να προχωρήσουμε και σε προσλήψεις μονίμων εκπαιδευτικών, προσλήψεις εκπαιδευτικών ΑΜΕΑ, εκπαιδευτικών που έχουν τέκνα ΑΜΕΑ. Αυτά είναι πάρα πολύ σημαντικά.

Και πάμε τώρα στο άλλο. Περιγράφετε τις διαδικασίες συγγραφής και έκδοσης σχολικών βιβλίων. Απ' ό,τι κατάλαβα διαβάζοντας την τροπολογία, είναι το διαδικαστικό των βιβλίων, δηλαδή της συγγραφής κ.λπ.. Εμείς, ως Ελληνική Λύση, επιμένουμε στην ουσία συγγραφής των βιβλίων και όχι στα διαδικαστικά που μας περιγράφετε. Δηλαδή η ουσία της συγγραφής των βιβλίων θα αλλάξει ή θα παραμείνουν τα ίδια ανθελληνικά, αντιχριστιανικά και woke βιβλία τα οποία διδάσκονται αυτή τη στιγμή τα παιδιά μας από μικρές ηλικίες; Γιατί είναι πάρα πολλά τα παραδείγματα τα οποία έχουμε αναδείξει και στη Βουλή. Από πού να ξεκινήσω; Από τον «συνωτισμό» στη Σμύρνη; Από την Παναγία την γκέισα; Από την Παναγία την Ινδιάνα; Από τη σεξουαλική διαπαιδαγώγηση που κάνετε στα μικρά παιδιά από το δημοτικό ακόμα με τη ΛΟ-ΑΤΚΙ+ κατεύθυνση κ.λπ.; Τα έχουμε δει όλα αυτά. Άρα θα πρέπει να αλλάξετε αυτά. Σε αυτά πρέπει να επικεντρωθείτε και όχι στα υπόλοιπα.

Τώρα στην τροπολογία του κ. Σταϊκούρα που αφορά και στη Θεσσαλονίκη. Έχει ένα άρθρο το οποίο θέλουμε να το ψηφίσουμε. Ποιο είναι το άρθρο αυτό; Παρατείνεται έστω και για λίγο -καλό είναι κι αυτό, έστω και για λίγο- τους εργαζόμενους οδηγούς του ΟΑΣΘ. Αντί να τους μονιμοποιήσετε φυσικά, τους παρατείνετε την παρουσία αυτών των ανθρώπων στη δουλειά αυτή. Θέλουμε να το ψηφίσουμε αυτό. Κοιτώντας, όμως, λίγο παρακάτω στα επόμενα άρθρα, πρώτον ανακοινώνετε τα εγκαίνια του μετρό σε λίγες μέρες και έρχεστε λίγες πραγματικά ώρες πριν τα εγκαίνια του μετρό με μια τροπολογία να καθορίσετε πώς θα δώσετε άδεια λειτουργίας του μετρό. Λίγες μέρες πριν ξεκινήσει τα δρομολόγια!

Και το χειρότερο είναι το τελευταίο άρθρο, το άρθρο 4. Αυτό είναι πραγματικά το κερασάκι στην τούρτα. Δίνετε ως Κυβέρνηση παράταση προθεσμίας -ακούστε λίγο, είναι τρέλα- στις εργοληπτικές εταιρείες, δηλαδή εταιρείες που πήραν τα έργα, τους φίλους σας δηλαδή, να υποβάλλουν τις ετήσιες οικονομικές τους καταστάσεις και τις εκθέσεις δραστηριότητας όποτε θέλουν αυτοί. Αργότερα, ρε παιδί μου, έχει ο Θεός. Μήπως να μην τις καταβάλλουν και καθόλου.

Άρα, λοιπόν, αυτό έρχεται σε σύγκρουση με μια θετική διάταξη που αφορά στους εργαζόμενους οδηγούς του ΟΑΣΘ. Προφανώς και άμα ήταν μόνη της η διάβαση αυτή θα την υπερωψήφιζαμε. Δεν μπορούμε να κάνουμε κάτι τέτοιο γιατί την έχετε μπλέξει με άλλες απαράδεκτες διατάξεις. Οπότε θα κινηθούμε στο «παρών».

Μιας και αναφέρθηκα στο μέτρο, έκαναν βόλτες με το μετρό άνθρωποι δικοί μας. Προετοιμάζεστε.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΓΙΑΝΝΟΥΛΗΣ: Στη Β' Θεσσαλονίκης δεν έχει μετρό; **ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΗΤΑΣ:** Εμείς δεν έχουμε μετρό στη Β' Θεσσαλονίκης. Εμείς εκεί είμαστε ακόμα υποανάπτυκτοι.

Έχει κάποια απαράδεκτα λάθη στο μετρό Θεσσαλονίκης. Είναι απαράδεκτο ότι σχεδόν σε όλη τη διαδρομή, εκτός ενός σταθμού, δεν υπάρχει σήμα στα κινητά τηλέφωνα. Θα μου πεις και στην Αθήνα σε πολλά σημεία δεν έχει. Εντάξει, έχουν περάσει τριάντα χρόνια από τότε. Θεωρούμε ότι αυτό το μετρό είναι ένα σύγχρονο μετρό. Δεν υπάρχει ίντερνετ πουθενά. Δεν υπάρχει ούτε ίντερνετ.

Επιπλέον, πάμε τώρα στα ενημερωτικά μηνύματα, τα ηχητικά που ακούς για τη στάση τάδε κ.λπ.. Όλα είναι τεχνητή νοημο-

σύνη. Κι έχει κάποια λάθη μέσα τα οποία πραγματικά μπορεί να είναι αστεία, να ακούγονται αστεία. Δηλαδή, ακούσαμε «Στάση Βόλγαρη» πολλές φορές. Έτσι το λέει το μηχανήμα. «Στάση Βόλγαρη». Αυτά τα ρωτήσαμε. Μας είπαν ότι θα αλλάξουν. Είναι κάποια λάθη. Ακόμα δεν ξεκινήσαμε. Είναι δοκιμαστικά. Να αλλάξουν για να μη γίνουμε ρεζίλι.

Σας τα λέω τώρα γιατί μεταφέρω τον σφυγμό της πόλης, αν σας ενδιαφέρει. Τους απασχολεί τους πολίτες εκεί, οι οποίοι δεινοπαθούν με τα flyover κι όλα αυτά.

Τώρα ένα τεράστιο θέμα, θέμα πάρκινγκ. Πού θα παρκάρουν αυτοί οι άνθρωποι τα αυτοκίνητά τους, είτε ανατολικά είτε δυτικά; Μπορεί να μην είναι θέμα που αφορά στο μετρό, αλλά θα έπρεπε να έχει υπάρξει τουλάχιστον ένας αρχικός σχεδιασμός για το πάρκινγκ. Θα γίνεται χαμός και στα ανατολικά και στα δυτικά. Εδώ είμαστε, σας το λέω, σας μεταφέρω τον σφυγμό της πόλης, δεν μπορείτε να το καταλάβετε, πού θα αφήνει ο κόσμος τα αυτοκίνητά του. Φυσικά θεωρούμε ότι τα κάνετε όλα βιαστικά. Παγιδευτήκατε με την ημερομηνία. Ανακοινώσατε εδώ ότι θα ξεκινήσει το μετρό σε λίγες μέρες και προσπαθείτε τώρα τσαπατσούλικά να τα προλάβετε όλα. Καλό είναι να μην έχουμε τουλάχιστον άλλα ευτράπελα, τουλάχιστον αυτά με το μετρό. Πάει και αυτό, πάμε παρακάτω.

Μας έκανε εντύπωση μια δήλωση του Πρωθυπουργού πριν από λίγη ώρα, μετά τη συνάντησή του με τον Ρούτε. Επειδή μας έκανε συνθήξει στις πολιτικές κωλοτούμπες, μετά την εκλογή Τραμπ είδαμε μια προσπάθεια από την πλευρά σας να αλλάξετε λίγο. «Απεταξάμην τη woke ατζέντα», με τον Τραμπ πιο ένθερμοι είστε κ.λπ., κάποιοι Βουλευτές σας εδώ -πού είναι ο Πλεύρης- χάρηκαν κιόλας και έκαναν tweet που εξελέγη ο Τραμπ. Ξέρετε, η Ρωσία έχει «lockάρει» χώρες. Μη γίνει καμιά τρέλα, γιατί οι Δημοκρατικοί λίγο πριν φύγουν κάνουν τρέλες. Μην έχουμε κανά «μπαμ» και κανά πόλεμο. Βλέπουμε, όμως, τον κ. Μητσοτάκη να επιμένει στη σημερινή του δήλωση στη συνάντηση με τον Ρούτε. «Η υποστήριξη στην Ουκρανία πρέπει να συνεχιστεί», λέει ο κ. Μητσοτάκης. Επιμένει. Μια Ουκρανία η οποία έχει πάρει δισεκατομμύρια, που έχουμε στείλει όπλα και όπλα, εμείς, δικά μας ελληνικά όπλα. Επιμένει ο κ. Μητσοτάκης να λέει ότι πρέπει να συνεχιστεί η υποστήριξη στην Ουκρανία, παρά τα όσα έχουν αλλάξει στον παγκόσμιο χάρτη μετά την αλλαγή σκυτάλης που είχαμε τουλάχιστον στις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής. Και ξέρετε, είπε το εξής: «Να μείνουμε συνεπείς στη δέσμη μέτρων που έχουμε αποφασίσει», δηλαδή το εμπάργκο κατά της Ρωσίας. Τα ακούει αυτά που λέτε, κύριε Υπουργέ, από τα Τρίκαλα ή από τη Β' Θεσσαλονίκης ή από οπουδήποτε από την επαρχία, από την Ημαθία, ο αγρότης, ο οποίος βλέπει τη σοδειά του να σαπίζει, γιατί πολύ απλά δεν μπορεί να την εξάγει στη Ρωσία λόγω του εμπάργκο. Από την άλλη, όμως, οι εφοπλιστές θησαυρίζουν με το ρωσικό πετρέλαιο και η Κυβέρνηση κάνει πως δεν βλέπει, αλληθωρίζει. Ο αγρότης να βογκάει, ο εφοπλιστής να κοινομάει. Απαγορεύεται να εξάγεις το μαρούλακι και το ραπανάκι ή τη γούνα από την Καστοριά, επιτρέπεται όμως να κάνεις εμπόριο πετρελαίου από τη Ρωσία. Αυτό είναι το εμπάργκο της Κυβέρνησης, το σκληρό, κατά της Ρωσίας. Δεν πάει έτσι, δεν πάει καθόλου έτσι.

Ζούμε σε μια ανάποδη κοινωνία, κύριε Υπουργέ. Είστε κι εσείς νέος άνθρωπος, νέος πολιτικός. Πού έχετε ξαναδεί εσείς κάθε εβδομάδα -πείτε μου σε ποια χώρα, σε ποια χώρα ευρωπαϊκή, αφήστε τις υπό ανάπτυξη, δεν θα πάω εγώ στην Αφρική τώρα- σε μια ευρωπαϊκή χώρα να έχουμε δημοσκοπήσεις; Το 2019 που πρωτομνημόνιο εδώ, που εγώ είμαι νέος πολιτικός, ούτε έξι χρόνια δεν έχουμε, δεν θυμάμαι τέτοιο πράγμα, τέτοιον ορυμαγδό δημοσκοπήσεων μέρα με τη μέρα. Τώρα είναι η εβδομάδα δημοσκοπήσεων. Θα έχουν όλα τα κανάλια, εφημερίδες, δημοσκοπήσεις. Το τι λέει ο καθένας, το τι γράφει, το τι ευρήματα παρουσιάζουν! Δεν θα μπω στην ουσία της συζήτησης, γιατί θα χαθούμε, αλλά ο καθένας λέει ό,τι θέλει. Προφανώς και οι δημοσκοπήσεις είναι ένα εργαλείο που το χρησιμοποιεί το σύστημα, κάνουν τη δουλειά τους, άρα επηρεάζουν κόσμο, διαμορφώνουν καταστάσεις. Αυτό κάνουν οι δημοσκοπήσεις, διαμορφώνουν άποψη. Και προσέξτε, δεν λέω ότι μας δίνουν λίγο ή πολύ. Ούτε καν ασχολούμαστε. Δεν το λέω αυτό. Μια χαρά, όλα καλά. Εμείς

έχουμε μια τελευταία δημοσκόπηση που ήταν οι ευρωεκλογές. Για εμάς αυτή είναι η τελευταία δημοσκόπηση που έχουμε, με αυτή πορευόμαστε, ένα εκλογικό αποτέλεσμα, επίσημο, όχι όλα τα υπόλοιπα που βγάζουν κουμπάροι, που βγάζουν χωματοουργικές εργασίες, που βγάζουν δημοσκοπικές εταιρείες και καλά πρώην Υπουργών. Ας τα τώρα, τα ξέρουμε αυτά, όλα και κάτι «INTERVIEW» και «GPO» και αυτά, όλες οι εταιρείες και η «MARC» του Γεράκη, τα ξέρουμε, τα έχουμε αποκαλύψει, τα έχουμε πει. Ξέρουμε τι δουλειά κάνουν οι δημοσκόποι. Είναι ένα εργαλείο του συστήματος. Προσφέρουν οι άνθρωποι μια υπηρεσία, ρε παιδί μου. Βγήκε ένα άλλος προχθές, μια άφαντη δημοσκόπηση, έγραψε ό,τι ήθελε. Ψάξαμε να βρούμε την εταιρεία, πού είναι η έδρα της, αν έχει ξαναδιενεργήσει δημοσκόπηση στο παρελθόν, δεν βρήκαμε τίποτα. Αλλά ας πούμε ότι αυτές τις δημοσκοπήσεις τις ριμάδες εσείς τις πιστεύετε, αφού δίνετε εντολές και τις διενεργείτε και παίρνετε και παραδείγματα από αυτές. Γιατί δεν ακούτε αυτά που λένε οι φίλοι σας οι δημοσκόποι για την Κυβέρνηση; Ποιο είναι το μεγαλύτερο πρόβλημα του Έλληνα πολίτη; Δεν μπορείτε να βγαίνετε να πανηγυρίζετε να μιλάτε για ένα success story στα οικονομικά, όταν η Ελλάδα βιογκάει, όταν έχετε στραγγίξει το ελληνικό νοικοκυριό. Δεν γίνεται σε μια χώρα που η ακρίβεια καλπάζει -και έτσι λένε οι δημοσκόποι, οι φίλοι σας, αυτό απασχολεί τους πολίτες- όπου η αισχροκέρδεια από τα καρτέλ καλπάζει, εσείς να σφυράτε αδιάφορα, σε μια χώρα όπου η υπερφορολόγηση έχει ρουφήξει το μεδούλι των Ελλήνων, εσείς να γυρνάτε την πλάτη και να κλείνετε τα μάτια, όταν μιλάμε για μισθούς εξαθλίωσης και να πανηγυρίζετε για τα 50 ευρώ που κάνατε αύξηση, την ίδια ώρα που η αγοραστική δύναμη των Ελλήνων έχει πέσει κατακόρυφα, όταν τα funds ανεξέλεγκτα παίρνουν τα σπίτια των Ελλήνων, όταν οι τράπεζες είναι ληστρικές πραγματικά και με τον τρόπο με τον οποίο λειτουργούν κλέβουν, βάζουν το χέρι τους στην τσέπη του Έλληνα πολίτη, όταν τα ενοίκια έχουν φτάσει στα ύψη. Τα ενοίκια έχουν φτάσει στα ύψη!

Και δείτε τώρα. Η εξαθλίωση του Έλληνα. Γιατί εδώ, αυτά, είναι αριθμοί. Οι πλειστηριασμοί και οι κατασχέσεις, κύριε Υπουργέ, έχουν οδηγήσει στην κατάρρευση του ποσοστού ιδιοκατοίκησης. Δηλαδή, είχε παλιά ο Έλληνας ένα σπίτι, ένα σπιτάκι, ρε παιδί μου. Ο μπαμπάς δούλεψε με τη μανούλα, το έδωσαν στο παιδί, το παιδί στο παιδί και πάει λέγοντας. Στα τελευταία είκοσι χρόνια -προσέξτε, δεν πάω πολύ πίσω- από το 84,6% που ήταν η ιδιοκατοίκηση στην Ελλάδα, έφθασε στο 61% και προσέξτε, το 2019 ήταν στο 75,4%. Δηλαδή επί Νέας Δημοκρατίας η πτώση της ιδιοκατοίκησης από το 2019 έως και σήμερα πήγε από το 75,4% στο 61%, 14,4 μονάδες κάτω. Πάρτι τα κοράκια! Εύλογα, λοιπόν, τα funds κάνουν πάρτι. Αυτά είναι τα στοιχεία, από το 84,6% στο 61% το ποσοστό ιδιοκατοίκησης στην Ελλάδα. Συνεχίστε ό,τι κάνετε. Η Ελλάδα πάει καλά. Συνεχίστε ό,τι κάνετε, μια φορά.

Και βγαίνει ο Πρωθυπουργός στο κυριακάτικο Μανιφέστο να μας πει για τη φοροδιαφυγή και τη φοροαποφυγή. Κοιτάξτε, εμείς έχουμε κάποιες συγκεκριμένες προτάσεις τις οποίες τις καταθέτουμε από το 2019, από την πρώτη μέρα που μπήκαμε στη Βουλή. Το πρόγραμμά μας για όλα τα θέματα -και για την οικονομία φυσικά- είναι αναρτημένο στο διαδίκτυο από το 2019. Έχουμε συγκεκριμένες θέσεις. Έχουμε συγκεκριμένη λύση για τη φοροδιαφυγή και τη φοροαποφυγή. Εμείς, λοιπόν, η Ελληνική Λύση δεν χρειάζεται να συμφωνήσει στο εκβιαστικό ψευδοδίλημμα ουσιαστικά του Πρωθυπουργού για μειώσεις φόρων και ψηφοφορία στη Βουλή. Εμείς προτείνουμε συγκεκριμένη λύση στον Πρωθυπουργό την οποία δεν την εφαρμόζει. Ποια είναι αυτή η λύση; Πείτε μου, υπάρχει ένας που να μην έχει ακούσει τον Πρόεδρο Βελόπουλο να λέει χρόνια τώρα και να είναι και θέμα συζήτησης και διαφωνίας με πολλούς από εσάς αυτό; «Οριζόντιος φόρος 15%, αφαιρώντας έσοδα έξοδα επί των κερδών, ό,τι περισσεύει οριζόντιος φόρος 15%». Γιατί το έχουμε πει εκατόν πενήντα χιλιάδες φορές. Τώρα βγήκαν κάτι ψευδοδεκανίκια σας και εσάς τελευταία, πάνε να τα υιοθετήσουν. Δεν είναι κακό. Αντιγράψτε μας. Αντιγράψτε μας, δεν είναι κακό! Έχουν λογική οι προτάσεις της Ελληνικής Λύσης, αλλά μην τις κάνετε και παιδί δικό σας. Να μην τρελαθούμε στο τέλος της ημέρας.

Και αύριο ξημερώνει μεγάλη μέρα, κυρίες και κύριοι. Είναι Τε-

τάρτη, μεγάλη μέρα, παίζουν οι δημοσιογράφοι, τα κανάλια, οι διαμορφωτές άποψης, τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, τα sites, πολύ μεγάλη μέρα. Αύριο θα συναντηθεί ο κ. Μητσοτάκης με τον κ. Ανδρουλάκη.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΑΝΤΖΟΣ: Την άλλη Τετάρτη.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΗΤΑΣ: Την άλλη εβδομάδα; Ω!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Μήπως να αφήσουμε τον σχολιασμό για την άλλη βδομάδα; Έχετε συμπληρώσει δεκαπέντε λεπτά.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΗΤΑΣ: Συγγνώμη, μισό λεπτό, τελειώνω.

Πώς θα αντέξουμε εμείς μια βδομάδα αναμονή, κύριε Μάντζο; Γιατί αποφάσισε τώρα το σύστημα ότι θέλει για Αξιωματική Αντιπολίτευση αυτό το ΠΑΣΟΚ, με αυτόν τον πολιτικό αρχηγό, αυτόν τον οποίον αμφισβητούσαν η μισή του Κοινοβουλευτική Ομάδα μέχρι πριν από λίγες μέρες. Τώρα είναι ο γίγας της πολιτικής. Αυτό θέλουν τώρα για Αξιωματική Αντιπολίτευση. Αυτόν αποφάσισε το σύστημα. Τον παίζει όλη μέρα, κανάλια, εφημερίδες, sites, δημοσκόποι. Φουσκώνουν, φουσκώνουν, φουσκώνουν, λένε «Μειώνεται η ψαλίδα», λένε διάφορα, κ.λπ..

Μία συμβουλή: Να μην έχετε φίλους και να μην εμπιστεύεστε ούτε τους μιντιάρχες ούτε τους δημοσκόπους. Εμείς δεν τα έχουμε καλά μαζί τους. Εμείς τα έχουμε καλά με τους Έλληνες πολίτες.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Και ολοκληρώστε, κύριε συνάδελφε.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΗΤΑΣ: Τελειώνω, κύριε Πρόεδρε. Δώστε μου δύο λεπτάκια. Τελειώνω ο άνθρωπος!

Τα έχουμε καλά με τους Έλληνες πολίτες. Δεν τα έχουμε καλά ούτε με τους μιντιάρχες ούτε με τους ολιγάρχες ούτε με τους

δημοσκόπους.

Κλείνω, λέγοντας το εξής: Θα συναντηθούν, λέει, ο Μητσοτάκης με τον Ανδρουλάκη. Μα, έχουν συναντηθεί εδώ και πολύ καιρό.

Έχετε συναντηθεί σε όλα. Έχετε συναντηθεί στα μεγάλα και στα σημαντικά. Έχετε συναντηθεί στα «funds», έχετε συναντηθεί στους παρόχους ενέργειας, έχετε συναντηθεί στην αισχροκέρδεια, έχετε συναντηθεί στους εμπόρους καυσίμων, έχετε συναντηθεί στον γάμο των ομοφυλοφίλων. Έχετε συναντηθεί στο 50% των νομοσχεδίων της Νέας Δημοκρατίας, τα οποία υπερψηφίζει το ΠΑΣΟΚ. Έχετε συναντηθεί ούτως ή άλλως.

Τέλος πάντων, κλείνω, κύριε Πρόεδρε, για να μη σας τρώω και τον χρόνο και επειδή σέβομαι τη διαδικασία.

Γερόι να είμαστε, μία εβδομάδα ακόμα, κύριε Μάντζο! Κάνουμε υπομονή. Θα τα πούμε.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Ελληνικής Λύσης)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Ευχαριστούμε τον κ. Χήτα.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΠΑΠΑΣΤΕΡΓΙΟΥ (Υπουργός Ψηφιακής Διακυβέρνησης): Κύριε Πρόεδρε, θα ήθελα να καταθέσω στα Πρακτικά ορισμένες νομοτεχνικές βελτιώσεις.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Βεβαίως, κύριε Υπουργέ.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΠΑΠΑΣΤΕΡΓΙΟΥ (Υπουργός Ψηφιακής Διακυβέρνησης): Εντάξει, τις καταθέτω για τα Πρακτικά.

(Στο σημείο αυτό ο Υπουργός Ψηφιακής Διακυβέρνησης κ. Δημήτριος Παπαστεργίου καταθέτει για τα Πρακτικά τις προαναφερθείσες νομοτεχνικές βελτιώσεις, οι οποίες έχουν ως εξής:

NOMOTΕΧΝΙΚΕΣ ΒΕΛΤΙΩΣΕΙΣ

στο σχέδιο νόμου του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης
με τίτλο

«Ενσωμάτωση της Οδηγίας (ΕΕ) 2022/2555 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Δεκεμβρίου 2022, σχετικά με μέτρα για υψηλό κοινό επίπεδο κυβερνοασφάλειας σε ολόκληρη την Ένωση, την τροποποίηση του Κανονισμού (ΕΕ) 910/2014 και της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972, και την κατάργηση της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/1148 (Οδηγία NIS 2) και άλλες διατάξεις»

1. Στο άρθρο 3 του σχεδίου νόμου:

- α) στην παρ. 6, στο δεύτερο εδάφιο, οι λέξεις «σε συγκεκριμένες οντότητες που ασκούν δραστηριότητες στους τομείς του δεύτερου εδαφίου» αντικαθίσταται από τις λέξεις «στις οντότητες που εξαιρούνται σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο της περ. β)»,
- β) στην παρ. 7, οι λέξεις «και τα εδάφια δεύτερο και τρίτο» αντικαθίστανται από τις λέξεις «και η περ. β)».

2. Στο άρθρο 4 του σχεδίου νόμου, στην παρ. 3, στο τρίτο εδάφιο, οι λέξεις «της παρ. 4 του άρθρου 30 και εντός αποκλειστικής» αντικαθίστανται από τις λέξεις «ή με κάθε άλλο τρόπο που ορίζεται με την απόφαση της παρ. 4 του άρθρου 30, εντός».

3. Στο άρθρο 8 του σχεδίου νόμου, στην παρ. 1, μετά από τις λέξεις «και της εμπιστοσύνης» προστίθενται οι λέξεις «, κατά το άρθρο 14 της Οδηγίας 2022/2555».

4. Στο άρθρο 9 του σχεδίου νόμου, στην παρ. 2, στο τρίτο εδάφιο, οι λέξεις «ν. 5002/2024» αντικαθίστανται από τις λέξεις «ν. 5002/2022».

5. Στο άρθρο 12 του σχεδίου νόμου, στην παρ. 2, στο τρίτο εδάφιο, οι λέξεις «του άρθρου 10», διαγράφονται.

6. Στο άρθρο 13 του σχεδίου νόμου, στην παρ. 6, στο δεύτερο εδάφιο, μετά από τις λέξεις «διαχείριση περιστατικών κυβερνοασφάλειας» προστίθενται οι λέξεις «, καθώς και να συμμετέχουν σε Ομάδες Συνεργασίας για θέματα κυβερνοασφάλειας, οι οποίες συστήνονται από την Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας, με στόχο την ενίσχυση της συνεργασίας σε εθνικό επίπεδο για την επίτευξη των σκοπών του παρόντος».

7. Στο άρθρο 15 του σχεδίου νόμου:

α) στον τίτλο του στον πίνακα περιεχομένων και στο σχέδιο νόμου, οι λέξεις «άρθρα 21 και» αντικαθίστανται από τις λέξεις «άρθρο 21 και παρ. 1 άρθρου»,

β) στην παρ. 5, στην περ. β), στο τέταρτο εδάφιο, οι λέξεις «της περ. α΄» διαγράφονται.

8. Στο άρθρο 23 του σχεδίου νόμου:

α) στον τίτλο του στον πίνακα περιεχομένων και στο σχέδιο νόμου, οι λέξεις «άρθρα 8, 9, 10, 11 και» αντικαθίσταται από τις λέξεις «παρ. 5 άρθρου 8, παρ. 1 άρθρου 9, παρ. 2 άρθρου 10, παρ. 2 άρθρου 11 και άρθρο»,

β) στην παρ. 1, στο δεύτερο εδάφιο, μετά από τις λέξεις «εποπτεία της Εθνικής Αρχής Κυβερνοασφάλειας,» προστίθενται οι λέξεις «εξαιρουμένων των οντοτήτων της περ. στ) της παρ. 2 του άρθρου 3,»,

γ) στην παρ. 4, οι λέξεις «στα άρθρα 26 και 30» αντικαθίστανται από τις λέξεις «στο άρθρο 26 και στην παρ. 23 του άρθρου 30».

9. Στο άρθρο 24 του σχεδίου νόμου, στην παρ. 5, στο δεύτερο εδάφιο, στην περ. β), η λέξη «νομικού» αντικαθίσταται από τη λέξη «νόμιμου».

10. Στο άρθρο 26 του σχεδίου νόμου, στην παρ. 8, στο πρώτο εδάφιο, η λέξη «εξουσιών» αντικαθίσταται από τη λέξη «αρμοδιοτήτων».

11. Στο άρθρο 30 του σχεδίου νόμου:

α) στην παρ. 2, στην περ. β), στο δεύτερο εδάφιο,

αα) οι λέξεις «στο δεύτερο εδάφιο» αντικαθίστανται από τις λέξεις «στο πρώτο εδάφιο της παρούσας»

αβ) το άρθρο «20» αντικαθίσταται από το άρθρο «19»,

αγ) οι λέξεις «του δεύτερου εδαφίου» αντικαθίστανται από τις λέξεις «του πρώτου εδαφίου της παρούσας»,

β) στην παρ. 4, οι λέξεις «καθορίζονται οι όροι, και η διαδικασία εγγραφής τους, καθώς και τα υποδείγματα για την υποβολή των στοιχείων της παρ. 3 του άρθρου 4 και των παρ. 1 και 3 του άρθρου 19» αντικαθίσταται από τις λέξεις «καθώς και να ορίζονται άλλοι τρόποι εγγραφής τους, να καθορίζονται οι όροι, η διαδικασία, οι λεπτομέρειες και η δυνατότητα παράτασης της προθεσμίας εγγραφής, καθώς και τα υποδείγματα για την υποβολή των στοιχείων της παρ. 3 του άρθρου 4 και των παρ. 1 και 2 του άρθρου 19»,

γ) στην παρ. 13, διαγράφεται η ένδειξη «13.» πριν την περ. β.,

δ) στην παρ. 15,

δα) η περ. β) διαγράφεται,

δβ) η περ. γ) αναριθμείται σε περ. β),

ε) στην παρ. 23, οι λέξεις «λαμβάνοντας κατ' ελάχιστον υπόψη τα στοιχεία» αντικαθίστανται από τις λέξεις «λαμβανομένων κατ' ελάχιστον υπόψη των στοιχείων».

12. Στο άρθρο 31 του σχεδίου νόμου, στην παρ. 3, στην περ. α):

αα) οι λέξεις «Μέχρι την έκδοση των αποφάσεων των παρ. 13 και 15 του άρθρου 30» αντικαθίστανται από τις λέξεις «Μέχρι την έκδοση των αποφάσεων της περ. α) της παρ. 13 και της περ. β) της παρ. 15 του άρθρου 30»,

αβ) οι λέξεις «και εφόσον οι απαιτήσεις που απορρέουν από αυτόν είναι τουλάχιστον ισοδύναμες ως προς το αποτέλεσμα με τις υποχρεώσεις που ορίζονται στον παρόντα», διαγράφονται.

13. Στο άρθρο 32 του σχεδίου νόμου, στην περ. β), μετά από τις λέξεις «σε ολόκληρη την Ένωση» προστίθενται οι λέξεις «και η υπ' αρ. 1027/4.10.2019 απόφαση του Υπουργού Επικρατείας «Θέματα εφαρμογής και διαδικασιών του ν. 4577/2018 (Α' 199)» (Β' 3739)».

14. Στο άρθρο 36 του σχεδίου νόμου, στην παρ. 1:

α) στο προοίμιο, στην περ. β), η ημερομηνία «31η.12.2016» αντικαθίσταται από την ημερομηνία «31η.12.2017»,

β) στην εσωτερικής παρ. 2, στο δεύτερο εδάφιο, η ημερομηνία «31η.12.2016» αντικαθίσταται από την ημερομηνία «31η.12.2017».

15. Στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι του σχεδίου νόμου:

α) στον τίτλο του στον πίνακα περιεχομένων και στο σχέδιο νόμου, μετά από τις λέξεις «ΤΟΜΕΙΣ ΥΨΗΛΗΣ ΚΡΙΣΙΜΟΤΗΤΑΣ» προστίθενται οι λέξεις «(Παράρτημα Ι της Οδηγίας (ΕΕ) 2022/2555)»,

β) στον τομέα «1. Ενέργεια», στον υποτομέα «δ) Αέριο», στο είδος οντότητας «Διαχειριστές συστημάτων ΥΦΑ», η «περ. (κδ)» αντικαθίσταται από την «περ. (ια)» και το είδος οντότητας «Διαχειριστές συστημάτων ΥΦΑ» διαμορφώνεται ως εξής:

«Διαχειριστές συστημάτων ΥΦΑ, όπως αυτά ορίζονται στην περ. (ια) της παρ. 2 του άρθρου 2 του ν. 4001/2011.».

16. Στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ του σχεδίου νόμου, στον τίτλο του στον πίνακα περιεχομένων και στο σχέδιο νόμου, μετά από τις λέξεις «ΑΛΛΟΙ ΚΡΙΣΙΜΟΙ ΤΟΜΕΙΣ» προστίθενται οι λέξεις «(Παράρτημα ΙΙ της Οδηγίας (ΕΕ) 2022/2555)».

17. Οι υπ' αρ. 277/12/25.11.2024 και 278/13/25.11.2024 τροπολογίες εντάσσονται, στον πίνακα περιεχομένων και στο κείμενο του σχεδίου νόμου, στο ΜΕΡΟΣ Β' με τίτλο «ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΡΧΗΣ ΚΥΒΕΡΝΟΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΛΟΙΠΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ», μετά από το άρθρο 37.

Αθήνα, 26 Νοεμβρίου 2024

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΠΑΠΑΣΤΕΡΓΙΟΥ

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Τον λόγο τώρα έχει από το ΠΑΣΟΚ - Κίνημα Αλλαγής ο κ. Μπιάγκης.

Θα ακολουθήσει ο κ. Γεώργιος Σταμάτης και μετά περνάμε πάλι στους Κοινοβουλευτικούς Εκπροσώπους ή στην Υπουργό. Θα το δούμε μαζί.

Ορίστε, κύριε Μπιάγκη, έχετε τον λόγο.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΠΙΑΓΚΗΣ: Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρία Υπουργέ, κύριε Υπουργέ, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, το σχέδιο νόμου που συζητάμε σήμερα ενσωματώνει την οδηγία 2022/2555, γνωστή και ως «NIS 2», η οποία στοχεύει στην ενίσχυση της κυβερνοασφάλειας στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Η ενίσχυση αυτή είναι απαραίτητη ιδιαίτερα στην εποχή μας που η ψηφιοποίηση διαμορφώνει την καθημερινή ζωή των πολιτών.

Εν τούτοις, κύριε Υπουργέ, ελπίζουμε να δείτε σοβαρές αδυναμίες που χρήζουν ιδιαίτερης προσοχής. Θα ξεκινήσω με ένα πρόβλημα που συναντάμε συνέχεια στον δημόσιο τομέα και έχει να κάνει με αυτό της υποστελέχωσης και της έλλειψης εξειδικευμένου προσωπικού.

Κύριε Υπουργέ, η κυβερνοασφάλεια απαιτεί υψηλή τεχνογνωσία και διαρκή εκπαίδευση. Όμως, οι χαμηλοί μισθοί αποθαρρύνουν την προσέλκυση εξειδικευμένων στελεχών, ενώ η απουσία δομών κυβερνοασφάλειας σε Υπουργεία, δήμους και περιφέρειες δημιουργεί τεράστια προβλήματα. Πώς θα προστατεύσουμε τις κρίσιμες υποδομές, όταν δεν διαθέτουμε το ανθρώπινο δυναμικό που απαιτείται για να ανταποκριθεί στις αυξανόμενες απειλές; Επιπλέον, με τις προτεινόμενες ρυθμίσεις, παρά τις όποιες φιλόδοξες προσδοκίες σας, δυστυχώς δεν ρυθμίζεται επαρκώς η συνεργασία της Εθνικής Αρχής Κυβερνοασφάλειας με τη συνταγματικά κατοχυρωμένη Αρχή Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών, την ΑΔΑΕ, δημιουργώντας με αυτόν τον τρόπο ρήγματα στη συνοχή της προσέγγισης για την κυβερνοασφάλεια.

Αξίζει να αναφερθεί εδώ ότι προβλέπεται μέσα από μια ΚΥΑ η σχέση μεταξύ της Αρχής της Κυβερνοασφάλειας και της Συνταγματικής Αρχής για το απόρρητο των επικοινωνιών. Η αποδυνάμωση της ΑΔΑΕ από τις ρυθμίσεις του σχεδίου νόμου είναι αδικαιολόγητη και υπονομεύει, κατά τη γνώμη μας, τη δυνατότητα διασφάλισης του απορρήτου των επικοινωνιών, θέτοντας σε κίνδυνο την προστασία θεμελιωδών δικαιωμάτων.

Επιπροσθέτως εγείρονται σοβαρές ανησυχίες και για τον βαθμό προετοιμασίας της πολιτείας να εφαρμόσει τις διατάξεις της εν λόγω οδηγίας. Η έλλειψη κατάλληλης υποδομής, χρηματοδότησης και εκπαιδευτικών προγραμμάτων για την ευαισθητοποίηση του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα ενδέχεται να οδηγήσει σε σύγχυση και αποτυχία εφαρμογής. Οι απαιτήσεις της οδηγίας είναι υψηλές και χωρίς ένα ολοκληρωμένο σχέδιο, οι στόχοι της κινδυνεύουν να παραμείνουν κενό γράμμα.

Καλούμε, λοιπόν, την Κυβέρνηση να υιοθετήσει τις τροποποιήσεις που ακούσατε και από τους εισηγητές μας και από τους προηγούμενους ομιλητές, που θα θωρακίσουν τη χώρα μας έναντι των σύγχρονων απειλών. Η κυβερνοασφάλεια είναι το μέλλον μας και πρέπει να την υπηρετήσουμε με σοβαρότητα και σχέδιο, χωρίς να εγείρονται ζητήματα διαφάνειας και δημοκρατίας, όπως άλλωστε συμβαίνει στην εποχή μας.

Κύριε Υπουργέ, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, θέλω να σταθώ ιδιαίτερα και εκτενώς στο άρθρο 36 του σχεδίου νόμου που προβλέπει ειδικές παρατάσεις πέραν της 30 Νοεμβρίου του 2024 για κάποιες περιπτώσεις κτηματογράφησης. Η απόφαση της Κυβέρνησης να κλείσει την κτηματογράφηση βεβαιωμένα με τελική προθεσμία την 30^η Νοεμβρίου του 2024 έχει δημιουργήσει μια διαρκώς επιδεινούμενη κατάσταση, όπου εκατομμύρια ακίνητα αγνώστου ιδιοκτήτη εξακολουθούν να παραμένουν αδήλωτα ή να έχουν εσφαλμένες εγγραφές, ενώ πάνω από πέντε εκατομμύρια δικαιώματα βρίσκονται σε αδιέξοδο λόγω της πολυπλοκότητας και του κόστους της διαδικασίας.

Η εκκρεμότητα την ίδια στιγμή με τους δασικούς χάρτες ξεπερνά τις τετρακόσιες χιλιάδες αντιρρήσεις, οι οποίες παραμένουν ανεκδικάστες, εμποδίζοντας έτσι την ορθή αποτύπωση των ιδιοκτησιακών δικαιωμάτων. Παράλληλα, το ισχύον πλαίσιο δεν προσφέρει καμία ουσιαστική μέριμνα για τα δικαιώματα που βαρύνονται στη χρησιμότητα, με αποτέλεσμα το 30% των ακινήτων

σε ορισμένες περιοχές να είναι αδήλωτα.

Η κατάσταση, όμως, κύριε Υπουργέ -κι εδώ επιτρέψτε μου, έχω ίδια άποψη- είναι ακόμη πιο δύσκολη και απογοητευτική στα Ιόνια Νησιά, όπου έχω και βιωματική αντίληψη.

Επιτρέψτε μου, λοιπόν, να πω παρ' ότι γνωρίζω ότι δεν είναι αρμοδιότητα του Υπουργείου σας, ότι η συγκεκριμένη πολιτική ευθύνη δεν μπορεί παρά να διέρχεται κάθετα στο Υπουργείο, στην Κυβέρνηση, στο Πρωθυπουργικό Γραφείο.

Το 2016, κύριε Υπουργέ, με προκήρυξε η οποία υπήρξε για να κτηματογραφηθεί η Κέρκυρα, τα Διαπόντια Νησιά, οι Παζοί και η Θεσπρωτία, προσέφυγαν οι εργολάβοι στα δικαστήρια. Οι αντιδικίες αυτές τελείωσαν και ξεκίνησε η κτηματογράφηση τον Νοέμβριο του 2023. Είναι η μοναδική περιοχή στην Ελλάδα, για την οποία ζητάτε μέσα σε έναν χρόνο να κτηματογραφηθεί όλο το νησί, τα Διαπόντια Νησιά και η Θεσπρωτία.

Το ζήτημα είναι το εξής: Πραγματικά, οι Κερκυραίοι και οι Θεσπρωτοί είναι πολίτες κάποιου άλλου κράτους; Η κτηματογράφηση στο νησί της Κέρκυρας, στα Διαπόντια Νησιά, στους Παζούς και στη Θεσπρωτία είναι πιο εύκολη; Έχουμε άλλα εργαλεία στα χέρια μας τα οποία να καθιστούν την προσπάθεια αυτή πιο αποτελεσματική; Έχετε τύχει της αντίθεσης όλης της τοπικής κοινωνίας και του νησιού της Κέρκυρας και των Διαποντίων Νήσων και της Θεσπρωτίας. Έχετε την αντίρρηση του Περιφερειάρχη των Επτανήσων. Έχετε τις αντιθέσεις και των πέντε δημάρχων των νησιών και των Παζών. Έχετε τις αντιρρήσεις του δικηγορικού κόσμου και του ΤΕΕ, δηλαδή του τεχνικού κόσμου.

Όλη η κοινωνία της Κέρκυρας είναι στο πόδι αυτή τη στιγμή, με αποτέλεσμα, κύριε Υπουργέ, να έχει κτηματογραφηθεί το 30% του νησιού. Τι σημαίνει αυτό; Άνω του 70% αυτή τη στιγμή είναι αχαρτογράφητο. Τίνος ιδιοκτησίες είναι αυτές; Συνήθως, ως επί το πλείστον είναι ιδιοκτησίες μικροϊδιοκτητών, κύριε Υπουργέ, οι οποίοι μέσα σε έναν χρόνο και με δεδομένη την ενασχόληση της κερκυραϊκής κοινωνίας με τον τουρισμό έξι ή επτά μήνες που ασχολούμαστε με τον τουρισμό, δεν έχουν προλάβει να κτηματογραφήσουν την περιουσία τους. Τι σημαίνει αυτό το πράγμα; Σημαίνει ότι θα χαθούν χιλιάδες περιουσίες και ιδιαίτερα από μικροϊδιοκτήτες.

Σε αυτή την κατεύθυνση είναι πραγματικά αστείο να ακούμε διάφορες δικαιολογίες. Και δεν εννοώ από εσάς, αλλά από τον Υφυπουργό σας, ο οποίος έχει προσέλθει επανειλημμένως στην Κέρκυρα για διάλογο. Ξέρετε, όμως, πώς εννοεί τον διάλογο; Με το να μένει αυτός σταθερός στις απόψεις του και αφού ακούει, να μηδενίζει τις απόψεις όλων των άλλων.

Το ζητούμενο, λοιπόν, κύριε Υπουργέ, με κάθε σεβασμό προς το πρόσωπό σας και στον ρόλο σας, είναι το εξής: Όλη αυτή την κοινωνία θα την αφήσετε στο άγχος και στην ταλαιπωρία; Οι άνθρωποι αυτοί έχουν ιδιαίτερα χαρακτηριστικά. Είναι η μορφολογία του εδάφους, είναι ο Ιόνιος Αστικός Κώδικας, είναι τα πέντε εκατομμύρια αιωνόβια ελαιόδεντρα τα οποία δημιουργούν μία ομπρέλα και για τα οποία δεν μπορούν να βρεθούν τα κτήματα εξ αποστάσεως, αλλά πρέπει να γίνουν όλα επί τόπου. Όλα αυτά σας αφήνουν αδιάφορους; Εσείς που έχετε υπηρετήσει τον Α' βαθμό τοπικής αυτοδιοίκησης και είχατε μια αμεσότητα με την κοινωνία, καταλαβαίνετε τα δεκάδες και εκατοντάδες τηλεφώνια που εγώ δέχομαι καθημερινά και λένε «Τι θα κάνουμε με το Κτηματολόγιο;», με τις περιουσίες που έρχονται από οικογένεια σε οικογένεια, από φαμίλια σε φαμίλια.

Θα μπουν σε κίνδυνο αυτές οι περιουσίες, κύριε Υπουργέ; Μιλάμε για τεράστιες εκτάσεις 50 στρεμμάτων, 100 στρεμμάτων, 150 στρεμμάτων, οι οποίες είναι αγνώστου ιδιοκτήτη. Ξέρετε τι σημαίνει αυτό; Σημαίνει ότι την επόμενη μέρα κάποιες εκατοντάδες άτομα θα πάνε στα δικαστήρια διά της δικαστικής οδού πλέον, που ξέρετε τι συνεπάγεται αυτό οικονομικά και όχι μόνο. Θα πάνε για να διεκδικήσουν την περιουσία των γονέων τους; Για να διεκδικήσουν την περιουσία τους; Και πώς θα τη διεκδικήσουν, όταν θα είναι τριάντα, σαράντα, πενήντα οι άνθρωποι που πρέπει να κοινοποιήσουν τις αγωγές που θα κάνουν σε αγνώστου ιδιοκτήτη για να πάρουν την περιουσία τους; Είναι δυνατόν;

Σας παρακαλώ πολύ, διακόψτε με, αν θέλετε. Αν σε όλα όσα είπα υπάρχει και το παραμικρό ψεύδος ή αναλήθεια, δεν έχετε παρά να με διακόψετε. Δεν έχετε παρά μέσω εδώ της Ολομέ-

λειας, αυτή τη στιγμή που μας βλέπει όλος ο ελληνικός λαός, να προτείνετε, να βρείτε λύσεις, να απευθυνθείτε στον κερκυραϊκό λαό, στους Θεσπρωτούς, στους κατοίκους των Διαποντίων Νήσων, των Παξών.

Τι θα κάνουν αυτοί οι άνθρωποι σε πέντε μέρες από σήμερα; Είναι τριακόσιες πενήντα χιλιάδες δικαιώματα, τα οποία δεν έχουν κτηματογραφηθεί, κύριε Υπουργέ. Τι θα κάνουν; Είναι τόσο δύσκολο να απαντήσετε στο ερώτημα; Αφού δίνετε έναν χρόνο - και πολύ καλά κάνετε και δίνετε έναν χρόνο για όσες υποθέσεις βρίσκονται σε αντιδικία- γιατί δεν δίνετε μια προθεσμία τέτοια, έτσι ώστε να αμβλυνθούν οι όποιες δυσκολίες και να καταφέρει ο κόσμος να κτηματογραφήσει την περιουσία του; Μήπως και αυτό είναι ένα παιχνίδι για να χαθούν κάποιες μικροπεριουσίες κάποιων μικροϊδιοκτητών και να έρθουν στο τέλος να τις αναλώσει το μεγάλο κεφάλαιο;

Καταλαβαίνετε τι σημαίνει για την Κέρκυρα, τα Διαπόντια Νησιά και τους Παξούς;

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Βουλευτή)

Επιτρέψτε μου, κύριε Πρόεδρε, διότι πραγματικά με πνίγει, αν θέλετε, το άγχος γι' αυτή την ιστορία. Ξέρετε τι σημαίνει το 70% της Κέρκυρας, των Διαποντίων Νήσων, των Παξών και της Θεσπρωτίας; Θα βγουν εκτός συναλλαγής; Δεν θα μπορεί να γίνεται μια αγοραπωλησία; Δεν θα μπορεί να βγαίνει μια πολεοδομική άδεια; Δεν θα μπορεί να γίνεται μια μίσθωση γιατί δε θα είναι εγγεγραμμένος στο Κτηματολόγιο;

Κανείς δεν είναι αντίθετος με αυτή την πρωτοβουλία, αλλά οι ευθύνες είναι διαχρονικές και έχουν να κάνουν από χρόνια πίσω, δεν είναι μόνο δικές σας.

Γιατί, λοιπόν, όλη αυτή την καθυστέρηση σήμερα καλείται να την πληρώσει ο λαός της Κέρκυρας, ο λαός των Διαποντίων Νήσων, ο λαός των Παξών και της Θεσπρωτίας; Πού είναι η ισονομία και η ισοπολιτεία έναν χρόνο τώρα για την Κέρκυρα και όλα τα υπόλοιπα νησιά εκεί της Επτανήσου, επτά χρόνια για την υπόλοιπη Ελλάδα; Σε ποια λογική, σε ποια ισονομία στηρίζετε αυτή τη θέση σας και συνεχίζετε ακόμα να μην απαντάτε; Και μας στέλνετε τον κ. Κυρανάκη να μας απειλεί και να μας κάνει υποδείξεις στον τόπο που γεννηθήκαμε πως εμείς θα χαρτογραφήσουμε την περιουσία μας. Είναι δυνατόν;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Κύριε συνάδελφε, κατανοώντας την κατάσταση, ολοκληρώστε σας παρακαλώ.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΠΙΑΓΚΗΣ: Ολοκληρώνω, κύριε Πρόεδρε και ευχαριστώ πολύ για την ανοχή σας.

Πραγματικά, κύριε Υπουργέ, σας κάνω έκκληση σήμερα εδώ από το Βήμα που βρισκόσαστε να δώσετε μια ελπίδα σε αυτούς τους ανθρώπους που περιμένουν από εσάς μια κουβέντα, μια ελπίδα, για να μην χάσουν την περιουσία τους. Είναι περιουσία όπου σπούδασαν τα παιδιά τους, είναι περιουσία ...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Σας ευχαριστούμε κύριε συνάδελφε.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΠΙΑΓΚΗΣ: Δεν είναι μεγαλοϊδιοκτήτες, δεν είναι ξενοδόχοι, είναι μικροϊδιοκτήτες. Και μιλάμε για τριακόσιες πενήντα χιλιάδες δικαιώματα, κύριε Υπουργέ. Δεν είναι ευθύνη ...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Κύριε συνάδελφε, δεν είναι κοινοβουλευτικός έλεγχος, συγχωρέστε με τώρα, ακούστηκε επαρκέστατα, παρακαλώ!

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΠΙΑΓΚΗΣ: Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε. (Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΠΑΣΟΚ - Κινήματος Αλλαγής)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Τον λόγο τώρα έχει ο κ. Γεώργιος Σταμάτης και αμέσως μετά η Υφυπουργός Παιδείας και Θρησκευμάτων η κ. Λυτρίβη.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΓΙΑΝΝΟΥΛΗΣ: Πάντως ένα δίκιο, κύριε Πρόεδρε, το έχει ...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Συμφωνούμε απολύτως, δόθηκαν έξι λεπτά μόνο για το θέμα της Κέρκυρας, παρ' όλο που δεν ήταν το θέμα της Ολομελείας. Νομίζω ότι επαρκέστατα δόθηκαν, καταλαβαίνουμε όλοι τα όρια. Παρακαλώ, νομίζω ότι έγινε κατανητό και από τον συνάδελφο και από όλους!

Ορίστε, κύριε Σταμάτη, έχετε τον λόγο.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΤΑΜΑΤΗΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Δεν θα πάρω σχεδόν καθόλου από τον χρόνο που μου διατίθεται, έτσι κι αλλιώς έχουν ειπωθεί πάρα πολλά και η ενσωμάτωση μιας ευρωπαϊκής οδηγίας ουσιαστικά είναι πάρα πολύ αναλυτική.

Επιτρέψτε μου να κάνω μια αναφορά σε εσάς, έχετε βάλει και εσείς το λιθαράκι σας ως Υφυπουργός Ψηφιακής Διακυβέρνησης. Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, όμως, πριν μιλήσουμε για ψηφιακή διακυβέρνηση, πριν μιλήσουμε για προστασία της διακυβέρνησης στην κυβερνοασφάλεια, θα πρέπει να πούμε κατ' αρχήν ότι ο πρώτος ο οποίος μας έμαθε ότι υπάρχει ψηφιακή διακυβέρνηση για την εξυπηρέτηση των πολιτών, ήταν ο σημερινός Υπουργός ο οποίος τότε ήταν Δήμαρχος στα Τρίκαλα. Και βέβαια, δεν θα μπορούσαμε να είχαμε φθάσει σε αυτό το σημείο σήμερα να μιλάμε για την ενσωμάτωση μιας οδηγίας, αν το 2019 οι Έλληνες πολίτες δεν είχαν αποφασίσει ότι Πρωθυπουργός της χώρας θα είναι ο Κυριάκος Μητσοτάκης ο οποίος ξεκίνησε μια πολύ μεγάλη - αν θέλετε, με βάση τα δεδομένα της εποχής- επανάσταση στην ψηφιακή διακυβέρνηση της χώρας, στην ψηφιακή πρωτοπορία, αν θέλετε, της χώρας.

Αυτό το είδαμε και στην περίοδο του κορωνοϊού, αλλά το βλέπουμε και κάθε μέρα όπου απλουστεύεται η ζωή των συμπολιτών μας. Ταυτόχρονα, το βλέπουμε και στις παραδοσιακές παθογένειες που υπήρχαν στις σχέσεις τους με το δημόσιο. Τώρα πλέον όλα αυτά γίνονται ψηφιακά. Κυρίως, όμως, αυτό που είναι σημαντικό, κύριε Υπουργέ, είναι ότι στη χώρα μας παρουσιάστηκε χθες το σχέδιο μετάβασης στην τεχνητή νοημοσύνη. Άρα κυρίες και κύριοι συνάδελφοι τι δείχνει όλο αυτό που μόλις σας παρέθεσα σε ένα λεπτό; Δείχνει ότι η Κυβέρνηση πέραν του ότι προσταθεί κάθε μέρα να λύσει τα προβλήματα του τόπου, κοιτάζει και πώς θα είναι η επόμενη μέρα αυτού του τόπου και αρχίζει να προετοιμάζει τη χώρα για την επόμενη μέρα και η επόμενη μέρα δεν μπορεί να είναι άλλη πέραν της ψηφιακής διακυβέρνησης.

Χαίρομαι γιατί σε αυτό σήμερα που έρχεται και ψηφίζουμε, η ενίσχυση της ανθεκτικότητας στα ψηφιακά μέσα ουσιαστικά προστατεύει τον άνθρωπο, προστατεύει τα ατομικά δικαιώματα, προστατεύει τις υπηρεσίες του κράτους, προστατεύει και τις επιχειρήσεις.

Αυτό είναι κάτι το οποίο στο παρελθόν δεν θα μπορούσαμε να το συζητήσουμε. Γιατί αντιλαμβάνεστε ότι πολλές τέτοιες επενδύσεις ξεκινάνε πρώτα για να προστατεύσουν τις ελίτ. Αυτό είναι μια εναρμόνιση μιας οδηγίας, η οποία ουσιαστικά έρχεται να κουμπώσει σε αυτό που ήδη η Κυβέρνηση από το 2019 έχει ξεκινήσει. Και το έχει ξεκινήσει όχι γιατί το επιβάλλουν οι καιροί, γιατί επί της ουσίας αυτή η Κυβέρνηση έχει πάντα γνώμονα το αύριο και με γνώμονα πώς θα μπορεί να καλυτερεύει, αλλά και πώς θα μπορέσει να προστατεύσει τη ζωή των πολιτών.

Και χαίρομαι που ένα τέτοιο νομοσχέδιο το φέρνει ένας αγαπητός για μένα και προσφιλής φίλος, ο κ. Παπαστεργίου. Νομίζω είναι κάτι το οποίο το αξίζει γενικότερα στην ενασχόλησή του με την πολιτική.

Και επιτρέψτε μου, μιας και εδώ είναι η Υφυπουργός για τα θέματα επαγγελματικής εκπαίδευσης, να πω το εξής. Κυρία Υφυπουργέ, χθες ήμουν σε μια περιοδεία στην Ξάνθη και συγκεκριμένα επισκέφτηκα το Δροσερό. Είναι πολύ θετικό ότι χθες τετρακόσια και κάτι παιδιά στο Δροσερό, στο νηπιαγωγείο και στο δημοτικό ήταν στο σχολείο. Και είναι πολύ θετικό ότι πλέον υπάρχει -και αυτό οφείλεται και σε εσάς και προφανώς στην Κυβέρνηση- μια κατεύθυνση οι άνθρωποι αυτοί -και οι γονείς αυτών που προσπαθούν και με τη δική μας βοήθεια προφανώς- να περάσουν στα σχολεία δεύτερης ευκαιρίας, ώστε να αποκτήσουν το απολυτήριο γυμνασίου. Αυτό γίνεται κυρίως στη βόρεια Ελλάδα και ειδικά στην ανατολική Μακεδονία και Θράκη για την οποία μιλάμε τώρα ως προς την τεχνική επαγγελματική εκπαίδευση.

Το έχω ξαναπεί, οι απόφοιτοι της τεχνικής επαγγελματικής εκπαίδευσης προσωπικά για μένα είναι άμεσα συνδεδεμένοι και με την όποια λύση του δημογραφικού. Αυτούς πρέπει να ενισχύσουμε, αυτούς πρέπει να βοηθήσουμε και νομίζω αξίζουν συγχαρητήρια και η ομάδα του Υπουργείου Παιδείας και πόσο μάλλον βέβαια η ομάδα του Υπουργείου για το σημερινό νομοσχέδιο.

Κύριε Υπουργέ, συνεχίστε να γινόμαστε ακόμα πιο ψηφιακοί. Η τεχνητή νοημοσύνη έχει ήδη έρθει και εμείς προφανώς προ-

ετοιμαζόμαστε, αλλά κυρίως και στη μία περίπτωση και στην άλλη θα πρέπει να προστατέψουμε και να προστατεύουμε, όπως το κάνουμε, τα ατομικά ανθρώπινα δικαιώματα για να μην υπάρχει θέμα όσον αφορά τις υπηρεσίες και όσον αφορά, αν θέλετε, και τη χρήση του διαδικτύου για τους πιο ευάλωτους, για τα παιδιά κ.ο.κ..

Ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Ευχαριστούμε, κύριε συνάδελφε.

Τον λόγο τώρα έχει για πέντε λεπτά η Υφυπουργός Παιδείας και Θρησκευμάτων κ. Λυτρίβη και αμέσως μετά ο Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος του ΠΑΣΟΚ.

Παρακαλώ, κυρία Υφυπουργέ, έχετε τον λόγο.

ΙΩΑΝΝΑ ΛΥΤΡΙΒΗ (Υφυπουργός Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού): Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Αγαπητέ συνάδελφε Γιώργο Σταμάτη, ευχαριστώ πολύ για την αναφορά για αυτό που προσπαθούμε να κάνουμε στην ανατολική Μακεδονία και Θράκη για τα σχολεία δεύτερης ευκαιρίας που τα ενισχύουμε ιδιαίτερα. Αυτό αξίζει να τονιστεί ιδιαίτερα και θα επανέλθουμε ενδεχομένως και μια ξεχωριστή συζήτηση γι' αυτό μόνο, για τα σχολεία δεύτερης ευκαιρίας σε αυτές τις περιοχές.

Τώρα στα της τροπολογίας έχουμε δύο προτεινόμενες ρυθμίσεις. Η μεν πρώτη ρυθμίζει το ζήτημα της κάλυψης λειτουργικών και έκτακτων αναγκών σε σχολικές μονάδες πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Αφού έχει ολοκληρωθεί η διαδικασία η ήδη θεσπισμένη, δηλαδή αφού έχουμε προχωρήσει στη γενική πρόσκληση διορισμού των μόνιμων εκπαιδευτικών, τη γενική πρόσκληση πρόσληψης αναπληρωτών και ωρομισθίων εκπαιδευτικών, την ειδική πρόσκληση πρόσληψης αναπληρωτών ή ωρομισθίων εκπαιδευτικών, τότε υπάρχει ένα κενό, το οποίο χρειάζεται αυτή τη στιγμή να ρυθμιστεί με μία πάγια διαδικασία για κάλυψη έκτακτων και εξαιρετικών αναγκών που προκύπτουν στην πορεία.

Αφού ολοκληρωθούν αυτές οι τρεις θεσπισμένες διαδικασίες και αφού εξαντληθεί ο αξιολογικός πίνακας που έχει καταρτιστεί από το ΑΣΕΠ και πάλι διαπιστώνονται κενά τα οποία, όπως ξέρετε, προκύπτουν και δεν μπορούν να προβλεφθούν από πριν, κάποια ασθένεια, μία εγκυμοσύνη κ.λπ.. Οπότε αυτό το κενό θέλουμε να καλύψουμε σε όλη την επικράτεια με τη θέσπιση μιας πάγιας διαδικασίας για εξαιρετικές ανάγκες.

Συγκεκριμένα, εισάγεται, λοιπόν, αυτή η πάγια διαδικασία εφόσον, όπως είπαμε, αφ' ενός έχουν τηρηθεί οι τρεις προηγούμενες διαδικασίες, οι τρεις προσκλήσεις όπως είναι, ήδη, θεσπισμένες και έχει εξαντληθεί ο κατάλογος που έχει καταρτιστεί από το ΑΣΕΠ. Καθίσταται, λοιπόν, δυνατή η έκδοση τοπικής πρόσκλησης αναπληρωτών ή ωρομισθίων εκπαιδευτικών για την κάλυψη των υφιστάμενων λειτουργικών κενών έως τη λήξη του διδακτικού έτους.

Στη διαδικασία αυτή δύναται να συμμετέχουν, πέραν όσων έχουν, ήδη, περιληφθεί στους αξιολογικούς πίνακες κατάταξης του ΑΣΕΠ, νέοι πτυχιούχοι εκπαιδευτικοί οι οποίοι κατά τη διαδικασία κατάρτισης των πινάκων δεν είχαν τα απαιτούμενα προσόντα, όμως αυτή τη στιγμή τα έχουν, οπότε μπορούν εκείνοι οι εκπαιδευτικοί να περιληφθούν, καθώς επίσης επικουρικά συνταξιούχοι εκπαιδευτικοί που δεν έχουν υπερβεί το εξηκοστό έβδομο έτος της ηλικίας τους ως αναπληρωτές εκπαιδευτικοί μέχρι τη λήξη του διδακτικού έτους.

Υπογραμμίζεται για την ιστορία και μιλώντας για τα πραγματικά περιστατικά ότι κατά τη φετινή σχολική χρονιά οι πίνακες κατάταξης εκπαιδευτικών έχουν εξαντληθεί σε όλες τις περιφέρειες πλην των Περιφερειών Δυτικής και Κεντρικής Μακεδονίας, Θεσσαλίας και Ηπείρου. Είναι συνεπώς αναγκαίο να εισαχθεί η προτεινόμενη νέα πάγια διαδικασία πρόσληψης αναπληρωτών για την κάλυψη των εξαιρετικών αναγκών με τοπική πρόσκληση.

Με τον τρόπο αυτό εκπληρώνεται από μέρους της πολιτείας το προφανές, η ικανοποίηση του συνταγματικού δικαιώματος όλων των πολιτών σε πρόσβαση σε πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση, με το να έχουμε όσο το δυνατόν περισσότερους εκπαιδευτικούς στα σχολεία μας σε όλη την επικράτεια.

Τώρα η δεύτερη διάταξη που προτείνουμε είναι το πολλαπλό

βιβλίο. Είναι μία νέα διαδικασία, ένας νέος θεσμός ο οποίος για πρώτη φορά υλοποιείται με βασικό σκοπό την ένταξη όσο το δυνατόν μεγαλύτερου αριθμού διδακτικών βιβλίων ανά μάθημα μέσω πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος προς συγγραφικές ομάδες, προκειμένου αφ' ενός να εκπληρώνεται ο επιστημονικός πλουραλισμός, αφ' ετέρου να δίνεται η ευρεία ευχέρεια στους εκπαιδευτικούς να επιλέγουν για το κάθε μάθημα, μεταξύ περισσότερων εγκεκριμένων διδακτικών βιβλίων, εκείνο το διδακτικό βιβλίο που ταιριάζει περισσότερο στην υφή του μαθήματος, ακόμα και στον δικό του προσανατολισμό εντός του πλαισίου που, ήδη, δίδεται από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής.

Τι κάνουμε; Εξορθολογίζεται η διαδικασία ανάρτησης του υλικού από τους συγγραφείς και εισάγονται δύο στάδια ελέγχου, αφ' ενός της πληρότητας όπου απορρίπτονται όσες προτάσεις εμπεριέχουν πρόδηλα σφάλματα και ελλείψεις και δεύτερον της ποιότητας, με κριτήρια που προσδιορίζονται με βάση τις προδιαγραφές και χαρακτηριστικά επιστημονικής και παιδαγωγικής κατ'εξουσιοδότησης.

Δεύτερον, δύνανται να τάσσονται ειδικές αποκλειστικές προθεσμίες στους συγγραφείς προς υποβολή πάσης φύσεως αναγκαίων διορθώσεων ή διευκρινίσεων. Και τρίτον, συμπληρώνεται και αποσαφηνίζεται ότι στις περιπτώσεις που η διαδικασία συγγραφής και ένταξης έχει αποβεί άκαρπη και έχουν υποβληθεί έως δύο προτάσεις προς σύνταξη βιβλίου, είναι δυνατή διαζευκτικά είτε η έκδοση νέας ολικής ή μερικής πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος, προκειμένου να υφίστανται τουλάχιστον δύο διδακτικά βιβλία ανά μάθημα, με όμοιους ή διαφορετικούς όρους από την προηγούμενη πρόσκληση.

Για λόγους ίσης μεταχείρισης των συμμετεχόντων της υφιστάμενης πρόσκλησης -υπάρχει πρόσκληση η οποία εκδόθηκε από το Υπουργείο Παιδείας τον Απρίλιο- παρέχεται σε αυτούς η δυνατότητα εντός δέκα ημερών από την δημοσίευση του παρόντος να υποβάλουν οριστικά το αναγκαίο εκπαιδευτικό υλικό που δεν είχε υποβληθεί με τον προσηκόντα τεχνικό, ποσοτικό και ποιοτικό τρόπο, προκειμένου να ελεγχθεί επιστημονικά και είτε να ενταχθεί είτε να αποκλειστεί και δεύτερον να προβαίνουν σε πάσης φύσεως αναγκαία συμπλήρωση, εξειδίκευση ή αποστολή διευκρινίσεων κατ' επιταγή της Επιτροπής Αξιολόγησης.

Όλα αυτά τονίζω αφορούν στη διαδικασία υλοποίησης του πολλαπλού βιβλίου, που προφανώς ως νέος θεσμός χρειάζεται να βρει τα πατήματά του. Εντοπίζοντας εμείς λάθη και παραλείψεις προχωρούμε σε ενίσχυση της διαδικασίας, πάντα υπό τη σκέψη του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής, του ΙΕΠ.

Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Ευχαριστούμε, κυρία Υφυπουργέ.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΓΙΑΝΝΟΥΛΗΣ: Κύριε Πρόεδρε, θα ήθελα τον λόγο.
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΚΑΖΑΜΙΑΣ: Κύριε Πρόεδρε, θα ήθελα τον λόγο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Ένα λεπτό, παρακαλώ.

Γίνεται γνωστό στο Σώμα ότι από τα άνω δυτικά θεωρεία παρακολουθούν τη συνεδρίαση, αφού ενημερώθηκαν για την ιστορία του κτηρίου και τον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας της Βουλής και ξαναγήθηκαν στην έκθεση της αίθουσας «Ελευθέριος Βενιζέλος», σαράντα εννέα μαθήτριες και μαθητές και τρεις συνοδοί εκπαιδευτικοί από το 4^ο Γυμνάσιο Τρίπολης (δεύτερο τμήμα).

Η Βουλή σας καλωσορίζει.

(Χειροκροτήματα από όλες τις πτέρυγες της Βουλής)

Έχουν ζητήσει τον λόγο ο κ. Γιαννούλης από τον ΣΥΡΙΖΑ για μία ερώτηση παρέμβαση και στη συνέχεια ο κ. Καζαμίας.

Παρακαλώ, κύριε Γιαννούλη, έχετε τον λόγο.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΓΙΑΝΝΟΥΛΗΣ: Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε, θα είμαι πολύ σύντομος.

Είναι ευφυής όποιος από την Κυβέρνηση επέλεξε σήμερα τον κ. Παπαστεργίου και την κυρία Υφυπουργό για να εκπροσωπήσουν την Κυβέρνηση. Μας αποπλίζετε από αντιπολιτευτική ένταση λόγω του προσωπικού σας στίγματος και του δικού σας και του κ. Στεργίου. Δεν μας αποπλίζει, όμως, για την Κυβέρνηση Κυριάκου Μητσοτάκη.

Κυρία Υφυπουργέ, θέλω να σας ρωτήσω, γιατί θα το αναπτύξει και η εισηγήτριά μας στη συνέχεια, για αυτό που περιγράφετε, που δείχνει μια καλή πρόθεση να υπάρξουν πάγιες λύσεις και μεταρρυθμίσεις, αν είναι αντικείμενο νομοσχεδίου. Θέλω να σας ρωτήσω πραγματικά αν πιστεύετε ότι κοινοβουλευτικά είναι ορθό μία τροπολογία σε ένα νομοσχέδιο επί άλλου ζητήματος για την ειδική αγωγή, για την τεχνική και επαγγελματική εκπαίδευση. Χάρηκα που άκουσα τον κ. Σταμάτη για τη λυτρωτική απόφαση που αφορά την Ανατολική Μακεδονία και Θράκη, αλλά δεν είναι το μόνο κομμάτι της Ελλάδος. Προβλήματα παρουσιάζονται σε αυτού του είδους τις δομές και σε άλλες περιοχές της χώρας. Θέλω να σας ρωτήσω, λοιπόν, ευθέως: Θεωρείτε ότι είναι ορθή η κοινοβουλευτική επιλογή να το φέρνεται με τη μορφή τροπολογίας παγιδεύοντάς μας, αν θέλετε; Δυστυχώς αυτόν τον κακό τρόπο νομοθέτησης έχετε, που και να θες να υπερψηφίσεις κάτι, η δομή δεν σε αφήνει μεταξύ σημαντικών θετικών, αλλά και σημαντικών αρνητικών προτάσεων και περιεχομένου.

Αυτό είναι μια γενική ερώτηση που πιστεύω ότι καλό θα ήταν να την απαντήσετε πέρα από τα επιμέρους ζητήματα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Ο κ. Καζαμιάς, ο Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος της Πλεύσης Ελευθερίας, έχει τον λόγο.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΚΑΖΑΜΙΑΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Θα απευθυνθώ στην κυρία Υφυπουργό σχετικά με τα ερωτήματα που έχω, αν και στην πραγματικότητα τα περισσότερα αφορούν την Κυβέρνηση συνολικά και όχι εσάς και το Υπουργείο σας. Υπάρχει, όμως, και ένα θέμα που αφορά το Υπουργείο σας.

Κατ' αρχάς, αυτή η τροπολογία έχει φτάσει, δυστυχώς, στις έντεκα παρά είκοσι χθες το βράδυ για να τη συζητήσουμε μαζί με μια άλλη τροπολογία η οποία έφτασε ακόμη πιο αργά, πάλι στις έντεκα παρά δεκαοκτώ λεπτά, πριν τα μεσάνυχτα δηλαδή. Και αυτός ο τρόπος νομοθέτησης είναι ιδιαίτερος προβληματικός. Οι τροπολογίες συνεχίζουν να έρχονται τη νύχτα και είναι θλιβερό.

Το δεύτερο είναι ότι η συγκεκριμένη τροπολογία που συζητήσατε τώρα περιέχει τρία άρθρα, δύο εκ των οποίων είναι του Υπουργείου σας και ένα είναι του Υπουργείου Υγείας. Δεν ξέρω αν αυτό που θα πω τώρα αφορά το δικό σας Υπουργείο ή το Υπουργείο Υγείας, αλλά στην αιτιολογική έκθεση που συνοδεύει την τροπολογία στην παράγραφο 18 υπάρχει, έχει σημειωθεί από τον συγγραφέα ή τη συγγραφέα της έκθεσης ότι με την τροπολογία αυτή υφίσταται μείωση δαπανών. Η έκθεση του Υπουργείου και η έκθεση του Λογιστηρίου του Κράτους κάνει λόγο ρητά για αύξηση δαπανών.

Στην τροπολογία στο άρθρο 1 που αφορά το Υπουργείο σας, που είναι για την πρόσκληση, υποθέτει κανείς ότι θα υπάρχει κάποια αύξηση δαπανών και προσλαμβάνετε περισσότερο προσωπικό με τη ρύθμιση που φέρνετε. Οποσδήποτε στο άρθρο 3 που αφορά το Υπουργείο Υγείας υπάρχει αύξηση, διότι το λέει ρητά μέσα η αιτιολογική έκθεση ότι «ο σκοπός είναι να αποζημιωθούν καλύτερα κάποιοι γιατροί, οι οποίοι θα υπηρετήσουν σε συγκεκριμένες θέσεις».

Γιατί υπάρχει αυτή η αντίφαση και γιατί οι αιτιολογικές εκθέσεις δεν είναι ειλικρινείς; Όμως, και η έκθεση του Υπουργείου που συνοδεύει το νομοσχέδιο δεν κοστολογεί. Κι ύστερα έχουμε τον Πρωθυπουργό να έρχεται στη Βουλή και να μας δίνει διαλέξεις περί κοστολόγησης. Αυτά δεν είναι κοστολογημένα. Γιατί δεν τα κοστολογείτε σωστά;

Τέλος, όσον αφορά το άρθρο 1 που αφορά τώρα το Υπουργείο σας –ενδεχομένως, επαναλαμβάνω, αυτά να αφορούν την Κυβέρνηση γενικότερα και όχι συγκεκριμένα το Υπουργείο, αυτό, όμως, αφορά το Υπουργείο σας-, οι προσλήψεις που θα κάνετε ή που σχεδιάζει μάλλον το άρθρο να κάνει σε περίπτωση κενών σε τοπικό επίπεδο στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση κατά πόσο οι καθηγητές που θα προσληφθούν μέχρι το τέλος του έτους, εκ των οποίων, όπως μας είπατε, κάποιοι ενδέχεται να είναι και συνταξιούχοι κάτω, όμως, από το συγκεκριμένο όριο ηλικίας που αναφέρατε, αυτοί θα είναι ασφαλισμένοι;

Επίσης, κατά πόσο θα μπορούν να προσλαμβάνονται με συμβάσεις ορισμένου χρόνου για αλληπάλληλα χρόνια; Υπάρχει κάποιο όριο; Διότι με τον τρόπο αυτόν ενδέχεται με συμβάσεις

ορισμένου χρόνου να προσλαμβάνονται καθηγητές, οι οποίοι θα υπηρετούν σε σχολεία, τα οποία έχουν οργανικά κενά και θα πρέπει οι θέσεις αυτές να συμπληρωθούν με μόνιμη σύμβαση και όχι με ορισμένου χρόνου.

Και, τέλος, θα υπάρχει μια διαδικασία μοριοδότησης για τους νεότερους καθηγητές, οι οποίοι προσλαμβάνονται κάτω από το σύστημα αυτό που μας περιγράψατε;

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Ολοκληρώνουμε με την παρέμβαση της κ. Κουρουπάκη από τη Νίκη.

Παρακαλώ, κυρία συνάδελφε, έχετε τον λόγο.

ΑΣΠΑΣΙΑ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Θα ήθελα να κάνω κι εγώ έναν σχολιασμό επί των τροπολογιών που έχουν έρθει.

Όσον αφορά την τροπολογία για την τοπική πρόσκληση και πρόσληψη αναπληρωτών εκπαιδευτικών, δεν γίνεται να μη σχολιάσουμε το γεγονός ότι η επιλογή της Κυβέρνησης να προσφύγει σε τέτοιες έκτακτες και πρόχειρες λύσεις είναι από μόνο του μια ομολογία αποτυχίας. Το γεγονός ότι δεν μπορεί να στελεχωθεί η δημόσια εκπαίδευση με τις κανονικές διαδικασίες μέσω ΑΣΕΠ και χρειάζονται αυτά τα νομοθετικά «μαλώματα» είναι απόδειξη ότι ο κυβερνητικός σχεδιασμός είναι ανεπαρκής και οδηγεί σε αδιέξοδα που καλείστε να αντιμετωπίσετε όπως-όπως κάτω από την πίεση των περιστάσεων.

Το ίδιο προβληματικές είναι και οι λοιπές διατάξεις της τροπολογίας αυτής. Οι διατάξεις για το μητρώο των διδακτικών βιβλίων και την ψηφιακή βιβλιοθήκη διδακτικών βιβλίων αποδεικνύουν ότι υπήρξε περιορισμένο ενδιαφέρον και αρκετοί σχετικοί διαγωνισμοί κατέστησαν άκαρποι. Γι' αυτόν τον λόγο αλλάζετε βιαστικά το θεσμικό πλαίσιο, μήπως τονώσετε κάπως το ενδιαφέρον της συμμετοχής στα προγράμματα συγγραφής διδακτικών βιβλίων;

Τέλος, με το τρίτο άρθρο προσπαθείτε να αντιμετωπίσετε το πρόβλημα της υποστελέχωσης των υγειονομικών επιτροπών αναπηρίας. Επειδή δεν μπορείτε ή μάλλον δεν θέλετε να αυξηθεί ο αριθμός των ιατρών αρκείστε στο να αυξήσετε το όριο αποδοχών που προκύπτουν από τις ειδικές αποζημιώσεις λόγω συμμετοχής στις επιτροπές αυτές, ελπίζοντας να δώσετε κίνητρο στους ιατρούς να απασχοληθούν ακόμη περισσότερο. Όμως, το ενδεχόμενο να γίνονται λάθη μόνο και μόνο από υπερβολική κούραση δεν σας έχει περάσει από το μυαλό;

Παράλληλα, κάνετε λόγο για ισοκατανομή υποθέσεων χωρίς να διευκρινίζετε πώς θα γίνει. Είναι προφανές ότι δεν θέλετε να λύσετε τα προβλήματα της τεράστιας υποστελέχωσης της δημόσιας υγείας. Γι' αυτό, άλλωστε, και ο κ. Γεωργιάδης δεν έχει απαντήσει σε σχετική ερώτηση γραπτή που έχω κάνει εδώ και πάρα πολύ καιρό και καταφεύγετε σε εμβολωματικές λύσεις μάλλον για να πείτε ότι κάτι κάνατε.

Όσον αφορά την τροπολογία 278, που αφορά τον «Οργανισμό Αστικού Συγκοινωνιακού Έργου Θεσσαλονίκης Α.Ε.», το γεγονός ότι η αδειοδότηση αστικού σιδηροδρόμου στο άρθρο 3 γίνεται χωρίς προηγούμενη περιβαλλοντική αδειοδότηση και χωρίς μελέτες περιβαλλοντικών επιπτώσεων καθιστά τη διάταξη προβληματική και θα θέλαμε ο κ. Σταϊκούρας να μας δώσει διευκρινίσεις για την περιβαλλοντική διάσταση της διαδικασίας αυτής.

Τέλος, πρέπει να επισημάνουμε και ένα μοτίβο που επαναλαμβάνεται αρκετά συχνά στις τροπολογίες σας. Βάζετε μπροστά κάποιες διατάξεις με κοινωνικό πρόσημο, όπως έκτακτες προσλήψεις αναπληρωτών ή ανανεώσεις συμβάσεων εργασίας οδηγών λεωφορείων, για να αποσπάσετε την έγκριση της Αντιπολίτευσης και σε άλλα αμφιλεγόμενα ζητήματα, όπως, παραδείγματος χάριν, η φωτογραφική διάταξη για την παράταση προθεσμίας υποβολής ετήσιων οικονομικών καταστάσεων των εργοληπτών δημοσίων έργων.

Θέλω να καταστήσω σαφές ότι αυτές οι κουτοπόνηρες πρακτικές υπονομεύουν το κύρος του Κοινοβουλίου. Κάποτε το 2019 το κόμμα σας διά του Υπουργού σας, του κ. Κυρανάκη, έλεγε: «Τέλος στις άσχετες τροπολογίες». Όμως, μάλλον ήταν τρόπος του λέγειν. Δεν το εννοούσατε.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Κυρία Υπουργέ, έχετε τον λόγο για την απάντησή σας.

ΙΩΑΝΝΑ ΛΥΤΡΙΒΗ (Υφυπουργός Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού): Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε. Μισό λεπτό θα χρειαστώ μόνο.

Να πω αφ' ενός ως προς τις προσλήψεις ότι ο λόγος για τον οποίο νομοθετούμε σήμερα δεν είναι ομολογία αποτυχίας. Είναι αντιθέτως μια δύναμη, θα έλεγα, ότι μπορούμε εντοπίζοντας τα προβλήματα να επεμβαίνουμε εξυπηρετώντας το δημόσιο συμφέρον και μόνο. Τώρα προκύπτουν τα κενά. Οι αξιολογικοί πίνακες του ΑΣΕΠ έχουν εξαντληθεί. Ποια είναι η πρόταση; Να περιμένουμε μέχρι του χρόνου να τρέξουν ξανά οι πάγιες διαδικασίες, οι τρεις προσκλήσεις που ανέφερα, και να μείνουν ουσιαστικά κατά το υπόλοιπο -από τώρα που είναι τέλος Νοέμβρη μέχρι το τέλος της σχολικής χρονιάς- χωρίς εκπαιδευτικούς τα σχολεία;

Έχουμε πολύ συγκεκριμένη εικόνα. Μιλάμε για προσκλήσεις τοπικού ενδιαφέροντος. Είμαστε από πάνω και αυτό μόνο καλό είναι.

Επίσης, να αναφέρω για την ιστορία ότι τα τελευταία χρόνια προσπαθούμε να αλλάξουμε το ratio, την αναλογία μεταξύ μόνιμων και αναπληρωτών και έχουν γίνει τα τελευταία πέντε χρόνια σχεδόν τριάντα επτάμισι χιλιάδες προσλήψεις. Μόνο τη φετινή σχολική χρονιά έχουν γίνει μόνιμες προσλήψεις. Μιλάμε για δέκα χιλιάδες προσλήψεις εκπαιδευτικών.

Τώρα ως προς τη διαδικασία του πολλαπλού βιβλίου, ναι, είναι μια καινούργια διαδικασία, ένας καινούργιος θεσμός. Εκεί εντοπίζουμε ότι είναι οι ίδιες οι συγγραφικές ομάδες που, ενώ έχουν το υλικό ακόμη και για τελειώς τεχνικούς λόγους, δεν ανεβάζουν το σωστό αρχείο ή κάτι τέτοιο. Μιλάμε για πολύ διαδικαστικά ζητήματα, τα οποία, όμως, είναι κρίμα να στερήσουν αυτό το οποίο όλοι λέμε. Και εν έτει 2024 και με την τεχνητή νοημοσύνη να είναι εδώ συζητάμε για να φύγει η αποστήθιση από τα σχολεία και να έχουμε περισσότερα διδακτικά εγχειρίδια. Είναι κρίμα, λοιπόν, να υπονομεύουμε αυτή την προσπάθεια για καθαρά τεχνικούς λόγους. Σε αυτό επεμβαίνουμε, στο διαδικαστικό κομμάτι και γι' αυτό είμαστε εδώ και προβαίνουμε σε αυτή τη ρύθμιση.

Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Ευχαριστούμε, κυρία Υπουργέ και ευχαριστούμε τον κ. Μάντζο, ο οποίος παραχώρησε τη θέση του στην κ. Βολουδάκη από τη Νέα Δημοκρατία η οποία πρέπει να αποχωρήσει.

Κυρία Βολουδάκη, παρακαλώ, ελάτε στο Βήμα, έχετε τον λόγο.

ΣΕΒΑΣΤΗ (ΣΕΒΗ) ΒΟΛΟΥΔΑΚΗ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κύριε Υπουργέ, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, με το προτεινόμενο σχέδιο νόμου εναρμονίζεται το Εθνικό μας Δίκαιο με τις διατάξεις της οδηγίας 2555/2022 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου. Εισάγεται μια ολοκληρωμένη προσέγγιση κυβερνοασφάλειας με βάση τον κίνδυνο, στοχεύοντας στην επίτευξη υψηλού κοινού επιπέδου ασφάλειας στον κυβερνοχώρο για όλα τα κράτη-μέλη και ενισχύοντας τη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς μέσω βελτιωμένων πρωτοκόλλων ασφαλείας και δυνατοτήτων αντιμετώπισης περιστατικών.

Είναι αλήθεια ότι οι κυβερνοεπιθέσεις διαρκώς εντείνονται και τα περιστατικά επιθέσεων στον κυβερνοχώρο αυξάνονται στις μέρες μας συνεχώς και συνιστούν μείζονα απειλή για τη λειτουργία των συστημάτων δικτύου και πληροφοριών. Το γεγονός αυτό επηρεάζει τη λειτουργία υποδομών ζωτικής σημασίας, η οποία βασίζεται σε πληροφοριακά συστήματα και συχνά διαταράσσει την παροχή κρίσιμων υπηρεσιών για την οικονομική και κοινωνική ζωή της χώρας μας. Μάλιστα, όπως αναφέρουν και στοιχεία, το κόστος του κυβερνοεγκλήματος αυξάνεται συνεχώς, ξεπερνώντας σε παγκόσμιο επίπεδο τα 10 τρισεκατομμύρια δολάρια για το έτος 2023.

Με το παρόν, λοιπόν, σχέδιο νόμου καλύπτονται κενά, τα οποία διαπιστώθηκαν κατά την περίοδο εφαρμογής της προηγούμενης οδηγίας, η οποία μεταφέρθηκε και στην ελληνική έννομη τάξη με τον ν.4577/2018. Συγκεκριμένα, καθορίζει μέτρα διαχείρισης κινδύνων κυβερνοασφάλειας και υποχρεώσεις αναφοράς περιστατικών σε όλους τους διευρυμένους τομείς τους οποίους καλύπτει, όπως μεταξύ άλλων η ενέργεια, οι μεταφορές, η υγεία, η παραγωγή τροφίμων, οι τηλεπικοινωνίες και οι ψηφιακές υποδομές. Επίσης, ορίζει την ομοιόμορφη αντιμετώπιση των σχετικών

ζητημάτων στο σύνολο των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ζώντας, λοιπόν, σε μία εποχή αυξημένης αξιοποίησης των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών και συνεχιζόμενου ψηφιακού μετασχηματισμού, η βελτίωση των ικανοτήτων και η ενίσχυση της ανθεκτικότητας του ψηφιακού κράτους και της κρίσιμης ψηφιακής υποδομής, αυτή η οποία υποστηρίζει την παροχή υπηρεσιών ιδιωτικών επιχειρήσεων σε σημαντικούς τομείς για την κοινωνική και οικονομική ζωή της χώρας, σίγουρα αποτελούν επιτακτική ανάγκη για την προστασία των ατομικών δικαιωμάτων στον κυβερνοχώρο.

Επικαιροποιούνται, λοιπόν, με το παρόν σχέδιο νόμου και διευρύνονται οι υποχρεώσεις για την ασφάλεια και τη διαχείριση κινδύνων στον κυβερνοχώρο. Έχουμε με τον τρόπο αυτό μία ολιστική προσέγγιση του ζητήματος με γνώμονα την επίτευξη υψηλού επιπέδου κυβερνοασφάλειας μέσω της εφαρμογής κατάλληλων μέτρων διαχείρισης κινδύνων και της πρόβλεψης αναλογικών εργαλείων εποπτείας και επιβολής.

Οι βασικοί πυλώνες του νομοσχεδίου είναι η ενίσχυση και λειτουργική αναβάθμιση της αρμόδιας Εθνικής Αρχής Κυβερνοασφάλειας, η εντατικοποίηση των μέτρων κυβερνοασφάλειας και προσδιορισμός των υποχρεώσεων αναφοράς περιστατικών από πλευράς των υπόχρεων οντοτήτων, η εμπέδωση κουλτούρας συμμόρφωσης μέσω ενός αναλογικού κυρωτικού πλαισίου και μηχανισμών εφαρμογής και η εμβάθυνση της διευρωπαϊκής συνεργασίας.

Συγκεκριμένα, η κυβερνοασφάλεια καθίσταται πια διακριτή και οριζόντιου χαρακτήρα δημόσια πολιτική, ενώ προβλέπονται μηχανισμοί αποτελεσματικής συνεργασίας μεταξύ τόσο των αρμόδιων αρχών όσο και των οργανισμών που παρέχουν κρίσιμες υπηρεσίες για την οικονομική και κοινωνική ζωή.

Επίσης, διευρύνεται σημαντικά ο κατάλογος των τομέων και δραστηριοτήτων που υπόκεινται σε υποχρεώσεις λήψης μέτρων κυβερνοασφάλειας, ώστε να παρέχεται ολοκληρωμένη κάλυψη των τομέων και υπηρεσιών ζωτικής σημασίας για βασικές κοινωνικές και οικονομικές δραστηριότητες στην εσωτερική αγορά. Για παράδειγμα, εντάσσεται στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας η δημόσια διοίκηση, οι τηλεπικοινωνίες, ο κλάδος των κατασκευών, της εφοδιαστικής αλυσίδας παραγωγής και διανομής τροφίμων, της διαχείρισης λυμάτων και πολλά άλλα. Κατ' αυτόν τον τρόπο θωρακίζεται από κυβερνοεπιθέσεις τόσο το δημόσιο διοικητικό σύστημα όσο και πληθώρα άλλων κρίσιμων τομέων της οικονομίας και της κοινωνικής ζωής.

Ορίζεται η Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας ως αρμόδια αρχή και διευρύνονται οι αρμοδιότητές της, σύμφωνα με τις ευρωπαϊκές και διεθνείς καλές πρακτικές. Παράλληλα, η αρχή παρακολουθεί την εφαρμογή του νόμου, ενώ ενισχύεται σημαντικά ο επιχειρησιακός της ρόλος στη διαχείριση περιστατικών μεγάλης κλίμακας και κρίσεων στον κυβερνοχώρο.

Επιπρόσθετα, προβλέπονται υποχρεώσεις λήψης μέτρων διαχείρισης κινδύνων στον τομέα της κυβερνοασφάλειας από τις βασικές και σημαντικές οντότητες στη βάση μιας ολιστικής προσέγγισης του κινδύνου με στόχο την προστασία των συστημάτων δικτύου και πληροφοριακών συστημάτων και του φυσικού περιβάλλοντος των εν λόγω συστημάτων από περιστατικά, καθώς και οι υποχρεώσεις αναφοράς περιστατικών με στόχο την έγκαιρη αντιμετώπιση των απειλών.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ο ψηφιακός μετασχηματισμός της οικονομίας και της κοινωνίας έχει φέρει νέες ευκαιρίες στο προσκήνιο, αλλά και προκλήσεις, όπως η κυβερνοασφάλεια. Με τις ζωές μας να εξαρτώνται όλο και περισσότερο από τις ψηφιακές τεχνολογίες οι κυβερνοεπιθέσεις έχουν γίνει όλο και πιο επιζήμιες. Η κυβερνοασφάλεια έχει γίνει ένα αναγκαίο και κρίσιμο συστατικό της σημερινής κοινωνίας, καθώς και βασική προτεραιότητα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η ζημιά που προκαλείται από τις κυβερνοεπιθέσεις δεν αφορά μόνο την οικονομία και το χρηματοπιστωτικό σύστημα, αλλά επηρεάζει τα δημοκρατικά θεμέλια της Ευρωπαϊκής Ένωσης και απειλεί τις βασικές λειτουργίες της κοινωνίας. Για τον λόγο αυτό κρίνεται αναγκαία η ψήφιση του παρόντος νομοσχεδίου και η ολιστική, αποτελεσματική και ολοκληρωμένη επίτευξη της κυβερνοασφάλειας στη χώρα μας.

Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Ευχαριστούμε πολύ, κυρία συνάδελφε και για τη συνέπεια στον χρόνο.

Τον λόγο έχει ο Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος του ΠΑΣΟΚ - Κινήματος Αλλαγής κ. Μάντζος και ακολουθεί ο κ. Υψηλάντης. Ορίστε, κύριε Μάντζο, έχετε τον λόγο.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΑΝΤΖΟΣ: Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η κρίση αξιοπρεπούς διαβίωσης στον τόπο μας είναι πλέον μία δεδομένη κατάσταση, μία πραγματικότητα βιωμένη από τους πολίτες ιδίως τους πλέον αδύναμους. Και αυτό διότι το κόστος ζωής είναι εκείνο το οποίο ουσιαστικά εξαντλεί την αγοραστική δύναμη των πολιτών και τα όποια εισοδήματα, τον όποιο μισθό, την όποια σύνταξη, καταπνίγοντας παράλληλα και τη μικρομεσαία επιχειρηματικότητα.

Και σε αυτό ακριβώς το οικονομικό περιβάλλον ο προϋπολογισμός του 2025 πιστοποιεί πρώτα και κύρια την απουσία φορολογικής δικαιοσύνης και πιστοποιεί και βεβαιώνει το γεγονός ότι δεν λαμβάνονται υπ' όψιν οι τάσεις του τιμάριθμου και δεν τιμαριθμοποιείται η φορολογική κλίμακα σε μισθωτούς, συνταξιούχους, όπως έχουμε ζητήσει απ' ενός και απ' ετέρου ότι υπάρχει μία προκλητική πια ανοχή στην υπεραπόδοση της έμμεσης φορολογίας, η οποία έμμεση φορολογία υπεραποδίδει εξαιτίας της ακρίβειας, εξαιτίας του κύματος ακρίβειας που επιμένει όλα τα τελευταία χρόνια ιδίως σε βασικά αγαθά κατανάλωσης.

Και απέναντι σε αυτήν ακριβώς την ακρίβεια και την κρίση η Κυβέρνηση επενδύει σε αυτές τις οικονομικές συνθήκες αντί να τις αντιμετωπίσει. Επενδύει στην υπεραπόδοση της έμμεσης φορολογίας που παράγεται και προκαλείται εξαιτίας της ακρίβειας, για να κάνει δήθεν φιλολαϊκή πολιτική, φιλόπρωτη ακριβέστερα, με pass, με vouchers, με κουπόνια, με μέσα εξάρτησης των πολιτών και του εκλογικού σώματος από τις πολιτικές της Κυβέρνησης.

Και η υπεραπόδοση του φόρου προστιθέμενης αξίας και των έμμεσων φόρων δεν είναι ένα αόριστο λογιστικό μέγεθος, αλλά απολύτως επαληθευμένο. Το 38% των συνολικών φορολογικών εσόδων προέρχεται από αυτήν ακριβώς την έμμεση φορολογία. Έχει αυξηθεί κατά πολύ σε σχέση με το 2019. Και εκεί ακριβώς εδράζεται μία επιχείρηση διαστρέβλωσης της αλήθειας από την Κυβέρνηση όσον αφορά στο ΠΑΣΟΚ. Συγκεκριμένα, λέει ο Πρωθυπουργός πως ο Πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ, ο Νίκος Ανδρουλάκης, ζητά με πολύ μεγάλη δημαγωγική ευκολία τη μείωση κατά δύο ποσοστιαίες μονάδες του φόρου προστιθέμενης αξίας. Πρώτον, ο Πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ μίλησε για την ανάγκη μελέτης για σταδιακή μείωση κατά 2% του φόρου προστιθέμενης αξίας ανά τριετία με παρακολούθηση της απόδοσης του μέτρου και σύνδεση με συγκεκριμένους στόχους αντιμετώπισης της φοροδιαφυγής και της φοροαποφυγής.

Δεύτερον, αν κάποιος σε αυτόν τον τόπο έχει μιλήσει για μείωση του φόρου προστιθέμενης αξίας είναι ο ίδιος ο κ. Μητσοτάκης κυρίως όταν βρισκόταν στη θέση του Αρχηγού της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης. Το όχι και τόσο μακρινό 2017 σε αναρτήσεις του σε μέσα κοινωνικής δικτύωσης ο τότε Αρχηγός της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης δεσμευόταν για άμεση μείωση του φόρου προστιθέμενης αξίας σε εστίαση και τουρισμό. Και τον Μάιο και τον Αύγουστο του 2018 το επιβεβαίωνε με αναρτήσεις του στις ίδιες ακριβώς σελίδες κοινωνικής δικτύωσης σε κάθε ευκαιρία.

Και σε όσους μιλούν σήμερα για αδυναμία απόδοσης ή επιτυχίας του μέτρου με τόνωση της κατανάλωσης, ο κ. Μητσοτάκης, ήδη, από το ακόμα μακρινότερο 2016 ως φρέσκος Αρχηγός τότε της Νέας Δημοκρατίας, τους απαντά πως όταν αυξάνεις τον φόρο προστιθέμενης αξίας, όπως είχε κάνει τότε η κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ στη βενζίνη, η κατανάλωση υποχωρεί. Άρα, αν μειώσεις τον φόρο προστιθέμενης αξίας, θα τονώσεις την κατανάλωση απέναντι σε όσους λένε σήμερα τα αντίθετα. Ο κ. Μητσοτάκης μας απαντά από το 2016.

Το 2019 ο νυν Πρωθυπουργός, ως εν αναμονή τότε Πρωθυπουργός, παρουσίαζε το πρόγραμμα της Νέας Δημοκρατίας, επαναλαμβάνοντας τη δέσμευση για μείωση του φόρου προστιθέμενης αξίας κατά δύο μονάδες. Και το 2019, παραμονές των

εκλογών, στο προεκλογικό της φυλλάδιο η Νέα Δημοκρατία διευρύνει τη μείωση όχι μόνο στην εστίαση και στα ξενοδοχεία, στον τουρισμό, αλλά σε ολόκληρη την αγορά ορίζοντα κατά δύο ποσοστιαίες μονάδες. Μιλά για την καθιέρωση δύο βασικών συντελεστών 11% και 22% από 13% και 24% που υπήρχε τότε, που υπάρχει σήμερα.

Μάλιστα, εδώ βλέπω και το «λεφτόδεντρο». Απεικονίζεται το «λεφτόδεντρο», τα λεφτά και το δέντρο. Ποιους τρολάρετε; Τους εαυτούς σας; Τι είναι αυτό; Ποιος τα έγραψε; Εμείς; Το ΠΑΣΟΚ τα έγραφε αυτά;

Όλα αυτά τα καταθέτω και ειδικά το τελευταίο παρακαλώ να κοινοποιηθεί και στον κ. Βορίδη, γιατί σήμερα στο ραδιόφωνο δεν γνώριζε τι υποσχόταν το κόμμα της Νέας Δημοκρατίας το 2019.

(Στο σημείο αυτό ο Βουλευτής κ. Δημήτριος Μάντζος καταθέτει για τα Πρακτικά τα προαναφερθέντα έγγραφα, τα οποία βρίσκονται στο αρχείο του Τμήματος Γραμματείας της Διεύθυνσης Στενογραφίας και Πρακτικών της Βουλής)

Δεν γίνεται όλα αυτά να τα λέγατε εσείς τότε και να ήσασταν σοβαροί και μεταρρυθμιστές και μετρημένοι και σήμερα που τα λέμε εμείς να είμαστε οι δημαγωγοί που μάλιστα τάζουμε με μεγάλη ευκολία. Δεν γίνεται και το μεν και το δε, δεν γίνονται και τα δύο ταυτόχρονα. Δεν γίνεται άλλα να γράφατε τότε και άλλα να λέτε σήμερα. «Scripta manent, verba volant»! Αυτή είναι η κατάσταση με τα γραπτά.

Δεν γίνεται, λοιπόν, όταν εμείς σας ζητάμε από το 2022 να μειώσετε τον φόρο προστιθέμενης αξίας σε βασικά είδη κατανάλωσης να μας βαφτίζετε λαϊκιστές, ειδικά τώρα μετά από τόσα χρόνια υπεραπόδοσης της έμμεσης φορολογίας. Απλώς δεν γίνεται! Όπως δεν γίνεται να ελέγχετε εμάς συστηματικά για έλλειψη συναίνεσης, όταν η Νέα Δημοκρατία είναι αυτή που συστηματικά, ιστορικά δεν έχει δείξει ποτέ ούτε την ελάχιστη συναίνεση και συναντίληψη στα μεγάλα και κρίσιμα ζητήματα του τόπου.

Και επειδή, πράγματι, όλα έχουν τη δική τους ιστορία και η ιστορία από μόνη της έχει αυταξία και αξία, όπως βλέπουμε την οικονομία, όχι μόνο σήμερα, αλλά και στην πρόσφατη ιστορική διαχρονία, είναι βαθιά προβληματικό, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, να επιμένουν οι ιδρυτικοί μύθοι αυτής της μεγάλης κρίσης σε αυτό τον τόπο μετά από τόσα χρόνια βαθιάς κρίσης. Είναι τραγικό ότι η λαϊκίστικη, ανέξοδη ρητορική να έρχεται από το παρελθόν να στοιχειώσει το παρόν και να υποθηκεύσει το μέλλον όλων μας.

Τι κι αν όλοι οι ευρωπαϊκοί θεσμοί έχουν πει ξάστερα και επίσημα σε εκθέσεις τους ότι το ΠΑΣΟΚ δεν φέρει ευθύνη για την πτώχευση της χώρας και ότι η κυβέρνηση Παπανδρέου όχι μόνο δεν αύξησε, αλλά μείωσε τα ελλείμματα από τους πρώτους μήνες της διακυβέρνησης, τον χειμώνα 2009 - 2010; Τι κι αν όλα αυτά αποδεικνύονται με αριθμούς, με ιστορικά στοιχεία και με τεκμήρια; Τι κι αν έχουν αρχίσει να μιλούν πια όλοι; Η κ. Μπακογιάννη το είπε ευθέως, τα ομολόγησε όλα ή σχεδόν όλα λησμονώντας βολικά ότι ο αδερφός της, ο σημερινός Πρωθυπουργός, ήταν μαζί με τον κ. Σαμαρά στο Ζάππειο και μία και δύο φορές και καταχειροκροτούσε τα λεγόμενά του για το αντιμνημόνιο.

Ο κ. Μαρινάκης σήμερα ούτε λίγο ούτε πολύ διά της αφαιρετικής μεθόδου μάς είπε ότι έως το 2012 η Νέα Δημοκρατία κοιτούσε το κομματικό συμφέρον και όχι το εθνικό. Μετά το 2012 ανέλαβε εθνικά υπεύθυνη στάση. Έτσι είπε σήμερα ο Κυβερνητικός Εκπρόσωπος. Θα είχαμε βγει από τα μνημόνια πέντε χρόνια νωρίτερα, μας λέει η κ. Μπακογιάννη. Ναι; Γιατί; Διότι η Νέα Δημοκρατία κράδαινε το λάβαρο του λαϊκισμού και του αντιμνημονίου και δεν έδειχνε την παραμικρή συναίνεση που έδειξαν άλλες ιστορικές μεταρρυθμιστικές παρατάξεις σε άλλα κράτη, όπως στην Πορτογαλία και στην Ισπανία.

Κι αν δυσκολεύεστε εν τέλει να κατανοήσετε τι λέει η κ. Μπακογιάννη ή πιστεύετε πως εμείς είμαστε που την παρερμηνεύουμε, μπορείτε να ρωτήσετε τους Υφυπουργούς, του Γενικούς Γραμματείς, τα στελέχη της Κυβέρνησής σας που τότε ήταν στο ΠΑΣΟΚ και ήταν στην κυβέρνηση Παπανδρέου, τι έλλειμμα βρήκε αυτή η Κυβέρνηση όταν ανέλαβε, ποια ήταν τα ψευδή στοιχεία που δήλωνε η κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας στα «Greek Statistics» στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, πόσο εκτεθεί-

μένη ήταν η χώρα μας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, τι δημοσιονομικό αποτύπωμα είχε η δαπανηρή δημοσιονομική πολιτική της Νέας Δημοκρατίας τα προηγούμενα χρόνια 2004 - 2009 και πόσο γρήγορα με διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις, όπως είναι η ηλεκτρονική συνταγογράφηση, η ηλεκτρονική διενέργεια των συμβάσεων, η «ΔΙΑΥΓΕΙΑ» και τόσα άλλα, όχι μόνο τονώθηκε η διαφάνεια και η λογοδοσία, αλλά εξοικονομήθηκαν και 12 δισεκατομμύρια τον χρόνο από τις μεταρρυθμίσεις που δεν ήταν μόνο μνημονιακές, αλλά ήταν ανεπιλημμένες προεκλογικές δεσμεύσεις του ΠΑΣΟΚ.

Επίσης, οι ίδιοι αυτοί άνθρωποι μπορούν να σας βεβαιώσουν ποιο ήταν το πραγματικό κόστος, το οικονομικό, το ηθικό, το πολιτικό, το κόστος στη δημοκρατία μας, από αυτή την έλλειψη συναίνεσης της Νέας Δημοκρατίας στα αναγκαία μέτρα σωτηρίας της χώρας.

Είναι λοιπόν θλιβερό, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, δεκαπέντε χρόνια μετά να μην είναι όλα αυτά ακόμα ομολογούμενα και να είναι αντικείμενο δημόσιας αμφισβήτησης. Και αυτό, ξέρετε, δεν είναι ένα παιχνίδι εξουσίας, δεν είναι ένα στοίχημα δικαίωσης, ένα σύνδρομο δικαίωσης μιας παράταξης, του ΠΑΣΟΚ, αλλά κάτι πολύ σοβαρότερο. Είναι η ελάχιστη εγγύηση πως δεν θα επιτρέψει κανείς, καμμία από εμάς εδώ να ξαναζήσουμε αυτόν τον συλλογικό πόνο, να ξαναζήσουμε ως λαός την τραγωδία της πτώχευσης και ότι θα προστατέψουμε το κράτος, την πολιτεία, τα θεμελιώδη μας δικαιώματα, την αξιοπρέπεια, τη δίκαιη ανάπτυξη, τις προοπτικές της νέας γενιάς.

Και σε αυτό ακριβώς το πνεύμα είναι που ερχόμαστε να τοποθετηθούμε σε κάθε νομοθετική πρωτοβουλία, σε κάθε ζήτημα πολιτικής. Γι' αυτό και προφανώς συμφωνούμε και θα συμφωνούσαμε σε κάθε ευρωπαϊκή οδηγία ή εναρμόνιση της εθνικής νομοθεσίας στην ενωσιακή νομοθεσία σε ζητήματα κρίσιμα, όπως είναι η κυβερνοασφάλεια. Στον τομέα ψηφιακής διακυβέρνησης του κινήματός μας λένε, ορισμένοι αγαπητοί σύντροφοι, ότι «αν ζούσε σήμερα ο Κολοκοτρώνης, θα αγωνιζόταν και για ψηφιακά δικαιώματα», γιατί πράγματι είναι τόσο έντονη η απειλή στο κράτος και στον λαό που χρειάζεται αγώνας για τα ψηφιακά δικαιώματα.

Όμως, αντί να δούμε την κυβερνοασφάλεια κατάματα και να δουλέψουμε για δομές προστασίας του κράτους και να εξειδικεύσουμε το προσωπικό του κράτους και των δημόσιων φορέων, τι κάνουμε; Χρειαζόμαστε κυβερνοασφάλεια, αλλά πώς; Πώς θα γίνει αυτό; Με μια δημόσια υπηρεσία χωρίς πόρους, χωρίς επαρκές προσωπικό και χωρίς την αναγκαία λειτουργική ανεξαρτησία; Η ανεξαρτησία θα διασφάλιζε διαφάνεια, αμεροληψία και αποδοτικότητα στη λειτουργία της. Το είπε και ο εισηγητής μας από το πρώι, ο κ. Πάνας, αλλά και όλοι οι ομιλητές μας.

Πώς διασφαλίζεται αυτή η ανεξαρτησία και η αποδοτικότητα της αρχής; Πώς διασφαλίζεται η κυβερνοασφάλεια εν τέλει με ένα νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου που υπάγεται ιεραρχικά στον Υπουργό και με μία κρατική υπηρεσία υποστελεχωμένη με τις μισές οργανικές μονάδες πληρωμένες και με όχι επαρκή χρηματοδότηση; Πώς γίνεται την ώρα που λέμε σε όλη την ιδιωτική αγορά να ασφαλιστούν οι εταιρείες -και σωστά- από τον κίνδυνο κυβερνοασφάλειας, το κράτος να είναι με μία κρατική υπηρεσία, ένα νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου, το οποίο δεν είναι έτοιμο να αντιμετωπίσει αυτούς τους κινδύνους και αυτό το νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου, το υποστελεχωμένο και υποχρηματοδοτούμενο, να έρχεται και να παίρνει και αρμοδιότητες από μια συνταγματικά κατοχυρωμένη αρχή;

Εμείς λέμε ότι αυτό δεν διασφαλίζει την κυβερνοασφάλεια και δεν ξεχνάμε και σε ποια χώρα ζούμε, γιατί το τι λέμε εδώ δεν είναι προφανώς σε συνθήκες εργαστηρίου. Όλα αυτά τα λέμε και τα υποστηρίζουμε σε μια χώρα, στην οποία πρέπει να γνωρίζουμε και να θυμηθούμε και τι έχουμε ζήσει. Στη χώρα που έχουμε τόσο μεγάλη ανάγκη από σοβαρή κατοχύρωση από την κακόβουλη χρήση λογισμικών. Στη χώρα που οι θεσμοί της δημοκρατίας, ιδίως οι θεμελιώδεις ελευθερίες, αμφισβητήθηκαν και αμφισβητούνται έμπρακτα και αποδεδειγμένα με το σκάνδαλο των υποκλοπών, το δίκτυο των παράνομων παρακολουθήσεων και επιτήρησης. Στη χώρα που η ταύτιση των στόχων της ΕΥΠ και του κακόβουλου λογισμικού «Predator» -κατασκοπευτικού λογισμικού- θεωρείται κάτι σχεδόν αναμενόμενο, ότι είναι μια υπόθεση που

αφορά σε δύο ιδιώτες και όχι στην ίδια τη λειτουργία της δημοκρατίας μας. Στη χώρα που το κακόβουλο λογισμικό «Predator» όχι μόνο είναι είδος χρήσιμο για την εξουσία, αλλά θεωρείται από την Κυβέρνηση και ως ένα εξαγωγίσιμο προϊόν και αδειοδοτείται ως τέτοιο για χώρες της Αφρικής. Στη χώρα που Υπουργοί επιτίθενται επωνύμως σε επικεφαλής ανεξάρτητων αρχών επειδή κάνουν τη δουλειά τους, ελέγχουν την κρατική αυθαιρεσία. Στη χώρα που η Κυβέρνηση εξακολουθεί να συγκεντρώνει την εξουσία και να φοβάται το θεσμικό αντίβαρο, οποιοδήποτε θεσμικό αντίβαρο, δικαιοσύνη και ανεξάρτητες αρχές. Σε αυτή τη χώρα ποια εμπιστοσύνη μπορεί να έχει η Αντιπολίτευση σε αυτήν ακριβώς την πρωτοβουλία και στη λειτουργία ενός νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου εξαρτημένου από την Κυβέρνηση και υπαγομένου σε ένα Υπουργείο ότι θα κάνει ανεξάρτητα και αυτόνομα τη δουλειά του;

Τα λέγαμε αυτά τον Φεβρουάριο και λέγαμε ότι το ΠΑΣΟΚ από τότε υποστήριζε την ανάγκη να είναι ανεξάρτητη αρχή η Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας, με αξιοκρατική στελέχωση, με διαδικασίες OpenGon για τις θέσεις ευθύνης και όχι να προωθούνται συνεργάτες Υπουργείων σε επιτελικές θέσεις ευθύνης. Και χρειάζεται ασφαλώς και μια εθνική στρατηγική κυβερνοασφάλειας.

Κι έρχονται όλα αυτά τα λάθη από τον Φεβρουάριο και «κάνουν ταμείο» σήμερα, διότι αυτή η οδηγία, η απολύτως αναγκαία, έρχεται να ενσωματωθεί σε ένα σαθρό έδαφος ενός εποπτευόμενου κρατικού φορέα, χωρίς επιχειρησιακή ετοιμότητα, χωρίς αυτονομία. Και πόσο ορθό είναι εν τέλει οι αρμοδιότητες μιας ανεξάρτητης αρχής συνταγματικής περιωπής να φεύγουν και να πηγαινούν σε ένα νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου που σε καμμία περίπτωση δεν πληροί τα εχέγγυα ανεξαρτησίας; Πόσο σωστό είναι αυτό το νομικό πρόσωπο να εποπτεύει τελικά μια συνταγματικώς κατοχυρωμένη ανεξάρτητη αρχή, με την οποία φυσικά ουδέποτε η Κυβέρνηση διαβουλευτήκε και δεν διάβασε το υπόμνημά της, δεν απάντησε στο υπόμνημά της και ούτε έκανε τις προσθήκες που, κατά την άποψη της αρχής, θα διασφάλιζαν τον συνταγματικό της ρόλο, τον διακομματικό έλεγχο και τη λογοδοσία;

Κύριε Πρόεδρε, ο αγαπητός κ. Μπιάγκης αναφέρθηκε επαρκώς και εις βάθος στο θέμα του Κτηματολογίου. Εγώ θα αναφερθώ, χάριν συντομίας, στην ερώτηση που από 22 Νοεμβρίου έχουμε απευθύνει στο Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης και στον παριστάμενο Υπουργό σε σχέση με το ζήτημα της αναγκαίας παράτασης κτηματογράφησης για την εντόπιση του κινδύνου απώλειας ιδιοκτησιακών δικαιωμάτων που βρίσκονται αυτή τη στιγμή σε πλήρη διακινδύνευση. Είναι σπίτια, είναι ακίνητα, είναι αγροτική γη, μόχθος των αγροτών μας σε όλη την Ελλάδα. Δεν είναι πρόσωπα τα οποία δεν θέλουν. Είναι πρόσωπα που δεν μπορούν να ολοκληρώσουν την κτηματογράφηση. Δεν πρέπει στο όνομα μιας, αν θέλετε, μνημονιακού τύπου δέσμευσης προς το Ταμείο Ανάκαμψης να χαθούν τόσα δικαιώματα ή να καταδικαστούν όλοι αυτοί οι άνθρωποι σε δικαστική διελκυστίνδα πολλών ετών.

Ένα ακόμη παράδειγμα ελεύθερης και ακώλυτης πρόσβασης έρχεται από τα νησιά μας. Η Πάτμος από 1-1-2025 μένει χωρίς κτηματολογικό γραφείο λόγω συνταξιοδότησης του προϊσταμένου της. Ρωτάμε ευθέως: Πώς σεβόμαστε τη νησιωτικότητα όταν αφήνουμε τα νησιά μας, ειδικά στην παραμεθόριο, και πώς μιλούμε για δημογραφία και για περιφερειακή ανάπτυξη όταν αφήνουμε ένα νησί σαν την Πάτμο χωρίς κτηματολογικό γραφείο; Ρωτάμε ευθέως: Υπάρχει ένα έστω σχέδιο μετάβασης και ένα σχέδιο διάδοχης καταστάσεως;

Και ολοκληρώνω, κύριε Πρόεδρε, λέγοντας το εξής. Η αντιπολίτευση του «όχι σε όλα», όπως σας είπε από την αρχή ο κ. Πάνας, σας πρότεινε και σας προτείνει λύσεις και διεξόδους ακόμα και βάσεις για συναίνεση. Αποδείξτε μας εσείς πια ότι η συναίνεση σας ενδιαφέρει πράγματι και δεν τη χρησιμοποιείτε ως προκάλυμμα για μια κοντόφθαλμη, κομματική τελικά και όχι εθνική, πολιτική. Η επιλογή είναι δική σας, αλλά το κόστος αυτής της επιλογής θα επιβαρύνει τελικά όλους μας.

Σας ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΠΑΣΟΚ - Κινήματος Αλλαγής)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Ευχαριστούμε.

Τον λόγο έχει τώρα ο κ. Υψηλάντης από τη Νέα Δημοκρατία.

Έχουν μείνει δύο ομιλητές ακόμα, η κ. Λινού και ο κ. Λοβέρδος.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ - ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΥΨΗΛΑΝΤΗΣ: Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Κύριε Υπουργέ, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, άκουσα με πολύ ενδιαφέρον τον αγαπητό κ. Μάντζο τον οποίον εκτιμώ βαθύτατα. Ωστόσο, επεδίωξε μια ιστορική αναδρομή η οποία φέρει τα χαρακτηριστικά μιας μονομερούς προσέγγισης του προβλήματος. Και, βέβαια, δεν θα μπω και πάλι στη διαδικασία της περιόδου των μνημονίων, αλλά θα πρέπει να υπενθυμίσουμε από το Βήμα αυτό ότι δεν ήμασταν εμείς εκείνοι οι οποίοι παραδώσαμε τη χώρα στο Διεθνές Νομισματικό Ταμείο με όλες τις αμαρτίες των τριάντα χρόνων διακυβέρνησης του ΠΑΣΟΚ.

Και βεβαίως, η συναίνεση, αγαπητές και αγαπητοί συνάδελφοι, είναι ένας χορός για δύο και ερχόμαστε από την αρχή της νέας περιόδου του ΠΑΣΟΚ και έχουμε «όχι» στα απογευματινά χειρουργεία, «όχι» στην επίσπευση των προσλήψεων στον ΑΣΕΠ που κάνουν τόσο μεγάλο χρονικό διάστημα, «όχι» στον Συνήγορο του Πολίτη, «όχι» στα πλαίσια τα οποία έχουν μπει για τον βασικό μισθό, «όχι» στον νέο δικαστικό χάρτη, «όχι» σε όλα κι ερχόμαστε εδώ να βάζουμε όρους για τη συνεννόηση, η οποία είναι απαραίτητη ιδιαίτερα τις δύσκολες στιγμές από τον πολιτικό κόσμο. Δεν μπορείτε να λειτουργήσετε θετικά στις αληθινές ανάγκες της σημερινής κοινωνίας ούτε να αλλάξετε το πολιτικό σας προφίλ.

Σε μια εποχή που η έννοια της ασφάλειας και το περιεχόμενό της εξελίσσεται, εξελισσόμαστε κι εμείς. Το προς ψήφιση νομοσχέδιο έρχεται να ευθυγραμμίσει τη χώρα μας με τις τεχνολογικές ανεπτυγμένες στον τομέα της ασφάλειας χώρες της Ευρώπης.

Η προάσπιση και η ενίσχυση της κυβερνοασφάλειας στην Ελλάδα αποτελεί ένα από τα μεγάλα στοιχεία της Κυβέρνησης της Νέας Δημοκρατίας. Τα τελευταία χρόνια πολλές πιυχές και διαδικασίες του κρατικού μηχανισμού πιστοποιήθηκαν διευκολύνοντας σε μεγάλο βαθμό τη ζωή εκατομμυρίων συμπολιτών μας. Από τη διαδικασία αίτησης για σύνταξη και ψηφιοποίηση απαραίτητων κρατικών εγγράφων, μέχρι τη διαδικασία εισόδου στα γηπέδα το εγχείρημα του ψηφιακού εκσυγχρονισμού υπήρξε απαιτητικό και η πρόοδος που σημειώνουμε είναι σπουδαία. Διασφαλίζουμε αυτή την πρόοδο, θωρακίζοντας τους θεσμούς αλλά και τον ιδιωτικό τομέα έναντι των κυβερνοαπειλών.

Το νομοσχέδιο αυτό, το οποίο καλείται η Ολομέλεια να ψηφίσει, μεταξύ άλλων, θα ενισχύσει την ανθεκτικότητα του κράτους και των κρίσιμων υποδομών έναντι των σύγχρονων απειλών και επιθέσεων στον κυβερνοχώρο, προωθώντας με αυτόν τον τρόπο τη συνεργασία και την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ δημοσίων και ιδιωτικών φορέων τόσο για την αποτελεσματικότερη λειτουργία του κράτους, όσο και για την από κοινού αντιμετώπιση των απειλών αυτών στον κυβερνοχώρο.

Γίνεται, λοιπόν, κατανοητό ότι σε μια εποχή που οι απειλές έναντι των κρατών λαμβάνουν υβριδική μορφή το υπό συζήτηση νομοσχέδιο, εμπνευσμένο από το σύγχρονο ευρωπαϊκό παράδειγμα και μέσα από την οδηγία την οποία υιοθετούμε, διευρύνει και ενισχύει την ασφάλεια της χώρας μας, συνθήκη αναγκαία για την περαιτέρω κοινωνικοοικονομική ανάπτυξη των πολιτών, αλλά και της χώρας μας.

Το υπό συζήτηση νομοσχέδιο επιχειρεί να διασφαλίσει υψηλού επιπέδου κυβερνοασφάλεια στη χώρα μας, αποτυπώνει τα μέτρα για τη διαχείριση κινδύνων στον τομέα της κυβερνοασφάλειας και τις υποχρεώσεις αναφοράς περιστατικών που άπτονται αυτής, ξεκαθαρίζει το πλαίσιο που θα διέπει την ανταλλαγή πληροφοριών χάριν της κυβερνοασφάλειας, αλλά και τις κυρώσεις που θα επιβάλλονται σε περιπτώσεις παράβασης του νόμου.

Στα παραπάνω αναφέρθηκαν βέβαια πολύ διεξοδικά ο εισηγητής μας κ. Κτιστάκης, όσο και η ηγεσία του Υπουργείου αλλά και άλλοι συνάδελφοι τονίζοντας την αναγκαιότητα θέσπισης του συγκεκριμένου πλαισίου.

Από την πλευρά μου θα ήθελα να επισημάνω τα προβλεπόμενα σε άλλο κεφάλαιο του νομοσχεδίου οφέλη που προκύπτουν από τη διάταξη του άρθρου 36. Συγκεκριμένα στην περίπτωση ανα-

κριβούς πρώτης εγγραφής μπορεί να ζητηθεί με αγωγή ενώπιον του αρμόδιου καθ' ύλην και κατά τόπον πρωτοδικείου η αναγνώριση του δικαιώματος που προβλέπεται με την ανακριβή εγγραφή και διόρθωση ολική ή μερικά της πρώτης εγγραφής. Το δικαίωμα άσκησης αναγνωριστικής ή διεκδικητικής αγωγής από εκείνον που έχει έννομο συμφέρον παρατείνεται κατά ένα έτος από τη δημοσίευση πράξης του διοικητικού συμβουλίου του νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου Ελληνικό Κτηματολόγιο, με την οποία διαπιστώνει την εφαρμογή του συστήματος του Κτηματολογίου σε αντικατάσταση του συστήματος μεταγραφών και υποθηκών στο σύνολο της επικράτειας της χώρας, δηλαδή μέχρι τα τέλη του 2026.

Είναι μία παράταση την οποία ζητούσαμε και το Υπουργείο την αναγνώρισε. Τη ζητούσαν και τα νησιά μας. Επίσης και τα επιμέρους προβλήματα, τα οποία βλέπουμε και θα αντιμετωπιστούν, κύριε Υπουργέ, όπως της Πάτμου και ενδεχομένως κάποιες άλλες παραμέτρους, τις οποίες επισημαίνουμε, τις βλέπουμε και με τον ανθρώπινο δυνατό τρόπο θα δώσουμε τις απαντήσεις που πρέπει.

Περαιτέρω το ίδιο δικαίωμα επεκτείνεται και για τα ακίνητα με την ένδειξη «αγνώστου ιδιοκτήτη» είτε εξωδικαστικά εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις του νόμου είτε κατόπιν άσκησης της αγωγής με αντικατάσταση της προθεσμίας 30 Νοεμβρίου του 2024 σε έναν επιπλέον χρόνο. Αντίστοιχα ορίζεται για τις περιοχές αυτές η ίδια προθεσμία όσον αφορά, πρώτον, τις διορθώσεις ανακριβούς εγγραφής με την ένδειξη «Ελληνικό Δημόσιο», όταν ο τίτλος του αιτούντος τη διόρθωση ή των δικαιοπαροχών του είναι παραχωρητήριο του ελληνικού δημοσίου και δεύτερον, στη διόρθωση ανακριβούς εγγραφής με τη διαδικασία της παραγράφου 4, του άρθρου 6, όταν στα οικεία κτηματολογικά φύλλα κατά την οριστικοποίηση των αρχικών εγγραφών αναγνωρίστηκε ως δικαιούχος του δικαιώματος ο δικαιοπάροχος του αιτούντος τη διόρθωση, ενώ ο τίτλος κτήσης του σχετικού δικαιώματος από τον αιτούντα είναι μεταεγγραμμένος στα βιβλία των μεταγραφών του υποθηφυλακείου. Η ρύθμιση αυτή του νομοσχεδίου με τις προβλέψεις και τις τροποποιήσεις της δίνουν ανάσα σε χιλιάδες συμπολίτες μας, οι οποίοι αντιμετώπιζαν πρόβλημα με τα χρονικά περιθώρια για την κατάθεση των εγγράφων και με τις κυρώσεις που προέβλεπε ο νόμος λόγω παραλείψεων.

Από μεριάς μου αισθάνομαι μεγάλη ικανοποίηση που εισακούστηκαν και οι δικές μου προσπάθειες και τα δικά μου αιτήματα προς το Υπουργείο σας, κύριε Υπουργέ, για την συγκεκριμένη διάταξη, πρόβλεψη που λύνει τα χέρια σε πολλούς συμπατριώτες μας και στα Δωδεκάνησα. Θα ήθελα να σας συγχαρώ όλη την πολιτική ηγεσία και εσάς, κύριε Υπουργέ και τον κύριο Υφυπουργό, αλλά και τους συνεργάτες σας για την ολοένα μεγαλύτερη ανάπτυξη του χώρου της ψηφιακής διακυβέρνησης, αλλά και συνάμα της υιοθέτησης διατάξεων και μέτρων που ενισχύουν και κατοχυρώνουν την ασφάλεια όλων αυτών των διεργασιών στη χώρα μας. Και, βεβαίως, παρέλκει να πω ότι υπερψηφίζω και εγώ το νομοσχέδιο αυτό.

Ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Ευχαριστούμε, κύριε συνάδελφε.

Τον λόγο τώρα έχει η Ανεξάρτητη Βουλευτής, η κ. Λινού.

ΑΘΗΝΑ ΛΙΝΟΥ: Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Θα προσπαθήσω να είμαι πολύ σύντομη, κυρίως γιατί δεν έχω και μεγάλη εμπειρία στην κυβερνοασφάλεια, κύριε Υπουργέ. Εκείνο, όμως, που νομίζω πως δεν ακουμπήσαμε και αισθάνθηκα την υποχρέωση ως γιατρός και επιδημιολόγος να θέσω είναι δυσκολίες που μπορεί να αντιμετωπίσουμε είτε από την ακραία χρήση της κυβερνοασφάλειας είτε από την ανεπαρκή χρήση και όλο αυτό βέβαια μόνο στο επίπεδο της υγείας.

Οι επιδημιολόγοι, ουσιαστικά, τι κάνουμε; Κυρίως για τα χρόνια νοσήματα παρατηρούμε τη συμπεριφορά των ανθρώπων και τεκμηριώνουμε ποια από αυτά είναι βλαπτικά. Κλασικό παράδειγμα, βρήκαμε ότι αυτοί που καπνίζουν παθαίνουν καρκίνο του πνεύμονα και πολλούς άλλους καρκίνους. Καταλαβαίνετε τι θα συνέβαινε σήμερα αν προστατεύονταν τα προσωπικά δεδομένα που αφορούν το αν καπνίζεις ή όχι και το αν έχεις καρκίνο ή όχι;

Επομένως χρειάζεται να αναπτυχθεί κάποια μεθοδολογία, κάποια νομοθεσία -και αυτό είναι πάγιο αίτημα των επιδημιολόγων σε όλο τον κόσμο- που να δίνει τη δυνατότητα να βλέπουμε αυτές τις παρατηρήσεις παράλληλα προστατεύοντας την ασφάλεια των δεδομένων για τους εργαζόμενους ή για τους ασφαλισμένους.

Χρησιμοποιούμε στην ιατρική για να τεκμηριώσουμε την αιτιολογία των νόσων, κυρίως των μη μεταδιδόμενων νοσημάτων, γενετικά χαρακτηριστικά, κληρονομικότητα δηλαδή, συνήθειες, δηλαδή κάπνισμα, διατροφή, άσκηση, το επάγγελμα με -πολύ της μόδας- τον όρο «εκθεσίωμα», σε τι μας εκθέτει το επάγγελμα και το περιβάλλον, νοσηρότητα με γνωστό όρο το μικροβίωμα, δηλαδή πόσα δισεκατομμύρια μικρόβια συζούν με τον οργανισμό μας περισσότερα από τα κύτταρά μας, τις συνθήκες διαβίωσης, τις οδηγίες που ισχύουν, τις οδηγίες που πρέπει να ισχύουν. Και αυτά είναι τα καλά τόξα να έχουμε πρόσβαση σε πληροφορίες και επομένως, να έχουμε μια μεγάλη ελαστικότητα ή κάποιο επίπεδο ελαστικότητας στην κυβερνοασφάλεια.

Από την άλλη μεριά, όμως, αν ξέρουμε από τι πάσχει κάποιος, αν ξέρουμε σε τι έχει εκτεθεί κάποιος, αν ξέρουμε τι γενετικό υλικό μεταφέρει, τον βλέπουμε σε κίνδυνο. Τι κινδύνου; Να μην προσληφθεί ποτέ. Γιατί ο εργοδότης, ξέροντας ότι αυτός ο άνθρωπος έχει μια πιθανότητα αυξημένη να νοσήσει, δεν θα τον προσλάβει, αν υπάρχει ελαστικότητα στη χρήση των δεδομένων ή η ασφάλεια, η ιδιωτική κυρίως ασφάλιση, δεν θα τον ασφαλίσει. Και αυτός ο άνθρωπος θα είναι ακάλυπτος.

Και μετά αρχίζουμε και συζητάμε για τα προσωπικά δεδομένα των νεκρών. Αν υπήρχαν προσωπικά δεδομένα ασφαλισμένα για τους θανάτους, για τους ανθρώπους που έχασαν τη ζωή τους, αυτή τη στιγμή δεν θα ξέραμε -σας βεβαιώνω γι' αυτό- ότι το εξασθενές χρώμα προκαλεί καρκίνο, γιατί μόνο με αυτή τη δυνατότητα μπόρεσα να το τεκμηριώσω.

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει ο ΣΤ' Αντιπρόεδρος της Βουλής κ. **ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΛΑΜΠΡΟΥΛΗΣ**)

Χρειάζομαστε, λοιπόν, μια κοινωνική συζήτηση για το πώς μπορούμε να ασφαλίζουμε μεν τα δεδομένα, να ασφαλίζουμε τα αρχεία, αλλά ταυτόχρονα, όπως κάνουμε στις τράπεζες με τα οικονομικά δεδομένα, να δίνουμε και τη δυνατότητα αξιοποίησης αυτών των δεδομένων για τον άνθρωπο.

Δεν θέλω να πάρω τον χρόνο σας, αλλά νομίζω πως είναι ένα σημείο που δεν το έχουμε αγγίξει και πρέπει να το σκεφτούμε.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Τον λόγο έχει τώρα ο κ. Λοβέρδος Ιωάννης από τη Νέα Δημοκρατία, ο οποίος είναι τελευταίος ομιλητής και μετά μπαίνουν στις δευτερολογίες των εισηγητών και των ειδικών αγορητών.

Ορίστε, κύριε Λοβέρδο, έχετε τον λόγο.

ΙΩΑΝΝΗΣ - ΜΙΧΑΗΛ (ΓΙΑΝΝΗΣ) ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Ευχαριστώ, πολύ κύριε Πρόεδρε.

Καλησπέρα σας, κυρίες και κύριοι Βουλευτές. Είμαι τελευταίος, αλλά όχι έσχατος, ελπίζω.

Σήμερα θα ήθελα να ξεκινήσω, δίνοντας συγχαρητήρια στον ΣΥΡΙΖΑ, που ολοκλήρωσε τη διαδικασία εκλογής νέου Προέδρου και στον νέο του Πρόεδρο, τον κ. Φάμελλο. Ελπίζω και εύχομαι τώρα που τελείωσαν όλες αυτές οι εσωκομματικές διαδικασίες σε όλα τα κόμματα να μπορέσουμε να μιλάμε πολιτικά. Και να μιλάμε πολιτικά με ευπρέπεια, με αξιοπρέπεια, με σεβασμό ο ένας προς τον άλλον και πάνω απ' όλα, προς τους Έλληνες πολίτες, τους οποίους εκπροσωπούμε και φυσικά χωρίς λαϊκισμό.

Ξέρετε, όλα αυτά τα χρόνια η Ελλάδα πέρασε από μεγάλες περιπέτειες. Ο βασικός λόγος που πέρασε από αυτές τις περιπέτειες είναι ο λαϊκισμός. Λέγαμε εύκολα πράγματα, όλοι. Στην αντίληψη του λαϊκισμού έχουν υποπέσει όλα τα κόμματα κατά καιρούς, ακόμα μερικές φορές και η Νέα Δημοκρατία. Γιατί; Γιατί είναι εύκολο. Είναι εύκολο και ταυτόχρονα είναι κερδοφόρο βραχυπρόθεσμα σε ό,τι αφορά τις ψήφους.

Τώρα είμαστε σε μία νέα φάση. Η Ελλάδα πέρασε μία περιπέτεια δεκαπέντε ετών από το 2010 και μετά με τη χρεοκοπία της, μια χρεοκοπία που κόστισε πάρα πολύ στην Ελλάδα, πάρα πολύ στους Έλληνες πολίτες και τώρα είναι καιρός όλα τα κόμματα και το ΠΑΣΟΚ υπό τον κ. Ανδρουλάκη που επανεξελέγη, και ο ΣΥΡΙΖΑ υπό τον κ. Φάμελλο που εξελέγη και τα υπόλοιπα κόμματα

να μιλήσουμε με υπευθυνότητα, σαφήνεια, σοβαρότητα και κυρίως επεξεργασμένες πολιτικές θέσεις, γιατί αυτό εν τέλει χρειάζεται η πατρίδα.

Βέβαια ζούμε σε εποχές πολύ δύσκολες και αβέβαιες και ρευστές. Ποτέ δεν ξέρουμε τι θα συμβεί αύριο το πρωί. Ειδικά τώρα που βρίσκεται εν εξελίξει μια μεγάλη ένταση στην καρδιά της Ευρώπης εξαιτίας του πολέμου στην Ουκρανία και εξαιτίας της μεγάλης οικονομικής κρίσης που πλήττει όχι μόνον την Ελλάδα, όπως ψευδώς προσπαθούν να παρουσιάσουν τα κόμματα της Αντιπολίτευσης, αλλά ολόκληρη την ανθρωπότητα και, κυρίως, στην Ευρώπη μέσα σε συνθήκες πάρα πολύ δύσκολες.

Μια από αυτές είναι η τεχνητή νοημοσύνη και η κατάσταση που επικρατεί στο διαδίκτυο. Γι' αυτό και εισάγεται σήμερα το νομοσχέδιο που συζητάμε.

Μια άλλη μεγάλη συνθήκη δυσάρεστη είναι η κλιματική αλλαγή και η κλιματική κρίση.

Μία τρίτη συνθήκη είναι το ενδεχόμενο μιας μεγάλης χρηματιστηριακής κρίσης, την οποία πολλές πιο αδύναμες χώρες δεν θα αντέξουν.

Τα λέω όλα αυτά γιατί η Κυβέρνηση του Κυριάκου Μητσοτάκη έχει χρέος να πορευθεί με συνέπεια, με σοβαρότητα και με ευθύνη μπροστά σε όλες αυτές τις δυσάρεστες συνθήκες που επικρατούν παγκοσμίως, έστω και αν δέχεται κριτική από την Αντιπολίτευση, έστω και αν υπάρχει -και το κατανοώ απολύτως γιατί προέρχεται από μια λαϊκή εκλογική περιφέρεια, τη δυτική Αθήνα- πολύ μεγάλη γκρίνια από τους συμπολίτες μας, πολλοί εκ των οποίων δυσκολεύονται να τα βγάλουν πέρα, «να τα φέρουν βόλτα», όπως λέμε. Είναι πάρα πολύ δύσκολες οι συνθήκες εξαιτίας της ακρίβειας, ιδίως στο σουπερμάρκετ και στα ενοίκια.

Ωστόσο, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, σε αυτή τη δύσκολη κατάσταση πρέπει να κρατάμε αυτό που λέμε στην καθομιλουμένη «καβάτζες», να είμαστε έτοιμοι να αντιμετωπίσουμε μια ακόμα χειρότερη συνθήκη, η οποία όπως είπα θα ήταν μια μεγάλη παγκόσμια οικονομική κρίση η οποία δεν αποκλείεται σε καμία περίπτωση. Και γι' αυτόν ακριβώς τον λόγο λέω πως μπροστά σε αυτές τις δυσάρεστες συνθήκες ο λαϊκισμός είναι το μεγάλο εμπόδιο για να πάει μπροστά η χώρα.

Διάβαζα προσφάτως -θα το έχετε διαβάσει ίσως και αρκετοί από εσάς τους συναδέλφους- το βιβλίο του καθηγητή Παππά «Η παράδοξη χώρα», που εξετάζει γιατί η Ελλάδα, η Πορτογαλία και η Ιρλανδία, τρεις χώρες που βρίσκονται στα όρια της Ευρωπαϊκής Ένωσης σήμερα, το 1973 λίγο -πολύ ξεκίνησαν από τις ίδιες καταστάσεις και έφτασαν σήμερα να είναι πιο μπροστά από την Ελλάδα, ενώ η Ελλάδα το 1973 ενδεχομένως, όταν έπεσε και η δικτατορία, να ήταν λίγο καλύτερα και από την Πορτογαλία και από την Ιρλανδία. Και ο λόγος κατά την άποψη του καθηγητή, με τον οποίον συμφωνώ, είναι η πόλωση και ο λαϊκισμός. Εάν δεν υπήρχαν η πόλωση και ο λαϊκισμός, η χώρα που έχει πορευθεί πολύ καλύτερα.

Έρχομαι στο νομοσχέδιο το οποίο συζητάμε σήμερα. Το νομοσχέδιο αυτό δεν αφορά, όπως είπε ο αγαπητός φίλος και συνάδελφος ο κ. Παφίλης εκ μέρους του ΚΚΕ, ούτε το μεγάλο κεφάλαιο, γιατί το μεγάλο κεφάλαιο έχει δικούς του μηχανισμούς για να προστατεύουν τα δεδομένα του, δεν χρειάζεται να του προσφέρει το κράτος, ούτε αφορά κάποιον πόλεμο ούτε τη στρατιωτική προετοιμασία για κάποιο πόλεμο. Η κυβερνοασφάλεια για την οποία συζητάμε σήμερα αφορά αποκλειστικά και μόνον στον λαϊκό κόσμο, στον λαό τον οποίον η Αριστερά τόσο πολύ λέει ότι υποστηρίζει.

Ο λαϊκός κόσμος είναι αυτός ο οποίος υποφέρει από το ενδεχόμενο να παραβιάζονται τα προσωπικά του δεδομένα, από το ενδεχόμενο να μπορείς να παρουσιάσεις μέσω τεχνητής νοημοσύνης ακόμα και τον ίδιο σου τον εαυτό και να μην τον αναγνωρίζει. Μου έλεγε προχθές ένας φίλος ότι είδε ένα βίντεο στο οποίο ήμουν εγώ ο ίδιος, με τη φωνή τη δική μου και δεν ήμουν εγώ!

ΧΡΗΣΤΟΣ ΓΙΑΝΝΟΥΛΗΣ: Καλύτερος ή χειρότερος;

ΙΩΑΝΝΗΣ - ΜΙΧΑΗΛ (ΓΙΑΝΝΗΣ) ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Εγώ είμαι πάντα καλύτερος και προσπαθώ να γίνω και συνεχώς καλύτερος, κυρίε Γιαννούλη. Κάποιοι άλλοι δεν το προσπαθούν.

Αυτό το νομοσχέδιο προσπαθεί να φέρει σήμερα την προστα-

σία του απλού ανθρώπου που είναι εκτεθειμένος στις τεχνολογικές προκλήσεις της εποχής μας, τις οποίες πάρα πολλοί εξ ημών ούτε καν τις κατανοούμε ούτε καν τις καταλαβαίνουμε και γι' αυτό δεν καταλαβαίνω για ποιον λόγο υπάρχουν τόσες πολλές αντιδράσεις για ένα αυτόνομο νομοσχέδιο, που έρχεται να προσαρμόσει τη νομοθεσία της χώρας μας στα δεδομένα που υπάρχουν σε ευρωπαϊκό χώρο.

Και πρέπει να πω ότι ακόμα και με αυτό το νομοσχέδιο, επειδή η εξέλιξη της τεχνολογίας είναι τόσο ραγδαία, η νομοθεσία η ευρωπαϊκή υπολείπεται ακόμη και πρέπει να γίνουν ακόμα μεγαλύτερες προσπάθειες για να μπορέσουμε να προσπαθήσουμε τον απλό, τον λαϊκό άνθρωπο, τα προσωπικά του δεδομένα, τις αξίες του από την εισβολή της τεχνητής νοημοσύνης που είναι θετική μέχρι ενός σημείου, αλλά μπορεί να καταστεί και ιδιαίτερα αρνητική.

Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Ολοκληρώθηκε ο κατάλογος των ομιλητών. Θα περάσουμε, όπως προείπα, στις δευτερολογίες.

Θα δώσουμε τώρα τον λόγο στην κ. Καραγεωργοπούλου εκ μέρους της Πλεύσης Ελευθερίας για τη δευτερολογία της. Θα ακολουθήσει ο Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος κ. Καζαμίας από την Πλεύση Ελευθερίας και θα πάμε μετά στη συνέχεια των δευτερολογιών.

Ο κ. Καζαμίας μιλάει τώρα, επειδή ο συνάδελφος ήταν σε επιτροπή εισηγητής και έτρεξε ως Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος να τοποθετηθεί για το συγκεκριμένο νομοσχέδιο και γι' αυτό μπήκε εμβόλιμα στις δευτερολογίες των εισηγητών και των αγορών.

Να βάλουμε, συνάδελφοι, πέντε λεπτά; Συμφωνείτε;

ΕΛΕΝΗ ΚΑΡΑΓΕΩΡΓΟΠΟΥΛΟΥ: Ναι, δεν έχω αντίρρηση.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Και λιγότερο, αν μπορούμε. Ευχής έργο θα ήταν να αξιοποιήσετε λιγότερο χρόνο. Κυρία Καραγεωργοπούλου, έχετε τον λόγο.

ΕΛΕΝΗ ΚΑΡΑΓΕΩΡΓΟΠΟΥΛΟΥ: Είναι πολύ συγκεκριμένα αυτά που θα πω. Θέλω να υπογραμμίσω ορισμένα πράγματα.

Θεωρούμε ότι χρησιμοποιείτε στην πραγματικότητα αυτή την περίφημη ευρωπαϊκή οδηγία ως άγλημα για να περιοριστούν ατομικές ελευθερίες και ανθρώπινα δικαιώματα υπό το πρόσχημα της κυβερνοασφάλειας.

Με όλα όσα συμβαίνουν το τελευταίο διάστημα και ακόμα και με αυτό το νομοσχέδιο έχει επέλθει ο περιορισμός των δικαιωμάτων της ΑΔΑΕ, αλλά και άλλων ανεξάρτητων αρχών.

Παρατηρήσαμε την επιμονή σας για τη μεταβολή του προσώπου του Συνηγόρου του Πολίτη και ακόμη επιμένετε και ψάχνετε συμμάχους για να το καταφέρετε, γιατί δεν έχετε την απαιτούμενη πλειοψηφία, αλλιώς θα το είχατε κάνει.

Παρατηρήσαμε τη στάση σας και τη συμπεριφορά σας σε άλλες ανεξάρτητες αρχές, πώς προσπατείτε τον πυρήνα ελέγχου όλων ώστε να αποδυναμωθούν όλες οι αντιδράσεις και οι αντιστάσεις που μπορεί να προέρχονται από όσα προβλήματα γεννώνται και δεν τα αναμένετε.

Τέτοιο ήταν η εμφάνιση στο προσκήνιο του εγκλήματος των παρακολουθήσεων. Αφαιρέσατε από τα θύματα τη δυνατότητα να μάθουν τους λόγους που παρακολούθηθηκαν. Ακόμα και ο ίδιος ο Υπουργός των Οικονομικών ουδέποτε αναφέρεται σε αυτό, αν και είχε ερωτηθεί πολλές φορές από την Πρόεδρό μας. Καταστράφηκαν μετά την παρέλευση δεκαπενθημέρου όλες οι συνομιλίες στελεχών του ΟΣΕ από τη βραδιά του εγκλήματος των Τεμπών. Καταστρέφεται το βιντεοσκοπημένο υλικό από τη φόρτωση εμπορικής αμαξοστοιχίας του ΟΣΕ για τον ίδιο λόγο στο ίδιο έγκλημα. Από το ναυάγιο της Πύλου φαίνεται πως δεν βλέπουν τη δημοσιότητα οι επικοινωνίες των λιμενικών.

Αρα, καταλαβαίνουμε ότι υπάρχουν πάρα πολλά αναπάντητα ερωτήματα γύρω από θέματα, τα οποία προσπαθώντας να ελέγξετε, επιχειρείτε μια διείσδυση σε όλο το μήκος και πλάτος αρχών μέσα από τις οποίες μπορεί να βρίσκετε σθεναρές αντιστάσεις.

Συνεπώς, είμαστε πολύ επιφυλακτικοί για τις πραγματικές προθέσεις μέσα από το συγκεκριμένο νομοσχέδιο και με τον τρόπο

που διατυπώνονται διατάξεις ακατάληπτες πολλές φορές, σύνθετες, που μέσα σε διάστημα λίγου χρόνου θα πρέπει να ενσωματωθούν από την κοινωνία.

Αφαίρεση της δυνατότητας σε φορείς να συμμετέχουν στην επιτροπή εκείνη όπου θα μπορούσαν να εκθέσουν πράγματα. Ένας από αυτούς τους φορείς ήταν το Σωματείο Εργαζομένων στο «Ελληνικό Κτηματολόγιο», το οποίο βρίσκεται σε συνδικαλιστικό διωγμό με έναν πρωτόγνωρο τρόπο. Βεβαίως ο Υφυπουργός σας, σε συνεδρίαση υπό το πρίσμα της συζήτησης του σχεδίου νόμου 5142, είχε καταγγείλει το ίδιο σωματείο ότι παρανόμως απεργούν. Αν είναι δυνατόν! Δίκασε ο κ. Κυρανάκης.

Εν κατακλείδι, σε σχέση με το Κτηματολόγιο, για να το λήγουμε, γιατί σε λίγες ημέρες δεν είναι μόνο η έναρξη των εγκαίνων του σιδηρόδρομου της Θεσσαλονίκης, αλλά είναι και η λήξη της προθεσμίας για δηλώσεις στο «Ελληνικό Κτηματολόγιο». Βοούσε σήμερα η Αίθουσα από αντιδράσεις από όλες τις πλευρές ότι δεν είναι δυνατό να θέτετε μια τέτοια προθεσμία, γιατί ορθή ολοκλήρωση Κτηματολογίου σημαίνει ορθές μελέτες, σημαίνει ολοκληρωμένους δασικούς χάρτες, σημαίνει συζήτηση των ενστάσεων επί αντιρρήσεων, σημαίνει πολύ περισσότερα πράγματα και μια διαδικασία που πριν είχε μια ροή και τώρα δεν την έχει, γιατί την ανακόπτετε. Υπάρχουν στάδια τα οποία εξαφανίζετε από τον χάρτη, προανάρτηση, ανάρτηση, ολοκλήρωση, έλεγχος, διαπιστώσεις, έλεγχος δειγματοληπτικών των αναδόχων αν έχουν κάνει σωστά τη δουλειά τους, ψηφιοποίηση αρχείων όχι με τον τρόπο που το θέτετε και για τον οποίον, προφανώς, υπάρχουν πάρα πολλά ζητήματα και οι ανάδοχοι ήδη προσφεύγουν στη δικαιοσύνη για το έργο της ψηφιοποίησης, ενώ ήδη έχετε διαθέσει πάρα πολλά εκατομμύρια από το Ταμείο Ανάκαμψης για το έργο αυτό. Τίποτα δεν σας έχει πάει καλά ούτε εκεί. Αναρωτηθήκατε άραγε γιατί; Μιλάμε για ένα Κτηματολόγιο που θα έπρεπε να έχετε προ πολλού απαντήσει στο ερώτημα, το οποίο δήθεν σας απασχόλησε υπό την έννοια της καταγγελίας της απάτης στον Άρειο Πάγο για τη μεθόδευση δήλωσης δικαιωμάτων από χρησις-κτησία με ένορκες βεβαιώσεις στα νησιά του Αργοσαρωνικού.

Εκείνο το εύλογο ερώτημα που γεννάται στον πιο απλό πολίτη δεν είστε σε θέση να το απαντήσετε. Πώς είναι δυνατό να γίνεται δεκτή η δήλωση ενός καταπατητή, που δήθεν τώρα καταγγέλλεται κατά την κτηματογράφηση, αλλά να εγγραφεται ως ιδιοκτητής του ακινήτου στις αρχικές εγγραφές, ενώ ο νόμιμος ιδιοκτήτης που έχει τίτλο ιδιοκτησίας να χάνει το δικαίωμά του γιατί δεν πρόλαβε να δηλώσει το ακίνητο του ή το δήλωσε εκπρόθεσμα και δεν έκανε ένσταση κατά τη διάρκεια της ανάρτησης;

Αυτά από μόνα τους είναι ενδεικτικά του τρόπου που νομοθετείτε και των προθέσεών σας.

Να είστε καλά.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Τον λόγο έχει ο Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος από την Πλεύση Ελευθερίας κ. Καζαμίας.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΚΑΖΑΜΙΑΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Θα ήθελα να ξεκινήσω αναφερόμενος στην απόφαση του Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου στις 21 Νοεμβρίου, δηλαδή πριν από πέντε ημέρες, για την έκδοση ενταλμάτων σύλληψης για τον Πρωθυπουργό του Ισραήλ Μπέντζαμιν Νετανιάχου και για τον πρώην Υπουργό Άμυνας του Ισραήλ Γιάσβ Γκάλαντ. Η απόφαση αυτή είναι μια ιστορική απόφαση και δείχνει, κατά την άποψη της Πλεύσης Ελευθερίας, τη σημασία που έχουν οι διεθνείς θεσμοί στην προάσπιση των ακροτήτων στον πόλεμο και στη βία, αλλά επίσης δείχνει και ότι το Διεθνές Ποινικό Δικαστήριο, τελικά, άρθηκε στο ύψος του.

Η γενοκτονία που λαμβάνει χώρα στη Γάζα εδώ και δεκατρείς μήνες έχει μέχρι τώρα στοιχίσει τη ζωή σε σαράντα τέσσερις χιλιάδες Παλαιστίνιους μόνο στη Γάζα. Δεν μετράμε τους άλλους Άραβες που έπεσαν θύματα των πολέμων που ξεκίνησε από τις 7 Οκτωβρίου του '23 το Ισραήλ με άλλα κράτη της περιοχής. Μόνο στη Γάζα έχουμε σαράντα τέσσερις χιλιάδες νεκρούς, εκατόν τρεις χιλιάδες τραυματίες και από τους σαράντα τέσσερις χιλιάδες νεκρούς, περίπου το 45% είναι παιδιά - δηλαδή μιλάμε για σχεδόν το μισό - και το 26% είναι γυναίκες. Αυτά τα λέω με βάση τα στοιχεία του Γραφείου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ, δηλαδή είναι στοιχεία τα οποία δεν αμφισβητούνται.

Ο επικεφαλής του ΟΗΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα στις αρχές του Νοεμβρίου είπε ότι αυτό το άνευ προηγουμένου επίπεδο θανάτων και τραυματισμών αμάχων είναι το άμεσο αποτέλεσμα της αποτυχίας συμμόρφωσης με τις θεμελιώδεις αρχές του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου. Αυτά είπε στις 8 Νοεμβρίου.

Επομένως, η απόφαση που παίρνει το Διεθνές Ποινικό Δικαστήριο είναι μια σημαντική προσπάθεια εκ μέρους της διεθνούς κοινότητας να ανακόψει αυτή τη μηχανή βίας και πολέμου που έχει εξαπολυθεί εις βάρος των αμάχων Παλαιστινίων εδώ και δεκατρείς και πλέον μήνες στην περιοχή της Μέσης Ανατολής και στη Γάζα συγκεκριμένα.

Από τότε που εκδόθηκε το ένταλμα σύλληψης του Ισραηλινού Πρωθυπουργού και του πρώην Υπουργού Άμυνας του Ισραήλ, μια σειρά από κράτη, πολλά κράτη από τα εκατόν είκοσι τέσσερα κράτη-μέλη του Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου, δηλαδή τα κράτη που έχουν υπογράψει τη σύμβαση ίδρυσής του, έχουν δηλώσει πως αν ο Ισραηλινός Πρωθυπουργός βρεθεί στο έδαφός τους, θα εφαρμόσουν το ένταλμα σύλληψης. Ορισμένα από τα ευρωπαϊκά κράτη που έχουν ήδη δηλώσει ρητά ότι θα εφαρμόσουν το ένταλμα σύλληψης είναι η Ολλανδία, η Ισπανία, η Ιταλία, η Ελβετία, η Λιθουανία, η Σλοβενία και έχουμε και μερικά σημαντικά κράτη εκτός Ευρώπης, όπως ο Καναδάς, η νότια Αφρική και η σύμμαχος της Ελλάδας και κατά κοινή ομολογία μετριοπαθής αραβική χώρα, η Ιορδανία, καθώς και πολλές άλλες χώρες στην Αφρική, την Ασία, και τη Λατινική Αμερική, που έχουν ήδη δηλώσει ότι πρόκειται να εφαρμόσουν αυτό το ένταλμα σύλληψης.

Σας ρωτώ, κύριε Υπουργέ, ως εκπρόσωπο της Κυβέρνησης εδώ: Η Ελλάδα είναι ένα από τα εκατόν είκοσι τέσσερα κράτη-μέλη του Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου. Η Κυβέρνηση προτίθεται να συλλάβει τον Ισραηλινό Πρωθυπουργό και τον πρώην Ισραηλινό Υπουργό Άμυνας, αν πατήσουν πόδι στην Ελλάδα ή όχι; Έχετε πάρει απόφαση επί αυτού ή όχι; Και αν διατηρείτε τη στάση σιωπής που μέχρι τώρα φαίνεται να διατηρεί η ελληνική Κυβέρνηση, σάς ρωτώ ευθαρσώς γιατί τη διατηρείτε. Σκοπεύετε να μην εφαρμόσετε μια δεσμευτική απόφαση του Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου ή όχι; Θα ήθελα να απαντήσετε.

Κύριε Πρόεδρε, αν ο Υπουργός θέλει να απαντήσει, είμαι πρόθυμος να του το επιτρέψω.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΠΑΠΑΣΤΕΡΓΙΟΥ (Υπουργός Ψηφιακής Διακυβέρνησης): Δεν νομίζω ότι αυτό αφορά στο νομοσχέδιο.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΚΑΖΑΜΙΑΣ: Δεν είναι υποχρεωτικό να μιλάμε μόνο για το νομοσχέδιο. Δεν είναι υποχρεωτικό. Έχει στάση η Κυβέρνηση ή δεν έχει στάση η Κυβέρνηση;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Καλώς. Θα απαντήσει, αν επιθυμεί, ο Υπουργός...

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΠΑΠΑΣΤΕΡΓΙΟΥ (Υπουργός Ψηφιακής Διακυβέρνησης): Θα απαντήσουν αυτοί που πρέπει.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΚΑΖΑΜΙΑΣ: Άρα, η Κυβέρνηση ακόμη δεν έχει στάση και σιωπά, κύριε Πρόεδρε. Είναι ενδιαφέρον αυτό.

Η Πλεύση Ελευθερίας σάς προτρέπει να πάρετε σαφή στάση και να σταθείτε στο ύψος των υποχρεώσεων της χώρας απέναντι στο διεθνές ανθρωπιστικό δίκαιο και στο Διεθνές Ποινικό Δικαστήριο. Είναι ντροπή να μην έχει βγει μέχρι τώρα η ελληνική Κυβέρνηση να δηλώσει ευθαρσώς τι πρόκειται να κάνει για να εφαρμόσει αυτά τα εντάλματα. Είναι μια στάση η οποία δείχνει όχι μόνο ανικανότητα λήψης αποφάσεων σε μια μεγάλη παγκόσμια κρίση, αλλά υποκρύπτει κατά την άποψή μας την κρυφή επιθυμία του Πρωθυπουργού και της Κυβέρνησης να μην εφαρμόσει αυτά τα διεθνή εντάλματα σύλληψης. Κάτι τέτοιο θα ήταν καταστροφικό για τη χώρα και για τον ρόλο της στην περιοχή ως εγγυητής του Διεθνούς Δικαίου. Μιλάμε στο όνομα του Διεθνούς Δικαίου, αλλά όταν είναι να το εφαρμόσουμε, δυστυχώς η Κυβέρνηση δεν κάνει αυτό που πρέπει και δεν τα κάνει άμεσα.

Έρχομαι τώρα στο δεύτερο ζήτημα που μας έχει απασχολήσει τις ημέρες αυτές και είναι το θέμα του προϋπολογισμού, το οποίο ο κύριος Πρωθυπουργός ανέφερε και στην ανάρτησή του την περασμένη Κυριακή, μιλώντας συγκεκριμένα για το νέο φορολογικό νομοσχέδιο που κατατέθηκε εχθές το βράδυ στη Βουλή και που αφορά αυτό που αποκαλεί η Κυβέρνηση «δώδεκα μειώσεις φόρων».

Ο κύριος Πρωθυπουργός είπε ότι αυτές οι μειώσεις φόρων είναι ένδειξη της επιθυμίας της Κυβέρνησης και της ικανότητάς της να απαλλάσσει τους πολίτες από το μεγάλο φορολογικό βάρος που υποτίθεται ότι κληρονόμησε, αλλά περιέργως ο Πρωθυπουργός, επίσης, στην ανάρτησή του -και αυτό είναι κάτι που το ακούμε στις συζητήσεις που λαμβάνουν χώρα τη στιγμή αυτή στις επιτροπές για τον προϋπολογισμό- δηλώνει ότι παρά τις φοροαπαλλαγές αναμένεται στον προϋπολογισμό του 2025 να έχουμε αυξήσεις των εσόδων από τους φόρους. Σκεφτείτε τώρα, απαλλάσσεται ο πολίτης από φόρους, αλλά το κράτος εισπράττει περισσότερους φόρους! Και λέει ότι αυτό γίνεται διότι πατάσσει τη φοροδιαφυγή.

Αν είναι γεγονός ότι πατάσσει τη φοροδιαφυγή, αν πραγματικά η Κυβέρνησή σας θέλει να μη φορολογεί περισσότερο τους πολίτες, να μην εξαπολύει μια φοροεπισπορακτική επιδρομή εις βάρος των πολιτών, θα πρέπει όσα χρήματα εξοικονομούνται από την πάταξη της φοροδιαφυγής να τα δίνει πίσω με φοροαπαλλαγές. Αυτό που συμβαίνει, όμως, είναι ότι η Κυβέρνηση ανακοινώνει φοροαπαλλαγές, μιλώντας για αριθμό φόρων.

Για να είμαι ειλικρινής, κύριε Υπουργέ, έχω χάσει το μέτρημα των αριθμών, διότι κάποιες φορές η Κυβέρνηση δηλώνει ότι έχει κάνει πενήντα φοροαπαλλαγές, άλλες φορές προσθέτει άλλες τόσες, όταν είχαμε τη συζήτηση εδώ για την υποκατάσταση του τέλους χαρτοσήμου ο τότε Υφυπουργός είπε ότι με αυτόν τον τρόπο, λέει, απαλλάσσεται ο πολίτης από τριακόσιους φόρους. Τα χρησιμοποιείτε αυτά τα νούμερα πάρα πολύ εύκολα, προφανέστατα διότι είναι ένα μέρος της προπαγάνδας που ασκεί η Κυβέρνηση. Ενώ ο πολίτης ο ίδιος αυτό που βλέπει στην τσέπη του, είναι ότι η Κυβέρνηση παίρνει πιο πολλά χρήματα από αυτόν με τη μορφή φόρων.

Το 2024, κυρίες και κύριοι Βουλευτές, σύμφωνα με το σχέδιο του προϋπολογισμού που συζητάμε, η Κυβέρνηση αναμένεται να έχει εισπράξει στο τέλος του χρόνου 56,5 δισεκατομμύρια ευρώ από φόρους. Ο προϋπολογισμός του 2025 προβλέπει εισπράξεις από φόρους της τάξης των 62 δισεκατομμυρίων, δηλαδή 5,5 δισεκατομμύρια πάνω. Αν λάβουμε υπ' όψιν μας τον πληθωρισμό και την ανάπτυξη του έτους 2024, πάλι είναι σαφέστατο ότι η Κυβέρνηση προγραμματίζει να λάβει από τους πολίτες πολύ περισσότερους φόρους πιο πάνω. Η αύξηση από το 2024 στο 2025 όσον αφορά στις εισπράξεις σε φόρους που προβλέπει η Κυβέρνηση στον δικό της προϋπολογισμό είναι 9,8%, ενώ ο πληθωρισμός του 2024 μαζί με την ανάπτυξη μάς δίνουν 5%. Με άλλα λόγια η Κυβέρνηση λέει με τα δικά της νούμερα ότι εισπράττει σε φόρους δύο φορές περισσότερα από αυτά που θα μπορούσε να εισπράξει, αν λάμβανε υπ' όψιν την ανάπτυξη και τον πληθωρισμό.

Αυτή είναι μία φοροεπιδρομή. Δεν είναι μία πολιτική φοροαπαλλαγών. Και δεν αντισταθμίζεται καθόλου από τις δώδεκα φοροαπαλλαγές που φέρνει το νομοσχέδιο, φοροαπαλλαγές οι οποίες σύμφωνα με την ανάρτησή του Πρωθυπουργού θα επιστρέψουν, ενδεχομένως, πίσω 1,1 δισεκατομμύριο.

Η πραγματική αιτία γι' αυτό είναι ότι η Κυβέρνηση δεν έχει φιλελεύθερη προσέγγιση στην οικονομία. Παριστάνει πως την έχει και γι' αυτό ανακοινώνει απαλλαγές φόρων, αλλά ταυτόχρονα ανεβάζει τους συντελεστές στους φόρους που διατηρεί και ταυτόχρονα, εφαρμόζει νέες τεχνολογικές μεθόδους, για να εισπράττει περισσότερους φόρους από αυτούς που φοροδιαφεύγουν. Με άλλα λόγια όσον αφορά στην ίδια την οικονομία το κράτος αυξάνει διαρκώς, χρόνο με τον χρόνο, τα έσοδά του από τη φορολόγηση πάνω από το ύψος του πληθωρισμού και της ανάπτυξης.

Και αν πραγματικά αυτά τα περισσότερα χρήματα που εισπράττει από τους πολίτες είναι μία αν θέλετε πράξη θετική, θα πρέπει πραγματικά να μας εξηγήσει η Κυβέρνηση τι κάνει. Ο Πρωθυπουργός στην ανάρτησή του λέει «ναι, εισπράξαμε λίγο περισσότερους φόρους με την πάταξη της φοροδιαφυγής, αλλά», λέει, «αυτοί οι φόροι επιστρέφουν πίσω στους πολίτες με τις δαπάνες που κάνει η Κυβέρνηση στο κράτος πρόνοιας». Αυτή είναι μια περιεργη λογική διότι, αν η αύξηση των φόρων αιτιολογείται με το σκεπτικό ότι στο τέλος το κράτος θα επιστρέψει αυτούς τους φόρους ως δαπάνες στον προϋπολογισμό, μα, θα

μπορούσε η Κυβέρνηση να φορολογήσει την κοινωνία στο 100% και μετά να ξοδέψει τα πάντα.

Η πραγματικότητα είναι ότι τα χρήματα που ξοδεύει η Κυβέρνηση από φόρους είναι χρήματα τα οποία ο πολίτης δεν έχει την ελεύθερη επιλογή να πληρώσει όπως αυτός ή αυτή θέλει και η επιλογή πάει στα χέρια της Κυβέρνησης. Με άλλα λόγια υπάρχει εδώ μια πολιτική κρατισμού στην προσπάθεια της Κυβέρνησης να αυξάνει διαρκώς τους φόρους. Αυτή η πολιτική του κρατισμού δεν είναι, βεβαίως, μια πολιτική σοσιαλιστικού κρατισμού. Είναι μια πολιτική πολύ γνωστού και οικείου πελατειακού κρατισμού, όπου το κράτος θέλει να εισπράττει περισσότερους φόρους για να μπορεί μετά να μοιράζει με πελατειακό τρόπο τα έξοδα του εκεί όπου νομίζει πως θα έχει στήριξη από τους ψηφοφόρους. Αυτή σε κάθε περίπτωση είναι μία πολιτική που δεν μπορεί να περιγραφεί ως φιλελεύθερη.

Πραγματικά, θα πρέπει και εσείς, κύριε Υπουργέ, αλλά και ο κ. Χατζηδάκης να μας εξηγήσει πώς είναι δυνατό να αυξάνονται διαρκώς χρόνο με τον χρόνο τα έσοδα της Κυβέρνησης από φόρους και ταυτόχρονα, να ισχυρίζεστε ότι είστε φιλελεύθεροι, διότι κάνετε φοροαπαλλαγές. Αυτό δεν το καταλαβαίνουν οι πολίτες. Και σε μία κατάσταση όπου η κοινωνία βιώνει μία βαθιά κρίση ακρίβειας και υψηλού κόστους ζωής ο πολίτης πραγματικά δεν αντέχει άλλο αυτή την προσέγγιση. Είναι ανάγκη, νομίζω, να αλλάξετε πολιτική.

Για τον προϋπολογισμό ακόμη θα έχουμε τη δυνατότητα να πούμε περισσότερα, αλλά ένα τελευταίο σχόλιο, κύριε Πρόεδρε, και κλείνω. Όσον αφορά στα έσοδα που έρχονται από τις αυξήσεις φόρων θα δούμε ότι τα περισσότερα από αυτά δεν πηγαίνουν στο κράτος πρόνοιας και σε μία αναδιανομή από πάνω προς τα κάτω, αλλά πηγαίνουν, κυρίως, στους κατασταλτικούς μηχανισμούς του κράτους, την εθνική άμυνα, στην αστυνομία. Η χώρα μας αυτή τη στιγμή έχει έναν από τους μεγαλύτερους ρυθμούς αύξησης αστυνομικών και ο λόγος αστυνομικού ανά κάτοικο είναι από τους μεγαλύτερους στην Ευρώπη, με αποτέλεσμα να είναι σαφές πως η κατασταλτικοί μηχανισμοί του κράτους είναι η πρώτη προτεραιότητα στις δαπάνες που έχει η Κυβέρνηση.

Η Πλεύση Ελευθερίας θεωρεί ότι όλη αυτή η προσέγγιση όσον αφορά στον προϋπολογισμό και στην οικονομία έχει κοινωνικά άδικο χαρακτήρα. Είναι, βεβαίως, και αντανάπτυξιακή διότι όταν το κράτος φορολογεί υπερ το δέον δεν βοηθάει την αύξηση της ζήτησης και συνεπώς, αυτό έχει επιπτώσεις στην ανάπτυξη. Και τέλος, η μέθοδος, η δομή, με την οποία η Κυβέρνηση φορολογεί από την εποχή των μνημονίων είναι μία δομή η οποία βασίζεται στους άδικους έμμεσους φόρους, που καταλαμβάνουν το 62% του συνόλου της φορολόγησης, ενώ οι άμεσοι φόροι, που είναι οι πιο δίκαιοι φόροι πάνω στο εισόδημα, καταλαμβάνουν μόλις το 38%. Είναι πάρα πολύ πιο χαμηλά από τον μέσο όρο της Ευρώπης και από τον μέσο όρο του ΟΟΣΑ. Εδώ είναι μια προσπάθεια που θα μπορούσε να κάνει η Κυβέρνηση να συγκλίνει περισσότερο με την Ευρωπαϊκή Ένωση, αλλά βεβαίως, δεν είναι, δυστυχώς, καθόλου αυτή η λογική.

Σας ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Πλεύσης Ελευθερίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Συνεχίζουμε και καλούμε στο Βήμα τον ειδικό αγορητή από τους Σπαρτιάτες κ. Δημητριάδη.

ΠΕΤΡΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ: Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Κύριε Υπουργέ, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, το πρωί επιχειρηματολόγησα για ποιον λόγο δεν θα υπερψηφίσουμε το παρόν νομοσχέδιο. Δεν χρειάζεται να επαναλαμβάνω τα ίδια. Θα αναφερθώ στη δευτερολογία μου στις τροπολογίες.

Στην πρώτη τροπολογία με αριθμό 277 στο άρθρο 1 γίνεται τοπική πρόσκληση για πρόσληψη προσωρινών αναπληρωτών εκπαιδευτικών. Ναι, όντως είναι θετικό να προσλαμβάνονται εκπαιδευτικοί, όμως, θα ήθελα να διευκρινιστεί για ποιον λόγο επιμένουμε συνεχώς να προσλαμβάνουμε προσωρινούς εκπαιδευτικούς αναπληρωτές και όχι μόνιμους.

Θεωρώ πως κάποια στιγμή, πέρα από τους αναπληρωτές εκπαιδευτικούς, θα πρέπει να προσλαμβάνουμε και μόνιμο προσωπικό, άνθρωποι οι οποίοι να είναι μόνιμοι, κάποια στιγμή να μονιμοποιηθούν.

Δεύτερον, για τα διδακτικά βιβλία. Επειδή υπάρχει μητρώο, υπάρχει ψηφιακή βιβλιοθήκη, κοιτάτε όλα αυτά εδώ είναι διαδικαστικά, εμείς, όμως, θέλουμε να εστιάσουμε και λίγο στο περιεχόμενο. Δηλαδή, το περιεχόμενο των εκπαιδευτικών βιβλίων θα αλλάξει; Εμείς δεν είμαστε ικανοποιημένοι, γιατί εμείς θεωρούμε ότι το εκπαιδευτικό σύστημα πρέπει να προάγει πρώτα απ' όλα την εθνική μας παιδεία, κυρίως, και τον ελληνοχριστιανικό πολιτισμό. Έτσι το βλέπουμε εμείς. Αυτό δεν ξέρουμε αν θα αλλάξει. Το περιεχόμενο μάς ενδιαφέρει. Το διαδικαστικό ναι μεν, αλλά το περιεχόμενο κυρίως.

Δεύτερον, στην άλλη τροπολογία, θα ήθελα να πω λίγο το εξής: Πρώτα απ' όλα θα ξεκινήσω από το άρθρο 4 όπου δίνεται η δυνατότητα παράτασης της προθεσμίας υποβολής των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων και της έκθεσης δραστηριότητας των εργοληπτικών επιχειρήσεων. Και μάλιστα, θέλω να πω ότι δεν ξέρω για ποιον λόγο γίνεται αυτή η παράταση. Θέλουμε να εξυπηρετήσουμε κάποιους; Κάποιους εργολάβους; Για ποιο λόγο δεν δίνετε παράταση και για τις υπόλοιπες επιχειρήσεις, αλλά μόνο για τους συγκεκριμένους; Αυτό δεν μου αρέσει. Μου φαίνεται ότι είναι φωτογραφική διάταξη.

Ένα άλλο που θα ήθελα να θίξω, είναι ότι πρόκειται να γίνουν επιτέλους τα εγκαίνια του μετρό Θεσσαλονίκης. Κάποια στιγμή έζησα να το δω κι αυτό. Από το 2016 που ξεκίνησε επιτέλους το βλέπουμε. Όμως, το πρόβλημα είναι ότι μου κάνει μεγάλη εντύπωση ότι τελευταία στιγμή βλέπω ότι φέρνεται σε τροπολογία ένα άρθρο για αδειοδότηση αστικού σιδηροδρόμου. Τώρα το κάνετε, βασικά, όπου βλέπουμε, βασικά, τελευταία στιγμή όλα αυτά εδώ. Τι να πω; Τέλος πάντων, θα ήθελα να γίνονταν λίγο νωρίτερα.

Όσον αφορά στο άρθρο 1 και στο άρθρο 2, όπου πάλι γίνεται ρύθμιση του αστικού συγκοινωνιακού έργου της Περιφερειακής Ενότητας Θεσσαλονίκης, προβλέπονται διατάξεις για τον ΟΑΣΘ που δεν είναι και στα καλύτερά του, να πω την αλήθεια, έχει μεγάλα προβλήματα. Ελπίζω να βελτιωθούν. Πάντως, δεν ξέρω κατά πόσον θα είναι επαρκές το πλαίσιο για να βελτιώσουμε τον ΟΑΣΘ.

Γενικώς, θέλω να πω ότι οι τροπολογίες έχουν θετικές και αρνητικές διατάξεις. Εμείς στη μία θα ψηφίσουμε «παρών», στην 277, και στην άλλη θα ψηφίσουμε επίσης «παρών», γιατί έχουν θετικές και αρνητικές διατάξεις και δυστυχώς, δεν μπορούμε να κάνουμε επιλογή των διατάξεων, των άρθρων δηλαδή. Υπάρχουν κάποια θετικά και κάποια αρνητικά, άρα λέμε και στις δύο «παρών».

Ευχαριστώ πάρα πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Τον λόγο έχει τώρα ο κ. Ρούντας, ειδικός αγορητής από τη Νίκη.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΡΟΥΝΤΑΣ: Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Σε ό,τι αφορά στο ζήτημα της τροπολογίας, στην υπ' αριθμόν 277, θα ήθελα να σχολιάσω κάτι που είπε η κυρία Υφυπουργός Παιδείας. Ποια είναι η πρότασή μας; Η πρότασή μας είναι κάτι πολύ λογικό. Καλό θα είναι να προλαμβάνουμε τα προβλήματα και όχι να προσπαθούμε να τα λύσουμε την τελευταία στιγμή. Διότι ανέφερε, αν δεν κάνω λάθος, ότι ακριβώς η Κυβέρνησή σας είναι πάνω από τα προβλήματα και προσπαθεί να τα λύσει. Είναι πάνω από τα προβλήματα, τα οποία η ίδια η Κυβέρνησή σας δημιουργεί με τις εσφαλμένες δημόσιες πολιτικές, τις οποίες εφαρμόζει και οι οποίες απ' ό,τι φαίνεται, προφανώς, δεν τυγχάνουν αξιολόγησης.

Ξέρετε, διαπιστώνουμε ότι δεν έχετε αντιληφθεί ως Κυβέρνηση τη διαφορά μεταξύ δύο θεμελιωδών εννοιών. Άλλο πράγμα είναι η παιδεία και άλλο πράγμα είναι η εκπαίδευση. Δυστυχώς, τα παιδιά μας στην σύγχρονη Ελλάδα δεν λαμβάνουν παιδεία, η οποία άπτεται της ψυχής και της συνείδησης και της καλλιέργειας των αρετών.

Μια πρόταση, την οποία σας κάνουμε και θα ήταν καλό να την αξιολογήσετε, είναι να υπάρχουν δάσκαλοι ειδικής αγωγής στα σχολεία, να είναι μόνιμοι, ακριβώς επειδή παρατηρούμε ότι στατιστικά αυξάνουν πάρα πολύ οι μαθησιακές δυσκολίες.

Σε ό,τι αφορά τώρα γενικά στο νομοσχέδιο, μετά το σκάνδαλο των υποκλοπών, θεωρούμε ότι είναι, επίσης, σκανδαλώδης η ρύθμιση στο παρόν νομοσχέδιο με την οποία αποφιλώνονται οι αρμοδιότητές της ΑΔΑΕ. Σας το είπαμε και το πρωί στην κεντρική

εισήγηση. Είναι αδιανόητο για μια δημοκρατία, μια ανεξάρτητη αρχή, η οποία είναι συνταγματικά κατοχυρωμένη να τίθεται, μάλλον να προσπαθήσετε να την θέσετε κάτω από τον έλεγχο της εθνικής αρχής κυβερνοασφάλειας, η οποία δεν είναι συνταγματικά κατοχυρωμένη και η οποία στην ουσία είναι υπόλογη στην Κυβέρνηση.

Δηλαδή, τι κάνει η Κυβέρνηση; Προσπαθεί να ελέγξει μια ανεξάρτητη αρχή συνταγματικά κατοχυρωμένη. Αυτό είναι θεσμική εκτροπή, κατά την κρίση μας και παραβιάζει ευθέως το Σύνταγμα. Και είναι κάτι πολύ βασικό, το οποίο δεν πρέπει να το ξεχνάτε ποτέ, ότι όλοι οι νόμοι πρέπει να υπακούουν στις προταγές του Συντάγματος. Είναι άλλη μια τρανή απόδειξη ότι στην Κυβέρνηση σας υπάρχει ένα τεράστιο έλλειμμα δημοκρατίας και ανοχής προς τη διαβουλευτική δημοκρατία.

Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Ευχαριστούμε.

Τον λόγο έχει τώρα η κ. Φωτίου από την Νέα Αριστερά.

ΘΕΑΝΩ ΦΩΤΙΟΥ: Θα μιλήσω από την θέση μου, κύριε Πρόεδρε.

Νομίζω ότι για το νομοσχέδιο έχω ήδη αναφερθεί πολύ αναλυτικά. Ακολουθεί και αυτό τη γνωστή πορεία των κυρώσεων των ευρωπαϊκών συμβάσεων, όπου όταν κάποια πράγματα δεν ταιριάζουν με τις προθέσεις της Κυβέρνησης ακριβώς, καθυστερούν τότε την κύρωση και έρχεται με διάφορες κάθε φορά διαφυγές. Δηλαδή, ακριβώς δεν εφαρμόζεται η οδηγία, με βάση το πνεύμα της και το γράμμα της.

Κλασική περίπτωση είναι αυτή εδώ που σήμερα συζητάμε. Έχω αναφερθεί αναλυτικά γιατί. Και βέβαια, το αγκάθι σε αυτή -που τόσο καιρό ψήνεται, αλλά δεν καταφέρνουμε- είναι η ΑΔΑΕ. Επιχειρήθηκε να αλλάξει ο Πρόεδρος της, δεν τα καταφέρατε και άρα, έπρεπε και η ΑΔΑΕ να παίξει έναν διαφορετικό ρόλο στο συγκεκριμένο νομοσχέδιο. Να ακυρωθεί δηλαδή, επί της ουσίας.

Το ίδιο περίπου βιώνουμε και στην ενσωμάτωση της οδηγίας του Υπουργείου Εργασίας. Είναι το ίδιο πράγμα παντού. Όπου δεν σας συμβφέρει ακριβώς το γράμμα και το πνεύμα της ενσωμάτωσης, καθυστερείτε, δολιχοδρομείτε, κάνετε στιδήποτε.

Άρα, εγώ, κύριε Πρόεδρε, δεν έχω να πω τίποτα άλλο από όσα είπα το πρωί. Όμως, παρατηρώ αυτή την τακτική της Κυβέρνησης σε όλες τις κυρώσεις που κάνει και με τα νομοσχέδια που φέρνει.

Θα μιλήσω λίγο στον υπόλοιπο χρόνο που έχω για τις δύο τροπολογίες, λίγο πιο αναλυτικά. Θα πω για την τροπολογία του Υπουργείου Υποδομών. Ψηφίζουμε «παρών». Γιατί; Δεν μπορούμε να διαφωνήσουμε με την παράταση των συμβάσεων ορισμένου χρόνου για τους εκατόν ενενήντα οδηγούς του ΟΑΣΘ, τόσο για να διατηρήσουν οι εν λόγω οδηγοί την εργασία τους όσο και για τη συνέχιση της απρόσκοπτης λειτουργίας του συγκοινωνιακού έργου. Πάγια θέση της Νέας Αριστεράς, όμως, είναι η δημιουργία μόνιμων θέσεων εργασίας και όχι η διατήρηση του καθεστώτος των συμβάσεων ορισμένου χρόνου.

Σε σχέση με τη διάταξη για επανακαθορισμό της διαδικασίας και των δικαιολογητικών που απαιτούνται για την έκδοση άδειας λειτουργίας δικτύου αστικού σιδηροδρόμου, η εν λόγω διάταξη αφορά στην επερχόμενη έναρξη της εμπορικής λειτουργίας του μετρό Θεσσαλονίκης. Φυσικά και δεν διαφωνούμε. Παρ' όλα αυτά, είμαστε μόλις τέσσερις ημέρες πριν από την επίσημη έναρξη λειτουργίας του μέσου και το μετρό Θεσσαλονίκης δεν έχει ακόμη άδεια λειτουργίας;

Με την παράγραφο 1 του άρθρου 1 της τροπολογίας δίνεται παράταση μέχρι 31-12-2025 από 31-12-2024 που προέβλεπε ο ν.4482/2017, στην προσωρινή ανάθεση του συγκοινωνιακού έργου της Θεσσαλονίκης στον ΟΑΣΘ. Δεν διαφωνούμε, αλλά η συγκεκριμένη παράταση δείχνει ότι η Κυβέρνηση δεν έχει κάνει απολύτως τίποτα σε σχέση με το καθεστώς του ΟΑΣΘ.

Τώρα για τη δεύτερη τροπολογία, το πρώτο άρθρο αφορά στην τοπική πρόσληψη αναπληρωτών εκπαιδευτικών. Η διαδικασία γίνεται από τους περιφερειακούς διευθυντές και όχι από το Υπουργείο Παιδείας, όπως θα όφειλε. Όταν πέρασε η συγκεκριμένη πρόβλεψη, είχαμε και πάλι ψηφίσει «παρών». Διότι, πρόκειται για έναν παράλληλο μηχανισμό που ουσιαστικά περιγράφει την ανικανότητα του Υπουργείου να καλύψει έγκαιρα τα εκπαι-

δευτικά κενά, μεταβιβάζοντας την ευθύνη και στις τοπικές υπηρεσίες, με ό,τι αυτό συνεπάγεται.

Το άρθρο 2 είναι πολύπλοκο, με πολλά προβλήματα, επιβεβαιώνοντας το «παρών».

Το άρθρο 3 είναι σε θετική κατεύθυνση, επειδή αδυνατούν να στελεχώσουν κέντρα πιστοποίησης αναπηρίας με ιατρικό προσωπικό. Δίνουν, βέβαια, μεγάλα οικονομικά κίνητρα, τριπλασιάζουν τις αμοιβές από διπλοασισμό που είχαν. Το αντιμετωπίζουν, όμως, εντελώς εμβολιαστικά, χωρίς να υπάρχει πρόθεση να στελεχωθεί στα σοβαρά, με μεγάλη πρόσκληση σε γιατρούς από τον δημόσιο και ιδιωτικό τομέα, για να καλυφθούν όλες οι ειδικότητες. Επομένως και σε αυτή θα ψηφίσουμε «παρών».

Σας ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Ευχαριστούμε την κ. Φωτίου.

Τώρα θα διακόψουμε πάλι τη ροή των ειδικών αγορητών για τις δευτερολογίες τους, για να δώσω τον λόγο στον Κοινοβουλευτικό Εκπρόσωπο από τους Σπαρτιάτες κ. Κόντη, ο οποίος δεν πρόλαβε να μιλήσει προηγουμένως. Ήταν και εκείνος σε επιτροπή. Είναι η μοίρα των μικρότερων κομμάτων, με τους λίγους Βουλευτές να πρέπει να τρέχουν σε έναν καταγισμό επιτροπών που υπάρχει αυτές τις ημέρες.

Κύριε Κόντη, έχετε τον λόγο.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΟΝΤΗΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε, για την κατανόηση.

Κύριε Υπουργέ, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, θα προσπαθήσω να είμαι γρήγορος σχετικά με το νομοσχέδιο.

Κύριε Υπουργέ, έχουμε πει πάμπολλες φορές σε παρόμοια νομοσχέδια ποια είναι η θέση μας, η στάση μας. Πιστεύουμε ότι οι ψηφιακές ευκολίες πρέπει να αποτιμώνται στους πολίτες και στην προστασία των πολιτών και όχι -όπως άκουσα και στην τελευταία επιτροπή- να κοιτάζουμε τα συμφέροντα μόνο των μεγάλων εταιρειών ή του κράτους, έστω.

Το cyber security δεν πρέπει να αποτίνεται μόνο στην προστασία των κρατικών οργανισμών ή μεγάλων εταιρειών, αλλά και στην προστασία του Έλληνα πολίτη, ο οποίος έχει cyber life σήμερα, έχει μια κυβερνοζωή, η οποία διέπεται από το ίντερνετ και από όλες τις ευκολίες αυτές καθημερινά.

Μιας και τα έλεγα τόσο καιρό και σας έλεγα για καταγγελίες ανθρώπων που χάνουν χρήματα, εχθές εμένα με βομβάρδισαν στον λογαριασμό μου με πάνω από εκατόν πενήντα προσπάθειες κλοπής χρημάτων από διάφορες εταιρείες, οι οποίες έβαζαν τον λογαριασμό μου και έπαιρναν χρήματα. Πήγα εδώ στην τράπεζα. Μπορείτε να πάτε να δείτε, αν θεωρείτε ότι είναι υπερβολή. Εν τω μεταξύ, έχω τρεις μεθόδους ταυτοποίησης και ασφαλείας. Συνεπώς, δεν είμαι -όπως είχε πει η κυρία εκείνη στην επιτροπή- ανυποψίαστος πολίτης και πρέπει να μάθω να φυλάγομαι. Είμαι κάποιος που φυλάγομαι πολύ καλά και παρ' όλα αυτά, πήγαν να μου κλέψουν τα χρήματα από τον λογαριασμό.

Αυτό θέλουν οι Έλληνες. Η προστασία πρώτα πρέπει να υπάρχει για τους Έλληνες πολίτες, κύριε Υπουργέ και μετά, έρχεται σε δεύτερη μοίρα στιδήποτε άλλο. Αυτή είναι η cyber κατάσταση που ζούμε σήμερα και όλα τα παρελκόμενα cyber που υπάρχουν.

Όσο για την κυβερνοασφάλεια αυτή, η οποία σίγουρα έχει να κάνει πιστεύουμε και εμείς με τον πόλεμο που εξυφάνει η Ευρωπαϊκή Ένωση στην Ουκρανία και την επέκταση που θα γίνει, με απρόβλεπτες συνέπειες πιστεύουμε, γιατί βλέπουμε να μεταφέρονται όπλα συνέχεια κ.λπ. -μακάρι, χτυπάω ξύλο, να είμαι λάθος- το ευρύ αυτό πεδίο, που καλύπτει δημόσιες και ιδιωτικές οντότητες, είναι υπερβολικό.

Οι μικρές επιχειρήσεις αποτελούν τη ραχοκοκαλιά της οικονομίας μας και θα υποφέρουν από δυσβάσταχτες υποχρεώσεις. Πρέπει να προβλέψουμε μέτρα στήριξης και ευελιξίας. Ο διαχωρισμός των οντοτήτων είναι ασαφής. Μπορεί να οδηγήσει σε εσφαλμένες κατηγοριοποιήσεις, με αποτέλεσμα την περιττή επιβάρυνση κρίσιμων τομέων. Χρειάζεται μεγαλύτερη σαφήνεια και δικαιοσύνη στις ρυθμίσεις.

Στα συντονισμένα κανονιστικά πλαίσια, η πρόβλεψη μιας εθνικής στρατηγικής είναι καίρια, αλλά η απουσία συγκεκριμένων μέτρων και πόρων εγείρει σοβαρά ερωτήματα για την εφαρμογή της, γιατί δεν αρκεί μια θεωρητική στρατηγική χωρίς την απαραί-

τητη χρηματοδότηση.

Στα μέτρα διαχείρισης κινδύνων, που είπα, οι υποχρεώσεις αναφοράς.

Στο άρθρο 14 που προβλέπει τη διακυβέρνηση, πρέπει να είναι πιο ευέλικτες οι διαδικασίες, ώστε να προσαρμόζονται άμεσα στις εξελίξεις. Όπως βλέπετε -και είπαμε πριν-, οι απειλές καθημερινά μεταβάλλονται, εξελίσσονται και δυστυχώς, όπως και στο ντόπινγκ, το έγκλημα προηγείται του νόμου. Το έγκλημα πάντα βρίσκει τρόπους να είναι μπροστά. Γιατί τι ξέρει; Ξέρει το έγκλημα ότι ο νόμος λέει ένα και ένα κάνουν δύο και πάει να κάνει το τρία. Δυστυχώς, αυτοί που κάνουν το έγκλημα έχουν σπουδάσει τα ίδια πράγματα με αυτούς που πάνε να κάνουν το cyber security. Είναι οι ίδιοι και ακόμα και μικροί σε ηλικία είναι πολύ προχωρημένοι πλέον σε αυτά που θέλουν να κάνουν.

Γενικά σε όλα τα άλλα -ανταλλαγή πληροφοριών κ.λπ.- πρέπει να γίνει με ασφάλεια και σεβασμό, όπως λέμε πάντα, προς τα προσωπικά μας δεδομένα και δεν πρέπει να θυσιάσουμε την ιδιωτικότητα μας προς χάριν της ασφάλειας.

Αυτά είναι τα βασικά θέματα πιστεύουμε -τα έχουμε πει δεκάδες εκατοντάδες φορές- που πρέπει να διαφυλάξουμε και να δούμε ότι τουλάχιστον -ξαναλέμε- οι πολίτες πρέπει να βγουν ωφελημένοι από όλη αυτή την, υποτίθεται, τεχνολογική εξέλιξη.

Επειδή ο χρόνος δεν είναι πολύς και πρέπει να κλείσουμε, να κάνω μία αναφορά -θα κάνω μεθαύριο μακρύτερη, μεγαλύτερη- στο ότι για μία ακόμα φορά εγώ ως άνθρωπος που ασχολήθηκα οκτώ χρόνια με τον Άρη στην ηγετική του θέση, πάλι σφαγιάστηκε ο Άρης προχθές. Κάτι πρέπει να κάνει η Κυβέρνηση με τους απατεώνες που υπάρχουν γενικά στο ποδόσφαιρο, γιατί δεν μπορεί ένας ολόκληρος λαός εξακοσίων, επτακοσίων χιλιάδων ανθρώπων να μην μπορεί να κοιμηθεί τα βράδια, όταν του παίρνουν από το στόμα αποτελέσματα και τον βγάζουν από την κορυφή, για να βάλουν άλλους στη θέση του.

Πρέπει να δούμε τι κρύβεται πίσω από εκεί. Είπα ότι πρέπει να ενεργοποιηθεί η ειδική αντεισαγγελέας του Αρείου Πάγου κ. Βιργινία Σακελλαροπούλου, που γνωρίζει τα θέματα τέλεια, η οποία έχει μια μεγάλη λίστα από Ιντερπόλ -και από οτιδήποτε άλλο- παρακολουθημένων, οι οποίοι ασχολούνται με στοιχηματισμό, με στημένα παιχνίδια. Όλα αυτά κάποτε πρέπει να εκλειψουν.

Να πω και κάτι άλλο σε κάποιους κυρίους που έχουν την εμμονή να μας λένε ναζιστές ή ακροδεξιούς. Σήμερα είδα πασοκομανία και ναζιστομανία.

Το ΠΑΣΟΚ, ειδικά το ΠΑΣΟΚ, πρέπει να καταλάβει κάτι. Εμείς έχουμε βίο διαυγή και ανοιχτό. Εμένα με ξέρει το 80% της Ελλάδας. Λοιπόν ακούστε, κύριοι, για να τελειώνουμε. Είμαι πλοίαρχος του εμπορικού ναυτικού. Δημιούργησα ναυτιλιακό γραφείο, το οποίο έχω σήμερα, στη Βραζιλία. Όλοι σχεδόν οι Έλληνες εφοπλιστές είναι πελάτες μου. Υπήρξα καπετάνιος από Βαρδινογιάννη μέχρι όποιον μπορείτε να φανταστείτε. Έχω εκλεγεί μέλος στην Ολυμπιακή Επιτροπή της Βραζιλίας. Έχω υπάρξει εκλεγμένο μέλος των Ευρωπαϊκών Συλλόγων από διακοσίες ομάδες της Ευρώπης -Μπαρτσελόνα, Ρεάλ κ.λπ.. Όταν εσείς κάνετε όλα αυτά, βαφτίστε τον εαυτό σας ναζί, γιατί εγώ δεν νομίζω, με όλο τον ανοιχτό βίο μου, ότι υπάρχουν περιθώρια να με αποκαλείτε εσείς ακροδεξιό, οι οποίοι είστε άγνωστοι και δεν ξέρω και τι δουλειά κάνετε. Δεν ξέρω καν τι δουλειά κάνει ο κ. Ανδρουλάκης, πότε εργάστηκε και πού εργάστηκε. Σαν πολιτικό τον γνωρίζω. Σταματήστε, λοιπόν, τη συζήτηση αυτή, γιατί αν την ανοίξουμε, κάθε φορά θα έχουμε την πασοκολογία εδώ. Μην πιάνουμε τα προηγούμενα και τα προ-προηγούμενα κ.λπ..

Μάθετε -ξαναλέω-, ψάξτε για εμένα. Εγώ μεθαύριο θα καταθέσω, μάλιστα, όλα όσα αφορούν στον βίο μου να τα δείτε, να τα διαβάσετε, να τα μελετήσετε. Δεν είμαστε άγνωστοι. Εσείς είστε άγνωστοι κάποιои.

Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Τον λόγο έχει τώρα ο Ειδικός Αγορητής από την Ελληνική Λύση κ. Γραμμένος.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΓΡΑΜΜΕΝΟΣ: Δεν θα δευτερολογίσω, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Συνεχίζουμε με τον ειδικό αγορητή από το Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδας κ. Μανώλη Συντυχάκη.

ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΣΥΝΤΥΧΑΚΗΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Θεωρούμε ότι έχει εξαντληθεί η συζήτηση επί του νομοσχεδίου. Δεν έχω να προσθέσω κάτι περισσότερο. Να τοποθετηθώ και για τις τροπολογίες.

Κατ' αρχάς για την τροπολογία με γενικό αριθμό 277 και ειδικό 12, που εμπεριέχει τρία άρθρα, και με τα τρία διαφωνούμε. Κατά συνέπεια στο σύνολό της την καταψηφίζουμε.

Πιο ειδικά, όμως, σε σχέση με την πρόσληψη προσωρινών εκπαιδευτικών, ως Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδας έχουμε τοποθετηθεί ήδη σε ανάλογο περιεχόμενο. Η Κυβέρνηση έχει τεράστιες ευθύνες, διότι με τη ρύθμιση αυτή προβλέπει οι εκπαιδευτικοί να μην παίρνουν μόρια και να δουλεύουν ακόμα και ως συνταξιούχοι. Το βασικό, όμως, είναι ότι δεν κατάργησε τον νόμο Γαβρόγλου που διατηρεί κλειστούς τους πίνακες για δύο χρόνια. Αυτό είναι το βασικό πρόβλημα σήμερα και φυσικά, ότι δεν δίνει χρήματα, κίνητρα στους εκπαιδευτικούς για να εργαστούν σε περιοχές που το κόστος ζωής είναι τεράστιο.

Αν, λοιπόν, ήθελε να λύσει το πρόβλημα αυτό η Κυβέρνηση, θα έπρεπε να αφήσει ανοιχτούς τους πίνακες. Αν πραγματικά ενδιαφερόταν η Κυβέρνηση για την ουσιαστική και απρόσκοπτη λειτουργία των δημόσιων σχολείων, θα προχωρούσε στη μονιμοποίηση των αναπληρωτών.

Για τα διδακτικά βιβλία, το πολλαπλό βιβλίο, είμαστε ενάντια στο πολλαπλό βιβλίο. Το έχουμε ξαναπεί, το επαναλαμβάνουμε άλλη μία φορά. Δεν πρόκειται για πολλαπλό βιβλίο για κάθε μαθητή. Πρόκειται για διαφοροποιημένο βιβλίο ανά την Ελλάδα. Θυμίζουμε ότι το πολλαπλό βιβλίο θεσπίστηκε με τον νόμο Κεραμέως για το σχολείο το 2021. Και μάλιστα, η αρχική στόχευση ήταν να ξεκινήσει το πολλαπλό βιβλίο το 2023. Για διάφορους λόγους κ.λπ., πήρε παράταση και τώρα λένε για το 2026.

Το πολλαπλό βιβλίο εμφανίζεται από την Κυβέρνηση ως λύση για τη σταδιακή απομάκρυνση από την αποστήθιση, μέσα από περισσότερα του ενός βιβλία ανά γνωστικό αντικείμενο.

Στην πραγματικότητα, όμως, δεν πρόκειται περί αυτού. Διότι το βιβλίο που θα διανέμεται στους μαθητές και βάσει αυτού θα οργανώνεται το μάθημα, παραμένει ένα τον αριθμό και τα υπόλοιπα θα είναι αναρτημένα απλώς στο διαδίκτυο. Όμως, το κάθε τμήμα θα έχει το βιβλίο εκείνο που θα επιλέγεται ως κατάλληλο για το επίπεδο της τάξης.

Έτσι, λοιπόν, θα έχουμε μαθητές διπλώνων τμημάτων ή γειτονικών σχολείων ή σχολείων άλλης περιοχής που θα διδάσκονται από διαφορετικό βιβλίο, ανάλογα, επαναλαμβάνω, με το επίπεδο της τάξης. Και ενώ το περιεχόμενο των βιβλίων θα πραγματεύεται τα ίδια θέματα, όπως αυτά προσδιορίζονται από τα αναλυτικά προγράμματα σπουδών, θα απευθύνονται σε διαφορετικά επίπεδα μαθητών. Δηλαδή, για παράδειγμα, ανάμεσα σε δύο βιβλία μαθηματικών για την ίδια τάξη, το ένα θα έχει πιο απαιτητικές ασκήσεις και το άλλο πιο εύκολες, το ένα θα εξηγήσει πιο αναλυτικά τη θεωρία, το άλλο πιο συνοπτικά κ.ο.κ..

Με αυτόν τον τρόπο, λοιπόν, ανοίγει ο δρόμος, ώστε ο Σύλλογος Διδασκόντων, ο εκπαιδευτικός, προκειμένου να προσαρμόσει τη διδασκαλία του με το επίπεδο της τάξης, να ρίχνει ολοένα και περισσότερο τα στάνταρ, αντί να ανεβάσει το επίπεδο των μαθητών. Με άλλα λόγια, λοιπόν, πρόκειται για ένα ακόμα μέτρο που εντείνει την ταξική διαφοροποίηση και υποβαθμίζει την εκπαίδευση.

Ως προς το άρθρο 3, σε σχέση με το ανώτατο όριο αμοιβών ιατρών του ειδικού σώματος ιατρών του Κέντρου Πιστοποίησης Αναπηρίας, επίσης λέμε «όχι». Αυτοί οι γιατροί εργάζονται. Θα παίρνουν άδεια από τη δουλειά τους για συμμετοχή στις επιτροπές για την πιστοποίηση αναπηρίας. Θεωρούμε ότι αυτό είναι μέρος της δουλειάς τους. Άρα, δεν υπάρχει κανένας λόγος να αμείβονται επιπλέον, με εξαίρεση βέβαια τα εκτός έδρας, τα προβλεπόμενα δηλαδή. Νομίζουμε ότι οι αμοιβές αυτές σηματοδοτούν και κίνητρο για το κριτήριο των αποφάσεων στην κατεύθυνση των περικοπών.

Σε σχέση με τη δεύτερη υπουργική τροπολογία, με γενικό αριθμό 278 και ειδικό 13, στο σύνολό της θα ψηφίσουμε «παρών». Όμως, είναι μια κλασική περίπτωση τροπολογίας, που βάζει πολλά άρθρα μέσα, που στα μεν μπορεί να συμφωνείς, σε κάποια άλλα να διαφωνείς, σε κάποια άλλα να θέλεις να δηλώσεις

«παρών» και εκβιάζονται τα κόμματα να πάρουν θέση επί του συνόλου μιας τροπολογίας.

Για παράδειγμα, το ότι ψηφίζουμε «παρών» σε αυτή την τροπολογία οφείλεται στο δεύτερο άρθρο, που, αν ήταν ξεχωριστή τροπολογία, θα ψηφίζαμε «ναι» και αφορά στους οδηγούς για την εκτέλεση του συγκοινωνιακού έργου του Οργανισμού Αστικών Συγκοινωνιών Θεσσαλονίκης. Επαναλαμβάνω ότι, αν ήταν ξεχωριστή τροπολογία, θα λέγαμε «ναι».

Βέβαια, το ΚΚΕ -το έχουμε τονίσει πάρα πολλές φορές- δεν αρκείται σε μία ρύθμιση που απλώς κάνει μια παράταση των συμβάσεων, διότι παράταση των συμβάσεων και μάλιστα, όταν είναι και πάρα πολλά χρόνια, σημαίνει διαρκή εργασιακή ομηρία. Όμως, σε κάθε περίπτωση, οι άνθρωποι υπό αυτές τις συνθήκες πρέπει να δουλέψουν, σε συνθήκες ακρίβειας, πίεσης, καθημερινότητας κ.λπ., πρέπει να δουλέψουν.

Επαναλαμβάνω ότι δεν αρκούμαστε στη ρύθμιση του άρθρου 2 αυτής της τροπολογίας για την παράταση των συμβάσεων των εκατόν ενενήντα συμβασιούχων οδηγών του Οργανισμού Αστικών Συγκοινωνιών Θεσσαλονίκης, μια παράταση μέχρι 30-6-2025. Το ΚΚΕ συντάσσεται με το δικαίωμα αίτημα των εργαζομένων, το οποίο επανειλημμένα έχει διατυπώσει εδώ, στη Βουλή και όχι μόνο, αλλά και στο μαζικό εργατικό λαϊκό κίνημα, τη θέση για αυτοδίκαιη μετατροπή των συμβάσεων ορισμένου χρόνου σε αορίστου χρόνου, χωρίς όρους και προϋποθέσεις, με πλήρη αναγνώριση της προϋπηρεσίας τους, ως οδηγοί και από τον ιδιωτικό και από τον δημόσιο τομέα, εξασφαλίζοντας το δικαίωμα στη μόνιμη και με πλήρη εργασιακά και ασφαλιστικά δικαιώματα εργασία για όλους τους εργαζόμενους.

(Στο σημείο αυτό κυτπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Βουλευτή)

Μάλιστα, κατά την κοινοβουλευτική διαδικασία Αναθεώρησης του Συντάγματος, που πραγματοποιήθηκε και επί κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ και επί Κυβέρνησης Νέας Δημοκρατίας, το ΚΚΕ είχε προτείνει την κατάργηση του άρθρου 103 παράγραφος 8 του Συντάγματος, που αναφέρεται στην απαγόρευση της μονιμοποίησης ή μετατροπής των συμβάσεων των εργαζομένων ορισμένου χρόνου σε αορίστου. Και όμως, κανένα άλλο κόμμα δεν έκανε αποδεκτή την πρόταση του ΚΚΕ, που, αν την είχε κάνει αποδεκτή, τότε σήμερα, δεν θα μιλούσαμε απλώς για παράταση, αλλά για μονιμοποίηση.

Ως προς το άρθρο 1, που αφορά στη ρύθμιση αστικού συγκοινωνιακού έργου Περιφερειακής Ενότητας Θεσσαλονίκης, λέμε όχι. Γιατί; Διότι μονιμοποιεί και δίνει ακόμα περισσότερο τη δυνατότητα να επεκταθεί η ιδιωτικοποίηση των αστικών συγκοινωνιών. Πιο συγκεκριμένα, μετατρέπει τον Οργανισμό Συγκοινωνιακού Έργου Θεσσαλονίκης σε ντίλερ αναθέσεων σε ιδιωτικά συμφέροντα, αξιοποιώντας το γεγονός ότι αυτός ο οργανισμός δεν έχει προσωπικό. Πρακτικά, δηλαδή, όλοι και όλοι οι εργαζόμενοι δεν πρέπει να ξεπερνούν τους είκοσι. Άλλωστε, φαίνεται και από την τροπολογία που αναφέρει ότι δύναται να αναθέτει σε φορείς συγκοινωνιακού έργου μέρος των αρμοδιοτήτων παρούσας περίπτωσης.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Κύριε Συντυχάκη, ολοκληρώστε, παρακαλώ.

ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΣΥΝΤΥΧΑΚΗΣ: Ολοκληρώνω, κύριε Πρόεδρε.

Η Κυβέρνηση χρησιμοποιεί αυτό το «πάμε και όπου βγει», όπως ήταν με το έγκλημα στα Τέμπη και βρίσκει με την πολιτική της έκφραση στις αστικές συγκοινωνίες και στον ΟΣΕ και στον Οργανισμό Αστικών Συγκοινωνιών Θεσσαλονίκης, που είναι βίοι παράλληλοι, θα μπορούσαμε να πούμε.

Ως προς τα πρώτα της αποτελέσματα, επειδή στη σύμβαση με το μετρό δεν υπάρχει πρόβλεψη να λειτουργήσουν εκδοτήρια με προσωπικό παρά μόνο σε πέντε από τους δεκατρείς σταθμούς, βάζετε τη διοίκηση του Οργανισμού Αστικών Συγκοινωνιών παράτακα και παράνομα -το καταγγέλλουν οι εργαζόμενοι- μιας και δεν προβλέπεται από πουθενά, από όσο γνωρίζουμε, τουλάχιστον, να αποσπάσει προσωπικό χρήσιμο και κρίσιμο για την εύρυθμη λειτουργία άλλων υπηρεσιών του στα υπόλοιπα οκτώ εκδοτήρια, για να μπαλώσετε προσωρινά ή πιο μόνιμα το πρόβλημα που έχετε δημιουργήσει με την πολιτική σας, για να μη χαλάσει το σόου και η φιέστα που ετοιμάζετε. Μια μεγάλη ντροπή!

Αυτό έχουμε να πούμε προς την Κυβέρνηση.

Και φυσικά, ένα «παρών» για την αδειοδότηση του αστικού σιδηροδρόμου και καταψηφίζουμε φυσικά το τέταρτο άρθρο που αφορά στις οικονομικές καταστάσεις και εκθέσεις δραστηριότητας εργοληπτικών επιχειρήσεων. Αφορά εφαρμογή νόμου που έχουμε καταψηφίσει, ως ΚΚΕ και αφορά την «ΑΤΤΙΚΟ Α.Ε.».

Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Τον λόγο έχει τώρα η ειδική αγορήτρια του ΣΥΡΙΖΑ, η κ. Τσαπανίδου. Θα ακολουθήσει ο κ. Πάνας και με τον κ. Κτιστάκη ολοκληρώνεται ο κύκλος των δευτερολογιών. Θα δώσουμε μετά τον λόγο στην Πρόεδρο της Πλεύσης Ελευθερίας, την κ. Κωνσταντοπούλου και θα ολοκληρώσει τη συζήτηση του νομοσχεδίου με την ομιλία του ο κύριος Υπουργός.

Κυρία Τσαπανίδου, έχετε τον λόγο.

ΠΑΡΘΕΝΑ (ΠΟΠΗ) ΤΣΑΠΑΝΙΔΟΥ: Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Δεν θα μείνω ούτε εγώ πολύ στο νομοσχέδιο. Συζητήθηκε πολύ στη διάρκεια της ημέρας, στις επιτροπές. Και εγώ αναφέρθηκα αναλυτικά στην πρωινή εισήγηση. Θα ήθελα μόνο να κλείσω με ένα γενικότερο σχόλιο. Είχατε φέρει έναν νόμο στον οποίο θα μπορούσαμε όλοι να συμφωνήσουμε, να θωρακίσουμε τη χώρα, να προστατεύσουμε από επιθέσεις και τη χώρα, αλλά και τον κάθε πολίτη ξεχωριστά και τις επιχειρήσεις. Και αντ' αυτού, τι κάνατε; Τον κάνατε όχημα, έτσι ώστε να αποδυναμώσετε την ΑΔΑΕ, να την μαδήσετε περισσότερο, να της αφαιρέσετε αρμοδιότητες, να την αποσιλώσετε και στην πραγματικότητα, ενώ πηγαίνατε να θωρακίσετε την κυβερνοασφάλεια της χώρας, ενισχύετε την ασφάλεια που προκύπτει για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τις ατομικές ελευθερίες και σε αυτό σίγουρα δεν θα μας βρείτε μαζί σας. Θα μας βρείτε, αντίθετα, απέναντί σας.

Στις τροπολογίες θέλω και εγώ να αναφερθώ, διότι έχει ενδιαφέρον που ήρθαν μαύρα μεσάνυχτα χθες, λίγες ώρες πριν αρχίσει να συζητείται, ενώ είχε συζητηθεί και από τόσες επιτροπές, το νομοσχέδιο αυτό στην Ολομέλεια.

Δεν ξέρω αν προλαβαίνετε, κύριε Υπουργέ -τι λέτε;- να φέρετε και καμιά άλλη. Είπα να σπάσω λίγο τον πάγο! Τόσες ώρες εδώ γνωριστήκαμε καλύτερα!

Οι τροπολογίες αυτές, λοιπόν, κατά τη συνήθη τακτική σας τι κάνουν; Φέρνουν μέσα αυτά τα αντικρουόμενα άρθρα που με το ένα θέλεις να συμφωνήσεις, στηρίζεις και εσύ, πράγματι, εργαζόμενους και όχι μόνο και από την άλλη, έχει ένα άλλο πράγμα μέσα που σε αναγκάζει να κρατήσεις αποστάσεις.

Έτσι και τώρα στο νομοσχέδιο των υποδομών, για παράδειγμα, έχω σημειώσει ότι τα άρθρα 1 και 2 της τροπολογίας αυτής κινούνται εν μέρει προς τη σωστή κατεύθυνση. Σαφώς και είμαστε μαζί με τους οδηγούς των λεωφορείων. Σαφώς και εμείς συμφωνούμε στο να δοθούν παρατάσεις στις συμβάσεις εργασίας των ανθρώπων αυτών και να γίνονται ομαλά τα δρομολόγια των λεωφορείων, των συγκοινωνιών και να μην ταλαιπωρούνται οι πολίτες και μάλιστα, να γίνουν και μονιμοποιήσεις, να μην τους έχετε δέσμιους σε αυτή την ομηρία των συμβάσεων που ανανεώνονται συνεχώς. Όμως, μετά -και ενώ το βλέπουμε και εμείς θετικά- φέρετε το 3 και το 4 στην ίδια τροπολογία όπου διαμορφώνονται διοικητικές διαδικασίες και δίνετε τον έλεγχο στις δημόσιες υπηρεσίες και όχι στη νομοθετική εξουσία. Άρα, μας αναγκάζετε και εμάς να κρατήσουμε αυτή τη στάση που άκουσα και από άλλους, να ψηφίσουμε «παρών», δηλαδή, στην τροπολογία.

Πάμε τώρα στο άλλο που έχει να κάνει με τους γιατρούς, αλλά και με τους εκπαιδευτικούς. Και εδώ υπάρχουν άλλα αντικρουόμενα και μάλιστα, μπόλικά. Σίγουρα θα ήμασταν κοντά στο να αυξηθεί το όριο των αποζημιώσεων για τους γιατρούς οι οποίοι εργάζονται στο Κέντρο Πιστοποίησης Αναπηρίας, που περιλαμβάνει το άρθρο 3. Από την άλλη μεριά, όμως, έχουμε την αντίδρασή μας, την άρνησή μας -τα έχουμε συζητήσει και στο παρελθόν αυτά- στο πολλαπλό βιβλίο. Εκεί θα μας βρείτε απέναντι. Δεν θα ψηφίσουμε, δηλαδή, και δεν θα υπερψηφίζαμε καθόλου.

Και μετά στο περίφημο άρθρο 1 με την αναπλήρωση των κενών θέσεων των εκπαιδευτικών, που είναι τόσο μεγάλο πρόβλημα και που αυτό από μόνο του θα άξιζε να γίνει ένα ξεχωριστό νομοσχέ-

διο και όχι μια τροπολογία στα μουλωχτά τελευταία στιγμή, αναρωτιέμαι τι λέει η Υφυπουργός, την οποία άκουσα με προσοχή όταν ζητούσε άλλη πρόταση. Τι κάνουμε, λέει; Εμείς προσπαθούμε να καλύψουμε τα κενά, καλούμε, κάνουμε μια πρόσκληση, κάνουμε μια δεύτερη πρόσκληση, κάνουμε μια τρίτη πρόσκληση και στη συνέχεια επιστρατεύουμε και τους συνταξιούχους. Δηλαδή, φέρνει ανθρώπους, οι οποίοι είναι εξήντα πέντε μέχρι εξήντα επτά χρονών νομίζω -αν θυμάμαι καλά την τροπολογία- και τους εντάσσει ξανά -έχουν αποχωρήσει οι άνθρωποι από το εκπαιδευτικό σύστημα, έχουν περάσει χρόνια που βρίσκονται εκτός- τους εντάσσει ξανά στην εκπαιδευτική διαδικασία, χωρίς να είναι ενήμεροι για το πώς έχει προοδεύσει το πράγμα, τι αλλαγές έχουν έρθει στην εκπαιδευτική διαδικασία. Τους φέρνει ξανά πίσω. Επιπλέον, βάζει και όσους καλεί για να κάνει τις συμβάσεις μέχρι το τέλος της χρονιάς και να καλύψει τα κενά -είναι αυτοί που εξαιρούνται από τα πινακίδια- με το πτυχίο, ενώ θα μπορούσε κάλλιστα να τους βάλει με τα κριτήρια του ΑΣΕΠ.

Δεν αναρωτιέται, όμως, το βασικό: Ποια είναι η πηγή του προβλήματος; Τι συμβαίνει, δηλαδή, και δεν έρχονται οι αναπληρωτές να γεμίσουν τα κενά και να μην υπάρχουν κενά; Η απάντηση είναι πάρα πολύ απλή: Πώς θα έρθει ένας άνθρωπος να ξεκινήσει να στήσει τη ζωή του με 800 ευρώ, όταν η διαβίωσή του, το κόστος διαβίωσης είναι τόσο υψηλό, όταν δυσκολεύεται ακόμη και να βρει στέγη για να μείνει για να καλύψει τα κενά; Πρώτα λύνουμε τα σοβαρά προβλήματα, πρώτα δίνουμε κίνητρα στους ανθρώπους αυτούς και μετά ψάχνουμε να βάλουμε ξανά πίσω να δουλέψουν οι συνταξιούχοι για να καλύψουν τα κενά.

Θα σας ευχαριστήσω πολύ και σίγουρα θα ψηφίσουμε και σε αυτή την τροπολογία «παρών».

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ - Προοδευτική Συμμαχία)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Συνεχίζουμε και καλούμε στο Βήμα τον κ. Πάνα, εισηγητή από το ΠΑΣΟΚ.

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΠΑΝΑΣ: Κύριε Υπουργέ, νομίζω ότι έχουμε εξαντλήσει τη συζήτηση του συγκεκριμένου νομοσχεδίου.

Από την πρώτη στιγμή βάλουμε ένα πλαίσιο για το πώς έχουμε εμείς στον δικό μας σχεδιασμό τον εθνικό σχεδιασμό για την κυβερνοασφάλεια ως ανεξάρτητη αρχή. Μιλήσαμε για την επιχειρησιακή λειτουργία, για την αυτονομία της, για τον στρατηγικό σχεδιασμό της, για το στελεχιακό δυναμικό της, για την ανάγκη να γίνουν προσλήψεις, για την ανάγκη να υπάρχει ένα συγκεκριμένο budget προκειμένου το οργανόγραμμα αυτό το οποίο υπάρχει να υλοποιηθεί. Κάνουμε μια σειρά προτάσεων. Περιμένουμε έστω και την ύστατη στιγμή να πάρουμε κάποιες απαντήσεις.

Προφανώς δεν μπορούμε να δεχθούμε την υποβάθμιση των ανεξάρτητων αρχών. Αυτό είναι βασική θέση μας και τη θέσαμε σε όλο το πλαίσιο και των επιτροπών, αλλά και συνολικά στη συζήτηση εδώ που έγινε στην Ολομέλεια. Γι' αυτό και εμείς, παρ' όλο που αντιλαμβανόμαστε την ευρωπαϊκή ενσωμάτωση μιας οδηγίας, δεν θα μπορούσαμε να την ψηφίσουμε.

Παρ' όλα αυτά σε κάποια θετικά σημεία που αφορά τη σύσταση της Εθνικής Αρχής θα δώσουμε τη θετική μας ψήφο, αλλά συνολικά έτσι όπως έρχεται το συγκεκριμένο νομοθέτημα -δυστυχώς και με το ζήτημα το οποίο έχει προκύψει με την ΑΔΑΕ- δεν θα είμαστε επί της αρχής θετικοί.

Σε ό,τι αφορά τώρα τις τροπολογίες, νομίζω ότι ο Κοινοβουλευτικός μας Εκπρόσωπος, ο κ. Μάντζος, ανέδειξε το μεσημέρι το άρθρο 3, το οποίο έχει προκαλέσει ιδιαίτερη εντύπωση. Δηλαδή, τι έχει προκαλέσει; Τέσσερις ημέρες πριν τα εγκαίνια στη Θεσσαλονίκη του μετρώ καθορίζεται το πλαίσιο προκειμένου να αδειοδοτηθεί. Δηλαδή, με απλά ελληνικά το έργο δεν είναι αδειοδοτημένο και επί της ουσίας δεν έχει εξασφαλίσει όλα εκείνα τα εγγύγια ασφαλούς λειτουργίας, όπως στο άρθρο περιγράφονται τα έγγραφα που οφείλει η «ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΜΕΤΡΟ» να εκδώσει, προκειμένου να χορηγηθεί σχετική άδεια. Ενδεικτικά αναφέρουμε τη βεβαίωση αρτιότητας και ασφάλειας και το πιστοποιητικό πυροπροστασίας.

Δηλαδή, αν το ΠΑΣΟΚ δεν κατέθετε την ερώτηση γι' αυτό το θέμα, δεν θα υπήρχε πλαίσιο λειτουργίας; Μας προκαλεί έκπληξη, αλλά είναι ελληνικό φαινόμενο το οποίο το συναντάμε εδώ στη Βουλή.

Επιπρόσθετα, να σχολιάσουμε και τις ρυθμίσεις του άρθρου 1 που αφορούν τις αρμοδιότητες του Οργανισμού Συγκοινωνιακού Έργου Θεσσαλονίκης, στους πόρους τους και στην επαναλαμβανόμενη παράτασή της και την προσωρινή, κατά άλλα, ανάθεση στον ΟΑΣΘ του συγκοινωνιακού έργου στην Περιφερειακή Ενότητα Θεσσαλονίκης. Θέλω να σας θυμίσω, γιατί ήμουν τομέαρχης υποδομών τότε, ότι η Νέα Δημοκρατία με τον τότε εισηγητή της, τον κ. Καραμανλή, καταψήφισε τονίζοντας την ανάγκη αλλαγής μοντέλου στον χάρτη των αστικών συγκοινωνιών Θεσσαλονίκης και πέντε χρόνια μετά νομοθετείτε με παρατάσεις και προσθήκες νέων εδαφίων πάνω στους νόμους του ΣΥΡΙΖΑ που τότε καταψήφισαν. Είναι μια σημαντική παρατήρηση την οποία θέλετε να δείτε.

Και, τέλος, θα ζητήσω στην ομιλία την οποία θα κάνετε να δώσετε μια απάντηση και στον συνάδελφο και εδώ και γραμματέα της Κοινοβουλευτικής Ομάδας μας, τον κ. Μπιάγκη, το τι θα γίνει με το Κτηματολόγιο και τη μεγάλη αυτή αγωνία που υπάρχει όχι μόνο στους κατοίκους της Κέρκυρας, αλλά και συνολικά για τα ζητήματα που έχουν προκύψει και προφανώς αντιλαμβάνεστε ότι οι διαστάσεις που παίρνει πλέον στους νόμους του ΣΥΡΙΖΑ με τον τρόπο τον οποίο το έχετε διαχειριστεί.

Σας ευχαριστώ πάρα πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Ευχαριστούμε και θα δώσουμε τον λόγο τώρα στον κ. Κτιστάκη, με τον οποίο ολοκληρώνεται, όπως είπαμε, ο κύκλος των δευτερολογιών των εισηγητών και ειδικών αγορητών.

Ορίστε, κύριε συνάδελφε, έχετε τον λόγο.

ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΚΤΙΣΤΑΚΗΣ: Σας ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κύριε Υπουργέ, κυρίες και κύριοι, θέλω κατ' αρχάς να υπενθυμίσω συνοπτικά και σύντομα τους λόγους που επέβαλαν τη νέα αυτή οδηγία, λόγοι οι οποίοι ως ένα σημείο οριοθετούν τους στόχους της και αιτιολογούν τη σημερινή νομοθέτηση: Μεγάλες αποκλίσεις στο πεδίο εφαρμογής κάθε κράτους-μέλους, καθυστερήσεις στη μετάδοση πληροφοριών μεταξύ των αρμόδιων αρχών τόσο σε εθνικό επίπεδο όσο και σε ευρωπαϊκό επίπεδο, έλλειψη συνεργασίας μεταξύ των ομάδων απόκρισης για συμβάντα που αφορούν στην ασφάλεια υπολογιστών τόσο σε εθνικό επίπεδο όσο και σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Διαβάζω, όπως ακριβώς είχε πει ο κ. Μπλέτσας, διοικητής της Εθνικής Αρχής Κυβερνοασφάλειας κατά την ακρόαση των φορέων στην αρμόδια επιτροπή: «Η έλλειψη κανονιστικού και ρυθμιστικού πλαισίου ως προς το ποιο φορείς και ποιες οντότητες έχουν υποχρέωση να λαμβάνουν μέτρα κυβερνοασφάλειας σε συνδυασμό με τον κατακερματισμό των φορέων κυβερνοασφάλειας ανά κράτος χωρίς κοινή στρατηγική, χωρίς ενιαίο εθνικό σημείο επαφής για τη διαχείριση συμβάντων, αλλά και χωρίς κοινή αναφορά μεταξύ των κρατών-μελών κατέστησαν ρωγμές και συχνά ανοχύρωτο το πλέγμα προστασίας του ψηφιακού οικοσυστήματος στην Ευρωζώνη.» Ένα από παράδειγμα αυτού που ανέφερε ο κ. Μπλέτσας ήταν το περιστατικό που επικαλέστηκε για την αργοπορημένη μετά από μήνες ενημέρωση από μέρους της ΑΔΑΕ, γεγονός που δεν αμφισβητήθηκε, αλλά επιβεβαιώθηκε.

Έπεται, συνεπώς, ότι ο κύριος στόχος της οδηγίας και συνολικού και του προκειμένου σχεδίου νόμου έπρεπε να είναι η απάλειψη των ανωτέρω μειονεκτημάτων. Γι' αυτό η οδηγία προβλέπει ελάχιστες εξαιρέσεις στο πεδίο εφαρμογής της, κυρίως στους τομείς της εθνικής ασφάλειας, της δημόσιας ασφάλειας, της εθνικής άμυνας και της επιβολής του νόμου.

Γι' αυτό η οδηγία επιχειρεί να δημιουργήσει ένα συνεκτικό πλαίσιο για τη διακυβέρνηση της κυβερνοασφάλειας ως διακριτής οριζόντιας χαρακτήρα δημόσιας πολιτικής, καθώς και μηχανισμού αποτελεσματικής συνεργασίας μεταξύ των αρμόδιων αρχών και οργανισμών όχι μόνο ενός κράτους-μέλους, αλλά ολόκληρης της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Γι' αυτό η οδηγία και το σχέδιο νόμου δίνουν αυξημένη σημασία στην εποπτεία των μέτρων που λαμβάνονται, στους ελέγχους που πρέπει να διενεργούνται και, βέβαια, και στις κυρώσεις που μπορούν να επιβάλλονται.

Γι' αυτό η οδηγία και το υπό ψήφιση σχέδιο νόμου προβλέπουν λεπτομερές και αυστηρό χρονοδιάγραμμα απόκρισης, ενημέρω-

σης και αναφοράς περιστατικών αποσκοπώντας στην έγκαιρη αντιμετώπιση των απειλών.

Θα επαναλάβω αυτολεξεί μια αποστροφή του καθηγητή κυβερνοασφάλειας στο Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών κ. Δημήτριου Γκριτζαλή κατά την ακρόαση των φορέων: «Κομβικό σημείο είναι η ανταλλαγή της πληροφορίας. Δεν υπάρχει πληροφορία, δεν υπάρχει αποτελεσματικότητα. Δεν υπάρχει πληροφορία, δεν υπάρχει άμυνα. Δεν υπάρχει πληροφορία, δεν υπάρχει λύση».

Είπε όμως απερίφραστα και κατηγορηματικά και κάτι άλλο ο κ. Γκριτζαλής: «Πρέπει να υπάρχει μία εθνική αρχή που θα είναι αρμόδια για όλους τους τομείς, χωρίς κατακερματισμούς και χωρίς τη διασπορά αρμοδιοτήτων και ευθυνών. Κατακερματισμός σημαίνει κατεπανάτα και κατεπανάτα σημαίνει όλοι αρμόδιοι, ουδείς υπεύθυνος».

Κυρίες και κύριοι, με το προκείμενο σχέδιο νόμου επιχειρείται να δημιουργηθεί ένα σταθερό πεδίο διασφάλισης υψηλού επιπέδου κυβερνοασφάλειας. Επιχειρείται να προστατευτεί η χώρα μας, να προστατευθούν οι κρίσιμες δομές της χώρας μας και να μείνει κατά το δυνατόν ανεπηρέαστη η οικονομική και κοινωνική ζωή της Ελλάδας.

Η μέχρι σήμερα εμπειρία καταδεικνύει ότι αυτό θα επιτευχθεί μόνο με τη συνεργασία των αρχών και την ενιαία, οριζόντια αντιμετώπιση του προβλήματος, όχι με διάχυση αρμοδιοτήτων και ευθυνών, ώστε να μην καταλήξουμε πάλι με ρήγματα στον κρίσιμο τομέα της κυβερνοασφάλειας.

Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Ευχαριστούμε τον κ. Κτιστάκη.

Να δώσουμε τον λόγο τώρα στην Πρόεδρο της Κοινοβουλευτικής Ομάδας Πλεύσης Ελευθερίας, την κ. Κωνσταντοπούλου.

ΖΩΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ (Πρόεδρος της Πλεύσης Ελευθερίας): Σας ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Έρχομαι απευθείας από τη Λειβαδιά όπου είχα μεταβεί με τη δικηγορική μου ιδιότητα, αλλά από πολιτικό και κοινωνικό καθήκον, για να συμπαρασταθώ σε έναν άνθρωπο που το 2019 υπέστη εργατικό ατύχημα μέσα στο εργοστάσιο «ΑΛΟΥΜΙΝΙΟ» του Μυτιληναίου, όντας ο ίδιος εργάτης ανειδίκευτος, που μια εργολαβική εταιρεία τον χρησιμοποιούσε για να παρέχει υπηρεσίες μέσα στο εργοστάσιο «ΑΛΟΥΜΙΝΙΟ».

Ο άνθρωπος αυτός τραυματίστηκε βαρύτατα. Έχασε την όρασή του από το ένα μάτι σχεδόν ολοκληρωτικά. Υπέστη πολύ σοβαρές βλάβες στην υγεία του και όταν τραυματίστηκε, αυτό το οποίο επιχειρήθηκε για να μη φανεί ότι τραυματίστηκε μέσα στο εργοστάσιο, ήταν να διακομισθεί με ιδιωτικό αυτοκίνητο για να μην πάρουν την ευθύνη οι εργοδοτικές αρχές, αλλά τελικά ήταν τόσο άσχημη η κατάστασή του που χρειάστηκε να διακομισθεί με το ασθενοφόρο της εταιρείας.

Για την υπόθεση αυτή έγινε μία εντελώς υποτυπώδης εξέταση, ενώ ο άνθρωπος ήταν αμφίβολο αν θα μπορούσε να ανακτήσει όλες του τις λειτουργίες. Ο εισαγγελέας δεν θεώρησε καλό να καλέσει κανέναν υπεύθυνο ούτε του εργοστασίου ούτε της εργοδοτικής επιχείρησης, των εργολάβων δηλαδή, ούτε κανέναν άλλο εργαζόμενο ούτε γιατρό εργασίας ούτε κανέναν, κανέναν. Ούτε οι αστυνομικοί κάλεσαν κανέναν ούτε ο εισαγγελέας κάλεσε κανέναν ούτε η Επιθεώρηση Εργασίας εκλήθη και οδηγήθηκε η υπόθεση στο δικαστήριο με κατηγορούμενο έναν άλλο εργάτη, επίσης ανειδίκευτο που του είχε πέσει από τα χέρια το το βαρύ αντικείμενο που χτύπησε τον άνθρωπο αυτόν, στον οποίο συμπαραστέκομαι.

Είναι υπόθεση πάρα πολύ σοβαρή εργατικού ατυχήματος σοβαρότατου και έλλειψης των συνθηκών ασφαλείας, υπόθεση που με έλλειψη εγγυήσεων συμπαραστάσης στους ανθρώπους που μπορεί να μην έχουν τα μέσα να τους συμπαρίσταται δικηγόρος, θα πήγαινε άκλαυτη, υπόθεση που χτυπάει καμπανάκι πάρα πολύ ισχυρό σε σχέση με τις επισφαλέστερες συνθήκες στις οποίες παρέχουν την εργασία τους πάρα πολλοί συνάνθρωποί μας και έχει ως αποτέλεσμα πάρα πολλοί να υφίστανται εργατικά ατυχήματα και δυστυχώς και εργατικά δυστηχήματα. Είναι τεράστιος ο αριθμός.

Είναι ανοιχτή η αναφορά και στο Ευρωκοινοβούλιο για τα θέ-

ματα αυτά και βεβαίως ξέρετε ότι και προσωπικά, από την πρώτη στιγμή της παρουσίας μου και της εισόδου της Πλεύσης Ελευθερίας εδώ, στη Βουλή, έχω θέσει το ζήτημα αυτό και με επίκαιρη ερώτηση στον τότε Υπουργό Εργασίας, τον κ. Γεωργιάδη, που αφού τα έκανε πάρα πολύ καλά στο πεδίο της εργασίας, τώρα έχει άλλο πεδίο δόξης λαμπρό, το πεδίο της υγείας όπου διαπρέπει επίσης.

Πάρα πολλές φορές ο δικηγόρος είναι η τελευταία καταφυγή και η τελευταία προστασία των ανθρώπων και για αυτό πάρα πολλές φορές ο δικηγόρος, ο υπερασπιστής στοχοποιείται και πάρα πολλές φορές όταν επιχειρείται να πληγεί ένα κοινωνικό κίνημα ή ένας άνθρωπος, στοχοποιείται ο δικηγόρος του, ο υπερασπιστής του που μπορεί να μην είναι δικηγόρος, μπορεί να είναι και κάποιος ακτιβιστής, μπορεί να είναι κάποιος κοινωνικός φορέας, μία μη κυβερνητική οργάνωση.

Τα λέω αυτά εισαγωγικά για να διαβεβαιώσω όλους ότι εγώ θα συνεχίσω να εκπληρώνω τα καθήκοντά μου όπως τα αντιλαμβάνομαι και επειδή είδα πάρα πολλά δημοσιεύματα, ασυνήθιστα πολλά για την πρώτη αίτηση άρσης ασυλίας μου που έρχεται εδώ στη Βουλή, ασυνήθιστα πολλά δημοσιεύματα.

Είναι μια τιμητική αίτηση άρσης ασυλίας γιατί στοχοποιούμαι για την άσκηση των καθηκόντων μου ως συνηγόρου υπεράσπισης των ανθρώπων που υπερασπίζονται το περιβάλλον, τον Παγασητικό, το καθαρό νερό, την καθαρή θάλασσα στον Βόλο έναντι μιας τραμπούκικης αντιδημοκρατικής δημοτικής αρχής, η οποία, όταν βρέθηκε προ των ευθυνών της ενώπιον των δικαστηρίων, προσπάθησε να κρυφτεί. Προσπάθησε να αποφύγει τη βάσανο της διαδικασίας, προσπάθησε να αποφύγει τις ευθύνες της ψευδορκίας, που είχαν διαπράξει όλοι οι δημοτικοί σύμβουλοι του κ. Μπέου και δυστυχώς εκεί βρήκε συμπαραστάτη την πρόεδρο του δικαστηρίου. Βρήκε συμπαραστάτες λειτουργούς της δικαιοσύνης, κάτι το οποίο οι απλοί άνθρωποι το βιώνουν συχνά και δεν πρέπει να είναι ανεκτό, ότι δηλαδή όταν είναι κραταιός ο αντίδικός τους, τότε δεν ισχύει κανένας κανόνας της δίκαιης δικής και κανένας κανόνας του κράτους δικαίου.

Υπερασπίστηκα ανθρώπους που τελικά αθωώθηκαν. Μέχρι να αθωωθούν υπέστησαν τρομοκρατία, μαζί με όλους τους μάρτυρες υπεράσπισης και τους ανθρώπους που είχαν έρθει να παρακολουθήσουν τη δίκη. Έγινε μια δίκη στο Μονομελές Πλημμελειοδικείο Βόλου με τριάντα αστυνομικούς της ΟΠΚΕ, με βαρύ οπλισμό, της Ομάδας Πρόληψης και Καταπολέμησης Εγκληματικότητας. Τριάντα αστυνομικοί! Γιατί; Για να περικυκλώνουν τους μάρτυρες υπεράσπισης, για να τρομοκρατούν τους διαδίκους, τους μάρτυρες και τους αγωνιζόμενους πολίτες, οι οποίοι όλοι κατέθεσαν ότι υφίστανται ακραία ψυχολογική πίεση από αυτή την αστυνομική παρουσία, η οποία γινόταν φυσικά και με την ανοχή και με την υποστήριξη της έδρας του δικαστηρίου.

Τιμή μου, λοιπόν, να στοχοποιούμαι γιατί αντέλεξα σε αυτή τη διαδικασία της ακραίας αντιστροφής της πραγματικότητας. Τιμή μου να στοχοποιούμαι γιατί υπερασπίστηκα τους απλούς πολίτες έναντι της εξουσίας.

Και φυσικά, εγώ, κύριοι –κρίμα που δεν είναι εδώ ο κ. Μητσοτάκης και ο κ. Καραμανλής- εννοείται ότι θα ζητήσω την άρση της ασυλίας μου για αδίκημα που είναι εντελώς ανυπόστατο και θα αποδειχθεί. Εννοείται ότι θα ζητήσω να αντιμετωπιστώ όπως κάθε πολίτης και περιμένω τι θα κάνετε επιτέλους εσείς με πραγματικά κακουρήματα που σας βαραίνουν, με πραγματικές υποθέσεις από τις οποίες είναι βαμμένα τα χέρια σας με αίμα, όπως είναι το έγκλημα των Τεμπών για το οποίο ακόμη κρύβεστε.

Αυτά, λοιπόν, εντελώς εισαγωγικά για να ενημερώνονται και οι συνάδελφοι και να μην ενημερώνονται από τα μέσα ενημέρωσης με σχεδόν κατασκευασμένες αφηγήσεις. Δεν έχω προλάβει να τις παρακολουθήσω όλες. Και αυτά για να βάζουμε τα πράγματα στη θέση τους σε σχέση με το τι σημαίνει υπεράσπιση. Υπεράσπιση σημαίνει διακινδύνευση, υπεράσπιση σημαίνει σύγκρουση με τις εξουσίες και υπεράσπιση σημαίνει ότι βάζεις τα δικαιώματα, τις ελευθερίες των άλλων ανθρώπων και τη δημοκρατία πάνω από το συμφέρον σου και φυσικά πάνω από τις δημόσιες σχέσεις στις οποίες εσείς αρέσκεσθε.

Έρχομαι τώρα στο νομοσχέδιο το οποίο φέρνετε.

Είχα την ευκαιρία, κύριε Υπουργέ, να σας απευθυνθώ στην επι-

τροπή πολύ συγκεκριμένα. Είχα την ευκαιρία να σας υπογραμμίσω ότι πρώτον, τσαλαβουτάτε σε διαρκείς εμβολωματικές ρυθμίσεις, δεύτερον, είναι το τρίτο νομοσχέδιο που φέρνετε τον τελευταίο χρόνο για την κυβερνοασφάλεια. Τρίτον, είστε βαρύντατα εκτεθειμένοι στο πεδίο του Κτηματολογίου και δεν σας τιμά καθόλου αυτό που κάνετε στην επιτροπή, ότι αποκλείσατε δηλαδή το ένα σωματείο των εργαζομένων, το πολυπληθέστερο, επειδή είστε σε αντιπαράθεση και επειδή δεν θέλετε να ακουστούν οι εργαζόμενοι. Και προκρίνατε ένα σωματείο με το οποίο έχετε καλύτερη σχέση αυτή τη στιγμή και απαρτίζεται από άλλα πρόσωπα με αεροπλανική πρόταση του εισηγητή σας του παριστάμενου, ο οποίος θυμήθηκε, αφού είχαν μιλήσει σχεδόν όλοι οι εισηγητές, ότι έχει να προτείνει αυτός έναν άλλο φορέα. Το θυμόμαστε στην επιτροπή, έτρεξε πάνω στον Πρόεδρο και είπε «έχω έναν φορέα που τον ξέχασα» και -ω του θαύματος!- ήταν το σωματείο, το λεγόμενο «Πανελλήνιο», των εργαζομένων στο Κτηματολόγιο και -ω του θαύματος!- δεν θα καλείτο το σωματείο το οποίο είχαν προτείνει όλοι οι φορείς των εργαζομένων. Αδιανόητα πράγματα!

Απορώ πώς το επιτρέπετε στους εαυτούς σας. Νομίζετε ότι δεν σας βλέπει κανείς, επειδή είναι άδεια η Αίθουσα; Σας βλέπει όλος ο κόσμος, ο βασιλιάς είναι γυμνός! Ο βασιλιάς είναι γυμνός, κύριε Υπουργέ, σας βλέπουν όλοι!

(Θόρυβος)

Σας ακούμε και εδώ!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Ελάτε, συνεχίστε, κυρία Πρόεδρε!

ΖΩΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ (Πρόεδρος της Πλεύσης Ελευθερίας): Ναι, βλέπω ότι υπάρχει μια αναταραχή στα θεωρεία εκεί.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Εντάξει, θα το ρυθμίσουμε.

Συνεχίστε, παρακαλώ.

ΖΩΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ (Πρόεδρος της Πλεύσης Ελευθερίας): Εντάξει. Αυτά συμβαίνουν όταν είναι άδεια η Αίθουσα, ακούγεται και το παραμικρό.

ΑΔΑΕ: Είστε υπόλογοι για το μεγάλο σκάνδαλο και έγκλημα των υποκλοπών. Είστε υπόλογοι για τη συγκάλυψη του σκανδάλου αυτού και φέρνετε πάλι διατάξεις αφαίρεσης αρμοδιοτήτων από την Αρχή Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών, την οποία εξακολουθείτε να μην έχετε καλέσει στην Επιτροπή Θεσμών και Διαφάνειας της Βουλής, όπως δεν έχετε καλέσει τον Συνήγορο του Πολίτη, όπως δεν έχετε προβεί στα βασικά που σας ζητάμε με επίσημα αιτήματά μας στο πλαίσιο ενός κράτους δικαίου και πραγματικής ανεξαρτησίας των ανεξάρτητων αρχών. Το γιατί θελήσατε να αντικαταστήσετε τα τέσσερα μέλη της ΑΔΑΕ την παραμονή που θα συνεδρίαζε για την επιβολή προστίμου στην ΕΥΠ για τις υποκλοπές το καταλάβαμε. Και νήπιο να είσαι το καταλαβαίνεις. Το γιατί θελήσατε και θέλετε να αντικαταστήσετε τον Συνήγορο του Πολίτη που ερευνά το ναυάγιο της Πύλου, αλλά ερευνά επίσης όλους αυτούς τους περιέργους θανάτους σε αστυνομικά τμήματα υπό κράτηση ανθρώπων, αδύναμων ανθρώπων, που είναι υπό την εξουσία σας επίσης το καταλαβαίνουμε. Και καταλαβαίνουμε ότι υπάρχει ένα σοβαρό ζήτημα δημοκρατίας πια στη χώρα, το οποίο αντικατοπτρίζεται και στη συμπεριφορά των οργάνων της τάξης και των δυνάμεων της τάξης.

Εχθές πορευθήκαμε με τους Βουλευτές και τις Βουλευτίνες της Κοινοβουλευτικής μας Ομάδας στην πορεία κατά της έμφυλης βίας και υπήρξε αστυνομικός ο οποίος χτύπησε τη Βουλευτή μας, την Τζωρτζία Κεφαλά. Την χτύπησε με την ασπίδα του, με τα χέρια του, άσκησε βία στη διάρκεια μιας ειρηνικής πορείας αποτελούμενης από φεμινιστικές οργανώσεις, από γυναικείες οργανώσεις, από φοιτητές, από ανθρώπους οι οποίοι φώναζαν συνθήματα για την έμφυλη βία, κατά των γυναικοκτονιών -που ακόμα να τις ποινικοποιήσετε- και βεβαίως, φώναζαν και συνθήματα για την ειρήνη. Φώναζαν «Λευτεριά στην Παλαιστίνη!». Θα σκοτώνετε στο ξύλο όποιον μιλάει για την ειρήνη;

Δράττομαι της ευκαιρίας να σας πω, επειδή θα μιλήσω για την ειρήνη και για την Παλαιστίνη και για το τι σημαίνει να αγωνίζεται κανείς για την ειρήνη, για τα ανθρώπινα δικαιώματα, ότι τη συνειδητάς μας παρακολουθεί από τα θεωρεία εκεί ένας πολύ σημα-

ντικός άνθρωπος, καλλιτέχνης, σκηνοθέτης εμβληματικός και εικαστικός, ο Ούντι Αλόνι, ο οποίος βρίσκεται στη χώρα για την προβολή των ταινιών του και επ' ευκαιρία της παρουσίας του του ζήτησα να έρθει να παρακολουθήσει την ελληνική Βουλή. Είναι Ισραηλινοαμερικανός στην υπηκοότητα, αλλά πλέον δηλώνει Εβραίοαμερικανός. Είναι ένας άνθρωπος που μάχεται για τους ανθρώπους που σφαγιάζονται στην Παλαιστίνη, είναι ένας άνθρωπος που είπε ότι «όταν το Ισραήλ διαπράττει αυτά τα αδικήματα, εγώ δεν μπορώ να λέγομαι υπήκοος αυτού του κράτους, γιατί ο εβραϊσμός μου δεν μου επιτρέπει να αποδεχθώ αυτά τα εγκλήματα».

Η μητέρα του υπήρξε μια εμβληματική μορφή στο Ισραήλ, ιδρύτρια του κινήματος των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, των πολιτικών δικαιωμάτων, υπερασπίστρια των δικαιωμάτων των Παλαιστινίων, συνομιλήτρια του Γιάσερ Αραφάτ, άνθρωπος που πάλεψε πάντοτε για την ειρήνη και για την ισότητα των ανθρώπων, άνθρωπος -υπήρξε και Υπουργός Πολιτισμού και Παιδείας, μια εμβληματική γυναίκα- που δεν διανοήθηκε ότι οι άνθρωποι στην Παλαιστίνη είναι κατώτερου Θεού και κατώτερης στάθμης.

Εγώ προσωπικά ευχαριστώ τον Ούντι Αλόνι και όλους τους ανθρώπους που μιλούν με παρησία έξω από τα στερεότυπα, έξω από τα συμφέροντα για τον άνθρωπο. Δεν είναι τυχαίο ότι οι άνθρωποι του πολιτισμού πλειοψηφικά μιλούν για την ειρήνη. Δεν είναι τυχαίο! Και βέβαια, δεν είναι τυχαίο ότι σήμερα που επισκέπτεται τη χώρα ο γενικός γραμματέας του ΝΑΤΟ, ενός οργανισμού που ενώ το καταστατικό του κάποτε έλεγε ότι θα είναι αμυντικός, μόνο αμυντικός δεν είναι, ο κ. Μητσοτάκης και όλη η Κυβέρνηση τον υποδέχθηκαν μετά βαιών και κλάδων και καμμία συνθήκη δεν διαμορφώθηκε γι' αυτό για το οποίο η χώρα μας θα έπρεπε να παλεύει, για την ειρήνη.

Αντίθετα, διάβασα με κατάπληξη, αλλά και με οργή την απόφαση του Κυβερνητικού Εκπροσώπου για τα εντάλματα σύλληψης που εκδόθηκαν σε βάρος Νετανιάχου και λοιπών από το Διεθνές Ποινικό Δικαστήριο για διεθνή εγκλήματα. Τι είπε ο κ. Μαρινάκης; Ότι δεν νομίζουμε ότι βοηθάνε τέτοιες αποφάσεις. Αλήθεια; Αλήθεια; Δεν βοηθάνε; Ποιον δεν βοηθάνε; Τους ανθρώπους οι οποίοι έχουν την επιλογή να σκοτωθούν από βόμβα ή να πεθάνουν από λιμό; Τα παιδιά που έχουν χάσει τα πόδια και τα χέρια τους; Τις μανάδες που έχουν χάσει τα παιδιά τους; Τα εκατομμύρια των ανθρώπων που έχουν εκτοπιστεί; Αυτούς δεν βοηθάνε; Όχι, αυτούς τους βοηθάνε, κύριοι! Αυτούς τους βοηθάνε! Γι' αυτό και η Πλεύση Ελευθερίας και εγώ προσωπικά είμαστε υπέρ της έκδοσης ενταλμάτων. Άλλωστε, το Διεθνές Ποινικό Δίκαιο είναι η ειδικότητά μου και ήμουν παρούσα ως φοιτήτρια τότε στην ίδρυση του Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου και ήταν το πρώτο για το οποίο μίλησα. Τον Οκτώβριο του 2023 ήταν η ενεργοποίηση του Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου. Διότι πρέπει και ο κ. Νετανιάχου και οι συν αυτώ να ξέρουν ότι δεν θα μπορούν να κοιμούνται ήσυχοι όταν σκοτώνουν παιδιά, όταν διαπράττουν γενοκτονία, αλλά και γιατί κάθε διεθνής εγκληματίας θα πρέπει να ξέρει ότι δεν έχει ασυλία.

Εμείς, λοιπόν, χαιρετίζουμε την έκδοση των ενταλμάτων σύλληψης από το Διεθνές Ποινικό Δικαστήριο, γιατί πιστεύουμε στη δικαιοσύνη. Δεν πιστεύουμε στις δικές σας μεθοδεύσεις που καλύπτουν τον Καραμανλή ψηφίζοντας κατά της σύστασης προανακριτικής επιτροπής για τα εγκλήματά του. Δεν πιστεύουμε στις δικές σας μεθοδεύσεις που καλύπτουν τον Νετανιάχου λέγοντας ότι δεν βοηθάνε οι αποφάσεις της δικαιοσύνης. Δεν πιστεύουμε σε έναν κόσμο όπου επικρατεί το δίκαιο του ισχυρού. Πιστεύουμε σε έναν κόσμο όπου επικρατεί η ισχύς του δικαίου. Η ισχύς του δικαίου είναι η εγγύηση για την ειρήνη και όλος ο κόσμος ξέρει ότι δεν υπάρχει ειρήνη χωρίς δικαιοσύνη.

Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Πλεύσης Ελευθερίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Και τώρα θα δώσουμε τον λόγο στον Υπουργό Ψηφιακής Διακυβέρνησης κ. Παπαστεργίου, με την ομιλία του οποίου θα ολοκληρωθεί η συζήτηση του νομοσχεδίου.

Ορίστε, κύριε Υπουργέ, έχετε τον λόγο.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΠΑΠΑΣΤΕΡΓΙΟΥ (Υπουργός Ψηφιακής Διακυβέρνησης): Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι Βουλευτές, θέλω κατ' αρχάς να ευχαριστήσω όλους όσοι συμμετείχατε στις προηγούμενες εργασίες της επιτροπής. Νομίζω πως συζητήσαμε εκτενώς και ρίξαμε φως σε όλα τα σημεία του νομοσχεδίου το οποίο σήμερα ψηφίζεται στην Ολομέλεια. Πρόκειται για ένα τεχνικό κυρίως νομοσχέδιο και εξαιτίας αυτού του γεγονότος ήταν μάλλον λίγοι και οι ομιλητές. Μόλις δεκαπέντε μίλησαν τελικά σήμερα για το νομοσχέδιο αυτό.

Ας δούμε, λοιπόν, τι έρχεται να κάνει το νομοσχέδιο το οποίο σήμερα καλείστε να ψηφίσετε. Στην ουσία έρχεται να εναρμονίσει την ελληνική με την ευρωπαϊκή νομοθεσία με μία οδηγία η οποία έκανε το αυτονόητο. Σε έναν κόσμο ο οποίος διασυνδέεται όλο και περισσότερο, σε έναν κόσμο που πλέον όλο και περισσότερες συσκευές έρχονται να συνδεθούν στον παγκόσμιο ιστό θα πρέπει πλέον να αντιμετωπίσουμε αυτή ακριβώς την νέα πρόκληση με νέες διαδικασίες, με κοινές διαδικασίες και να τηρήσουμε κοινά πρωτόκολλα. Διότι σε κάθε άλλη περίπτωση, θα γινόμαστε καθημερινά αυτόπτες μάρτυρες κυβερνοεπιθέσεων οι οποίες θα μπορούν να βγάλουν εκτός λειτουργίας πολύ κρίσιμες δομές, δημόσιες και ιδιωτικές.

Αυτή η οδηγία 2022/2555 έρχεται να προστεθεί σε μία φάση που η Ελλάδα δεν είναι πίσω, γιατί αυτό ειπώθηκε, σε σχέση με την υπόλοιπη Ευρώπη. Μόλις έξι ευρωπαϊκές χώρες μέχρι σήμερα έχουν καταφέρει να την ενσωματώσουν, καίτοι όντως η αρχική ημερομηνία που η Ευρώπη θα ήθελε ήταν η 17^η Οκτωβρίου. Ο λόγος για τον οποίο δεν έγινε μέχρι τώρα είναι γιατί δεν ήταν μία εύκολη οδηγία, αλλά και γιατί κάθε χώρα έχει τις δικές της ιδιαιτερότητες.

Παρ' όλα αυτά, η Ευρώπη λέει να βρούμε κοινές διαδικασίες, να βρούμε μία ως επί το πλείστον αρχή και σε καμμία περίπτωση να μην πάμε σε κατακερματισμό, διότι αν κατακερματίσουμε κράτη, αν δημιουργήσουμε πολλές μικρές ενότητες, οντότητες ή αρχές, τότε, όπως το είπε και ο κ. Γκρίτζαλης στην ακρόαση των φορέων, θα έχουμε πολλούς οι οποίοι θα λένε ότι κάνουν κυβερνοασφάλεια, αλλά την ώρα που θα πρέπει να αναζητήσουμε αυτόν ο οποίος είναι αρμόδιος γιατί κάτι θα έχει συμβεί, δεν θα τον έχουμε μπροστά μας και η ευθύνη θα διαχέεται κάπου ανάμεσα σε όλους αυτούς.

Ως ευθύνη εννοούμε το αποτέλεσμά του να βγουν εκτός κρίσιμες λειτουργίες, κάτι που είχα πει και στην πρώτη ανάγνωση. Φανταστείτε σε ένα λιμάνι το καλοκαίρι στην Ελλάδα με χιλιάδες τουρίστες να βγουν εκτός λειτουργίας τα συστήματα των ιδιωτικών εταιρειών, γιατί προσβλήθηκαν από κάποιον ή από μία κυβερνοεπίθεση ή σε μία φαρμακοβιομηχανία να εισβάλει κάποιος εξωτερικός κυβερνοεπιχειρηστής, αν θέλετε, και να επηρεάσει τη λειτουργία της φαρμακοβιομηχανίας ή μιας φαρμακαποθήκης και να μείνουν τα φαρμακεία της χώρας χωρίς τα κατάλληλα σκευάσματα για μέρες.

Όλα αυτά, λοιπόν, και πολλά άλλα τα οποία νομίζω μπορείτε να σκεφτείτε και να φανταστείτε έφεραν την Ευρώπη και σήμερα το ελληνικό Κοινοβούλιο στη θέση να ψηφίσει μία κοινή πλέον γραμμή, έναν κοινό τρόπο με κοινές διαδικασίες, προκειμένου να μπορέσουμε να είμαστε πιο ασφαλείς σε αυτή την επόμενη πιο διασυνδεδεμένη ημέρα.

Ποιους αφορά αυτό το νομοσχέδιο; Αφορά τους πάντες, γιατί και εδώ πέρα ειπώθηκαν αρκετά πράγματα. Πρώτον, αφορά τις μεσαίες επιχειρήσεις και ως τέτοιες λογίζονται οι επιχειρήσεις με πενήντα έως διακόσιους πενήντα εργαζόμενους και με κύκλο εργασιών από 10 έως 50 εκατομμύρια. Αφορά προφανώς και τις μεγαλύτερες από αυτές, αλλά εμμέσως αφορά και πολλές μικρότερες, γιατί και αυτό είναι κάτι που ειπώθηκε, τι κάνουμε με τους μικρούς επιχειρηματίες. Επίσης, ειπώθηκε και το ότι δεν πρέπει να τους αφήσουμε μόνους τους, όπως ειπώθηκε και το ότι θα είναι δυσβάσταχτο το βάρος για να ακολουθήσουν διαδικασίες.

Οποιαδήποτε επιχείρηση, λοιπόν, όσο μικρή κι αν είναι, αν είναι μέσα σε αυτή την αλυσίδα εφοδιασμού των μεγαλύτερων επιχειρήσεων, και αυτή η επιχείρηση θα πρέπει να τηρεί όρους και προϋποθέσεις. Παρ' όλα αυτά, θεωρώ πως όσον αφορά αυτό το δилήμμα που ειπώθηκε, ότι πάμε να τους αναγκάσουμε να κάνουν πράγματα τα οποία δεν θα μπορούσαν να σηκώσουν, ό,τι αναγκαστούν να κάνουν θα είναι σίγουρα πολύ λιγότερο και πολύ οικονομικότερο από το να χρειαστεί να επανέλθουν μετά από μία

κυβερνοεπίθεση και από το να πάει κάποιος ο οποίος θα προσβάλει τα συστήματά τους, θα τα κλειδώσει και θα ζητήσει τεράστια ποσά για να τα ανοίξει μετά.

Συνεπώς, πέρα από το ποιος πραγματικά είναι υποχρεωμένος να τηρήσει τη NIS 2, αυτή τη νέα ευρωπαϊκή οδηγία, καλό θα είναι να είμαστε όλοι πλέον σε μια εγρήγορση, διότι είναι πάρα πολύ εύκολο να την πατήσουμε, είναι πάρα πολύ πιθανό κάποιος να μας βάλει στόχο, είτε γιατί μας είδε στην αλυσίδα μιας μεγάλης επιχείρησης είτε γιατί απλά του μπήκαμε στο μάτι.

Ποιοι είναι, λοιπόν, αυτοί οι φορείς, αυτές οι εταιρείες που θα πρέπει να ακολουθήσουν τη νέα ευρωπαϊκή οδηγία; Είναι προφανώς η ενέργεια, το νερό, τα λύματα, οι ταχυμεταφορές, οι ψηφιακές υποδομές, η διατροφική αλυσίδα για προφανείς λόγους, όλες οι υπηρεσίες διαστήματος, τα ερευνητικά κέντρα και το δημόσιο. Όλο το δημόσιο. Όλο το δημόσιο. Και το λέω αυτό γιατί μια από τις πρώτες αιτιάσεις που έθεσε η ΑΔΑΕ, για την οποία θα μιλήσω αμέσως παρακάτω, είναι γιατί να είναι και η ίδια υπόχρεη σε αυτούς τους ελέγχους που θα πρέπει να κάνει ο φορέας μας, η Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας. Και εδώ πέρα λοιπόν οι έλεγχοι δεν έχουν την έννοια του εξουσιαζόμενου, δεν θα πάει κανείς να τους αναγκάσει να κάνουν κάτι. Συνεργασία είναι. Και αυτή η λέξη είναι μια μαγική λέξη. Ειπώθηκε πάρα πολύ από τον κ. Γκρίτζαλη και πάλι για να μπορέσουμε να προχωρήσουμε αυτό το οποίο σήμερα συζητάμε. Μιλάμε για συνεργασία με τις ανεξάρτητες αρχές -οι υπόλοιπες ανεξάρτητες αρχές κατάλαβαν κανονικότητα την αναγκαιότητα να ακολουθήσουν αυτά τα οποία η NIS2 προβλέπει- για τις δικαστικές αρχές προφανώς και θα πρέπει να είμαστε εκεί ως Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας δίπλα στα δικαστήρια, για να μην πέσουν θύματα κυβερνοεπιθέσεων. Άρα, προφανώς και θα είμαστε εκεί για να συνεργαστούμε. Όποιος το βλέπει διαφορετικά απλά μάλλον δεν έχει μπει στο κλίμα της ευρωπαϊκής οδηγίας.

Η Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας λοιπόν είναι αυτή η οποία θα έρθει να κάνει αυτό το οποίο περιγράφω. Τι να κάνει στην αρχή; Πρώτον, να δημιουργήσει μια λίστα με τους φορείς και να ξέρουμε τι τεχνολογίες χρησιμοποιούν αυτοί οι φορείς. Γιατί είναι πολύ σημαντικό να ξέρουμε τεχνολογίες; Διότι αν σήμερα συμβεί κάτι, ένα συμβάν, σε μια εταιρεία και ξέρουμε ότι χρησιμοποιεί για παράδειγμα ένα συγκεκριμένο firewall θα πρέπει να μπορούμε να ειδοποιήσουμε γρήγορα και άλλες αντίστοιχες εταιρείες, οντότητες, φορείς, έτσι ώστε να γνωρίζουν ότι υπάρχει αυτή η «τρύπα», όπως λέμε, στα συστήματα ασφαλείας και να την κλείσουμε με μια αναβάθμιση ή με αλλαγή εξοπλισμού.

Άρα, είναι πάρα πολύ κρίσιμο -και το αναφέρει και αυτό σαφώς η Ευρώπη- το να μπορέσουμε να δημιουργήσουμε αυτή την κοινή βάση και να ενημερώνουμε γρήγορα. Είναι εξαιρετικά κρίσιμο το να μπορέσουμε να πάρουμε την πληροφορία και αν μπορούμε και την ίδια στιγμή να ενημερώσουμε όλους αυτούς τους φορείς οι οποίοι θα μπορούσαν να είναι οι επόμενοι στόχοι.

Και το λέω αυτό γιατί ειπώθηκε από τον ίδιο τον πρόεδρο της ΑΔΑΕ, έναν εξαιρετικό δικαστή καθ' όσον γνωρίζω, ότι η νομοθεσία δεν τους επέτρεπε στο παρελθόν να ειδοποιήσουν γρήγορα για συμβάντα που είχαμε στις τηλεπικοινωνίες και ότι αυτό έπαιρνε και μήνες. Αυτό από μόνο του δείχνει το κενό που υπήρχε μέχρι σήμερα στις όλες διαδικασίες.

Μπορεί η Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας να κάνει όλα όσα της «φορτώνουμε»; Ξεκίνησε ως μια Γενική Διεύθυνση του Υπουργείου μας, του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης, με σαράντα πέντε άτομα και μέσα σε έξι μήνες από το ευρύτερο δημόσιο έχει καταφέρει να βρει ενενήντα πέντε άτομα και συνεχίζουμε ψάχνοντας να βρούμε τους κατάλληλους ανθρώπους. Δεν είναι εύκολο, όπως δεν είναι εύκολο για το υπόλοιπο δημόσιο να βρούμε ειδικούς πληροφορικής, γι' αυτό και σε επόμενη φάση θα πρέπει να ανοιχτούμε και στην αγορά για να μπορέσουμε να βρούμε κατάλληλο προσωπικό.

Για το θέμα του προϋπολογισμού, επίσης, θα ήθελα να πω πως προφανώς δεν θα αφήσουμε την Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας να προσπαθεί να βρει τα χρήματα για να συμπληρώσει. Ούτως ή άλλως ήδη από τον προϋπολογισμό του Υπουργείου μας και από τα διαθέσιμα που υπάρχουν χρηματοδοτείται και θα συνεχίσουμε να το κάνουμε. Όμως, τι λέμε; Ότι προφανώς, όπως

και στην ΕΕΤΤ, μια άλλη ανεξάρτητη αρχή που είναι νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου, προφανώς όσα χρήματα έρχονται από πρόστιμα θα χρησιμοποιηθούν για τους σκοπούς αυτούς. Δεν συμβαίνει το αντίθετο, δεν θα πρέπει σώνει και καλά να κόβουμε πρόστιμα για να μπορούμε να εξασφαλίσουμε τη βιωσιμότητα της Εθνικής Αρχής Κυβερνοασφάλειας.

Τι άλλο θα κάνει η Εθνική Αρχή; Κάτι πάρα πολύ κρίσιμο. Εκτός από το να ενημερώνει, να πιστοποιεί εταιρείες οι οποίες θα κάνουν κυβερνοελέγχους, καθώς θα πηγαίνουν σε εταιρείες και θα τους μιλάνε για την κυβερνοασφάλεια, θα είναι αυτή η οποία προφανώς θα συνεχίσει να ελέγχει αν οι κρίσιμες αυτές υποδομές τηρούν τα όσα πρέπει. Επίσης, κάτι πάρα πολύ σημαντικό που αφορά και τις ανεξάρτητες αρχές για τις οποίες έγινε πολύ μεγάλη κουβέντα αυτές τις ημέρες είναι πως όταν κάτι συμβεί θα πρέπει γι' αυτό το συμβάν να υπάρχει μια ομάδα ανθρώπων εξειδικευμένων οι οποίοι θα πάνε εκεί και θα ακολουθήσουν τα βήματα, προκειμένου να περιορίσουμε τη διασπορά του προβλήματος και να επαναφέρουμε όσο μπορούμε πιο γρήγορα τις υποδομές αυτές σε λειτουργική μορφή. Μέχρι σήμερα αυτή η ομάδα είναι η ομάδα της εθνικής ασφάλειας, μια εξαιρετική ομάδα με εξαιρετική κατάρτιση, όμως σιγά-σιγά και η Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας θα πρέπει να δημιουργήσει αυτή την ομάδα έτσι ώστε να μπορεί να σταθεί δίπλα.

Συνεπώς, αυτοί είναι οι φορείς που εμπλέκονται, αυτοί θα είναι οι φορείς που θα πρέπει να ακολουθήσουν τις διαδικασίες. Προφανώς και είναι το δημόσιο. Σκεφθείτε το αντίθετο, αν κάθε φορέας του δημοσίου θεωρούσε για τους λόγους του -για λόγους ανεξαρτησίας ή συνταγματικούς, ο καθένας μπορεί να θεωρεί σιδηρόπλοιο- ότι πρέπει να κάνει τη δική του ομάδα, να έχει τα δικά του συστήματα κυβερνοασφάλειας και να ενημερώνει κατά το δοκούν όταν και όποτε νομίζει. Δεν μιλάμε γι' αυτό το πράγμα, δεν δουλεύει έτσι η κυβερνοασφάλεια και δεν εννοεί αυτό το πράγμα η Ευρωπαϊκή Ένωση.

Πάμε τώρα στο μείζον θέμα, που νομίζω πως αυτό είναι το θέμα της ΑΔΑΕ. Πρώτον ξεκινάμε από τα βασικά. Ειδοποιήθηκε η ΑΔΑΕ; Το ξανασημείωσα γιατί ειπώθηκε και γράφτηκε στην επιστολή της ΑΔΑΕ και ο Πρόεδρος της κ. Ράμμος παραδέχτηκε πως το καλοκαίρι του στείλαμε ένα e-mail που του ζητήσαμε να βρεθούμε ως Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας και να συζητήσουμε το πλαίσιο στο οποίο θέλουμε να κινηθούμε και είπε μόνος του ότι εκείνη την περίοδο η ΑΔΑΕ είχε πολλή δουλειά και δεν επανήλθε. Άρα, από τη μεριά μας τουλάχιστον σε πρώτη φάση ήμασταν εκεί για να συζητήσουμε μαζί του.

Μειώνονται, αφαιρούνται αρμοδιότητες από την ΑΔΑΕ; Να τα δούμε λίγο συγκεκριμένα; Κατ' αρχάς, υπάρχει το άρθρο 29 το οποίο μπήκε στο νομοσχέδιο μετά τη διαβούλευση. Γιατί ειπώθηκε κι αυτό, ότι η ΑΔΑΕ εξέφρασε αντιρρήσεις και εμείς δεν κάναμε τίποτα. Το άρθρο 29 ήρθε ακριβώς για να έρθει και να θεραπεύσει τις αντιρρήσεις της ΑΔΑΕ σε σχέση με το αν πρέπει ή όχι να έχει αρμοδιότητες. Το άρθρο, λοιπόν, 29 λέει αυτό ακριβώς, ότι μπορεί η ΑΔΑΕ να συνεχίσει να κάνει τη δουλειά της όπως την έκανε.

Έρχεστε όμως και μας λέτε ότι στο άρθρο 32, το οποίο πρέπει να το πάρουμε πίσω, όπως ειπώθηκε, καταργούμε στην ουσία τις αρμοδιότητες της ΑΔΑΕ. Πάμε να δούμε λίγο τι λέει το περιβόητο άρθρο 32. Φαντάζομαι ότι δεν μιλάτε για τη δεύτερη παράγραφο του η οποία καταργεί ήδη καταργημένες ευρωπαϊκές οδηγίες. Πάμε λίγο στην παράγραφο Α' που λέει για τα άρθρα 148 και 149 του...

ΧΡΗΣΤΟΣ ΓΙΑΝΝΟΥΛΗΣ: Η κατάργηση του 27 γιατί είναι παραπεμπτική;

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΠΑΠΑΣΤΕΡΓΙΟΥ (Υπουργός Ψηφιακής Διακυβέρνησης): Να σας εξηγήσω λιγάκι τι εννοούν τα άρθρα αυτά. Στο άρθρο 148 λοιπόν -και έχω δίπλα και το άρθρο 29 το οποίο έρχεται να επαναφέρει αυτές τις αρμοδιότητες- έχουμε σαφή αναφορά στην ασφάλεια των δικτύων και λέει ότι οι πάροχοι των δημοσίων δικτύων ηλεκτρονικών επικοινωνιών θα πρέπει να λάβουν όλα αυτά τα πρόσφορα, τεχνικά και οργανωτικά μέτρα για τη διαχείριση του κινδύνου.

Στο άρθρο 1 του άρθρου 29, που επαναφέρουμε, λέμε ότι η Αρχή Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών υποχρεώνει

τους παρόχους δημοσίων δικτύων ηλεκτρονικών επικοινωνιών να λαμβάνουν ενισχυμένα μέτρα κυβερνοασφάλειας πέραν των προβλεπόμενων. Συνεπώς, το άρθρο 148 διορθώνεται και συμπληρώνεται με το άρθρο 29. Τι λέει η δεύτερη παράγραφος του άρθρου 148; Μιλά για την ενημέρωση, ότι οι πάροχοι δημοσίων δικτύων ηλεκτρονικών επικοινωνιών θα πρέπει να κοινοποιούν αμελλητί στην ΑΔΑΕ κάθε συμβάν ασφαλείας κ.λπ. κ.λπ..

Τι λέμε ακριβώς στη δεύτερη παράγραφο του άρθρου 29; Ότι οι πάροχοι δημοσίων δικτύων ηλεκτρονικών επικοινωνιών κοινοποιούν αμελλητί κάθε περιστατικό που έχει σημαντικό αντίκτυπο στη λειτουργία των δικτύων. Άρα, ούτε αυτό αφαιρείται.

Πάμε λίγο παρακάτω. Τι λέει παρακάτω το άρθρο 149; Μιλάει για τα πρόστιμα τα οποία θα πρέπει να επιβάλει η αρχή. Τι λέμε εμείς παρακάτω στο άρθρο 29 και παραπέμπουμε πλέον στις εξουσιοδοτικές του άρθρου 30; Ότι προφανώς η ΑΔΑΕ συνεχίζει να βάζει πρόστιμα, τα ίδια ακριβώς πρόστιμα, όπου εκείνη κρίνει ότι δεν τηρούνται όλα αυτά.

Άρα, αν δεν χάνει την αρμοδιότητα του ελέγχου των ηλεκτρονικών μέσων, αν δεν χάνει την αρμοδιότητα να την ενημερώνουν και αν δεν χάνει και την αρμοδιότητα να βάζει πρόστιμα, ποια αρμοδιότητα χάνει ακριβώς; Για τι πράγμα συζητάμε σήμερα; Γιατί σίγουρα δεν συζητάμε για το απόρρητο, έτσι; Δεν υπάρχει κανένα τέτοιο θέμα.

Στην ουσία τι κάνουμε; Και σ' αυτό θέλω να επανέλθω. Λέμε ότι θα πρέπει να έχουμε γενικές γραμμές και κατεύθυνση στη χώρα από μια αρχή, από την Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας. Η ΑΔΑΕ η οποία έκανε αυτή τη δουλειά προηγουμένως για τους τηλεπικοινωνιακούς παρόχους συνεχίζει να την κάνει. Ένας πάροχος ο οποίος θα έχει ένα συμβάν πλέον θα ενημερώνει αμελλητί, όπως γράφει ακριβώς ο νόμος, θα ενημερώνει την ΑΔΑΕ και την Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας. Από εκεί και πέρα, με συνεργασία θα δούμε ποιος και πώς θα πρέπει να βάζει τα πρόστιμα. Πάντως δεν χάνει κανένα τέτοιο δικαίωμα η ΑΔΑΕ. Αυτό θα πρέπει να το ξεκαθαρίσουμε.

Πάμε λίγο σε κάτι το οποίο επίσης έχει ενδιαφέρον να δούμε και το οποίο είναι το περιβόητο άρθρο 3 στην παράγραφο 10. Τι λέμε εδώ, το οποίο επίσης ο πρόεδρος της ΑΔΑΕ θεώρησε ότι κακώς εξαιρούμε την Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα; Το άρθρο αυτό δεν λέει τίποτα για το απόρρητο. Το άρθρο αυτό δεν λέει τίποτα για τις τηλεπικοινωνίες. Αυτό το οποίο λέει είναι ο τρόπος με τον οποίο, σε ευρωπαϊκό επίπεδο, θα πρέπει να χειριζόμαστε στοιχεία και πολιτικές για προσωπικά δεδομένα. Και ακριβώς επειδή τα προσωπικά δεδομένα είναι μια αρμοδιότητα της ΑΠΔΠΧ αυτό διευκρινίζουμε στο άρθρο 3 παράγραφος 10. Άρα, δεν είχε λόγο να υπάρχει καμμία αναφορά της ΑΔΑΕ γιατί ούτως ή αλλιώς η αρχή που ασχολείται με τα προσωπικά δεδομένα είναι η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα.

Θέλω να πω στην ουσία ότι προφανώς και υπάρχει ζήτημα κυβερνοασφάλειας στις τηλεπικοινωνίες και κυρίως έχει να κάνει με τη διαθεσιμότητα, αν δηλαδή θέλει κάποιος να ρίξει τα δίκτυα αν θα μπορούσε, εάν δεν τηρούνται οι όροι και οι προϋποθέσεις.

Προφανώς και η Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας θα πρέπει να ασχοληθεί με αυτό όσο ασχολούνται με κάτι που κατά την άποψή μου είναι πιο κρίσιμο και είναι το νερό και η ενέργεια. Γιατί, δηλαδή, η ΡΑΑΕΥ είδε το πράγμα στη σωστή του διάσταση και συμφώνησε ότι πρέπει να δουλέψουμε μαζί συνεργατικά και υπάρχει διαφορετική προσέγγιση από την ΑΔΑΕ; Δεν το καταλαβαίνω και θεωρώ πως το επόμενο διάστημα, αφού ψηφιστεί η νομοθεσία αυτή, θα μπορέσουμε να καθίσουμε και να βρούμε τρόπους για να συνεργαστούμε με όλες τις ανεξάρτητες αρχές, έτσι ώστε να μην υπάρχει η παραμικρή σκιά σε σχέση με το τι πάμε να κάνουμε. Αυτό το οποίο πάμε να κάνουμε είναι προφανώς να δημιουργήσουμε ένα ακόμα πιο ασφαλές επιγραμμικό περιβάλλον, ένα online περιβάλλον για τις ανεξάρτητες αρχές, για το δημόσιο, για τη δικαιοσύνη και φυσικά για τον ιδιωτικό τομέα.

Να σταθώ, στον οποίο χρόνο που απομένει, σε άλλα δύο-τρία ζητήματα που μπήκανε, πρώτον, για τους δήμους και πώς οι δήμοι θα αντιμετωπίσουν τις προκλήσεις. Οι δήμοι, οντως, δεν ήταν στον πυρήνα της ΝΙΣ 2, αλλά θεωρήσαμε πως πρέπει να μπου, γιατί ήδη είχαμε πολύ σοβαρά συμβάντα και δεν είχαμε

απλά εκεί για να τους επιβάλλουμε κάτι, αλλά στηρίζουμε τους δήμους ενεργά και πρακτικά. Περίπου 500 εκατομμύρια ευρώ είναι τα προγράμματα που τρέχουν σήμερα για δήμους από «Smart Cities», Ταμείο Ανάκαμψης, ΕΣΠΑ και «Αντώνης Τρίτσης» και άλλα 8,5 εκατομμύρια, τα οποία βγάλαμε επί τούτου για cyber security σε δήμους από το Υπουργείο μας πριν περίπου ένα μήνα.

Ο κ. Πάνας και ο κ. Μάντζος θέσανε ορθά κατά την άποψή μου το θέμα των δεξιοτήτων. Ήδη 102 εκατομμύρια σήμερα έχουν βγει σε προγράμματα απόκτησης νέων δεξιοτήτων. Έχει τρέξει ήδη το πρόγραμμα για τους κοινωνικούς εταίρους για να επιμορφώσουν εργαζόμενους. Και βγήκε προχθές το πρόγραμμα με 40 εκατομμύρια για το δημόσιο, προκειμένου να μπορέσουμε εκεί πλέον να περάσουμε αυτή τη γνώση που απαιτείται για κυβερνοασφάλεια, αλλά και τεχνητή νοημοσύνη, ενώ συμμετέχουμε και καταθέσαμε και μια πολύ αξιόμαχη πρόταση για μια ευρωπαϊκή ακαδημία κυβερνοασφάλειας, στο οποίο θεωρώ πως έχουμε πολύ σημαντικές πιθανότητες να ενταχθούμε.

Πάμε σιγά-σιγά να κλείσουμε. Τα τρία τελευταία άρθρα έχουν ενδιαφέρον. Θέλω να πω, κύριε Συνυπουργέ, γιατί μου το θέσατε και την προηγούμενη φορά για το άρθρο 35 και τη σκανδαλώδη ρύθμιση, όπως αναφέρατε. Προχθές είχατε πει μάλιστα ότι πάμε να βρούμε εμπορικές περιοχές για να αποκτήσουν ακόμα περισσότερα κέρδη τα κανάλια, μέσα σε αυτά είναι και η ΕΡΤ, αλλά δευτερευούσης σημασίας είναι αυτό. Λοιπόν, αυτές οι πολύ εμπορικές περιοχές να θυμίσω ότι είναι μεταξύ άλλων ο Άη-Στράτης, η Χίος, τα Ψαρά, η Τήλος, η Ικαρία, η Κάσος, η Κάρπαθος, οι Λειψοί, η Χάλκη, η Λέρος, περιοχές οι οποίες δεν καλύπτονται σήμερα από το σήμα, διότι η συμφωνία που είχε γίνει κάποτε με τον πάροχο έχει καλύψει το πληθυσμιακό κριτήριο που είχε τεθεί. Δεν θα αφήσουμε αυτούς τους ανθρώπους χωρίς τηλεοπτικό σήμα ούτε την ανατολική Μακεδονία και Θράκη. Θα είμαστε εκεί για να στηρίξουμε κάθε Έλληνα πολίτη, ο οποίος θα πρέπει να έχει τη δυνατότητα να βλέπει τα κανάλια αυτά.

Πάμε στο περιβόητο άρθρο 36. Το άρθρο 36 για το Κτηματολόγιο λέει προφανώς κάτι πολύ ξεκάθαρο ότι για το λειτουργούν Κτηματολόγιο δίνουμε μια νέα ημερομηνία διόρθωσης, όμως καταλαβαίνω απόλυτα αυτά τα οποία είπατε, είναι αυτά τα οποία ακούμε και εμείς καθημερινά. Και εμείς εκεί έξω ζούμε και εμείς εκεί έξω μιλάμε με πολλούς ανθρώπους και προσωπικά με πάρα πολλούς ανθρώπους της αυτοδιοίκησης. Χθες ο Υφυπουργός, ο Κώστας ο Κυρανάκης απάντησε και σε δύο σχετικές επίκαιρες ερωτήσεις.

Πρέπει να τελειώσουμε. Είναι δεδομένο αυτό ότι δεν είναι μόνο το Ταμείο Ανάκαμψης, δεν μπορούμε να πάμε μπροστά χωρίς να ξέρουμε τι έχουμε και πού το έχουμε. Αυτό, όμως, το οποίο πρέπει να το θέσουμε σε όλο το εύρος στο πλάτος και το μήκος είναι ότι κανείς Έλληνας πολίτης δεν θα χάσει την ιδιοκτησία του. Το Κτηματολόγιο παρακολουθεί μέρα προς μέρα και ώρα προς ώρα την ώρα αυτή τις αιτήσεις οι οποίες γίνονται σε όλη την Ελλάδα και θα είναι εκεί να δώσει τις λύσεις όποιες και αν είναι αυτές, όποτε και αν πρέπει να τις δώσει.

Το ξαναλέω και πάλι, όμως, γιατί το ακούω πολύ ως κινδυνολογία ότι δεν πρόκειται ποτέ το Υπουργείο, η Κυβέρνηση αυτή, το Κτηματολόγιο να αφήσουν περιουσίες να χαθούν. Απλά θα πρέπει να επισπεύσουμε, δεν έχουμε άλλο χρόνο.

Για τη δε Πάτμο, αυτό το οποίο πρέπει να πούμε είναι πως ήδη είναι στον αέρα ο διαγωνισμός για νέο προϊστάμενο, αλλά και για προσωπικό το οποίο λείπει.

Πάμε, λοιπόν, να δούμε και το άρθρο 37. Το άρθρο 37 είναι μια πολύ τυπική παράταση της σύμβασης συντήρησης για τη λειτουργία των νοσοκομείων.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΠΙΑΓΚΗΣ: Τι θα γίνει στην Κέρκυρα, κύριε Υπουργέ; Θα πάρετε μέτρα;

ΧΡΗΣΤΟΣ ΓΙΑΝΝΟΥΛΗΣ: Αυτό θα ήταν χρήσιμο να το απαντήσετε, κύριε Υπουργέ.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΠΑΠΑΣΤΕΡΓΙΟΥ (Υπουργός Ψηφιακής Διακυβέρνησης): Σας είπα και πάλι, το Κτηματολόγιο είναι εκεί για να πάρει όσα μέτρα απαιτούνται, προκειμένου κανείς να μη χάσει την περιουσία του. Είμαι πάρα πολύ σαφής. Δεν θα χάσει κανείς την περιουσία του. Ήδη, έχουν παρθεί πολύ σημαντικά μέτρα και θα παρθούν και όλα όσα άλλα πρέπει, προκειμένου να μη χάσει

κανείς άνθρωπος την περιουσία του. Αυτή είναι η ανησυχία σας και η δικιά μου.

Πάμε τώρα σε τελευταίες απαντήσεις. Τι έχουμε κάνει μέχρι σήμερα για την κυβερνοασφάλεια; Ερχόμαστε εκ των υστέρων να πάρουμε μέτρα; Να θυμίσω ή να ενημερώσω πως ήδη «τρέχει» ένα έργο για το Security Operation Center, το Κέντρο Ελέγχων Κυβερνοασφάλειας της ΕΥΠ, που αφορά όλο το δημόσιο τομέα, δεν είναι της ΕΥΠ, με 41 εκατομμύρια ευρώ. Ολοκληρώνεται ο διαγωνισμός για τις DDoS επιθέσεις στη Γενική Γραμματεία Πληροφορικών Συστημάτων με 8,5 δισεκατομμύρια ευρώ. Είναι στον αέρα ο διαγωνισμός με 52 εκατομμύρια ευρώ για ΕΔΥΤΕ, Κτηματολόγιο, ΓΓΠΣ και ΗΔΙΚΑ, συνεπώς ήδη όλα αυτά αν τα αθροίσουμε είναι πάνω από 100 εκατομμύρια ευρώ, έργα κρίσιμα για τις εθνικές μας υποδομές.

Ειπώθηκε από τον κ. Τζανακόπουλο τι κάνουμε για την προστασία από τους αλγόριθμους. Αυτό είναι άλλο νομοσχέδιο, το DSA, Digital Services Act, το οποίο έρχεται να απαντήσει στο τι κάνουμε για τους αλγόριθμους. Και χθες, όμως, στην παρουσίαση της εθνικής στρατηγικής για την τεχνητή νοημοσύνη, ο Πρωθυπουργός ξεκαθάρισε πως είμαστε πλέον έτοιμοι να πάρουμε όλες αυτές τις πρωτοβουλίες που πρέπει σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο, προκειμένου να βοηθήσουμε, να προστατέψουμε τους ανθρώπους από την κακή πλευρά της τεχνολογίας της τεχνητής νοημοσύνης, πολύ περισσότερο τους ανήλικους, οι οποίοι σήμερα στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης αντιμετωπίζονται με έναν τελείως ανεύθυνο τρόπο. Δηλαδή, αρκεί να πατήσουν ένα «κλικ» ότι είναι ενήλικοι για να μπορέσουν να βρουν περιεχόμενο, κάτι το οποίο θα πρέπει να αλλάξει. Θα πρέπει οι μεγάλες πλατφόρμες, που ξέρουν πολύ καλά ότι απέναντί τους έχουν ανήλικους, να λάβουν τα κατάλληλα μέτρα.

Κλείνω, λέγοντας πως η χώρα αλλάζει πλέον πραγματικά επίπεδο και σε ψηφιακό και σε φυσικό επίπεδο. Το ψηφιακό περιβάλλον προχωράει σταθερά και με πολύ ταχείς ρυθμούς μπροστά. Να μην ξεχνάμε πού βρισκόμασταν πέντε χρόνια πριν, με μηδενικές ψηφιακές υπηρεσίες και 0% διείσδυση οπτικών ινών στη χώρα μας, πλέον έχουμε φτάσει περίπου στο 50%.

Δεν θέλω να πω πράγματα τα οποία πιθανώς κάποιος θα τα θεωρήσει υποκειμενικά διότι τα λέει ένας Υπουργός της Κυβέρνησης. Θα σας μεταφέρω τι είπε προχθές ο CEO της «DATA 4» Olivier Micheli, όταν θεμελίωσε το νέο Data Center της μεγάλης γαλλικής εταιρείας, ότι του έκανε φοβερή εντύπωση ότι η Ελλάδα είναι η χώρα στην οποία βρήκε τις ταχύτερες δυνατόes διαδικασίες και βρήκε τη δυνατότητα η επιχειρηματικότητα να «τρέξει» πολύ πιο γρήγορα σε ένα ψηφιακό επίπεδο στο οποίο η Ελλάδα δεν έχει κάνει πλέον μόνο βήματα, αλλά έχει κάνει άλματα. Και για να μπορέσουμε να είμαστε ασφαλείς σε αυτή την επόμενη ψηφιακή μέρα, θεωρώ πως είναι απαραίτητο να στηρίξουμε τη χώρα, να ενσωματώσουμε την ευρωπαϊκή οδηγία και να στηρίξουμε το συγκεκριμένο νομοσχέδιο.

Ευχαριστώ πάρα πολύ τον εισηγητή μας για όλη την προσπάθεια και όλη την ομάδα που δούλεψε για το νομοσχέδιο.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Ευχαριστούμε τον κύριο Υπουργό.

Στο σημείο αυτό, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, κηρύσσεται περαιωμένη η συζήτηση επί της αρχής, των άρθρων, των τροπολογιών και του συνόλου του σχεδίου νόμου του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης: «Ενσωμάτωση της Οδηγίας (ΕΕ) 2022/2555 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Δεκεμβρίου 2022, σχετικά με μέτρα για υψηλό κοινό επίπεδο κυβερνοασφάλειας σε ολόκληρη την Ένωση, την τροποποίηση του Κανονισμού (ΕΕ) 910/2014 και της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/772, και την κατάργηση της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/1148 (Οδηγία NIS 2) και άλλες διατάξεις».

Εισερχόμαστε στην ψήφιση επί της αρχής, των άρθρων, των τροπολογιών και του συνόλου και η ψήφισή τους θα γίνει χωριστά.

Θέλω να επισημάνω ότι η ψηφοφορία περιλαμβάνει την αρχή του νομοσχεδίου, τριάντα επτά άρθρα, δύο τροπολογίες, το ακροτελεύτιο άρθρο, καθώς και το σύνολο του νομοσχεδίου.

Παρακαλώ να ανοίξει το σύστημα της ηλεκτρονικής ψηφοφορίας.

(ΨΗΦΟΦΟΡΙΑ)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Παρακαλώ να κλείσει το σύστημα της ηλεκτρονικής ψηφοφορίας.

(ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΚΑΤΑΜΕΤΡΗΣΗ)

(ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΚΑΤΑΜΕΤΡΗΣΗ)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Οι θέσεις των κομμάτων, όπως αποτυπώθηκαν κατά την ψήφιση με το ηλεκτρονικό σύστημα, καταχωρίζονται στα Πρακτικά της σημερινής συνεδρίασης και έχουν ως εξής:

Ενσωμάτωση της Οδηγίας (ΕΕ) 2022/2555 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Δεκεμβρίου 2022, σχετικά με μέτρα για υψηλό κοινό επίπεδο κυβερνοασφάλειας σε ολόκληρη την Ένωση, την τροποποίηση του Κανονισμού (ΕΕ) 910/2014 και της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972, και την κατάργηση της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/1148 (Οδηγία NIS 2) και άλλες διατάξεις

Επί της Αρχής ΚΑΤΑ ΠΛΕΙΟΨΗΦΙΑ

Ν.Δ.: ΝΑΙ

ΠΑΣΟΚ-Κ.Α.: ΟΧΙ

ΣΥΡΙΖΑ: ΠΡΝ

Κ.Κ.Ε.: ΟΧΙ

ΕΛΛΗΝ. ΛΥΣΗ: ΟΧΙ

Ν. ΑΡΙΣΤΕΡΑ: ΠΡΝ

ΝΙΚΗ: ΟΧΙ

ΠΛΕΥΣΗ ΕΛ.: ΟΧΙ

ΣΠΑΡΤΙΑΤΕΣ: ΟΧΙ

Άρθρο 1 ως έχει ΚΑΤΑ ΠΛΕΙΟΨΗΦΙΑ

Ν.Δ.: ΝΑΙ

ΠΑΣΟΚ-Κ.Α.: ΟΧΙ

ΣΥΡΙΖΑ: ΠΡΝ

Κ.Κ.Ε.: ΟΧΙ

ΕΛΛΗΝ. ΛΥΣΗ: ΠΡΝ

Ν. ΑΡΙΣΤΕΡΑ: ΠΡΝ

ΝΙΚΗ: ΟΧΙ

ΠΛΕΥΣΗ ΕΛ.: ΠΡΝ

ΣΠΑΡΤΙΑΤΕΣ: ΟΧΙ

Άρθρο 2 ως έχει ΚΑΤΑ ΠΛΕΙΟΨΗΦΙΑ

Ν.Δ.: ΝΑΙ

ΠΑΣΟΚ-Κ.Α.: ΟΧΙ

ΣΥΡΙΖΑ: ΠΡΝ

Κ.Κ.Ε.: ΟΧΙ

ΕΛΛΗΝ. ΛΥΣΗ: ΠΡΝ

Ν. ΑΡΙΣΤΕΡΑ: ΠΡΝ

ΝΙΚΗ: ΟΧΙ

ΠΛΕΥΣΗ ΕΛ.: ΠΡΝ

ΣΠΑΡΤΙΑΤΕΣ: ΟΧΙ

Άρθρο 3 όπως τροπ. ΚΑΤΑ ΠΛΕΙΟΨΗΦΙΑ

Ν.Δ.: ΝΑΙ

ΠΑΣΟΚ-Κ.Α.: ΟΧΙ

ΣΥΡΙΖΑ: ΠΡΝ

Κ.Κ.Ε.: ΟΧΙ

ΕΛΛΗΝ. ΛΥΣΗ: ΠΡΝ

Ν. ΑΡΙΣΤΕΡΑ: ΠΡΝ

ΝΙΚΗ: ΟΧΙ

ΠΛΕΥΣΗ ΕΛ.: ΟΧΙ

ΣΠΑΡΤΙΑΤΕΣ: ΟΧΙ

Άρθρο 4 όπως τροπ. ΚΑΤΑ ΠΛΕΙΟΨΗΦΙΑ

Ν.Δ.: ΝΑΙ

ΠΑΣΟΚ-Κ.Α.: ΟΧΙ

ΣΥΡΙΖΑ: ΠΡΝ

Κ.Κ.Ε.: ΟΧΙ

ΕΛΛΗΝ. ΛΥΣΗ: ΠΡΝ

Ν. ΑΡΙΣΤΕΡΑ: ΠΡΝ

ΝΙΚΗ: ΟΧΙ

ΠΛΕΥΣΗ ΕΛ.: ΠΡΝ

ΣΠΑΡΤΙΑΤΕΣ: ΟΧΙ

Άρθρο 5 ως έχει ΚΑΤΑ ΠΛΕΙΟΨΗΦΙΑ

Ν.Δ.: ΝΑΙ

ΠΑΣΟΚ-Κ.Α.: ΝΑΙ

ΣΥΡΙΖΑ: ΠΡΝ

Κ.Κ.Ε.: ΟΧΙ

ΕΛΛΗΝ. ΛΥΣΗ: ΠΡΝ

Ν. ΑΡΙΣΤΕΡΑ: ΠΡΝ

ΝΙΚΗ: ΟΧΙ

ΠΛΕΥΣΗ ΕΛ.: ΠΡΝ

ΣΠΑΡΤΙΑΤΕΣ: ΠΡΝ

Άρθρο 6 ως έχει ΚΑΤΑ ΠΛΕΙΟΨΗΦΙΑ

Ν.Δ.: ΝΑΙ

ΠΑΣΟΚ-Κ.Α.: ΝΑΙ

ΣΥΡΙΖΑ: ΠΡΝ

Κ.Κ.Ε.: ΟΧΙ

ΕΛΛΗΝ. ΛΥΣΗ: ΠΡΝ

Ν. ΑΡΙΣΤΕΡΑ: ΠΡΝ

ΝΙΚΗ: ΟΧΙ

ΠΛΕΥΣΗ ΕΛ.: ΠΡΝ

ΣΠΑΡΤΙΑΤΕΣ: ΠΡΝ

Άρθρο 7 ως έχει ΚΑΤΑ ΠΛΕΙΟΨΗΦΙΑ

Ν.Δ.: ΝΑΙ

ΠΑΣΟΚ-Κ.Α.: ΠΡΝ

ΣΥΡΙΖΑ: ΠΡΝ

Κ.Κ.Ε.: ΟΧΙ

ΕΛΛΗΝ. ΛΥΣΗ: ΠΡΝ

Ν. ΑΡΙΣΤΕΡΑ: ΠΡΝ

ΝΙΚΗ: ΟΧΙ

ΠΛΕΥΣΗ ΕΛ.: ΟΧΙ

ΣΠΑΡΤΙΑΤΕΣ: ΟΧΙ

Άρθρο 8 όπως τροπ. ΚΑΤΑ ΠΛΕΙΟΨΗΦΙΑ

Ν.Δ.: ΝΑΙ

ΠΑΣΟΚ-Κ.Α.: ΟΧΙ

ΣΥΡΙΖΑ: ΠΡΝ

Κ.Κ.Ε.: ΟΧΙ

ΕΛΛΗΝ. ΛΥΣΗ: ΟΧΙ

Ν. ΑΡΙΣΤΕΡΑ: ΟΧΙ

ΝΙΚΗ: ΟΧΙ

ΠΛΕΥΣΗ ΕΛ.: ΠΡΝ

ΣΠΑΡΤΙΑΤΕΣ: ΟΧΙ

Άρθρο 9 όπως τροπ. ΚΑΤΑ ΠΛΕΙΟΨΗΦΙΑ

Ν.Δ.: ΝΑΙ

ΠΑΣΟΚ-Κ.Α.: ΝΑΙ

ΣΥΡΙΖΑ: ΠΡΝ

Κ.Κ.Ε.: ΟΧΙ

ΕΛΛΗΝ. ΛΥΣΗ: ΟΧΙ

Ν. ΑΡΙΣΤΕΡΑ: ΟΧΙ

ΝΙΚΗ: ΟΧΙ

ΠΛΕΥΣΗ ΕΛ.: ΟΧΙ

ΣΠΑΡΤΙΑΤΕΣ: ΟΧΙ

Άρθρο 10 ως έχει ΚΑΤΑ ΠΛΕΙΟΨΗΦΙΑ

Ν.Δ.: ΝΑΙ

ΠΑΣΟΚ-Κ.Α.: ΠΡΝ

ΣΥΡΙΖΑ: ΠΡΝ

Κ.Κ.Ε.: ΟΧΙ

ΕΛΛΗΝ. ΛΥΣΗ: ΟΧΙ

Ν. ΑΡΙΣΤΕΡΑ: ΟΧΙ

ΝΙΚΗ: ΟΧΙ

ΠΛΕΥΣΗ ΕΛ.: ΟΧΙ

ΣΠΑΡΤΙΑΤΕΣ: ΟΧΙ

Άρθρο 11 ως έχει ΚΑΤΑ ΠΛΕΙΟΨΗΦΙΑ

Ν.Δ.: ΝΑΙ

ΠΑΣΟΚ-Κ.Α.: ΠΡΝ

ΣΥΡΙΖΑ: ΠΡΝ

Κ.Κ.Ε.: ΟΧΙ

ΕΛΛΗΝ. ΛΥΣΗ: ΟΧΙ

Ν. ΑΡΙΣΤΕΡΑ: ΠΡΝ

ΝΙΚΗ: ΟΧΙ

ΠΛΕΥΣΗ ΕΛ.: ΠΡΝ

ΣΠΑΡΤΙΑΤΕΣ: ΠΡΝ

Άρθρο 12 όπως τροπ. ΚΑΤΑ ΠΛΕΙΟΨΗΦΙΑ

Ν.Δ.: ΝΑΙ

ΠΑΣΟΚ-Κ.Α.: ΠΡΝ

ΣΥΡΙΖΑ: ΠΡΝ

Κ.Κ.Ε.: ΟΧΙ

ΕΛΛΗΝ. ΛΥΣΗ: ΟΧΙ

Ν. ΑΡΙΣΤΕΡΑ: ΠΡΝ

ΝΙΚΗ: ΟΧΙ

ΠΛΕΥΣΗ ΕΛ.: ΟΧΙ

ΣΠΑΡΤΙΑΤΕΣ: ΠΡΝ

Άρθρο 13 όπως τροπ. ΚΑΤΑ ΠΛΕΙΟΨΗΦΙΑ

Ν.Δ.: ΝΑΙ

ΠΑΣΟΚ-Κ.Α.: ΠΡΝ

ΣΥΡΙΖΑ: ΠΡΝ

Κ.Κ.Ε.: ΟΧΙ

ΝΙΚΗ: ΟΧΙ
 ΠΛΕΥΣΗ ΕΛ.: ΠΡΝ
 ΣΠΑΡΤΙΑΤΕΣ: ΠΡΝ
 Άρθρο 28 ως έχει ΚΑΤΑ ΠΛΕΙΟΨΗΦΙΑ
 Ν.Δ.: ΝΑΙ
 ΠΑΣΟΚ-Κ.Α.: ΝΑΙ
 ΣΥΡΙΖΑ: ΠΡΝ
 Κ.Κ.Ε.: ΟΧΙ
 ΕΛΛΗΝ. ΛΥΣΗ: ΠΡΝ
 Ν. ΑΡΙΣΤΕΡΑ: ΠΡΝ
 ΝΙΚΗ: ΟΧΙ
 ΠΛΕΥΣΗ ΕΛ.: ΠΡΝ
 ΣΠΑΡΤΙΑΤΕΣ: ΟΧΙ
 Άρθρο 29 ως έχει ΚΑΤΑ ΠΛΕΙΟΨΗΦΙΑ
 Ν.Δ.: ΝΑΙ
 ΠΑΣΟΚ-Κ.Α.: ΠΡΝ
 ΣΥΡΙΖΑ: ΟΧΙ
 Κ.Κ.Ε.: ΟΧΙ
 ΕΛΛΗΝ. ΛΥΣΗ: ΟΧΙ
 Ν. ΑΡΙΣΤΕΡΑ: ΠΡΝ
 ΝΙΚΗ: ΟΧΙ
 ΠΛΕΥΣΗ ΕΛ.: ΟΧΙ
 ΣΠΑΡΤΙΑΤΕΣ: ΟΧΙ
 Άρθρο 30 όπως τροπ. ΚΑΤΑ ΠΛΕΙΟΨΗΦΙΑ
 Ν.Δ.: ΝΑΙ
 ΠΑΣΟΚ-Κ.Α.: ΟΧΙ
 ΣΥΡΙΖΑ: ΠΡΝ
 Κ.Κ.Ε.: ΟΧΙ
 ΕΛΛΗΝ. ΛΥΣΗ: ΟΧΙ
 Ν. ΑΡΙΣΤΕΡΑ: ΟΧΙ
 ΝΙΚΗ: ΟΧΙ
 ΠΛΕΥΣΗ ΕΛ.: ΟΧΙ
 ΣΠΑΡΤΙΑΤΕΣ: ΟΧΙ
 Άρθρο 31 όπως τροπ. ΚΑΤΑ ΠΛΕΙΟΨΗΦΙΑ
 Ν.Δ.: ΝΑΙ
 ΠΑΣΟΚ-Κ.Α.: ΟΧΙ
 ΣΥΡΙΖΑ: ΠΡΝ
 Κ.Κ.Ε.: ΟΧΙ
 ΕΛΛΗΝ. ΛΥΣΗ: ΟΧΙ
 Ν. ΑΡΙΣΤΕΡΑ: ΟΧΙ
 ΝΙΚΗ: ΟΧΙ
 ΠΛΕΥΣΗ ΕΛ.: ΟΧΙ
 ΣΠΑΡΤΙΑΤΕΣ: ΟΧΙ
 Άρθρο 32 όπως τροπ. ΚΑΤΑ ΠΛΕΙΟΨΗΦΙΑ
 Ν.Δ.: ΝΑΙ
 ΠΑΣΟΚ-Κ.Α.: ΟΧΙ
 ΣΥΡΙΖΑ: ΟΧΙ
 Κ.Κ.Ε.: ΟΧΙ
 ΕΛΛΗΝ. ΛΥΣΗ: ΠΡΝ
 Ν. ΑΡΙΣΤΕΡΑ: ΟΧΙ
 ΝΙΚΗ: ΟΧΙ
 ΠΛΕΥΣΗ ΕΛ.: ΟΧΙ
 ΣΠΑΡΤΙΑΤΕΣ: ΟΧΙ
 Άρθρο 33 ως έχει ΚΑΤΑ ΠΛΕΙΟΨΗΦΙΑ
 Ν.Δ.: ΝΑΙ
 ΠΑΣΟΚ-Κ.Α.: ΝΑΙ
 ΣΥΡΙΖΑ: ΠΡΝ
 Κ.Κ.Ε.: ΟΧΙ
 ΕΛΛΗΝ. ΛΥΣΗ: ΠΡΝ
 Ν. ΑΡΙΣΤΕΡΑ: ΠΡΝ
 ΝΙΚΗ: ΟΧΙ
 ΠΛΕΥΣΗ ΕΛ.: ΠΡΝ
 ΣΠΑΡΤΙΑΤΕΣ: ΟΧΙ
 Άρθρο 34 ως έχει ΚΑΤΑ ΠΛΕΙΟΨΗΦΙΑ
 Ν.Δ.: ΝΑΙ
 ΠΑΣΟΚ-Κ.Α.: ΝΑΙ
 ΣΥΡΙΖΑ: ΠΡΝ
 Κ.Κ.Ε.: ΟΧΙ
 ΕΛΛΗΝ. ΛΥΣΗ: ΟΧΙ
 Ν. ΑΡΙΣΤΕΡΑ: ΠΡΝ
 ΝΙΚΗ: ΟΧΙ

ΠΛΕΥΣΗ ΕΛ.: ΠΡΝ
 ΣΠΑΡΤΙΑΤΕΣ: ΟΧΙ
 Άρθρο 35 ως έχει ΚΑΤΑ ΠΛΕΙΟΨΗΦΙΑ
 Ν.Δ.: ΝΑΙ
 ΠΑΣΟΚ-Κ.Α.: ΝΑΙ
 ΣΥΡΙΖΑ: ΠΡΝ
 Κ.Κ.Ε.: ΟΧΙ
 ΕΛΛΗΝ. ΛΥΣΗ: ΠΡΝ
 Ν. ΑΡΙΣΤΕΡΑ: ΠΡΝ
 ΝΙΚΗ: ΟΧΙ
 ΠΛΕΥΣΗ ΕΛ.: ΠΡΝ
 ΣΠΑΡΤΙΑΤΕΣ: ΟΧΙ
 Άρθρο 36 όπως τροπ. ΚΑΤΑ ΠΛΕΙΟΨΗΦΙΑ
 Ν.Δ.: ΝΑΙ
 ΠΑΣΟΚ-Κ.Α.: ΝΑΙ
 ΣΥΡΙΖΑ: ΠΡΝ
 Κ.Κ.Ε.: ΠΡΝ
 ΕΛΛΗΝ. ΛΥΣΗ: ΝΑΙ
 Ν. ΑΡΙΣΤΕΡΑ: ΠΡΝ
 ΝΙΚΗ: ΝΑΙ
 ΠΛΕΥΣΗ ΕΛ.: ΠΡΝ
 ΣΠΑΡΤΙΑΤΕΣ: ΠΡΝ
 Άρθρο 37 ως έχει ΚΑΤΑ ΠΛΕΙΟΨΗΦΙΑ
 Ν.Δ.: ΝΑΙ
 ΠΑΣΟΚ-Κ.Α.: ΝΑΙ
 ΣΥΡΙΖΑ: ΠΡΝ
 Κ.Κ.Ε.: ΠΡΝ
 ΕΛΛΗΝ. ΛΥΣΗ: ΠΡΝ
 Ν. ΑΡΙΣΤΕΡΑ: ΠΡΝ
 ΝΙΚΗ: ΟΧΙ
 ΠΛΕΥΣΗ ΕΛ.: ΠΡΝ
 ΣΠΑΡΤΙΑΤΕΣ: ΝΑΙ
 ΥΠ. ΤΡΟΠ 277/12 ως έχει ΚΑΤΑ ΠΛΕΙΟΨΗΦΙΑ
 Ν.Δ.: ΝΑΙ
 ΠΑΣΟΚ-Κ.Α.: ΝΑΙ
 ΣΥΡΙΖΑ: ΠΡΝ
 Κ.Κ.Ε.: ΟΧΙ
 ΕΛΛΗΝ. ΛΥΣΗ: ΟΧΙ
 Ν. ΑΡΙΣΤΕΡΑ: ΟΧΙ
 ΝΙΚΗ: ΠΡΝ
 ΠΛΕΥΣΗ ΕΛ.: ΠΡΝ
 ΣΠΑΡΤΙΑΤΕΣ: ΠΡΝ
 ΥΠ. ΤΡΟΠ 278/13 ως έχει ΚΑΤΑ ΠΛΕΙΟΨΗΦΙΑ
 Ν.Δ.: ΝΑΙ
 ΠΑΣΟΚ-Κ.Α.: ΝΑΙ
 ΣΥΡΙΖΑ: ΠΡΝ
 Κ.Κ.Ε.: ΠΡΝ
 ΕΛΛΗΝ. ΛΥΣΗ: ΠΡΝ
 Ν. ΑΡΙΣΤΕΡΑ: ΠΡΝ
 ΝΙΚΗ: ΠΡΝ
 ΠΛΕΥΣΗ ΕΛ.: ΠΡΝ
 ΣΠΑΡΤΙΑΤΕΣ: ΠΡΝ
 Ακροτελεύτιο Άρθρο ως έχει ΚΑΤΑ ΠΛΕΙΟΨΗΦΙΑ
 Ν.Δ.: ΝΑΙ
 ΠΑΣΟΚ-Κ.Α.: ΟΧΙ
 ΣΥΡΙΖΑ: ΠΡΝ
 Κ.Κ.Ε.: ΟΧΙ
 ΕΛΛΗΝ. ΛΥΣΗ: ΟΧΙ
 Ν. ΑΡΙΣΤΕΡΑ: ΠΡΝ
 ΝΙΚΗ: ΟΧΙ
 ΠΛΕΥΣΗ ΕΛ.: ΟΧΙ
 ΣΠΑΡΤΙΑΤΕΣ: ΟΧΙ
 Επί του Συνόλου ΚΑΤΑ ΠΛΕΙΟΨΗΦΙΑ
 Ν.Δ.: ΝΑΙ
 ΠΑΣΟΚ-Κ.Α.: ΟΧΙ
 ΣΥΡΙΖΑ: ΠΡΝ
 Κ.Κ.Ε.: ΟΧΙ
 ΕΛΛΗΝ. ΛΥΣΗ: ΠΡΝ
 Ν. ΑΡΙΣΤΕΡΑ: ΠΡΝ
 ΝΙΚΗ: ΟΧΙ
 ΠΛΕΥΣΗ ΕΛ.: ΟΧΙ
 ΣΠΑΡΤΙΑΤΕΣ: ΟΧΙ

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Συνεπώς, το σχέδιο νόμου του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης: «Ενσωμάτωση της Οδηγίας (ΕΕ) 2022/2555 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Δεκεμβρίου 2022, σχετικά με μέτρα για υψηλό κοινό επίπεδο κυβερνοασφάλειας σε ολόκληρη την Ένωση, την τροποποίηση του Κανονισμού (ΕΕ) 910/2014 και της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972, και την κατάργηση της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/1148 (Οδηγία NIS 2) και άλλες διατάξεις», έγινε δεκτό κατά πλειοψηφία, σε μόνη συζήτηση, επί της αρχής, των άρθρων και του συνόλου και έχει ως εξής:

«Ενσωμάτωση της Οδηγίας (ΕΕ) 2022/2555 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Δεκεμβρίου 2022, σχετικά με μέτρα για υψηλό κοινό επίπεδο κυβερνοασφάλειας σε ολόκληρη την Ένωση, την τροποποίηση του Κανονισμού (ΕΕ) 910/2014 και της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972, και την κατάργηση της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/1148 (Οδηγία NIS 2) και άλλες διατάξεις

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΜΕΡΟΣ Α': ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ (ΕΕ) 2022/2555 ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ 14ΗΣ ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2022

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α': ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ

Άρθρο 1 Σκοπός

Άρθρο 2 Αντικείμενο (άρθρο 1 της Οδηγίας (ΕΕ) 2022/2555)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β': ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 3 Πεδίο εφαρμογής (άρθρο 2 της Οδηγίας (ΕΕ) 2022/2555)

Άρθρο 4 Βασικές και σημαντικές οντότητες (άρθρο 3 της Οδηγίας (ΕΕ) 2022/2555)

Άρθρο 5 Επιφύλαξη όσον αφορά τις τομεακές νομικές πράξεις της Ένωσης (άρθρο 4 της Οδηγίας (ΕΕ) 2022/2555)

Άρθρο 6 Ορισμοί (άρθρο 6 της Οδηγίας (ΕΕ) 2022/2555)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ': ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΕΝΑ ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΚΥΒΕΡΝΟΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

Άρθρο 7 Εθνική Στρατηγική Κυβερνοασφάλειας (άρθρο 7 της Οδηγίας (ΕΕ) 2022/2555)

Άρθρο 8 Αρμόδια αρχή και ενιαίο σημείο επαφής (άρθρο 8 της Οδηγίας (ΕΕ) 2022/2555)

Άρθρο 9 Εθνικό πλαίσιο διαχείρισης κυβερνοκρίσεων (άρθρο 9 της Οδηγίας (ΕΕ) 2022/2555)

Άρθρο 10 Ομάδες απόκρισης για συμβάντα που αφορούν στην ασφάλεια υπολογιστών (CSIRTs) (άρθρο 10 της Οδηγίας (ΕΕ) 2022/2555)

Άρθρο 11 Απαιτήσεις, τεχνικές ικανότητες και καθήκοντα των ομάδων απόκρισης για συμβάντα που αφορούν στην ασφάλεια υπολογιστών (CSIRTs) (άρθρο 11 της Οδηγίας (ΕΕ) 2022/2555)

Άρθρο 12 Συντονισμένη γνωστοποίηση ευπαθειών και ευρωπαϊκή βάση δεδομένων ευπαθειών (άρθρο 12 της Οδηγίας (ΕΕ) 2022/2555)

Άρθρο 13 Συνεργασία σε εθνικό επίπεδο (άρθρο 13 της Οδηγίας (ΕΕ) 2022/2555)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ': ΜΕΤΡΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΙΝΔΥΝΩΝ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΟΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΑΝΑΦΟΡΑΣ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΩΝ

Άρθρο 14 Διακυβέρνηση (άρθρο 20 της Οδηγίας (ΕΕ) 2022/2555)

Άρθρο 15 Μέτρα διαχείρισης κινδύνων στον τομέα της κυβερνοασφάλειας (άρθρο 21 και παρ. 1 άρθρου 24 της Οδηγίας (ΕΕ) 2022/2555)

Άρθρο 16 Υποχρεώσεις αναφοράς περιστατικών (άρθρο 23 της Οδηγίας (ΕΕ) 2022/2555)

Άρθρο 17 Τυποποίηση (άρθρο 25 της Οδηγίας (ΕΕ) 2022/2555)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε': ΔΙΚΑΙΟΔΟΣΙΑ ΚΑΙ ΚΑΤΑΧΩΡΙΣΗ

Άρθρο 18 Δικαιοδοσία και εδαφικότητα (άρθρο 26 της Οδηγίας (ΕΕ) 2022/2555)

Άρθρο 19 Μητρώο οντοτήτων (άρθρο 27 της Οδηγίας (ΕΕ) 2022/2555)

Άρθρο 20 Βάση δεδομένων καταχώρισης ονομάτων τομέα (άρθρο 28 της Οδηγίας (ΕΕ) 2022/2555)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ': ΑΝΤΑΛΛΑΓΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ

Άρθρο 21 Ρυθμίσεις για την ανταλλαγή πληροφοριών στον τομέα της κυβερνοασφάλειας (άρθρο 29 της Οδηγίας (ΕΕ) 2022/2555)

Άρθρο 22 Εθελούσια κοινοποίηση των σχετικών πληροφοριών (άρθρο 30 της Οδηγίας (ΕΕ) 2022/2555)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ': ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΚΑΙ ΚΥΡΩΣΕΙΣ

Άρθρο 23 Γενικές πτυχές που αφορούν την εποπτεία και την επιβολή (παρ. 5 άρθρου 8, παρ. 1 άρθρου 9, παρ. 2 άρθρου 10, παρ. 2 άρθρου 11 και άρθρο 31 της Οδηγίας (ΕΕ) 2022/2555)

Άρθρο 24 Μέτρα εποπτείας και επιβολής σε σχέση με βασικές οντότητες (άρθρο 32 της Οδηγίας (ΕΕ) 2022/2555)

Άρθρο 25 Μέτρα εποπτείας και επιβολής σε σχέση με σημαντικές οντότητες (άρθρο 33 της Οδηγίας (ΕΕ) 2022/2555)

Άρθρο 26 Γενικοί όροι για την επιβολή διοικητικών προστίμων σε βασικές και σημαντικές οντότητες - Κυρώσεις (άρθρο 34 και 36 της Οδηγίας (ΕΕ) 2022/2555)

Άρθρο 27 Παραβάσεις που συνεπάγονται παραβίαση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (άρθρο 35 της Οδηγίας (ΕΕ) 2022/2555)

Άρθρο 28 Αμοιβαία συνδρομή (άρθρο 37 της Οδηγίας (ΕΕ) 2022/2555)

Άρθρο 29 Ειδικότερες ρυθμίσεις για παρόχους δημόσιων δικτύων ηλεκτρονικών επικοινωνιών ή διαθέσιμων στο κοινό υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Η': ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΙΚΕΣ, ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ, ΤΕΛΙΚΕΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΓΟΥΜΕΝΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 30 Εξουσιοδοτικές διατάξεις

Άρθρο 31 Μεταβατικές και τελικές διατάξεις

Άρθρο 32 Καταργούμενες διατάξεις

ΜΕΡΟΣ Β': ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΡΧΗΣ ΚΥΒΕΡΝΟΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΛΟΙΠΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 33 Ρυθμίσεις προσωπικού Εθνικής Αρχής Κυβερνοασφάλειας - Τροποποίηση άρθρου 21 ν. 5086/2024

Άρθρο 34 Ρυθμίσεις για τον ορισμό Υπεύθυνου Ασφάλειας Συστημάτων Πληροφορικής και Επικοινωνιών - Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 18 ν. 4961/2022

Άρθρο 35 Ρυθμίσεις για τις περιοχές εκτός τηλεοπτικής κάλυψης

Άρθρο 36 Νέα προθεσμία διόρθωσης πρώτων εγγραφών - Δυνατότητα διόρθωσης πρώτων εγγραφών σε περιοχές που είχε λήξει η δυνατότητα αμφισβήτησης ανακριβούς εγγραφής με την ένδειξη «αγνώστου ιδιοκτήτη» - Τροποποίηση άρθρου 102 ν. 4623/2019

Άρθρο 37 Ρυθμίσεις για την υποστήριξη των πληροφοριακών συστημάτων μονάδων υγείας του Εθνικού Συστήματος Υγείας

Άρθρο 38 Τοπική πρόσκληση για πρόσληψη προσωρινών εκπαιδευτικών - Προσθήκη άρθρου 63Α στον ν. 4589/2019

Άρθρο 39 Διδακτικά βιβλία - Μητρώο Διδακτικών Βιβλίων - Ψηφιακή Βιβλιοθήκη Διδακτικών Βιβλίων - Τροποποίηση παρ. 5, 6, 7, 17 και 20 και προσθήκη παρ. 23 και 24 στο άρθρο 84 ν. 4823/2021

Άρθρο 40 Ανώτατο όριο αμοιβών ιατρών του Ειδικού Σώματος Ιατρών του Κέντρου Πιστοποίησης Αναπηρίας - Τροποποίηση παρ. 3 και 4 άρθρου 104 ν. 4961/2022

Άρθρο 41 Ρύθμιση αστικού συγκοινωνιακού έργου Περιφερειακής Ενότητας Θεσσαλονίκης - Τροποποίηση άρθρου 3, παρ. 4 άρθρου 11 και παρ. 1 άρθρου 26 ν. 4482/2017

Άρθρο 42 Οδηγοί για την εκτέλεση του συγκοινωνιακού έργου Οργανισμού Αστικών Συγκοινωνιών Θεσσαλονίκης

Άρθρο 43 Αδειοδότηση αστικού σιδηροδρόμου

Άρθρο 44 Οικονομικές καταστάσεις και εκθέσεις δραστηριότητας εργοληπτικών επιχειρήσεων

ΜΕΡΟΣ Γ': ΕΝΑΡΞΗ ΙΣΧΥΟΣ

Άρθρο 45 Έναρξη ισχύος

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι: ΤΟΜΕΙΣ ΥΨΗΛΗΣ ΚΡΙΣΙΜΟΤΗΤΑΣ (Παράρτημα Ι της Οδηγίας (ΕΕ) 2022/2555)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ: ΑΛΛΟΙ ΚΡΙΣΙΜΟΙ ΤΟΜΕΙΣ (Παράρτημα ΙΙ της Οδηγίας (ΕΕ) 2022/2555)

ΜΕΡΟΣ Α'
ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ (ΕΕ) 2022/2555
ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ
ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ 14ΗΣ ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2022

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'
ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ

Άρθρο 1
Σκοπός

Σκοπός του παρόντος Μέρους είναι η επίτευξη υψηλού επιπέδου κυβερνοασφάλειας με την ενσωμάτωση της Οδηγίας (ΕΕ) 2022/2555 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Δεκεμβρίου 2022, σχετικά με μέτρα για υψηλό κοινό επίπεδο κυβερνοασφάλειας σε ολόκληρη την Ένωση, την τροποποίηση του Κανονισμού (ΕΕ) 910/2014 και της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972, και την κατάργηση της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/1148 (Οδηγία NIS 2, L 333).

Άρθρο 2
Αντικείμενο
(άρθρο 1 της Οδηγίας (ΕΕ) 2022/2555)

Αντικείμενο του παρόντος Μέρους αποτελούν:

α) η εισαγωγή ρυθμίσεων για την Εθνική Στρατηγική Κυβερνοασφάλειας, ο ορισμός αρμόδιας αρχής για την κυβερνοασφάλεια και τη διαχείριση κυβερνοκρίσεων, ο ορισμός ενιαίου σημείου επαφής για την κυβερνοασφάλεια και ομάδων απόκρισης για τον παρόντος Μέρους, συμπεριλαμβανομένων [Computer Security Incident Response Team (CSIRT)],

β) ο καθορισμός μέτρων διαχείρισης κινδύνων στον τομέα της κυβερνοασφάλειας και η επιβολή υποχρεώσεων υποβολής αναφορών για τις οντότητες που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος Μέρους, συμπεριλαμβανομένων και των οντοτήτων που χαρακτηρίζονται κρίσιμες σύμφωνα με την Οδηγία (ΕΕ) 2022/2557 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Δεκεμβρίου 2022, για την ανθεκτικότητα των κρίσιμων οντοτήτων και την κατάργηση της Οδηγίας 2008/114/EK του Συμβουλίου (L 333),

γ) η πρόβλεψη κανόνων και υποχρεώσεων σχετικά με την ανταλλαγή πληροφοριών για την κυβερνοασφάλεια και

δ) η θέσπιση διατάξεων για την εν γένει εποπτεία και επιβολή μέτρων και κυρώσεων για την εφαρμογή του παρόντος Μέρους, έτσι ώστε να επιτυγχάνεται υψηλό επίπεδο κυβερνοασφάλειας στην Ελλάδα στο πλαίσιο των κανόνων και των στόχων της Οδηγίας (ΕΕ) 2022/2555 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Δεκεμβρίου 2022, σχετικά με μέτρα για υψηλό κοινό επίπεδο κυβερνοασφάλειας σε ολόκληρη την Ένωση, την τροποποίηση του Κανονισμού (ΕΕ) 910/2014 και της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972, και την κατάργηση της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/1148 (Οδηγία NIS 2).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'
ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 3
Πεδίο εφαρμογής
(άρθρο 2 της Οδηγίας (ΕΕ) 2022/2555)

1. Το παρόν Μέρος εφαρμόζεται σε δημόσιες ή ιδιωτικές οντότητες των τύπων που αναφέρονται στα Παραρτήματα I ή II του παρόντος νόμου, οι οποίες χαρακτηρίζονται ως μεσαίες επιχειρήσεις σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 2 του Παραρτήματος της Σύστασης 2003/361/EK της Επιτροπής, της 6ης Μαΐου 2003, σχετικά με τον ορισμό των πολύ μικρών, των μικρών και των μεσαίων επιχειρήσεων (L 124), ή υπερβαίνουν τα ανώτατα όρια για τις μεσαίες επιχειρήσεις που αναφέρονται στο εν λόγω άρθρο και οι οποίες είναι εγκατεστημένες ή παρέχουν τις υπηρεσίες τους ή ασκούν τις δραστηριότητές τους εντός της ελληνικής επικράτειας. Η παρ. 4 του άρθρου 3 του Παραρτήματος της εν λόγω

Σύστασης δεν εφαρμόζεται για τους σκοπούς του παρόντος.

2. Το παρόν Μέρος εφαρμόζεται, επίσης, στις οντότητες, στους τομείς και υποτομείς που αναφέρονται στα Παραρτήματα I ή II, ανεξάρτητα από το μέγεθός τους, εφόσον:

α) οι υπηρεσίες παρέχονται από: αα) παρόχους δημόσιων δικτύων ηλεκτρονικών επικοινωνιών ή διαθεσίμων στο κοινό υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών, αβ) παρόχους υπηρεσιών εμπιστοσύνης, αγ) μητρώα ονομάτων τομέα ανωτάτου επιπέδου και παρόχους υπηρεσιών συστήματος ονομάτων τομέα,

β) η οντότητα είναι ο μοναδικός πάροχος στη χώρα υπηρεσίας που είναι ουσιώδης για τη διατήρηση κρίσιμων κοινωνικών ή οικονομικών δραστηριοτήτων,

γ) η διατάραξη της υπηρεσίας που παρέχει η οντότητα θα μπορούσε να έχει σημαντικό αντίκτυπο στη δημόσια ασφάλεια, στη δημόσια τάξη ή στη δημόσια υγεία,

δ) η διατάραξη της υπηρεσίας που παρέχεται από την οντότητα θα μπορούσε να προκαλέσει σημαντικό συστημικό κίνδυνο, συμπεριλαμβανομένων των τομέων στους οποίους η διατάραξη αυτή θα μπορούσε να έχει διασυνωριακό αντίκτυπο,

ε) η οντότητα είναι κρίσιμη λόγω της ιδιαίτερης σημασίας της σε εθνικό ή περιφερειακό επίπεδο για τον συγκεκριμένο τομέα ή είδος υπηρεσίας ή για άλλους αλληλοεξαρτώμενους τομείς στη χώρα,

στ) η οντότητα είναι: στα) φορέας της κεντρικής κυβέρνησης, όπως αυτή ορίζεται στην περ. γ' της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4270/2014 (Α' 143), στβ) Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης α' βαθμού, στγ) Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης β' βαθμού.

3. Το παρόν Μέρος εφαρμόζεται σε οντότητες που χαρακτηρίζονται ως κρίσιμες οντότητες σύμφωνα με την Οδηγία (ΕΕ) 2022/2557 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Δεκεμβρίου 2022, για την ανθεκτικότητα των κρίσιμων οντοτήτων και την κατάργηση της Οδηγίας 2008/114/EK του Συμβουλίου (L 333), ανεξάρτητα από το μέγεθός τους.

4. Το παρόν Μέρος εφαρμόζεται σε οντότητες που παρέχουν υπηρεσίες καταχώρισης ονομάτων τομέα, ανεξάρτητα από το μέγεθός τους.

5. Το παρόν Μέρος εφαρμόζεται με την επιφύλαξη των μέτρων που λαμβάνει η χώρα για την προστασία της εθνικής ασφάλειας και του κυριαρχικού της δικαιώματος να διαφυλάσσει άλλες ουσιώδεις κρατικές λειτουργίες, συμπεριλαμβανομένων της διασφάλισης της εδαφικής ακεραιότητάς της και της διατήρησης της δημόσιας τάξης.

6. Το παρόν Μέρος δεν εφαρμόζεται σε οντότητες δημόσιας διοίκησης που ασκούν τις δραστηριότητές τους στους τομείς της εθνικής ασφάλειας, της δημόσιας τάξης, της άμυνας ή της επιβολής του νόμου, συμπεριλαμβανομένων της πρόληψης, της διακρίβωσης, της διαπίστωσης και της δίωξης ποινικών αδικημάτων. Τα μέτρα εποπτείας και επιβολής που αναφέρονται στο Κεφάλαιο Ζ' του παρόντος Μέρους δεν εφαρμόζονται στις οντότητες που εξαιρούνται σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο της περ. β) της παρ. 2 του άρθρου 30.

7. Η παρ. 6 και η περ. β) της παρ. 2 του άρθρου 30 δεν εφαρμόζονται όταν μια οντότητα ενεργεί ως πάροχος υπηρεσιών εμπιστοσύνης, σύμφωνα με την περ. 16 του άρθρου 3 του Κανονισμού (ΕΕ) 910/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23ης Ιουλίου 2014.

8. Το παρόν Μέρος δεν εφαρμόζεται σε οντότητες τις οποίες η Ελλάδα εξαιρεί από το πεδίο εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΕ) 2022/2554 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Δεκεμβρίου 2022, σχετικά με την ψηφιακή επιχειρησιακή ανθεκτικότητα του χρηματοοικονομικού τομέα και την τροποποίηση των Κανονισμών (ΕΚ) 1060/2009, (ΕΕ) 648/2012, (ΕΕ) 600/2014, (ΕΕ) 909/2014 και (ΕΕ) 2016/1011 (L 333), σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 2 του εν λόγω Κανονισμού.

9. Οι υποχρεώσεις που προβλέπονται στο παρόν Μέρος δεν περιλαμβάνουν την παροχή πληροφοριών, η γνωστοποίηση των οποίων θα ήταν αντίθετη προς ουσιώδη συμφέροντα εθνικής ασφάλειας, δημόσιας τάξης ή άμυνας της χώρας.

10. Ο παρών νόμος εφαρμόζεται με την επιφύλαξη του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των

φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της Οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων, L 119), του ν. 4624/2019 (Α' 137), του ν. 3471/2006 (Α' 133), του ν. 4267/2014 (Α' 137), του ν. 4411/2016 (Α' 142) και της Οδηγίας (ΕΕ) 2022/2557 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Δεκεμβρίου 2022, για την ανθεκτικότητα των κρίσιμων οντοτήτων και την κατάργηση της Οδηγίας 2008/114/ΕΚ του Συμβουλίου (L 333).

11. Με την επιφύλαξη του άρθρου 346 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, πληροφορίες που είναι εμπιστευτικές σύμφωνα με ενωσιακούς ή εθνικούς κανόνες, όπως κανόνες περί επιχειρηματικού απορρήτου, ανταλλάσσονται με την Επιτροπή και άλλες αρμόδιες αρχές σύμφωνα με τον παρόντα νόμο, μόνον εφόσον η ανταλλαγή αυτή είναι αναγκαία για την εφαρμογή των διατάξεών του. Οι ανταλλάσσόμενες πληροφορίες περιορίζονται σε ό,τι είναι συναφές και αναλογικό προς τον σκοπό της ανταλλαγής αυτής. Η ανταλλαγή πληροφοριών διαφυλάσσει το απόρρητο αυτών των πληροφοριών και προστατεύει τα συμφέροντα ασφάλειας και τα εμπορικά συμφέροντα των οικείων οντοτήτων.

12. Οι οντότητες, η Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας του άρθρου 3 του ν. 5086/2024 (Α' 23) και οι CSIRTs του άρθρου 10 του παρόντος επεξεργάζονται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα στον βαθμό που είναι αναγκαίο για τους σκοπούς του παρόντος νόμου και σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2016/679, μόνον εφόσον η εν λόγω επεξεργασία βασίζεται στο άρθρο 6 του εν λόγω Κανονισμού. Η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα δύναμει του παρόντος μέρους από παρόχους δημόσιων δικτύων ηλεκτρονικών επικοινωνιών ή παρόχους διαθέσιμων στο κοινό υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών πραγματοποιείται σύμφωνα με το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την προστασία των δεδομένων και για την προστασία της ιδιωτικότητας, καθώς και με τον ν. 4624/2019 και τον ν. 3471/2006.

Άρθρο 4 **Βασικές και σημαντικές οντότητες** **(άρθρο 3 της Οδηγίας (ΕΕ) 2022/2555)**

1. Για την εφαρμογή του παρόντος Μέρους, «βασικές οντότητες» θεωρούνται οι ακόλουθες οντότητες:

α) οντότητες στους τομείς και υποτομείς που αναφέρονται στο Παράρτημα Ι, οι οποίες υπερβαίνουν τα ανώτατα όρια για τις μεσαίες επιχειρήσεις που προβλέπονται στην παρ. 1 του άρθρου 2 του Παραρτήματος της Σύστασης 2003/361/ΕΚ της Επιτροπής, της 6ης Μαΐου 2003, σχετικά με τον ορισμό των πολύ μικρών, των μικρών και των μεσαίων επιχειρήσεων (L 124),

β) εγκεκριμένοι πάροχοι υπηρεσιών εμπιστοσύνης και μητρώα ονομάτων τομέα ανωτάτου επιπέδου, καθώς και πάροχοι υπηρεσιών συστήματος ονομάτων τομέα (Domain Name System), ανεξάρτητα από το μέγεθός τους,

γ) πάροχοι δημόσιων δικτύων ηλεκτρονικών επικοινωνιών ή διαθέσιμων στο κοινό υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών που χαρακτηρίζονται ως μεσαίες επιχειρήσεις, δύναμει της παρ. 1 του άρθρου 2 του Παραρτήματος της Σύστασης 2003/361/ΕΚ,

δ) οντότητες που αναφέρονται στην υποπερ. στα) της περ. στ) της παρ. 2 του άρθρου 3 του παρόντος,

ε) οποιεσδήποτε άλλες οντότητες των τομέων και υποτομέων που αναφέρονται στα Παραρτήματα Ι ή ΙΙ, οι οποίες προσδιορίζονται ως βασικές οντότητες σύμφωνα με τις περ. β) έως ε) της παρ. 2 του άρθρου 3 του παρόντος,

στ) οντότητες της παρ. 3 του άρθρου 3 του παρόντος, που προσδιορίζονται ως κρίσιμες οντότητες σύμφωνα με την Οδηγία (ΕΕ) 2022/2557 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Δεκεμβρίου 2022, για την ανθεκτικότητα των κρίσιμων οντοτήτων και την κατάργηση της Οδηγίας 2008/114/ΕΚ του Συμβουλίου (L 333),

ζ) οντότητες που αναγνωρίστηκαν, σύμφωνα με το άρθρο 4 του ν. 4577/2018 (Α' 199) και το άρθρο 16 της υπ' αρ. 1027/4.10.2019 απόφασης του Υπουργού Επικρατείας (Β' 3739), πριν

από τις 16 Ιανουαρίου 2023, ως φορείς εκμετάλλευσης βασικών υπηρεσιών.

2. Για την εφαρμογή του παρόντος Μέρους, οι οντότητες των τομέων και υποτομέων που αναφέρονται στα Παραρτήματα Ι ή ΙΙ, οι οποίες δεν θεωρούνται βασικές οντότητες σύμφωνα με την παρ. 1, θεωρούνται σημαντικές οντότητες. Σε αυτές περιλαμβάνονται οντότητες που προσδιορίζονται ως σημαντικές οντότητες σύμφωνα με τις περ. β) έως ε) της παρ. 2 του άρθρου 3.

3. Η Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας, σε συνεργασία με τις ανά τομέα αρμόδιες ρυθμιστικές/εποπτικές αρχές και λοιπούς εμπλεκόμενους εθνικούς φορείς, προσδιορίζει, τις βασικές ή σημαντικές οντότητες των περ. γ) έως ε) της παρ. 2 του άρθρου 3 που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος. Η Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας καταρτίζει κατάλογο βασικών και σημαντικών οντοτήτων, καθώς και οντοτήτων που παρέχουν υπηρεσίες καταχώρισης ονομάτων τομέα, σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 30. Για την κατάρτιση του καταλόγου, οι οντότητες που αναφέρονται σε αυτόν υποβάλλουν στην Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας, μέσω της ψηφιακής πλατφόρμας ή με κάθε άλλο τρόπο που ορίζεται με την απόφαση της παρ. 4 του άρθρου 30, εντός προθεσμίας δύο (2) μηνών από την έναρξη ισχύος του παρόντος, τις κάτωθι πληροφορίες:

α) την επωνυμία της οντότητας,
β) τη διεύθυνση και τα επικαιροποιημένα στοιχεία επικοινωνίας, συμπεριλαμβανομένων των διεθνών ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και των αριθμών τηλεφώνου της οντότητας, του εύρους των διαδικτυακών διευθύνσεων (IP ranges),
γ) το σύνολο των ονομάτων χώρου (domain names) που χρησιμοποιεί η οντότητα,

δ) κατά περίπτωση, τον σχετικό τομέα, υποτομέα και τύπο οντότητας που αναφέρεται στα Παραρτήματα Ι ή ΙΙ και

ε) κατά περίπτωση, κατάλογο των άλλων κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στα οποία παρέχουν υπηρεσίες που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος Μέρους.

4. Οι οντότητες της παρ. 3 κοινοποιούν στην Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας τις μεταβολές στα στοιχεία που υποβάλλονται μέσω της ψηφιακής πλατφόρμας της παρ. 4 του άρθρου 30, αμελλητί και σε κάθε περίπτωση εντός δύο (2) εβδομάδων από την ημερομηνία επέλευσης της μεταβολής, με την επιφύλαξη της παρ. 2 του άρθρου 19.

5. Το αργότερο έως τη 17η Απριλίου 2025 και ανά δύο (2) έτη, η Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας κοινοποιεί:

α) στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή και στην Ομάδα Συνεργασίας (Cooperation Group) για την υποστήριξη και τη διευκόλυνση της στρατηγικής συνεργασίας και την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των κρατών μελών, καθώς και την ενίσχυση της πίστης και της εμπιστοσύνης, τον αριθμό των βασικών και σημαντικών οντοτήτων σύμφωνα με την παρ. 3 για κάθε τομέα και υποτομέα που αναφέρεται στα Παραρτήματα Ι ή ΙΙ και

β) στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, πληροφορίες σχετικά με τον αριθμό των βασικών και σημαντικών οντοτήτων που προσδιορίζονται σύμφωνα με τις περ. β) έως ε) της παρ. 2 του άρθρου 3, τον τομέα και υποτομέα που αναφέρεται στα Παραρτήματα Ι ή ΙΙ στον οποίο ανήκουν, το είδος της υπηρεσίας που παρέχουν και την απόφαση της παρ. 3 του άρθρου 30.

6. Έως τη 17η Απριλίου 2025 και μετά από αίτημα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας κοινοποιεί στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή τα ονόματα των βασικών και σημαντικών οντοτήτων που αναφέρονται στην περ. β) της παρ. 5.

Άρθρο 5 **Επιφύλαξη όσον αφορά τις τομεακές** **νομικές πράξεις της Ένωσης** **(άρθρο 4 της Οδηγίας (ΕΕ) 2022/2555)**

1. Όταν οι τομεακές νομικές πράξεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης και οι εθνικές διατάξεις εναρμονίσής τους επιβάλλουν σε βασικές ή σημαντικές οντότητες να εγκρίνουν μέτρα διαχείρισης κινδύνων στον τομέα της κυβερνοασφάλειας ή να κοινοποιούν σημαντικά περιστατικά και όταν οι εν λόγω απαιτήσεις είναι τουλάχιστον ισοδύναμες ως προς το αποτέλεσμα με τις υποχρε-

ώσεις που ορίζονται στον παρόντα, οι σχετικές διατάξεις του παρόντος νόμου, συμπεριλαμβανομένων των διατάξεων για την εποπτεία και την επιβολή που προβλέπονται στο Κεφάλαιο Ζ, δεν εφαρμόζονται στις εν λόγω οντότητες. Όταν οι τομεακές νομικές πράξεις της Ένωσης και οι εθνικές διατάξεις εναρμονισής τους δεν καλύπτουν όλες τις οντότητες σε συγκεκριμένο τομέα που εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος, οι διατάξεις του παρόντος εξακολουθούν να εφαρμόζονται στις οντότητες που δεν καλύπτονται από τις εν λόγω τομεακές νομικές πράξεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

2. Οι απαιτήσεις που αναφέρονται στην παρ. 1 θεωρούνται ισοδύναμες ως προς το αποτέλεσμα με τις υποχρεώσεις που ορίζονται στο παρόν Μέρος όταν:

α) τα μέτρα διαχείρισης κινδύνων στον τομέα της κυβερνοασφάλειας είναι τουλάχιστον ισοδύναμα ως προς το αποτέλεσμα με εκείνα που προβλέπονται στις παρ. 1 και 2 του άρθρου 15 ή

β) η τομεακή νομική πράξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης προβλέπει άμεση πρόσβαση, κατά περίπτωση αυτόματη και απευθείας, στις κοινοποιήσεις περιστατικών από τη CSIRT της Εθνικής Αρχής Κυβερνοασφάλειας και εφόσον οι απαιτήσεις για την κοινοποίηση σημαντικών περιστατικών είναι τουλάχιστον ισοδύναμες ως προς το αποτέλεσμα με εκείνες που ορίζονται στις παρ. 1 έως 6 του άρθρου 16.

3. Οι διατάξεις του παρόντος σχετικά με τις υποχρεώσεις διαχείρισης κινδύνων στον τομέα της κυβερνοασφάλειας και αναφοράς περιστατικών, και σχετικά με την εποπτεία δεν εφαρμόζονται στις χρηματοπιστωτικές οντότητες που καλύπτονται από τον Κανονισμό (ΕΕ) 2022/2554 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Δεκεμβρίου 2022, σχετικά με την ψηφιακή επιχειρησιακή ανθεκτικότητα του χρηματοοικονομικού τομέα και την τροποποίηση των Κανονισμών (ΕΚ) 1060/2009, (ΕΕ) 648/2012, (ΕΕ) 600/2014, (ΕΕ) 909/2014 και (ΕΕ) 2016/1011 (L 333), τηρουμένης σε κάθε περίπτωση της υποχρέωσης συνεργασίας με την Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας, σύμφωνα με το άρθρο 13 του παρόντος.

Άρθρο 6 Ορισμοί

(άρθρο 6 της Οδηγίας (ΕΕ) 2022/2555)

Για την εφαρμογή του παρόντος νόμου, ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

α) «δικτυακό και πληροφοριακό σύστημα»:

αα) δίκτυο ηλεκτρονικών επικοινωνιών, όπως ορίζεται στην υποπερ. 9) της περ. Α του άρθρου 110 του ν. 4727/2020 (Α' 184),

αβ) κάθε συσκευή ή ομάδα διασυνδεδεμένων ή συναφών συσκευών, μία ή περισσότερες από τις οποίες, σύμφωνα με ένα πρόγραμμα, διενεργούν αυτόματη επεξεργασία ψηφιακών δεδομένων ή

αγ) ψηφιακά δεδομένα που αποθηκεύονται, υποβάλλονται σε επεξεργασία, ανακτώνται ή μεταδίδονται από στοιχεία που καλύπτονται από τις υποπερ. αα) και αβ) της παρούσας για τους σκοπούς της λειτουργίας, χρήσης, προστασίας και συντήρησής τους,

β) «ασφάλεια συστημάτων δικτύου και πληροφοριακών συστημάτων»: η ικανότητα των συστημάτων δικτύου και πληροφοριακών συστημάτων να ανθίστανται, σε δεδομένο επίπεδο εμπιστοσύνης, σε κάθε συμβάν που ενδέχεται να θέσει σε κίνδυνο τη διαθεσιμότητα, την αυθεντικότητα, την ακεραιότητα ή την εμπιστευτικότητα των αποθηκευμένων, διαβιβαζόμενων ή επεξεργασμένων δεδομένων ή των υπηρεσιών που προσφέρονται από τα εν λόγω συστήματα δικτύου και πληροφοριακών συστημάτων ή είναι προσβάσιμες μέσω αυτών,

γ) «κυβερνοασφάλεια»: η κυβερνοασφάλεια, όπως ορίζεται στο σημείο 1) του άρθρου 2 του Κανονισμού (ΕΕ) 2019/881 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Απριλίου 2019, σχετικά με τον ENISA («Οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την Κυβερνοασφάλεια») και με την πιστοποίηση της κυβερνοασφάλειας στον τομέα της τεχνολογίας πληροφοριών και επικοινωνιών και για την κατάρτιση του Κανονισμού (ΕΕ) 526/2013 (πράξη για την κυβερνοασφάλεια, L 151),

δ) «Εθνική Στρατηγική Κυβερνοασφάλειας»: συνεκτικό πλαίσιο το οποίο παρέχει στρατηγικούς στόχους και προτεραιότητες στον τομέα της κυβερνοασφάλειας και τη διακυβέρνηση για την επίτευξή τους,

ε) «παρ' ολίγον περιστατικό»: περιστατικό, το οποίο θα μπορούσε να έχει θέσει σε κίνδυνο τη διαθεσιμότητα, την αυθεντικότητα, την ακεραιότητα ή την εμπιστευτικότητα των αποθηκευμένων, διαβιβαζόμενων ή υφιστάμενων επεξεργασίας δεδομένων ή των υπηρεσιών που προσφέρονται ή είναι προσβάσιμες μέσω συστημάτων δικτύου και πληροφοριακών συστημάτων, αλλά το οποίο εμποδίστηκε ή δεν υλοποιήθηκε επιτυχώς,

στ) «περιστατικό»: κάθε συμβάν που θέτει σε κίνδυνο τη διαθεσιμότητα, την αυθεντικότητα, την ακεραιότητα ή το απόρρητο των δεδομένων που αποθηκεύονται, μεταδίδονται ή υποβάλλονται σε επεξεργασία ή των υπηρεσιών που προσφέρονται ή είναι προσβάσιμες μέσω συστημάτων δικτύου και πληροφοριακών συστημάτων,

ζ) «περιστατικό μεγάλης κλίμακας στον τομέα της κυβερνοασφάλειας»: περιστατικό το οποίο προκαλεί διατάραξη που υπερβαίνει την ικανότητα της χώρας να ανταποκριθεί σε αυτή ή το οποίο έχει σημαντικό αντίκτυπο σε τουλάχιστον δύο κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης,

η) «χειρισμός περιστατικών»: κάθε ενέργεια και διαδικασία που αποσκοπεί στην πρόληψη, τη διαπίστωση, την ανάλυση και τον περιορισμό ή την αντίδραση σε περιστατικό και την ανάκαμψη από αυτό,

θ) «κίνδυνος»: η πιθανότητα απώλειας ή διατάραξης που προκαλείται από περιστατικό και εκφράζεται ως συνδυασμός του μεγέθους της εν λόγω απώλειας ή διατάραξης και της πιθανότητας επέλευσής του εν λόγω περιστατικού,

ι) «κυβερνοαπειλή»: κυβερνοαπειλή, όπως ορίζεται στην περ. 8) του άρθρου 2 του Κανονισμού (ΕΕ) 2019/881,

ια) «σημαντική κυβερνοαπειλή»: κυβερνοαπειλή η οποία, βάσει των τεχνικών χαρακτηριστικών της, μπορεί να θεωρηθεί ότι έχει τη δυνατότητα να επηρεάσει σοβαρά τα συστήματα δικτύου και πληροφοριών μιας οντότητας ή των χρηστών υπηρεσιών της οντότητας, προκαλώντας σημαντική υλική ή μη υλική ζημία,

ιβ) «προϊόν ΤΠΕ»: προϊόν, όπως ορίζεται στην περ. 12) του άρθρου 2 του Κανονισμού (ΕΕ) 2019/881,

ιγ) «υπηρεσία ΤΠΕ»: υπηρεσία ΤΠΕ, όπως ορίζεται στην περ. 13) του άρθρου 2 του Κανονισμού (ΕΕ) 2019/881,

ιδ) «διαδικασία ΤΠΕ»: διαδικασία ΤΠΕ, όπως ορίζεται στην περ. 14) του άρθρου 2 του Κανονισμού (ΕΕ) 2019/881,

ιε) «ευπάθεια»: αδυναμία, ευαισθησία ή ελάττωμα προϊόντων ΤΠΕ ή υπηρεσιών ΤΠΕ που μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο εκμετάλλευσης από κυβερνοαπειλή,

ιστ) «πρότυπο»: πρότυπο, όπως ορίζεται στην περ. 1) του άρθρου 2 του Κανονισμού (ΕΕ) 1025/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Οκτωβρίου 2012, σχετικά με την ευρωπαϊκή τυποποίηση, την τροποποίηση των Οδηγιών του Συμβουλίου 89/686/ΕΟΚ και 93/15/ΕΟΚ και των Οδηγιών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου 94/9/ΕΚ, 94/25/ΕΚ, 95/16/ΕΚ, 97/23/ΕΚ, 98/34/ΕΚ, 2004/22/ΕΚ, 2007/23/ΕΚ, 2009/23/ΕΚ και 2009/105/ΕΚ και την κατάργηση της Απόφασης 87/95/ΕΟΚ του Συμβουλίου και της Απόφασης 1673/2006/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (L 316),

ιζ) «τεχνική προδιαγραφή»: τεχνική προδιαγραφή, όπως ορίζεται στην περ. 4) του άρθρου 2 του Κανονισμού (ΕΕ) 1025/2012,

ιη) «σημείο ανταλλαγής κίνησης διαδικτύου»: δικτυακή διευκόλυνση που επιτρέπει τη διασύνδεση περισσότερων από δύο ανεξάρτητων δικτύων (αυτόνομων συστημάτων), κυρίως με σκοπό τη διευκόλυνση της ανταλλαγής κίνησης στο διαδίκτυο, η οποία παρέχει διασύνδεση μόνο για αυτόνομα συστήματα και η οποία ούτε απαιτεί η κυκλοφορία στο διαδίκτυο που διέρχεται μεταξύ οποιουδήποτε ζεύγους συμμετεχόντων αυτόνομων συστημάτων να διέρχεται μέσω οποιουδήποτε τρίτου αυτόνομου συστήματος ούτε μεταβάλλει ή επηρεάζει με άλλο τρόπο την εν λόγω κίνηση,

ιθ) «σύστημα ονομάτων χώρου» ή «DNS»: ιεραρχικό κατανεμημένο σύστημα ονοματοδοσίας που επιτρέπει τον προσδιορισμό των διαδικτυακών υπηρεσιών και πόρων, επιτρέποντας στις συ-

σκευές των τελικών χρηστών να χρησιμοποιούν υπηρεσίες δρομολόγησης και συνδεσιμότητας στο διαδίκτυο για την πρόσβαση στις εν λόγω υπηρεσίες και πόρους,

κ) «πάροχος υπηρεσιών DNS»: οντότητα που παρέχει: κα) δημόσια διαθέσιμες υπηρεσίες αναδρομικής επίλυσης ονομάτων τομέα για τελικούς χρήστες του διαδικτύου ή κβ) έγκυρες υπηρεσίες επίλυσης ονομάτων τομέα για χρήση από τρίτους, με εξαίρεση τους εξυπηρετητές ονομάτων ρίζας,

κα) «μητρώο ονομάτων τομέα ανωτάτου επιπέδου» ή «μητρώο ονομάτων TLD»: οντότητα στην οποία έχει ανατεθεί συγκεκριμένος TLD και είναι υπεύθυνη για τη διαχείριση του TLD, συμπεριλαμβανομένης της καταχώρισης ονομάτων τομέα στο πλαίσιο του TLD και της τεχνικής λειτουργίας του TLD, συμπεριλαμβανομένης της λειτουργίας των εξυπηρετητών ονομάτων του, της συντήρησης των βάσεων δεδομένων του και της διανομής αρχείων ζώνης TLD σε διακομιστές ονομάτων, ανεξάρτητα από το αν οποιαδήποτε από τις εν λόγω πράξεις εκτελείται από την ίδια την οντότητα ή ανατίθεται εξωτερικά, αλλά εξαιρουμένων των περιπτώσεων στις οποίες τα ονόματα TLD χρησιμοποιούνται από μητρώο μόνο για δική της χρήση,

κβ) «οντότητα που παρέχει υπηρεσίες καταχώρισης ονομάτων τομέα»: καταχωρητής ή αντιπρόσωπος που ενεργεί για λογαριασμό καταχωρητών, όπως πάροχος υπηρεσιών καταχώρισης δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα ή πληρεξούσιος ή μεταπωλητής,

κγ) «ψηφιακή υπηρεσία»: υπηρεσία, όπως ορίζεται στην περ. β) της παρ. 2 του άρθρου 2 του π.δ. 81/2018 (Α' 151),

κδ) «υπηρεσία εμπιστοσύνης»: τεχνική προδιαγραφή, όπως ορίζεται στην περ. 16) του άρθρου 3 του Κανονισμού (ΕΕ) 910/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Ιουλίου 2014, σχετικά με την ηλεκτρονική ταυτοποίηση και τις υπηρεσίες εμπιστοσύνης για τις ηλεκτρονικές συναλλαγές στην εσωτερική αγορά και την κατάργηση της Οδηγίας 1999/93/ΕΚ (L 257),

κε) «πάροχος υπηρεσιών εμπιστοσύνης»: πάροχος υπηρεσιών εμπιστοσύνης, όπως ορίζεται στην περ. 19) του άρθρου 3 του Κανονισμού (ΕΕ) 910/2014,

κστ) «εγκεκριμένη υπηρεσία εμπιστοσύνης»: εγκεκριμένη υπηρεσία εμπιστοσύνης, όπως ορίζεται στην περ. 17) του άρθρου 3 του Κανονισμού (ΕΕ) 910/2014,

κζ) «εγκεκριμένος πάροχος υπηρεσιών εμπιστοσύνης»: εγκεκριμένος πάροχος υπηρεσιών εμπιστοσύνης, όπως ορίζεται στην περ. 20) του άρθρου 3 του Κανονισμού (ΕΕ) 910/2014,

κη) «επιγραμμική / διαδικτυακή αγορά»: επιγραμμική / διαδικτυακή αγορά, όπως ορίζεται στην παρ. 7 του άρθρου 3 του ν. 2251/1994 (Α' 191),

κθ) «επιγραμμική / διαδικτυακή μηχανή αναζήτησης»: επιγραμμική / διαδικτυακή μηχανή αναζήτησης, όπως ορίζεται στην περ. 5) του άρθρου 2 του Κανονισμού (ΕΕ) 2019/1150 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Ιουνίου 2019, για την προώθηση της δίκαιης μεταχείρισης και της διαφάνειας για τους επιχειρηματικούς χρήστες επιγραμμικών υπηρεσιών διαμεσολάβησης (L 186),

λ) «υπηρεσία υπολογιστικού νέφους»: ψηφιακή υπηρεσία που καθιστά δυνατή τη διαχείριση κατά παραγγελία και την ευρεία εξ αποστάσεως πρόσβαση σε κλιμακούμενη και ελαστική δεξαμενή κοινών υπολογιστικών πόρων, μεταξύ άλλων όταν οι πόροι αυτοί κατανέμονται σε διάφορα σημεία,

λα) «υπηρεσία κέντρου δεδομένων»: υπηρεσία που περιλαμβάνει δομές, ή ομάδες δομών, οι οποίες προορίζονται για την κεντρική φιλοξενία, διασύνδεση και λειτουργία εξοπλισμού τεχνολογίας πληροφοριών και δικτύων και παρέχουν υπηρεσίες αποθήκευσης, επεξεργασίας και μεταφοράς δεδομένων, καθώς και όλες τις εγκαταστάσεις και υποδομές διανομής ισχύος και περιβαλλοντικού ελέγχου,

λβ) «δίκτυο διανομής περιεχομένου»: δίκτυο γεωγραφικά κατανεμημένων εξυπηρετητών που αποσκοπεί στη διασφάλιση υψηλής διαθεσιμότητας και προσβασιμότητας ή ταχείας παράδοσης ψηφιακού περιεχομένου και ψηφιακών υπηρεσιών στους χρήστες του διαδικτύου για λογαριασμό παρόχων περιεχομένου και υπηρεσιών,

λγ) «πλατφόρμα υπηρεσιών κοινωνικής δικτύωσης»: πλατφόρμα που επιτρέπει στους τελικούς χρήστες να συνδέονται, να ανταλλάσσουν, να αναζητούν και να επικοινωνούν μεταξύ τους μέσω πολλαπλών ηλεκτρονικών μέσων, ιδίως μέσω συνομιλιών, αναρτήσεων, βίντεο και συστάσεων,

λδ) «εκπρόσωπος»: φυσικό ή νομικό πρόσωπο εγκατεστημένο στην Ελλάδα που έχει οριστεί ρητά να ενεργεί εξ ονόματος παρόχου υπηρεσιών Domain Name System (DNS), μητρώου ονομάτων top-level domain (TLD), οντότητας που παρέχει υπηρεσίες καταχώρισης ονομάτων τομέα, παρόχου υπηρεσιών υπολογιστικού νέφους, παρόχου υπηρεσιών κέντρου δεδομένων, παρόχου δικτύου διανομής περιεχομένου, παρόχου διαχειριζόμενων υπηρεσιών, παρόχου διαχειριζόμενων υπηρεσιών ασφάλειας, παρόχου επιγραμμικής / διαδικτυακής αγοράς, επιγραμμικής / διαδικτυακής μηχανής αναζήτησης ή πλατφόρμας υπηρεσιών κοινωνικής δικτύωσης που δεν είναι εγκατεστημένος στην Ευρωπαϊκή Ένωση, στον οποίο μπορεί να απευθύνεται η Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας ή CSIRT αντί της ίδιας της οντότητας όσον αφορά τις υποχρεώσεις της εν λόγω οντότητας δυνάμει του παρόντος νόμου,

λε) «οντότητα δημόσιας διοίκησης»: οντότητα που αναγνωρίζεται ως τέτοια σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο, μη συμπεριλαμβανομένων των δικαστηρίων, των κοινοβουλίων ή της κεντρικής τράπεζας, η οποία πληροί τα ακόλουθα κριτήρια:

λεα) έχει συσταθεί με σκοπό την κάλυψη αναγκών γενικού συμφέροντος και δεν έχει βιομηχανικό ή εμπορικό χαρακτήρα,

λεβ) έχει νομική προσωπικότητα ή δικαιούται εκ του νόμου να ενεργεί για λογαριασμό άλλης οντότητας με νομική προσωπικότητα,

λεγ) χρηματοδοτείται κατά το μεγαλύτερο μέρος από το κράτος, τις περιφερειακές αρχές ή άλλους οργανισμούς δημοσίου δικαίου, υπόκειται σε έλεγχο διαχείρισης από τις εν λόγω αρχές ή οργανισμούς ή έχει διοικητικό, διευθυντικό ή εποπτικό συμβούλιο, του οποίου περισσότερα από τα μισά μέλη διορίζονται από το κράτος, τις περιφερειακές αρχές ή άλλους οργανισμούς δημοσίου δικαίου,

λεδ) έχει την εξουσία να εκδίδει διοικητικές πράξεις που επηρεάζουν τα δικαιώματα φυσικών ή νομικών προσώπων στη διασυνοριακή κυκλοφορία προσώπων, αγαθών, υπηρεσιών ή κεφαλαίων,

λεστ) «δημόσιο δίκτυο ηλεκτρονικών επικοινωνιών»: δημόσιο δίκτυο ηλεκτρονικών επικοινωνιών, όπως ορίζεται στην υποπερ. 5) της περ. Α του άρθρου 110 του ν. 4727/2020,

λζ) «υπηρεσία ηλεκτρονικών επικοινωνιών»: υπηρεσία ηλεκτρονικών επικοινωνιών, όπως ορίζεται στην υποπερ. 39) της περ. Α του άρθρου 110 του ν. 4727/2020,

λη) «οντότητα»: φυσικό ή νομικό πρόσωπο που έχει συσταθεί και αναγνωρίζεται ως τέτοιο βάσει του εθνικού δικαίου του τόπου εγκατάστασής του ή του τόπου παροχής υπηρεσιών και άσκησης δραστηριοτήτων, το οποίο μπορεί, ενεργώντας για ίδιο λογαριασμό, να ασκεί δικαιώματα και να υπόκειται σε υποχρεώσεις,

ληθ) «πάροχος διαχειριζόμενων υπηρεσιών»: οντότητα που παρέχει υπηρεσίες σχετικές με την εγκατάσταση, τη διαχείριση, τη λειτουργία ή τη συντήρηση προϊόντων, δικτύων, υποδομών, εφαρμογών τεχνολογιών πληροφοριών και επικοινωνίας (ΤΠΕ) ή οποιωνδήποτε άλλων συστημάτων δικτύου και πληροφοριακών συστημάτων, μέσω συνδρομής ή ενεργού διαχείρισης που εκτελείται είτε στις εγκαταστάσεις των πελατών είτε εξ αποστάσεως,

μ) «πάροχος διαχειριζόμενων υπηρεσιών ασφάλειας»: πάροχος διαχειριζόμενων υπηρεσιών που εκτελεί ή παρέχει υποστήριξη για δραστηριότητες που σχετίζονται με τη διαχείριση κινδύνων κυβερνοασφάλειας, συμπεριλαμβανομένων της αντιμετώπισης περιστατικών, των δοκιμών διείσδυσης και των ελέγχων ασφάλειας,

μα) «ερευνητικός οργανισμός»: οντότητα η οποία έχει ως πρωταρχικό στόχο τη διεξαγωγή εφαρμοσμένης έρευνας ή πειραματικής ανάπτυξης με σκοπό την εκμετάλλευση των αποτελεσμάτων της εν λόγω έρευνας για εμπορικούς σκοπούς, αλλά δεν περιλαμβάνει εκπαιδευτικά ιδρύματα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ'
ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΕΝΑ ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΑ
ΠΛΑΙΣΙΑ ΚΥΒΕΡΝΟΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

Άρθρο 7
Εθνική Στρατηγική Κυβερνοασφάλειας
(άρθρο 7 της Οδηγίας (ΕΕ) 2022/2555)

1. Η Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας διαμορφώνει την Εθνική Στρατηγική Κυβερνοασφάλειας (Ε.Σ.Κ.) που προβλέπει τους στρατηγικούς στόχους, τους πόρους που απαιτούνται για την επίτευξη των εν λόγω στόχων και κατάλληλα μέτρα πολιτικής και ρυθμιστικά μέτρα, με σκοπό την επίτευξη και τη διατήρηση υψηλού επιπέδου κυβερνοασφάλειας. Η Ε.Σ.Κ. θεσπίζεται στο πλαίσιο της Στρατηγικής Εθνικής Ασφάλειας που διαμορφώνεται από το Κυβερνητικό Συμβούλιο Εθνικής Ασφάλειας, σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθρου 7 του ν. 4622/2019 (Α' 133).

Η Ε.Σ.Κ. περιλαμβάνει ιδίως:

α) στόχους και προτεραιότητες της στρατηγικής κυβερνοασφάλειας, που καλύπτουν ιδίως τους τομείς που αναφέρονται στα Παραρτήματα Ι και ΙΙ,

β) πλαίσιο διακυβέρνησης για την επίτευξη των στόχων και των προτεραιοτήτων που αναφέρονται στην περ. α), συμπεριλαμβανομένων των πολιτικών που αναφέρονται στην παρ. 2,

γ) πλαίσιο διακυβέρνησης που αποσαφηνίζει τους ρόλους και τις αρμοδιότητες των σχετικών ενδιαφερόμενων μερών σε εθνικό επίπεδο, το οποίο υποστηρίζει τη συνεργασία και τον συντονισμό σε εθνικό επίπεδο μεταξύ των αρμόδιων αρχών, του ενιαίου σημείου επαφής και των CSIRTs, δυνάμει του παρόντος μέρους, καθώς και τον συντονισμό και τη συνεργασία μεταξύ των εν λόγω φορέων και των αρμόδιων αρχών βάσει τομεακών νομικών πράξεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης,

δ) μηχανισμό για τον προσδιορισμό των σχετικών πάγιων στοιχείων και εκτίμηση των κινδύνων,

ε) προσδιορισμό των μέτρων για τη διασφάλιση της ετοιμότητας, της απόκρισης και της αποκατάστασης από περιστατικά, συμπεριλαμβανομένης της συνεργασίας μεταξύ του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα,

στ) κατάλογο των αρχών και ενδιαφερόμενων μερών που συμμετέχουν στην εφαρμογή της Ε.Σ.Κ.,

ζ) πλαίσιο πολιτικής για ενισχυμένο συντονισμό μεταξύ των αρμόδιων αρχών δυνάμει του παρόντος μέρους και των αρμόδιων αρχών που προβλέπονται στην Οδηγία (ΕΕ) 2022/2557 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Δεκεμβρίου 2022, για την ανθεκτικότητα των κρίσιμων οντοτήτων και την κατάργηση της Οδηγίας 2008/114/ΕΚ του Συμβουλίου (L 333) για την ανταλλαγή πληροφοριών, σχετικά με κινδύνους, κυβερνοαπειλές και περιστατικά, καθώς και σχετικά με κινδύνους, απειλές και περιστατικά εκτός κυβερνοχώρου, και την άσκηση εποπτικών καθηκόντων, κατά περίπτωση,

η) σχέδιο, συμπεριλαμβανομένων των αναγκαίων μέτρων, για την ενίσχυση του γενικού επιπέδου ευαισθητοποίησης των πολιτών στον τομέα της κυβερνοασφάλειας,

θ) τους κρίσιμους παράγοντες επιτυχίας για την επίτευξη των στρατηγικών και επιχειρησιακών στόχων.

2. Στο πλαίσιο της Ε.Σ.Κ., θεσπίζονται ιδίως πολιτικές:

α) εμπέδωσης της κυβερνοασφάλειας στην αλυσίδα εφοδιασμού προϊόντων τεχνολογιών πληροφοριών και επικοινωνιών (ΤΠΕ) και υπηρεσιών ΤΠΕ, που χρησιμοποιούνται από οντότητες για την παροχή των υπηρεσιών τους,

β) σχετικά με τη συμπεριληψη και τον προσδιορισμό των σχετικών με την κυβερνοασφάλεια απαιτήσεων για τα προϊόντα ΤΠΕ και τις υπηρεσίες ΤΠΕ στις δημόσιες συμβάσεις, συμπεριλαμβανομένων των σχετικών με την πιστοποίηση της κυβερνοασφάλειας, την κρυπτογράφηση, σε συνεργασία με την αρμόδια εθνική αρχή CRYPTO, και τη χρήση προϊόντων κυβερνοασφάλειας ανοικτού κώδικα,

γ) διαχείρισης ευπαθειών, συμπεριλαμβανομένης της προώθησης και της διευκόλυνσης της συντονισμένης γνωστοποίησης ευπαθειών σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 12,

δ) σχετικές με τη διατήρηση της γενικής διαθεσιμότητας, της

ακεραιότητας και της εμπιστευτικότητας του δημόσιου πυρήνα του ανοικτού διαδικτύου, συμπεριλαμβανομένης, κατά περίπτωση, της κυβερνοασφάλειας των υποβρύχιων καλωδίων επικοινωνιών,

ε) προώθησης της ανάπτυξης και της ενσωμάτωσης προηγμένων τεχνολογιών με στόχο την εφαρμογή προηγμένων μέτρων διαχείρισης κινδύνων στον τομέα της κυβερνοασφάλειας,

στ) προώθησης και ανάπτυξης της εκπαίδευσης και της κατάρτισης στην κυβερνοασφάλεια, ανάπτυξης δεξιοτήτων κυβερνοασφάλειας, ευαισθητοποίησης και ανάληψης πρωτοβουλιών έρευνας και ανάπτυξης, καθώς και σχετικά με την καθοδήγηση σε ορθές πρακτικές και ελέγχους κυβερνοϋγιεινής, με στόχο τους πολίτες, τα ενδιαφερόμενα μέρη και τις οντότητες,

ζ) στήριξης ακαδημαϊκών και ερευνητικών ιδρυμάτων για την ανάπτυξη, την ενίσχυση και την προώθηση της ανάπτυξης εργαλείων κυβερνοασφάλειας και ασφαλών υποδομών δικτύου,

η) συμπεριληψης σχετικών διαδικασιών και κατάλληλων εργαλείων ανταλλαγής πληροφοριών για τη στήριξη της εθελοντικής ανταλλαγής πληροφοριών για την κυβερνοασφάλεια μεταξύ οντοτήτων σύμφωνα με το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τον παρόντα νόμο,

θ) ενίσχυσης της κυβερνοανθεκτικότητας και της βάσης για την κυβερνοϋγιεινή των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων, ιδίως εκείνων που εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής του παρόντος μέρους, με την παροχή εύκολα προσβάσιμης καθοδήγησης και συνδρομής για τις ειδικές ανάγκες τους,

ι) προώθησης της ενεργητικής κυβερνοπροστασίας.

3. Η Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας κοινοποιεί την Ε.Σ.Κ. στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή εντός τριών (3) μηνών από την έγκριση της σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο της παρ. 5 του άρθρου 30. Από την ανωτέρω κοινοποίηση εξαιρούνται πληροφορίες που αφορούν στην εθνική ασφάλεια.

4. Η Ε.Σ.Κ. αξιολογείται σε τακτική βάση και τουλάχιστον ανά πέντε (5) έτη με βάση βασικούς δείκτες επιδόσεων και, όπου απαιτείται, επικαιροποιείται σύμφωνα με το δεύτερο εδάφιο της παρ. 5 του άρθρου 30. Το Σχέδιο Δράσης για την υλοποίηση της Ε.Σ.Κ. αξιολογείται και, εφόσον είναι αναγκαίο, επικαιροποιείται τουλάχιστον ανά δύο (2) έτη σύμφωνα με το δεύτερο εδάφιο της παρ. 5 του άρθρου 30.

5. Η Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας δύναται να υποβάλει, εφόσον το κρίνει αναγκαίο, στον Οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την Κυβερνοασφάλεια [European Union Agency for Cybersecurity (ENISA)] αίτημα για τη συνδρομή του, στην ανάπτυξη ή την επικαιροποίηση της Εθνικής Στρατηγικής Κυβερνοασφάλειας και των βασικών δεικτών επιδόσεων για την αξιολόγησή της, με σκοπό την εναρμόνισή της με τον παρόντα νόμο.

Άρθρο 8
Αρμόδια αρχή και ενιαίο σημείο επαφής
(άρθρο 8 της Οδηγίας (ΕΕ) 2022/2555)

1. Η Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας ορίζεται ως αρμόδια αρχή υπεύθυνη για την κυβερνοασφάλεια και για τα εποπτικά καθήκοντα που αναφέρονται στο Κεφάλαιο Ζ του παρόντος Μέρους και συμμετέχει στην Ομάδα Συνεργασίας για την υποστήριξη και τη διευκόλυνση της στρατηγικής συνεργασίας και την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των κρατών μελών, καθώς και την ενίσχυση της πίστης και της εμπιστοσύνης, κατά το άρθρο 14 της Οδηγίας 2022/2555.

2. Η Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας παρακολουθεί την εφαρμογή του παρόντος μέρους και αποτελεί το ενιαίο σημείο επαφής της Ελλάδας. Στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της, η Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας ασκεί καθήκοντα συνδέσμου για τη διασφάλιση της διασυνοριακής συνεργασίας της χώρας με τις αρμόδιες αρχές άλλων κρατών μελών και, κατά περίπτωση, με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τον Οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την Κυβερνοασφάλεια (ENISA), καθώς και για τη διασφάλιση διατομεακής συνεργασίας με άλλες αρμόδιες αρχές εντός της χώρας.

3. Η Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας κοινοποιεί στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, αμελλητί, τον ορισμό της ως αρμόδιας αρχής

της παρ. 1 και ενιαίου σημείου επαφής της παρ. 2, τα καθήκοντά της, καθώς και κάθε μεταγενέστερη αλλαγή. Η Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας αναρτά στον ιστότοπό της τον ορισμό της ως αρμόδιας αρχής.

Άρθρο 9
Εθνικό πλαίσιο διαχείρισης κυβερνοκρίσεων
(άρθρο 9 της Οδηγίας (ΕΕ) 2022/2555)

1. Η Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας ορίζεται ως αρμόδια για τη διαχείριση περιστατικών και κρίσεων μεγάλης κλίμακας στον τομέα της κυβερνοασφάλειας (αρχή διαχείρισης κυβερνοκρίσεων) και συμμετέχει στο Ευρωπαϊκό Δίκτυο οργανώσεων διασύνδεσης για κρίσεις στον κυβερνοχώρο (EU-CyCLONe).

2. Για τον καθορισμό των στόχων και της διαδικασίας για τη διαχείριση μεγάλης κλίμακας περιστατικών και κρίσεων στον τομέα της κυβερνοασφάλειας, καταρτίζεται εθνικό σχέδιο αντιμετώπισης περιστατικών μεγάλης κλίμακας και κρίσεων στον κυβερνοχώρο σύμφωνα με την παρ. 7 του άρθρου 30. Στο εν λόγω σχέδιο καθορίζονται ιδίως:

- α) οι στόχοι των εθνικών μέτρων και δραστηριοτήτων ετοιμότητας,
- β) τα καθήκοντα και οι αρμοδιότητες της Εθνικής Αρχής Κυβερνοασφάλειας ως αρχής διαχείρισης κυβερνοκρίσεων,
- γ) οι διαδικασίες διαχείρισης κυβερνοκρίσεων, συμπεριλαμβανομένης της ενσωμάτωσής τους στο γενικό εθνικό πλαίσιο διαχείρισης κρίσεων και στους διαύλους ανταλλαγής πληροφοριών,
- δ) τα εθνικά μέτρα ετοιμότητας, συμπεριλαμβανομένων ασκήσεων και δραστηριοτήτων κατάρτισης,
- ε) τα ενδιαφερόμενα μέρη δημόσιου και ιδιωτικού τομέα και οι υποδομές, και

στ) οι διαδικασίες μεταξύ των αρμόδιων αρχών και φορέων για τη διασφάλιση της αποτελεσματικής συμμετοχής και παροχής υποστήριξης εκ μέρους της χώρας στη συντονισμένη διαχείριση περιστατικών μεγάλης κλίμακας και κρίσεων στον τομέα της κυβερνοασφάλειας σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η απόφαση της παρ. 7 του άρθρου 30, με την οποία καταρτίζεται το εθνικό σχέδιο αντιμετώπισης περιστατικών μεγάλης κλίμακας και κρίσεων στον κυβερνοχώρο, εγκρίνεται εντός αποκλειστικής προθεσμίας ενός (1) μηνός από την υποβολή της στην Επιτροπή Συντονισμού για θέματα Κυβερνοασφάλειας του άρθρου 23 του ν. 5002/2022 (Α' 228), σε περίπτωση δε άπρακτης παρέλευσης της ανωτέρω προθεσμίας τεκμαίρεται ως σιωπηρώς εγκριθείσα. Τα έννομα αποτελέσματα της απόφασης του Διοικητή της Εθνικής Αρχής Κυβερνοασφάλειας επέρχονται είτε από την επομένη της ρητής έγκρισής της είτε από την επομένη της παρέλευσης ενός (1) μηνός από τη υποβολή της στην Επιτροπή. Το εθνικό σχέδιο έκτακτης ανάγκης της παρ. γ) του άρθρου 22 του ν. 5002/2022 αποτελεί μέρος του εθνικού σχεδίου του παρόντος.

3. Η Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας κοινοποιεί στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εντός τριών (3) μηνών από την έναρξη ισχύος του παρόντος, τον ορισμό της ως αρμόδιας αρχής της παρ. 1 και την ενημερώνει, αμελλητί, για τυχόν μεταγενέστερες αλλαγές. Επιπλέον, η Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας υποβάλλει στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή και στο Ευρωπαϊκό Δίκτυο Οργανισμών Διασύνδεσης για Κυβερνοκρίσεις (EU-CyCLONe), εντός τριών (3) μηνών από την έγκριση του εθνικού σχεδίου αντιμετώπισης περιστατικών μεγάλης κλίμακας και κρίσεων στον τομέα της κυβερνοασφάλειας, πληροφορίες σχετικά με τις απαιτήσεις της παρ. 2 αναφορικά με το εθνικό σχέδιο. Από την παροχή πληροφοριών εξαιρούνται συγκεκριμένες πληροφορίες, εφόσον κρίνεται αναγκαίο για λόγους εθνικής ασφάλειας.

Άρθρο 10
Ομάδες απόκρισης για συμβάντα που αφορούν
στην ασφάλεια υπολογιστών (CSIRTs)
(άρθρο 10 της Οδηγίας (ΕΕ) 2022/2555)

1. Η Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας ορίζεται ως αρμόδια ομάδα απόκρισης για συμβάντα που αφορούν στην ασφάλεια

υπολογιστών (Computer Security Incident Response Team - CSIRT) για τις οντότητες που εντάσσονται στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος μέρους. Ειδικά για τους οργανισμούς της περ. στ) της παρ. 2 του άρθρου 3, ως αρμόδια ομάδα απόκρισης για συμβάντα που αφορούν στην ασφάλεια υπολογιστών (CSIRT) ορίζεται η Ομάδα Αντιμετώπισης Ηλεκτρονικών Επιθέσεων (Εθνικό CERT) της Διεύθυνσης Κυβερνοχώρου της Εθνικής Υπηρεσίας Πληροφοριών (Ε.Υ.Π.).

2. Εφόσον κριθεί αναγκαίο για την επίτευξη υψηλού επιπέδου κυβερνοασφάλειας, δύναται να καθορίζονται και έτερες CSIRTs, σύμφωνα με την παρ. 8 του άρθρου 30.

3. Η CSIRT της Εθνικής Αρχής Κυβερνοασφάλειας επιτελεί συντονιστικό ρόλο των CSIRTs, για την επίτευξη των σκοπών του παρόντος άρθρου. Οι CSIRTs συμμορφώνονται με τις απαιτήσεις που ορίζονται στην παρ. 1 του άρθρου 11, καλύπτουν τουλάχιστον τους τομείς και τους υποτομείς που αναφέρονται στα Παραρτήματα I και II και είναι υπεύθυνες για τον χειρισμό περιστατικών. Οι CSIRTs επιλαμβάνονται συμβάντων που αφορούν στην ασφάλεια υπολογιστών του οικείου τομέα, εφόσον ζητηθεί η συνδρομή τους από την Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας, ιδίως σε περιπτώσεις σοβαρών, επείγοντων ή σημαντικού αριθμού συμβάντων που εξελίσσονται ταυτόχρονα. Για τα περιστατικά που αφορούν τις οντότητες της περ. στ) της παρ. 2 του άρθρου 3, επιλαμβάνεται απευθείας η Ομάδα Αντιμετώπισης Ηλεκτρονικών Επιθέσεων (Εθνικό CERT) της Διεύθυνσης Κυβερνοχώρου της Ε.Υ.Π.. Οι CSIRTs υποχρεούνται να ενημερώνουν αμελλητί την Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας για περιπτώσεις συμβάντων που διαπιστώνουν και αφορούν στην κυβερνοασφάλεια, καθώς και να την συνδράμουν αμελλητί στην εκτέλεση των καθηκόντων της σύμφωνα με την παρ. 1, εφόσον ζητηθεί από την ίδια.

4. Οι CSIRTs ανταλλάσσουν πληροφορίες με βασικές και σημαντικές οντότητες και άλλα σχετικά ενδιαφερόμενα μέρη, μέσω ασφαλών εργαλείων ανταλλαγής πληροφοριών. Η CSIRT της Εθνικής Αρχής Κυβερνοασφάλειας και οι άλλες CSIRTs, συνεργάζονται και, κατά περίπτωση, ανταλλάσσουν μέσω της Εθνικής Αρχής Κυβερνοασφάλειας πληροφορίες σύμφωνα με το άρθρο 21 του παρόντος με τομεακές ή διατομεακές κοινότητες βασικών και σημαντικών οντοτήτων. Επιπλέον, συμμετέχουν σε αξιολογήσεις από ομοτίμους που διοργανώνονται σύμφωνα με το άρθρο 19 της Οδηγίας (ΕΕ) 2022/2555 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Δεκεμβρίου 2022, σχετικά με μέτρα για υψηλό κοινό επίπεδο κυβερνοασφάλειας σε ολόκληρη την Ένωση, την τροποποίηση του Κανονισμού (ΕΕ) 910/2014 και της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972, και για την κατάρτιση της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/1148 (L 333) και επιδιώκουν την αποτελεσματική, αποδοτική και ασφαλή συνεργασία τους στο πλαίσιο του δικτύου CSIRTs.

5. Οι CSIRTs μπορούν να συνάπτουν σχέσεις συνεργασίας με τις εθνικές ομάδες αντιμετώπισης περιστατικών ασφάλειας σε υπολογιστές τρίτης χώρας, ιδίως με την ανταλλαγή πληροφοριών, χρησιμοποιώντας σχετικά πρωτόκολλα ανταλλαγής πληροφοριών, συμπεριλαμβανομένου του πρωτοκόλλου φωτεινού σηματοδότη (traffic light protocol - TLP), καθώς και να ανταλλάσσουν σχετικές πληροφορίες με αυτές, συμπεριλαμβανομένων δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της Οδηγίας 95/46/EK (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων, L 119). Επιπλέον, μπορούν να συνεργάζονται με εθνικές ομάδες αντιμετώπισης περιστατικών ασφάλειας σε υπολογιστές τρίτης χώρας ή με ισοδύναμους φορείς τρίτης χώρας, ιδίως με σκοπό την παροχή συνδρομής στον τομέα της κυβερνοασφάλειας.

6. Για την αντιμετώπιση συμβάντων στον τομέα της κυβερνοασφάλειας, δύναται να συστήνονται ειδικές ομάδες απόκρισης, σύμφωνα με την παρ. 9 του άρθρου 30. Οι εν λόγω ομάδες απόκρισης αποτελούνται από εκπροσώπους της Εθνικής Αρχής Κυβερνοασφάλειας, και εκπροσώπους είτε της αρμόδιας οργανικής

μονάδας του Γενικού Επιτελείου Εθνικής Άμυνας για θέματα κυβερνοάμυνας, είτε της Διεύθυνσης Κυβερνοχώρου της Εθνικής Υπηρεσίας Πληροφοριών είτε κατά περίπτωση των National Sectorial Focal Points (NSFP) της παρ. 6 του άρθρου 13. Καθήκοντα Συντονιστή ανατίθενται σε εκπρόσωποι των λοιπών υπηρεσιών υποδεικνύονται από τα κατά περίπτωση αρμόδια όργανα μετά από αίτημα του Διοικητή της Εθνικής Αρχής Κυβερνοασφάλειας. Σε περίπτωση μη υπόδειξης εκπροσώπου εντός της ταχθείσας από τον Διοικητή της Εθνικής Αρχής Κυβερνοασφάλειας προθεσμίας, η απόφαση του Διοικητή περί σύστασης της ομάδας απόκρισης εκδίδεται χωρίς τη συμμετοχή εκπροσώπου της οικείας υπηρεσίας. Για κάθε συμβάν, κάθε ειδική ομάδα απόκρισης καταθέτει στην αρμόδια οργανική μονάδα της Εθνικής Αρχής Κυβερνοασφάλειας προκαταρκτική αναφορά εντός είκοσι τεσσάρων (24) ωρών, πληρέστερη επικαιροποιημένη αναφορά εντός εβδομήντα δύο (72) ωρών, ή οποτεδήποτε ζητηθεί από την αρμόδια οργανική μονάδα της Εθνικής Αρχής Κυβερνοασφάλειας, καθώς και αναλυτική αναφορά για το συμβάν και τη διαχείρισή του, εντός ενός (1) μηνός από την έκδοση της απόφασης σύστασης της ομάδας. Τα έξοδα των μελών της ομάδας για την εκτέλεση του έργου που τους ανατίθεται βαρύνουν τον προϋπολογισμό της Εθνικής Αρχής Κυβερνοασφάλειας.

7. Η Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας κοινοποιεί στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, αμελλητί, την ταυτότητα των CSIRTs της παρ. 1, των τυχόν άλλων CSIRTs που ορίζονται με την απόφαση της παρ. 8 του άρθρου 30, τα αντίστοιχα καθήκοντά τους σε σχέση με βασικές και σημαντικές οντότητες, την CSIRT στην οποία ανατίθενται συντονιστικά καθήκοντα σύμφωνα με το παρόν άρθρο, καθώς και τυχόν μεταγενέστερες αλλαγές.

Άρθρο 11

Απαιτήσεις, τεχνικές ικανότητες και καθήκοντα των ομάδων απόκρισης για συμβάντα που αφορούν στην ασφάλεια υπολογιστών (CSIRTs) (άρθρο 11 της Οδηγίας (ΕΕ) 2022/2555)

1. Οι ομάδες απόκρισης για συμβάντα που αφορούν στην ασφάλεια υπολογιστών (CSIRTs) συμμορφώνονται με τις ακόλουθες απαιτήσεις:

α) εξασφαλίζουν υψηλό επίπεδο διαθεσιμότητας των διαύλων επικοινωνίας τους, αποφεύγοντας μοναδικά σημεία αστοχίας και διαθέτουν εναλλακτικούς τρόπους για εισερχόμενη και εξερχόμενη επικοινωνία με τρίτους ανά πάσα στιγμή, προσδιορίζουν σαφώς τους διαύλους επικοινωνίας και τους γνωστοποιούν στα μέλη της περιοχής ευθύνης τους και στους συνεργαζόμενους εταίρους,

β) οι εγκαταστάσεις των CSIRTs και τα υποστηρικτικά πληροφοριακά συστήματα βρίσκονται σε ασφαλείς χώρους,

γ) οι CSIRTs είναι εφοδιασμένες με κατάλληλο σύστημα διαχείρισης και δρομολόγησης αιτημάτων, ιδίως προκειμένου να διευκολύνεται η αποτελεσματική και αποδοτική άσκηση καθηκόντων,

δ) οι CSIRTs διασφαλίζουν την εμπιστευτικότητα και την αξιοπιστία των δραστηριοτήτων τους,

ε) οι CSIRTs είναι επαρκώς στελεχωμένες, ώστε να διασφαλίζουν τη διαθεσιμότητα των υπηρεσιών τους ανά πάσα στιγμή και διασφαλίζουν ότι το προσωπικό τους είναι κατάλληλα καταρτισμένο,

στ) οι CSIRTs είναι εξοπλισμένες με εφεδρικά συστήματα και εφεδρικό χώρο εργασίας για τη διασφάλιση της συνέχειας των υπηρεσιών τους.

Η CSIRT της Εθνικής Αρχής Κυβερνοασφάλειας, καθώς και οι λοιπές CSIRTs μπορούν να συμμετέχουν σε διεθνή δίκτυα συνεργασίας. Ιδίως η CSIRT της Εθνικής Αρχής Κυβερνοασφάλειας δύναται να επικουρείται από τις λοιπές CSIRTs για τη συμμετοχή της στα παραπάνω δίκτυα.

2. Οι CSIRTs είναι επιφορτισμένες με τα ακόλουθα καθήκοντα:

α) παρακολούθηση και ανάλυση κυβερνοαπειλών, ευπαθειών και περιστατικών σε εθνικό επίπεδο, αποκλειστικά για τους τομείς και οργανισμούς αρμοδιότητάς τους και, κατόπιν αιτήματος, πα-

ροχή συνδρομής σε επηρεαζόμενες βασικές και σημαντικές οντότητες σχετικά με την παρακολούθηση των συστημάτων δικτύου και πληροφοριακών συστημάτων τους σε πραγματικό χρόνο ή σχεδόν σε πραγματικό χρόνο,

β) παροχή έγκαιρων προειδοποιήσεων, ειδοποιήσεων, ανακοινώσεων και πληροφοριών σε εμπλεκόμενες βασικές και σημαντικές οντότητες, καθώς και σε αρμόδιες αρχές και άλλα σχετικά ενδιαφερόμενα μέρη σχετικά με κυβερνοαπειλές, ευπάθειες και περιστατικά, ει δυνατόν σε σχεδόν πραγματικό χρόνο,

γ) αντιμετώπιση περιστατικών και παροχή συνδρομής στις επηρεαζόμενες βασικές και σημαντικές οντότητες, κατά περίπτωση,

δ) συλλογή και ανάλυση εγκληματολογικών δεδομένων και δυναμική ανάλυση κινδύνων και περιστατικών και επίγνωση της κατάστασης σε θέματα κυβερνοασφάλειας,

ε) παροχή, κατόπιν αιτήματος βασικής ή σημαντικής οντότητας, προληπτικής σάρωσης των συστημάτων δικτύου και πληροφοριακών συστημάτων της οικείας οντότητας για τον εντοπισμό ευπαθειών με δυνητικό σημαντικό αντίκτυπο,

στ) συμμετοχή, μετά από απόφαση του Διοικητή της Εθνικής Αρχής Κυβερνοασφάλειας, στο δίκτυο CSIRTs του άρθρου 15 της Οδηγίας (ΕΕ) 2022/2555 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Δεκεμβρίου 2022, σχετικά με μέτρα για υψηλό κοινό επίπεδο κυβερνοασφάλειας σε ολόκληρη την Ένωση, την τροποποίηση του Κανονισμού (ΕΕ) 910/2014 και της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972, και για την κατάργηση της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/1148 (L 333) παροχή αμοιβαίας συνδρομής σύμφωνα με τις ικανότητες και τις αρμοδιότητές τους σε άλλα μέλη του δικτύου CSIRTs κατόπιν αιτήματός τους,

ζ) συμβολή στην ανάπτυξη ασφαλών εργαλείων ανταλλαγής πληροφοριών σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 10.

Οι CSIRTs μπορούν να διενεργούν προληπτική μη παρεμβατική σάρωση των δημοσίως προσβάσιμων συστημάτων δικτύου και πληροφοριακών συστημάτων βασικών και σημαντικών οντοτήτων, εφόσον δεν έχει αρνητικές συνέπειες για τη λειτουργία των υπηρεσιών των οντοτήτων. Η εν λόγω σάρωση διενεργείται για τον εντοπισμό ευπαθών ή επισφαλώς διαμορφωμένων συστημάτων δικτύου και πληροφοριακών συστημάτων και για την ενημέρωση των οικείων οντοτήτων.

Κατά την εκτέλεση των καθηκόντων που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο, οι CSIRTs μπορούν να δίνουν προτεραιότητα σε συγκεκριμένα καθήκοντα στο πλαίσιο προσέγγισης βάσει κινδύνου.

3. Οι CSIRTs δύνανται να συνεργάζονται με ενδιαφερόμενα μέρη του ιδιωτικού τομέα, με σκοπό την επίτευξη των στόχων του παρόντος νόμου. Προκειμένου να διευκολυνθεί η συνεργασία, οι CSIRTs προωθούν την υιοθέτηση και τη χρήση κοινών ή τυποποιημένων πρακτικών, συστημάτων ταξινόμησης και ταξινομιών σε σχέση με:

α) διαδικασίες διαχείρισης περιστατικών, β) διαχείριση κρίσεων, και γ) συντονισμένη γνωστοποίηση ευπαθειών σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 12.

Άρθρο 12

Συντονισμένη γνωστοποίηση ευπαθειών και ευρωπαϊκή βάση δεδομένων ευπαθειών (άρθρο 12 της Οδηγίας 2022/2555)

1. Στην CSIRT της Εθνικής Αρχής Κυβερνοασφάλειας ανατίθεται ο συντονιστικός ρόλος για τους σκοπούς της συντονισμένης γνωστοποίησης ευπαθειών. Η ως άνω CSIRT ενεργεί ως αξιόπιστος διαμεσολαβητής, διευκολύνοντας, όπου απαιτείται, την επικοινωνία μεταξύ του φυσικού ή νομικού προσώπου που αναφέρει την ευπάθεια και του κατασκευαστή ή του παρόχου των δυνητικά ευπαθών προϊόντων ΤΠΕ ή υπηρεσιών ΤΠΕ, κατόπιν αιτήματος ενός εκ των μερών. Τα καθήκοντα της ανωτέρω CSIRT στην οποία έχει ανατεθεί συντονιστικός ρόλος περιλαμβάνουν:

α) τον προσδιορισμό των οικείων οντοτήτων και την επικοινωνία με αυτές,

β) την παροχή συνδρομής στα φυσικά ή νομικά πρόσωπα που

αναφέρουν ευπάθειες, και

γ) τη διαπραγμάτευση χρονοδιαγραμμάτων γνωστοποίησης και τη διαχείριση ευπαθειών που επηρεάζουν πλείονες οντότητες.

2. Τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα μπορούν να αναφέρουν, εφόσον το ζητήσουν, ανώνυμα ευπάθειες στην CSIRT της παρ. 1. Η εν λόγω CSIRT διασφαλίζει ότι εκτελούνται επιμελείς ενέργειες παρακολούθησης όσον αφορά την αναφερθείσα ευπάθεια και διασφαλίζει την ανωνυμία του φυσικού ή νομικού προσώπου που αναφέρει την τρωτότητα. Στις περιπτώσεις που μια αναφερόμενη ευπάθεια θα μπορούσε να έχει σημαντικό αντίκτυπο σε οντότητες σε περισσότερα του ενός κράτη μέλη, η CSIRT της παρ. 1 συνεργάζεται, κατά περίπτωση, με άλλες CSIRTs στις οποίες έχει ανατεθεί συντονιστικός ρόλος στο πλαίσιο του δικτύου CSIRTs.

Άρθρο 13
Συνεργασία σε εθνικό επίπεδο
(άρθρο 13 της Οδηγίας (ΕΕ) 2022/2555)

1. Η Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας, ως αρμόδια αρχή, ενιαίο σημείο επαφής και ομάδα απόκρισης για συμβάντα που αφορούν στην ασφάλεια υπολογιστών (CSIRT), καθώς και οι CSIRTs των παρ. 1 και 2 του άρθρου 10 συνεργάζονται μεταξύ τους για την τήρηση των υποχρεώσεων που προβλέπονται στον παρόντα νόμο.

2. Οι CSIRTs λαμβάνουν αναφορές σοβαρών περιστατικών σύμφωνα με το άρθρο 16, καθώς και περιστατικών κυβερνοαπειλών και παρ' ολίγον περιστατικών σύμφωνα με το άρθρο 22. Οι CSIRTs ενημερώνουν, αμελλητί, την CSIRT της Εθνικής Αρχής Κυβερνοασφάλειας για κοινοποιήσιμες περιστατικών κυβερνοαπειλών και παρ' ολίγον περιστατικών που υποβάλλονται σύμφωνα με τον παρόντα νόμο.

3. Η Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας, οι CSIRTs και οι λοιπές αρμόδιες εθνικές αρχές ανταλλάσσουν συστηματικά πληροφορίες μεταξύ τους με στόχο την αποτελεσματικότερη άσκηση των καθηκόντων τους και ιδίως:

α) Η Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας κοινοποιεί σε κάθε αρμόδια CSIRT τα στοιχεία που υποβάλλονται σε αυτήν σύμφωνα με τις παρ. 3 και 4 του άρθρου 4.

β) Κάθε αρμόδια CSIRT, η οποία επιλαμβάνεται περιστατικού, ενημερώνει, αμελλητί και όχι αργότερα από είκοσι τέσσερις (24) ώρες, τη CSIRT της Εθνικής Αρχής Κυβερνοασφάλειας και κοινοποιεί σχετική έκθεση, καθώς και κάθε άλλη αιτούμενη πληροφορία εντός εβδομήντα δύο (72) ωρών.

γ) Στην Επιτροπή Συντονισμού για θέματα Κυβερνοασφάλειας αποστέλλονται:

γα) τα στοιχεία που κοινοποιούνται σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθρου 4, την παρ. 3 του άρθρου 9 και την παρ. 6 του άρθρου 16 του παρόντος και

γβ) τα αναγκαία στοιχεία και αναφορές σχετικά με την πρόοδο υλοποίησης της Εθνικής Στρατηγικής Κυβερνοασφάλειας.

δ) Η Επιτροπή Συντονισμού για θέματα Κυβερνοασφάλειας στο πλαίσιο της εκτέλεσης των αρμοδιοτήτων της, η Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας και οι φορείς που ορίζονται στην παρ. 1 του άρθρου 26 του ν. 5002/2022 υποχρεούνται να συνεργάζονται και να ανταλλάσσουν πληροφορίες, ιδίως αναφορικά με τη διαχείριση συμβάντος που ενέχει στρατηγικό κίνδυνο, σύμφωνα με την περ. α) του άρθρου 22 του ν. 5002/2022.

4. Προκειμένου να διασφαλιστεί η αποτελεσματική εκτέλεση των καθηκόντων και των υποχρεώσεων της Εθνικής Αρχής Κυβερνοασφάλειας ως αρμόδιας αρχής, ενιαίου σημείου επαφής και CSIRT, καθώς και των άλλων CSIRTs, συνεργάζονται, με κατάλληλο και συστηματικό τρόπο, οι εν λόγω φορείς και οι αρμόδιες αρχές επιβολής του νόμου, η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, η Αρχή Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών, οι αρμόδιες εθνικές αρχές που ορίζονται σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΚ) 300/2008 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Μαρτίου 2008, για τη θέσπιση κοινών κανόνων στο πεδίο της ασφάλειας της πολιτικής αεροπορίας και την κατάργηση του Κανονισμού (ΕΚ) 2320/2002 (L 97) και τον Κανονισμό (ΕΕ) 2018/1139 του Ευρωπαϊκού Κοινο-

βουλίου και του Συμβουλίου, της 4ης Ιουλίου 2018, για τη θέσπιση κοινών κανόνων στον τομέα της πολιτικής αεροπορίας και την ίδρυση Οργανισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την Αεροπορική Ασφάλεια, και για την τροποποίηση των Κανονισμών (ΕΚ) 2111/2005, (ΕΚ) 1008/2008, (ΕΕ) 996/2010, (ΕΕ) 376/2014 και των Οδηγιών 2014/30/ΕΕ και 2014/53/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, καθώς και για την κατάργηση των Κανονισμών (ΕΚ) 552/2004 και (ΕΚ) 216/2008 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και του Κανονισμού (ΕΟΚ) 3922/91 του Συμβουλίου (L 212), οι εποπτικοί φορείς που ορίζονται σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) 910/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Ιουλίου 2014, σχετικά με την ηλεκτρονική ταυτοποίηση και τις υπηρεσίες εμπιστοσύνης για τις ηλεκτρονικές συναλλαγές στην εσωτερική αγορά και την κατάργηση της Οδηγίας 1999/93/ΕΚ (L 257), οι αρμόδιες αρχές που ορίζονται σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2022/2554 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Δεκεμβρίου 2022, σχετικά με την ψηφιακή επιχειρησιακή ανθεκτικότητα του χρηματοοικονομικού τομέα και την τροποποίηση των Κανονισμών (ΕΚ) 1060/2009, (ΕΕ) 648/2012, (ΕΕ) 600/2014, (ΕΕ) 909/2014 και (ΕΕ) 2016/1011 (L 333), οι εθνικές ρυθμιστικές αρχές που ορίζονται σύμφωνα με την Οδηγία (ΕΕ) 2018/1972 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Δεκεμβρίου 2018, για τη θέσπιση του Ευρωπαϊκού Κώδικα Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών (L 321), οι αρμόδιες αρχές που ορίζονται σύμφωνα με την Οδηγία (ΕΕ) 2022/2557 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Δεκεμβρίου 2022, για την ανθεκτικότητα των κρίσιμων οντοτήτων και την κατάργηση της Οδηγίας 2008/114/ΕΚ του Συμβουλίου (L 333), καθώς και οι αρμόδιες αρχές που έχουν οριστεί σύμφωνα με άλλες τομεακές νομικές πράξεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εντός της χώρας.

5. Η Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας, ως αρμόδια εθνική αρχή σύμφωνα με τον παρόντα νόμο, και οι λοιπές αρμόδιες εθνικές αρχές σύμφωνα με την Οδηγία (ΕΕ) 2022/2557, συνεργάζονται και ανταλλάσσουν πληροφορίες σε τακτική βάση όσον αφορά τον προσδιορισμό των κρίσιμων οντοτήτων, τους κινδύνους, τις κυβερνοαπειλές και τα περιστατικά, καθώς και τους κινδύνους, τις απειλές και τα περιστατικά εκτός του κυβερνοχώρου, που επηρεάζουν βασικές οντότητες οι οποίες προσδιορίζονται ως κρίσιμες οντότητες σύμφωνα με την Οδηγία (ΕΕ) 2022/2557, και τα μέτρα που λαμβάνονται για την αντιμετώπιση των εν λόγω κινδύνων, απειλών και περιστατικών. Οι κατά τα ανωτέρω αρμόδιες αρχές και οι αρμόδιες αρχές που ορίζονται σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) 910/2014, τον Κανονισμό (ΕΕ) 2022/2554 και την Οδηγία (ΕΕ) 2018/1972 ανταλλάσσουν σχετικές πληροφορίες σε τακτική βάση, μεταξύ άλλων όσον αφορά συναφή περιστατικά και κυβερνοαπειλές.

6. Είναι δυνατός ο ορισμός αρχών, φορέων, υπηρεσιών ή οργανικών μονάδων της δημόσιας διοίκησης με ρυθμιστικές και εποπτικές αρμοδιότητες σε επιμέρους τομείς των Παραρτημάτων Ι και ΙΙ, ως τομεακών σημείων επαφής και συνεργασίας σε εθνικό επίπεδο με την Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας (National Sectorial Focal Points, NSFPs) σύμφωνα με την παρ. 11 του άρθρου 30. Οι NSFPs υποχρεούνται ιδίως να ενημερώνουν και να παρέχουν, αμελλητί, κάθε αναγκαία συνδρομή προς την Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας για την αντιμετώπιση και τη διαχείριση περιστατικών κυβερνοασφάλειας, καθώς και να συμμετέχουν σε Ομάδες Συνεργασίας για θέματα κυβερνοασφάλειας, οι οποίες συστήνονται από την Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας, με στόχο την εμβάθυνση της συνεργασίας σε εθνικό επίπεδο για την επίτευξη των σκοπών του παρόντος

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ'
ΜΕΤΡΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΙΝΔΥΝΩΝ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ
ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΟΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ
ΑΝΑΦΟΡΑΣ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΩΝ

Άρθρο 14
Διακυβέρνηση
(άρθρο 20 της Οδηγίας (ΕΕ) 2022/2555)

1. Τα όργανα διοίκησης των βασικών και σημαντικών οντοτήτων εγκρίνουν, εντός τριών (3) μηνών από την έναρξη ισχύος του παρόντος, τα μέτρα διαχείρισης κινδύνων στον τομέα της κυβερνοασφάλειας που λαμβάνουν οι εν λόγω οντότητες προκειμένου να συμμορφώνονται με το άρθρο 15, επιβλέπουν την εφαρμογή τους και είναι υπεύθυνα για την εκ μέρους των οντοτήτων παραβίαση των υποχρεώσεων του παρόντος άρθρου. Η παρούσα δεν θίγει τους ισχύοντες κανόνες περί ευθύνης στις οντότητες της δημόσιας διοίκησης, καθώς και την ευθύνη δημοσίων υπαλλήλων και αιρετών ή διορισμένων αξιωματούχων.

2. Τα μέλη των οργάνων διοίκησης των βασικών και σημαντικών οντοτήτων παρακολουθούν εκπαίδευση και διασφαλίζουν ότι οι βασικές και σημαντικές οντότητες παρέχουν όμοια κατάρτιση στους υπαλλήλους τους τουλάχιστον σε ετήσια βάση, προκειμένου να αποκτούν επαρκείς γνώσεις και δεξιότητες που τους επιτρέπουν να εντοπίζουν τους κινδύνους και να αξιολογούν τις πρακτικές διαχείρισης κινδύνων στον τομέα της κυβερνοασφάλειας και τον αντίκτυπό τους στις υπηρεσίες που παρέχει η οντότητα.

Άρθρο 15
Μέτρα διαχείρισης κινδύνων στον τομέα
της κυβερνοασφάλειας
(άρθρο 21 και παρ. 1 άρθρου 24 της Οδηγίας (ΕΕ)
2022/2555)

1. Οι βασικές και σημαντικές οντότητες λαμβάνουν κατάλληλα και αναλογικά τεχνικά, επιχειρησιακά και οργανωτικά μέτρα για τη διαχείριση των κινδύνων όσον αφορά την ασφάλεια συστημάτων δικτύου και πληροφοριακών συστημάτων που χρησιμοποιούν για τις δραστηριότητές τους ή για την παροχή των υπηρεσιών τους και για την πρόληψη ή ελαχιστοποίηση των επιπτώσεων των περιστατικών στους αποδέκτες των υπηρεσιών τους ή σε άλλες υπηρεσίες και οργανισμούς. Λαμβάνοντας υπόψη τα πλέον σύγχρονα και, κατά περίπτωση, σχετικά εθνικά, ευρωπαϊκά και διεθνή πρότυπα, καθώς και το κόστος εφαρμογής, τα μέτρα που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο εξασφαλίζουν επίπεδο ασφάλειας των συστημάτων δικτύου και πληροφοριακών συστημάτων ανάλογο προς τον εκάστοτε κίνδυνο. Κατά την αξιολόγηση της αναλογικότητας των εν λόγω μέτρων, λαμβάνονται υπόψη ο βαθμός έκθεσης της οντότητας σε κινδύνους, το μέγεθος της οντότητας, η πιθανότητα εμφάνισης περιστατικών και η σοβαρότητά τους, συμπεριλαμβανομένων των κοινωνικών και οικονομικών επιπτώσεων τους.

2. Τα μέτρα της παρ. 1 βασίζονται σε ολιστική προσέγγιση του κινδύνου που αποσκοπεί στην προστασία των συστημάτων δικτύου και πληροφοριακών συστημάτων και του φυσικού περιβάλλοντος των εν λόγω συστημάτων από περιστατικά, περιλαμβάνουν δε τουλάχιστον τα ακόλουθα:

- α) πολιτικές και διαδικασίες για την ανάλυση κινδύνου και την ασφάλεια των πληροφοριακών συστημάτων,
- β) διαχείριση περιστατικών,
- γ) επιχειρησιακή συνέχεια, όπως διαχείριση αντιγράφων ασφαλείας και αποκατάσταση έπειτα από καταστροφή, καθώς και διαχείριση των κρίσεων,
- δ) ασφάλεια της αλυσίδας εφοδιασμού, συμπεριλαμβανομένων των σχετικών με την ασφάλεια πτυχών που αφορούν τις σχέσεις μεταξύ κάθε οντότητας και των άμεσων προμηθευτών ή παρόχων υπηρεσιών της,
- ε) ασφάλεια στην απόκτηση, ανάπτυξη και συντήρηση συστημάτων δικτύου και πληροφοριακών συστημάτων, συμπεριλαμβανομένων του χειρισμού και της γνωστοποίησης ευπαθειών,
- στ) πολιτικές και διαδικασίες για την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των μέτρων διαχείρισης κινδύνων στον τομέα της κυβερνοασφάλειας,
- ζ) βασικές πρακτικές κυβερνοϋγιεινής και κατάρτιση στην κυβερνοασφάλεια,
- η) πολιτικές και διαδικασίες σχετικά με τη χρήση κρυπτογραφίας και, κατά περίπτωση, κρυπτογράφησης, σε συνεργασία με την εθνική αρχή CRYPTO, όπου απαιτείται,
- θ) ασφάλεια ανθρώπινων πόρων, πολιτικές ελέγχου πρόσβα-

σης και διαχείριση πάγιων στοιχείων,

ι) χρήση λύσεων πολυπαραγοντικής επαλήθευσης ταυτότητας ή συνεχούς επαλήθευσης ταυτότητας, ασφαλών φωνητικών επικοινωνιών, επικοινωνιών βίντεο και κειμένου και ασφαλών συστημάτων επικοινωνιών έκτακτης ανάγκης εντός της οντότητας, κατά περίπτωση.

3. Εφόσον τα μέτρα της περ. δ) της παρ. 2 κριθούν, σύμφωνα με την απόφαση της παρ. 15 του άρθρου 30, ως κατάλληλα, οι οντότητες λαμβάνουν υπόψη τις ευπάθειες που χαρακτηρίζουν κάθε άμεσο προμηθευτή και πάροχο υπηρεσιών, τη συνολική ποιότητα των προϊόντων και των πρακτικών κυβερνοασφάλειας των προμηθευτών και των παρόχων υπηρεσιών τους, συμπεριλαμβανομένων των ασφαλών διαδικασιών ανάπτυξής τους, καθώς και τα αποτελέσματα των συντονισμένων εκτιμήσεων κινδύνου των κρίσιμων αλυσίδων εφοδιασμού που διενεργούνται σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 22 της Οδηγίας 2022/2555.

4. Κάθε οντότητα που διαπιστώνει ότι δεν συμμορφώνεται με τα μέτρα που προβλέπονται στην παρ. 2 λαμβάνει, αμελλητί, όλα τα αναγκαία, κατάλληλα και αναλογικά διορθωτικά μέτρα.

5. Οι βασικές και οι σημαντικές οντότητες:

α) Ορίζουν ένα αρμόδιο στέλεχός τους, ανάλογον προσόντων και εμπειρογνωμοσύνης, ως Υπεύθυνο Ασφάλειας Συστημάτων Πληροφορικής και Επικοινωνιών (Υ.Α.Σ.Π.Ε.), ο οποίος αναλαμβάνει:

αα) τη διαχείριση πάσης φύσεως επικοινωνιών και επαφών με την Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας,

ββ) την επιμέλεια και τον εσωτερικό συντονισμό για τη συμμόρφωση της οικείας οντότητας με τις απαιτήσεις του παρόντος άρθρου, καθώς και τις απαιτήσεις αναφοράς περιστατικών σύμφωνα με το άρθρο 16.

Στον Υ.Α.Σ.Π.Ε. παρέχονται από την οικεία οντότητα οι αναγκαίοι πόροι για την εκτέλεση των καθηκόντων του. Τα καθήκοντα του Υ.Α.Σ.Π.Ε. είναι ασυμβίβαστα με αυτά του Υπευθύνου Προστασίας Δεδομένων (Υ.Π.Δ.) του άρθρου 37 του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της Οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων, L 119) και των άρθρων 7 και 8 του ν. 4624/2019 (Α' 137). Ο Υ.Α.Σ.Π.Ε. διαθέτει κατάλληλο επίπεδο αυτονομίας στη λήψη αποφάσεων, τη δυνατότητα εφαρμογής τους από τις επιμέρους οργανικές μονάδες της οντότητας, την ενημέρωση των οργάνων διοίκησης, τον συντονισμό της διαχείρισης περιστατικών ασφαλείας, καθώς και των διαδικασιών εφαρμογής των σχεδίων επιχειρησιακής συνέχειας και ανάκαμψης από καταστροφή. Για τους φορείς της κεντρικής κυβέρνησης, όπως αυτή ορίζεται στην περ. γ' της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4270/2014 (Α' 143), εφαρμόζονται τα άρθρα 18 και 19 του ν. 4961/2022 (Α' 146), σχετικά με τον ορισμό, τα προσόντα και τα καθήκοντα του Υ.Α.Σ.Π.Ε..

β) Τηρούν ενιαία πολιτική κυβερνοασφάλειας, σύμφωνα με το προτυποποιημένο υπόδειγμα της παρ. 14 του άρθρου 30, στην οποία συμπεριλαμβάνεται το σύνολο των επιμέρους μέτρων, πολιτικών και διαδικασιών της παρ. 2 του παρόντος. Σε περίπτωση τήρησης από τον φορέα επιμέρους καταγεγραμμένων πολιτικών και διαδικασιών, που αφορούν κατ' ελάχιστο τα μέτρα συμμόρφωσης της παρ. 2 του παρόντος, η ενιαία πολιτική κυβερνοασφάλειας παραπέμπει για τις επιμέρους λεπτομέρειες στις πολιτικές και διαδικασίες αυτές. Η ενιαία πολιτική κυβερνοασφάλειας υποβάλλεται προς έγκριση αναφορικά με την πληρότητά της από τις βασικές οντότητες στην Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας, τουλάχιστον ετησίως. Η υποβολή της ενιαίας πολιτικής κυβερνοασφάλειας από τις σημαντικές οντότητες δύναται να είναι υποχρεωτική με απόφαση της παρ. 15 του άρθρου 30. Προϋπόθεση εξέτασης της ενιαίας πολιτικής αποτελεί η καταβολή του παραβόλου εποπτείας της παρ. 1 του άρθρου 23.

γ) Τηρούν συνολική καταγραφή των υλικών και άυλων πληροφοριακών και επικοινωνιακών αγαθών, τα οποία ιεραρχούνται βάσει της κρίσιμότητάς τους.

6. Προκειμένου να αποδειχθεί η συμμόρφωση με τις απαιτή-

σεις των παρ. 1 και 2, δύναται να απαιτηθεί από βασικές και σημαντικές οντότητες να χρησιμοποιούν συγκεκριμένα προϊόντα ΤΠΕ, υπηρεσίες ΤΠΕ και διαδικασίες ΤΠΕ, που αναπτύσσονται από τη βασική ή σημαντική οντότητα ή παρέχονται από τρίτους και πιστοποιούνται στο πλαίσιο ευρωπαϊκών συστημάτων πιστοποίησης κυβερνοασφάλειας που θεσπίζονται σύμφωνα με το άρθρο 49 του Κανονισμού (ΕΕ) 2019/881 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Απριλίου 2019, σχετικά με τον ENISA («Οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την Κυβερνοασφάλεια») και με την πιστοποίηση της κυβερνοασφάλειας στον τομέα της τεχνολογίας πληροφοριών και επικοινωνιών και για την κατάργηση του Κανονισμού (ΕΕ) 526/2013 (πράξη για την κυβερνοασφάλεια, L 151). Επίσης, δύναται να προβλέπονται μέτρα ενθάρρυνσης των βασικών και σημαντικών οντοτήτων να χρησιμοποιούν εγκεκριμένες υπηρεσίες εμπιστοσύνης.

Άρθρο 16
Υποχρεώσεις αναφοράς περιστατικών
(άρθρο 23 της Οδηγίας 2022/2555)

1. Οι βασικές και σημαντικές οντότητες κοινοποιούν, αμελλητί, στην ομάδα απόκρισης για συμβάντα που αφορούν στην ασφάλεια υπολογιστών (CSIRT) της Εθνικής Αρχής Κυβερνοασφάλειας κάθε περιστατικό που έχει σημαντικό αντίκτυπο στην παροχή των υπηρεσιών τους, σύμφωνα με την παρ. 3 (σημαντικό περιστατικό). Οι οντότητες της περ. στ) της παρ. 2 του άρθρου 3 κοινοποιούν τα περιστατικά του παρόντος άρθρου στην CSIRT της Εθνικής Υπηρεσίας Πληροφοριών με ταυτόχρονη ενημέρωση της Εθνικής Αρχής Κυβερνοασφάλειας. Κατά περίπτωση, οι οικείες οντότητες κοινοποιούν, χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση, στους αποδέκτες των υπηρεσιών τους σημαντικά περιστατικά που ενδέχεται να επηρεάσουν αρνητικά την παροχή των εν λόγω υπηρεσιών. Οι εν λόγω οντότητες αναφέρουν, μεταξύ άλλων, κάθε πληροφορία που επιτρέπει στην Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας να προσδιορίσει διασυννοριακές επιπτώσεις του περιστατικού. Η απλή πράξη κοινοποίησης δεν συνεπάγεται ευθύνη της κοινοποιούσας οντότητας. Σε περίπτωση διασυννοριακού ή διατομεακού σημαντικού περιστατικού, η Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας παρέχει, αμελλητί, στα ενιαία σημεία επαφής της παρ. 8 τις σχετικές πληροφορίες που της κοινοποιούνται σύμφωνα με την παρ. 4.

2. Οι βασικές και σημαντικές οντότητες κοινοποιούν, αμελλητί, στους κατά περίπτωση αποδέκτες των υπηρεσιών τους, που ενδέχεται να επηρεαστούν από σημαντική κυβερνοαπειλή, μέτρα ή διορθωτικές ενέργειες που μπορούν αυτοί να λάβουν για την αντιμετώπιση της συγκεκριμένης απειλής. Οι οντότητες ενημερώνουν, επίσης, τους εν λόγω αποδέκτες για τη σημαντική κυβερνοαπειλή.

3. Ένα περιστατικό θεωρείται σημαντικό αν:

α) έχει προκαλέσει ή μπορεί να προκαλέσει σοβαρή λειτουργική διατάραξη των υπηρεσιών ή οικονομική ζημία για την οικεία οντότητα,

β) έχει επηρεάσει ή μπορεί να επηρεάσει άλλα φυσικά ή νομικά πρόσωπα προκαλώντας σημαντική υλική ή μη υλική ζημία.

4. Για την κοινοποίηση της παρ. 1, οι οικείες οντότητες υποβάλλουν στην Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας:

α) χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση και σε κάθε περίπτωση εντός είκοσι τεσσάρων (24) ωρών από τη στιγμή που αντιλήφθηκαν το σημαντικό περιστατικό, προειδοποίηση, η οποία, κατά περίπτωση, αναφέρει αν υπάρχει υποψία ότι το σημαντικό περιστατικό προκλήθηκε από παράνομες ή κακόβουλες ενέργειες ή θα μπορούσε να έχει διασυννοριακό αντίκτυπο,

β) χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση και σε κάθε περίπτωση εντός εβδομήντα δύο (72) ωρών από τη στιγμή που αντιλήφθηκαν το σημαντικό περιστατικό, κοινοποίηση περιστατικού, η οποία, κατά περίπτωση, επικαιροποιεί τις πληροφορίες που αναφέρονται στην περ. α) και, επιπλέον, περιλαμβάνει μια αρχική αξιολόγηση του σημαντικού περιστατικού, μεταξύ άλλων της σοβαρότητας και των επιπτώσεών του, καθώς και, εφόσον υπάρχουν, τις ενδείξεις της παραβίασης,

γ) κατόπιν αιτήματος της Εθνικής Αρχής Κυβερνοασφάλειας,

ενδιάμεση έκθεση σχετικά με τις σχετικές επικαιροποιήσεις της κατάστασης,

δ) τελική έκθεση το αργότερο εντός ενός (1) μηνός μετά από την υποβολή της κοινοποίησης περιστατικού σύμφωνα με την περ. β), η οποία περιλαμβάνει τα ακόλουθα:

δα) λεπτομερή περιγραφή του περιστατικού, μεταξύ άλλων της σοβαρότητας και των επιπτώσεών του, δβ) το είδος της απειλής ή τη βασική αιτία που ενδεχομένως προκάλεσε το περιστατικό, δγ) εφαρμοζόμενα και εν εξελίξει μέτρα μετριασμού, δδ) κατά περίπτωση, τον διασυννοριακό αντίκτυπο του περιστατικού,

ε) σε περίπτωση εν εξελίξει περιστατικού κατά τον χρόνο υποβολής της τελικής έκθεσης που αναφέρεται στην περ. δ), οι οικείες οντότητες υποβάλλουν έκθεση προόδου τη δεδομένη στιγμή και τελική έκθεση εντός ενός (1) μηνός από τον εκ μέρους τους χειρισμό του σημαντικού περιστατικού.

Κατά παρέκκλιση της περ. β), ο πάροχος υπηρεσιών εμπιστοσύνης ενημερώνει την Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας αναφορικά με σημαντικά περιστατικά που επηρεάζουν την παροχή των υπηρεσιών εμπιστοσύνης του, χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση και σε κάθε περίπτωση εντός είκοσι τεσσάρων (24) ωρών από τη στιγμή που έλαβε γνώση του σημαντικού περιστατικού.

5. Η Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας παρέχει στην κοινοποιούσα οντότητα, αμελλητί και ει δυνατόν εντός είκοσι τεσσάρων (24) ωρών από τη λήψη της έγκαιρης προειδοποίησης που αναφέρεται στην περ. α) της παρ. 4, απάντηση που συμπεριλαμβάνει αρχική αντίδραση σχετικά με το σημαντικό περιστατικό και, κατόπιν αιτήματος της οντότητας, καθοδήγηση ή επιχειρησιακές συμβουλές σχετικά με την εφαρμογή πιθανών μέτρων μετριασμού. Η Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας παρέχει πρόσθετη τεχνική υποστήριξη, εφόσον το ζητήσει η οικεία οντότητα. Όταν υπάρχουν υπόνοιες ότι το σημαντικό περιστατικό είναι ποινικού χαρακτήρα, η Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας παρέχει, επίσης, καθοδήγηση σχετικά με την αναφορά του σημαντικού περιστατικού στις αρμόδιες εισαγγελικές αρχές ή στην αρμόδια Διεύθυνση της Ελληνικής Αστυνομίας.

6. Κατά περίπτωση, και ιδίως όταν το σημαντικό περιστατικό αφορά και άλλα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η CSIRT της Εθνικής Αρχής Κυβερνοασφάλειας ενημερώνει, αμελλητί, τα άλλα επηρεαζόμενα κράτη μέλη και τον Οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την Κυβερνοασφάλεια (ENISA) σχετικά με το σημαντικό περιστατικό. Οι πληροφορίες αυτές περιλαμβάνουν το είδος των πληροφοριών που λαμβάνονται σύμφωνα με την παρ. 4. Στο πλαίσιο αυτό, η Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας διαφυλάσσει, σύμφωνα με το ενωσιακό και το εθνικό δίκαιο, την ασφάλεια και τα εμπορικά συμφέροντα της οντότητας, καθώς και την εμπιστευτικότητα των παρεχόμενων πληροφοριών.

7. Όταν η ευαισθητοποίηση του κοινού είναι αναγκαία για την πρόληψη σημαντικού περιστατικού ή για την αντιμετώπιση σημαντικού εν εξελίξει περιστατικού, ή όταν η γνωστοποίηση του σημαντικού περιστατικού είναι προς το δημόσιο συμφέρον, η Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας δύναται, κατόπιν διαβούλευσης με την οικεία οντότητα, να ενημερώσει το κοινό σχετικά με το σημαντικό περιστατικό ή να απαιτήσει από την οντότητα να ενημερώσει το κοινό εντός ορισμένης προθεσμίας.

8. Η Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας διαβιβάζει τις κοινοποιήσεις που λαμβάνει σύμφωνα με την παρ. 1 στα ενιαία σημεία επαφής τυχόν άλλων επηρεαζόμενων κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

9. Η Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας ως ενιαίο σημείο επαφής υποβάλλει στον ENISA, ανά τρεις (3) μήνες, συνοπτική έκθεση, η οποία περιλαμβάνει ανωνυμοποιημένα και συγκεντρωτικά δεδομένα σχετικά με σημαντικά περιστατικά, περιστατικά, κυβερνοαπειλές και παρ' ολίγον περιστατικά που κοινοποιούνται σύμφωνα με την παρ. 1 του παρόντος και το άρθρο 22.

10. Η Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας παρέχει στις αρμόδιες αρχές, που ορίζονται σύμφωνα με την Οδηγία (ΕΕ) 2022/2557 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Δεκεμβρίου 2022, για την ανθεκτικότητα των κρίσιμων οντοτήτων και την κατάργηση της Οδηγίας 2008/114/ΕΚ του Συμβουλίου (L 333), πληροφορίες σχετικά με σημαντικά περιστατικά, περιστατικά, κυβερνοαπειλές και παρ' ολίγον περιστατικά που κοινοποι-

ούνται σύμφωνα με την παρ. 1 του παρόντος και το άρθρο 22 από οντότητες που προσδιορίζονται ως κρίσιμες οντότητες σύμφωνα με την Οδηγία (ΕΕ) 2022/2557.

Άρθρο 17
Τυποποίηση
(άρθρο 25 της Οδηγίας (ΕΕ) 2022/2555)

Για την αποτελεσματική εφαρμογή των παρ. 1 και 2 του άρθρου 15, μπορεί να προβλέπεται, με απόφαση του Διοικητή της Εθνικής Αρχής Κυβερνοασφάλειας και αφού ληφθούν υπόψη οι τυχόν κατευθύνσεις που εκδίδει ο Οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την Κυβερνοασφάλεια (ENISA), χωρίς να επιβάλλεται ούτε να ευνοείται η χρήση συγκεκριμένου είδους τεχνολογίας, η θέσπιση μέτρων ενθάρρυνσης της χρήσης ευρωπαϊκών και διεθνών αποδεκτών προτύπων και τεχνικών προδιαγραφών σχετικών με την ασφάλεια συστημάτων δικτύου και πληροφοριακών συστημάτων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε'
ΔΙΚΑΙΟΔΟΣΙΑ ΚΑΙ ΚΑΤΑΧΩΡΙΣΗ

Άρθρο 18
Δικαιοδοσία και εδαφικότητα
(άρθρο 26 της Οδηγίας (ΕΕ) 2022/2555)

1. Οι οντότητες που είναι εγκατεστημένες ή παρέχουν υπηρεσίες ή ασκούν δραστηριότητα στη χώρα και εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος Μέρους θεωρούνται ότι υπόκεινται στη δικαιοδοσία της, εκτός αν πρόκειται για:

α) παρόχους δημόσιων δικτύων ηλεκτρονικών επικοινωνιών ή παρόχους διαθέσιμων στο κοινό υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών, οι οποίοι θεωρείται ότι εμπίπτουν στη δικαιοδοσία άλλου κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο οποίο παρέχουν τις υπηρεσίες τους,

β) παρόχους υπηρεσιών Domain Name System (DNS), μητρώα ονομάτων top-level domain (TLD), οντότητες που παρέχουν υπηρεσίες καταχώρισης ονομάτων τομέα, παρόχους υπηρεσιών υπολογιστικού νέφους, παρόχους υπηρεσιών κέντρων δεδομένων, παρόχους δικτύων διανομής περιεχομένου, παρόχους διαχειριζόμενων υπηρεσιών, παρόχους διαχειριζόμενων υπηρεσιών ασφάλειας, καθώς και παρόχους επιγραμμικών / διαδικτυακών αγορών, επιγραμμικών / διαδικτυακών μηχανών αναζήτησης ή πλατφορμών υπηρεσιών κοινωνικής δικτύωσης, που θεωρείται ότι εμπίπτουν στη δικαιοδοσία άλλου κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο οποίο έχουν την κύρια εγκατάστασή τους σύμφωνα με την παρ. 2,

γ) οντότητες δημόσιας διοίκησης, που θεωρείται ότι υπάγονται στη δικαιοδοσία άλλου κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης που τις έχει συστήσει.

2. Για την εφαρμογή του παρόντος μέρους, οντότητα που αναφέρεται στην περ. β) της παρ. 1 θεωρείται ότι έχει την κύρια εγκατάστασή της στην ημεδαπή εφόσον σε αυτήν λαμβάνονται κυρίως οι αποφάσεις που σχετίζονται με τα μέτρα διαχείρισης κινδύνων στον τομέα της κυβερνοασφάλειας. Αν δεν μπορεί να προσδιοριστεί το κράτος μέλος σύμφωνα με το προηγούμενο εδάφιο, η κύρια εγκατάσταση θεωρείται ότι βρίσκεται στην ημεδαπή εφόσον σε αυτήν διεξάγονται οι επιχειρήσεις κυβερνοασφάλειας. Αν δεν μπορεί να προσδιοριστεί το κράτος μέλος σύμφωνα με το προηγούμενο εδάφιο, η κύρια εγκατάσταση θεωρείται ότι βρίσκεται στην ημεδαπή εφόσον η οικεία οντότητα έχει στην Ελλάδα την εγκατάστασή με τον μεγαλύτερο αριθμό εργαζομένων στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

3. Αν μια οντότητα που αναφέρεται στην περ. β) της παρ. 1 δεν είναι εγκατεστημένη στην Ευρωπαϊκή Ένωση, αλλά προσφέρει υπηρεσίες εντός αυτής, ορίζει υποχρεωτικώς εκπρόσωπο στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Μια τέτοια οντότητα θεωρείται ότι υπόκειται στη δικαιοδοσία της Ελλάδας εφόσον ο εκπρόσωπος είναι εγκατεστημένος σε αυτήν. Ελλείψει εκπροσώπου, σύμφωνα με την παρούσα, στην Ευρωπαϊκή Ένωση, η οντότητα που παρέχει υπηρεσίες στην Ελλάδα υπέχει ευθύνη για παραβίαση των υποχρε-

ώσεων του παρόντος μέρους.

4. Ο ορισμός εκπροσώπου από οντότητα που αναφέρεται στην περ. β) της παρ. 1 δεν θίγει τις νομικές ενέργειες που μπορούν να αναληφθούν κατά της ίδιας της οντότητας.

5. Αν υποβληθεί στην Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας αίτημα αμοιβαίας συνδρομής σε σχέση με οντότητα που αναφέρεται στην παρ. 1, οι αρμόδιες σύμφωνα με το παρόν Μέρος αρχές, λαμβάνουν, εντός των ορίων του εν λόγω αιτήματος, κατάλληλα μέτρα εποπτείας και επιβολής σε σχέση με την οικεία οντότητα, η οποία παρέχει υπηρεσίες ή διαθέτει το σύστημα δικτύου και πληροφοριών στην ελληνική επικράτεια.

Άρθρο 19
Μητρώο οντοτήτων
(άρθρο 27 της Οδηγίας (ΕΕ) 2022/2555)

1. Οι πάροχοι υπηρεσιών Domain Name System (DNS), τα μητρώα ονομάτων top-level domain (TLD), οι οντότητες που παρέχουν υπηρεσίες καταχώρισης ονομάτων τομέα, οι πάροχοι υπηρεσιών υπολογιστικού νέφους, οι πάροχοι υπηρεσιών κέντρων δεδομένων, οι πάροχοι δικτύων διανομής περιεχομένου, οι πάροχοι διαχειριζόμενων υπηρεσιών, οι πάροχοι διαχειριζόμενων υπηρεσιών ασφάλειας, καθώς και οι πάροχοι επιγραμμικών αγορών, επιγραμμικών μηχανών αναζήτησης ή πλατφορμών υπηρεσιών κοινωνικής δικτύωσης, υποβάλλουν υποχρεωτικώς στην Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας, το αργότερο έως τις 17 Ιανουαρίου 2025, τις ακόλουθες πληροφορίες:

α) την επωνυμία της οντότητας,

β) τον σχετικό τομέα, υποτομέα και τύπο οντότητας που αναφέρεται στα Παραρτήματα I και II, κατά περίπτωση,

γ) τη διεύθυνση της κύριας εγκατάστασης της οντότητας και των άλλων νόμιμων εγκαταστάσεων της στην Ευρωπαϊκή Ένωση ή, αν δεν είναι εγκατεστημένη σε αυτή, τη διεύθυνση του εκπροσώπου της, ο οποίος έχει οριστεί σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 18,

δ) επικαιροποιημένα στοιχεία επικοινωνίας, συμπεριλαμβανομένων των διευθύνσεων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και των αριθμών τηλεφώνου της οντότητας και, κατά περίπτωση, του εκπροσώπου της, ο οποίος έχει οριστεί σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 18,

ε) τα κράτη μέλη στα οποία η οντότητα παρέχει υπηρεσίες και στ) το εύρος Internet Protocol (IP) της οντότητας.

2. Οι οντότητες που αναφέρονται στην παρ. 1 κοινοποιούν στην Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας, αμελλητί και, σε κάθε περίπτωση, εντός τριών (3) μηνών από την ημερομηνία επέλευσης της μεταβολής, μεταβολές στις πληροφορίες που υπέβαλαν.

3. Με την παραλαβή των πληροφοριών που αναφέρονται στις παρ. 1 και 2, εκτός από τις πληροφορίες που αναφέρονται στην περ. στ) της παρ. 1, η Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας τις διαβιβάζει στον Οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την Κυβερνοασφάλεια (ENISA).

Άρθρο 20
Βάση δεδομένων καταχώρισης ονομάτων τομέα
(άρθρο 28 της Οδηγίας (ΕΕ) 2022/2555)

1. Για την ασφάλεια, τη σταθερότητα και την ανθεκτικότητα του Domain Name System (DNS), τα μητρώα ονομάτων top-level domain (TLD) και οι οντότητες, που παρέχουν υπηρεσίες καταχώρισης ονομάτων τομέα, συλλέγουν και διατηρούν ακριβή και πλήρη δεδομένα καταχώρισης ονομάτων τομέα σε ειδική βάση δεδομένων με τη δέουσα επιμέλεια σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της Οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων, L 119) Γ.Κ.Π.Δ. και τον ν. 4624/2019 (Α' 137).

2. Για τους σκοπούς της παρ. 1, η βάση δεδομένων καταχώρισης ονομάτων τομέα περιέχει τις αναγκαίες πληροφορίες για την

ταυτοποίηση και την επικοινωνία με τους κατόχους των ονομάτων τομέα και τα σημεία επαφής που διαχειρίζονται τα ονόματα τομέα στο πλαίσιο των TLD. Οι πληροφορίες αυτές περιλαμβάνουν:

- α) το όνομα τομέα,
- β) την ημερομηνία καταχώρισης,
- γ) το όνομα, την ηλεκτρονική διεύθυνση επικοινωνίας και τον αριθμό τηλεφώνου του καταχωρίζοντος,
- δ) τη διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου επικοινωνίας και τον αριθμό τηλεφώνου του σημείου επαφής που διαχειρίζεται το όνομα τομέα, σε περίπτωση που διαφέρουν από εκείνα του καταχωρίζοντος.

3. Τα μητρώα ονομάτων TLD και οι οντότητες που παρέχουν υπηρεσίες καταχώρισης ονομάτων τομέα διαθέτουν πολιτικές και διαδικασίες, συμπεριλαμβανομένων διαδικασιών επαλήθευσης, ώστε να διασφαλίζεται ότι οι βάσεις δεδομένων που αναφέρονται στην παρ. 1 περιλαμβάνουν ακριβείς και πλήρεις πληροφορίες.

4. Τα μητρώα ονομάτων TLD και οι οντότητες που παρέχουν υπηρεσίες καταχώρισης ονομάτων τομέα δημοσιοποιούν, αμελλητί και μετά από την καταχώριση ονόματος τομέα, τα δεδομένα καταχώρισης ονομάτων τομέα που δεν είναι δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα.

5. Τα μητρώα ονομάτων TLD και οι οντότητες που παρέχουν υπηρεσίες καταχώρισης ονομάτων τομέα παρέχουν πρόσβαση σε συγκεκριμένα δεδομένα καταχώρισης ονομάτων τομέα κατόπιν νόμιμων και δέοντως αιτιολογημένων αιτημάτων από νομίμως αιτούντες πρόσβαση, σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της Οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων, L 119) Γ.Κ.Π.Δ. και τον ν. 4624/2019 (Α' 137). Τα μητρώα ονομάτων TLD και οι οντότητες που παρέχουν υπηρεσίες καταχώρισης ονομάτων τομέα οφείλουν να απαντούν χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση και σε κάθε περίπτωση εντός εβδομήντα δύο (72) ωρών από την παραλαβή τυχόν αιτημάτων πρόσβασης. Επιπλέον, δημοσιοποιούν τις πολιτικές και τις διαδικασίες γνωστοποίησης των εν λόγω δεδομένων.

6. Η συμμόρφωση με τις υποχρεώσεις που ορίζονται στο παρόν δεν πρέπει να οδηγεί σε επικάλυψη της συλλογής δεδομένων καταχώρισης ονομάτων τομέα. Για τον σκοπό αυτόν, τα μητρώα ονομάτων TLD και οι οντότητες που παρέχουν υπηρεσίες καταχώρισης ονομάτων τομέα συνεργάζονται μεταξύ τους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ' ΑΝΤΑΛΛΑΓΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ

Άρθρο 21 Ρυθμίσεις για την ανταλλαγή πληροφοριών στον τομέα της κυβερνοασφάλειας (άρθρο 29 της Οδηγίας (ΕΕ) 2022/2555)

1. Οι οντότητες που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος Μέρους και, κατά περίπτωση, άλλες οντότητες που δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του, ανταλλάσσουν μεταξύ τους, σε εθελοντική βάση, πληροφορίες σχετικές με την κυβερνοασφάλεια, συμπεριλαμβανομένων πληροφοριών που αφορούν κυβερνοαπειλές, παρ' ολίγον περιστατικά, ευπάθειες, τεχνικές και διαδικασίες, ενδείξεις της παραβίασης, κακόβουλες τακτικές, πληροφορίες που αφορούν συγκεκριμένους παράγοντες απειλής, προειδοποιήσεις για την κυβερνοασφάλεια και συστάσεις σχετικά με την παραμετροποίηση εργαλείων κυβερνοασφάλειας για τον εντοπισμό κυβερνοεπιθέσεων, στον βαθμό που η εν λόγω ανταλλαγή πληροφοριών:

- α) αποσκοπεί στην πρόληψη, τον εντοπισμό, την αντιμετώπιση ή την ανάκαμψη από περιστατικά ή στον μετριασμό των επιπτώσεών τους,
- β) ενισχύει το επίπεδο της κυβερνοασφάλειας, ιδίως μέσω της ευαισθητοποίησης σχετικά με τις κυβερνοαπειλές, του περιορισμού ή της παρεμπόδισης της ικανότητας διάδοσης των εν λόγω

απειλών, της στήριξης μιας σειράς αμυντικών ικανοτήτων, της αποκατάστασης και της γνωστοποίησης ευπαθειών, της ανίχνευσης απειλών, των τεχνικών περιορισμού και πρόληψης, των στρατηγικών μετριασμού ή των σταδίων αντίδρασης και ανάκαμψης ή της προώθησης της συνεργατικής έρευνας για τις κυβερνοαπειλές μεταξύ δημόσιων και ιδιωτικών φορέων.

2. Η ανταλλαγή πληροφοριών πραγματοποιείται στο πλαίσιο κοινοτήτων βασικών και σημαντικών οντοτήτων και, κατά περίπτωση, των προμηθευτών ή των παρόχων υπηρεσιών τους. Η εν λόγω ανταλλαγή πραγματοποιείται λαμβάνοντας υπόψη τον δυνητικά ευαίσθητο χαρακτήρα των ανταλλασσόμενων πληροφοριών.

3. Οι βασικές και σημαντικές οντότητες γνωστοποιούν στην Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας, αμελλητί, τη συμμετοχή τους στο πλαίσιο ανταλλαγής πληροφοριών της παρ. 2, καθώς και την απόσυρση της συμμετοχής τους, μόλις αυτή πραγματοποιηθεί.

Άρθρο 22 Εθελούσια κοινοποίηση των σχετικών πληροφοριών (άρθρο 30 της Οδηγίας (ΕΕ) 2022/2555)

1. Πέραν της υποχρέωσης κοινοποίησης που προβλέπεται στο άρθρο 16, οι κοινοποιήσεις μπορούν να υποβάλλονται στην Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας σε εθελοντική βάση, από:

- α) βασικές και σημαντικές οντότητες όσον αφορά περιστατικά, κυβερνοαπειλές και παρ' ολίγον περιστατικά,
- β) οντότητες διαφορετικές από εκείνες που αναφέρονται στην περ. α), ανεξαρτήτως του αν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος νόμου, όσον αφορά σημαντικά περιστατικά, κυβερνοαπειλές και παρ' ολίγον περιστατικά.

2. Η Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας επεξεργάζεται τις κοινοποιήσεις που αναφέρονται στην παρ. 1 σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 16, δίνοντας προτεραιότητα στην επεξεργασία των υποχρεωτικών έναντι των εθελούσιων κοινοποιήσεων. Η Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας διασφαλίζει την εμπιστευτικότητα και την κατάλληλη προστασία των πληροφοριών που παρέχονται από την αναφέρουσα οντότητα. Με την επιφύλαξη της πρόληψης, της διερεύνησης, της διακρίβωσης και της δίωξης ποινικών αδικημάτων, η εθελούσια αναφορά δεν συνεπάγεται την επιβολή πρόσθετων υποχρεώσεων στην κοινοποιούσα οντότητα, τις οποίες δεν θα υπείχε αν δεν είχε υποβάλει την κοινοποίηση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ' ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΚΑΙ ΚΥΡΩΣΕΙΣ

Άρθρο 23 Γενικές πτυχές που αφορούν την εποπτεία και την επιβολή (παρ. 5 άρθρου 8, παρ. 1 άρθρου 9, παρ. 2 άρθρου 10, παρ. 2 άρθρου 11 και άρθρο 31 της Οδηγίας (ΕΕ) 2022/2555)

1. Η Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας ορίζεται ως αρμόδια αρχή εποπτείας και ελέγχου για τη συμμόρφωση με τις διατάξεις του παρόντος μέρους και ασκεί εποπτεία και έλεγχο σύμφωνα με τα άρθρα 24 και 25.

Στις οντότητες που υπάγονται στην εποπτεία της Εθνικής Αρχής Κυβερνοασφάλειας, εξαιρουμένων των οντοτήτων της περ. στ) της παρ. 2 του άρθρου 3, επιβάλλονται αναλογικό παράβολο εποπτείας και αναλογικό τέλος ελέγχου, με βάση ιδίως το μέγεθος της οντότητας και την πολυπλοκότητα του ελέγχου που καθορίζονται με την κοινή απόφαση της παρ. 20 του άρθρου 30.

Η ανάθεση καθηκόντων ελέγχου και επιθεώρησης και ο ορισμός πιστοποιημένων τεχνικών εμπειρογνομόνων (Subject Matter Experts, SMEs) γίνεται σύμφωνα με την παρ. 21 του άρθρου 30. Ειδικά η εποπτεία των οντοτήτων της παρ. 2 του άρθρου 3 ασκείται αποκλειστικά από τους επιθεωρητές της Εθνικής Αρχής Κυβερνοασφάλειας και από πιστοποιημένους από αυτήν επιθεωρητές της δημόσιας διοίκησης, οι οποίοι κατά περίπτωση μπορούν να επικουρούνται από πιστοποιημένο από την Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας SME, σύμφωνα με τον Κανονισμό Ελέγχου

και Εποπτείας της Εθνικής Αρχής Κυβερνοασφάλειας. Σε περίπτωση ορισμού και άσκησης εποπτικών αρμοδιοτήτων από National Sectorial Focal Points (NSFP) σύμφωνα με την παρ. 11 του άρθρου 30, καθήκοντα εποπτείας και ελέγχου σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου ασκούνται από τους επιθεωρητές της Εθνικής Αρχής Κυβερνοασφάλειας και τους πιστοποιημένους από την Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας επιθεωρητές των National Sectorial Focal Points (NSFP). Τα όργανα που μετέχουν στην ελεγκτική διαδικασία, συμπεριλαμβανομένων των πιστοποιημένων επιθεωρητών και των πιστοποιημένων τεχνικών εμπειρογνομόνων, λαμβάνουν αποζημίωση, το ύψος της οποίας καθορίζεται με την απόφαση της παρ. 20 του άρθρου 30.

2. Τα έσοδα από τις χρηματικές κυρώσεις που επιβάλλονται σε βάρος φυσικών ή νομικών προσώπων σύμφωνα με το παρόν Μέρος, καθώς και από το παράβολο εποπτείας και το τέλος ελέγχου της παρ. 1, αποτελούν πόρους της Εθνικής Αρχής Κυβερνοασφάλειας και διατίθενται αποκλειστικά για την κάλυψη των λειτουργικών δαπανών της και για την εξυπηρέτηση των σκοπών της λειτουργίας της.

3. Η Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας συνεργάζεται με την Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα στην αντιμετώπιση περιστατικών που οδηγούν σε παραβιάσεις δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, με την επιφύλαξη της αρμοδιότητας και των καθηκόντων της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της Οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων, L 119).

4. Σε περίπτωση παραβίασης των διατάξεων του παρόντος Μέρους επιβάλλονται, κατά περίπτωση, τα πρόστιμα που προβλέπονται στο άρθρο 26 και στην παρ. 23 του άρθρου 30.

5. Τα όργανα της Εθνικής Αρχής Κυβερνοασφάλειας απολαμβάνουν έναντι των εποπτευόμενων φορέων δημόσιας διοίκησης, λειτουργικής ανεξαρτησίας κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους εποπτείας και ελέγχου που προβλέπονται στο παρόν άρθρο και στα άρθρα 24 έως 27 και 30.

6. Προς εκπόληση των καθηκόντων της Εθνικής Αρχής Κυβερνοασφάλειας, που προβλέπονται στον παρόντα, οι εντεταλμένοι υπάλληλοί της διαθέτουν ελεγκτικές αρμοδιότητες και έχουν την εξουσία ιδίως:

α. να επισκέπτονται, στο πλαίσιο της άσκησης των καθηκόντων τους και για την εκπλήρωση του έργου τους, με ή χωρίς προειδοποίηση τις οντότητες που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος,

β. να ελέγχουν και να συλλέγουν πληροφορίες και δεδομένα κινητών τερματικών, φορητών συσκευών, των εξυπηρετητών τους και για την εκπλήρωση του έργου τους, σε συνεργασία με τις αρμόδιες κατά περίπτωση αρχές, που βρίσκονται μέσα ή έξω από τις κτιριακές εγκαταστάσεις των ελεγχόμενων οντοτήτων αυτών,

γ. να ενεργούν έρευνες στα γραφεία και τους λοιπούς χώρους των οντοτήτων,

δ. να προβαίνουν σε κατασχέσεις, να λαμβάνουν ή να αποκτούν υπό οποιαδήποτε μορφή αντίγραφο ή απόσπασμα των βιβλίων, εγγράφων, καθώς και ηλεκτρονικών μέσων αποθήκευσης και μεταφοράς δεδομένων, τα οποία αφορούν σε επαγγελματικές πληροφορίες και, όταν το κρίνουν σκόπιμο, να συνεχίζουν την έρευνα πληροφοριών και να επιλέγουν αντίγραφα ή αποσπάσματα στους χώρους της Εθνικής Αρχής Κυβερνοασφάλειας ή σε άλλους καθορισμένους χώρους,

ε. να σφραγίζουν οποιονδήποτε επαγγελματικό χώρο, ηλεκτρονικά ή μη βιβλία ή έγγραφα, κατά την περίοδο που διενεργείται ο έλεγχος και στο μέτρο των αναγκών αυτού.

Άρθρο 24

Μέτρα εποπτείας και επιβολής σε σχέση με βασικές οντότητες (άρθρο 32 της Οδηγίας (ΕΕ) 2022/2555)

1. Τα μέτρα εποπτείας ή επιβολής που επιβάλλονται σε βασικές οντότητες σε σχέση με τις υποχρεώσεις που ορίζονται στο παρόν Μέρος επιβάλλεται να είναι αποτελεσματικά, αναλογικά και αποτρεπτικά, λαμβάνοντας υπόψη τις περιστάσεις κάθε μεμονωμένης περίπτωσης.

2. Η Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας, κατά την άσκηση των εποπτικών της καθηκόντων σε σχέση με βασικές οντότητες, έχει την αρμοδιότητα να υποβάλλει τις εν λόγω οντότητες σε διαδικασίες που αφορούν:

α) επιτόπιες επιθεωρήσεις και εποπτεία εκτός των εγκαταστάσεων, συμπεριλαμβανομένων δειγματοληπτικών ελέγχων, που διεξάγονται από τους επιθεωρητές της παρ. 1 του άρθρου 23,

β) τακτικούς και στοχευμένους ελέγχους ασφάλειας που διενεργούνται από την Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας,

γ) έκτακτους ειδικούς ελέγχους, μεταξύ άλλων, όταν αυτό δικαιολογείται λόγω σημαντικού περιστατικού ή παραβίασης του παρόντος νόμου από τη βασική οντότητα ή όταν έχει υποβληθεί σχετικώς καταγγελία ή υπάρχουν πληροφορίες ή αποχρώσεις ενδείξεις για την ύπαρξη τέτοιου περιστατικού ή παραβίασης,

δ) σαρώσεις ασφαλείας βάσει αντικειμενικών, αμερόληπτων, δίκαιων και διαφανών κριτηρίων αξιολόγησης του κινδύνου, όπου απαιτείται με τη συνεργασία της οικείας οντότητας,

ε) αιτήματα παροχής αναγκαίων πληροφοριών για την εκ των υστέρων αξιολόγηση των μέτρων διαχείρισης κινδύνων στον τομέα της κυβερνοασφάλειας που λαμβάνει η οικεία οντότητα, συμπεριλαμβανομένων τεκμηριωμένων πολιτικών κυβερνοασφάλειας, καθώς και της συμμόρφωσης με την υποχρέωση διαβίβασης πληροφοριών στην Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας,

στ) αιτήματα πρόσβασης σε δεδομένα, έγγραφα και πληροφορίες που απαιτούνται για την εκτέλεση των εποπτικών καθηκόντων της,

ζ) αιτήματα για αποδεικτικά στοιχεία που αφορούν την εφαρμογή των πολιτικών κυβερνοασφάλειας, όπως τα αποτελέσματα των ελέγχων ασφάλειας που διενεργούνται από εξουσιοδοτημένο επιθεωρητή της παρ. 1 του άρθρου 23 και τα αντίστοιχα υποκείμενα αποδεικτικά στοιχεία.

Οι στοχευμένοι έλεγχοι ασφάλειας της περ. β) βασίζονται σε εκτιμήσεις κινδύνου, που διενεργούνται από την Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας ή την ελεγχόμενη οντότητα, ή σε άλλες σχετικές με κινδύνους διαθέσιμες πληροφορίες.

Τα αποτελέσματα κάθε στοχευμένου ελέγχου ασφάλειας τίθενται στη διάθεση της αρμόδιας Διεύθυνσης της Εθνικής Αρχής Κυβερνοασφάλειας.

3. Η Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας, κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων των περ. ε), στ) και ζ) της παρ. 2, δηλώνει τον σκοπό του αιτήματος και προσδιορίζει τις ζητούμενες πληροφορίες.

4. Η Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας, κατά την άσκηση των εποπτικών καθηκόντων της σε σχέση με βασικές οντότητες, έχει τις εξής αρμοδιότητες:

α) εκδίδει προειδοποιήσεις ή συστάσεις σχετικά με παραβιάσεις του παρόντος μέρους από τις οικείες οντότητες,

β) εκδίδει δεσμευτικές οδηγίες και κατευθύνσεις, μεταξύ άλλων όσον αφορά τα μέτρα που είναι αναγκαία για την πρόληψη ή την αποκατάσταση περιστατικού, και τάσσει προθεσμίες για την εφαρμογή των εν λόγω μέτρων και για την υποβολή εκθέσεων σχετικά με την εφαρμογή τους, ή εντέλλει τις οικείες οντότητες να αποκαταστήσουν τις ελλείψεις που εντοπίστηκαν ή τις παραβιάσεις του παρόντος μέρους,

γ) εντέλλει τις οικείες οντότητες να παύσουν συμπεριφορά που παραβιάζει το παρόν Μέρος και να απώσχουν από την επανάληψη της εν λόγω συμπεριφοράς,

δ) εντέλλει τις οικείες οντότητες να διασφαλίσουν ότι τα μέτρα διαχείρισης κινδύνων στον τομέα της κυβερνοασφάλειας εναρμονίζονται με το άρθρο 15 ή να εκπληρώσουν τις υποχρεώσεις υποβολής εκθέσεων που ορίζονται στο άρθρο 16, με συγκεκριμένο τρόπο και εντός ορισμένου χρονικού διαστήματος,

ε) εντέλλει τις οικείες οντότητες να ενημερώσουν τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα, σε σχέση με τα οποία παρέχουν υπηρεσίες ή ασκούν δραστηριότητες που ενδέχεται να επηρεαστούν από σημαντική κυβερνοαπειλή, σχετικά με τη φύση της απειλής, καθώς

και σχετικά με τυχόν μέτρα προστασίας ή αποκατάστασης που μπορούν να λάβουν τα εν λόγω φυσικά ή νομικά πρόσωπα για την αντιμετώπιση της εν λόγω απειλής,

στ) εντέλλει τις οικείες οντότητες να εφαρμόσουν τις συστάσεις που διατυπώθηκαν ως αποτέλεσμα ελέγχου ασφάλειας εντός εύλογης προθεσμίας,

ζ) ορίζει αρμόδιο επιβλέποντα με σαφώς καθορισμένα καθήκοντα για καθορισμένο χρονικό διάστημα, προκειμένου να επιβλέπει τη συμμόρφωση των οικείων οντοτήτων με τα άρθρα 15 και 16,

η) εντέλλει τις οικείες οντότητες να δημοσιοποιούν στοιχεία των παραβιάσεων του παρόντος μέρους με συγκεκριμένο τρόπο και διαδικασία,

θ) επιβάλλει διοικητικά πρόστιμα σύμφωνα με το άρθρο 26, επιπλέον των μέτρων των περ. α) έως η).

5. Όταν τα μέτρα επιβολής που θεσπίζονται σύμφωνα με τις περ. α) έως δ) και στ) της παρ. 4 κρίνονται ως αναποτελεσματικά, η Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας ορίζει προθεσμία εντός της οποίας η βασική οντότητα καλείται να λάβει τα αναγκαία μέτρα για την αποκατάσταση των ελλείψεων ή για τη συμμόρφωσή της. Αν τα ζητούμενα μέτρα δεν ληφθούν εντός της καθορισμένης προθεσμίας, ο Διοικητής της Εθνικής Αρχής Κυβερνοασφάλειας κατόπιν εισήγησης της αρμόδιας οργανικής μονάδας, δύναται με ειδικώς αιτιολογημένη απόφασή του:

α) να αναστείλει προσωρινά ή να αιτηθεί από τον αρμόδιο φορέα πιστοποίησης να αναστείλει την πιστοποίηση ή εξουσιοδότηση που αφορά μέρος ή το σύνολο των σχετικών υπηρεσιών που παρέχονται ή των δραστηριοτήτων που εκτελούνται από τη βασική οντότητα,

β) να απαγορεύει προσωρινά σε κάθε φυσικό πρόσωπο που είναι υπεύθυνο για την άσκηση διευθυντικών καθηκόντων σε επίπεδο διευθύνοντος συμβούλου ή νόμιμου εκπροσώπου στη βασική οντότητα να ασκεί διευθυντικά καθήκοντα στην εν λόγω οντότητα.

Οι προσωρινές αναστολές ή απαγορεύσεις που επιβάλλονται σύμφωνα με την παρούσα έχουν ισχύ μόνο μέχρι η οικεία οντότητα να λάβει τα αναγκαία μέτρα για να διορθώσει τις ελλείψεις ή να συμμορφωθεί με τις απαιτήσεις της ως άνω αρμόδιας αρχής για τις οποίες εφαρμόστηκαν τέτοια μέτρα επιβολής. Κατά της απόφασης του Διοικητή της Εθνικής Αρχής Κυβερνοασφάλειας, με την οποία επιβάλλεται προσωρινή αναστολή ή απαγόρευση, είναι δυνατή η άσκηση αίτησης ακυρώσεως ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας. Η ανωτέρω απόφαση του Διοικητή της Εθνικής Αρχής Κυβερνοασφάλειας δύναται να ανακληθεί, εφόσον η οντότητα συμμορφωθεί.

Τα μέτρα επιβολής που προβλέπονται στην παρούσα δεν εφαρμόζονται στις οντότητες της περ. στ) της παρ. 2 του άρθρου 3 που υπόκεινται στο παρόν Μέρος.

6. Κάθε φυσικό πρόσωπο που, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, είναι, κατά περίπτωση, υπεύθυνο ή ενεργεί ως νόμιμος εκπρόσωπος βασικής οντότητας με βάση την εξουσία εκπροσώπησης της ή έχει την αρμοδιότητα να λαμβάνει αποφάσεις εξ ονόματός της ή να ασκεί τον έλεγχό της, έχει την ευθύνη να διασφαλίζει τη συμμόρφωσή της με τον παρόντα νόμο. Τα εν λόγω φυσικά πρόσωπα θεωρούνται υπεύθυνα για την παράβαση των υποχρεώσεών τους σύμφωνα με το παρόν. Η εφαρμογή της παρούσας δεν θίγει τις κείμενες διατάξεις περί ευθύνης που ισχύουν για τις οντότητες της δημόσιας διοίκησης, καθώς και περί ευθύνης δημοσίων υπαλλήλων και αιρετών ή διορισμένων μελών της διοίκησής τους.

7. Η Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας, όταν λαμβάνει οποιοδήποτε από τα μέτρα επιβολής που αναφέρονται στις παρ. 4 και 5, λαμβάνει υπόψη τις περιστάσεις κάθε μεμονωμένης περίπτωσης. Ιδίως, λαμβάνει δεόντως υπόψη:

α) τη σοβαρότητα της παράβασης και τη σημασία των διατάξεων που παραβιάζονται. Ως σοβαρές παραβάσεις θεωρούνται σε κάθε περίπτωση ιδίως: αα) οι επανειλημμένες παραβάσεις, αβ) η μη κοινοποίηση ή αποκατάσταση σημαντικών περιστατικών, αγ) η μη αποκατάσταση ελλείψεων σύμφωνα με δεσμευτικές οδηγίες των κατά περίπτωση αρμόδιων αρχών, αδ) η παρεμπόδιση των ελέγχων ή των δραστηριοτήτων επιβλέψεως που διατάσσονται

από την Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας μετά από τη διαπίστωση παράβασης, αε) η παροχή ψευδών ή κατάφωρα ανακριβών πληροφοριών σε σχέση με τα μέτρα διαχείρισης κινδύνου ή τις υποχρεώσεις υποβολής εκθέσεων που ορίζονται στα άρθρα 15 και 16,

β) τη διάρκεια της παράβασης,

γ) σχετικές προηγούμενες παραβάσεις από την οικεία οντότητα,

δ) οποιαδήποτε υλική ή μη υλική ζημία που προκλήθηκε, συμπεριλαμβανομένης της χρηματοοικονομικής ή οικονομικής ζημίας, τις επιπτώσεις σε άλλες υπηρεσίες και τον αριθμό των θιγόμενων χρηστών,

ε) οποιαδήποτε υπαιτιότητα εκ μέρους του δράστη της παράβασης,

στ) οποιαδήποτε μέτρα που λαμβάνει η οντότητα για την πρόληψη ή τον μετριασμό της υλικής ή μη υλικής ζημίας,

ζ) οποιαδήποτε τήρηση εγκεκριμένων κωδικών δεοντολογίας ή εγκεκριμένων μηχανισμών πιστοποίησης,

η) τον βαθμό συνεργασίας των υπαίτιων φυσικών ή νομικών προσώπων με τις αρμόδιες αρχές.

8. Η Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας αιτιολογεί τα μέτρα επιβολής και πριν από τη λήψη τους κοινοποιεί στις ενδιαφερόμενες οντότητες τα προκαταρκτικά πορίσματά της και τις τυχόν προεπιδοποιήσεις της. Παρέχει εύλογο, κατά τις περιστάσεις, χρονικό διάστημα στις οικείες οντότητες για να υποβάλουν παρατηρήσεις, εκτός από αιτιολογημένες περιπτώσεις στις οποίες διαφορετικά θα παρεμποδιζόταν η ανάληψη άμεσης δράσης για την πρόληψη ή την αντιμετώπιση περιστατικών.

9. Η Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας ενημερώνει τις αρχές που ασκούν κατά περίπτωση συναφείς αρμοδιότητες κατά την άσκηση των εποπτικών και εκτελεστικών αρμοδιοτήτων τους σύμφωνα με την Οδηγία (ΕΕ) 2022/2557 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Δεκεμβρίου 2022, για την ανθεκτικότητα των κρίσιμων οντοτήτων και την κατάργηση της Οδηγίας 2008/114/ΕΚ του Συμβουλίου (L 333), με στόχο τη διασφάλιση της συμμόρφωσης μιας οντότητας που προσδιορίζεται ως κρίσιμη οντότητα βάσει της Οδηγίας (ΕΕ) 2022/2557 με τις υποχρεώσεις του παρόντος Μέρους. Οι αρμόδιες αρχές που ορίζονται σύμφωνα με την Οδηγία (ΕΕ) 2022/2557 δύναται να ζητούν σύμφωνα με το παρόν Μέρος από την Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας να ασκούν τις εποπτικές και εκτελεστικές αρμοδιότητές της σε σχέση με οντότητα, η οποία προσδιορίζεται ως κρίσιμη οντότητα δυνάμει της Οδηγίας (ΕΕ) 2022/2557.

10. Η Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας συνεργάζεται με τις εθνικές αρμόδιες αρχές που ορίζονται σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2022/2554 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 14ης Δεκεμβρίου 2022 σχετικά με την ψηφιακή επιχειρησιακή ανθεκτικότητα του χρηματοοικονομικού τομέα και την τροποποίηση των Κανονισμών (ΕΚ) 1060/2009, (ΕΕ) 648/2012, (ΕΕ) 600/2014, (ΕΕ) 909/2014 και (ΕΕ) 2016/1011 (L 333). Ειδικότερα, η Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας ενημερώνει το φόρουμ εποπτείας που συστάθηκε σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 32 του Κανονισμού (ΕΕ) 2022/2554 κατά την άσκηση των εποπτικών και εκτελεστικών εξουσιών της που αποσκοπούν στη διασφάλιση της συμμόρφωσης βασικής οντότητας, που έχει οριστεί ως κρίσιμος τρίτος πάροχος υπηρεσιών τεχνολογιών πληροφοριών και επικοινωνίας (ΤΠΕ) σύμφωνα με το άρθρο 31 του Κανονισμού (ΕΕ) 2022/2554, με τις υποχρεώσεις του παρόντος νόμου.

Άρθρο 25

Μέτρα εποπτείας και επιβολής σε σχέση με σημαντικές οντότητες (άρθρο 33 της Οδηγίας (ΕΕ) 2022/2555)

1. Η Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας, όταν της παρέχονται αποδεικτικά στοιχεία, ενδείξεις ή πληροφορίες ότι μια σημαντική οντότητα εικάζεται ότι δεν συμμορφώνεται με το παρόν Μέρος, ιδίως δε με τα άρθρα 15 και 16 αυτού, λαμβάνει, εφόσον το κρίνει αναγκαίο, κατασταλτικά μέτρα, τα οποία επιβάλλεται να είναι αποτελεσματικά, αναλογικά και αποτρεπτικά, λαμβάνοντας

υπόψη τις περιστάσεις κάθε μεμονωμένης περίπτωσης.

2. Η Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων επιβολής σε σχέση με σημαντικές οντότητες, υποβάλλει τις εν λόγω οντότητες ιδίως στα ακόλουθα:

α) επιτόπιες επιθεωρήσεις και κατασταλτική εποπτεία εντός και εκτός των εγκαταστάσεων,

β) στοχευμένους ελέγχους ασφάλειας που διενεργούνται από την Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας,

γ) σαρώσεις ασφαλείας βάσει αντικειμενικών, αμερόληπτων, δίκαιων και διαφανών κριτηρίων αξιολόγησης του κινδύνου, όπου απαιτείται με τη συνεργασία της οικείας οντότητας,

δ) αιτήματα παροχής αναγκαίων πληροφοριών για την αξιολόγηση των μέτρων διαχείρισης κινδύνων στον τομέα της κυβερνοασφάλειας που λαμβάνει η οικεία οντότητα, συμπεριλαμβανομένων τεκμηριωμένων πολιτικών κυβερνοασφάλειας, καθώς και της συμμόρφωσης με την υποχρέωση διαβίβασης πληροφοριών στις αρμόδιες αρχές σύμφωνα με το άρθρο 19,

ε) αιτήματα για πρόσβαση σε δεδομένα, έγγραφα ή πληροφορίες που είναι αναγκαίες για την εκ μέρους της εκτέλεση των εποπτικών καθηκόντων της,

στ) αιτήματα για αποδεικτικά στοιχεία που αφορούν την εφαρμογή των πολιτικών κυβερνοασφάλειας, όπως τα αποτελέσματα των ελέγχων ασφάλειας που διενεργούνται από εξουσιοδοτημένο επιθεωρητή της παρ. 1 του άρθρου 23 και τα αντίστοιχα υποκείμενα αποδεικτικά στοιχεία.

Οι στοχευμένοι έλεγχοι ασφάλειας που αναφέρονται στην περ. β) βασίζονται σε εκτιμήσεις κινδύνου που διενεργούνται από την Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας ή την ελεγχόμενη οντότητα ή σε άλλες διαθέσιμες πληροφορίες σχετικά με κινδύνους.

Τα αποτελέσματα κάθε στοχευμένου ελέγχου ασφάλειας τίθενται στη διάθεση της αρμόδιας οργανικής μονάδας της Εθνικής Αρχής Κυβερνοασφάλειας.

3. Κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων της σύμφωνα με τις περ. δ), ε) και στ) της παρ. 2, η Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας δηλώνει τον σκοπό του αιτήματος και προσδιορίζει τις ζητούμενες πληροφορίες.

4. Η Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας, κατά την άσκηση των εποπτικών αρμοδιοτήτων της σε σχέση με σημαντικές οντότητες, έχει ιδίως τις εξής αρμοδιότητες:

α) εκδίδει προειδοποιήσεις ή συστάσεις σχετικά με τις παραβιάσεις του παρόντος Μέρους από τις οικείες οντότητες,

β) εκδίδει δεσμευτικές οδηγίες ή διαταγή προς τις οικείες οντότητες να αποκαταστήσουν τις διαπιστωθείσες ελλείψεις ή την παράβαση των υποχρεώσεων του παρόντος Μέρους,

γ) εντέλλει τις οικείες οντότητες να παύσουν συμπεριφορά που παραβιάζει το παρόν Μέρος και να απέχουν από επανάληψη της εν λόγω συμπεριφοράς παραβίασης,

δ) εντέλλει τις οικείες οντότητες να διασφαλίσουν ότι τα μέτρα διαχείρισης κινδύνων στον τομέα της κυβερνοασφάλειας συμμορφώνονται με το άρθρο 15 ή να εκπληρώσουν τις υποχρεώσεις υποβολής εκθέσεων που ορίζονται στο άρθρο 16, με συγκεκριμένο τρόπο και εντός ορισμένου χρονικού διαστήματος,

ε) εντέλλει τις οικείες οντότητες να ενημερώσουν τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα στα οποία παρέχουν υπηρεσίες ή ασκούν δραστηριότητες που ενδέχεται να επηρεαστούν από σημαντική κυβερνοαπειλή σχετικά με τη φύση της απειλής, καθώς και σχετικά με τυχόν μέτρα προστασίας ή αποκατάστασης που μπορούν να λάβουν τα εν λόγω φυσικά ή νομικά πρόσωπα για την αντιμετώπιση της εν λόγω απειλής,

στ) εντέλλει τις οικείες οντότητες να εφαρμόσουν τις συστάσεις που διατυπώθηκαν ως αποτέλεσμα ελέγχου ασφάλειας εντός εύλογης προθεσμίας,

ζ) εντέλλει τις οικείες οντότητες να δημοσιοποιούν πτυχές των παραβιάσεων του παρόντος Μέρους με συγκεκριμένο τρόπο,

η) επιβάλλει διοικητικά πρόστιμα σύμφωνα με το άρθρο 26, επιπλέον των μέτρων που αναφέρονται στις περ. α) έως ζ).

5. Οι παρ. 6, 7, 8 και 10 του άρθρου 24 εφαρμόζονται αναλόγως στα μέτρα εποπτείας και επιβολής που προβλέπονται στο παρόν άρθρο για τις σημαντικές οντότητες.

Γενικοί όροι για την επιβολή διοικητικών προστίμων σε βασικές και σημαντικές οντότητες - Κυρώσεις (άρθρα 34 και 36 της Οδηγίας (ΕΕ) 2022/2555)

1. Τα μέτρα εποπτείας ή επιβολής που επιβάλλονται σε βασικές ή σημαντικές οντότητες σε σχέση με το παρόν Μέρος επιβάλλεται να είναι αποτελεσματικά, αναλογικά και αποτρεπτικά, λαμβάνοντας υπόψη τις περιστάσεις κάθε μεμονωμένης περίπτωσης.

2. Οι κυρώσεις σε βάρος φυσικών ή νομικών προσώπων για την παραβίαση των διατάξεων του παρόντος επιβάλλονται με ειδικώς αιτιολογημένη απόφαση του Διοικητή της Εθνικής Αρχής Κυβερνοασφάλειας, η οποία εκδίδεται αφού προηγηθεί ακρόασή τους κατόπιν κλήσης τους, σύμφωνα με το άρθρο 6 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας (ν. 2690/1999, Α' 45). Με την απόφαση της παρ. 23 του άρθρου 30 δύνανται να επιβάλλονται περιοδικές χρηματικές κυρώσεις σε βασικές ή σημαντικές οντότητες, προκειμένου να υποχρεωθούν να παύσουν μια παράβαση του παρόντος Μέρους σύμφωνα με προηγούμενη απόφαση της Εθνικής Αρχής Κυβερνοασφάλειας.

3. Οι αποφάσεις επιβολής προστίμων και κυρώσεων κοινοποιούνται στους ενδιαφερόμενους και αναρτώνται, αμελλητί, στον επίσημο ιστότοπο της Εθνικής Αρχής Κυβερνοασφάλειας. Οι αποφάσεις επιβολής προστίμων και κάθε άλλου είδους κυρώσεων προσβάλλονται με αίτηση ακυρώσεως στο κατά τόπον αρμόδιο Διοικητικό Εφετείο.

4. Αν διαπιστωθεί παραβίαση των άρθρων 15 ή 16, επιβάλλεται στις βασικές οντότητες πρόστιμο ύψους κατ' ανώτατο όριο δέκα εκατομμυρίων (10.000.000) ευρώ ή κατ' ανώτατο όριο δύο τοις εκατό (2%) του κατά το προηγούμενο οικονομικό έτος συνολικού παγκόσμιου ετήσιου κύκλου εργασιών της επιχείρησης στην οποία ανήκει η σημαντική οντότητα, ανάλογα με το ποιο είναι υψηλότερο.

5. Αν διαπιστωθεί παραβίαση των άρθρων 15 ή 16, επιβάλλεται στις σημαντικές οντότητες πρόστιμο ύψους κατ' ανώτατο όριο επτά εκατομμυρίων (7.000.000) ευρώ ή κατ' ανώτατο όριο ένα κόμμα τέσσερα τοις εκατό (1,4%) του κατά το προηγούμενο οικονομικό έτος συνολικού παγκόσμιου ετήσιου κύκλου εργασιών της επιχείρησης στην οποία ανήκει η σημαντική οντότητα, ανάλογα με το ποιο είναι υψηλότερο.

6. Διοικητικά πρόστιμα επιβάλλονται, επιπλέον των μέτρων που αναφέρονται στις περ. α) έως η) της παρ. 4 και την παρ. 5 του άρθρου 24, καθώς και στις περ. α) έως ζ) της παρ. 4 του άρθρου 25, για την παράβαση των περ. α) έως η) της παρ. 4 και της παρ. 5 του άρθρου 24, ύψους κατ' ανώτατο όριο ενός εκατομμυρίου (1.000.000) ευρώ, και για την παράβαση των περ. α) έως ζ) της παρ. 4 του άρθρου 25, ύψους κατ' ανώτατο όριο επτακοσίων χιλιάδων (700.000) ευρώ.

7. Κατά τη λήψη απόφασης σχετικά με την επιβολή διοικητικού προστίμου και το ύψος του, λαμβάνονται υπόψη, κατ' ελάχιστον, τα στοιχεία που προβλέπονται στην παρ. 7 του άρθρου 24.

8. Με την επιφύλαξη των αρμοδιοτήτων της Εθνικής Αρχής Κυβερνοασφάλειας σύμφωνα με τα άρθρα 24 και 25, επιβάλλονται διοικητικά πρόστιμα στις οντότητες της περ. στ) της παρ. 2 του άρθρου 3 που υπόκεινται στις υποχρεώσεις που ορίζονται στο παρόν Μέρος. Τα πρόστιμα αυτά δεν μπορεί να είναι κατώτερα των είκοσι χιλιάδων (20.000) ευρώ και ανώτερα των πεντακοσίων χιλιάδων (500.000) ευρώ.

9. Αν διαπιστωθεί παραβίαση:

α) της παρ. 1 του άρθρου 14, επιβάλλεται πρόστιμο ύψους κατ' ανώτατο όριο διακοσίων χιλιάδων (200.000) ευρώ,

β) της παρ. 2 του άρθρου 14, επιβάλλεται πρόστιμο ύψους κατ' ανώτατο όριο εκατό χιλιάδων (100.000) ευρώ,

γ) του άρθρου 19, επιβάλλεται πρόστιμο ύψους κατ' ανώτατο όριο διακοσίων χιλιάδων (200.000) ευρώ,

δ) του άρθρου 20, επιβάλλεται πρόστιμο ύψους κατ' ανώτατο όριο οκτακοσίων χιλιάδων (800.000) ευρώ,

ε) της παρ. 3 του άρθρου 21, επιβάλλεται πρόστιμο ύψους κατ' ανώτατο όριο εκατό χιλιάδων (100.000) ευρώ,

στ) των παρ. 2 και 4 του άρθρου 24, επιβάλλεται πρόστιμο ύψους κατ' ανώτατο όριο πεντακοσίων χιλιάδων (500.000) ευρώ,

ζ) της παρ. 2 του άρθρου 25, επιβάλλεται πρόστιμο ύψους κατ' ανώτατο όριο τριακοσίων πενήντα (350.000) ευρώ, και
η) της παρ. 6 του άρθρου 15, επιβάλλεται πρόστιμο ύψους κατ' ανώτατο όριο τριακοσίων χιλιάδων (300.000) ευρώ.

Άρθρο 27
Παραβάσεις που συνεπάγονται παραβίαση δεδομένων
προσωπικού χαρακτήρα
(άρθρο 35 της Οδηγίας (ΕΕ) 2022/2555)

1. Αν η Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας διαπιστώσει, στο πλαίσιο της εποπτείας ή της επιβολής κυρώσεων, ότι η παράβαση από βασική ή σημαντική οντότητα των υποχρεώσεων που ορίζονται στα άρθρα 15 και 16 μπορεί να συνεπάγεται παραβίαση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, όπως ορίζεται στην περ. 12) του άρθρου 4 του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της Οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων, L 119) και τον ν. 4624/2019 (Α' 137), η οποία πρέπει να κοινοποιείται σύμφωνα με το άρθρο 33 του εν λόγω Κανονισμού, ενημερώνει χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση την Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα.

2. Όταν οι εποπτικές αρχές που αναφέρονται στα άρθρα 55 ή 56 του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 επιβάλλουν διοικητικό πρόστιμο σύμφωνα με την περ. θ) της παρ. 2 του άρθρου 58 του εν λόγω Κανονισμού, η Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας δεν επιβάλλει διοικητικό πρόστιμο σύμφωνα με το άρθρο 26 για παράβαση που αναφέρεται στην παρ. 1 του παρόντος και η οποία απορρέει από την ίδια συμπεριφορά που αποτέλεσε αντικείμενο του διοικητικού προστίμου σύμφωνα με την περ. θ) της παρ. 2 του άρθρου 58 του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679. Η Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας δύναται στην περίπτωση αυτή να εφαρμόσει τα μέτρα επιβολής που αναφέρονται στις περ. α) έως η) της παρ. 4 και στην παρ. 5 του άρθρου 24 και στις περ. α) έως ζ) της παρ. 4 του άρθρου 25 του παρόντος.

3. Αν η εποπτική αρχή που είναι αρμόδια σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2016/679, είναι εγκατεστημένη σε άλλο κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας ενημερώνει την Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα για την ενδεχόμενη παραβίαση των δεδομένων που αναφέρονται στην παρ. 1.

Άρθρο 28
Αμοιβαία συνδρομή
(άρθρο 37 της Οδηγίας (ΕΕ) 2022/2555)

1. Όταν μια οντότητα παρέχει υπηρεσίες σε περισσότερα του ενός κράτη μέλη ή παρέχει υπηρεσίες σε ένα ή περισσότερα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τα συστήματα δικτύου και πληροφοριών της βρίσκονται σε ένα ή περισσότερα άλλα κράτη μέλη, εφόσον ένα εκ των μελών είναι η Ελλάδα, η Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας συνεργάζεται με τις αρμόδιες αρχές των λοιπών ενδιαφερόμενων κρατών μελών και παρέχεται αμοιβαία συνδρομή, ανάλογα με τις ανάγκες.

Η συνεργασία αυτή συνεπάγεται, τουλάχιστον, ότι:

α) Η Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας ενημερώνει και διαβουλεύεται με τις αρμόδιες αρχές των άλλων ενδιαφερόμενων κρατών μελών σχετικά με τα μέτρα εποπτείας και επιβολής που λαμβάνονται,

β) η Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας μπορεί να ζητήσει από άλλη αρμόδια αρχή να λάβει τα μέτρα εποπτείας ή επιβολής και το αντίστροφο,

γ) η Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας, μόλις λάβει τεκμηριωμένο αίτημα από άλλη αρμόδια αρχή, παρέχει στην άλλη αρμόδια αρχή αμοιβαία συνδρομή ανάλογη προς τους πόρους που διαθέτει η ίδια, ώστε τα μέτρα εποπτείας και επιβολής να μπορούν να εφαρμοστούν με αποτελεσματικό, αποδοτικό και συνεπή τρόπο.

Η αμοιβαία συνδρομή που αναφέρεται στην περ. γ) μπορεί να καλύπτει αιτήματα παροχής πληροφοριών και εποπτικά μέτρα, συμπεριλαμβανομένων αιτημάτων για τη διενέργεια επιτόπιων επιθεωρήσεων ή μη επιτόπιες εποπτείας ή στοχευμένων ελέγχων ασφάλειας. Η Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας δεν απορρίπτει το αίτημα συνδρομής, εκτός εάν διαπιστωθεί ότι δεν είναι αρμόδια να παράσχει τη ζητούμενη συνδρομή, ότι η ζητούμενη συνδρομή δεν είναι ανάλογη προς τα εποπτικά της καθήκοντα ή ότι το αίτημα αφορά πληροφορίες ή συνεπάγεται δραστηριότητες οι οποίες, εάν κοινοποιηθούν ή εκτελεστούν, θα ήταν αντίθετες προς τα βασικά συμφέροντα εθνικής ασφάλειας, δημόσιας ασφάλειας ή άμυνας της Ελλάδας. Πριν απορρίψει το εν λόγω αίτημα, η Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας διαβουλεύεται με τις άλλες οικείες αρμόδιες αρχές, καθώς και, κατόπιν αιτήματος ενός από τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη, με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τον ENISA.

2. Κατά περίπτωση και με κοινή συμφωνία, οι αρμόδιες αρχές των κρατών μελών της παρ. 1 μπορούν να αναλαμβάνουν κοινές εποπτικές ενέργειες.

Άρθρο 29
Ειδικότερες ρυθμίσεις για παρόχους δημόσιων δικτύων
ηλεκτρονικών επικοινωνιών ή διαθέσιμων στο κοινό
υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών

1. Η Αρχή Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών (Α.Δ.Α.Ε.) δύναται, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της, να υποχρεώνει τους παρόχους δημόσιων δικτύων ηλεκτρονικών επικοινωνιών ή διαθέσιμων στο κοινό υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών, να λαμβάνουν ενισχυμένα μέτρα κυβερνοασφάλειας, πέραν των προβλεπόμενων στις λοιπές διατάξεις του παρόντος Μέρους.

2. Οι πάροχοι δημόσιων δικτύων ηλεκτρονικών επικοινωνιών ή διαθέσιμων στο κοινό υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών κοινοποιούν, αμελλητί, κάθε περιστατικό που έχει σημαντικό αντίκτυπο στη λειτουργία των δικτύων και υπηρεσιών στην Α.Δ.Α.Ε. σύμφωνα με τους εκάστοτε ισχύοντες κανονισμούς της και στην Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας (Ε.Α.Κ.) σύμφωνα με το άρθρο 16. Η Ε.Α.Κ. με τη σειρά της κοινοποιεί τα συμβάντα που έχουν αντίκτυπο στη διαθεσιμότητα ή στην ακεραιότητα δικτύων ή υπηρεσιών στην Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων. Η Α.Δ.Α.Ε. μπορεί να ενημερώνει το κοινό ή να απαιτεί την ενημέρωση αυτή από τους παρόχους, εφόσον κρίνει ότι η αποκαλύψη του συμβάντος είναι προς το δημόσιο συμφέρον.

3. Η Α.Δ.Α.Ε. συνεργάζεται κατά περίπτωση, σύμφωνα με τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας, με τις αρμόδιες αρχές επιβολής του νόμου, με την Ε.Α.Κ. και με την Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα (Α.Π.Δ.Π.Χ.).

4. Η Α.Δ.Α.Ε. ορίζεται ως τομεακό σημείο επαφής και συνεργασίας σε εθνικό επίπεδο με την Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας (National Sectorial Focal Point, NSFP) αναφορικά με τους παρόχους δημόσιων δικτύων ηλεκτρονικών επικοινωνιών ή διαθέσιμων στο κοινό υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών, εφαρμοζόμενου του δευτέρου εδαφίου της παρ. 6 του άρθρου 13. Η κοινή υπουργική απόφαση της παρ. 26 του άρθρου 30 δεν θίγει τις αρμοδιότητες της Ε.Α.Κ. ή της Α.Δ.Α.Ε., με βάση τις κατά περίπτωση εφαρμοστέες γενικές ή ειδικές διατάξεις της εθνικής, ενωσιακής και διεθνούς νομοθεσίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Η'
ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΙΚΕΣ, ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ, ΤΕΛΙΚΕΣ
ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΓΟΥΜΕΝΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 30
Εξουσιοδοτικές διατάξεις

1. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ψηφιακής Διακυβέρνησης και Εσωτερικών, είναι δυνατόν να μετατίθεται ο χρόνος έναρξης ισχύος της υποπερ. στβ) της περ. στ) της παρ. 2 του άρθρου 3.

2. α) Με κοινή απόφαση του Υπουργού Ψηφιακής Διακυβέρ-

νησης και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού, η οποία εκδίδεται μετά από γνώμη του Διοικητή της Εθνικής Αρχής Κυβερνοασφάλειας, δύναται να εντάσσονται στο κατά το άρθρο 3 πεδίο εφαρμογής του παρόντος και λοιποί φορείς του δημόσιου ή του ιδιωτικού τομέα και να καθορίζεται κάθε ειδικότερο θέμα για την ένταξή τους.

β) Με όμοια απόφαση είναι δυνατόν να εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής του άρθρου 3 συγκεκριμένες οντότητες που ασκούν δραστηριότητες στους τομείς της εθνικής ασφάλειας, της δημόσιας τάξης, της άμυνας ή της επιβολής του νόμου, συμπεριλαμβανομένων δραστηριοτήτων που σχετίζονται με την πρόληψη, τη διερεύνηση, τη διακρίβωση και τη δίωξη ποινικών αδικημάτων, ή οι οποίες παρέχουν υπηρεσίες αποκλειστικά στις οντότητες της δημόσιας διοίκησης που αναφέρονται στην παρ. 6 του άρθρου 3, από τις υποχρεώσεις που ορίζονται στα άρθρα 15 ή 16, όσον αφορά τις εν λόγω δραστηριότητες ή υπηρεσίες. Όταν οι οντότητες ασκούν δραστηριότητες ή παρέχουν υπηρεσίες αποκλειστικά του τύπου που αναφέρεται στο πρώτο εδάφιο της παρούσας είναι δυνατόν να εξαιρεθούν από τις υποχρεώσεις που ορίζονται στα άρθρα 4 και 19 υπό τους όρους και τις προϋποθέσεις που τίθενται με την κοινή υπουργική απόφαση του πρώτου εδαφίου της παρούσας.

γ) Με απόφαση του Διοικητή της Εθνικής Αρχής Κυβερνοασφάλειας, δύναται να εξειδικεύονται οι περιπτώσεις της παρ. 2 του άρθρου 3.

3. Με απόφαση του Διοικητή της Εθνικής Αρχής Κυβερνοασφάλειας, η οποία εκδίδεται το αργότερο εντός τεσσάρων (4) μηνών από την έναρξη ισχύος του παρόντος, καταρτίζεται ο κατάλογος του άρθρου 4 για τις βασικές και σημαντικές οντότητες καθώς και τις οντότητες που παρέχουν υπηρεσίες καταχώρισης ονομάτων τομέα, ο οποίος επανεξετάζεται και κατά περίπτωση επικαιροποιείται σε τακτική βάση και τουλάχιστον ανά δύο (2) έτη.

4. Με απόφαση του Υπουργού Ψηφιακής Διακυβέρνησης δημιουργείται ψηφιακή πλατφόρμα για την εγγραφή των βασικών και σημαντικών οντοτήτων, ορίζονται άλλοι τρόποι εγγραφής τους, καθορίζονται οι όροι, η διαδικασία, οι λεπτομέρειες και η δυνατότητα παράτασης της προθεσμίας εγγραφής, καθώς και τα υποδείγματα για την υποβολή των στοιχείων της παρ. 3 του άρθρου 4 και των παρ. 1 και 2 του άρθρου 19.

5. Με απόφαση του Υπουργού Ψηφιακής Διακυβέρνησης που εκδίδεται εντός έξι (6) μηνών από την έναρξη ισχύος του παρόντος, μετά από γνώμη του Διοικητή της Εθνικής Αρχής Κυβερνοασφάλειας, εγκρίνεται η Εθνική Στρατηγική Κυβερνοασφάλειας του άρθρου 7. Με όμοια απόφαση επικαιροποιούνται η Εθνική Στρατηγική Κυβερνοασφάλειας και το Σχέδιο Δράσης για την υλοποίησή της, το οποίο αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της.

6. Με απόφαση του Διοικητή της Εθνικής Αρχής Κυβερνοασφάλειας, η οποία εκδίδεται εντός τεσσάρων (4) μηνών από την έναρξη ισχύος του παρόντος, προσδιορίζονται οι ικανότητες, τα μέσα, τα πάγια στοιχεία, το ανθρώπινο δυναμικό και οι διαδικασίες που μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε περίπτωση κρίσης κατά το άρθρο 9.

7. Με απόφαση του Διοικητή της Εθνικής Αρχής Κυβερνοασφάλειας, η οποία εκδίδεται εντός έξι (6) μηνών από την έναρξη ισχύος του παρόντος και εγκρίνεται εντός αποκλειστικής προθεσμίας ενός (1) μηνός από την Επιτροπή Συντονισμού για θέματα Κυβερνοασφάλειας του άρθρου 23 του ν. 5002/2022 (Α' 228), καταρτίζεται το εθνικό σχέδιο αντιμετώπισης περιστατικών μεγάλης κλίμακας και κρίσεων στον κυβερνοχώρο της παρ. 2 του άρθρου 9 του παρόντος.

8. Με απόφαση του Υπουργού Ψηφιακής Διακυβέρνησης και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού, η οποία εκδίδεται μετά από γνώμη του Διοικητή της Εθνικής Αρχής Κυβερνοασφάλειας, δύναται να ορίζονται και άλλες CSIRTs στο πλαίσιο του άρθρου 10, εφόσον κριθεί αναγκαίο για την επίτευξη υψηλού επιπέδου κυβερνοασφάλειας, λαμβάνοντας υπόψη τις τεχνικές ικανότητες που απαιτούνται για την εκτέλεση των οικείων καθηκόντων.

9. Με απόφαση του Διοικητή της Εθνικής Αρχής Κυβερνοασφάλειας, δύναται να συστήνονται ειδικές ομάδες απόκρισης για την αντιμετώπιση συμβάντων στον τομέα της κυβερνοασφάλειας

του άρθρου 10. Ειδικά για την αντιμετώπιση συμβάντων σε οργανισμούς της περ. στ) της παρ. 2 του άρθρου 3, η ομάδα απόκρισης συστήνεται με κοινή απόφαση του Διοικητή της Εθνικής Αρχής Κυβερνοασφάλειας και του Διοικητή της Εθνικής Υπηρεσίας Πληροφοριών.

10. Με απόφαση του Διοικητή της Εθνικής Αρχής Κυβερνοασφάλειας λαμβάνονται συγκεκριμένα μέτρα, διαδικασίες και μέσα διασφάλισης της ανωνυμίας των προσώπων που αναφέρονται στην ευπάθεια σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 12.

11. Με απόφαση του Υπουργού Ψηφιακής Διακυβέρνησης και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού που εποπτεύει τον εκάστοτε φορέα και, σε περίπτωση μη άσκησης εποπτείας, του κατά περίπτωση ανώτατου οργάνου διοίκησης του οικείου φορέα, είναι δυνατός ο ορισμός αρχών, φορέων, υπηρεσιών ή οργανικών μονάδων της δημόσιας διοίκησης με ρυθμιστικές και εποπτικές αρμοδιότητες σε επιμέρους τομείς των παραρτημάτων Ι και ΙΙ του παρόντος μέρους, ως τομεακών σημείων επαφής και συνεργασίας σε εθνικό επίπεδο με την Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας (National Sectorial Focal Points, NSFPs) σύμφωνα με το άρθρο 13.

Με την απόφαση αυτή καθορίζονται:

α) κάθε ειδικότερο θέμα σχετικό με τη συνεργασία μεταξύ Εθνικής Αρχής Κυβερνοασφάλειας και του NSFP, ιδίως στο πλαίσιο της εκατέρωθεν ανταλλαγής πληροφοριών, της συντονισμένης εποπτείας, της αποτελεσματικής εφαρμογής, παρακολούθησης και ανατροφοδότησης του εθνικού στρατηγικού σχεδιασμού και της θέσπισης ειδικότερων μέτρων κυβερνοασφάλειας για τον οικείο τομέα,

β) κάθε ειδικότερο θέμα που άπτεται της συνεργασίας των οικείων υπηρεσιών σε θέματα διαχείρισης και διερεύνησης συμβάντων κυβερνοασφάλειας, καθώς και διαχείρισης κρίσεων.

12. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ψηφιακής Διακυβέρνησης, Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού και Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, η οποία εκδίδεται μετά από γνώμη του Διοικητή της Εθνικής Αρχής Κυβερνοασφάλειας, καθορίζονται οι διαδικασίες, η διάρκεια εκπαίδευσης, τα προσόντα των εκπαιδευτών, το εκπαιδευτικό υλικό, η δυνατότητα χορήγησης πιστοποίησης από την Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας και κάθε άλλο θέμα σχετικό με την εφαρμογή της παρ. 2 του άρθρου 14. Με την ίδια απόφαση δύναται να καθίσταται υποχρεωτική η κατά τα ανωτέρω εκπαίδευση σε υπαλλήλους των βασικών και σημαντικών οντοτήτων που είναι αρμόδιοι, σύμφωνα με τα οικεία οργανογράμμά τους ή τις σχετικές αποφάσεις ανάθεσης καθηκόντων για την κυβερνοασφάλεια των εν λόγω οντοτήτων.

13.α. Με απόφαση του Υπουργού Ψηφιακής Διακυβέρνησης καθορίζεται το εθνικό πλαίσιο απαιτήσεων κυβερνοασφάλειας, το οποίο περιλαμβάνει τα τεχνικά, επιχειρησιακά και οργανωτικά μέτρα διαχείρισης των κινδύνων κυβερνοασφάλειας της παρ. 2 του άρθρου 15, τα οποία λαμβάνονται από τις βασικές και σημαντικές οντότητες.

β. Με απόφαση του Υπουργού Ψηφιακής Διακυβέρνησης καθορίζεται κάθε αναγκαία λεπτομέρεια σχετική με τα προσόντα, τα καθήκοντα, τα ασυμβίβαστα και τις υποχρεώσεις των Υπεύθυνων Ασφάλειας Συστημάτων Πληροφορικής και Επικοινωνιών (Υ.Α.Σ.Π.Ε.) της παρ. 5 του άρθρου 15 για κατηγορίες οντοτήτων που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος νόμου.

14. Με απόφαση του Διοικητή της Εθνικής Αρχής Κυβερνοασφάλειας καθορίζονται το προτυποποιημένο υπόδειγμα σύμφωνα με το οποίο εκπονείται από τις οντότητες του πρώτου εδαφίου της παρ. 5 του άρθρου 15 η ενιαία πολιτική κυβερνοασφάλειας, η οποία αξιολογείται και εγκρίνεται από την Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας.

15. Με απόφαση του Διοικητή της Εθνικής Αρχής Κυβερνοασφάλειας ρυθμίζονται οι λεπτομέρειες εφαρμογής του άρθρου 15, και συγκεκριμένα:

α) κάθε θέμα σχετικό με την εκπόνηση, αξιολόγηση και έγκριση της ενιαίας πολιτικής κυβερνοασφάλειας, ειδικότερα ζητήματα σχετικά με την υποβολή ενιαίας πολιτικής κυβερνοασφάλειας από τις σημαντικές οντότητες, καθώς και τη μεθοδολογία και τα πρότυπα καταγραφής και ιεράρχησης των υλικών και άυλων πληροφοριακών και επικοινωνιακών αγαθών,

β) η καταλληλότητα και η εξειδίκευση των μέτρων του εθνικού πλαισίου απαιτήσεων κυβερνοασφάλειας σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 15 του παρόντος, οι τεχνικές και μεθοδολογικές απαιτήσεις τους, λαμβάνοντας υπόψη και τις εκτελεστικές πράξεις που εκδίδει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθρου 21 της Οδηγίας 2022/2555, με βάση τα χαρακτηριστικά των οντοτήτων.

16. Με απόφαση του Διοικητή της Εθνικής Αρχής Κυβερνοασφάλειας, δύναται να εξειδικεύονται οι προϋποθέσεις και οι αναγκαίες λεπτομέρειες για τον χαρακτηρισμό ενός περιστατικού ως σημαντικού σύμφωνα με το άρθρο 16, καθώς και οι επιμέρους λεπτομέρειες για τη διαδικασία αναφοράς και διαχείρισης περιστατικών ασφαλείας, με την επιφύλαξη των σχετικών εκτελεστικών πράξεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

17. Με απόφαση του Διοικητή της Εθνικής Αρχής Κυβερνοασφάλειας δύναται να διενεργούνται τα οριζόμενα στην παρ. 6 του άρθρου 15.

18. Με κοινή απόφαση του Διοικητή της Εθνικής Αρχής Κυβερνοασφάλειας και του Προέδρου της Εθνικής Επιτροπής Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων του άρθρου 6 του ν. 4070/2012 (Α' 82) καθορίζονται οι όροι και οι διαδικασίες δημοσιοποίησης των πολιτικών και διαδικασιών της παρ. 3 του άρθρου 20. Με όμοια απόφαση μπορεί να καθορίζονται οι όροι και οι διαδικασίες δημοσιοποίησης των απαραίτητων στοιχείων, καθώς και κάθε άλλο θέμα σχετικό με την εφαρμογή του άρθρου 20.

19. Με απόφαση του Διοικητή της Εθνικής Αρχής Κυβερνοασφάλειας προβλέπονται μέτρα και δράσεις για την ανταλλαγή πληροφοριών στον τομέα της κυβερνοασφάλειας που αναφέρονται στις παρ. 1 και 2 του άρθρου 21, καθώς και επιβοηθητικά μέτρα για την εφαρμογή των εν λόγω ρυθμίσεων, σύμφωνα με τις πολιτικές που αναφέρονται στην περ. η) της παρ. 2 του άρθρου 7. Τα ανωτέρω μέτρα και δράσεις μπορούν να προσδιορίζουν επιχειρησιακά στοιχεία, συμπεριλαμβανομένων της χρήσης ειδικών πλατφορμών τεχνολογιών πληροφοριών και επικοινωνίας (ΤΠΕ) και εργαλείων αυτοματισμού, του περιοχόμενου και των όρων των ρυθμίσεων ανταλλαγής πληροφοριών, αφού ληφθούν υπόψη οι κατευθύνσεις που τυχόν διατυπώνει ο Οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την Κυβερνοασφάλεια (ENISA) κατ' εφαρμογή της παρ. 5 του άρθρου 29 της Οδηγίας 2022/2555. Με την ίδια ή όμοια απόφαση καθορίζονται οι όροι και οι λεπτομέρειες συμμετοχής των οντοτήτων της περ. στ) της παρ. 2 του άρθρου 3 στις ρυθμίσεις του άρθρου 21, περί ανταλλαγής πληροφοριών στον τομέα της κυβερνοασφάλειας.

20. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών και Ψηφιακής Διακυβέρνησης, η οποία εκδίδεται μετά από γνώμη του Διοικητή της Εθνικής Αρχής Κυβερνοασφάλειας εντός τριών (3) μηνών από την έναρξη ισχύος του παρόντος, καθορίζονται το ύψος, τα κριτήρια και η διαδικασία καταβολής του παράβολου εποπτείας και του τέλους ελέγχου της παρ. 1 του άρθρου 23, τυχόν εξαιρέσεις από την επιβολή τους, κάθε θέμα σχετικό με τη διαχείριση και την απόδοση των ανωτέρω παράβολων και τελών, καθώς και το ύψος των αποζημιώσεων των οργάνων που μετέχουν στην ελεγκτική διαδικασία, συμπεριλαμβανομένων των πιστοποιημένων επιθεωρητών και των πιστοποιημένων τεχνικών εμπειρογνομόνων, σύμφωνα με το άρθρο 23.

21. Με απόφαση του Διοικητή της Εθνικής Αρχής Κυβερνοασφάλειας ανατίθενται κατά το άρθρο 23 καθήκοντα ελέγχου και επιθεώρησης σε πιστοποιημένα από την ίδια Αρχή πρόσωπα («πιστοποιημένοι επιθεωρητές»), σύμφωνα με τον Κανονισμό Ελέγχου και Εποπτείας της Εθνικής Αρχής Κυβερνοασφάλειας. Με όμοια απόφαση, για την αποτελεσματικότερη άσκηση του εποπτικού έργου της Εθνικής Αρχής Κυβερνοασφάλειας, είναι δυνατός ο ορισμός προσώπων που πληρούν τις προϋποθέσεις του Κανονισμού Ελέγχου και Εποπτείας της Εθνικής Αρχής Κυβερνοασφάλειας ως πιστοποιημένων τεχνικών εμπειρογνομόνων (Subject Matter Experts, SMEs) για την εισφορά εξειδικευμένης εμπειρογνωμοσύνης που αφορά πληροφοριακά και επικοινωνιακά συστήματα και τεχνολογίες.

22. Με απόφαση του Διοικητή της Εθνικής Αρχής Κυβερνοασφάλειας, η οποία εκδίδεται εντός τριών (3) μηνών από την

έναρξη ισχύος του παρόντος, εγκρίνεται ο Κανονισμός Ελέγχου και Εποπτείας της Εθνικής Αρχής Κυβερνοασφάλειας του άρθρου 23, με τον οποίο ρυθμίζονται η μεθοδολογία ελέγχου και εποπτείας και οι απαιτούμενες διαδικασίες με γνώμονα την προστασία κινδύνου, τα όργανα που ασκούν τον έλεγχο και την εποπτεία, οι εξουσίες, τα ασυμβίβαστα και τα ζητήματα σύγκρουσης συμφερόντων των οργάνων αυτών, τα προσόντα των πιστοποιημένων επιθεωρητών και των πιστοποιημένων τεχνικών εμπειρογνομόνων, η περιοδικότητα των ελέγχων και επιτόπιων επαληθεύσεων των ενιαίων πολιτικών κυβερνοασφάλειας των βασικών και σημαντικών οντοτήτων, τηρουμένων των αρχών της εποπτείας βάσει κινδύνου, καθώς και κάθε άλλο θέμα σχετικό με τα άρθρα 24 και 25.

23. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, Εσωτερικών και Ψηφιακής Διακυβέρνησης, η οποία εκδίδεται μετά από γνώμη του Διοικητή της Εθνικής Αρχής Κυβερνοασφάλειας, καθορίζονται οι όροι, οι προϋποθέσεις και η διαδικασία επιβολής των προστίμων του άρθρου 26, λαμβανομένων κατ' ελάχιστον υπόψη των στοιχείων της παρ. 7 του άρθρου 24, η δυνατότητα επιβολής περιοδικών χρηματικών κυρώσεων και οι περιπτώσεις στις οποίες το ύψος του προστίμου μπορεί να αναπροσαρμόζεται, καθώς και οι όροι, οι προϋποθέσεις και η διαδικασία είσπραξης και απόδοσης των προστίμων του άρθρου 26.

24. Με απόφαση του Διοικητή της Εθνικής Αρχής Κυβερνοασφάλειας μπορεί να εξειδικεύονται οι οντότητες του άρθρου 4 που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της υποπερ. αβ) της περ. α) της παρ. 2 του άρθρου 31 του ν. 5002/2022 (Α' 228).

25. Με τη διαδικασία της περ. ιβ) της παρ. 1 του άρθρου 6 του ν. 3115/2003 (Α' 47), η Α.Δ.Α.Ε. μπορεί να θεσπίζει Κανονισμό για την εφαρμογή της παρ. 1 του άρθρου 29 του παρόντος, εφαρμόζοντας κατά περίπτωση τις κυρώσεις του Κανονισμού και του ν. 3115/2003.

26. Εντός τεσσάρων (4) μηνών από την έναρξη ισχύος του παρόντος, με κοινή απόφαση των Υπουργών Ψηφιακής Διακυβέρνησης και Δικαιοσύνης καθορίζεται κάθε ειδικότερο θέμα σχετικό με τη συνεργασία μεταξύ της Ε.Α.Κ. και της Α.Δ.Α.Ε. ως NSFP, ιδίως στο πλαίσιο της εκατέρωθεν ανταλλαγής πληροφοριών, της συντονισμένης εποπτείας, της αποτελεσματικής εφαρμογής, παρακολούθησης και ανατροφοδότησης του εθνικού στρατηγικού σχεδιασμού και της θέσπισης ειδικότερων μέτρων κυβερνοασφάλειας για τον οικείο τομέα, κάθε ειδικότερο θέμα που άπτεται της συνεργασίας των οικείων υπηρεσιών σε θέματα διαχείρισης και διερεύνησης συμβάντων κυβερνοασφάλειας, σημαντικών περιστατικών, καθώς και διαχείρισης κρίσεων.

Άρθρο 31

Μεταβατικές και τελικές διατάξεις

1. Μέχρι την έκδοση της διαπιστωτικής πράξης του Διοικητή της Εθνικής Αρχής Κυβερνοασφάλειας για την επάρκεια των μέσων και πόρων της ομάδας απόκρισης για συμβάντα που αφορούν στην ασφάλεια υπολογιστών (CSIRT) της Εθνικής Αρχής Κυβερνοασφάλειας, η αρμόδια για θέματα κυβερνοάμυνας οργανική μονάδα του Γενικού Επιτελείου Εθνικής Άμυνας ορίζεται ως ομάδα απόκρισης για συμβάντα που αφορούν στην ασφάλεια υπολογιστών (CSIRT) και υποστηρίζει την CSIRT της Εθνικής Αρχής Κυβερνοασφάλειας στην εκτέλεση των καθηκόντων της παρ. 1 του άρθρου 10.

2. Όπου στην κείμενη νομοθεσία:

α. γίνεται αναφορά στον ν. 4577/2018 (Α' 199) για ζητήματα σχετικά με την ασφάλεια συστημάτων δικτύου και πληροφοριών, νοείται ο παρών νόμος,

β. γίνεται αναφορά σε φορείς που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής του ν. 4577/2018 ή στους φορείς εκμετάλλευσης βασικών υπηρεσιών της περ. 4 του άρθρου 3 του ν. 4577/2018 ή στους παρόχους ψηφιακών υπηρεσιών της περ. 6 του άρθρου 3 του ν. 4577/2018, νοούνται οι βασικές οντότητες της παρ. 1 του άρθρου 4 του παρόντος νόμου.

3.α. Μέχρι την έκδοση των αποφάσεων της περ. α) της παρ. 13 και της περ. β) της παρ. 15 του άρθρου 30 και σε κάθε περίπτωση όχι πέραν των έξι (6) μηνών από τη δημοσίευση του πα-

ρόντος, ισχύει ο Κανονισμός για την Ασφάλεια Δικτύων και Υπηρεσιών Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών (υπ' αρ. 28/2024 απόφαση της Αρχής Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών, Β' 551), στο μέτρο που αφορά τα ζητήματα του παρόντος Μέρους αναφορικά με τις υποχρεώσεις των παρόχων δημόσιων δικτύων ηλεκτρονικών επικοινωνιών ή διαθέσιμων στο κοινό υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών.

β. Μέχρι την έκδοση της απόφασης της παρ. 25 του άρθρου 30 και σε κάθε περίπτωση όχι πέραν των έξι (6) μηνών από τη δημοσίευση του παρόντος, ισχύει ο Κανονισμός για την Ασφάλεια Δικτύων και Υπηρεσιών Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών (υπ' αρ. 28/2024 απόφαση της Αρχής Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών), στο μέτρο που αφορά τα ενισχυμένα μέτρα κυβερνοασφάλειας της παρ. 1 του άρθρου 29.

Άρθρο 32 **Καταργούμενες διατάξεις**

Από την έναρξη ισχύος του παρόντος Μέρους καταργούνται:
α) τα άρθρα 148, περί ασφάλειας δικτύων και υπηρεσιών, και 149, περί εφαρμογής και επιβολής, του ν. 4727/2020 (Α' 184) και β) τα άρθρα 1 έως 16 του ν. 4577/2018 (Α' 199), περί ενσωμάτωσης στην ελληνική νομοθεσία της Οδηγίας 2016/1148/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με μέτρα για υψηλό κοινό επίπεδο ασφάλειας συστημάτων δικτύου και πληροφοριών σε ολόκληρη την Ένωση και η υπ' αρ. 1027/4.10.2019 απόφαση του Υπουργού Επικρατείας «Θέματα εφαρμογής και διαδικασιών του ν. 4577/2018 (Α' 199)» (Β' 3739).

ΜΕΡΟΣ Β' **ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΡΧΗΣ** **ΚΥΒΕΡΝΟΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΛΟΙΠΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ**

Άρθρο 33 **Ρυθμίσεις προσωπικού Εθνικής Αρχής** **Κυβερνοασφάλειας - Τροποποίηση** **άρθρου 21 ν. 5086/2024**

Στην παρ. 4 του άρθρου 21 του ν. 5086/2024, περί των μεταβατικών διατάξεων του Μέρους Α' του νόμου αυτού, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) στο πρώτο εδάφιο, η ημερομηνία «31η Δεκεμβρίου 2024» αντικαθίσταται από την ημερομηνία «31η Δεκεμβρίου 2025», β) στο δεύτερο εδάφιο, η ημερομηνία «1η Ιανουαρίου 2025» αντικαθίσταται από την ημερομηνία «1η Ιανουαρίου 2026» και η παρ. 4 διαμορφώνεται ως εξής:

«4. Μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2025, το συνολικό κόστος μισθοδοσίας, καθώς και κάθε είδους αποδοχών, περιλαμβανόμενης και της μισθολογικής διαφοράς που προκύπτει από την εφαρμογή του παρόντος βαρύνουν τον προϋπολογισμό του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης και καταβάλλονται από αυτό. Με την επιφύλαξη της περ. β) της παρ. 3 του άρθρου 13, από την 1η Ιανουαρίου 2026, το συνολικό κόστος μισθοδοσίας, καθώς και κάθε είδους αποδοχών βαρύνουν την Αρχή και καταβάλλονται από αυτήν.»

Άρθρο 34 **Ρυθμίσεις για τον ορισμό Υπεύθυνου Ασφάλειας** **Συστημάτων Πληροφορικής και Επικοινωνιών -** **Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 18 ν. 4961/2022**

1. Στην παρ. 1 του άρθρου 18 του ν. 4961/2022 (Α' 146), περί του Υπεύθυνου Ασφάλειας Συστημάτων Πληροφορικής και Επικοινωνιών, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) στο πρώτο εδάφιο, οι λέξεις «ΠΕ ή ΤΕ Πληροφορικής» αντικαθίστανται από τις λέξεις «ΠΕ κλάδου Πληροφορικής οποιασδήποτε ειδικότητας ή κατηγορίας ΤΕ κλάδου Πληροφορικής ειδικότητας Πληροφορικής (SOFTWARE ή HARDWARE)», β) προστίθεται νέο, δεύτερο, εδάφιο και η παρ. 1 διαμορφώνεται ως εξής:

«1. Σε κάθε φορέα κεντρικής Κυβέρνησης κατά την έννοια της περ. γ' της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4270/2014 (Α' 143) ορίζεται, με απόφαση του αρμόδιου Υπουργού ή του οργάνου

διοίκησης του φορέα, ένας (1) υπάλληλος κατηγορίας ΠΕ κλάδου Πληροφορικής οποιασδήποτε ειδικότητας ή κατηγορίας ΤΕ κλάδου Πληροφορικής ειδικότητας Πληροφορικής (SOFTWARE ή HARDWARE) ως Υπεύθυνος Ασφάλειας Συστημάτων Πληροφορικής και Επικοινωνιών (Υ.Α.Σ.Π.Ε.) με τον αναπληρωτή του. Ελλείψει υπαλλήλου κατηγορίας ΠΕ ή ΤΕ κλάδου Πληροφορικής, με την απόφαση του πρώτου εδαφίου ορίζεται υπάλληλος οποιουδήποτε κλάδου κατηγορίας ΠΕ ή ΤΕ. Ο Υ.Α.Σ.Π.Ε. ορίζεται βάσει της εμπειρίας που διαθέτει στον τομέα της κυβερνοασφάλειας.»

2. Στην παρ. 4 του άρθρου 113 του ν. 4961/2022, περί εξουσιοδοτικών διατάξεων, προστίθεται περ. ε), ως εξής:

«ε) Με κοινή απόφαση του Υπουργού Ψηφιακής Διακυβέρνησης και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού, η οποία εκδίδεται μετά από εισήγηση της εθνικής αρχής πιστοποίησης της κυβερνοασφάλειας της παρ. 1 του άρθρου 15, δύνανται να καθορίζονται εθνικά σχήματα πιστοποίησης της κυβερνοασφάλειας προϊόντων, των υπηρεσιών και των διαδικασιών Τ.Π.Ε., εφαρμοζόμενων των απαιτήσεων του Κανονισμού (ΕΕ) 2019/881 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Απριλίου 2019, σχετικά με τον ENISA («Οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την Κυβερνοασφάλεια») και με την πιστοποίηση της κυβερνοασφάλειας στον τομέα της τεχνολογίας πληροφοριών και επικοινωνιών και για την κατάργηση του Κανονισμού (ΕΕ) 526/2013 (πράξη για την κυβερνοασφάλεια) (L 151).»

Άρθρο 35 **Ρυθμίσεις για τις περιοχές εκτός τηλεοπτικής κάλυψης**

1. Το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης δύναται να χρηματοδοτεί τα πάσης φύσεως κόστη για την προμήθεια, εγκατάσταση, λειτουργία, αναβάθμιση και συντήρηση Σταθμών Συμπληρωματικής Κάλυψης (Σ.Σ.Κ.), συμπεριλαμβανομένου του κόστους αδειοδότησης κατασκευών κεραιών, οι οποίοι εγκαθίστανται με σκοπό την εξυπηρέτηση των αναγκών τηλεοπτικής κάλυψης του τοπικού πληθυσμού σε περιοχές της ελληνικής επικράτειας που δεν διαθέτουν ικανοποιητική πρόσβαση σε σήμα επίγειας ψηφιακής ευρυεκπομπής, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις για τις κρατικές ενισχύσεις. Οι ως άνω δαπάνες καλύπτονται στο πλαίσιο σχετικών δράσεων, από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων.

2. Ο καθορισμός των περιοχών, καθώς και του βέλτιστου τρόπου και της σειράς κάλυψής τους πραγματοποιείται μετά από μελέτη της Γενικής Γραμματείας Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων (Γ.Γ.Τ.Τ.) του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης, η οποία αναλαμβάνει τον ρόλο του φορέα κεντρικού συντονισμού της υλοποίησης των επιμέρους δράσεων.

3. Κατόπιν αιτήματος της Γ.Γ.Τ.Τ., το Εθνικό Δίκτυο Υποδομών Τεχνολογίας και Έρευνας (ΕΔΥΤΕ Α.Ε.) δύναται να αναλαμβάνει, ως φορέας υλοποίησης, τη διαδικασία ανάθεσης, την κατάρτιση, τη διοίκηση και τη διαχείριση των απαραίτητων συμβάσεων για την υλοποίηση των εν λόγω δράσεων.

4. Υπεύθυνος για την εγκατάσταση, τη θέση σε λειτουργία, τη χρήση και τη συντήρηση των Σταθμών Συμπληρωματικής Κάλυψης είναι ο εκάστοτε πάροχος δικτύου επίγειας ψηφιακής ευρυεκπομπής που θα επιλεγεί, στον οποίο έχουν απονεμηθεί τα δικαιώματα χρήσης ραδιοσυχνοτήτων που χρησιμοποιεί ο Σ.Σ.Κ. σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην ισχύουσα νομοθεσία.

5. Η υπό στοιχεία οικ.14177 ΕΞ/14.5.2021 κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Εσωτερικών, Ψηφιακής Διακυβέρνησης, Επικρατείας και Υφυπουργού στον Πρωθυπουργό (Β' 2066), περί εξασφάλισης της πρόσβασης των μόνιμων κατοίκων των Περιοχών Εκτός Τηλεοπτικής Κάλυψης στα προγράμματα των ελληνικών τηλεοπτικών σταθμών ελεύθερης λήψης εθνικής εμβέλειας, καταργείται από τη δημοσίευση του παρόντος.

Άρθρο 36 **Νέα προθεσμία διόρθωσης πρώτων εγγραφών -** **Δυνατότητα διόρθωσης πρώτων εγγραφών σε περιοχές** **που είχε λήξει η δυνατότητα αμφισβήτησης** **ανακριβούς εγγραφής με την ένδειξη «αγνώστου** **ιδιοκτήτη» - Τροποποίηση άρθρου 102 ν. 4623/2019**

1. Στην παρ. 2 του άρθρου 102 του ν. 4623/2019 (Α' 134), περί ρυθμίσεων του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) στο πρώτο εδάφιο, οι λέξεις «στις 30.11.2024» αντικαθίσταται από τις λέξεις «μετά την πάροδο ενός (1) έτους από τη δημοσίευση πράξης του Διοικητικού Συμβουλίου του Ν.Π.Δ.Δ. «Ελληνικό Κτηματολόγιο» με την οποία διαπιστώνεται η εφαρμογή του συστήματος του Κτηματολογίου σε αντικατάσταση του συστήματος μεταγραφών και υποθηκών στο σύνολο της επικράτειας της χώρας», β) στο δεύτερο εδάφιο η ημερομηνία «31η.12.2015» αντικαθίσταται από την ημερομηνία «31η.12.2017» και η παρ. 2 του άρθρου 102 διαμορφώνεται ως εξής:

«2. Για τις περιοχές που κηρύχθηκαν υπό κτηματογράφηση πριν από την έναρξη ισχύος του ν. 3481/2006 (Α' 162), η αποκλειστική προθεσμία της περ. α' της παρ. 2 του άρθρου 6 του ν. 2664/1998, εάν δεν είχε λήξει η ίδια ή οι παρατάσεις της μέχρι τις 30.11.2018, λήγει μετά την πάροδο ενός (1) έτους από τη δημοσίευση πράξης του Διοικητικού Συμβουλίου του Ν.Π.Δ.Δ. «Ελληνικό Κτηματολόγιο» με την οποία διαπιστώνεται η εφαρμογή του συστήματος του Κτηματολογίου σε αντικατάσταση του συστήματος μεταγραφών και υποθηκών στο σύνολο της επικράτειας της χώρας. Η ανωτέρω καταληκτική ημερομηνία ισχύει και για τις περιοχές στις οποίες οι πρώτες εγγραφές καταχωρίστηκαν από την 1η.1.2013 έως και την 31η.12.2017. Κατ' εξαίρεση, για τις περιοχές που κηρύχθηκαν υπό κτηματογράφηση πριν από την έναρξη ισχύος του ν. 3481/2006 (Α' 162), κατά την έναρξη ισχύος του ν. 4623/2019 (Α' 134) εξακολουθούσαν να τελούν υπό κτηματογράφηση και δεν είχαν εκδοθεί η διαπιστωτική πράξη περαίωσης της κτηματογράφησης και η απόφαση έναρξης ισχύος του Κτηματολογίου, η αποκλειστική προθεσμία της περ. α' της παρ. 2 του άρθρου 6 του ν. 2664/1998 λήγει την 31η Δεκεμβρίου του έτους εντός του οποίου συμπληρώνονται οκτώ (8) έτη από την ημερομηνία έναρξης ισχύος του Κτηματολογίου.»

2. Στην παρ. 2Α του άρθρου 102 του ν. 4623/2019 επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) στο πρώτο εδάφιο, η ημερομηνία «30ή.11.2024» αντικαθίσταται από τις λέξεις «πάροδο ενός (1) έτους από τη δημοσίευση πράξης του Διοικητικού Συμβουλίου του Ν.Π.Δ.Δ. «Ελληνικό Κτηματολόγιο» με την οποία διαπιστώνεται η εφαρμογή του συστήματος του Κτηματολογίου σε αντικατάσταση του συστήματος μεταγραφών και υποθηκών στο σύνολο της επικράτειας της χώρας», β) στο τέταρτο εδάφιο η ημερομηνία «30ή.11.2024» αντικαθίσταται από τις λέξεις «πάροδο ενός (1) έτους από τη δημοσίευση πράξης του Διοικητικού Συμβουλίου του Ν.Π.Δ.Δ. «Ελληνικό Κτηματολόγιο» με την οποία διαπιστώνεται η εφαρμογή του συστήματος του Κτηματολογίου σε αντικατάσταση του συστήματος μεταγραφών και υποθηκών στο σύνολο της επικράτειας της χώρας» και η παρ. 2Α του άρθρου 102 διαμορφώνεται ως εξής:

«2Α. Για τις περιοχές στις οποίες η αποκλειστική προθεσμία της περ. α' της παρ. 2 του άρθρου 6 του ν. 2664/1998, περί διόρθωσης πρώτων εγγραφών, είχε λήξει μέχρι τις 30.11.2018, η δυνατότητα αμφισβήτησης και διόρθωσης ανακριβούς εγγραφής, σε ακίνητα με την ένδειξη «αγνώστου ιδιοκτήτη», είτε εξωδικαστικά, όταν συντρέχουν οι προϋποθέσεις των υποπερ. αα), αβ), αγ) και αδ) της περ. β) της παρ. 1 του άρθρου 18 του ν. 2664/1998, είτε κατόπιν άσκησης αγωγής σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 6 του ίδιου νόμου, είναι δυνατή μέχρι την πάροδο ενός (1) έτους από τη δημοσίευση πράξης του Διοικητικού Συμβουλίου του Ν.Π.Δ.Δ. «Ελληνικό Κτηματολόγιο» με την οποία διαπιστώνεται η εφαρμογή του συστήματος του Κτηματολογίου σε αντικατάσταση του συστήματος μεταγραφών και υποθηκών στο σύνολο της επικράτειας της χώρας, μόνο αν, κατόπιν της λήξης της αποκλειστικής προθεσμίας για κάθε περιοχή, δεν έχουν εγγραφεί μεταγενέστερες πράξεις επί του κτηματολογικού φύλλου του ακινήτου. Εγγραφή της αγωγής της παρ. 2 του άρθρου 7 του ν. 2664/1998 δεν λαμβάνεται υπόψη ως μεταγενέστερη πράξη. Σε κάθε περίπτωση, ο ενάγων δύναται να παραιτηθεί από την αγωγή του προηγούμενου εδαφίου και να ακολουθήσει τις λοιπές διαδικασίες διόρθωσης ή να εμμένει στην ασκηθείσα αγωγή του. Για τις περιοχές του πρώτου εδαφίου της παρούσας επιτρέπεται, μέχρι την πάροδο ενός (1) έτους από τη δημοσίευση πράξης του

Διοικητικού Συμβουλίου του Ν.Π.Δ.Δ. «Ελληνικό Κτηματολόγιο», με την οποία διαπιστώνεται η εφαρμογή του συστήματος του Κτηματολογίου σε αντικατάσταση του συστήματος μεταγραφών και υποθηκών στο σύνολο της επικράτειας της χώρας: α) η διόρθωση ανακριβούς εγγραφής με την ένδειξη «Ελληνικό Δημόσιο», σύμφωνα με τη διαδικασία της παρ. 4 του άρθρου 6 του ν. 2664/1998, όταν ο τίτλος του αιτούντος τη διόρθωση ή των δικαιοπαρόχων του (άμεσων ή απώτερων) είναι παραχωρητήριο του Ελληνικού Δημοσίου και β) η διόρθωση της ανακριβούς εγγραφής με τη διαδικασία της παρ. 4 του άρθρου 6 όταν στα οικεία κτηματολογικά φύλλα κατά την οριστικοποίηση των αρχικών εγγραφών αναγνωρίστηκε ως δικαιούχος του δικαιώματος ο δικαιοπάροχος του αιτούντος τη διόρθωση, ενώ ο τίτλος κτήσης του σχετικού δικαιώματος από τον αιτούντα τη διόρθωσή του είναι μεταγεγραμμένος στα βιβλία μεταγραφών του αντίστοιχου Υποθηκοφυλακείου ή Κτηματολογικού Γραφείου και υπό την προϋπόθεση ότι δεν έχει στο μεταξύ μεσολαβήσει άλλη, ασυμβίβαστη κατά περιεχόμενο, εγγραφή στο κτηματολογικό φύλλο.»

Άρθρο 37

Ρυθμίσεις για την υποστήριξη των πληροφοριακών συστημάτων μονάδων υγείας του Εθνικού Συστήματος Υγείας

Η υπ' αρ. 2/30.1.2024 σύμβαση της ανώνυμης εταιρείας μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα με την επωνυμία «ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ» και διακριτικό τίτλο «Η.ΔΙ.Κ.Α. Α.Ε.» με θέμα «Ενιαίο Πληροφοριακό Σύστημα για την υποστήριξη των επιχειρησιακών λειτουργιών μονάδων υγείας του ΕΣΥ (ΕΠΣΜΥ) της Η.ΔΙ.Κ.Α. Α.Ε.», Υποέργο 3 «Παροχή υπηρεσιών ανάπτυξης και παραγωγικής λειτουργίας πληροφοριακών συστημάτων της Η.ΔΙ.Κ.Α. Α.Ε. στον τομέα της υγείας» παρατείνεται αυτοδίκαια από τη λήξη της έως και την 29η.4.2025. Η σύμβαση λήγει αυτοδικαίως και πριν από το πέρας της προθεσμίας του παραπάνω εδαφίου, με την υπογραφή σύμβασης του ίδιου αντικειμένου στο πλαίσιο της νέας διαγωνιστικής διαδικασίας που διενεργεί η Η.ΔΙ.Κ.Α. Α.Ε..

Άρθρο 38

Τοπική πρόσκληση για πρόσληψη προσωρινών αναπληρωτών εκπαιδευτικών - Προσθήκη άρθρου 63Α στον ν. 4589/2019

Μετά το άρθρο 63 του ν. 4589/2019 (Α' 13) προστίθεται άρθρο 63Α, ως εξής:

Άρθρο 63Α

Τοπική πρόσκληση για πρόσληψη προσωρινών αναπληρωτών εκπαιδευτικών

1. Εκπαιδευτικοί δύνανται να προσλαμβάνονται ως προσωρινοί αναπληρωτές, πλήρους ή μειωμένου ωραρίου, με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου και με μέγιστη χρονική διάρκεια έως τη λήξη του διδακτικού έτους, μετά από την έκδοση της πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος της παρ. 2, εφόσον: α) έχει τηρηθεί η διαδικασία του άρθρου 86 του ν. 4547/2018 (Α' 102) και β) υφίστανται λειτουργικές ανάγκες για θέσεις εκπαιδευτικών σε σχολικές μονάδες της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης σε συγκεκριμένες περιοχές της χώρας, οι οποίες δεν μπορούν να καλυφθούν από τους αξιολογικούς πίνακες κατάταξης του Ανώτατου Συμβουλίου Επιλογής Προσωπικού (Α.Σ.Ε.Π.) λόγω εξάντλησης των υποψηφίων.

2. Με πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος που εκδίδεται από τον Περιφερειακό Διευθυντή Εκπαίδευσης, μετά από γνώμη του Διευθυντή Εκπαίδευσης, η οποία αναρτάται στο πρόγραμμα Διεύθυνσης και στις ιστοσελίδες του Υπουργείου Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού, της Περιφερειακής Διεύθυνσης Εκπαίδευσης και της Διεύθυνσης Εκπαίδευσης, καλούνται οι υποψήφιοι να υποβάλουν αίτηση, σε σχολικές μονάδες περιοχών διορισμού αρμοδιότητας της οικείας Διεύθυνσης Εκπαίδευσης. Στην τοπική πρόσκληση καθορίζονται οι προκηρυσσόμενες θέ-

σεις της παρ. 1 ανά σχολική μονάδα, ανά κλάδο/ειδικότητα, το ωράριο της απασχόλησης, η διαδικασία πρόσληψης και η αποκλειστική προθεσμία υποβολής της αίτησης.

3. Στη διαδικασία υποβολής αιτήσεων δύναται να συμμετέχουν υποψήφιοι, οι οποίοι διαθέτουν τα τυπικά προσόντα ένταξης και διορισμού στον οικείο κλάδο/ειδικότητα και δεν είναι ενταγμένοι στους ισχύοντες αξιολογικούς πίνακες κατάταξης του Α.Σ.Ε.Π.. Οι υποψήφιοι κατατάσσονται σε αξιολογικούς πίνακες επιλογής ανά κλάδο/ειδικότητα με βάση αποκλειστικά τον βαθμό του πτυχίου τους. Σε περίπτωση ισοβαθμίας των πτυχίων, προηγούνται οι υποψήφιοι με το παλαιότερο πτυχίο σύμφωνα με την ημερομηνία απονομής του. Σε περίπτωση που τα πτυχία έχουν απονεμηθεί κατά την ίδια ημερομηνία, τότε η κατάταξη γίνεται με βάση την παλαιότητα εγγραφής των υποψηφίων στο Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Διαχείρισης Προσωπικού Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (Ο.Π.Σ.Υ.Δ.). Ειδικά οι υποψήφιοι εκπαιδευτικοί πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με ειδικότητα στην Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση (Ε.Α.Ε.) κατατάσσονται στους αξιολογικούς πίνακες επιλογής με βάση μόνο τον βαθμό του βασικού πτυχίου τους, αλλά σε περίπτωση ισοβαθμίας των πτυχίων, προηγούνται οι υποψήφιοι με το παλαιότερο ειδικό τυπικό προσόν ένταξης στον κλάδο Ε.Α.Ε.. Για τους νηπιαγωγούς και δασκάλους Ε.Α.Ε. η κατάταξη πραγματοποιείται ενιαία για τους υποψηφίους των κλάδων ΠΕ61 και ΠΕ60 με εξειδίκευση στην Ε.Α.Ε. και ΠΕ 71 και ΠΕ 70 με εξειδίκευση στην Ε.Α.Ε., αντίστοιχα. Κατά τα λοιπά, εφαρμόζεται η περ. δ) της παρ. 4 του άρθρου 58. Η αίτηση επέχει θέση υπεύθυνης δήλωσης του άρθρου 8 του ν. 1599/1986 (Α' 75) για τα στοιχεία που διαλαμβάνονται σε αυτήν. Οι αξιολογικοί πίνακες επιλογής ισχύουν έως τη λήξη του διδακτικού έτους. Κατά την υποβολή των αιτήσεων οι υποψήφιοι βεβαιώνουν ότι δεν εμπίπτουν στην παρ. 5Α του άρθρου 62, περί αποκλεισμού εκπαιδευτικών και μελών Ε.Ε.Π. ή Ε.Β.Π. που έχουν διοριστεί ή διορίζονται από νέο διορισμό ή πρόσληψη για τρία (3) έτη, και στην παρ. 5Α του άρθρου 63, περί αποκλεισμού εκπαιδευτικών και μελών Ε.Ε.Π. ή Ε.Β.Π., οι οποίοι προσλαμβάνονται ως αναπληρωτές και αρνούνται να αναλάβουν υπηρεσία ή παραιτούνται, κατά το έτος πρόσληψης και το επόμενο σχολικό έτος, του παρόντος, καθώς και στην παρ. 4 του άρθρου 86 του ν. 4547/2018, περί αποκλεισμού εκπαιδευτικών και μελών Ε.Ε.Π. ή Ε.Β.Π. οι οποίοι προσλαμβάνονται ως αναπληρωτές κατόπιν ειδικής πρόσκλησης και αρνούνται να αναλάβουν υπηρεσία ή παραιτούνται, κατά το έτος πρόσληψης και κατά το επόμενο σχολικό έτος.

4. Οι αξιολογικοί πίνακες επιλογής της παρ. 3 καταρτίζονται με ευθύνη του οικείου Διευθυντή Εκπαίδευσης, κυρώνονται από τον Περιφερειακό Διευθυντή Εκπαίδευσης και αναρτώνται στις ιστοσελίδες του Υπουργείου Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού, της Περιφερειακής Διεύθυνσης Εκπαίδευσης και της Διεύθυνσης Εκπαίδευσης.

Αναμόρφωση των πινάκων, που συνεπάγεται ανακατάταξη των υποψηφίων, εκτελείται υποχρεωτικά από τον οικείο Διευθυντή Εκπαίδευσης και οι μη δικαιούμενοι να προσληφθούν βάσει της νέας κατάταξης απολύονται. Οι απολυόμενοι λαμβάνουν τις αποδοχές που προβλέπονται για την απασχόλησή τους έως την ημέρα της απόλυσης, χωρίς οποιαδήποτε αποζημίωση από την αιτία αυτή.

5. Εφόσον δεν καλυφθούν οι λειτουργικές ανάγκες για θέσεις εκπαιδευτικών της παρ. 1 και μετά την πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος της παρ. 2, είναι δυνατή η πρόσληψη συνταξιούχων εκπαιδευτικών, που δεν έχουν υπερβεί το εξηκοστό έβδομο (67ο) έτος της ηλικίας τους, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος.

6. Οι προσλήψεις των εκπαιδευτικών πραγματοποιούνται από τον οικείο Διευθυντή Εκπαίδευσης, σύμφωνα με τον αριθμό των προς πλήρωση λειτουργικών κενών ανά κλάδο/ειδικότητα, εκπαιδευτική δομή και βαθμίδα εκπαίδευσης, που έχουν εγκριθεί με σχετική πράξη του Υπουργού Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού και ανεξάρτητα από την πηγή χρηματοδότησης αμέσως μετά την ανάρτηση των αξιολογικών πινάκων επιλογής των υποψηφίων σύμφωνα με την παρ. 3.

7. Όταν προκύπτουν επιπλέον λειτουργικές ανάγκες για θέσεις

σε σχολική μονάδα και κλάδο/ειδικότητα που συμπεριλήφθηκε στην τοπική πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος της παρ. 2, δύναται να καλούνται, καθ' όλη τη διάρκεια του διδακτικού έτους, οι εγγεγραμμένοι στους αξιολογικούς πίνακες επιλογής της παρ. 3, που δεν έχουν ήδη προσληφθεί, να εκδηλώσουν ενδιαφέρον για πρόσληψη.

8. Η προϋπηρεσία που αποκτήθηκε με τη διαδικασία του παρόντος δεν προσμετράται στη διαδικασία κατάταξης με σειρά προτεραιότητας που προκηρύσσει και διενεργεί το Α.Σ.Ε.Π. σε εφαρμογή των διατάξεων που ισχύουν κάθε φορά, αλλά λογίζεται ως πραγματική δημόσια εκπαιδευτική υπηρεσία και λαμβάνεται υπόψη μετά τον μόνιμο διορισμό στη δημόσια εκπαίδευση για κάθε συνέπεια.»

Άρθρο 39

Διδακτικά βιβλία - Μητρώο Διδακτικών Βιβλίων - Ψηφιακή Βιβλιοθήκη Διδακτικών Βιβλίων - Τροποποίηση παρ. 5, 6, 7, 17 και 20 και προσθήκη παρ. 23 και 24 στο άρθρο 84 του ν. 4823/2021

1. Στην παρ. 5 του άρθρου 84 του ν. 4823/2021 (Α' 136), περί συγγραφής των διδακτικών βιβλίων - μητρώου διδακτικών βιβλίων και ψηφιακής βιβλιοθήκης διδακτικών βιβλίων, διαγράφεται το τελευταίο εδάφιο, και η παρ. 5 διαμορφώνεται ως εξής:

«5. Για τη συγγραφή των διδακτικών βιβλίων της παρ. 1 προς ένταξη στο Μ.Δ.Β. και την Ψ.Β.Δ.Β. εκδίδεται πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος από τον Υπουργό Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού, κατόπιν εισήγησης του Ι.Ε.Π., η οποία αναρτάται στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού, του Ι.Ε.Π., του Ι.Τ.Υ.Ε. «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ» και της Ένωσης Ελληνικού Βιβλίου και στην οποία αναφέρονται ιδίως τα σχετικά με τις προδιαγραφές και τα χαρακτηριστικά των βιβλίων, τις επιστημονικές και παιδαγωγικές προϋποθέσεις ένταξης, το χρονοδιάγραμμα και τη διαδικασία υποβολής των αιτήσεων και Αθλητισμού, από τους ενδιαφερομένους. Τις προδιαγραφές και τα τεχνικά χαρακτηριστικά που αφορούν στην εκτύπωση ή την ψηφιακή εκδοχή των παραδοτέων βιβλίων εισηγείται το Ι.Τ.Υ.Ε. «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ».»

2. Η παρ. 6 του άρθρου 84 του ν. 4823/2021, περί αξιολόγησης των διδακτικών βιβλίων, αντικαθίσταται ως εξής:

«6. Κατόπιν ολοκλήρωσης της διαδικασίας της δημόσιας πρόσκλησης ενδιαφέροντος και της έγκρισης των αιτήσεων συμμετοχής, οι συμμετέχοντες αναρτούν στο ψηφιακό σύστημα υποβολής βιβλίων του Ι.Τ.Ε. «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ»: α) το διδακτικό βιβλίο σε όλες τις προβλεπόμενες ψηφιακές μορφές, β) το ψηφιακό συμπληρωματικό υλικό (μαθησιακά αντικείμενα), γ) το ψηφιακό προεκτυπωτικό υλικό και δ) τα μεταδεδομένα όλων των αναγκαίων στοιχείων. Η αξιολόγηση των υποβληθέντων διδακτικών βιβλίων πραγματοποιείται από επιστημονικές επιτροπές, που συστήνονται ανά γνωστικό αντικείμενο, σε δύο (2) στάδια ελέγχου: α) πληρότητας, όπου απορρίπτονται όσες προτάσεις εμπεριέχουν πρόδηλα σφάλματα και ελλείψεις και β) ποιότητας, με κριτήρια που προσδιορίζονται με βάση προδιαγραφές και χαρακτηριστικά επιστημονικής και παιδαγωγικής καταλληλότητας, προκειμένου να καταστεί δυνατή η αποτίμηση ιδίως της επιστημονικής, παιδαγωγικής και διδακτικής εγκυρότητας του βιβλίου και του λοιπού εκπαιδευτικού υλικού, της ενθάρρυνσης της αυτενέργειας των μαθητών/τριών και της καλαισθησίας, καθώς και προδιαγραφές που σχετίζονται με τα τεχνικά χαρακτηριστικά των βιβλίων, όπως διαστάσεις, εικαστικό υλικό και παράμετροι τυποποίησης. Κατά το στάδιο της αξιολόγησης των υποβληθέντων διδακτικών βιβλίων, η επιτροπή αξιολόγησης δύναται να τάσσει αποκλειστικές προθεσμίες, στους συμμετέχοντες, προς πάσης φύσεως αναγκαία συμπλήρωση, εξειδίκευση ή αποστολή διευκρινίσεων, η άπρακτη παρέλευση των οποίων οδηγεί σε απόρριψή τους.»

3. Στην παρ. 7 του άρθρου 84 του ν. 4823/2021 περί επιτροπών αξιολόγησης διδακτικών βιβλίων, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) στο πρώτο εδάφιο η λέξη «συνιστανται» αντικαθίσταται από τη λέξη «συγκροτούνται» και β) στο δεύτερο εδάφιο μετά τις λέξεις «στον έλεγχο» προστίθενται οι λέξεις «πληρότητα

τας και ποιότητας της παρ. 6, με έλεγχο» και η παρ. 7 διαμορφώνεται ως εξής:

«7. Οι επιστημονικές επιτροπές της παρ. 6 συγκροτούνται από μέλη Δ.Ε.Π., εκπαιδευτικούς και άλλους επιστήμονες αυξημένων προσόντων και γνώσεων στο επιστημονικό και παιδαγωγικό αντικείμενο των βιβλίων. Το έργο των εν λόγω επιτροπών συνεπικουρούν εμπειρογνώμονες, όσον αφορά στον έλεγχο πληρότητας και ποιότητας της παρ. 6, με έλεγχο συμμόρφωσης προς τις προδιαγραφές και τα τεχνικά χαρακτηριστικά που αφορούν στην εκτύπωση ή την ψηφιακή εκδοχή των παραδοτέων βιβλίων. Τα μέλη των επιστημονικών επιτροπών και οι εμπειρογνώμονες δεν σχετίζονται με τη συγγραφική διαδικασία των υπό ένταξη βιβλίων. Η συγκρότηση των επιστημονικών επιτροπών και η επιλογή των εμπειρογνώμόνων πραγματοποιείται από το Διοικητικό Συμβούλιο (Δ.Σ.) του Ι.Ε.Π., μετά από πρόσκλησή του. Για την αξιολόγηση των εμπειρογνώμόνων μετέχουν στις επιτροπές και στελέχη του Ι.Τ.Υ.Ε. «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ». Η θητεία των μελών των επιστημονικών επιτροπών λήγει αφότου οι υπουργικές αποφάσεις ένταξης των βιβλίων στο Μ.Δ.Β. και Ψ.Β.Δ.Β. καταστούν οριστικές και απρόσβλητες.»

4. Η παρ. 17 του άρθρου 84 του ν. 4823/2021, περί διαδικασίας συγγραφής διδακτικών βιβλίων, αντικαθίσταται ως εξής:

«17. Αν η διαδικασία συγγραφής διδακτικών βιβλίων και ένταξής τους στο Μ.Δ.Β. και στην Ψ.Β.Δ.Β. αποβεί άκαρπη ή δεν υπάρχουν τουλάχιστον δύο εγκεκριμένες αιτήσεις συμμετοχής ανά μάθημα ή, κατά το στάδιο της αξιολόγησης πληρότητας σύμφωνα με το δεύτερο εδάφιο της παρ. 6, οι εναπομείνουσες προς επιστημονική αξιολόγηση προτάσεις υπολείπονται των δυο (2), ή πρόκειται για την ένταξη των διδακτικών βιβλίων στο Μ.Δ.Β. και στην Ψ.Β.Δ.Β., τα οποία αντιστοιχούν σε μαθήματα γνωστικών αντικειμένων της επαγγελματικής εκπαίδευσης και της ειδικής αγωγής και εκπαίδευσης, με απόφαση του Υπουργού Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού, κατόπιν εισήγησης του Ι.Ε.Π., είναι δυνατή, διαζευκτικά, ακόμα και πριν από την ολοκλήρωση προηγούμενης πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος: α) η μερική επανάληψη της πρόσκλησης για την κάλυψη των εναπομεινάντων μαθημάτων, β) η έκδοση νέας, ολικής ή μερικής, πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος, προκειμένου να υφίστανται τουλάχιστον δύο (2) διδακτικά βιβλία ανά μάθημα, με όμοιους ή διαφορετικούς όρους από προηγούμενη πρόσκληση, γ) η ανάθεση της συγγραφής σε ομάδες εκπαιδευτικών, που απαρτίζονται από εκπαιδευτικούς που υπηρετούν στο Ι.Ε.Π. ή αποσπώνται στο Ι.Ε.Π. για τη συγγραφή αυτή ή από άλλους επιστήμονες αυξημένων προσόντων και γνώσεων ή δ) η ανάθεση της συγγραφής, τηρουμένων των διατάξεων του ν. 4412/2016 (Α' 147), σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα ή η σύναψη προγραμματικών συμβάσεων προς τον σκοπό αυτόν, μεταξύ του Ι.Ε.Π. και Α.Ε.Ι.. Ειδικές διατάξεις για τα διδακτικά βιβλία της επαγγελματικής εκπαίδευσης και της ειδικής αγωγής και εκπαίδευσης διατηρούνται σε ισχύ.»

5. Στην παρ. 20 του άρθρου 84 του ν. 4823/2021, περί διδακτικών βιβλίων - μητρώου διδακτικών βιβλίων - ψηφιακής βιβλιοθήκης διδακτικών βιβλίων, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) διαγράφονται οι λέξεις «κατά τον λόγο της αρμοδιότητάς τους», β) μετά τη λέξη «κριτήρια» προστίθενται οι λέξεις «των διδακτικών βιβλίων», γ) μετά τη δεύτερη αναφορά των λέξεων «ειδικότερες προϋποθέσεις», οι λέξεις «η διαδικασία υποβολής και εξέτασης, καθώς και τα όργανα ελέγχου» αντικαθίστανται από τις λέξεις «υποβολής εκδήλωσης ενδιαφέροντος και αίτησης συμμετοχής στις προσκλήσεις ενδιαφέροντος της παρ. 5, η διαδικασία υποβολής και αξιολόγησης των διδακτικών βιβλίων, καθώς και τα όργανα αξιολόγησης», γ) διαγράφονται οι λέξεις «της πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος της παρ. 5 και» και κατόπιν νομοτεχνικών βελτιώσεων η παρ. 20 διαμορφώνεται ως εξής:

«20. Με απόφαση του Υπουργού Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού, που εκδίδεται ύστερα από εισηγήσεις του Ι.Ε.Π. και του Ι.Τ.Υ.Ε. «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ», καθορίζονται οι διαδικασίες δημιουργίας, συγκρότησης, λειτουργίας και τεχνικής υποστήριξης του Μ.Δ.Β. και της Ψ.Β.Δ.Β., οι ειδικότερες προϋποθέσεις, προδιαγραφές, χαρακτηριστικά και κριτήρια των διδακτικών βιβλίων,

καθώς και η διαδικασία ένταξης, τροποποίησης, μεταβολής και απένταξης διδακτικών βιβλίων στο Μ.Δ.Β. και στην Ψ.Β.Δ.Β., οι ειδικότερες προϋποθέσεις υποβολής εκδήλωσης ενδιαφέροντος και αίτησης συμμετοχής στις προσκλήσεις ενδιαφέροντος καθώς και το περιεχόμενο των προσκλήσεων της παρ. 5, η διαδικασία υποβολής και αξιολόγησης των διδακτικών βιβλίων, καθώς και τα όργανα αξιολόγησης των διοικητικών προσφυγών κατά των αποφάσεων ένταξης, απένταξης και καθορισμού της τιμής αναφοράς, το περιεχόμενο των συμφωνητικών της παρ. 9, η ειδικότερη δομή και οργάνωση του Μ.Δ.Β. και της Ψ.Β.Δ.Β., τα στοιχεία που καταχωρίζονται στο Μ.Δ.Β. για κάθε συγκεκριμένο βιβλίο, καθώς και κάθε άλλο ειδικότερο θέμα που αφορά στην εφαρμογή του παρόντος άρθρου.»

6. Στο άρθρο 84 του ν. 4823/2021 περί διδακτικών βιβλίων - μητρώου διδακτικών βιβλίων - ψηφιακής βιβλιοθήκης διδακτικών βιβλίων, προστίθενται παρ. 23 και 24 ως εξής:

«23. Με απόφαση του Υπουργού Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού, κατόπιν εισηγήσεων του Ι.Ε.Π. και του Ι.Τ.Υ.Ε. «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ», ρυθμίζεται κάθε θέμα σχετικό με τον τρόπο λειτουργίας και το αντικείμενο των επιστημονικών επιτροπών της παρ. 6 και των ομάδων της περ. γ) της παρ. 17. Με όμοια απόφαση καθορίζεται κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την έναρξη της εφαρμογής του παρόντος, η διαδικασία και οι προϋποθέσεις χρήσης των διδακτικών βιβλίων που έχουν ενταχθεί στο Μ.Δ.Β. και Ψ.Β.Δ.Β..

24. Εγκεκριμένοι φορείς, που συμμετείχαν στην υπό στοιχεία 46978/ΓΔ4/25.4.2023 πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος του Υπουργού Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού, οι οποίοι έχουν αναρτήσει εμπροθέσμως το σύνολο ή μέρος του αξιολογούμενου υλικού στην πλατφόρμα του Ι.Τ.Υ.Ε. «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ», πλην όμως η οριστική υποβολή του δεν ολοκληρώθηκε για οποιονδήποτε λόγο, δύνανται εντός δέκα (10) ημερών από τη δημοσίευση του παρόντος, να αναρτήσουν οριστικά το υλικό, με μόνη προϋπόθεση την προσκόμιση βεβαίωσης του Ι.Τ.Υ.Ε. «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ» στην οποία πιστοποιείται η υποβολή μέρους ή του συνόλου του υλικού στη σχετική πλατφόρμα του Ι.Τ.Υ.Ε. «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ» πριν από τη λήξη της καταληκτικής προθεσμίας ανάρτησης του αξιολογούμενου υλικού. Αν οι ως άνω εγκεκριμένοι συμμετέχοντες ανήρτησαν εμπρόθεσμα το απαραίτητο υλικό στη σχετική πλατφόρμα, πλην όμως αυτό δεν αντιστοιχεί στο συνολικό αξιολογούμενο υλικό των διδακτικών βιβλίων, σε σχέση με αυτό το οποίο περιλάμβανε η εγκεκριμένη αίτηση συμμετοχής τους, δύνανται, εντός δέκα (10) ημερών από τη δημοσίευση του παρόντος και χωρίς άλλη διατύπωση, να υποβάλουν το υπολείπόμενο υλικό τους. Αν οι ως άνω εγκεκριμένοι συμμετέχοντες ανάρτησαν εμπρόθεσμα, αλλά εκ παραδρομής εσφαλμένο υλικό ή υλικό που χρήζει αναγκαίων διορθώσεων ή βελτιώσεων, δύνανται, εντός δέκα (10) ημερών από τη δημοσίευση του παρόντος και χωρίς άλλη διατύπωση, να υποβάλουν εκ νέου το υλικό με τις αναγκαίες διορθώσεις. Το τελευταίο εδάφιο της παρ. 6 εφαρμόζεται και για τις προτάσεις που υποβάλλονται σύμφωνα με την παρούσα.»

Άρθρο 40

Ανώτατο όριο αμοιβών ιατρών του Ειδικού Σώματος Ιατρών του Κέντρου Πιστοποίησης Αναπηρίας - Τροποποίηση παρ. 3 και 4 άρθρου 104 ν. 4961/2022

1. Στο τρίτο εδάφιο της παρ. 3 του άρθρου 104 του ν. 4961/2022 (Α' 146), περί των υγειονομικών επιτροπών του Κέντρου Πιστοποίησης Αναπηρίας του Ηλεκτρονικού Εθνικού Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης, οι λέξεις «Οι Δημόσιες Δομές Φροντίδας Υγείας (Δ.Δ.Φ.Υ.) και ο Εθνικός Οργανισμός Παροχής Υπηρεσιών Υγείας (Ε.Ο.Π.Υ.Υ.)» αντικαθίστανται από τις λέξεις «Οι φορείς του Δημοσίου», και η παρ. 3 διαμορφώνεται ως εξής:

«3. Οι υγειονομικές επιτροπές συστήνονται κατά ειδικότητα και συνεδρίαση με βάση τα υποβληθέντα αιτήματα για γνωμάτευση και τις κύριες παθήσεις σε αυτά, την εντοπιότητα του ιατρού, την κατοικία του αιτούντος, τις διαθέσιμες ειδικότητες και την ανηλικότητα του αιτούντος. Σε περίπτωση εξέτασης ανηλίκου, στην επιτροπή συμμετέχει ιατρός του Ε.Σ.Ι. με ειδικότητα στην παιδια-

τρική ή άλλη παιδιατρική εξειδίκευση, εάν είναι διαθέσιμος. Οι φορείς του Δημοσίου οφείλουν να επιτρέπουν στους ιατρούς που υπηρετούν σε αυτούς να συμμετέχουν σε συνεδριάσεις υγειονομικών επιτροπών, στις οποίες έχουν ορισθεί, τουλάχιστον πέντε (5) ημέρες ανά μήνα. Με την απόφαση ορισμού της υγειονομικής επιτροπής ορίζεται και ο πρόεδρός της, ο οποίος πρέπει να κατέχει ειδικότητα αντίστοιχη με αυτή της επιτροπής.»

2. Στην παρ. 4 του άρθρου 104 του ν. 4961/2022, περί της αποζημίωσης που καταβάλλεται από τον Ηλεκτρονικό Εθνικό Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης στους ιατρούς του Ειδικού Σώματος Ιατρών, οι οποίοι μετέχουν στις συνεδριάσεις των επιτροπών του Κέντρου Πιστοποίησης Αναπηρίας, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) στο δεύτερο εδάφιο οι λέξεις «Στους ιατρούς» αντικαθίστανται από τις λέξεις «Στα μέλη», β) στην αρχή του τρίτου εδαφίου προστίθεται η φράση «Τα αιτήματα αξιολόγησης ισοκατανέμονται μεταξύ των ιατρών του Ε.Σ.Ι. ανά κατηγορία και ειδικότητα και», γ) στο τρίτο εδάφιο: γα) προστίθενται οι λέξεις «Από την 1η Νοεμβρίου 2024» και γβ) η λέξη «διπλάσιο» αντικαθίσταται από τη λέξη «τριπλάσιο», δ) προστίθεται νέο πέμπτο εδάφιο και κατόπιν νομοτεχνικών βελτιώσεων η παρ. 4 διαμορφώνεται ως εξής:

«4. Στους ιατρούς του Ε.Σ.Ι. και στους γραμματείς των υγειονομικών επιτροπών του ΚΕ.Π.Α. καταβάλλεται από τον Ε.Φ.Κ.Α. αποζημίωση ανά κρινόμενο αίτημα, για το οποίο εκδίδεται οριστική Γ.Α.. Στα μέλη και στους γραμματείς της Επιτροπής Δειγματοληπτικού Ελέγχου καταβάλλεται από τον Ε.Φ.Κ.Α. αποζημίωση ανά ελεγχόμενο περιστατικό. Τα αιτήματα αξιολόγησης ισοκατανέμονται μεταξύ των ιατρών του Ε.Σ.Ι. ανά κατηγορία και ειδικότητα και η αποζημίωση της παρούσας καταβάλλεται σύμφωνα με την κοινή απόφαση της παρ. 5 του άρθρου 109. Από την 1η Νοεμβρίου 2024 το συνολικό ποσό της αποζημίωσης δεν μπορεί να υπερβεί κατ' έτος το τριπλάσιο του μηνιαίου ανώτατου ορίου αποδοχών, όπως αυτό ορίζεται στην παρ. 1 του άρθρου 28 του ν. 4354/2015 (Α' 176). Κατ' εξαίρεση, το συνολικό ποσό αποζημίωσης κατ' έτος μπορεί να ανέρχεται στο πενταπλάσιο του μηνιαίου ανώτατου ορίου αποδοχών, όπως αυτό ορίζεται στην παρ. 1 του άρθρου 28 του ν. 4354/2015, εφόσον ο αριθμός των διαθέσιμων, σύμφωνα με τον Κανονισμό Λειτουργίας του ΚΕ.Π.Α., ιατρών του Ε.Σ.Ι. με ειδικότητα ρευματολογίας, νευρολογίας και ψυχιατρικής, δεν επαρκεί για την έγκαιρη αξιολόγηση των εκκρεμών αιτήσεων. Στους μετακινούμενους εκτός έδρας ιατρούς του Ε.Σ.Ι. για την άσκηση καθηκόντων ως πρόεδρου ή μέλους των υγειονομικών επιτροπών του ΚΕ.Π.Α. καταβάλλονται από τον Ε.Φ.Κ.Α. οι δαπάνες μετακίνησης (έξοδα κίνησης, έξοδα διανυκτέρευσης, ημερήσια αποζημίωση), οι οποίες καταβάλλονται κατά τις κείμενες διατάξεις στους μετακινούμενους εκτός έδρας δημοσίου υπαλλήλους. Ως ανώτατο ετήσιο όριο μετακινήσεων ορίζονται οι ενενήντα (90) ημέρες.»

Άρθρο 41

Ρύθμιση αστικού συγκοινωνιακού έργου Περιφερειακής Ενότητας Θεσσαλονίκης - Τροποποίηση άρθρου 3, παρ. 4 άρθρου 11 και παρ. 1 άρθρου 26 ν. 4482/2017

1. Στην παρ. 1 του άρθρου 3 του ν. 4482/2017 (Α' 102), περί αρμοδιοτήτων της «Οργανισμός Συγκοινωνιακού Έργου Θεσσαλονίκης Ανώνυμη Εταιρεία», προστίθενται περ. λ' έως λβ' ως εξής: «λ. Πρωθιεί τις πωλήσεις προϊόντων κομίστρου μέσω της εφαρμογής της εκπαιδευτικής πολιτικής.

λα. Πωλεί προϊόντα κομίστρου και εισπράττει το κόμιστρο για λογαριασμό παρόχων συγκοινωνιακού έργου της Περιφερειακής Ενότητας Θεσσαλονίκης του άρθρου 2, ελέγχει και αποδίδει το συνολικό έσοδο πωλήσεων προϊόντων παρόχων των ανωτέρω συγκοινωνιακών έργων στον Κρατικό Προϋπολογισμό, κατόπιν προηγούμενης, κατά σειρά, λαα) αφαίρεσης προς απόδοσης του οφειλόμενου ποσού Φόρου Προστιθέμενης Αξίας (Φ.Π.Α.) για την υπηρεσία μεταφοράς, σύμφωνα με τη νομοθεσία περί Φ.Π.Α. για το συνολικό ποσό πωλήσεων προϊόντων κομίστρου, λαβ) παρακράτησης των οριζόμενων υπέρ της ποσοστών σύμφωνα με το άρθρο 11 επί του συνολικού εσόδου πωλήσεων προϊόντων κομίστρου (χωρίς Φ.Π.Α.), λαγ) απόδοσης προς τον Ο.Α.Σ.Θ. του υπο-

λειπομένου ποσού πωλήσεων προϊόντων κομίστρου για παροχή συγκοινωνιακού έργου από ι) τους παρόχους δημόσιων επιβατικών αστικών συγκοινωνιών με λεωφορεία, με τους οποίους έχει σύμβαση η Ο.Σ.Ε.Θ. και ιι) τον Ο.Α.Σ.Θ. σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 26, σύμφωνα με την τιμολογηθείσα υπηρεσία κατά τις κείμενες διατάξεις. Δύνανται να αναθέτει σε φορείς συγκοινωνιακού έργου μέρος των αρμοδιοτήτων της παρούσας περίπτωσης.

λβ. Ελέγχει, εποπτεύει, ενεργεί για και συντονίζει τη διαλειτουργικότητα του συγκοινωνιακού έργου που εκτελείται από τους παρόχους της περ. λα', δυνάμενος να συμβάλλεται με παρόχους του εν λόγω συγκοινωνιακού έργου και τρίτους προς τον σκοπό της διαλειτουργικότητας.»

2. Στην παρ. 2 του άρθρου 3 του ν. 4482/2017, προστίθενται περ. γ' και δ', ως εξής:

«γ. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών και Υποδομών και Μεταφορών, καθορίζονται η διαδικασία είσπραξης από την Ο.Σ.Ε.Θ. Α.Ε. των εσόδων για τα προϊόντα κομίστρου που πωλούνται για λογαριασμό παρόχων συγκοινωνιακού έργου της Περιφερειακής Ενότητας Θεσσαλονίκης του άρθρου 2, το αποδιδόμενο ποσό ή ποσοστό εσόδων από κόμιστρα παρόχων συγκοινωνιακού έργου σύμφωνα με τις περ. λ' και λα' της παρ. 1, η διαδικασία και η περιοδικότητα απόδοσης των ανωτέρω οφειλόμενων ποσών από την Ο.Σ.Ε.Θ. Α.Ε. προς τον Ο.Α.Σ.Θ. και τον Κρατικό Προϋπολογισμό, καθώς και κάθε άλλο θέμα σχετικό με την εφαρμογή των περ. λ' και λα' της παρ. 1.

δ. Με απόφαση του Διοικητικού της Συμβουλίου, κατόπιν σύμφωνης γνώμης του αρμόδιου οργάνου του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών, η Ο.Σ.Ε.Θ. επιλέγει το νομικό πρόσωπο στο οποίο αναθέτει αρμοδιότητές της, σύμφωνα με το τελευταίο εδάφιο της περ. λα' της παρ. 1 του άρθρου 3.»

3. Στην παρ. 4 του άρθρου 11 του ν. 4482/2017 προστίθεται τελευταίο εδάφιο και η παρ. 4 διαμορφώνεται ως εξής:

«4. Ειδικά για τον Ο.Α.Σ.Θ., το ποσοστό της παρ. 1 ισχύει έως την 30ή Ιουνίου 2020. Από την 1η Ιουλίου 2020 το ανωτέρω ποσοστό ορίζεται σε ένα κόμμα δύο τοις εκατό (1,2%) εκ του συνόλου των εσόδων που προέρχονται από την παροχή συγκοινωνιακών υπηρεσιών και παραγωγή συγκοινωνιακού έργου στην περιοχή ευθύνης της Ο.Σ.Ε.Θ.. Από την 1η Δεκεμβρίου 2024 το ποσοστό του δευτέρου εδαφίου της παρούσας, εφαρμόζεται μόνον για τα προϊόντα κομίστρου των οποίων το παραστατικό πώλησης εκδίδεται στον αριθμό φορολογικού μητρώου του Ο.Α.Σ.Θ., διαφορετικά εφαρμόζεται το ποσοστό της παρ. 1.»

4. Στο πρώτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 26 του ν. 4482/2017, η ημερομηνία «31.12.2024» αντικαθίσταται από την ημερομηνία «31.12.2025», και η παρ. 1 διαμορφώνεται ως εξής:

«1. Ανατίθεται προσωρινά στον Ο.Α.Σ.Θ. το συγκοινωνιακό έργο στην Περιφερειακή Ενότητα Θεσσαλονίκης για τον απολύτως αναγκαίο χρόνο και πάντως όχι μετά τις 31.12.2025. Κατά το χρονικό διάστημα της προσωρινής ανάθεσης του συγκοινωνιακού έργου στον Ο.Α.Σ.Θ., σύμφωνα με το προηγούμενο εδάφιο, το συγκοινωνιακό έργο θα παρέχεται με τους ίδιους όρους της από 30.4.2001 οικονομικής συμφωνίας μεταξύ Ελληνικού Δημοσίου και Ο.Α.Σ.Θ., όπως ίσχυε μετά την τροποποίηση και συμπλήρωσή της κατά την ημερομηνία δημοσίευσής του ν. 4482/2017 και ταυτόχρονα επιτρέπεται γι' αυτό το συγκοινωνιακό έργο η σύναψη των συμβάσεων που προβλέπονται στις διατάξεις του άρθρου 54 παρ. 3 και 4 του ν. 4568/2018.»

Άρθρο 42

Οδηγοί για την εκτέλεση του συγκοινωνιακού έργου Οργανισμού Αστικών Συγκοινωνιών Θεσσαλονίκης

1. Συμβάσεις εργασίας ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου προσωπικού, εκατόν πενήντα (150) οδηγών, ειδικότητας ΔΕ Οδηγών, που προσελήφθησαν από το νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου, με την επωνυμία «ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΑΣΤΙΚΩΝ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ» (Ο.Α.Σ.Θ.), δυνάμει της υπό στοιχεία ΣΟΧ 1/2023 Ανακοίνωσης, που ανανεώθηκαν με το άρθρο 41 του ν. 5131/2024 (Α' 128) και δεν έχουν λυθεί έως τη δημοσίευσή του

παρόντος, ανανεώνονται αυτοδικαίως από τη λήξη τους έως την ολοκλήρωση της ανάθεσης του συγκοινωνιακού έργου στον Ο.Α.Σ.Θ. και πάντως όχι πέραν της 30ής Ιουνίου 2025.

2. Συμβάσεις εργασίας ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου προσωπικού, σαράντα (40) οδηγών, ειδικότητας ΔΕ Οδηγών, που προσελήφθησαν από τον Ο.Α.Σ.Θ., δυνάμει της υπό στοιχεία ΣΟΧ 1/2024 Ανακοίνωσης και δεν έχουν λυθεί έως τη δημοσίευση του παρόντος, ανανεώνονται αυτοδικαίως από τη λήξη τους έως την ολοκλήρωση της ανάθεσης του συγκοινωνιακού έργου στον Ο.Α.Σ.Θ. και πάντως όχι πέραν της 30ής Ιουνίου 2025.

3. Οι ανανεώσεις των παρ. 1 και 2 δεν μεταβάλλουν τον χαρακτήρα της σχέσης εργασίας, βάσει της οποίας προσελήφθησαν οι απασχολούμενοι στις θέσεις αυτές και δεν προσμετρώνται στο ανώτατο χρονικό διάστημα των είκοσι τεσσάρων (24) μηνών, κατά την έννοια των άρθρων 5 έως 7 του π.δ. 164/2004 (Α' 134).

Άρθρο 43

Αδειοδότηση αστικού σιδηροδρόμου

1.α) Για τη θέση σε εμπορική λειτουργία δικτύου αστικού σιδηροδρόμου ή επεκτάσεων αυτού χορηγείται άδεια λειτουργίας της υποδομής και των συστημάτων αυτής, με μέριμνα της αρμόδιας Διεύθυνσης Υποδομών Σταθερής Τροχιάς, Συντηρήσεων και Ασφάλειας (Δ14) του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών, κατόπιν εισήγησης της ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΜΕΤΡΟ Α.Ε..

β) Για τη χορήγηση της άδειας της περ. α), απαιτούνται:

βα) βεβαίωση έναρξης δραστηριότητας και αριθμού φορολογικού μητρώου για την ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΜΕΤΡΟ Α.Ε.,

ββ) οικοδομική άδεια του έργου,

βγ) πιστοποιητικό αναδόχων κατασκευής με το οποίο πιστοποιείται ότι οι εργασίες στο υπό αδειοδότηση σύστημα αστικού σιδηροδρόμου έχουν ολοκληρωθεί και ότι όλες οι δοκιμές απόδοσης των συστημάτων έχουν περατωθεί,

βδ) βεβαίωση της ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΜΕΤΡΟ Α.Ε. για την αρτιότητα, ασφάλεια, λειτουργικότητα και αξιοπιστία των συστημάτων του έργου στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της, ως αναθέτουσας αρχής,

βε) πιστοποιητικό από ανεξάρτητο φορέα πιστοποίησης για τη λειτουργία του δικτύου αστικού σιδηροδρόμου,

βστ) γενική οριζοντιογραφία του έργου,

βζ) δηλώσεις συμμόρφωσης για τους ανελκυστήρες, συνοδευόμενες από τα κατά περίπτωση εκδοθέντα πιστοποιητικά κοινοποιημένου οργανισμού στο πλαίσιο της διαδικασίας αξιολόγησης της συμμόρφωσης, καθώς και βεβαίωση καταχώρισης των ανελκυστήρων από την αρμόδια υπηρεσία του οικείου Δήμου,

βη) βεβαιώσεις ορθής εγκατάστασης και λειτουργίας (αρχικού ελέγχου) τύπου Α' των κυλιόμενων κλιμάκων και πεζοδρόμων, από αναγνωρισμένο για τον σκοπό αυτόν φορέα ελέγχου και

βθ) πιστοποιητικό ενεργητικής πυροπροστασίας σύμφωνα με το άρθρο 8 της υπ' αρ. 13/2021 Πυροσβεστικής Διάταξης «Έγκριση της υπ' αρ. 13/2021 Πυροσβεστικής Διάταξης με θέμα: «Κα-

θορισμός της διαδικασίας υποβολής των απαιτούμενων δικαιολογητικών, ελέγχου και έκδοσης των διοικητικών πράξεων πυροπροστασίας σε επιχειρήσεις - εγκαταστάσεις, κατ' εφαρμογή του άρθρου 167 του ν. 4662/2020» (Β' 5519).»

2. Για την παροχή υπηρεσιών επιβατικών μεταφορών μέσω δικτύου αστικού σιδηροδρόμου με την ανάληψη της λειτουργίας και συντήρησης του δικτύου αυτού από δημόσιο ή ιδιωτικό φορέα παροχής δημόσιας υπηρεσίας, χορηγείται άδεια παροχής υπηρεσίας, με μέριμνα της αρμόδιας Διεύθυνσης Επιβατικών Μεταφορών (Δ32) του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών, κατόπιν εισήγησης της ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΜΕΤΡΟ Α.Ε..

Για τη χορήγηση της άδειας του πρώτου εδαφίου, απαιτούνται:

α) πιστοποιητικό από ανεξάρτητο φορέα πιστοποίησης για τη λειτουργία του αστικού σιδηροδρόμου,

β) υπεύθυνη δήλωση ανάληψης λειτουργίας του έργου,

γ) βεβαίωση έναρξης δραστηριότητας και αριθμού φορολογικού μητρώου για την εταιρεία λειτουργίας και

δ) βεβαίωση σύστασης της εταιρείας λειτουργίας.

3. Από το πεδίο εφαρμογής του παρόντος εξαιρούνται το σιδηροδρομικό έργο και οι εγκαταστάσεις που παρέχει ο Οργανισμός Σιδηροδρόμων Ελλάδος, οι θυγατρικές του, οι συνδεδεμένες με αυτόν επιχειρήσεις, οι εταιρείες υποδομής και εκμετάλλευσης του σιδηροδρομικού δικτύου και κάθε άλλος όμοιος αντικείμενου δημόσιος ή ιδιωτικός φορέας.

Άρθρο 44

Οικονομικές καταστάσεις και εκθέσεις δραστηριότητας εργοληπτικών επιχειρήσεων

Για το έτος 2024, η προθεσμία υποβολής των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων και της έκθεσης δραστηριότητας των εργοληπτικών επιχειρήσεων του πρώτου εδαφίου της παρ. 7 του άρθρου 41 του π.δ. 71/2019 (Α' 112), περί τήρησης του Μητρώου Εργοληπτικών Επιχειρήσεων Δημοσίων Έργων (ΜΗ.Ε.Ε.Δ.Ε.) και πιστοποιητικών ΜΗ.Ε.Ε.Δ.Ε., στη Διεύθυνση Μητρώων της Γενικής Γραμματείας Υποδομών του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών παρατείνεται από τη λήξη της έως τη 19η.2.2025.

ΜΕΡΟΣ Γ' ΕΝΑΡΞΗ ΙΣΧΥΟΣ

Άρθρο 45 Έναρξη ισχύος

1. Με την επιφύλαξη της παρ. 2 η ισχύς του παρόντος νόμου αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

2. Η ισχύς της υποπερ. στβ) της περ. στ) της παρ. 2 του άρθρου 3 αρχίζει ένα (1) έτος από τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι
ΤΟΜΕΙΣ ΥΨΗΛΗΣ ΚΡΙΣΙΜΟΤΗΤΑΣ
(Παράρτημα Ι της Οδηγίας (ΕΕ) 2022/2555)

Τομέας	Υποτομέας	Είδος οντότητας
1. Ενέργεια	α) Ηλεκτρική ενέργεια	Επιχειρήσεις ηλεκτρικής ενέργειας, όπως ορίζονται στην περ. (ιη) της παρ. 3 του άρθρου 2 του ν. 4001/2011 (Α' 179), οι οποίες ασκούν την «προμήθεια», όπως ορίζεται στην περ. (κα) της παρ. 1 του άρθρου 2 του ν. 4001/2011.
		Διαχειριστές συστημάτων διανομής, όπως ορίζονται στην περ. (στ) της παρ. 1 του άρθρου 2 του ν. 4001/2011.
		Διαχειριστές συστημάτων μεταφοράς, όπως ορίζονται στην περ. (ια) της παρ. 3 του άρθρου 2 του ν. 4001/2011.
		Παραγωγοί, όπως ορίζονται στην περ. (κζ) της παρ. 3 του άρθρου 2 του ν. 4001/2011.

		Ορισθέντες διαχειριστές αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας, όπως ορίζονται στην περ. 8) του άρθρου 2 του Κανονισμού (ΕΕ) 2019/943 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 5ης Ιουνίου 2019, σχετικά με την εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας (L 158). — Συμμετέχοντες στην αγορά, όπως ορίζονται στην περ. 25) του άρθρου 2 του Κανονισμού (ΕΕ) 2019/943, οι οποίοι παρέχουν υπηρεσίες συγκέντρωσης, απόκρισης ζήτησης ή αποθήκευσης ενέργειας, όπως ορίζονται στις περ. (λβ), (μα) και (λε) της παρ. 3 του άρθρου 2 του ν. 4001/2011 — Διαχειριστές σημείου επαναφόρτισης που είναι υπεύθυνοι για τη διαχείριση και τη λειτουργία σημείου επαναφόρτισης, το οποίο παρέχει υπηρεσία επαναφόρτισης στους τελικούς χρήστες, μεταξύ άλλων εξ ονόματος και για λογαριασμό παρόχου υπηρεσιών κινητικότητας.
	β) Τηλεθέρμανση και τηλεψύξη	Διαχειριστές τηλεθέρμανσης ή τηλεψύξης, όπως ορίζονται στην περ. δ της παρ. 32 του άρθρου 2 του ν. 3468/2006 (Α' 129).
	γ) Πετρέλαιο	Διαχειριστές αγωγών μεταφοράς πετρελαίου. Διαχειριστές παραγωγής πετρελαίου, εγκαταστάσεων διύλισης και επεξεργασίας, αποθήκευσης και μεταφοράς πετρελαίου. Κεντρικοί φορείς διατήρησης αποθεμάτων, όπως ορίζονται στην περ. στ' της παρ. 2 του άρθρου 2 του ν. 4123/2013 (Α' 43).

	δ)	Αέριο	Επιχειρήσεις προμήθειας, όπως ορίζονται στην περ. (κβ) της παρ. 2 του άρθρου 2 του ν. 4001/2011.	
			Διαχειριστές συστημάτων διανομής όπως ορίζονται στην περ. (στ) της παρ. 1 του άρθρου 2 του ν. 4001/2011.	
			Διαχειριστές συστημάτων μεταφοράς, όπως ορίζονται στην περ. (ζ1) της παρ. 2 του άρθρου 2 του ν. 4001/2011.	
			Διαχειριστές συστημάτων αποθήκευσης, όπως αυτά ορίζονται στην περ. (ι) της παρ. 2 του άρθρου 2 του ν. 4001/2011.	
			Διαχειριστές συστημάτων ΥΦΑ, όπως αυτά ορίζονται στην περ. (ια) της παρ. 2 του άρθρου 2 του ν. 4001/2011.	
			Επιχειρήσεις φυσικού αερίου, όπως ορίζονται στην περ. (ιδ) της παρ. 2 του άρθρου 2 του ν. 4001/2011.	
ε)	Υδρογόνο	Διαχειριστές παραγωγής, αποθήκευσης και μεταφοράς υδρογόνου		
2.	Μεταφορές	α)	Εναέριες	Αερομεταφορείς, όπως ορίζονται στην περ. 4) του άρθρου 3 του Κανονισμού (ΕΚ) 300/2008, που χρησιμοποιούνται για εμπορικούς σκοπούς.

		Φορείς διαχείρισης αερολιμένα, όπως ορίζονται στην περ. β' της παρ. 1 του άρθρου 2 του π.δ. 52/2012 (Α' 102), αερολιμένες, όπως ορίζονται στην περ. α' της παρ. 1 του άρθρου 2 του π.δ. 52/2012, συμπεριλαμβανομένων των κεντρικών αερολιμένων που απαριθμούνται στο παράρτημα ΙΙ τμήμα 2 του Κανονισμού (ΕΕ) 1315/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 11ης Δεκεμβρίου 2013, περί των προσανατολισμών της Ένωσης για την ανάπτυξη του διευρωπαϊκού δικτύου μεταφορών και για την κατάργηση της Απόφασης 661/2010/ΕΕ (L 348), και φορείς εκμετάλλευσης βοηθητικών εγκαταστάσεων που βρίσκονται εντός αερολιμένων.
		Φορείς εκμετάλλευσης ελέγχου διαχείρισης κυκλοφορίας, που παρέχουν υπηρεσίες ελέγχου εναέριας κυκλοφορίας, όπως ορίζονται στην περ. 1 του άρθρου 2 του Κανονισμού (ΕΚ) 549/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 10ης Μαρτίου 2004, για τη χάραξη του πλαισίου για τη δημιουργία του Ενιαίου Ευρωπαϊκού Ουρανού («κανονισμός-πλαίσιο») (L 96).
	β) Σιδηροδρομικές	Διαχειριστές υποδομής, όπως ορίζονται στην περ. 2) του άρθρου 3 του ν. 4408/2016 (Α' 135).
		Σιδηροδρομικές επιχειρήσεις, όπως ορίζονται στην περ. 1) του άρθρου 3 του ν. 4408/2016, συμπεριλαμβανομένων των φορέων εκμετάλλευσης εγκαταστάσεων για την παροχή υπηρεσιών, όπως ορίζονται στην περ. 12) του ίδιου άρθρου.

	γ) Πλωτές	Εσωτερικές πλωτές, θαλάσσιες και ακτοπλοϊκές εταιρείες μεταφοράς επιβατών και εμπορευμάτων, όπως ορίζονται για τις θαλάσσιες μεταφορές στο παράρτημα Ι του Κανονισμού (ΕΚ) 725/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 31ης Μαρτίου 2004, για τη βελτίωση της ασφάλειας στα πλοία και στις λιμενικές εγκαταστάσεις (L 129), μη συμπεριλαμβανομένων των μεμονωμένων πλοίων που χρησιμοποιούνται από τις εταιρείες αυτές. Διαχειριστικοί φορείς των λιμένων, όπως ορίζονται στην παρ. 12 του άρθρου 2 του ν. 3622/2007 (Α' 281), συμπεριλαμβανομένων των λιμενικών τους εγκαταστάσεων όπως ορίζονται στην περ. 11 του άρθρου 2 του Κανονισμού (ΕΚ) 725/2004, και φορείς εκμετάλλευσης έργων και εξοπλισμού που βρίσκονται εντός λιμένων. Φορείς εκμετάλλευσης υπηρεσιών εξυπηρέτησης κυκλοφορίας πλοίων (VTS), όπως ορίζονται στην περ. κ) του άρθρου 3 του π.δ. 49/2005 (Α' 66).
	δ) Οδικές	Οδικές αρχές, όπως ορίζονται στην περ. (12) του άρθρου 2 του κατ' εξουσιοδότηση Κανονισμού (ΕΕ) 2015/962 της Επιτροπής της 18ης Δεκεμβρίου 2014, για τη συμπλήρωση της Οδηγίας 2010/40/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά την παροχή σε επίπεδο Ένωσης υπηρεσιών πληροφόρησης για την κυκλοφορία σε πραγματικό χρόνο (L 157), αρμόδιες για τον έλεγχο της διαχείρισης της κυκλοφορίας, εξαιρουμένων των δημόσιων φορέων για τους οποίους η

		διαχείριση της κυκλοφορίας ή η λειτουργία ευφών συστημάτων μεταφορών αποτελεί μη ουσιώδες μέρος της γενικής δραστηριότητάς τους. Φορείς εκμετάλλευσης συστημάτων ευφών μεταφορών (ITS), όπως ορίζονται στην περ. 1) του άρθρου 4 του π.δ. 50/2012 (Α΄ 100).
3. Τράπεζες		Πιστωτικά ιδρύματα, όπως ορίζονται στην περ. 1 του άρθρου 4 του Κανονισμού (ΕΕ) 575/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, σχετικά με τις απαιτήσεις προληπτικής εποπτείας για πιστωτικά ιδρύματα και επιχειρήσεις επενδύσεων και την τροποποίηση του Κανονισμού (ΕΕ) 648/2012 (L 176)
4. Υποδομές χρηματοπιστωτικών αγορών		Φορείς εκμετάλλευσης τόπων διαπραγμάτευσης, όπως ορίζονται στην περ. 24 του άρθρου 4 του ν. 4514/2018 (Α΄ 14) Κεντρικοί αντισυμβαλλόμενοι, όπως ορίζονται στην περ. 1) του άρθρου 2 του Κανονισμού (ΕΕ) 648/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 4ης Ιουλίου 2012, για τα εξωχρηματιστηριακά παράγωγα, τους κεντρικούς αντισυμβαλλομένους και τα αρχεία καταγραφής συναλλαγών (L 201).
5. Υγεία		— Πάροχοι υγειονομικής περίθαλψης, όπως ορίζονται στην περ. ζ΄ του άρθρου 3 του ν. 4213/2013 (Α΄ 261).

		— Εργαστήρια αναφοράς της ΕΕ που αναφέρονται στο άρθρο 15 του Κανονισμού (ΕΕ) 2022/2371 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23ης Νοεμβρίου 2022 σχετικά με σοβαρές διασυννοριακές απειλές κατά της υγείας και την κατάργηση της Απόφασης 1082/2013/ΕΕ (L 314).
		— Οντότητες που πραγματοποιούν δραστηριότητες έρευνας και ανάπτυξης για φάρμακα, που αναφέρονται στην περ. 1 του άρθρου 2 της υπό στοιχεία Δ.ΥΓ3α/Γ.Π. 32221/29.4.2013 κοινής απόφασης των Υπουργών Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων και Υγείας «Εναρμόνιση της ελληνικής νομοθεσίας προς την αντίστοιχη νομοθεσία της Ε.Ε. στον τομέα της παραγωγής και της κυκλοφορίας φαρμάκων που προορίζονται για ανθρώπινη χρήση, σε συμμόρφωση με την υπ' αριθμ. 2001/83/ΕΚ Οδηγία «περί κοινοτικού κώδικα για τα φάρμακα που προορίζονται για ανθρώπινη χρήση» (L 311/28.11.2001), όπως ισχύει και όπως τροποποιήθηκε με την Οδηγία 2011/62/ΕΕ, όσον αφορά την πρόληψη της εισόδου ψευδεπίγραφων φαρμάκων στη νόμιμη αλυσίδα εφοδιασμού (L 174/1.7.2011)» (Β' 1049). — Οντότητες που παρασκευάζουν βασικά φαρμακευτικά προϊόντα και φαρμακευτικά σκευάσματα, που αναφέρονται στον τομέα Γ κλάδο 21 της Στατιστικής ταξινόμησης οικονομικών δραστηριοτήτων στην Ευρωπαϊκή Ένωση (NACE αναθ. 2). — Οντότητες που κατασκευάζουν ιατροτεχνολογικά προϊόντα που θεωρούνται κρίσιμης σημασίας κατά τη

		διάρκεια κατάστασης έκτακτης ανάγκης στον τομέα της δημόσιας υγείας (κατάλογος τεχνολογικών προϊόντων κρίσιμης σημασίας κατά τη διάρκεια κατάστασης έκτακτης ανάγκης στον τομέα της δημόσιας υγείας) κατά την έννοια του άρθρου 22 του Κανονισμού (ΕΕ) 2022/123 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 25ης Ιανουαρίου 2022 σχετικά με την ενίσχυση του ρόλου του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Φαρμάκων όσον αφορά την ετοιμότητα έναντι κρίσεων και τη διαχείριση κρίσεων για τα φάρμακα και τα ιατροτεχνολογικά προϊόντα (L 20).
6.	Πόσιμο νερό	Προμηθευτές και διανομείς νερού ανθρώπινης κατανάλωσης, όπως ορίζονται στην περ. α' της παρ. 1 του άρθρου 2 της υπό στοιχείο Δ1(δ)/ΓΠ οικ. 27829/15.5.2023 κοινής απόφασης των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, Υγείας, Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών «Ποιότητα νερού ανθρώπινης κατανάλωσης σε συμμόρφωση προς τις διατάξεις της Οδηγίας (ΕΕ) 2020/2184 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 16ης Δεκεμβρίου 2020 (L435/1, 23.12.2020)» (Β' 3525), εξαιρουμένων των διανομέων για τους οποίους η διανομή νερού ανθρώπινης κατανάλωσης αποτελεί επουσιώδες μέρος της γενικής τους δραστηριότητας διανομής λοιπών προϊόντων και αγαθών.

7. Λύματα		Επιχειρήσεις συλλογής, διάθεσης ή επεξεργασίας αστικών, οικιακών ή βιομηχανικών λυμάτων, που αναφέρονται στις παρ. 1, 2 και 3 του άρθρου 2 της υπ' αρ. 5673/400/5.3.1997 κοινής απόφασης των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, Ανάπτυξης, Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων, Γεωργίας και Υγείας και Πρόνοιας «Μέτρα και όροι για την επεξεργασία αστικών λυμάτων» (Β' 192), εξαιρουμένων επιχειρήσεων για τις οποίες η συλλογή, η διάθεση ή η επεξεργασία αστικών, οικιακών ή βιομηχανικών λυμάτων αποτελεί επουσιώδες μέρος της γενικής τους δραστηριότητας.
8. Ψηφιακές υποδομές		— Πάροχοι σημείων ανταλλαγής κίνησης διαδικτύου
		— Πάροχοι υπηρεσιών συστήματος ονομάτων τομέα (DNS), εξαιρουμένων των διαχειριστών των εξυπηρετητών ονομάτων ρίζας
		— Μητρώα ονομάτων τομέα ανώτατου επιπέδου (TLD)
		— Πάροχοι υπηρεσιών υπολογιστικού νέφους
		— Πάροχοι υπηρεσιών κέντρου δεδομένων
		— Πάροχοι δικτύων διανομής περιεχομένου

		— Πάροχοι υπηρεσιών εμπιστοσύνης — Πάροχοι δημόσιων δικτύων ηλεκτρονικών επικοινωνιών Πάροχοι δημόσια διαθέσιμων υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών
9. Διαχείριση υπηρεσιών ΤΠΕ (μεταξύ επιχειρήσεων)		Πάροχοι διαχειριζόμενων υπηρεσιών Πάροχοι διαχειριζόμενων υπηρεσιών ασφαλείας
10. Οντότητες δημόσιας διοίκησης		Οντότητες δημόσιας διοίκησης της κυβέρνησης, όπως ορίζονται στην περ. γ' της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4270/2014 (Α' 143). Πρωτοβάθμιοι Ο.Τ.Α. Δευτεροβάθμιοι Ο.Τ.Α.
11. Διάστημα		Φορείς εκμετάλλευσης επίγειας υποδομής, ιδιοκτησίας, διαχείρισης και εκμετάλλευσης από κράτη μέλη ή ιδιωτικούς φορείς, οι οποίοι υποστηρίζουν την παροχή διαστημικών υπηρεσιών, εξαιρουμένων των παρόχων δημόσιων δικτύων ηλεκτρονικών επικοινωνιών.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II

ΑΛΛΟΙ ΚΡΙΣΙΜΟΙ ΤΟΜΕΙΣ

(Παράρτημα II της Οδηγίας (ΕΕ) 2022/2555)

Τομέας	Υποτομέας	Είδος οντότητας
1. Ταχυδρομικές υπηρεσίες και υπηρεσίες ταχυμεταφορών		Φορείς παροχής ταχυδρομικών υπηρεσιών, όπως ορίζονται στην υποπερ. 1 της περ. Α του άρθρου 2 του ν. 4053/2012 (Α' 44), συμπεριλαμβανομένων παρόχων υπηρεσιών ταχυμεταφορών.

2. Διαχείριση αποβλήτων		Επιχειρήσεις διαχείρισης αποβλήτων, όπως αυτή ορίζεται στην περ. 9 του άρθρου 3 του ν. 4819/2021 (Α' 129), με εξαίρεση τις επιχειρήσεις για τις οποίες η διαχείριση αποβλήτων δεν αποτελεί την κύρια οικονομική δραστηριότητα.
3. Παρασκευή, παραγωγή και διανομή χημικών προϊόντων		Επιχειρήσεις που ασχολούνται με την παρασκευή ουσιών και τη διανομή ουσιών ή μειγμάτων, όπως αναφέρεται στις περ. 9 και 14 του άρθρου 3 του Κανονισμού (ΕΚ) 1907/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 18ης Δεκεμβρίου 2006, για την καταχώριση, την αξιολόγηση, την αδειοδότηση και τους περιορισμούς των χημικών προϊόντων (REACH) και για την ίδρυση του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Χημικών Προϊόντων καθώς και για την τροποποίηση της Οδηγίας 1999/45/ΕΚ και για την κατάργηση του Κανονισμού (ΕΟΚ) 793/93 του Συμβουλίου και του Κανονισμού (ΕΚ) 1488/94 της Επιτροπής καθώς και της Οδηγίας 76/769/ΕΟΚ του Συμβουλίου και των Οδηγιών της Επιτροπής 91/155/ΕΟΚ, 93/67/ΕΟΚ, 93/105/ΕΚ και 2000/21/ΕΚ (L 396), και επιχειρήσεις που παράγουν προϊόντα, όπως ορίζονται στην περ. 3 του άρθρου 3 του εν λόγω Κανονισμού, από ουσίες ή μείγματα.
		Επιχειρήσεις τροφίμων, όπως ορίζονται στην περ. 2 του άρθρου 3 του Κανονισμού (ΕΚ) 178/2002 του

4. Παραγωγή, μεταποίηση και διανομή τροφίμων		Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 28ης Ιανουαρίου 2002, για τον καθορισμό των γενικών αρχών και απαιτήσεων της νομοθεσίας για τα τρόφιμα, για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Αρχής για την Ασφάλεια των Τροφίμων και τον καθορισμό διαδικασιών σε θέματα ασφαλείας των τροφίμων (L 31), οι οποίες δραστηριοποιούνται στη χονδρική διανομή και τη βιομηχανική παραγωγή και μεταποίηση.
5. Κατασκευαστικός τομέας	α) Κατασκευή ιατροτεχνολογικών προϊόντων και in vitro διαγνωστικών ιατροτεχνολογικών προϊόντων	Οντότητες που κατασκευάζουν ιατροτεχνολογικά προϊόντα, όπως ορίζονται στην περ. 1 του άρθρου 2 του Κανονισμού (ΕΕ) 2017/745 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 5ης Απριλίου 2017, για τα ιατροτεχνολογικά προϊόντα, για την τροποποίηση της Οδηγίας 2001/83/ΕΚ, του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 178/2002 και του Κανονισμού (ΕΚ) 1223/2009 και για την κατάργηση των Οδηγιών του Συμβουλίου 90/385/ΕΟΚ και 93/42/ΕΟΚ (L 117), και οντότητες που κατασκευάζουν in vitro διαγνωστικά ιατροτεχνολογικά προϊόντα, όπως ορίζονται στην περ. 2 του άρθρου 2 του Κανονισμού (ΕΕ) 2017/746 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 5ης Απριλίου 2017, για τα in vitro διαγνωστικά ιατροτεχνολογικά προϊόντα και για την κατάργηση της Οδηγίας 98/79/ΕΚ και της Απόφασης 2010/227/ΕΕ της Επιτροπής (L 117), εξαιρουμένων των οντοτήτων που κατασκευάζουν ιατροτεχνολογικά προϊόντα που θεωρούνται κρίσιμης σημασίας κατά τη διάρκεια κατάστασης έκτακτης ανάγκης στον τομέα της

		δημόσιας υγείας (κατάλογος τεχνολογικών προϊόντων κρίσιμης σημασίας κατά τη διάρκεια κατάστασης έκτακτης ανάγκης στον τομέα της δημόσιας υγείας) κατά την έννοια του άρθρου 22 του Κανονισμού (ΕΕ) 2022/123 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 25ης Ιανουαρίου 2022 σχετικά με την ενίσχυση του ρόλου του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Φαρμάκων όσον αφορά την ετοιμότητα έναντι κρίσεων και τη διαχείριση κρίσεων για τα φάρμακα και τα ιατροτεχνολογικά προϊόντα (L 20).
	β) Κατασκευή προϊόντων υπολογιστών, ηλεκτρονικών και οπτικών προϊόντων	Επιχειρήσεις που ασκούν οικονομικές δραστηριότητες που αναφέρονται στον τομέα Γ κλάδο 26 της NACE αναθ. 2.
	γ) Κατασκευή ηλεκτρολογικού εξοπλισμού	Επιχειρήσεις που ασκούν οικονομικές δραστηριότητες που αναφέρονται στον τομέα Γ κλάδο 27 της NACE αναθ. 2.
	δ) Κατασκευή μηχανημάτων και εξοπλισμού π.δ.κ.α.	Επιχειρήσεις που ασκούν οικονομικές δραστηριότητες που αναφέρονται στον τομέα Γ κλάδο 28 της NACE αναθ. 2.
	ε) Κατασκευή μηχανοκίνητων οχημάτων, ρυμουλκούμενων και ημιρυμουλκούμενων	Επιχειρήσεις που ασκούν οικονομικές δραστηριότητες που αναφέρονται στον τομέα Γ κλάδο 29 της NACE αναθ. 2.
	στ) Κατασκευή άλλου εξοπλισμού μεταφορών	Επιχειρήσεις που ασκούν οικονομικές δραστηριότητες που αναφέρονται στον τομέα Γ κλάδο 30 της NACE αναθ. 2.
6. Ψηφιακοί πάροχοι		— Πάροχοι επιγραμμικών / διαδικτυακών αγορών

		— Πάροχοι επιγραμμικών / διαδικτυακών μηχανών αναζήτησης
		— Πάροχοι πλατφόρμας υπηρεσιών κοινωνικής δικτύωσης
7.	Έρευνα	Οργανισμοί έρευνας

Αθήνα,		2024	
ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ			
1. ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ	2. ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ		
3. ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ	4. ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ		
5. ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ	6. ΥΓΕΙΑΣ		
7. ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ	8. ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ		
9. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ	10. ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ		
11. ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ	12. ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ		
13. ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΑΣΥΛΟΥ	14. ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΣΥΝΟΧΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ		

15. ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ

17. ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

19. ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

21. Ο ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

16. ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ ΚΑΙ ΝΗΣΙΩΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

18. ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ

20. ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ

22. Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ ΣΤΟΝ ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟ»

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, παρακαλώ το Σώμα να εξουσιοδοτήσει το Προεδρείο για την υπ' ευθύνη του επικύρωση των Πρακτικών ως προς την ψήφιση στο σύνολο του παραπάνω νομοσχεδίου.

ΠΟΛΛΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Μάλιστα, μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Το Σώμα παρέσχε τη ζητηθείσα εξουσιοδότηση.

Κύριοι συνάδελφοι, δέχεστε στο σημείο αυτό να λύσουμε τη συνεδρίαση;

ΟΛΟΙ ΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Μάλιστα, μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Με τη συναίνεση του Σώματος και ώρα 19.32' λύεται η συνεδρίαση για αύριο, ημέρα Τετάρτη 27 Νοεμβρίου 2024 και ώρα 9.00', με αντικείμενο εργασιών του Σώματος: κοινοβουλευτικό έλεγχο, συζήτηση επι-καίρων ερωτήσεων.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΟΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΣ